This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

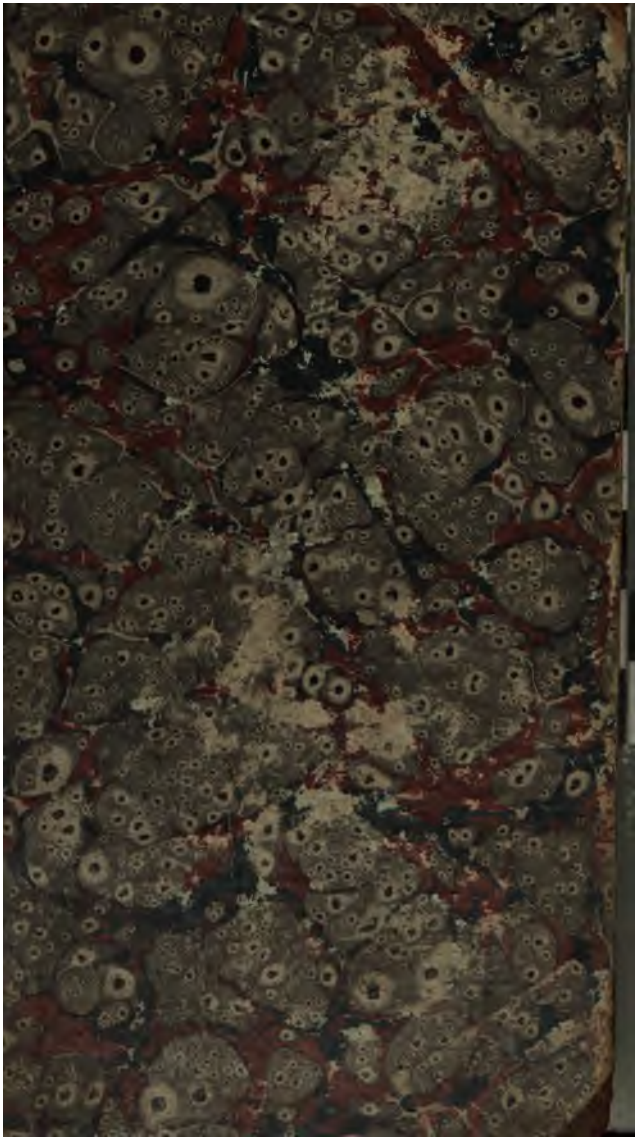

Indian Institute, Oxford.

THE MALAN LIBRARY

PRESENTED

BY THE REV. S. C. MALAN, D.D.,

VICAR OF BROADWINDSOR,

January, 1885.

1525 23

SAMLADE

SKRIFTER

AF

JOH. HENR. KELLGREN.

ÖREBRO,
N. M. Lindhs Boktryckeri.

1837.

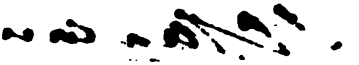

BODLEIAN
21 JUN 1928
LIBRARY

JOHAN HENRIC KELLGRENS
Lefverne.

Allmänheten emottager nu samlade i ett Verk Vitterhets-stycken, hvilka till största delen förut styckevis kände, med nöje, beundran och förtjusning blifvit läsne. Det Snille, det stora och sällsynta Snille, som dem författat; *Kellgren* är ej mera. Han bortrycktes i det ögonblick, då han var sinnad att fullgöra hvad han kallade en skyldighet emot sine Läsare och emot sig sjelf. Efter en sträng räfst, sedan han förkastat stycken, dem han lika oböjlig granskare mot sig som emot andre egillade; sedan han rättat och förbättrat flere, var hans föresats att utgifva allt hvad han dömde värdigt att läsas, värdigt att gå till efterverlden med stämpeln af ett namn, om hvars varaktighet han, oaktadt all sin blygsamhet, icke borde tvifla. Han hade deruti, som i mycket annat, gifvit ett efterdöme, hvilket alle store Författare borde följa. Att han icke fick fullkomna hvad han tilltänkt, är likväl det minsta vi böre beklaga. Han medhann att sätta allt i ordning, och viss om sitt annalkande slut, uppdrog han verkställigheten af sin föresats åt en älskad Slägtinge och åt en Vän *), hvilka med skyndsamhet, omsorg och skicklighet svarat emot dess förtroende.

Den rätta förlusten, som aldrig skall ersättas och derföre icke nog kan beklagas, behöfver icke af mig nämnas. Den kännes af alla dem, som högakta Snillets eld förenad med ett moget vett, med maulighet i tankesättet, med värma för sanning, rättvisa och dygd; af alla dem, som tro att det är af någon vigt för ett Folk att blifva upplyst; af någon heder för ett Land att kunna framvisa mästerliga arbeten; af någon betydenhet för menskligheten, att under bekymmer, lidande och olycka äga förråd af förståndets, känslans och smakens nöjen rena och ädla i sin natur, oskyldiga och nyttiga i sin verkan; tillgänglige för alla utan lyckans och rikedomarnes biträde. Men mångdubbelt, men djupt, smärtande och beständigt kännes denna förlust af dem, hvilka *Kellgren* hedrade med sin vänskap; af dem, hvilka ej allenast beundrade Skalden, utan älskade tillika den mest älskvärda menniska; af dem, till hvilka den störste af dess medtäflare sagt:

Gråt Sångens förста Son, om du bär nit för den;
Men dubbelt gråt, om du som vän,
Som Menniska och Vis hans värde känna hunnit.

---

*) *Dess Systerson Notarien i Kongl.* Commerce-Collegii *Christ. Lengblom, åt hvilken han* gjort testamente *sina Skrifter; och Kongl.* Secreteraren Gustaf Reg-

Bland detta antal hade jag i flere år den lycka att vara, mera utmärkt af dess förtroende än förtjent till nå got företräde. De nöjsamma och upplysande stunder ja tillbragt i dess sällskap äro försvundne. Nyttan är qva och minnet på en gång smickrande och sårande. Det au genäma i hugkomsten försvinner dock äfven och gifve rum åt sorgen vid åtankan af den dag, då *Kellgren* kal lade mig till sin dödssäng och förkunnade mig den säkr öfvertygelse han sjelf ägde om vår förestående skilsmessa. Han yttrade att han i lifvet funnit en tröst i vår vän skap och tillade sin önskan, att jag efter dess bortgån måtte bevara minnet af denna vänskap genom ett Före tal till dess Arbeten; en önskan den han äfven i sin yt tersta vilja förklarat. Hans blygsamma tankesätt tillå honom icke att känna hvad ära han gjorde mitt namn at få förenas med hans. Tårar voro mitt svar, och min en da känsla, den upprigtigaste och ifrigaste önskan att al drig behöfva uppfylla dess begäran. Förgäfves var den na önskan, och dess vilja måste nu efterkommas; men ja har insett, och alla Läsare inse med mig, huru litet et företal behöfves för *Kellgrens* Arbeten. Det enda so kan öka värdet af dess Skrifter är att känna värdet a dess personliga egenskaper, af dess enskilda och med borgerliga uppförande. En teckning af *Kellgrens* lefnad lynne och tankesätt blifver det enda förespråk jag mi tillåter. Teckningen skall blifva kort och enkel. E skickligare hand skall snart gifva honom ett värdigt ära minne och efterverlden ännu flere. Men framför des Arbeten, hvilken är den dristige Talare eller Författa re, som skulle våga ett Loftal? Och om Snillen gifve som med framgång kunde våga det, så blefve det åtmin stone öfverflödigt.

Johan Henric Kellgren var född den 1 December 175 på Floby Prestgård i Vestergöthland. Dess fader va Kyrkoherden *Jonas Kellgren*, Modren *Christina Elisa beth Aminoff*, ett stilla, fromt och gudfruktigt Fruntim mer. Hans Farfader var Bonde och brukade Capitaine Bostället Kellstorp i Kellby Församling, hvaraf slägten namn blifvit taget.

Af sin fader tyckes *Kellgren* hafva ärft sitt snille sitt lynne och sin hufvudböjelse. Denne Prestman had ett fattande, rent och säkert förstånd, odladt och upply genom nyttiga kunskaper samt förknippadt med en sta dig karakter. Han hade mycken kärlek och håg för vit terhet; skref stundom både Latinsk och Svensk vers; ä ven för de vackra Konster; hade någon kännedom Målning och Bildhuggeri och spelade på åtskillige In strumenter. Ömsint fader ägde han både förmåga oc vilja att utöfva en skyldighet, den en fader alltid me *större framgång än andre uppfyller.* Till dess *Kellgre uppnått 10 år, hade* han ingen annan Läromästare än de

ste vid den tid de inträffa, sedermera glömde eller
edde, höra till Lärdoms-Historien, då de angå en
unnig Författare; och alltid till menniske-snillets
dom, hvilken icke skall hinna till fullkomlighet, in-
an gifvit akt på det lilla som på det stora och samt
t vidsträckt och tillräckligt förråd af rön. Fördo-
: äro knappt i något ämne flere och skadligare, än
fostrings-läran och i synnerhet den del deraf, som
t tidigt kunna dömma barns egenskaper, böjelser
nne, så mycket angelägnare att känna, som egen-
rnes stadgande och förbättring, bristernes häfvan-
i ersättande, valet af läsning och andre öfningar
borde bero. *Kellgrens* barna-framsteg gifva anled-
itt omnämna en af dessa fördomar. Föräldrar äro
att lätt tro sine barn röja ovanlige och tidige snil-
or: afunden, som misstycker eller halfvettet, som
ig äga rätt att le åt en blind egenkärlek, underlå-
lan att upprepa det åldrade, men med all sin orig-
qvarble!ne ordspråket: att qvicka barn merendels
dumme män. Ofta dömma föräldrar falskt af egen-
: och en förlåtlig böjelse att hoppas hvad de önska
nna hvad de hoppas. Visserligen händer att ett frö,
idigt framter lofvande skott, vid mognaden gifver
nan frukt än den man förväntat. Äfven händer
örträfflige snille-förmögenheter sent visa, utveckla
tadga sig; men jag är viss att hos de fleste af dem,
ira begåfvade med ovanligt snille, denna naturens

så skulle jag tro mig se hans aska lifvas och hans skugga skänka mig ett bifall. Men återvändom till berättelsen. Den faderliga undervisningen förbyttes för *Kellgren* i den allmänna vid Skara Schola och Gymnasium. På båda ställen utmärkte han sig genom en så skyndande tillväxt i kunskaper, att dess Lärare tillstyrkte dem tidigare flyttning; men hans fader ville icke dertill samtycka. Hans förnämsta håg var för Vitterhet. Vid ledige stunder läste han alltid sådane vittre Arbeten som han der å orten kunde öfverkomma, såsom Holberg Comedier, Dalins Svenska Argus, och använde dertill oftast hela nätterne. Hans skarpa omdöme visade sig redan i förakt för allt onödigt gräl, för allt som hade smak af barbari eller vidskepelse. Det röjde sig äfven i en stark böjelse för Satiren, detta foster af det rena förstånde och icke, såsom hopen tror, af ondskan, hvilken endast alstrar tadlet, förtydelserne och smädelsen. Icke är den Artisten, som ler åt en usel tafla, sämre menniska, än den okunnige, som beundrar dessamma. Så ej heller den tänkande mannen elak derföre, att han finner löjligt hvad åren högaktar och upphöjer. Ännu voro dock muntra och träffande drag i umgänget de enda Satirer *Kellgren* emille framtedde. Med dessa roade han sine jemnåriga för hvilka han i sitt öfriga uppförande förekom något allvarsam, egensinnig och förbehållsam.

Hans fader tillät honom ändtligen 1768 att lemna Gymnastiske föreläsningarne och att resa till Åbo Academie, der fadren sjelf studerat och der *Kellgren* fann för sig sin enda broder, den han igenom hela sin lefnad på det ömmaste älskat *). Under de nio år, han der tillbragte, fortforo dess vettgirighet och arbetsamhet. De förste tvenne åren i synnerhet var det svårt att någon gång draga honom från kammaren och boken till annat än föreläsningars afhörande. Vid 16 års ålder hade han haft en feber, som var nära att sluta dess dagar och lemnade svåra följder på dess bröst. Ett jemnt stillasittande grundlade nu den svaghet och ohelsa, som med åren ökades.

Medan han var vid Universitetet förlorade han sin fader (1771) och med honom all egen tillgång på pennin gar. Den satsen hade ännu icke blifvit framkläckt, för att göra föräldrars sorg och ynglingars förderf, att Snillet befriar ifrån de utvägar till föda, dem Samhället skick gjort nödvändige; aldramist troddes att egen öfvertygelse och ett förmätet påstående att man är ett Snille, gaf rättighet att förakta och bryta detta skick. Men om ock denna lära då varit känd, hade den icke varit gjord för *Kellgrens* sanna hufvud och verkliga stolthet hvilke ansägo det föraktliga ligga i orklöshet, vingleri

*) *Prosten i Skatelöf Herr* Jonas Kellgren.

med framgång idkat. Kort efter ankomsten till
ade han gjort sine förste Poetiske försök, som be-
i verser vid tillfälligheter. Att de varit öfver
len af sådane verser är troligt; men att Författa-
ar öfver mängden af begynnande författare är sä-

Vid den tid, då egenkärleken ofta är störst och
ast, var hans, om icke alldeles qväfd, åtminstone
t i tvekan och fruktan, det äkta Snillets vanliga-
ljeslagare. Han återtog alltid sine vers och för-
dem. Om vi kunde framdraga desse och andre
, dem han dömt till en dylik glömska, så skulle de
ventyrs trösta mången försökare. Men de Lärdo-
ro dem utan tvifvel nyttigare, som *Kellgren* både
ennan och efterdömet lemnat; att man har rätt att
a sine krafter på egen och vänners, aldrig på All-
tens bekostnad; att ingen ting är farligare och me-
ande för Snillet, än att hastigt tro sig fullkomlig; att
arbete är värdt att se dagsljuset, som icke tål den
te dag och aldrig fruktar en förestående natt. Väl-
gen, tillfället, svagheten trodde han aldrig kunna
a en skrift, men väl författaren, så länge han icke
ine svaga foster gäckade förnuftet och smaken, el-
nvårdade Allmänhetens helgade rätt. Om några af
ryckta arbeten sedermera af honom sjelf blifvit för-
le, så bevisar det likväl icke emot detta anförande.
andet har ej alltid beredt af honom sjelf. De äga
rklig förtjenst, ehuru de sakna fullkomligheten.

tillbragt en betydlig del af sin lefnad i Hufvudst
Denna anmärkning, som ofta blifvit gjord, finner ru
tillämpning i *Kellgrens* lefverne. Han sökte af öfv
gelse tillfälle att få vistas i Stockholm och fick
de önskligaste i sin ställning och för sitt ändamål, d
(1777) emottog till undervisning då varande Gen
Lieutenanten Grefve *Mejerfelts* *) tvenne söner. Ha
blef flere år i detta hus, der, som i de öfrige, hv
han uppfyllt samma kall, älskad af dem han hand
och aktad af deras föräldrar. Jag har varit vittn
den ifver, hvarmed han böd till att hjelpa ett af
hus, som igenom fadrens frånfälle blifvit försatt i be
mersamma omständigheter. Alla hans vänner hafva
hans sorg, då Grefvarne *Mejerfelt* i deras bästa
bortrycktes. Dessa drag hafva icke bordt förtigas.
måla hans hjertelag, som var älskande och ömt, me
utan svaghet.

Kellgrens rykte hade föregått honom till Hufvu
den genom skaldestycken dem han vid slutet af si
stande i Åbo hade författat, och som nu förbättrade
vo allt mer och mer kända. *Mina Löjen* började
namnkunnighet han sedermera ständigt ökade och
gade. Satiren är kanske det säkraste medel att s
samt behaga en hel Allmänhet. De öfrige Vitterhet
förutsätta en känsla, den icke alle äga. Få gifvas
icke le och icke le gerna. Också ehuru mycket Sa
klandras af vana, af verklig eller tillgjord fromhet
ses den och älskas, åtminstone i hemlighet, af n
alla; af den tänkande, som inser dess värde och
af många, emedan egenkärleken finner sig smickra
känner sig höjas, då den ler åt andras fel och sv
ter; men af de fleste ur det enkla skäl, att menn
är född och böjd för löjet. *Kellgren* skref likväl
för inbildningen och känslan. *Sinnenas Förening*
ett bifall, som han sedermera sjelf jäfvat både i af
de på smaken och sederne, dem han i det närmaste
de oskiljaktige. *Ode till Bacchus och Kärleken*
en beundran, den mästerstycken aldrig förlora. O
senare åren hafve vi af honom emottagit det förtri
stycket *Nya Skapelsen.*

Vänskapen, som ikläder sig personernes art, bl
upplyste och verksamme menniskor ett medel till
dran af allmän nytta. Likhet i tankesätt knöt en
Kellgren och nu varande Assessoren i Commerce-Co
Carl Lenngren ett vänskapsband, hvilket inbörde
ning och förtroende oafbrutet sammanhöll och döde
upplöste till den öfverlefvandes beständiga sorg. D
jade tillsammans (1778 d. 29 October) utgifvandet a

*) *Sedermera Fältmarskalk* och en af Rikets Her

ockholms-Posten. Detta Dagblad har en heder,
i sådane blifvit delt eller lärer delas, att hafva
att göra epoch i Landets Vitterhet genom *Kell-*
auskningar, de grundregler, de omdömen han
, understödde af stycken värdige att tjena till
Man har stundom beskyllt honom att vara för
rauskare, och många hafva önskat att det hvas-
mtet alltid varit bannlyst. Ett försvar kunde
vårigheten, hälst vid yngre år, att tillbaka hålla
sk anda, i värman af hans caracter och den bil-
a, en god författare känner, då han ser smaken
värdad af dem, som skrifva och dem som läsa
na; ändteligen kunde detta försvar sökas i den
m nästan förbytt till lag i alla tider öfverlemnat
attare till det åtlöje, de sig sjelfve underkastat.
endast anföra att flere critiker blifvit *Kellgren*
e, dem han aldrig skrifvit; att han sjelf ogillat
sine förste granskningar; att han hade gjort sig
elig lag att aldrig angripa författares person el-
ilda uppförande, en rättvisa den hans fiender
t honom. Och om lika fullt en eller annan an-
till klagan skulle öfverblifva, skall jag be dess
e pröfva, om icke felen öfvervägas och öfver-
f den nytta han åstadkommit. Tiden medgifver
undersöka, hurudan vår Svenske Boileau fann
och hurudan han lemnade den. Ännu mindre vill
talla minnet af de strider, han för smaken och
: vågat, från hvilka han skördat ära, det är sant,
en hemburit ledsamheter och qval, dem hans
ände. Värkan är synlig och ostridig. Om med
ågra korta anmärkningar tillåtas. En begyn-
het kan förtjena skonsamhet; den har *Kellgren*
este tillfällen visat och alltid, då han såg skym-
n verklig talang. Gode författares fel böra med
ct och aktning upptäckas och häremot har han
felat, att man beskyllt honom för efterlåtenhet.
frågan om förnuftets, om sanningens heliga rätt,
lations upplysning, tankesätt och smak; är fra
i sin linda qväfva eller i sine utbrott tygla en
r dårskap och fanatisme, vare sig i Religion, Po-
eteuskaper eller Vitterhet, då är den rättsinnes
latlig, äfven berömlig och nödig; då är Satiren
s vapen, lika tillåtlig som skyndsam och säker
ljder. Skäl och bevis verka vid sådane tillfällen
t; åtlöjet är ett bloss, hvars sken dåren och be
n fly eller trotsa med en magtlös fräckhet, men
nar, upplyser och leder Allmänheten.
ua fördel af satiren insåg *Kellgren* och nyttjade
mästares förmåga, stundom resande sig med en
sk ifver, stundom lekande och len, som i de be-
ycken Ljuets Fiender och *Jordens Skapelse.* Han

inkte icke sin åtgärd till granskningen öfver Vi
s-arbeten; ej heller var Satiren det enda medel ha
de. Han sträckte sin verksamhet till alle de än
der hans insigter tillåto honom att gagna med d
Snillets varsamhet att icke vidröra dem han ick
d. Fullkomligen i bredd med sitt tidehvarf och ö
et samma i en vis måtta och en philosophisk billig
har han i det nämnde Dagblad dels i anledning
ne Arbeten, dels vid andre tillfällen skänkt Sve
ilmänheten afhandlingar, som skulle hafva pry
r eller *Spectator* och hvilka förtjenade att samla
t utgöra en Bok, som i alla tider skulle läsas me
nyeket nöje som nytta. Eftervelden skulle då blifv
d, att fullkomligen dömma, huru mycket han bidra
l sin samtids förädling i tankesätt och smak.
inge hafva Svenske Vitterhets-Idkare antingen må
ra sin tid åt andre yrken eller strida med bri
ttigdom. En fördom har dömt dem oskicklige ti
ana värf, en annan ovärdige all belöning af d
una, om de ensamt följde den stråt böjelsen fö
yckte utvisa. Vida öfver dessa fördomar var de
g, under hvars Spira *Kellgren* till sin och Sver
itterhetens lycka, var född att lefva. *Gustaf* de
, med en stadgad öfvertygelse om värdet och nöd
gheten af de skilnader och företräden Samhälls
igen infört, ägde ett lika stort begrepp om ett ar
reträde, som Naturen oföränderligen fastställt fö
on skänkt snille och öfverlägsne egenskaper. Han
a begär var odödligheten, och han visste att nu
dessa sällsynta menniskor, hvilka genom bedrifte
snille-alster en gång skulle lemna sine namn å
t för att omgifva hans eget och utmärka hans t
rf hos de seduaste åldrar. *Kellgren* kunde för h
ej länge blifva dold. Att han hade varit skickli
sslors skörande, derom kunna icke de tvifla, so
ane rediga begrepp, säkra omdöme, arbetsamhet, nog
et och värma för allt hvad som var rätt eller nyttig
hans hog varit lika stor med hans skicklighet, had
elt visst i tjenstevägen af Konungen emottagit ve
leu af samma bevägenhet, som andre Vitterhete
e erfarit. Men *Gustaf* tänkte, att ett Snille sådan
Kellgrens tillräckeligen och mest gagnade geno
er. och att de medel, som till en så stor del an
s på Rikens anseende, icke förspillas, då de gi
dem, hvilka hedra sitt Fädernesland genom si
namnkunnighet. Ingen slags ära gafs som han ick
hafva till sin och Sveriges. Han lyckönskade sig a
förbehålla *Kellgren* ensam åt Sång-Gudinnorne oc
honom gifva det första efterdöme af en Svensk
ynnit bärgning utan att vara annat än Vitter. Fö
märka honom för den hop, som dömmer efter titla

:ru, var en Prolog, som uppfördes på Drottning-
1778), då hoppet att se Konungahuset förökt med
ling af *Gustaf* och *Sophia Magdalena* gjordes All-
:en bekant. Om denna Prolog yttrade sig förfat-
:ill Musiken, att han önskade att alltid finna ver-
lämpelige till samljudets styrka och behaglighet.
Kellgrens första försök förebådade den som en dag
blifva en fullkomnad mästare i Lyriska Skalde-
n. Efter Konungens egna planer sammanskref han
ıera *Gustaf Wasa*, den Svenska Lyriska Theaterns
ärdig det namn den bär och de händelser den åter-
, som aldrig än utan förtjusning blifvit läst eller
d; *Christina*, rik på skönheter af det första slag;
' *Adolph och Eöba Brahe* med några brister, dem
heten trodt sig upptäcka, men med förtjenster, i
het i det naiva, hvilka äro sällsynte i vårt språk.
.nske af detta skäl undfallit mängden. Ännu ett
af *Kellgrens* hand, *Æneas i Carthago*, skall snart
Scenen, och göra honom och dess vän *Kraus* på en
eundrade och saknade.

Gustaf III stiftade Svenska Academien, blef *Kell-*
n bland de 13 Ledamöter, dem Konungen sjelf ut-
e. Genom lottning blef han dess första Directeur,
tstaf fägnade sig att se lyckan instämma med dess
och föresats att visa det snillet i Vittra Samfund
alla skiljnader af börd och rang. Samma heders-
Academien emottog *Kellgren* kort före sin död.

[redacted]

lå man med otålighet fordrar regler och ordböcker för språk, som icke ännu blifvit tillräckeligen upparbetade. Ivart hade Virgilius och Cicero hunnit, om de varit fjättade af band, som Cato Censor och Ennius fått pålägga? Reglor och Samlingar af ord äro födde af språken; icke språken af dem. De följa och böra följa de förändringar ivart och ett språk undergår, och om de med någon grad af oföränderlighet kunna stadgas, är det då först, när språket genom gode författare blifvit bragt till en fullkomlighet, som svårligen kan öfverträffas. *Kellgren* hade detta som i alla andra ämnen sunda och rätta begrepp. Lika hatare af sjelfsvåld, som af obilligt tvång, visste han skilja emellan de lagar, hvilka antingen höra till alla språk i gemen eller hvart och ett särskildt tungomåls oombytlige art, och dem som vanan införde, hvilka ibland sjelfva vanan böra vara ändring och förbättring underkastade. Nya ord, nya vändningar ansåg han för en vinst, icke för en skada. Då vi från Franseyskan hämtat vår mesta upplysning och vår mesta smak, trodde han icke otillåtligt att med Svenskan införlifva vissa af det språkets ord, talesätt och ordställningar. Kanske har han häruti stundom gått för långt, och i allmänhet borde vara önskeligt, att man snarare sökte rikta vårt modersmål från de Språk, som dermed till ursprung, ljud och lynne äro mera närslägtade. Det står likväl fast, att *Kellgren* varit bland dem, hvilka mest bidragit till Svenska Språkets tillväxt och odling, både i den obundna och bundna stilen. Hans prosa var ren, tydlig, bindande och välljudande. Ofta röjde sig Skalden i bilderika uttryck; men alltid Philosophen i ordens och sjelfva bildernes rigtighet, i ordning och styrka.

Det tillhör Skalderne att uppgifva och bestämma, hvad Svenska Skaldekonsten genom honom vunnit. Ännu dömde aldrig någon annan än Konstnären med fullkomlig säkerhet om konsten i dess finare delar och i dess hela vidd. Tusende anmärkningar och upptäckter, som födas af utöfningen, undfalla, äfven den skarpsyntaste kännare. Man behöfver likväl icke ens vara kännare, utan blott älskare och läsare, för att blifva varse de märkeliga och lyckliga ändringar och förbättringar, *Kellgren* gjort i vår Skaldekonst. En djristigare utflygt; mera växliug i versernes takt och ljud; ett lyckligt bruk af de fordom förkastade dactyler; flere nya versslag, särdeles för det lätta och skämtsamma; välljudet i allmänhet växladt, ökadt, förhöjdt, synas utgöra det hufvudsakeliga, som utmärkte honom från dess närmaste föregångare och som ger honom ett rum bland skapande Snillen. För sine efterföljare skall han tjena till mönster af rigtighet, noggrannhet och egentlighet i stil. Då det snille och den *smak, som* råda i hans arbeten, försäkra dem, att i alla *äfver väcka nöje och* beundran, kunne vi med trygghet

igs-gåfva var behaglig och lekande, mera än rik
ilande; båda alltid styrde och tyglade af förnuftet.
iren tycktes han mindre lyda deras ingifvelser och
i endast behålla förmågan, att gjuta behag öfver
nuen, äfven de torraste. Tankekraften och för-
voro de rådande egenskaper i hans skrifter, som
hufvud. De visade sig lika i skämtet och det alf-
ima; i det minsta han skref, igenkände man den
niga tänkaren, som med ett philosophiskt ögasett
Verlden, Samhället, Menniskan, hennes lynne,
gar och kunskaper. Det löjliga frestade och för-
honom; det sanna öfvervältigade hela hans själ.
an i ett drag vill innefatta dess förnämsta Poetiska
st, bör man kalla honom Behagens, det goda
ets och Förnuftets Skald.
n författare målar sig merendels i sina skrifter.
ens vänner behöfva icke frukta, att hans skola
let omdöme en närmare kännedom af hans person-
genskaper hos dem fästat. De behöfva endast för-
a honom den rättvisa, att dömmas efter den all-
stämpel, som dess arbeten bära, icke efter några
som kunnat undfalla dess ungdom och en lekande
et, ej heller efter loföffer, som någon gång kun-
nas öfverdrifne, ehuru af honom gifne åt en Väi-
. Det är omöjligt att blifva en så stor Skald som
en var, utan att erfara en mängd af skiljaktige,
de och lifliga känslor och sinnesrörelser, och det
iske lika omöjligt att alltid emotstå deras verknin-
Qvick, eldig, känslofull, lättrörd, häftig, otålig,
ör nöjet förenade han likväl med dessa från vissa

des icke, att erkänna misstag; men uppoffrade för in
bevekelser, grundsatser, dem han med en sann öfvert
gelse fattat. Allt hvad han började, fortsatte han m
drift och fullbordade med besked. I sin tillgifvenhet
anhörige, vänner och Fäderneslandet var han oförände
lig. *Kellgren* älskade sitt Fädernesland, icke af förd
eller derföre att en slump låtit honom der födas, men
öfvertygelse och pligt, och derföre att det inneslöt
samling af menniskor. födde med rättighet att i Samhä
let blifva lycklige. Han dömde alla Nationer med opa
tiskhet och sträckte sin kärlek till hela menniskoslägt
Förtryck och orättvisa, på hvad vrå af jordklotet de fu
nos, sårade hans hjerta och satte honom i den största
ver. Vackra gerningar, stora och ädelmodiga företag,
gladare utsigt för menskligheten rörde honom ända t
tårar. *Jag har gråtit som ett barn, eller rättare, j
har gråtit som en man,* skref han till en vän vid förs
tidningen om en händelse, den han trodde skola gö
menskligheten lycka och som han sedermera med
verkelig sorg och en sann afsky en tid såg göra dess
sa och förskräckelse.

Emot enskilda var han redlig, men lemnade icke l
sitt förtroende. Den slughet, ett skarpt förstånd föd
och en stadig caracter gör möjelig i utöfningen, nyttja
han till försvar, aldrig till vapen att skada. I omgäng
med vänner var han glad och skämtsam, när hans häl
det tillät. Bland obekante tystlåten, höflig, utan att a
tid vara fördragande och undfallande. I tvister tog h
lätt hetta, i synnerhet om ämnet var af vigt. Af a
älskade han högst sanningen, den han sade och sk
med frimodighet. För det han trodde vara rätt, fruk
de han aldrig att göra sig ovänner. Hans kärlek för V
terheten geck, som han sjelf yttrat, ända till passion
En ny talang, ett nytt slag, försatte honom i den stö
sta glädje, och af den orättvisa hans fiender gjort h
nom, är det kanske den största, att hafva beskyllt h
nom för en uteslutande smak. I en af dess mest bekan

---

*) *Jag kan ej afhålla mig att införa följande utdrag
ett bref, skrifvet kort för hans död till en af vå
gode Författare, der han säger om sig sjelf: —
"Det var en liten man i vår litteraira verld. Ha
"talanger voro små. Han hade kanhända icke hv
"man kallar Snille. Hans flesta skrifter hade lit
"vidd och vigt. Men han hade en egenskap, kans
"i högre grad, än någon af sina medbröder: det v
"ett nit, en värma för Svenska Vitterhetens förk
"ran och heder. som följde honom beständigt gen
"ett plågsamt lif, och som ännu var hans sista p
"sion i den stund han skref dessa rader."*

strider var det aldrig nyheten, aldrig versslaget eller skaldeslaget han angrep, men sammanblandningen, origtigheten, öfverdriften och framför allt skrytet och oredan. Ömtålig vid anfall visade han likväl aldrig begär att berömmas. Köld och obemärksamhet hos mängden eller hos de högre förtröto honom mera för Vitterhetens än för dess egen skull. Han satte värde på kännares bifall, utan att göra sig möda att söka det och kände en verklig plåga från denna class af beundrare, hvilka med besök och ärebetygelser likasom belägra Snillen och borttaga en dyrbar tid. Enslighet eller några Vänner voro målet för dess begär. Dess behof voro få och inskränkte, och hvad han ägde, alltid tillräckeligt. Den som skulle hafva kallat honom en känslofull vis, hade i tvenne ord målat hans caracter.

Redan i de yngre åren hade *Kellgren* en svag och vacklande helsa. Vid 16 års ålder fick han en svår feber, som tyktes lemna följder på dess bröst. Kanske hade en jämnare och starkare rörelse kunnat förbättra en af naturen svag sammansättning, som deremot af stillasittande, arbetsamhet, hufvudbry och täta sinnesrörelser försämrades. Den största ordentlighet och varsamhet, och den ömmaste vård af en skickelig Läkare, som tillika var dess vän*), kunna snarare sägas hafva utdragit med döden, än förlängt lifvet. Bräcklighet och sjuklomens beskaffenhet emotstodo all hjelp och den otålighet plågorna födde, gjorde dessa ännu mera kännbare. Den dag, som skulle beröfva Sverige ett af sine största Snillen, inföll den 20 April 1795. *Kellgren* slocknade stilla och frimodigt. Efter dess eget förordnande fördes han i tysthet till vår allmänna moder, Jordeu. Hans begrafning hade det utmärkta, att den bevistades af ingen, som icke älskat honom, medan han lefde och då med en sorgbunden tystnad eller varma tårar beklagade hans död. Tolf af dess vänner hade låtit prägla en Skadepenning**), som utdeltes. De ämna äfven med en Minnesvård utmärka det rum på S:t Jacobs Kyrkogard, der hans ben djupt ner i mullen förvaras. Vid åsyn af denna minnesvård, skall det namn, som blir dess enda prydnad, väcka hugkomsten af allt hvad lifvet har behagligt och ljuft; och midt ibland förödmjukande vedermälen af menniskans förgänglighet säga att hon är stor genom

*) *Assessoren Henrik Gahn, i hvars hus han flera år bodde.*

**) *Denna penning föreställer å ena sidan* Kellgrens *Bröstbild med omskrifvet namn; å den andra läses.* Poetæ, Philosopho, Civi, Amico Lugentes Amici. MDCCXCV.

en, Tanken och Sinnet: Jag lyder denna ingifvel
änder Läsaren ifrån *Kellgrens* beklagansvärda bor
till de Skrifter, i hvilka han beständigt skall le
öresättande mig sjelf att under ett lif, som med
mnas åt nya förluster, i tysthet sörja hvad jag ä
söka en tröst i minnet af lyckligare dagar.

NILS VON ROSENSTEIN.

HEATERSTYCKEN.

GUSTAF WASA,

LYRISK TRAGEDIE

I

TRE ACTER.

Första gången uppförd
d. 19 Januarii 1786.

Theaterstycke, betraktadt i afseende på ämnanens dristighet, personernes värde, hänigt fästade minne, och verkan af deras utgång Rikes lycka, om i alla dessa afseenden näkt arbete förtjenar ett utmärkt och yppersvenska Snillets historia; vågar jag påstå, m bör tillhöra Tragedien Gustaf Wasa. *Uppaf detta fritt yttrade omdömme skall skydall misstanka af eget berröm, och förvandla offer af skyldig vördnad. I sanning, att med fatta vidden af den stora Rikshvälfning som r denna Dram, och att återkalla den på Scen hughet, till ett Skådespel, värdigt att gifFolk; dertill kräfdes en dubbel skyldskap i ille med den Hjelten, hvars ärestod dertgamma hand å nyo reses. Men att genom sin n väg till lyriskt uttryck för de stora känslor etta verk, härtill fordrades mindre att vara n rättskaffens Svensk; och mitt enda högmod jena denna heder. Nationer! viljen J veta förtjensten tilldelar edra ännu lefvande Rejen J härutinnan förekomma efterverldens liga dom; så gifven akt med hvad känsla af eller afund de anse minnet af Store Män företrädare. En elak Förste önskar ingen ting tt kunna utplåna ända till namnet af alla dc besuttit hans thron; då deremot en vis och ung, genom vördnad och nit för Store Förvisar sig vuxen, att sjelf med dem jämföras. ingar i händelsernas sanna förlopp, som naDramatiskt arbete fordrat, äro af så ringa ch röra en så allmänt och väl känd tidepunkt, rvillelse deraf sannolikt kan uppkomma. Alman trott både nyttigt och behageligt, att a få historiska anmärkningar upplysa eller saren om en del af de förekommande Perso-*

PERSONERNE.

GUSTAF ERICSSON WASA, *Svensk Ridderska*
rad till Rikesföreståndare på Riksdagen i W
CHRISTJERN II. *med tillnamnet Tyran, Konu*
nemark och Norrige, våldskräktare af
Thronen.
SEVERIN NORRBY (*a*), *Stor-Amiral i Danem*
CHRISTINA GYLLENSTJERNA (*b*), *Rikesföres*
Sten Stures Enka.
CECILIA af EKA, *Gustaf Wasas Mor.*
MARGARETA WASA (*c*), *Gustafs Syster och*
Brahes Enka.
ANNA BJELKE (*d*), *Riks-Rådet och Ståthållare*
mare Slott Johan Månsson Natt och Dags
LARS SIGGESSON SPARRE (*e*),
Sveriges Råd och Rike-Marsk.
STEN ERIKSSON LEJONHUFVUD (*f*).
GUSTAF OLOFSSON STENBOCK (*g*).
ERIC FLEMMING.
AXEL POSSE till Hellekis.
THORD BONDE (*h*).
KNUT ERICSSON KURK (*i*).
PEDER OLOFSSON HÅRD (*k*).
} *Svens*
da
Gusta
SVANTE STURE (*l*), *Rikesföreståndaren Sten Sti*
ett barn om 5 år.
PEHR BRAHE (*m*), *Joachim Brahes och M*
Wasas Son, ett ungt barn.
ANDERS PEHRSSON (*q*).
En Dansk Krigshärold.
Tvänne Officerare af Christjerns Armee.
En Norrbys Vapendragare.
En Fångvaktare.
En Dansk Soldat.
Sveriges Skydds-Ängel.
Erik Wasas (*n*) *Skugga.*
Sten Stures (p) *Skugga.*
Joachim Brahes Skugga.
Tvenne unga Ribbingars (*o*) *Skuggor.*
Fängslade Enkor och barn på Slottet i Stockholm
Herrar och Fruer vid Christjerns Hof.
Svenske Riddersmän och Soldater.
Christjerns Soldater.
Genier i Odödlighetens Tempel.
De Svenske Herrars-Skuggor som blifvit mörd
blodbadet i Stockholm.
Glada och lyckliga Drömmar.
Grymma och olyckliga Drömmar.

Scenen är i Stockholm.

GUSTAF WASA.

FÖRSTA ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Theatern föreställer ett hvalf under Slottet i Stockholm, der de förnämste Svenske Herrars Fruer, Enkor och Barn af Christjern *hållas fängslige. Detta underjordiska hvalf är endast upplyst af en lampa, som sprider ett svagt och bedröfligt sken. Vid Theaterns öppnande ser man midt uti fängelset* Gustafs *Mor* Cecilia af Eka, *tillika med sin Dotter,* Joachim Brahes *Enka*, Margareta Wasa, *som håller sin Son den unga* Pehr Brahe *i famnen.* Anna Bjelke *sitter bredevid dem. Man ser de öfriga Svenska Fruntimer, sittande på stenar här och der med sina Barn. Alla visa tecken af den ytterste sorg och förtviflan.*

Cecilia af Eka. Margareta Wasa. Anna Bjelke. De öfrige fängslade Qvinnor och Barn.

Chor.

Himmel! hör vårt rop uti nöden!
Är du ej mer de olyckligas far?
Sänd oss hämd eller skänk oss döden,
Bryt våra band eller slut våra dar.

Cecilia.

Min son! du, som med blygd skall bära
Blott tyngden af ett vördadt namn:
Jag dör — men ej uti din famn;
Du lefver — *men förutan ära.*

Margareta.

Min bror!

Cecilia.

Min Son!

Båda.

Men ach! vår röst
I dessa grafvars djup försvinner;
Vår klagan hinner ej ditt bröst!

Chor.

Vår klagan ej till Himlen hinner;
Nej, döden är vår enda tröst.

Margareta, *som omfamnar si*

O du! som föddes för att lida,
Min son! hvad skall ditt öde bli?

Tillsammans *med de öfriga F*
som alla med ömh
ka sina Barn i

J, kära barn! som vid vår sida
Förenen späda klagoskri:
Er lefnad skall i tårar skrida,
I brist, förakt och slafveri.
Hvad edra mödrars hjertan svida
Att se er födde för att lida,
Att offer eller trälar bli!

Cecilia.

Men hvad? skall bojans tyngd också vår själ fört
Och känna vi ej mer vårt blod?
Jo, Gustaf är min son — han lefver — och hans
Skall oss ännu ur trälddomsdjupet rycka.

Margareta.

Hvad vill en enskild Ädlings dygd
Emot Tyrannens magt och lycka? —
Nej, han skall störta sig med blygd —
Allt skall förgås — han sjelf, hans namn och fos

Cecilia.

Men, hatet hos ett folk som lärt att frihet dyrka
Men, ropet af en allmän nöd! . . .

Margareta.

ss hat är utan våld, dess rop förutan styrka:
h Sverige är ej mer, från sina Sturars död.

Cecilia.

an sagt, att Sturens son uti sin moders armar
Af våra bergsbor hyllad är;
tt hämd, allena hämd är detta folks begär.

Anna.

Kan hända Himlen sig förbarmar,
Och vår befrielse är när.

Cecilia och Anna.

a glädoms! — Himlen ej utur Tyrannens snaror
Hans lif förgäfves räddat har.

Alla Tre.

lå, späda barn! ditt namn, din ungdom, dina faror
Med ömhet yrka ditt försvar!

Chor.

Du enda hopp hos de förtryckta,
Att njuta hämd mot sin tyran;
Må ej den glada stråle flyckta,
Som väg till våra hjertan fann!

ANDRA SCENEN.

Fångvaktaren. En Soldat. Sturens unga Son. De förre.

Cecilia.

'ill dessa grafvas djup man gallren öppnas hör.
lvem är det usla rof man hit ur dagen för?

Soldaten, *öfverlämnande ett Barn åt Fångvaktaren.*

'ti din säkra vård en dyrbar fånge lemnas:
ig snart *skall kunnigt bli* hvad öde honom ämnas.

Cecilia.

Ett barn! Men hvad o Gud! den unga Sturen! —
Fort, skyndom oss att dö. — Min son! min son är si

Margareta.

Ach! skulle så vår hämd af Himlen bli bedragen.
Och detta var den hjelp, som vi förvänta bordt!

(De förnämste Fruarne omgifva net och trycka det i sina ar de öfrige sträcka sina händer himmelen och omfamna sina B

Chor.

O Gud! Du våra bittra öden
Till sista rågan uppfyllt har.
O Gud! så vägra då ej döden
Att sluta våra usla dar!

TREDJE SCENEN.

En Officer. De förre.

Officern.

Olyckelige! qväfven neder
En brottslig klagan! — Fort! till Christjern följen
Att höra eder dom, det straff han er bereder.

Chor.

Är det till döden du oss leder?
Välan! vi glade följa dig.

Margareta, *i det hon omfamnar sin*

Min son! en mordisk glafven
Skall skära af ditt lif i början af sitt lopp!

Cecilia och Anna, *i det de omfamn unga Sturen och Brahe.*

Ach ömkansvärda barn! att följa er i grafven,
Det är vårt enda hopp.

Alla Tre.

Är det till döden du oss leder;
Så vet, det är vårt enda hopp.

Officeren.

Gån, dröjen icke mer; er Konung väntar eder.

Chor.

Ja döden, döden är vårt hopp.

(De gå alla bort.)

FJERDE SCENEN.

Theatern förändras, och föreställer förnämsta Salen på Slottet i Stockholm, tillredd för en högtid. Näst efter ett Hof, omgifven af Vakt, anländer Christjern *och intager sin thron. En myckenhet folk har samlat sig till högtiden.*

Christjern. Folket.

Christjern.

Sen mer än sexton år försvunnit
I krigets faror och besvär,
Jag af en rättvis hämd omsider målet hunnit;
Och Sverige under oket är.
Det ädla blod, som från dess hjerta flutit,
Uti mitt säkra våld för evigt lemnat har
En svag och sårad kropp, som lydigt kedjan drar,
Sen mot min dolda list han all sin styrka brutit.
Den stolta Göthens dygd, hans oförskräckta mod,
Hans hat för utländskt Kungablod,
Hans nit för segrens lön, hans trots mot dödens fara:
Alt vikit för min hand, som mera vist förstod
Att politikens nät med krigets vapen para,
Och mina bödlars jern med mina härare magt.
Sten Sture är ej mer; och bojorne förvara
Hans maka och hans son till mål för mitt förakt.
J, Danamänners käcka skara,
Som med mitt väldes vidd förökt er äras glans!
Gån, att med lekar, sång och dans
Er sällhet och mitt lof på denna dag förklara.
Må mitt beröm de slagnas blygd,
Er *glädje deras qval föröka!*

Må nödens barn ett fåfängt skygd
För sina tysta tårar söka!
Må slafven häpen och förskräckt
Bland sina fäders bål se fröjdeeldar sväfva,
Och, nedböjd uti stoftet, bäfva
Att lågan med hans blod på nytt skall blifva slä
Det skall en vällust för mitt öra,
En vällust för mitt hjerta bli,
Att edra glada sånger höra
Bland mina trälars klagoskri.

Chor af Folket.

Förkunnom högt vår Hjeltes ära!
Må hundra folk af ryktets Gud
Hans storverk med förundran lära!
Må agget, vid vår glädjes ljud
Förtvifladt, sina bojor tära!
Må lydnad honom offer bära,
Och sjelfsvåld darra vid hans bud!

(Ballett.)

En Fruntimers-röst.

Genom visdom, mod och styrka
Du en trotsig ovän fällt.
Måtte nu i segrens tält
Friden dina nöjen yrka,
Och ditt folk, förnöjdt och sällt,
Den Monarkens dygder dyrka
Som dess heder återställt!

En Karl-röst.

Du trygg på stridens bana,
Gick härarne emot:
Din röst oss hördes mana,
Du log åt farans hot:
De flydde för din fana
Och föllo för din fot.

Chor.

Förkunnom högt vår hjeltes ära m. m.

FEMTE SCENEN.

Severin Norrby. De förre.

Norrby, *som med hastighet kommer in på Theatern.*

Monark! än är ej tid att fridens nöjen smaka;
Än är ej gränsen satt för dina segrars lopp;
Än hota stormarne att skaka
Den Thron, hvarpå du nyss med möda stigit opp.
Ett grufligt vapenguy man hör från alla kanter,
Och ren en stridbar tropp med flygande baner,
Från alla skogars sköt och alla klippors branter
Liksom en vredgad ström på fältet rusar ner.
Man Gustaf Wasa främst för dem i spetsen ser,
Som äggar deras mod och tyglar deras ifver.
Och deras spridda lopp en stadgad ordning gifver.
Min Konung, dröjom icke mer
Att på försigtig vakt mot deras anfall vara.

Chor af Folket.

O Himmel! se vår nöd: o Himmel! ose försvara.

Christjern.

Försagda folk, som utan mod och själ
Den heder ej förtjent att lyda mitt befäl;
Jag lefver — (*stiger opp från sin thron*)
Och J vågen frukta!
Hvad! skulle ej min hand uti ett ögonblick
En hop förmätna bofvar tukta!
Förenta utan val och styrda utan skick?
J, tappre Höfvitsmän, som vid er Konungs sida
Till större segrars mål ur större faror gått,
Gen bud, att ny förstärkning sprida
Kring murar, vallar, torn och slott.
Må detta upprorsband till nästa morgon blott
Uppå sin död, sin flykt och sina bojor bida!

(*Till en af sina Officerare, som han qvarhållit*)
Gå, låt de fångar föras hit,
Som under *Slottets hvalf* förvaras.

SJETTE SCENEN.

Christjern. Norrby.

Norrby.

Min flotta väntar dem. Mitt vakna trohetsnit
Försäkrat deras vård, och råder att de sparas
Till borgen för din säkerhet.
Ren staden vackla ses uti sin börsamhet,
Och nya farors hot omkring din hjessa sväfva.

Christjern.

Hvad? talar du till mig? — Vet, svage Höfding, ve
Det hör ej Christjern till att för en Gustaf bäfva.

Norrby.

Min Prins, om fordom någon gång
Din godhet stigit ned att mina rådslag gilla,
Så tillåt att min själ sig yppar utan tvång.
Jag lärt att till din tjenst mitt blod i striden spill
Men ej som Hofman smickra dig;
Och minst då faran visar sig,
Med ett bedrägligt hopp din tjusta syn förvilla.
Jag vet, hvad du, min Prins, med rätta vänta bör
Utaf dig sjelf, din här, och framför allt din lycka
Men lyckan ofta högst en Kung till äran för,
Att honom djupast ned uti en afgrund rycka.
Tro, att det gifs en magt, som mera gälla plär
Än ödets lösa råd och krigarns köpta bär,
Som öfver mensklig krets den svagas dygder höjer
Som vapenlösa barn på hjeltar segra lär,
Och som, ju mer hon qväfs, dess större utbrott röj
Det kärleken för frihet är.
Förakta ej ett folk, som eldadt af dess låga,
Och förelyst af Gustafs mod,
Att hämnas sitt förtryck och sina Herrars blod,
Med en fanatisk fröjd ett hatadt lif skall våga.
Törhända tror du än i Gustaf finna qvar
Den yngling utan drift och stadga och förmåga,
Som fordom i ditt våld till gisslan lemnad var:
Men nej, deri du dig bedrar.

I motgång och besvär han sina dygder öfvat,
Och våra härar ren med blygd och undran prøfvat,
Vid Köping, Westerås, och sist vid Salas strand,
Hvad man bör frukta af hans hand.
En Sture tycks på nytt sig upp ur grafven häfva,
Som till sitt rikes räddning går.

Christjern.

Min vän, jag ingen ting förstår
If dessa farors hot, som för ditt öga sväfva.
Hvad! då min säkra magt på fruktan grundad står,
Då Sverges Riddersmän för svärd och bilor stupat
Och folket, utan stöd, i blygd och brist fördjupadt
Till jorden fallit ned att kyssa mina spår;
Hvad! Norrby djerfs du då väl tänka,
Att denna usla hop mitt välde skulle kränka?
Nej vet, en enda blick förslår
Att dem i dödens afgrund sänka.
Ull åt min vunna Thron en evig styrka spår,
En denna hof, hvars fjät jag fåfängt låtit söka,
En Gustaf sjelf i dag uti sin yra går
Att mina offers antal öka.
u känner denna Borg, du vet den största magt
Är till dess anfall alltför ringa,
u vet ock till hvad höjd jag här min fruktan bragt.
Ien vore den ej nog att folkets lydnad tvinga,
ch om man minsta spår till någon resning fann;
Allt utan möda stillas kan,
lott några hufvun mer för bödelsyxan springa.

Norrby.

Ja, redan Stockholm utan knot
id sina bojors tyngd ses lyda och förtvina;
Ien svag den lydnad är, som föds af bödlars hot.
En tappra Sturens son, den trotsiga Christina,
om i en qvinnas bröst en hjeltes dygder bär,
hristina som så högt af folket älskad är,
Än sina landsmän muntra vågar
Att samla styrka, mod och tröst.

Ren hoppet uti slafvens bröst
Och hämden i hans ögon lågar,
Sen han förvissad är af hennes djerfva röst,
Att Gustaf till dess räddning tågar.
Kanske din hand till blodbad sträckt,
Emot försigtigheten felat,
Då denna qvinnan ej med rådet och sin slägt
Ett lika nesligt öde delar:
Men sedan hämdens dag försvann,
Hör nu din mildhet till att i dess rum regera.
Ja, Prins, det är ej blod, det är ej stränghet me
Som nu din Thron befästa kan.
Att endast mörda och förstöra,
Och bilan till sitt scepter göra,
Och fasan till sin viljas tolk,
Kan snart de lydigaste folk
Till raseri och uppror föra.
Om ingen misskund lämnar hopp,
Men hämden oupphörligt ryter,
Så räds att slafven oket bryter,
Och hvad i mod och styrka tryter
Af hans förtviflan fylles opp.

Christjern.

Till hvilken veklig dygd vill du mitt bröst förswa
Vet, trälen som i dag förtryckt af sina band
Ej djerfs att sucka eller klaga,
I morgon smekt utaf sin Herres hand
Skall snart hans envåldsrätt i vådlig tvifvel drag
Och hvarje mildhetsprof för prof af fruktan taga.
Af alla tiders rön den sanning styrka vann,
Att genom feghet blott en Thron förloras kan.
Du känner den regeringslära,
Åt hvilken all min tid jag företrädet gaf.
Att mer med straffets bål, än genom stridens glaf
Ej endast folkets mod men ock dess dygd förfära;
Ty ägde slafven hopp att kunna dö med ära.
Min vän, han lefde icke slaf —

Du sjelf, mitt högmod, krigets våda,
lt hörs mig äfven nu till samma medel råda,
Och ej i dag åt lyckans nåd förtro
n krona jag så dyrt betalat med min ro.

(Fångarne anlända.)

SJUNDE SCENEN.

ecilia. Margareta. Anna. Unga
Sturen. Fängslade Qvinnor och Barn.
De Förre.

Christjern, *som fullföljer sitt tal till Norrby, visande på fångarne.*

der det fasta värn, som skall min Thron försvara!
der den säkra magt, hvarmed jag segra skall!

Cecilia, *som med stolthet går fram mot Christjern.*

lan, hvi dröjer du? Barbar, fyll upp ditt kall:
t höfves en Tyran, att ingen värnlös spara.
Med våldsrätt du mitt fosterland
I slafveri och nöd fördjupat:
Min son i dina ränkor stupat,
Min maka för din bödels hand;
Och du en qvinna skulle glömma!
Som eldat dessa Hjeltars mod? —
Nej gå, var snar; lät bålet strömma
Af dina sista offers blod!

Cecilia, Margareta och Anna.

Ja gå, var snar; lät bålet strömma
Af dina sista offers blod.

Chor.

Ja gå, var snar; lät bålet strömma
Af dina sista offers blod.

Christjern.

Hvad? djerfva! skall jag längre lida
Ert trots och edra smädeskri?

Nej, fåfängt i sitt raseri
Skall Gustaf för er räddning strida.

Cecilia, Margareta och Anna.

Cecilia.

Min son! du lefver än! du lefver och är fri!

Margareta.

Min bror! du lefver än! du lefver och är fri!

Anna.

Hvad? Gustaf lefver än! han lefver och är fri!

Till m

Alla Tre.

Vår död från denna stund skall mindre smärtsam bl

Christjern.

Er död? Förmätna hopp! — och vågen J väl tänka
Att jag min oförrätt ej bättre hämnas vet?
Nej bäfven! — Christjern går, att eder lifvet skänl
Ett lif som i förakt, och brist, och uselhet . . . .
(*Till Vakten.*)
Vakt! gån och fören Sturens enka
Till dessa rum.

Norrby, *med bestörtning.*

Men hvad?

Christjern, *afsides, till Nor*

Hon sjelf förnedras sl
Att strida för min sak och hasta Wasas fall:
Hon sjelf hans djerfhet skall förskräcka
Med faran för en moders dar;
Ja, om han än af son har någon känsla qvar,
Skall han med sjelfmant nit sin hand i bojan räcka.
Ej nog, att jag med vapnens tvång
Hans djerfva anhang störtar neder;
Ej nog, att Segrens Gud bereder
Hans död och Sverges undergång:
Nej, jag skall segra på hans heder;
Nej, jag befläcka skall hans dygd,
Då jag hans svaga bröst förleder
Att trolöst bryta sina eder

Emot en älskad fosterbygd.
Allt hvad mitt hjerta mest behagar,
Min hämd, min vredes raseri,
Allt lofvar, att bland mina dagar
Skall denna dagen sällast bli.

(Tar unga Sturen från Cecilia, och låter dölja honom bland Vakten.)

ÅTTONDE SCENEN.

hristina Gyllenstjerna. De Förre.

Christina.

rsynen vare lof, som aldrig återvänder
Att höra den förtrycktas bön!
rskräcks, Tyran, förskräcks! ty redo är din lön:
Den väntar dig i hämnarns händer.
Ja, stunden ändtlig kommen är,
n himlen utsett har att Sverges bojor lossa:
ut från dina torn, känn Gustaf och hans här,
h vet, att det är han, som skall din spira krossa.
Barbar! som aldrig än förstod
i genom annan magt än svek och illbragd råda,
Vet, du en hjelte snart får skåda,
n endast segra lärt med dygd och mannamod.

Quatuor.

hristina, Cecilia, Margareta och Anna.

Du vålnad af en vördad maka!
J, skuggor af de Hjeltars tropp,
Som fordom varit Sverges hopp!
Ach skynden, skynden er tillbaka.
Gån, bjuden hela afgrunds här
Att i Tyrannens hjerta rasa,
Och för hans tankar och begär
Beständigt breda ut den fasa,
Som lastens fjät förvilla plär!

Chor.

Gån, bjuden hela afgrunds här

Att i Tyrannens hjerta rasa,
Och för hans tankar och begär
Beständigt breda ut den fasa,
Som lastens fjät förvilla plär.

Christina, Cecilia, Margareta och A

Och J, som förr åt fallne trälar
Er tappra arm till räddning sträckt!
J, Svenske Riddersmanna själar,
Carl Knutson! Puke! Engelbrecht!
Gån, sväfven öfver Gustafs fana,
Gån! att hans mod i striden mana;
Må ert exempel, edra namn
Den eld hos edra landsmän nära,
Som lär dem, genom vapnens ära,
Förlossas ur förtryckets famn!

Chor.

Gån, sväfven öfver Gustafs fana,
Gån att hans mod i striden mana!
Må ert exempel, edra namn
Den eld hos edra landsmän nära,
Som lär dem, genom vapnens ära,
Förlossas ur förtryckets famn.

Christjern, *till Christina.*

Jag blott kan ömka och beklaga
Ett utbrott af så svagt och fruktlöst raseri,
Och vill ej annan hämd uppå din djerfhet taga,
Än att du sjelf skall utsedd bli
Att främja mina värf och störta ditt parti.
Gå, skynda dig till Gustafs läger,
Säg, att jag i mitt våld hans moders dagar äge
Vis honom ut det rum, der hon sitt fängsel har
Säg, att sig delken redan höjer
Som sönderslita skall det sköt som honom bar,
Om han till nästa dag för Stockholms murar dri
Men ångrar han sitt öfverdåd
Och förr än dagens lopp sig lyktar,
Hans djerfva här förströdd utur mina åsyn flyktar

Skall jag ännu i höjden af min nåd
Och trött att låta blodet strömma,
i modren frihet ge, och sonens brott förglömma.

Christina.

ej, ingen plågohamn sin grymhet längre sträckt!
yran! och det är mig du vill i omsorg gifva
it värf, som afgrund sjelf till fasa skulle väckt!
rem, jag till Sveriges fall ett nesligt medel blifva
i en bödels hand, som mördat all min slägt? —
Hvem jag, en Hjeltes dygd förleda
Och snaran för hans fötter breda
Och bära döden i hans själ? —
Barbar! du känner mig ej väl.

Christjern.

g känner allt ditt hat och din förmätna yra;
g känner ock den hand som kan din djerfhet styra:
i, öfverväga väl din svaghet och min magt;
i pant, en dyrbar pant skall för din lydnad svara —
ristina, du är mor — nog af — du ser den fara
m . . . .

(*Lyfter dolken öfver hennes Son, den Norrby hittills hållit dold för hennes åsyn.*)

Christina, *med ytterste förskräckelse.*

Grymme, hvad? min son!

Christjern, *med köld.*

Du kan dess dagar spara:
Lyd hvad jag dig har förelagt. —
i, Norrby, gå, var snar, förkunna dessa djerfva,
t höjden af min hämd skall likna deras brott;
t döden väntar dem; att det är ångren blott,
m detta ögnablick kan deras nåd förvärfva.

(*Han går.*)

NIONDE SCENEN.

Christina. Norrby. Cecilia. Margareta. Anna. Unga Sturen. fängalade Qvinnor och Barn.

Christina.

Från Thronen uti bojor sänkt,
Af bödelsbilan skild från maka, slägt och vänner,
Och än med deras blod bestänkt,
Mitt hjerta intet stöd och ingen tillflykt känner.
Du, enda hopp mig återstod,
Min son, min tröst i plågans dagar!
Hvad? äger dygden några lagar
Som fordra af min hand ditt blod? —
Min son! skall då ditt späda bröst
Af mig det sista stynget lida? —
Nej, dessa pligter gå för vida:
Nej, jag är mor, och bör ej strida
Mot hjertats och naturens röst.

(*Till Norrby.*)

Ach! Herre, i min nöd jag till er ömkan flyr:
Jag lärt, uti den dygd som edert hjerta styr,
Att fienden från hjelten skilja:
Jag sett förtryckarne vän ge den förtryckta stöd.
Nej aldrig, aldrig med er vilja,
Den grymme Christjerus hand så grufligt offer böd
Med tapperhet i stridens våda
Ni eder Kung försvara vet;
Men ej att utan afsky skåda
En vild Tyrans omenskklighet.

Norrby.

Rörd af de grymma qval, som eder själ förtrycka,
Jag er beklaga bör, och kan ej göra mer:
Er dygd förtjent en bättre lycka;
Men dygden blir ett brott der enavåld lagar ger.
Kanske i lyckans sköt, bekrönt med segrens lager

:h i ett luga som ej hans stränghet nödig gjort,
tt Christojern af min hand ett motstånd tåla bordt:
len då i dag på nytt ett moln sig sammandrager,
)m hota kan hans Thron, som hota kan hans dar,
ig intet annat råd än af hans fara tar,
ch tolk af hämdens bud, jag fasar — men jag lyder.

Cecilia, *till Christina.*

löm, glöm att du är mor, mins blott att du är slaf,
tt Sverge är det — hör den röst, som himlen tyder,
en röst som ropar hämd utur din makas graf.
Gå, bed min Son med svaghet ej förnedra . . .
Det blod, som honom lifvet gaf.
ig, om jag stupa skall för mina bödlars glaf,
Skall dock mitt stoft sig af hans seger hedra.

Quintette.

ıristina. Cecilia.	**Norrby,** *afsides.*
[argareta. Anna.	
lek för en fosterbygd!	Kärlek för en fosterbygd!
a känsla, rena låga!	O hur mägtig är din låga!
(dess / (mitt mod och (dess / (min förmåga	Himmel! skall så mycken plåga
till svaga trälars blygd	
ta grymma offer våga,	Löna en så ädel dygd.
i du kräfver af min dygd.	

Christina, *till Norrby, sedan hon med tårar omfamnat sin Son och lemnat honom i Cecilias armar.*

a Norrby, skyndom oss; ditt hjerta snart skall säga
Om jag förtjent en Stures kärlek äga.

(*De gå alla bort.*)

ANDRA ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Theatern föreställer Gustafs *tält, der man ser h säng, bäddad med en björnhud, och hans vapen h gande öfver hufvudgärden. Genom fonden af täl som är öppet, ser man en del af* Gustafs *läg uppslagit på Munklägret. På ena sidan är en vi hafvet, och på den andra en del af Staden. I den af Theatern see en del af Danska lägret, länget fram* Christjerns *tält. Flere poster stå vakt. Båda lägren äro åtskilda genom Norrström*

Gustaf. Lars Siggeson Sparre. Ste Ericsson Lejonhufvud. Gustaf Oloi son Stenbock. Eric Flemming. De öfrige Hufvudmän i Armeen.

Gustaf.

J, Svenske Riddersmän, uti hvars tappra mod
Ert fosterland ett värn mot tyranniet funnit;
J, som med ädel börd en ädel anda vunnit,
Och edra fäders dygd med edra fäders blod!
Du, oförskräckte Sten! du Sparre-namnets heder,
Förfarne Stenbeck! ädle Thord!
Och du, som från dig sjelf din hela ära leder,
Du Pehrson! trogne vän, som ett försåtligt mord
Ifrån min hjessa undanröjde;
Och J, som aldrig än er rygg för oket böjde,
J, Dalakarlar! raska tropp,
Som, då min röst ditt bistånd hördes mana,
Bland alla först till vapnen lopp
Att följa mina fjät och Frihets-Gudens fana: —
Se här det mål utaf vår bana,
Der segren kröna skall vår möda och vårt hopp —
Här, på en vördad Thron, hvars hägnad Sverge njut
I edra fäders sälla dar,
En bödel, en Tyran sitt välde upprest har: —
Här, på er frihets graf, det ädla blodet flutit,

Som mot förtryck och våld var fordom ert försvar.
Förgäfves detta blod till Himlen hördes klaga,
Och ropa hämd af edra bröders hand,
Af dessa slättens barn, som darrande och svaga
Med tystnad sänkte sig i slafveriets band.
J skogens raska Folk! J Söner af det land
Som trälar aldrig än uti sitt sköte närde,
J voren de, som edra landsmän lärde
Att känna rätt sin magt och fylla rätt sitt kall,
Ren fiendernas täta fall
Omsider öppen väg för edra vapen lemnat;
Fullkomnen då det värf, hvartill er Himlen ämnat
Ett enda anfall än — och Sverge räddas skall.

En Riddare.

Nej, Gustaf, din skall hedern vara,
Att hafva frälst ditt land från nöd och slafveri:
Den förste uti stridens fara
Skall du ock först i segrens ära bli.
Med dig vi alla äro lika
I hat mot vår tyran, i nit för Sveriges väl;
Men uti tapperhet och rådslag och befäl
För din förtjenst vi alla vika.
Ja, Himlen vare lof! den tid försvunnen är.
Då för det nesliga begär
Att, sjelf en kufvad slaf, på sina likar råda,
Man såg en son sin far, en far sin son förråda;
Då afund mot en inländsk dygd
Ett evigt tvedrägtsfrö i bröders sinnen kastat
Och man för enskild hämd, för enskild vinning hast
Att störta i förtryck sin glömda fosterbygd —
Nu, då vårt olycksmått sin höjd omsider hunnit
Och vi med upplyst syn de grymma villor funnit
Som fordra all vår sorg, vår fasa och vår blygd,
Om någon Svensk ännu en annan känsla andas
Än afsky för tyrannens lag;
Hans blod, vi svärje det, hans blod på denna dag
Med fiendernas blod skall blandas.
Om man ej än en Svensk beträdt,
Att mot sin Höfding trohet brutit;

Om mången okänd främlings rätt
Sitt skydd af våra vapen njutit;
O du, som all vår kärlek har,
Vår Vän, vår Skyddsgud och vår Far!
Hvad prof bör icke du begära
Af Sveare tapperhet och mod,
Då vi för frihet vapen bära,
Då Sverges väl och Gustafs ära
Skall blifva priset för vårt blod?

Chor.

O du, som all vår kärlek har m. m.

Gustaf.

Ädla skuggor, vördade fäder,
Sveriges Hjeltar och Riddersmän!
Om ännu dess sällhet er gläder,
Gifven friheten lif igen.
Skola edra helgade grafvar
Trampas af tyranner och slafvar?
Nej, må träldomens blotta namn
Edra vreda vålnader väcka,
Och er arm sig hämnande sträcka
Ur den eviga nattens famn!

Chor.

Ädla skuggor, vördade fäder,
Sveriges Hjeltar och Riddersmän!
Om ännu dess sällhet er gläder,
Gifven friheten lif igen!

(Mot slutet af denna Chor hö
ljudet af trompeter som bl
Härolds ankomst. Tvänn
dare gå att taga honom

ANDRA SCENEN.

En Härold från Danska Lägret. De förre.

(Man ser en Krigshärold komma från Danska Lägret med Norrby och Christina Gyllenstjerna, åtföljde af några Vapendragare. Norrby och Christina stadna utanför Lägret, och Härolden införes i Gustafs tält.)

Härolden.

Din Kung, o Gustaf! till dig sänder
Den tappraste bland sina hjeltars här;
Den ädle Norrby sjelf, som till ditt läger länder,
Ett samtal snart af dig begär;
Han lemna vill en gisslan dig i händer
Till prof utaf den nåd, som Christjern för dig bär.

Gustaf.

Hvad? tror tyrannen mig bedraga,
Då på min här han icke segra får?
(Ger sin handske åt Härolden.)
Lät Norrby denna pant utaf min trohet taga;
Säg, att han trygg mig nalkas får.
(Härolden går bort.)
(Till sina Riddare.)
Gån, tappre Krigsmän, gån, att allt till storm bereda;
Jag Christjerns budskap här tar medlertid emot.
Kanske han hoppas än mig genom svek förleda,
Men jag ej fruktar mer hans ränkor än hans hot.
(Riddarne gå bort.)

TREDJE SCENEN.

Gustaf. Norrby. Christina.

Norrby.

Uppå min Konungs ord jag går att dig bebåda
En stor, en oförmodad nåd:
Af aktning för ditt mod han ömmar för den våda,
Hvari dig störtat har ditt blinda öfverdåd;
Han heldre som en far, vill dig till lydnad råda,
Än straffa *ett försök som* väcker hans förakt.

En ädling, hurn djerft! det högmod vågar hysa,
Att strida mot en Konungs makt,
Hvars stolta hjessa höljs af trenne Kronors pra,
Hvars Kronor dubbelt högt af lagrens ära lysa.

Gustaf, *med stolthet.*

Jag trott, en värdig Riddersman
För Riddersmanna dygd bordt mera aktning bär.
Hvad? Sevrin Norrby hoppas kan
Att genom hot en ädlings bröst förfära!
Mitt fosterland i Slafveri,
I fattigdom, förakt och plågor,
Min hela slägt förödd af bödlars jern och lågor,
Och jordens klagorop, och Himlens hämdeskri:
Se här de grymma skäl som mig i vapen bringa.
Gå, möt mig uppå stridens fält,
Sök der att mig till lydnad tvinga,
Men nyttja ej ett språk som, hatadt och förställ
En Hjeltes hjerta bör förringa.
Gå säg, att under fjättrar böjd,
Och då mitt blod för bilan flyter,
Jag ej mitt ädla öde byter
Med en Tyran på Thronens höjd.
Och skulle Sverge ej förlossas
Ur sina bojor af min hand,
Skall dock min ära bli, att krossas
I gruset af mitt fosterland.

Norrby.

Jag min förundran ej kan neka
Åt detta stolta mod, som dig i fallet för,
Men, om en ovdäns råd dig misstänkt vara bör,
Må dock ditt hjerta sig beveka
Utaf en röst som, mera kär,
I hela folkets namn din hörsamhet begär —

(*Till Christina, som stadnat utanför tå*
Gån, träden hit, min Fru, att eder pligt bevaka
Förkunnen för hvars lif hans lydnad ansvar bär.
(*Hon träder fram.*)

Gustaf, *som, då han igenkänner Christina, springer tillbaka af förskräckelse.*

Hvad ser jag? — Sturens egen maka
nuens samråd! —

Christina.

Håll! — Jag blott hans fånge är —
Du mera billigt borde dömma
ygd, hvars gifna rön ej någon tvekan tål.
Hvad! skulle jag så nesligt glömma
hvad jag skyldig är mig sjelf och mina gemål?
Hur dyrt det nöje man mig lemnar
är ett ögnablick ditt samtal äga få!
Hur svårt för dig att undangå
grufliga försåt man dina dygder ämnar!
Men Gustaf! vackla ej — Betänk,
lin ståndaktighet ett Rikes frihet gäller;
lera seklers väl blir dina vapens skänk;
ela Norden ren på dig sitt öga ställer —
Se här den dom tyrannen afsagt har.

(*Hon ger honom ett bref.*)

Gustaf, *läser.*

"Än Gustaf! än är dig en timma qvar
"Att ditt förnuft till sanning återkalla.
ı, att med ödmjukhet för mina fötter falla,
framt du frälsa vill en älskad moders dar:
"Vet, hennes lif beror utaf ditt svar;
, eller se dess blod från dessa murar svalla."

(*Med fasa.*)

Hvad har jag sett? — Och detta val, barbar!
detta val ett prof utaf din mildhet var! —

(*Med förtviflan.*)

du! hvars grymma röst till hämd mig hördes mana.
väpnade min hand, som eldade mitt mod,
föll jag ej med blygd vid början af min bana?

(*Med raseri.*)

annad bli min hämd, förbannad segrens fana

Den stund hon färgas skall utaf en moders blod!
Hvad plågodjup omkring mig sväfva!
Hvad känslor strida i mitt bröst!
Skall jag naturens rop förqväfva?
Skall jag förakta ärans röst?
Om jag mitt fosterland försvarar,
En moders graf jag öppna skall;
Om jag en moders dar bevarar,
Jag sjelf skall hasta Sverges fall.
Men hvad? — mitt löfte öfvergifva
Och bli förrädare och slaf! . . .
Men hvad? — så långt min grymhet drifva,
Med egen hand att sönderrifva
Det sköte som mig lifvet gaf! . . . .
Om mina qval din ömkan väcka,
O Du, som verldars spira bär!
Lät af ditt ljus en stråle räcka
Det hjerta som du leda plär!
Säg hvilket brott bör mig befläcka?
Säg hvilket offer du begär?

Christina.

Jag all din sorg och din förtviflan delar:
Jag bäfvar för en sons, du för en moders död;
Men om du sjelf i tro mot fosterlandet felar,
Du sjelf, dess sista hopp, dess frihets enda stöd,
Kan dermed frälsas kan en älskad moders dagar?
Ach! säg mig, ädle Ridderesman,
Då du ej kränka räds ett helgadt löftes lagar,
Hvad trohet väntar du utaf en låg tyran?
Du fordrar Himlens råd — kan mer dess vilja röjas?
Du ser den svagas gråt och menskligheten blygd.
Kan du med större prof utaf dess nåd förnöjas,
Än då han hvarje dag ger dina vapen skygd? —
Se Sverge — Se ej mer, och lät ditt hjerta höjas
Ur kretsen af en vanlig dygd.
Om ödets domar innebära
Att med ett dyrbart blod vår frihet lösas bör;
Betag då ej din mor en ära

Som verldens undran får, och hjeltars afund gör.
Vet, då dess ädla hjessa dignar
På bålet under bödlars hand,
Hon nögd det grymma slag välsignar,
Som slutar hennes lif och Sverges träldoms band:
Men räds, då du din heder mister,
Om hennes dagar mer än Sverges frihet mån,
Räds, att af sorg dess hjerta brister
Vid åsyn af en brottslig son.
Hvad har jag sagt? Mån jag väl glömmer
Hvars död jag med mitt råd i dag beseglat har? —
O du min maka, och dess far!
Förlåt, att jag din son fördömmer
Att offras för ett folk, hvars skydd du fordom var.
Jag såg ditt blod för Sverge gjutas,
Din son bör följa dina spår;
Mitt lif skall med hans dagar slutas,
Men jag min pligt fullkomna får.

Duo.

Gustaf och Christina.

Ädla dygder, dem vi dyrka,
Gån, att våra hjertan styrka!
Sverges väl på er beror.

Christina. Men ach min Son!

Gustaf. Men ach min mor!

Båda.

Du, hvars röst vår ömhet sårar,
Du, som ropar i vårt blod,
Tag, natur, tag våra tårar,
Men försvaga ej vårt mod!

Norrby.

Mitt bröst vid edra plågor blöder:
Som fiende, jag dock er dygd beundra vet —
Er dygd!... hvad säger jag? — en grym omenskligbet,
Som blott sig på förtviflan stöder —
Hvad Gustaf! *hoppas du, att för en modera mord*

Dig himmelen till lön en seger skall förära?
Nej, frukta för hans hämd, och kom att nåd begä
Då Christjerns mildhet än . . .

Gustaf.

Hans mildhet — hvilket ord!
Det är då här jag bör dess verkan lära,
Beskrifven med det blod, som nyligt strömmat ne
Från dessa murars höjd, dem jag förfärad ser
En faders stungna lemmar bära! —
O Gud! — och det är du, som Rikens öden styr! .

Norrby.

Ren tiden skyndar, dagen flyr;
Hvad svar skall jag din Konung gifva?

Gustaf, *sedan han en stund, l*
mot ett bord, med armen u
hufvudet, stått fördjupad
sorg, reser han sig hastigt
och säger:

Väl an! du om mitt svar skall genast kunnig blifv

(Han går ut ur tältet att
fram Cheferne och de
närmsta Soldater i Arm

J, som med mandom, tro och nit
För fosterland och frihet vapen föra;
Gån, ädle Stridsmän, skynden hit;
Er Höfding ropar eder — hören!

FJERDE SCENEN.

Krigsmän af Gustafs Armee,
som komma hastigt in från alla sidor.
De Förre.

Gustaf.

Gån, träden fram, och lyssnen till mitt tal
Om någon utaf er, vid misstning af en maka,
En syster eller mor, blef yrkad att försaka
Sitt fosterlands beskydd; hvad blef väl edert val?

En Soldat.

Du sett oss barn och far och mor och maka lemna,
Att under ditt befäl oss på tyrannen hämna.

Quatuor.

Om någon enda i din här
Så dyra pligter skulle kränka,
Må strax hans blod den jord bestänka
Som ett så nedrigt foster bär!

En Annan.

Må han sin makes oskuld väcka!

En Annan.

Må han sin faders syn förskräcka!

En Annan.

Må hans förskutna armar sträcka
Mot en förnedrad moders famn!

Alla Fyra.

Ja, må en evig skam besäcka
Hans död, hans minne och hans namn!

Chor. (*De draga ut sina svärd och slå på sköldarne.*)

Nej, Gustaf, vet, vi en för alla
Vid våra sköldar svärja det:
Vi skola segra eller falla,
Men aldrig svika dina fjät.

Gustaf.

Väl, Norrby! du har hört, hvad du din Kung skall svara.

Norrby.

Jag går, för Christjern att förklara
Hvad jag med undran hört och sett.

(*Han ger Handsken tillbaka.*)

Se här den pant du af din trohet gett:
Din mor är i mitt våld — Du snart skall varse blifva.
Om Norrbys hjerta lärt att dygden aktning gifva.
Farväl!

(*Till Christina.*)

Och ni, min Fru, gån, att med ödmjuk rö
Med tårar och med bön er vreda Konung röra.

Christina.

Ach! på en tigers vilda bröst
Hvad verkan vill min bön och mina tårar göra?
Men Gustaf —

Norrby.

Dröjom ej.

Christina.

Välan! vi skiljas böra
I morgon denna hand i Stockholm väntar dig.

Gustaf.

Ja, hämnad eller död, du der skall finna mig.

(*Norrby och Christina föras tillbaka a*
ne Svenske Riddare ändu till förpos

FEMTE SCENEN.

Gustaf. Svenske Riddare och Soldi

Gustaf.

J Stridsmän! gån, och omsorg dragen
Att lägret tidigt hvila må,
I morgon, mina barn, i morgon är den dagen,
Då Sverge af vår hand skall hämd och frihet få
Hör, Sparre! näst till mig skall du befälet äga
(*Han ger honom ett pa*
I denna plan du slagets ordning ser.
Var mån, att allt med noghet öfvervåga —
Dig Stenbock! jag den fana ger,
Som i Sten Sture tid jag sjelf på krigets bana
Så mången gång med heder bar;
(*Han ger honom Svenska Bane*
Må i din hand hon blifva segrens fana —
Thord Bonde! dig jag utsett har,
Att med din raska här dig först i elden våga —
Och du, Sten Ericsson! skall vid min sida tåga

Från rum till rum, från tropp till tropp,
ägga knektens mod och lifva stridens låga —
dagens första skymt på dessa granars topp
Signalen till vårt anfall blifva.

(De gå alla bort. Man hör retraiten bådas med pukor och trompeter, och täftet tillslutes åt Lägrets sida.)

SJETTE SCENEN.

Gustaf, *ensam.*

ider får jag då ett obehindradt lopp
Åt mina qvälda tårar gifva.
Grymma, sorgsna klagoskri,
Som på nytt i hjertat väckas,
Ach! hur grufligt ropen J:
"Bödel! må din själ förskräckas!
"Skall din hand, hvad raseri!
"Med en moders mord befläckas?"
Men förgäfves ropen J.
Ingen hjelp kan henne räckas;
Nej, dess blod skall offradt bli.
Hvad mig glädt att vapen draga
För mitt tryckta fosterland,
I det hopp, att lagren taga
Af en älskad moders hand! —
Hvad jag nu med fasa skådar
Denna hjeltars Guda-lott,
Då dess skörd min ånger bådar,
Och min ära blir ett brott!
hvilket okändt lugn i mina sinnen gjutes! —
jelfva plågans tyngd som på mitt hjerta rår
mattad och förtryckt, en liudring njuta får;
Min känsla flyr, mitt öga slutes.

(Han kastar sig vårdslöst på sin säng, med armen stödd mot bordet, på hvilket står en lampa som upplyser Theatern.)

SJUNDE SCENEN.

Gustaf, *sofvande.* **Sveriges Skyddsän**

som nedstiger på en sky, hållande i högra han
diemants-spira, och stödjande den andra på h
det af ett lejon, som håller i sina klor en him
blå glob med Svertges tre Kronor.

Skyddsängeln.

Slå, Gustaf! bort din sorg; vis farorna förakt;
Tag an den muntra dygd som stora själar egnar,
Och känn i mig den Gudamagt,
Som detta Rikes välfärd hägnar.
Strid, Hjelte, strid; och vet, att för ditt svå
Skall envåld fly, och Sveriges bojor falla:
Hör Segrens Gud dig till sitt tempel kalla.
Strid, Hjelte, strid och blif en spira värd.
Ja, tidehvarf från tidehvarf
Din ätt skall Sverges Krona bära:
Ditt namn skall bli dess Kungars ära,
Och dina dygder deras arf.
Glada Drömmars lätta tropp!
Gån, att Hjeltens oro mildra:
Gån, att för hans tankar skildra
Glansen af hans ödens lopp!
Men J, som fasans skepnad fören!
Församlens i tyrannens bröst;
Fort, skynden er, hans lugn förstören,
Med plågans hot och hämdens röst.

(Skyddsängeln försvinner. Under en ljuflig musik
sig de behaglige Drömmarne uti lätta skyar,
kring Gustaf och beströ honom med rosor och
mo. Vid en olika ljuflig och mera liflig musik
mer en Dröm som föreställer Äran, att krön
staf med lagrar, medan en annan under Seg
skapnad lägger en trophée för hans fötter. D
mera alla en grouppe kring Gustafs säng. Un
faslig musik uppstiga ur jorden de grymma o
lyckliga Drömmarne kring Christjerne tält, so
sar sig i fonden något öppet och der denna Pri
ligga på sin säng uti en orolig sömn. Förr

riet går att lemna honom en krona och en sköld med Sveriges vapen. Samvetsagget *omgifver honom med sina armar.* Hatet *skakar en fackla öfver hans hufvud, undan det att* Hämden *krossar hans krona och ryckes af honom Svenska Skölden den han skyndar att lemna åt en lycklig Dröm, som föreställer* Pallas, *hvilken tillika med* Segren *går att upphänga sköldeu öfver Gustafs hufvud, då emedlertid de olyckliga Drömmarne binda Christjern med kedjor, och derpå försvinna under jorden. — Theatern förvandlas och visar Gustaf i drömmen en föresyn af sin strid, sin seger och sin ära. På ljusa skyar föreställas oräkneliga härar i silfverharnesk, hvars särskilde divisioner manas och anföras af rykten på vingade hästar. Ända ned ifrån Gustafs läger stiga de högre och högre, öfverst upp öfver Stockholms murar, som tyckas gränsa till himmelen. Der, i spetsen för hela denna Armee och åtföljd af sina Generaler, ser man Gustaf tåga fram på Zodiaquen, fästa sin fot på Kräftans tecken, och resa sitt Standar ofvan uppå fästningen. Detta, som man ser, utmärker tiden då Stockholm intogs. — Åter förändras Theatern och visar, tvärt igenom en Sol, odödlighetens Tempel, med Gustafs Årestod i fonden. Den omgifves af Genier, som sjunga en Chor.* Åran *tillika med* Segren *och* Pallas *följde af de lyckliga Drömmarne, gå att kröna den med blommor.)*

ÅTTONDE SCENEN.

Gustaf, *sofvande.* **Lyckliga Drömmar. Genier.**

Chor af Genierne.

Dig, Gustaf, som ditt Folk ur nöd och träldom ledde,
Vi resa denna ärestod:
Den frihet, som din dygd åt Svea Folk beredde,
Är ännu vårdad af ditt blod.

(Odödlighetens Tempel försvinner och Theatern föreställer åter Gustafs Tält, tillslutit åt Lägrets sida.)

NIONDE SCENEN.

Gustaf *ensam, som uppva*

Hvad ljuflig dröm! hvad bild af sälla tider!
Hur lyckligt är min själ af denna syn förbytt!
De grymma sorgers moln för hoppets strålar flytt
En hög och himmelsk kraft sig i mitt väsen sprid
Men dagen bryter in, och för den sista gång
Dess ljus till mina ögon hinner,
Om Sverge ej i dag utur ett neslgt tvång
Utaf min hand sin räddning vinner.
Du Gud, som Svea Land ditt stöd
I flere seklers tid förlänat;
Kom, fräls ur slafveri och nöd
Ett folk som dig med trohet tjenat!
För dig min tanka synlig är: —
Om högmod, om ett falskt begär
Till Kunglig magt och glans och heder
Jag i ett brottsligt hjerta bär;
Lät mig i striden störtas neder
Och gif blott segren åt min här.
Men om en ren och ädel ifver
Allena herrskar i min själ;
Om för din tjenst och Sverges väl
Jag mig i dödens faror gifver;
O Gud! o Härars Gud! befall,
Att denna hand förtrycket hämnas!
Blott af din nåd kan segren lämnas,
Blott till ditt lof han egnas skall.

(*Han går ut ur tält*

TREDJE ACTEN.

Theatern föreställer det inre af Christjerns *Tält. Man ser denna Prins ligga helt beväpnad på sin säng. En dunkel lampa upplyser Theatern.*

FÖRSTA SCENEN.

Christjern *ensam, som vaknar upp med förskräckelse.*

Hvar är jag? — Himmel hjelp! — hvad grymma plågohärar.
Som sväfva för min syn, som rasa i mitt bröst! —
Är då en Gud? — en Gud hvars röst
Med hotet af sin hämd den brottslige förfärar? —
Ach samvet! samvet håll! — förmildra dina slag! —
Men hvilken blygd! hvad svaghet! — är det jag —
Är det väl Christjern, som förskräckes
För dessa tomma skuggors tropp,
Som af en grumlad blod till hjernan ledas opp
Då tankans ljus af sömnen släckes? —
Nej, må en blindad verld i villans töcken se
De mörka andars hop, dem våra Präster diktat
Att aktning åt en lära ge
Som Altaret och Thronen riktat;
Men må ett upplyst vett åt dessa sagor le!
Nej, Styrkan är den Gud, som Kungars dyrkan kräfver
Och allmänt fruktad är, fast han ej tempel har!
Den Gud som mina fjät till Svenska Thronen bar;
Som trotsar afunds hot och nödens klagan qväfver:
Ja, fåfängt mot min arm den svaga sig förhäfver,
Då jag af styrkan har försvar.
Förmätne Gustaf, frukta
Min hand förutan nåd
På denna dag skall tukta
Ditt galna öfverdåd.
Ditt fosterland skall falla,
I trots af allt ditt mod,
Och sista droppen svalla
Af *Sverges fria blod.*

Ja! ryktets Gud skall bära
Till efterverldens famn,
Med glansen af min ära,
Föraktet af ditt namn.

ANDRA SCENEN.

Christjern. Norrby.

Norrby.

Jag uppfyllt har de bud dem du mig föreskrifvit:
Christinas hand på nytt de tunga fjättrar bär,
Och Wasas mor på flottan vårdad är —
Mitt öga och min själ, som noga åktning gifvit
På Gustaf och hans tappra här,
I deras vilda blick med häpnad varse blifvit
Det djerfva frihets-nit, det hämnande begär,
Som mer än mensklígt mod i deras själar når —
Att längre hot och tvång mot detta folk försöka,
Skall blott dess raseri till dubbelt utbrott öka.
Jag läst i Gustafs själ — Stolt, men ej otacksam
Om du i dag hans mor tillbaka sänder,
Skall af din mildhet rörd . . .

Christjern.

Hvad? — i förrädarns l
Jag sjelf? . . . Gå, lät det skepp till stranden föras
Der hon på däcket höjd, i band och jern må slut
Och må, då minsta skymt till anfall visar sig,
Dess blod i sonens åsyn gjutas! . . .

Norrby.

Nej, Christjern, denna pligt är icke gjord för mi
Jag är soldat; och kan ej bödel vara —
Jag lyda lärt; men lyda utan blygd.
Befall — Jag skyndar glad i tusen dödars fara:
Mitt gods, mitt lif, mitt blod, du ingen ting må
Allt hör min Konung till — Mig tillhör blott min

Duo.

Christjern.

Hvad! du ej räds din hörsamhet neka?

Norrby.

Ack! lät min bön ort hjerta beveka!

Christjern.

Nedrige, frukta! Jag ren i din själ
All dess falskhet, dess trolöshet skådar!

Norrby.

Mindre jag fruktar den hämd du mig bådar,
Än de faror som hota ditt väl.

Båda.

immel! skall midt uti döden | O Himmel! hvad grufliga öden!
t folk icke mer stå mig bi? | Hvart för dig ett blindt raseri?
i jag svär det vid hämden och döden, | Men jag svär, att i plågor och döden
i svek skola fruklösa bli. | Mot dig sjelf din försvarare bli.

Christjern.

, jag din afsigt röjt: du sökt mitt folk behaga,
t trolöst höja dig uppå din Konungs fall.

Norrby.

Jag endast sökt dig undandraga
t hat, som innan kort ditt välde störta skall.

Christjern.

u hotar mig — men vet, jag skall din djerfhet styra —
kt! fjättren honom —

(*Vakten som kommit in, drar sig tillbaka med förskräckelse.*)

Hvad! — J bäfven vid hans blick? —

Norrby, *som sjelfvilligt går fram att låta fängsla sig.*

(*Till Vakten.*) (*Till Christjern.*)

in, lyden eder Kung — Mån i så nesligt skick
ta hand försänkas bordt... Men nej — din blinda yra
reta bör min harm — *hon blott* min ömkan gör —

Om du mitt trogna nit och mina tjenster glömm
Min heder och min pligt jag dock ej glömma bö

Christjern.

Soldater, fort! . . .

Norrby.

Farväl! . . .

(Han föres bort.)

Christjern, *till Vakten.*

Jag edra hufvun dö
Till ansvar för hans vård — Välan! af hämdens
Jag sjelf skall blifva tolk . . . .

(Ett tjockt mörker öfverhöljer Theatern. I det Christjern malkas öppningen af tältet, uppst Jorden de både mördade Ribbingarnes skugg stänga honom vägen. De äro unga barn k hvita svepningar, och blodige om halsen, m ret utslagit och hållande hvarann om lifvet

TREDJE SCENEN.

Christjern. Flere Skuggor, *som efter hvarannan egnas och försvinna.*

Christjern.

Men hvilken syn, O Gu

De två unga Ribbingarnes Skuggo

Duo.

Ur den mörka grafvens boning
Resa vi oss upp till hämd.
Grymme! hoppas ej förskoning;
Straffets timma är bestämd.
Ungdom, oskuld, tårar, böner,
Allt hvad menskjors ömkan röner,
Mot dit hat ej mägtigt var:
Men förskräcks! — En Gud och Far
Skall vårt blod tillbaka kräfva,
Barbar!
Fly och bäfva!

)ten Stures **Skugga**, *under svepningen klädd i harnesk och en mantel af purpur; hufvudet bart och sidan blodig.*

a! hvars tyranni ett ohördt medel fann,
öfver dödens gräns din vilda grymhet sträcka,
Känn skuggan af en Riddersman,
re kalla stoft du sökt att skymfa och befläcka.

(De Svenske Herrars skuggor som blifvit mördade på Christjerns befallning vid blodbadet i Stockholm resa sig upp ur jorden.)

Chor af Skuggorne.

Du skall ej straffäst längre rasa,
I blygd och trots af Himlens magt:
Du var ett mål för jordens fasa;
Blif nu ett mål för dess förakt!

Sten Stures **Skugga.**

Du mot det fall skall fåfängt sträfva
Som hämdens Gud tyranner spar:

Chor.

Dig Gustafs hand i dag skall häfva
Ifrån den Thron du sölat har.
Barbar!
Fly och bäfva!

Joachim Brahes Skugga.

Du gått att sluta mina dar,
Men du mitt hat ej kunnat qväfva:
Min hämd i döden lefver qvar.

Chor.

Barbar!
Fly och bäfva!

Eric Wasas Skugga.

Min skugga skall i striden sväfva,
Att vaka för min sons försvar.

Chor.

Barbar!
Fly och bäfva!

(Christjern har hela tiden visat den ytterste för
kelse. Än vefvar han kappan för ansigtet, är
han med sina åtbörder anropa Skuggornas
dande.)

Christjern.

Ach grymma här! håll opp! — håll opp att mig förfö
I hvilken afgrund fly? — I hvilket djup mig dölja

(Han kastar sig baklänges på sin sän
sträcker armarne, och tycks med d
tigaste rörelser vilja drifva dem till

Chor af Skuggorne.

Tyran! som slutit har ditt bröst
Mot den förtrycktas rop i nöden;
Hör nu förbannelsen och döden
Uti ditt egit hjertas röst!
Du skall i striden se oss sväfva,
Att våra söner ge försvar.
Barbar!
Fly och bäfva!

(De sjunka ned i jorden. I det samm
man en mousquetterl salfva, och på
håll trompetter som blåsa alarm.)

Chor, *bakom Theatern.*

Skyndom, skyndom i gevär!
Skyndom, fienden är här.

FJERDE SCENEN.

Christjern. En Officer,
som med hastighet kommer in på Theatern.

Officeren.

Ach Herre! vet, att på vårt läger
Den djerfve Gustaf ren ett gruflig anfall gjort.
Man blott ännu mot städens port
En väg till räddning öppen äger.

Christjern, *ännu förvillad af sin*

Ach! skugger, spöken, troll! nåd, nåd! — förbarmen

Ht bröst af ormar tärdt, mitt blod och mina tårar,
· det ej nog? —

(Kommer sig något före.)

Men hvad? Mån än en dröm mig dårar?

(Blir varse Officeren.)

vad vill du? — Tala! säg! . . .

Officeren.

Ach dröjom icke mer! . . .

Chor, *bakom Theatern.*

Himmel hjelp! hvad gruflig fara;
Lägret öfverrumpladt är.
Fallom ut att oss försvara;
Skyndom, skyndom i gevär!

Christjern.

hvad larm och rop . . .

Officeren.

Mitt råd skall ej ditt mod behaga;
Ien uti nödens tid det mig förlåtas bör: —
tt inom Stadens mur oss strax tillbaka draga,
t här den enda väg, som segren möjlig gör.

Christjern.

hvad säger du — Hvem jag för Gustaf flykten taga? —
illioner upprorsmän och hela verldens magt
an ej uti min själ en lika fruktan jaga,
om den en villosyn till mina sinnen bragt.

(Efter någon tystnad för att åter hämta sig, stiger han upp, sätter hjelmen på sig med en trotsig uppsyn och fortfar:)

Gå, att min lifvakt sammankalla;
spetsen för mitt folk jag sjelf mig visa vill.

FEMTE SCENEN.

De Förre. En annan Officer,

med lika hastighet.

Den sednare Officeren.

Flyg, Konung! eller räds i Gustafs händer falla:

Fly! — om ett ögnablick är icke tid dertill.
Vårt läger är förstördt, vårt folk till rygga drif
Och Norrby, genom våld af egna landsmäns han
Ur vaktens armar ryckt och löst från sina band,
Med hast till flottan sig begifvit —
Hans kärlek hos sitt folk, hans välde och hans h
Allt hotar dig — men mest den tappre Gustafs a
För hvilken allt ses stupa och försvinna.

Christjern.

Jag går — om detta svärd ej honom störta kan,
Skall han åtminstone en dyrköpt seger vinna.
(*Till förste Officeren.*)
Till flottan genast far. Tyd Sevrin Norrby an,
Att jag ännu hans brott förlåter,
Blott att han strax för bilan strömma låter
Det blod jag dömt att offras opp.
(*Till den andra.*)
Gå, flyg, var snar — Och du, till Slottet hasta:
Befall Christinas vakt, att högst från tornets top
Den fångna hufvudstupa kasta —
Vid åsyn af dess blod och sönderslitna kropp
Förrädarn darra skall, och hämmas i sitt lopp.

SJETTE SCENEN.

Theatern förvandlas och föreställer Stockholms Fäs flanquerad af torn. Mot fonden ser man S Tornet Tre Kronor, och spirorne af St. Nicol Riddarholms Kyrkorne. Hafvet är i fonden man finner en del af Danska Flottan ligga för

Gustaf och hans Folk.

Gustaf.

Vänner, skynden er in i striden!
Himlens Gud våra vapen styr:
Vänner, skynden er, nu är tiden:
Segren kallar er, Christjern flyr.

Chor af Svenskarne.

Fort till storms, alla tillika!
Följom Gustaf och segren åt!
Hvilken Svensk vågar att svika
På dess modige fäders stråt?

(Man reser stormstegar; Danskarne kasta granater på de belägrande; dessa betäcka sig med sina sköldar, stegarne kullkastas, en del af soldaterne nedstörtas, och anfallet drifves tillbaka.)

Choren *fortfar.*

Hvad? skulle Göthers ättlingar vika?
Vika för slafvars darrande stål?
Nej, fallom an alla tillika!
Hämd och frihet är segrens mål.

(De föra fram kanoner, som göra brecke på muren; och resa åter upp stormstegarne. Danskarne börja ge sticka. Gustaf fattar sjelf Svenska baneret, för det med ena handen, håller skölden öfver hufvudet med den andra, och stiger så upp till brechen, åtföljd af sine soldater. Då han kunnit höget upp på muren, reser han der baneret. Danskarne öfvergifva brechen och murarne; och medan ett parti Svenskar tränger sig in genom öppningen, tåga de andra, följde af Cavalleriet, in öfver vindbron, som för dem blifvit nedfälld.)

Gustaf, *i det han fattar standaret.*

Vänner, följen er Höfdings öden!
Än ett anfall, och segren är vår.

Chor af Soldaterne, *som följa honom till storms*

Ja, vi följa vår Höfdings öden:
Då du bjuder, är segren vår.

Chor af Svenskar och Danskar *under Stormen.*

Svenskarne.	Danskarne.
lykten, fiender! hämden och döden	Gustaf kommer; och hämden och döden
följa modige Svears spår.	Rasa tätt uti hjeltens spår.

Gustaf, *i det han reser si*
ret på muren.

Segren är vår! segren är vår!

Chor af båda Härarne.

Svenskarne.	Danskarne.
Väljen snart mellan flykten	Flyktom, flyktom! O n
och döden!	ö
Segren, segren, segren är vår.	Annan räddning ej åt

SJUNDE SCENEN.

Theatern förändras, och föreställer det inre å
ningsporten, af Stockholms yttre murar. Chri
med sine Höfdingar och några få Soldater, h
in och stadnar midt på Theatern.

Christjern.

Gå, skynden hit! kom, stadnen här,
Att de förmätnas anfall bida!

Tvenne af Höfdingarne.

Förmätit är mot ödet strida;
Oss endast döden väntar här.

ÅTTONDE SCENEN.

En Dansk Officer. De Förre.

Officeren *till Christjern med yt*
häftighet och bestö

Fly hastigt härifrån — Din fiende, ditt folk,
Allt denna stund sig mot dig vänder.
Afgrunder omge dig. Förräderiets dolk
Har väpnat Sevrin Norrbys händer.

Chor.

Fly hän! förgäfves är att strida
Mot Norrbys arm och Gustafs här.

Christjern.

Nej, jag vid jord och Himmel svär,
Att på förrädarns ankomst bida.

En af Soldaterne.

Se där hans tropp!

En Annan.

Hör där hans röst!

NIONDE SCENEN.

Sevrin Norrby. De förre.

(*Sevrin Norrby, med värjan i handen, följd af en talrik tropp, kommer inrusande på Theatren. Båda tropparne hålla sig stilla under gevären. Men Christjern springer fram att räcka värjan genom Norrby, som undböjer stöten och kastar sin värja för Christjerns fötter.*)

Norrby, *med bestörtning.*

vad raseri! — Välan, se här! se här mitt bröst —

(*Han öppnar sitt bröst.*)

(*Med ömhet.*)

Jag gick att för din räddning strida.

(*Christjern med häpnad, ånger och glädje omfamnar Norrby, och ger honom sin värja tillbaka; under det Soldaterne ännu visa sin fruktan och upprepa i*

Chor.

Förgäfves är mot ödet strida:

En säker död oss väntar här.

Norrby.

Är ej er Konung vid er sida?

Och edert hopp försvunnit är!

Soldaterne.

Hvad hopp af mod och vapen bida,

Då döden oundviklig är?

Christjern.

Välan! så stupen vid min sida!

Er pligt, er heder det begär.

Chor.

Välan! vi stupa vid din sida.

Att dö med dig, vår heder är.

(Striden börjas å nyo. Svenskarne och Dan skarne drifva ömsom hvarannan tillbak Ändteligen måste Christjern taga flykte och hela Gustafs här med canoner oc full musik tågar in genom Fästninge-por ten. Dalkarlarne sluta marchen.)

TIONDE SCENEN.

Theatern förändras, och föreställer Hamnen vid Stoc holm. På ena sidan ser man Slottet med Torn Tre Kronor: på den andra St. Nicolai Kyrka. fonden visar sig Hafvet, och en del af Christjern *Flotta, färdig att lyfta ankar. Flere slupar tyck vänta att föra Danskarne om bord.*

Christjern, *åtföljd af sin Lifvak*

Hvarthän? Hvarthän, försagde hopar?
Stån eder Konung bi! — men nej; jag fåfängt ropar.

(Under föregående recitativ hör man på a stånd bullret af puker, trummor oc mousquetter. Detta buller, så väl so Svenskarnes segerrop, malkas småningom Man ser Danskarne springa öfver Theatre och fly åt hamnen. Officerarne samla de och föra dem tillbaka i striden. Andr kasta sig i slupar, och skynda till Flotta

Chor af Svenskarne, *som ännu ej synas*

Triumph! Triumph! seger och ära!

(Man ser öfver Stadsmurarne en häftig re relse af pikar och mousquetter. Flere Dan skar störtas ned från murarne, och den men tillslutes. Qvinnor, så väl som karl sten hjelm trånga hårdt på Danska Ga nisonen.)

Christjern.

Välan! jag än om Slottet rår:
Dess fasta värn ännu en fristad skall förära.

(I detsamma han malkas Slotsporten, hör innanför ett segerrop. Danska standar

på Tornet Tre Kroner fälles ned, och det Svenska uppreses. Christina Gyllenstierna träder fram på en balcon öfver porten.)

Chor, *innanför Slottet.*

Lefve Gustaf! Segren är vår.

ELFTE SCENEN.

Christina Gyllenstierna. De förre.

Christina.

Tyran, vik bort! — Allt hopp är dig betagit —
Vet, denna borg, som du försvara tänkt,
Är mer ej din — Det folk, som dina fjättrar dragit,
Med våld i dag sig sjelfva frihet skänkt —
Jag hatar dig för högt, att ej din död befara:
Fly derför hän! — var mon, att undan svärdet spara
Ett lif som, i förakt, i brist och plågor sänkt,
För dig en grym och långsam död skall vara.

(*Hon går tillbaka in i Slottet. Christjern, som af hennes tal blifvit slagen som af en ljungeld, vaknar åter ur sin dvala vid Svenskarnes segerrop.*)

Chor af Svenskar *bakom Theatern.*

Lefve frihet och Fosterbygd!

Christjern, *med ytterste förtviflan.*

Hvad öde nödgas jag, o himmel, att förfara! —
Fly — och ej hämnas få! — O raseri och blygd!

(*Han skyndar till hamnen med några få af sina Riddare och Soldater, att hufvudstupa begifva sig till Flottan. De, som ej kunna följa honom, lägga ned sina vapen vid Segervinnarens ankomst.*)

TOLFTE SCENEN.

Gustaf. Svenska Riddare och Soldater. Christina med de öfrige Fångarne från Slottet. Danska Soldater. Stockholms Invånare.

(Gustaf stiger fram med värjan i handen, i följd af sitt folk. Danskarne kasta s till jorden och hela Theatern uppfylles Soldater, som ställa sig upp på både sido

Gustaf.

Soldater! hören opp, att låta blodet rinna! —
Hvad man med heder vann, med mildhet nyttjas bör.
Må mina fiender och mina landsmän finna,
Att det är jag, som här befälet för.

(Han sätter in värjan, ger skölden ifrå sig och tager af sig hjelmen.)

Chor.

Triumph! Triumph! seger och ära!

Tvenne af Fruntimren, *som på Slott hållits Fånga*

Vi segrat — Himlen vare ära,
Som ur Tyrannens hand en blodig spira ryckt!
Ja, Sverge skall ej mera bära
Det jern-ok som dess skuldror tryckt.

Gustaf.

Ach! — denna sälla dag, som fröjd och frihet räcker,
Åt mig allena fasa ger.
Min Mor! —

Gustaf. (Hvad styng ditt minne hos mig väcker!
Margareta. (Hvad ord, som all min smärta väcker!

Tillsammans.

Min Mor! kanske du är ej mer!
Om i ditt blod i dag skall hämnas
Vår seger och tyrannens blygd,
Hvad tröst kan mer mitt hjerta lemnas?

Christina.

Den tröst som stora själar ämnas,
Den tröst att lida för sin dygd.

(Vid slutet af denna Aria ser man en Vapendragare och ett Fruntimer anlända till stranden, och nalkas Gustaf. I det samma går hela Danska flotten till segels.)

TRETTONDE SCENEN.

Gustaf. Cecilia af Eka. En Norrbys Vapendragare. Riddare. Soldater. Svenska Folket.

Duo.

Gustaf.

Min himmel! ser jag rätt? hvad oförmodad lycka? (r)
Min Mor! . . .

Cecilia.

Min Son!

Gustaf.

Du lefver! . . .

Cecilia.

Du är här! . . .

Båda.

Jag får då än en gång i mina armar trycka
Gustaf. (Hvad näst mitt fosterland i verlden kärast är
Cecilia. (En älskad son, som mig och Sverge värdig är.

Gustaf.

Jag mina pligter lydnad gifvit,
Som Redlig Svensk och Riddersman:
Men ach! min ömma Mor! om du ej räddad blifvit.
Jag segren och mig sjelf med fasa skådat an.

Båda.

Men sedan farans *hot* försvunnit,
Må glädjen råda i vår själ!

Natur och frihet seger vunnit:
Vårt lif är frälst, med Sverges väl.

Gustaf.

Men ach!... uti min famn... ur dina bödlars hä
Säg... af hvad underverk är du väl återförd?

Norrbys Vapendragare, *som hållit sig*

Vid åsyn af er sorg och edra dygder rörd,
Den ädle Norrby sjelf er mor tillbaka sänder.

Gustaf.

Hvem, han? — hvad hör jag? — kan det
O himmel! på hvad sätt min tacksamhet förkla
(Till ett folk.)
Gån, lösen alla fångars band,
Och lemnen dem till pris i Sevrin Norrbys han
(Vapendragaren går bo

FJORTONDE SCENEN.

Gustaf Wasa. Cecilia af Eka. Chri Gyllenstjerna. Svenska Herrar Fruer. Riddare. Soldater. Folk

Christina, *som stiger ur å åtföljd af de förnämste Herrar och Fruntimer, som jern derstädes hållit fång*

Kom, Gustaf, kom! den lön är färdig
Som du med egna dygder vann;
I lyckan jämn, i nöden härdig,
Du bäst ett folk regera kan;
Och hvem är mer en Krona värdig,
Än den som störtat en tyran?

Chor.

Kom, Gustaf, kom! den lön är färdig,
Som du med egna dygder vann;
I lyckan jämn, i nöden härdig,

Du bäst ett folk regera kan.
Hvem är väl mer en Krona värdig,
Än den som störtat en tyran?

Allmän Chor.

Lefve den Hjelte, som Sverge förlossat!
Lefve vår Konung! lefve vår Far!
Svearnes bojor han modigt förkrossat,
Svearnes kärlek skydde hans dar!
Måtte hans namn genom seklerne räcka,
Vördadt och lofvat i frihetens sång!
Måtte hans dygd hos nationerne väcka
Fasa och hämd mot tyranner och tvång!
Njute, till Folkets och Konungens heder,
Spiran sitt välde och lagen sin rätt!
Pryde hans ätt,
Till tusende leder,
Den Thron han beklädt!

(Under denna Chor gå de åtta Riddare som åtföljt Gustaf och som ofvanföre äro uppräknade, att höja honom på sina axlar. De upplyfta honom på en sköld som är lagd på standarer, och tecknad med Svenska vapnet. Man igenkänner dessa Herrar af vapnen på deras sköldar, som de hålla med ena handen, under det de bära upp Gustaf med den andra. Sedan han således blifvit förd kring Theatren, upphöjes han på en Thron af tropheer der han emottager Kronan, och der de förnäma samt folket gifva honom betygelser af en underdånig vördnad.)

Historiska Upplysningar.

(a) *Severin Norrby*, Danemarks Rikes Rå
miral, en af de störste Krigsmän i detta tidehv
tjente Christjern med en frimodig tillgifvenhe
dess grymheter ej hade skilt honom från Thro
då Norrby ej såg något hopp öfrigt för sin H
återvinna de Troner, från hvilka hans tyrann
hade störtat honom, uppeldades Norrbys är
Han bibehöll sig länge som Herre öfver Gottl
hade blifvit en farlig fiende för Gustaf I. om
Gyllenstierna, som han hade fången, velat
honom i förbund. Hans omsorg att frälsa de
Svenska Adelen ur Christjerns händer, hade
hon många vänner; men ändteligen måste h
gifva Gottland, tvungen af Svenska och Da
nungarne. Han lefde sedan i landsflykt hos C
i Kejsar Carl Vts Hof, och blef slagen i de
krigen under Kejsarens fanor.

(b) *Christina Gyllenstierna*, Riks-Rådet N
sen Gyllenstiernas och Fru Sigrid Eskilsdotte
dotter. Har varit en af de mest förtjente m
dernesland. Hennes ståndaktighet i motgång
mod, hennes tillgifvenhet för Riket bör gö
namn äfven så vördadt som stort. Vid 19 års
ka efter Riksföreståndaren Sten Sture den Y
moder för tvenne barn, Nils och Svante Sture
den enda, som i den allmänna förvirringen
Riket. Hon försvarade Stockholm mot Christ
9 månader, och fast hon såg sig öfvergifven
nämsta hennes mans vänner, nekade hon änn
hufvudet under oket, till dess Borgerskapet o
besättningen på Slottet tvungo henne att in
ning; och då öfverlemnade hon dock ej Slotte
hon låtit i fredspardon intaga alla de Herrar
ej underkastat sig Christjerns välde: och sed
heliga löften af tyrannen blefvo brutne, emo
stina sitt öde med en hjeltemodig ståndaktig
kostat henne lifvet, om ej Sevrin Norrbys för
mått frälsa henne. Förd af denne Amiral i fi
till Gottland, emottogs hon ock med samma

ıgått ett senare gifte med Riks-Rådet Johan Thu-
ı Roos, en son af den orolige och upproriske Riks-
ten Thure Jöransson Roos. Med honom hade hon
a, Gustaf Johansson Roos, som vid Konung Eric
Kröning tillika med Svante Sture, hennes enda
f första giftet, blef till Grefvelig värdighet upp-
Christina slöt sin ärefulla lefnad 1559, tvenne
ler efter dess förföljares Christjern II:s död, och
· före dess vän och fosterson Gustaf I., som hed-
henne med sin ömma saknad.

rgarata Wasa, den enda af Gustaf I:s systrar,
fverlefde sin broders upphöjelse. Genom sitt för-
ifte med Riks-Rådet och Riddaren Joachim Brahe,
a stam-moder för Braheska Ätten. Hon gifte sig
ı gången med Gref Johan af Hoija., Tysk Riks-
'e och en af de utländningar som med stor otack-
st bemötte Gustaf I:s välgerningar.

ına Thuresdotter Bjelke försvarade Calmare
på samma tid, som Christina Gyllenstierna inne-
Stockholm, och var den enda, med Riksföreståndi
ıf enka, som motstod Christjern. Hon emottog
ıf Wasa i Calmar, då han flyktig ur Christjerns
ılse återkom till Sverige, att frälsa det ur tyran-
händer. Hon öfverlemnade ej Calmar genom nå-
lagtingan, utan blef förd fången till Gottland; då
ıt genom storm blef af Norrby intagit.

Månsdotter Natt och Dag. Han var Gustaf I
ste vän, och blef af honom vid dess död 1559 ö

(*f*) ***Sten Eriesson Lejonhufvud***, Drottnin
reta Lejonhufvuds broder, stamfar till alla
de Grefvar Lejonhufvud. Hans åtskillige bes
till Frankrike, England, Hessen och Danes
nung Gustafs förtroende, och Konung Erik X
troende, allt detta har gjort honom äfvenså
nig i Svenska Historien, som den del han
de märkeliga händelser, som timade i detta
Han blef till döds sårad den 29 Sept. 1568 v
Erik XIV:s afsättande, och dog tvenne daga
Upphöjd i Grefveligt Stånd efter dess död, v
stersen Johan III:s Kröning.

(*g*) ***Gustaf Olofsson Stenbock***, Sveriges
och Marsk, stamfader för alla nu lefvande S
en af de första Svenska Friherrar, vid H
Kröning. Var Drottning Catharina Stenbocks
Drottning. Margareta Lejonhufvuds svåger
gift emed Brita Lejonhufvud, följakteligen K
staf I:s både svåger och svärfader.

(*h*) ***Thord Bonde***, alla nu lefvande Bondars

(*i*) ***Knut Eriksson Kurck***, så väl som ***Er***
ming, ***Axel Posse*** till Hellekis och ***Thor***
alla fyra Rikets Råd, undertecknade Stre
Act 1523, genom hvilken Gustaf I. blef till
nung upphöjd. Erik Flemming förde Svenska F
heder och lycka.

(*k*) ***Peder Olofsson Hård*** till Härinåe, Svea
och af Konung Gustaf I. satt till Ståthållare
holms Slott, då han det eröfrade från Chris
den 21 Junii 1523.

(*l*) ***Svante Sture***, Sveriges Rikes Råd och Ri
Grefve till Stegeholm och Westervik, var
holms befrielse ej mer än 5 år gammal. Ha
och snille skall ej varit svarande mot hans g
och nit för sitt Fädernesland. Hans trohe
staf I. blef satt på många prof, men var a
velaktig, fastän kärleken och ärelystnaden ty
förena sig att göra honom till Gustafs ovän;
icke nog för honom att se Gustaf innehafv
ställe, som syntes, genom hans faders och
förtjenster, honom sjelf vara ämnadt. Bri
kärlek för Margareta Lejonhufvud, och reda
me förlofvad, måste han dock lemna henne
till Gemål, och nöja sig med att blifva de

är gammal vid Stockholms eröfring. Hans Fa-
chim Brahe, miste lifvet vid blodbadet d. 4
r 1520. Modren, Margareta Wasa, lemnade
senare gifte alldeles sin son uti Gustaf Erics-
d. Af denne Konung blef han upphöjd till Riks-
digheten och af Konung Eric XIV. till Grefve
gsborg och Riks-Drots. Han var stamfader för
ie Brahe, en lärd man, mycket brukad i Ri-
f och känd i den lärda verlden af dess Histo-
:onung Gustafs regering.

Johansson Wasa till Rydboholm, Sveriges
id, Konung Gustaf den I:s fader, var den för-
: verldslige Herrar, som måste böja sitt oskyl-
vud under bödelsyxan, då Christjern uppoffrade
msta af Sveriges Adel och medborgare, den 4
r 1520.

i de grymheter, som Christjern utöfvade under
ta men blodiga regering, var de begge unga
gers mord den mest omenskliga och minst tje-
ll haus afsigter. Desse begge oskyldiga tyran-
r voro Lindorm Ribbings söner, den ena åtta,
a fem år. När den yngre brodren såg den äl-
d, sade han till bödeln: Kära fläcka icke så
ider, jag får bannor af min mor. Bödeln rörd
svärdet ifrån sig, men Christjern lät strax kalla
annan, som först halshögg barnet och sedan

(q) *Anders Persson*, en rik Bergsman på tan i Dalarne, som varit känd af Konung G hans ungdom, och då han vistades vid Acade sala, var den förste hos hvilken Konung G tjenst vid sin ankomst till Dalarne, och af h då njöt bistånd och trohet. Han lät sedan f att deltaga uti det bekanta Dalupproret 1531, i af klockornas utlefvererande.

(r) Detta är blott en Dramatisk digt. *Cecilia* Gustafs moder, bortförd i fångenskap till D ändade der med tvenne dess Döttrar sina dag sens bojor. Hennes dödsår är obekant.

GUSTAF ADOLPH

OCH

EBBA BRAHE,

LYRISK DRAME

I

TRE ACTER.

Första gången uppförd
den 24 Januarii 1788.

TILL

HANS MAJESTÄT

KONUNGEN.

Allernådigste Konung!

Eders Majestät återställes i tacksam underdånighet
lån. Allt mitt bemödande har varit, att kunna
i det tillbaka, oskadadt af en ny, icke nödig, prydnad.
led så ringa förtjenst, om jag ock vågar hoppas den,
räder i dag andra gången mitt namn, i glansen af
vanfrån tilldelt ljus.
ånge Regenter hafva hägnat och belönat värdige
n; få, förelyst dem med egne mönster: efterverl-
tall nämna en enda Konung, som än belönat den för-
Han Sjelf gifvit, än mottagit belöningen af dem
tänkt efterdömet.
n, under, en sådan Konunge Spira, i ett Land der
heten, nu delat, nu prydt Majestätets ära, dock
Demosthenes, ingen *Sophocles* uppstodo; då säge
tan tvekan: *Detta land skall ej äga dem: Denna*
är ej Snillen.

Med djupaste vördnad framhärdar,

Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Majestäts

aldraunderdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte,

Johan Henric Kellgren.

TILL

HANS MAJESTÄT

KONUNGEN.

Allernådigste Konung!

Eders Majestät återställes i tacksam underdånighet
lån. Allt mitt bemödande har varit, att kunna
det tillbaka, oskadadt af en ny, icke nödig, prydnad.
ıd så ringa förtjenst, om jag ock vågar hoppas den,
äder i dag andra gången mitt namn, i glansen af
anfrån tilldelt ljus.
ınge Regenter hafva hägnat och belönat värdige
; få, förelyst dem med egne mönster: efterverl-
ıll nämna en enda Konung, som än belönat den för-
Han Sjelf gifvit, än mottagit belöningen af dem
änkt efterdömet.
, under, en sådan Konunge Spira, i ett Land der
ıeten, nu delat, nu prydt Majestätets ära, dock
Demosthenes, ingen *Sophocles* uppstodo; då säge
an tvekan: *Detta land skall ej äga dem: Denna*
ır ej Snillen.

Med djupaste vördnad framhärdar,

Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Majestäts

aldraunderdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte,

Johan Henric Kellgren.

PERSONERNE.

GUSTAF ADOLPH.
EBBA BRAHE, *Dotter af Rike-Drotsen Grefve Brahe; älskad af Gustaf Adolph.*
CHRISTINA af Holstein, *Carl IX:s Enke-Drottning, Gustaf Adolphs Mor.*
Grefve JACOB PONTUSSON DELAGARDIE, *F*
LARS ERICSSON SPARRE, *Konungens Capitaine Gardet.*
MÄRTA BANER, *Lars Sparres Fru, Ebba Brahe trogna.*
JOHAN, *Färjekarl på Öland.*
CATHRINA, *Johans Syster, Ebba Brahes fordna*
ERIC, *Cathrinas Son.*
SIGRID, *Johans Dotter, Erike Fästmö.*
SVEN, *Johans Son, Småländsk Ryttare.*
MARIA, *Cathrinas Dotter, Svens Fästmö.*
Konungens Lifkneckt.
En af Enke-Drottningens Hofmän.
En Härold.

GUSTAF ADOLPH

OCH

EBBA BRAHE.

FÖRSTA ACTEN.

Teatren föreställer en Vestibule af Calmare Slott, som är öppen i fonden, der man ser Öland på afstånd.

FÖRSTA SCENEN.

Christina. Hof-Fruntimmer.

Christina.

Nej, jag det svär; så vekliga band
Skola ej fästa en Hjeltes hand.
Är jag ej mor? — och min son skulle våga
Att trotsa min vilja, att få mitt förakt!
Är jag ej Drottning? — Och gilla en låga
Som sårar min ära, som hotar min magt!
Nej, kännen bättre er Drottnings förmåga;
Nej, heligt jag svär; dessa vekliga band
Skola krossas i dag, än i dag af min hand.

Chor.

Vi känne dig, Drottning; än har du förmåga
Att rycka din son ur så vekliga band.

Christina.

Hvad skymf för er, för mig! Ni Ebba Brahe lyda?
Hos eder Drottning bli, som nyss er like var?
Dess minsta blick er nåd, er onåd tyda,
Dess minsta ord för er ett vördadt Gudasvar?

Och jag, jag skulle se . . . o blygd för mina dar!.
En Kronas skrud min undersåte pryda:
En Spira i den hand, som nyss mig tjenat har?

Christina.

Nej, jag det svär, jag allt skall våga,
Att släcka en så veklig låga,
Att bryta ett så brotteligt band.

Choren.

Ja, Drottning, gå att ting våg
Att bryta ett så brotts ban

En af Fruntimren.

Men kärlekens och hjeltens styrka!
Med skönhetens och bördens rätt! . . .

Christina.

Allt bör ett hastadt motstånd yrka,
Snart blir oss segren mindre lätt.
Hvem, ni en likes lagar dyrka?
Jag på min Thron se Brahes ätt? . . .
Nej, stridom med förenad styrka
Mot en gemensam oförrätt.

Chor.

Ja, stridom med förenad styrka
Mot en gemensam oförrätt.

Christina.

En dyrbar tid vår skyndsamhet begär,
Om än i dag min son med seger återländer,
Vår blygd ej hindras kan, vårt anslag fåfängt är,
Och Spiran och min magt i Ebba Brahes händer.
Så hören mitt beslut — Det band som ödets magt,
Som sjelfva dödens hot ej kan försvagadt göra,
Plär kärlek sjelf, uti förtvifvan bragt,
Vid minsta skymt utaf förakt
Uti ett ögnablick förstöra.
Vårt kön så bildadt är; och kärlek i vårt bröst
Åt högmod första rummet gifver —
Snart väckas skall en svartsjuk ifver
I *Ebba Brahes* själ; en sårad äras röst

I ropa hämden an. Så, villad i min snara,
Förblindad i sitt raseri,
endast säka skall sin heder att försvara,
hälldre svika sjelf, än öfvergifven bli! —
Ren Delagardie, krönt af ära,
Hvart ögonblick är väntad till vår strand;
icke dröja lär, att Ebba Brahes hand
Till sina segrare lön begära;
hämden gifva skall hvad icke kärlek ger.
Blott döljom väl hvad täflare han äger,
Tills oj Mans val kan ryggas mer.

ANDRA SCENEN.

En Hofman. De Förra.

Hofmannen.

Ett Sändningbud ifrån vår Konungs läger
Begär, o Drottning! nalkas er.

(Ebba Brahe och Märta Baner synas i fonden.)

Christina.

kommer. Följen mig.
Gå, rådens ingen fara;
Blott lyden mina råd.
Vår vaksamhet bör svara
Mot hennes öfverdåd.

Chor af Fruntimren, *vid utgåendet.*

Vi frukta ingen fara;
Vi följa dina råd.
Vår vaksamhet skall svara
Mot hennes öfverdåd.

TREDJE SCENEN.

Ebba Brahe. Märta Baner.

Ebba Brahe, *som med oro tu mer på Thee*

Nej, fåfängt du mig trösta söker,
Min älskare mig trolös är.
Hvart ögnablick det qval föröker,
Som om mitt öde aning bär.
Nej, fåfängt du mig trösta söker,
Jag glömd och öfvergifven är.
Den blick jag öfver hafvet sänder,
Bland falska bilder vilse far:
Min suck med vädret återvänder,
Och återvänder utan svar.

Märta Baner.

Tro ej din sörg, förqväf din smärta.
Stå ej mitt råd, min bön emot.

Ebba Brahe.

När döden nalkas till mitt hjerta,
Skall jag ej bäfva för dess hot?

Tillsammans.

Märta Baner.	**Ebba Brahe.**
Det är din sorg som faran öker,	Hvart ögnablick det förök
Som dig en fåfäng aning bär.	Som om mitt öde aning

Ebba Brahe.

Nej, fåfängt du mig trösta söker,
Nej Gustaf Adolph trolös är.

Tillsammans.

Märta Baner.	**Ebba Brahe.**
Räds, att så lågt en Hjelte dömma	Hvad af hans långa ty dömi
Som dig beständigt värdig var,	Än att den grymma mi dr

ej, Gustaf Adolph kan ej glömma
en han sin trohet svurit har.

Att Gustaf Adolf hunnit glömma
De löften han mig svurit har.

Ebba Brahe.

Hur kan för någon tröst mitt hjerta öppet vara?
Den bröllopsfest man redan tillredd ser,
Hvem ämnas den? Säg grymma! hör mig, svara.
Hvem tror du är den brud man Delagardie ger?

Märta Baner.

Den tvingar dig? — Välan! du bör då sjelf förklara,
Att ej din hand dig tillhör mer.

Ebba Brahe.

Men Gustaf Adolph vet min fara —
Om han ej bryta vill sitt hjertas fordna band,
Hvi skyndar han ej hit sitt anspråk att försvara?
Hvi får jag ej ett ord till tröst utaf hans hand?

Märta Baner.

Hör blott den tröst ditt hjerta gifver:
En Hjelte älskar dig; och trohet är en dygd!

Ebba Brahe.

Men mot Christinas hot, mot afunds hätska ifver
Hvad kan försvara mig?

Märta Baner.

Ditt mod, och Himlens skygd.

Duo.

Ebba Brahe.

Dolda vittne till min plåga,
Svagas värn, och uslas tröst!
Hör ett såradt hjerta fråga:
Är ej kärleken din röst?
Ach! så hägna sjelf den låga,
Som du tändt i detta bröst!

Märta Baner.

Dolda vittne till dess plåga,
Gif ett såradt hjerta tröst!
Se hvad ömhet i dess låga,
Hör hvad oskuld i dess röst!

(Man ser en båt komma från Öland. En bondgosse och en bondflicka anlända till stranden.)

Sigrid.

Lika mycket, sade pappa,
Hvad man sina vänner ger.
Våra vilkor äro knappa,
Men vi älska desto mer.
Gods och guld och rara skänker
Hennes fästman icke spar;
Välment hjerta, som jag tänker,
Framför guldet värde har.

Eric.

Denna krona, ropte mamma,
Ser ni, barn, hvad den är söt!
Säj, att Frökens goda amma
Den med glädjetårar knöt.
Denna myrt, hvad den blir fager
Till en brudkrans, sade Sven,
När Gref Jacob med sin lager
Går att sammanfläta den!

Båda.

Om vårt offer er behagar,
Har vår önskan nått sin höjd.
Himlen skydde edra dagar!
Kärlek fylle dem med fröjd!

Ebba Brahe *till Märta B*

Du hör det. Allt mitt hopp försvunnit.
Mitt bröllopp allmänt spordt... Hvad tror d
Bekän
Dess tidning ren i går till Ölands stränder hur
Och intet svar! och intet svar, min vän!

Eric.

Hvi skall ej en hjelm för min panna sig ski
Hvi har jag ej år och styrka, som mod?
Hur nöjd för min Kung, för mitt land och m
Jag gick att i dag få våga mitt blod?
Min san, skulle fienden vackert få lära,
Om Eric har hjerta att slå och gå på;

Och se då, min Sirl, se då! . . .
å skulle din kärlek bli lön för min ära,
ch Eric som hjelte i brudstolen gå. —
I Ryttar-Sven som bäst lär fienden förfära!
kan ej äfven jag min del i segren få?

Ebba Brahe.

striden har begynt.

Märta Baner.

Och segren är oss lofvad,
Och segrarn innan kort är här.

Ebba Brahe, *tar af sig ett guldkors och ger det åt Sigrid.*

denna lilla skänk utaf min hand begåfvad,
Du ej din Fröken glömma lär.
Mitt bära! hvad ville hon ej gifva
iga få det luga, som du inom dig bär?

Sigrid och Eric.

Skulle ni ej lycklig blifva,
Som så god och vacker är!

(*De gå bort.*)

Sigrid, *som kommer tillbaka med häftighet.*

ach! så när jag glömt . . . men tyck ej illa vara!
bref . . .

Ebba och Märta.

O Gud! ett bref! . . till hvem?

Sigrid.

Se här!

Märta Baner.

Till mig,
från min man . . .

Sigrid.

Farväl!

Ebba Brahe.

Det skall min dom förklara,
Bryt, skynda, läs . . .

Märta Baner.

Min vän, ach stilla dig!

SJETTE SCENEN.

Märta Baner. Ebba Brahe.

Märta Baner *läser brefvet. Ebba Brahe följer hennes ögon och läser öfver axeln.*

"Om segren åt vårt mod af Himlens nåd förunnas,
"I morgon i din famn han mig tillbaka för.
"Man ren ett önskadt bud från Knäryd nalkas hör.
"Ett dubbelt giftermål . . ."

(Hon stadnar hastigt.)

Ebba Brahe.

Ach! här min död förkunnas.

(Hon rycker brefvet af Märta Baner och läser.)

"Ett dubbelt giftermål skall knyta fredens band
"Med Konungarnes systrars hand". —
En blixt dagat upp mina öden.
Föraktad, förkastad, förglömd,
O Gud! lät mig tröstas af döden!
Min blygd uti grafven bli gömd!

(Hon faller ned af vanmakt. Man ser Drottningen komma.)

Märta Baner.

Ach! Drottningen är här.. Kom, skynda att mig följa..
Ett fåfängt rykte lätt bedrar . . .
Jag skrifver.. Än i dag skall ett förnyadt svar . .
Fly! — eller för dess blick sök att din oro dölja.

(Hon går ut.)

SJUNDE SCENEN.

Christina. Ebba Brahe. Hof-Fruntimmer.

Christina *i fonden, till sina Fruntimmer.*

an Delagardies skepp till hamnen nalkas ser.
vart enda ögnablick är vådligt att förspilla.
in myndighet, ert råd, dess ovisshet - - - än mer,
en tidning som min son i mörka uttryck ger.
lt skall dess häpna själ i våra nät förvilla.

(*Till Ebba Brahe.*)

Kom Ebba, kom, med glädje hör
Ett bud som frid och sällhet för.
Snart skall mitt hjerta mer ej bäfva,
Att se min son bland dödars hot
I stridens eld beständigt sväfva,
Då snart till Hymens altarfot
Han går, att krigets åska qväfva.

Chor af Hof-Fruntimmer.

Snart skall vårt hjerta mer ej bäfva,
Att se vår Kung i faror sväfva.
Han går till Hymens altarfot,
Att krigets åska qväfva.

Ebba Brahe.

Kan hat och kärlek samma dag
I samma hjertan lågor nära?

Christina.

En Konung älskar blott sin ära;
Hans Rikes väl är hjertats lag.

Ebba Brahe.

Hvad grym, hvad falsk regeringslära!
Kan Gustaf Adolph gilla den?

Christina.

Hvad större ljus vill du begära?
Se här, känn här hans hand igen.
(*Hon ger henne ett bref.*)

Ebba Brahe, *läser darrande.*

"Jag endast bordt de pligter fråga
"Som kräfva nyttan för mitt Land;
"Jag Christjern ger min systers hand.
"En mera ljuflig eld skall ärfva krigets låga,
"Ett dubbelt giftermål befästa fridens band."
(*Med utrop.*)
Olyckliga! fördölj din plåga!

Christina.

Du ser, din heder var mig öm:
Lyd hvad i dag dess röst dig föreskrifver.
Blif Delagardies brud. Gå, hämna dig; förglöm
En trolös, som dig öfvergifver.

Ebba Brahe.

Nej, han ej bryta kan hvad han vid Himlen svor.
Hans löfte heligt är, och skyddadt af hans ära.

Christina.

Hvad högmod! — Tillhör dig en Kung dess pligter lär!
Förmätna! du dig värdig tror,
Att rätt för Kungars barn till Thron och Spira bära.

Ebba Brahe.

Med blygsam känsla af min rätt,
Jag ej om andras värde dömmer;
Men tro ej, Drottning, att jag glömmer
En skyldig aktning för min ätt.
Då Wasars blod från äldsta tider
Med Brahes blod förenadt var,
Mån deras ättlings ära lider
Utaf det val dem hedrat har?

Christina.

a djerfhet bordt min hämd förtjena;
a blindhet mig till ömkan rör.

Ebba Brahe.

Hur svårt att hoppets uttryck låna,
När hjertat i förtviflan dör.

Christina.

Om dig ett ädelt högmod drifver,
Om känslan af din värdighet;
Välan! min son dig öfvergifver,
Hvad råder då din skyldighet?

Ebba Brahe.

Om han sitt löfte trolös blifver,
Jag dock mitt löfte hålla vet.

Christina.

Hvad höjd af dårskap dig förvillar,
Att i din blygd din ära se!

Ebba Brahe.

Förnuftet edra rådslag gillar,
Men hjertat kan ej bifall ge.

Christina.

En Hjelte, född att dig behaga,
Snart läka skall ditt hjertas sår.

Christina.

niadre värd, att priset taga
r kärleken än lyckan rår,
a lagerkrönt ur striden går,
dig till altaret ledsaga.

Ebba Brahe.

Hvem, jag en Hjeltes hopp bedraga,
Som sig min ömhet förespår?
Hvem, han mitt tvungna löfte taga,
Då jag hans fria dyrkan får?
Nej, Ebba Brahe ej förstår,
Att Himlen med en ed bedraga.

Christina.

Lyd, följ den hand, som än förmår
Att dig *ur olycksfallet* draga.

Ebba Brahe.

Er grymma hand mig döden ger.

Christina.

Ett dåradt hopp ditt högmod sårar.

Ebba Brahe.

Se mina förtvifian, mina tårar!

Christina.

Jag blott din pligt, din våda ser.

(Hon går bort.

ÅTTONDE SCENEN.

Ebba Brahe. Hof-Fruntimmer.

Ebba Brahe.

Hon lemnar mig. Hvad skall jag dömma?
Hvad har mig ödet förelagt?

En af Fruntimren.

Förglöm den dig har kunnat glömma.

Chor.

Ja glöm den dig har vågat glömma,
Bemöt föraktet med förakt.

Ebba Brahe.

Jag skulle trodt, om man mig sagt,
Naturen förr sin ordning byta,
Än Gustaf Adolph äga magt
Att sina löften bryta.

En af Fruntimren.

Förgät det hopp som dårat dig,
Se blott det säkra fall dig ämnas.

Ebba Brahe.

Skall minsta hopp ej öfrigt lemnas!

Den Förra.

Det enda hopp dig öfrigt lemnas,
Det är att hämnas.

Chor.

Det är att hämnas.

Ebba Brahe.

Hvad gruflig pligt, o Gud! att hämnas,
När hämden endast drabbar mig!

En af Choren.

Kom, Ebba Brahe, mins din heder,
Din börd, ditt namn, ditt tänkesätt.

En Annan.

Mins från hvad blod du härkomst leder,

En Annan.

Mins dina höga fäders rätt!

Alla Tre Tillsammans.

Vet, att den blygd du dig bereder
Skall fläcka glansen af din ätt.

Chor.

Ja, räds den blygd du dig bereder
Skall fläcka glansen af din ätt.

Ebba Brahe, *med stolthet.*

Välan! Jag hämna skall min ära.
Ja, trolöse, du sjelf det vill;
Du sjelf mig gått att vägen lära:
Mitt hjerta hör dig mer ej till.

Chor.

Dröj ej ett ögnablick att hämnas.
Din Drottning väntar på ditt svar.

Ebba Brahe.

Säg, att mitt bifall henne lemnas,
Säg, att min ära segrat har.

Chor. (*De fatta henn armarne att fö med sig.*)

Så kom.

Ebba Brahe.

Ach! dröj — — —

Chor.

Dröj ej att häm

Kom följ.

Ebba Brahe.

Jag kan ej.

Chor.

Följ, var snar.

Ebba Brahe.

Hvad dödlig svaghet mig betar!

Ebba Brahe.

O hämd! o känsla af min heder!
Hvi skall jag bäfva vid din röst?
Är dygdens väg den väg du leder,
Hvi kännes ångren i mitt bröst?

Chor.

Förglöm din svagh din
Hör dina vreda fä
En dygdig hämd d

Tag der ditt mod, di

(*De föra henne*

NIONDE SCENEN.

Theatren förändras, och föreställer Hamnen vid Calmar. Man ser hafvet i fonden, och Öland på långt afstånd. På sidan är Slottet och stora Torget. Delagardies *Flotta anländer med fulla segel. En mycken het folk af alla stånd skyndar sig att emottaga honom. Skeppen gå tvärt igenom Theatren, och lossa vid förbifarten sina Canoner, som besvaras ifrån Slottet. En del af Enke-Drottningens vakt uppmarcherar på Torget, att paradera vid* Delagardies *ankomst; den har fronten mot Slottet. Folket betygar sin glädje med uppräckta händer och viftande hattar.*

Delagardie. Officerare *af hans medföljc.*
Fångar. Folket.

Chor af Folket, *som skyndar till hamnen.*

Han kommer den Höfding, hvars segrande styrka
Den stolta Sarmaten med häpnad har rönt.
Gå, skyndom att se, att äga och dyrka
En Hjelte, den hundrade lagrar bekrönt.

(Delagardie landstiger, och emottages af folket. Han är kläd i harnesk och åtföljd af sina Officerare, 24 fanor och standar, samt Polska och Tartariska fångar af begge könen.)

Chor af Folket.

Här är han, den Höfding, som fört våra härar
På slagtningens fält med vishet och mod.

Delagardie.

Ach Sverge! den lön du en hjelte förärar,
Hvem gick ej att köpa den glad med sitt blod!

Officerare och Soldater, *af hans medföljc.*

Din ära skall höjas
Af kärlekens hand,

Och segrarn förnöjas
I älskarens band.

Chor.

Hans ära skall höjas m. m.

Delagardie.

Hur lätt att sitt fosterlands heder försvara,
Der skönheten priset åt tapperhet ger!
När äran befaller, man trotsar all fara;
När kärleken talar, man faran ej ser.

Chor.

När äran befaller, m. m.

TIONDE SCENEN.

En Hofman. De förra.

Hofmannen.

Kom, Hjelte, tag emot af eder Drottnings händer
Det pris ert hjerta sig begär.

Tilsammans *med Choren.*

Hvad skönast fins i Svea länder
Belöna skall hvad tapprast är.

Delagardie, *till fångarne.*

Jag vill att allt på denna dagen
Sig af min glädje gläda må.
Gån, fångar, af min hand er frihet återtagen.

(*Man löser deras bojor.*)

Chor af fångarne.

Hvad kan i ädelmod hans hjerta öfvergå?
Vi af hans hand vår frihet få.

Hofmannen, *till folket.*

Må, folk, er fröjd förklaras
Med lekar, sång och dans!

Må inga nöjen sparas
Som ge den högtid glans,
Då myrth och lager paras
I Hjeltens bröllopskrans!

Chor af Folket.

Vår glädje skall förklaras
Med lekar, sång och dans,
Och inga nöjen sparas
Som ge vår högtid glans.

(*Delagardie, åtföljd af sina Trophéer inträder i Slottet, och högtiden börjas. Ballet af Soldater och Fånger.*)

ANDRA ACTEN.

Theatren föreställer Färjestaden på Öland. Man i ena sidan Färjekarlens hus, på den andra trän, under hvilka en gräsbänk och några t lar finnas. Bakom synes ett berg, öfver h landsvägen går, och i fonden stora Hafvet, rättare Calmare Sund, öfver hvilket Stade Slottet synas på långt afstånd. Längst åt stra hvarvid en ekstock ligger fästad, ser man nä sätte på käppar att torka; jämväl andra red som folket är sysselsatt att laga i ordning t föreståeude notvarp, då Theatren öppnas.)

FÖRSTA SCENEN.

Johan. Cathrina. Maria. Bondf

af båda könen, som sysselsätta sig med noten

(Cathrina spinner. Maria binder krans af blommor och lingonri annan flicka bär fram en sli med Johan, hvarefter hon ställ bakom dem och tjärnar.)

Maria.

Hvad tiden sakta skrider,
Hvad sysslan långsamt lider
I saknad af en vän!
Tre timmar ha försvunnit,
Ändå har jag ej hunnit
Få kransen färdig än.
Det blyger mig och förtryter,
Jag skyndar mig och knyter,
Och knyter om igen;
Men strax jag fäller handen,
Ty ögat är på stranden
Och tankarna på Sven.

Johan, *som med ömhet betraktar sin tillkommande sonhustru.*

Hvad tyckes dig, min syster,
Blir Sven ej lycklig Man?

Cathrina.

Och säg man, om dig lyster,
Hvar någon flicka fann
En brudgum mera ryster
Och käck och kär än han?

Tillsammans.

Johan.
sker brud, min syster,
ej på Öland fann.

Cathrina.
Nej aldrig bättre man
Min dotter önska kan.

Maria.

Det blyger mig och förtryter,
Jag skyndar mig och knyter
Och knyter om igen;
Men strax jag fäller handen,
Ty ögat är på stranden
Och tankarna på Sven.

Johan och Cathrina.
Tillsammans.

Hon fromhet, dygd och seder,
Han mod och styrka har;
Hvad sällhet och hvad heder
Oss Himmelen bereder
På våra gamla dar!

Johan, *med löje och förundran, då han ser Maria gråta.*

Men hvad nu, din lilla fjolla!
Gråter du? Hvad finner jag?

Maria.

Ach, min Morbror!

Johan.

Lustigt lag,
Gråta på sin bröllopsdag!

Cathrina, *med ömket.*

Säg, mitt barn, hvad kan dig vålla?
Är din brudskrud ej i lag?

Maria.

Ach, min Mor!

Cathrina.

Ett vackert lag,
Gråta på sin brölloppsdag!

Johan, *med glädtighet.*

Hå! jag vet väl stackars fjolla!
Hvad hon grubblar på för slag.
En liten menlös tärna,
Som går att ta sig man,
Har mycket i sin hjerna,
Som nog bekymra kan.
Det språnget ifrån flicka
Till hustru, är ej lätt:
Man vill sig gärna skicka
På allt försigtigt sätt,
Man vet ej minsta pricka
Af skyldighet och rätt. —
Bör blygsamheten qväfva
Den röst på hjertat rår?
Bör kärleken ej bäfva
För blygsamhetens sår?
Måu älskarn bör beveka,
När mannen pocka tör?
Mån kyskheten får neka
Hvad nöjet skänka bör. —
Hur svårt att vägen leta
Der man ej spåret har,
Och hjertat söker veta
Hvad ej i tanken var.
Men lät ej ett fåfängt bekymmer dig röra?
Din brudgum rätt gärna lär ge sig besvär,
Att snart för sin hustru påtageligt göra,
Hvad ej för hans fästmö begripeligt är.

Maria, *med ömhet hela Scenen igenom.*
skall ej mitt hjerta sin fruktan förklara?
Min Sven är i fara,
Min Sven är ej här!

Johan, *med skämt och hurtighet hela Scenen.*
hör på den tokan, som talar om fara!
ren ej säker när Kungen är der?

Maria.

idast den grymme sitt lif velat spara
elgade dag, då vårt bröllopp var när!

Cathrina.

ad jag och sade: Min gosse! låt vara,
emma, din lycka, vår ro det begär;
varte: Men hedern befaller mig fara,
s ingen lycka, der hedern ej är.

Johan.

Ja, rätt så, min gumma!
Ja mitt barn, rätt så!
Kan en kneckt försumma
Att i drabbning gå,
När en älskad trumma
Ropar: *Vän, gå på*?
Bör en Svensk förbida
Någon flickas hand,
Då han vägrat strida
För sitt fosterland?
En Svensk ej förfäras . . .

Maria.

Men hjelten kan dö.

Johan.

idlare död kan af hjelten begäras?
ll man med lagrar hans aska beströ.
Hans minne skall äras . . .

Maria.

Hans *fästmö skall dö*,

Maria. Hans fästmö)
Cathrina. Då skall hon) af sorg och saknad förtär
Förtäras och dö.

Johan.

Men hör dessa kraker, som drömma om fara!
Är segren ej säker när Kungen är der?

Maria.

Man kan för sitt mod, men för lifvet ej svara:
Den tappraste faller, når ödet begär.

Johan.

Men kan ej Försynen hans dagar bevara?
Och är ej den tappre för Himmelen kär?

Maria och Cathrina.

Ja, måtte Försynen hans dagar bevara,
Om (älskandes lycka
(moderlig ömhet är Himmelen kär!

Alla Tre, *tillsammans.*

Att fly till dess godhet, vår skyldighet är,
Vårt hopp, vår tröst, vår skyldighet är.

Chor af Fiskare.

Stormens vreda ilar
Hafva qväft sin harm,
Böljan stilla hvilar;
Sträckom våra kilar
Kring dess lugna barm.

Rika fält, hvars gröda
Mättar strandens barn,
Lät din ynnest flöda;
Lät en lönad möda
Fylla våra garn!

Johan.

Ren vågens svall sig mindre höja
Min syster fägna dig; nu lär ej länge dröja
Förn Jerk och Siri äro här.

Cathrina.

Å, Gud ske lof, då får jag höra
r Fröken Ebba mår, och om hon lycklig är.

Maria.

Hvad skulle väl dess lycka störa?
sf Jacob kenne ren i sina armar bär.

Cathrina, *suckande.*

, nå, det må så ske. Jag ej den Herren känner.
Hur allt med tiden ändras kan!
g skulle jag helt tryggt ha svurit, mina vänner,
Fröken skulle fått en mera förnäm man.
Calmare Slott, fuller mins jag, hå, hå!
För femton år sen;
ippt Prinsen lärt tala, och Fröken lärt gå,
Men älskades ren,
Och kystes och smektes,
Och när det dem nektes
Till tårar bevektes:
Log en, log en an;
Gret hon, så Gret han;
Just som hustru och man.

tänk, mina barn, om det händt sig så väl:
Det vor annat än nu;
säge ni se gamla Karin, min själ!
En förnämer Fru.
Hur allt skulle lockas
I kyrkan, och skrockas,
Och nigas och bockas,
När gunstiga Madam
I sin bänk trädde fram . . .
Jo pytt! mitt hopp kom på skam.

Johan, *som ser ut åt Sundet.*

i tyst, se der en båt. Dig nu, min gumma, glåd!

Cathrina.

! är det våra barn?

Johan.

Ja, väl; de redan l
Till bryggan . . .

Cathrina, *till Maria.*

Flicka fort, spring, skynda att omfam
Din bror.

Maria, *som sänder om, n*

Men ser min mor, der är en Herre m

ANDRA SCENEN.

Eric. Sigrid. En af Konungens knecktar. De Förre.

Lifkneckten, *som skyndar j der det Eric och Sig qvar att fästa båten.*

Godmiddag, kära Far!

Johan.

Gussigner, kära Herre!

Lifkneckten.

En sadlad häst: var snar!
Jag mycket bråttom har.

Johan.

Ja, det var fuller värre.
Gunå mig fattig karl!
Jag ingen häst på hållet har qvar.

Lifkneckten.

Fort hit med en häst, kära Far!
I flygande till lägret jag far.

Johan.

Jag äger blott en fåle,
Men yr som all di skam.

Lifkneckten.

Jag vännar sjelf hin hålp,
Så skall han nog gå fram.

Johan.

Ett ögonblick allenast,
Och Brunte sadlad är.

Lifkneckten.

Ja, skynda dig, var genast
Uppå minuten här.

(*Johan går att sadla hästen. Cathrina och Maria gå ned åt stranden.*)

TREDJE SCENEN.

Lifkneckten, *ensam.*

Hvad misstänkt sammanhang! — Hvad påfund kan man ämna?
Knappt anländ... af en vakt i hälarne förföljd,
På Slottet innestängd, för Frökens åsyn döljd,
Jag nödgas att mitt bref i andra händer lemna.
En hastad återfart... de ord man hördes nämna
Om bröllopp, tårar, tvång, förtviflan... allt har gjort,
Att något svek jag frukta bordt.
Jag känner Kungens låga,
Och Frökens blödighet,
Och Drottningens förmåga,
Och Hofvets listighet;
Men Himmel! kan man våga
En sådan våldsamhet? . . .
Jo, jo, på säkra grunder
Den saken fruktas må;
Man bör af slika funder
Ej något godt förstå:
Der hemlighet är under,
Är snaran ofvanpå.

(*Under Lifknecktens Scene, ser man Cathrina, Maria, Eric och Sigrid omfamna hvarandra vid stranden, och sedan förena sig med Fiskarena, som draga noten till lands, och samla fisken i korgar och byttor, att föra den till byn.*)

Chor af Fiskarena.

Samloms hela Roten!
Fliukt och fort! lät gå.
Alle man i noten;
Spänn emot med foten;
Friska tag! Se så!
Dig vårt offer bära,
Moderliga Haf!
Är vår pligt, vår ära:
Lycklig för de kära
Är den skatt du gaf.

FJERDE SCENEN.

Lifkneckten. Johan, *som med skyn kommer tillbaka.*

Johan.

Hästen är färdig, och allt uti sitt skick.
Ni torde törstig vara;
Kom tag en styrkedrick.

Lifkneckten.

Jag har ej tid att spara
Ett enda ögnablick;
Men fins ej någon genväg att fara?

Johan.

Jo, när ni ridit har
Ett stycke nerom hagen,
Der rågen ligger slagen;
Ni straxt åt höger tar,
Sen öfver berget far,
Sen har ni skogen qvar;
Der löper stora vägen,
Då blir ni ej förlägen.
Farväl!

Lifkneckten.

Så så, jag råkar väl.
Stor tack, farväl!

Johan.

Farväl! farväl!

(Mot slutet af denna Scene ser man folket komma fram från fonden af Theatren. Johan står i djupa tankar, och märker ej att Eric och Maria hälsa på honom flera gånger.)

FEMTE SCENEN.

Johan. Cathrina. Eric. Maria. Sigrid. Fiskare-Folket.

Sigrid, *yr och glad.*

Se godag, min söta Pappa!

Johan, *i tankarne.*

Stackars Brunte! Gu ge nu,
Att du ej må modet tappa!

Sigrid, *otålig.*

Se då hit, min söta Pappa!

Johan.

Fattig Brunte!

Sigrid, *rycker honom i armen.*

Men, se nu,
Jag vill klappa
Söta Pappa.

Johan, *uppväckt ur tankarna.*

Ach min Siri! är det du? —
Nå så sätt dig, lilla nebba,
Och berätta hvad du vet.

Cathrina, *ömt och nyfiket.*

Säg hur mådde Fröken Ebba?
Säg *oss*, *leg hon eller* gret?

Johan.

Var er gåfva i dess tycke?

Cathrina.

Var hon nöjd med blommorna?

Sigrid.

Å, min Faster, mycke, mycke.

Johan.

Än med kronan?

Sigrid.

Mycke, mycke.

Maria.

Än med kransen?

Sigrid.

Mycke bra.

(Till bondflickorne, samlat sig omkrin

Ser ni hvilket vackert smycke
Som hon gaf mig!

Flickorna, *med ett lå förundri*

Ah———!

Sigrid.

Nå vet ni, Flickor, det var så grant,
Så grant på Slottet och däjligt!
Knappt vet jag ännu om allt var sant,
Ty hvad jag såg var outsäjligt.
Hvad der var buller och stoj och klang!
Burulurum! sade Trumman, och skrällde;
Tututu, tututu! sa Trumpeten, och sang;
Puff, puff! sa Canonen, och smällde.
Men Fröken hon teg, och såg upp till Gud
Och gret och suckade bara.
Då tänkte jag så: Hur kan en brud
Ej glad och lyckeliger vara?
När klockorna ringa i qväll: pång, pång!

Hvad hjertat i bröstet skall picka!
Då blir ej vägen till Kyrkan lång . . .

Eric.

Hvad tror du om mig då, min flicka?

Cathrina.

Nå mins, mina barn, hvad Karin har spått,
Och sagt om Fröken och Kungen:
Om någon annan dess hand har fått,
Så är hon visserligen tvungen.

Sigrid.

Och som hon feck höra att slaget begynte,
Hon når var på vägen att svimma . . .

Eric, *till Johan.*

Men har då ingen från lägret synts?
Det är ju helt tyst sen en timma.

Johan.

Ja, rättnu jag sjelf bekymrader blir.
Det tycks, som likväl nu vid laget
Vi borde sett komma Courir på Courir . . .

Alla Flickorna, *med förskräckelse.*

Ach, tänk om vi tappat slaget!

Johan, *förtretad.*

Fy, fy! mina barn, den fruktan kan jag,
Som gammal soldat, icke gilla.
Blott Kungen ej händt något ondt i dag!...

Maria.

Blott Sven ej händt något illa!

Eric.

Mig lyster att ro kring udden blott,
Der ser man ju Danska flottan;
Är den sin kos, då är allting godt . . .

Chor, *med utrop.*

Öfvermåttan bra, öfvermåttan!

Eric.

Nu gången I upp på berget der,

Tills ut på fjälen jag hunnit;
Och när jag viftar med hatten, så här!
Då är det tecken att vi vunnit.

Chor, (*De hvifta med hatte*
ne, såsom Eric gjort.

Bra, bra! du viftar med hatten, så der!
Ach, tänk hvilken fröjd om vi vunnit!

(*Eric stiger i båten och ror bort. I*
öfrige gå alla upp på berget.)

SJETTE SCENEN.

Gustaf Adolph och Lars Sparre,

som med hastighet komma in på Theatren.

Lars Sparre.

Men, eder helsas vård, min Kung! . . . Knapt stridd
lyktat,
En nödig hvila bjuds, den glömes, den offras opp;
En blink, och ni är här — Knappt med så hastadt lop
Er fiende i dag för edra vapen flyktat.

Gustaf Adolph.

Han flydde döden blott — Jag oviss svåfvar än
Emellan lyckans höjd och tusen dödars fara.
Hvad vet jag? . . Ebbas sorg, dess svaghet, Hofvets snara
Min grymma moders hat... dröm Sparre, dröm, min vå
Har dyrt hvart ögnablick bör för mitt hjerta vara.
Emellan skilda pligter dragen
Af kärlekens och ärans band;
Af fruktan för mitt väl betagen,
Af nit att strida för mitt Land;
Jag främst den Gud min dyrkan gifvit,
Som först bordt segra i mitt bröst:
Jag dygdens lagar trogen blifvit,
Och går att lyda nöjets röst.

(*Han visar på Calmar.*)

Se här, min vän, i detta Slott,
Der bor mitt hjertas sanna lycka.

Hvad annars ägde hjeltens lott? —
En krans, att barnets hjessa smycka;
Och dygden? — sina törnen blott;
Och Kronan? — blott sin tyngd att trycka —
Nej, tom och fruktlös är den gåfva
Hvars känsla ej till hjertat hann;
Den sällhet äran synes lofva,
Allena kärlek gifva kan.

L. Sparre.

säg mig, kan er hand mot fridens vilkor fela?
växlade förbund med Christjern förestod . . .
Hans egen dotter . . .

Gustaf Adolph.

Går att dela
broders Thron; den thron som Delagardies med
dt Carl Philips dygd — Men timmarne försvinna.
ingen nalkas oss. Gå Sparre, skynda dig,
yr vår öfverfart; men räds att röja mig:
okänd söka vill att Calmar stränder hinna.

SJUNDE SCENEN.

Gustaf Adolph, ensam.

O Du, hvars kärlek detta bröst
Har andats in med lifvets anda,
Att ljufhet i dess mödor blanda,
Behag i skyldigheters röst!
För din skull älskar jag de dagar
Som Himlens godhet skyddat har,
För din skull hedrar och behagar
Den lagerskrud min hjessa drar.
Du värdig är en Krona bära;
Jag segrat: jag är värd din hand.
Du tändt mitt mod; så njut min ära,
Och dela dyrkan af mitt Land.

ÅTTONDE SCENEN.

Gustaf Adolph. L. Sparre. Johan

L. Sparre, *till Johan.*

Du sagt att ingen finnes,
Som båten föra kan?

Johan.

Det går mig nog till sinnes.
Gunå mig arma man!

Gustaf Adolph.

Hvad nu? Hvad säger han?

L. Sparre.

Att ingen enda finnes,
Som åran föra kan.

Johan.

Gunå mig arma man!
Det går mig nog till sinnes.
Nej, nej, det går ej an.
Ni för er ej till minnes
Hvad fara möta kan.
(*Jämte Sparren.*)
Nej, nej, det går ej an.
(*ensam.*)
Fast heldre vill jag springa
Dit bort till nästa by,
Att båt och manskap tinga.

Gustaf Adolph.

Allt ökar då min fara.
Allt gör min fruktan ny.

Gustaf Adolph.

Hvad hör jag? — men väl
Allenast båten finnes,
Så ro vi nog hvarann.
Jo, jo, det går väl an.
All fruktan öfvervinnes,
När döden trotsas kan.

Lars Sparre.

Min Gubbe, dig ej bry!
Du bör din ålder spara.
Jag, ung och rask och k
Skall fram och åter vara
I blixten, ett tu try.
(*Han skynder s*
hastigt bort.

NIONDE SCENEN.

Gustaf Adolph. Johan.

Gustaf Adolph.

Ach väntan, grymma plåga
Bland fruktan och begär!

Johan, *förtroligt.*

Förlåt mig, törs jag fråga
Hvad tidningar ni bär?
Allt är så tyst och stilla;
Gud låt ej något illa
Ha händt vår goda Kung!

Gustaf Adolph, *afvisande.*

Ach, vet jag derom svara?

Johan.

Han dristig, käck och ung,
Plär främst i elden vara.

Gustaf Adolph.

Min vän, din fruktan spara . . .

Johan, *med ömhet.*

Jag skulle dö den dag . . . .

Gustaf Adolph.

Du kan din fruktan spara;
Din Kung är utan fara,
Och frisk och sund, som jag.

Johan, *med glädje.*

Gud lön er, så ni fägnar
En gammal Kronans man,
Som vet hvad äran egnar,
Men ock hvad ödet kan.
Hur hela dan vi bäfvat,
Och tyckt hvart enda skott

Omkring hans hufvud svärmat,
Intill hans hjerta gått!

(Sigrid kommer hastigt nedspringande fr
jämte några andra af Ungdomen.)

TIONDE SCENEN.

Sigrid. Gossar och Flickor. D

Sigrid.

Goda tidningar, min Far!
Alla skeppen ha försvunnit;
Jerk med hatten viftat har,
Vi ha segren vunnit.

De Öfrige. | **Johan.**

Vi ha vunnit, vi ha vunnit! | Kungen lefver, vi h
Jerk med hatten viftat har. | Himmelen oss bön

Gustaf Adolph, *med förtj*

Gud! hvad välluet hjertat känner!
Större kan ej Himlen ge —
Om er Konung, mina vänner,
Eder glädje kunde se,
Om er röst af honom hördes,
Tro mig att hans hjerta rördes
Till en öm förnöjelse.

(Sigrid och dess kamrater sp
glädje fram och tillbaka
tren i början af följande S
dan gå de upp på berget i

ELFTE SCENEN.

Gustaf Adolph. Johan.

Johan, *nyfiket och förtj*

Kära Herre! medan tiden
Till er resa går förbi - - -
Om jag törs så frågvis bli? . .

Säg mig, var ni med i striden?
Träffa [illegible]ds Rytteri?

Gustaf Adolph.

Ja min Gubbe, deras heder
Är att segren blifvit vår;
Allt vek undan och föll neder,
Döden flög i deras spår.

Johan, *med utbrott.*

Nå, nå, nå, då vill jag sv[illegible]
Att min son med tapper värja
Gjort sin första lärospån.

(Hastigt ändrad och bestördt.)

Men o Gud! hvad tanka väckes!
Ach! jag darrar och förskräckes;
Kanske har jag ingen son! —

Gustaf Adolph.

Hvilken syn! min vän, du gråter . . .

Johan, *med en djup ömhet.*

Ach! han all min glädje var,
All den tröst, som stod mig åter
På min ålders sista dar.
Nådig Herre! ni förlåter . . .
Jag är menskja, jag är far —
Men om han som hurtig karl
Stupat vid sin Konungs sida . . .
Det är sant, det skulle svida;
Men min tröst skall bli att lida
För den Kung han tjenat har.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

Gustaf Adolph.

Och din son, säg hvar han tjente:
Namnet, numern, säg min vän.

Johan.

Jo, vid Calmar Regemente,
Numro Sexti, namnet Sven.

Sigrid.

Om min Eric jag skulle mista,
Vill hans Siri ej lefva mer.

Cathrina.

Om min son jag ej mera
Skall mitt hjerta af sor
brist

De Öfrige.

Låt oss hoppas uti det sista
På den hjelp som oss Himlen ger.

Johan.

Hjeltars Fader ej plär försaka
Nåd och bistånd åt hjeltars rön.

(*Båten synes.*)

Alla Tillsammans, *med utrop.*

Ach! der kommer han ren tillbaka,
Stolt af segrande dygders lön.

(*Båten landar. Gustaf Adolph sk
dar opp på stranden, med
halfdånad i sina armar.*)

Sigrid.

Men hvad ser jag? O sorg, o smärta!
Eric död! Eric död, o Gud!

Gustaf Adolph.

Nej, han lefver; hans varma hjerta
Klappar än för en älskad brud.

Sigrid, *som springer honom i famnen.*

Ach! jag flyger uti hans armar.
Eric lefver; jag lycklig är.

Eric, *som kom sig för*

Hvad? — Mån himmelen
förbarmar..
Ach min Siri! i dina arı
Jag af kärleken uppväckt

Johan.

Höjd af lycka! Se där, se där!
Sven är hemma, min Sven är här.

De Öfrige.
d af lycka! Se där, se där!
n är hemma, vår Sven är här.

Gust. Adolph, *afsides.*
Det är han! Jag upptäckt är.

TRETTONDE SCENEN.

Sven. De förra.

Sven.
Ach min Far!

Johan.
Min Son! Hvad ära
Skänker du mig, gamla man,
Att på gråhårsåldren bära!

Sven, *med häpnad.*
Men, se Kungen!...

Johan, *helt förskräckt.*
Kungen! han! . . .

Alla om Hvarannan.
Kungen! Kungen!

Sven.
Det är han.

Johan, *darrande och betagen.*
Mina knän af matthet digna.

Sven.
För hans fötter fallom ner.

Alla, *på knä.*
Nå, så Gud han er välsigna,
Sådan glädje ni oss ger!

Gustaf Adolph, *hänryckt, utom sig af förnöjelse, uppreser dem.*
Mina barn! ach värdens skona
Detta känslofulla bröst!

Glömmen att jag bär en Krona,
Känner blott en Faders röst.

(*Till Sven, som han omfamnar.*)

Och du, vän, som modigt gick
Att mitt lif ur faran rycka,
Se från denna dag din lycka
Vårdad af din Konungs blick.

FJORTONDE SCENEN.

L. Sparre. Roddare. De Förra.

L. Sparre.

Herre skynda, låt oss fara;
Båt och manskap är förhand:
Om en timma, vill jag svara,
Är er fot på Calmar strand.

Gustaf Adolph, *till Bondfolk*

Älskares och fränders skara!
Sen natur och kärlek fått
Edra glada röster para,
Samlens, att på Calmar Slott
Vittnen af min sällhet vara.
Ebba Brahe . . . detta namn
Är ju kärt för edra bygder?
Denna dag skall ge dess dygder
Åt min Thron och åt min famn.

Chor.

Sälla dag, då hennes dygder
Höjas till vår Konungs famn.

L. Sparre.

Skyndom, min Konung, skyndom oss att fara;
Aftonen nalkas, och mörkret ligger på.

Gustaf Adolph.

Friskt mina Gossar, ingen tid att spara!

Styrmannen.

Fort, toget loss, hala ut, och låt gå!

(*De stiga i båten.*)

Johan.

Kära go vänner, ta er väl till vara!
Minn, att J fören er Herre och er Kung.

Roddarfolket.

Hurtigt och lustigt! det har ej någon fara.
Aldrig ännu var oss rodden mindre tung.

Strandfolket.

Ta er väl till vara!

Roddarfolket.

Det har ej minsta fara.

Strandfolket.

Himmelen bevara
Vår dyra, milda Kung!

Johan.

Hvad han är nådig!

Cathrina.

Hvad han är god!

Maria.

Hvad han har ömhet!

Sven.

Hvad han har mod!

Tillsammans.

Hvem vill i fara
För honom spara
Sitt lif och blod?

Eric.

Hvad han är hurtig!

Sigrid.

Hvad han är ung!

Båda.

Hvad *han är nådig, att* vara Kung!

Alla.

Gud bevara
Från allan fara
Vår goda Kung!

(*Man ser Brudskaran komma ner get. Spelmännerna gå främs Brudriddare och Brudfrämmor näst en Brudgumme och Bruc gummen är en Ryttare af Smi gemente, som äfven varit me Brudfrämmorne frambära kr krantsar åt de två Brudarne.*)

FEMTONDE SCENEN.

Brudskaran. De Förra.

Chor af Brudskaran.

Käcka Gossar, stridens söner,
Kyrkans Altar väntar er;
Kärlek der den ära kröner,
Som er vundna seger ger.

Johan.

Folket samlas, klockan ljuder,
Skyndom, vägen är ej lång.
Herren i sitt tempel bjuder
Kärlekens och segrens sång.

En Brudriddare.

Må vår oväns hjerta vekna
Af en eld som feghet spår!

En Brudfrämma.

Måge Danmarks döttrar bleknа
Vid en älsklings fångna sår!

En annan Brudriddare.

Aldrig än i våra bygder
Knechtens låga vekligt brann.

En annan Brudfrämma.

Blott till lön för mod och dygder
Smålands-flickan vinnas kan.

Sven, *till Maria.*

ag sådan dig förskyller,
nitt blodbestänkta kyller
n värdig bröllopsskrud.

Maria, *till Sven.*

När jag sådan nämns din brud,
Blir ditt blodbestänkta kyller
Dig en värdig bröllopsskrud.

Chor af Brudskaran.

Käcka Gossar, stridens söner,
Kyrkans Altar väntar er;
Kärlek der den ära krönar,
Som er vunnna seger gör.

(*Medan Couplletterne sjungas, gå Brudfrämmorne under dans att fästa kronan och *krans på Maria och Sigrid, och skänka blomsterqvastar åt Brudgummarne. Sedan gå de alla upp åt Kyrkan.*)

TREDJE ACTEN.

Threatren föreställer inre delen af Calmare Fä

FÖRSTA SCENEN.

Ebba Brahe *allena, med den ytters*

Jag segrat har — O Gud, hvad seger? — Himla
Du vet om han var dyr för mig — Om all min ly
Var nog att lösa den — J, blommor af min skrud
Som ljugen hjertats fröjd; som lofvade att smycka
En glad, en öm och lycklig brud;
Ach! skulle ni en dag så tungt min hjessa trycka
Ve eder falska glans! Ve, att jag ej ännu
De grymma band kan sönderrycka....
Håll, brottsliga! hvad önskan vågar du?
Den ed du Himlen gaf, hvad böd han dig försaka
Hvem svor du bort för evigt ur din famn,
För evigt ur din själ? — Förskräcke! hans blotta
Är brott för dig, vanära för din maka.

Stolta dygd! uti din dyrkan
Hoppades mitt hjerta mod:
Svaga dygd! och hvar är styrkan
Mot ett vildt, upproriskt blod?

Om du vredgas åt min smärta,
Om min gråt förtörnar dig,
Himmel! gif då detta hjerta
Magt att öfvervinna sig!

Hos mig sjelf jag fåfängt söker
Hvad hos dig allena står:
All min strid blott dubbelt öker
Djupet af ett evigt sår.

ANDRA SCENEN.

Ebba Brahe. Märta Baner.

Duo.

Ebba Brahe, *till Märta.*

Enda tröst för mina dagar,
Kom, mitt öde är dig spordt.

Märta Baner.

Hvad mitt hjerta dig beklagar!
Svaga vän, hvad har du gjort?

Ebba Brahe.

Hvad jag måste — och förkastar;
Hvad jag gillar — hvad jag lastar —
Hvad min hämd, min heder bordt.

Märta Baner.

Men om hämden dig förledde,
Om ett svek ditt fall beredde;
Om din älskling, trogen än . . .

Ebba Brahe.

Grymma! reta ej min plåga,
Hjelp mig blott att bära den.

Märta Baner.

Men att samla din förmåga,
Usla, all din fara känn.

Ebba Brahe.

Fördubbla ej min plåga,
Hjelp mig blott att bära den.

Märta Baner.

Vänskap dela kan din plåga,
Dygden blott kan läka den.

Märta Baner.

Mins, den ed går ej tillbaka,
Som du nyss vid Himlen svor —
Om du, svag, ej kan försaka
Att ett brott i hjertat bor,
Ach, så dölj det för din maka;
Gör, att han sig älskad tror.

Ebba Brahe.

Himmel! på mitt hjerta vaka!
Lät ej verlden, ej min maka,
Ingen dödelig ransaka
Brottet, som der inne bor.

Ebba Brahe.

Och när all min styrka tryter,
När mitt stängda qval med harm
Genom ögats floder bryter;
Lät den tår, som brottsligt flyter,
Gömmas i din tysta barm.

Märta Baner.

Och när all din styrka
När ditt stängda qva
l
Genom ögats floder br
Lät den tår, som bro
fly
Gömmas i min tysta l

Ebba Brahe.

Hvem nalkas? — grymma tvång! — skall då ett ögn
Jag ej den tröst, den enda tröst få njuta,
Att i din famn min klagan gjuta?

En Page *till Ebba Brahe.*

Det bud, som nyss till lägret återgick,
Mig detta bref i tysthet öfverlemnat.

Ebba Brahe *med häpnad.*

Till mig? —

(*Hon ger tecken, och Pagen går be*

Märta Baner.

Ach läs det ej — Ditt ödes grymma skick
Ej mera ändras kan — Räds, om du veta fick...

Ebba Brahe.

Hvad nya qval mig Himmelen har ämnat,
Allt, allt mig yppas skall.

(*Hon läser, darrande.*)

"Min Ebba!" — Ach barb
Så var det ljufva namn jag förr med rätta bar;
Nu aldrig, aldrig mer! — "Om, dit mitt hjerta led
"Jag lyckligt följa fick; min vän, du känner mig,
"Du vet om i min famn jag redan tryckte dig.

kärlek vika bör för Sveriges och min heder,
"Och Ebba älskar ej en feg.
i en dag, ännu ett enda tappert steg,
segren åt mitt Land en önskad frid bereder.
ingen denna tid, förn dagen skridit ner,
Gustaf Adolph din — om ej, är han ej mer."

(Med förtviflan.)

Hvad afgrund, som ej gränsor känner!
Jag den öppnat har — jag ser den — jag är der —
Och lefver! —

Märta Baner.

Ach! min ömhet dig besvär,
vifla ej, min vän . . .

Ebba Brahe.

Jag äger inga vänner —
En enda blott — det döden är.

O du! hvars dyrkade namn
Jag ej är värdig att nämna:
Kom än, än en gång i min famn,
Kom med döden, kom att dig hämna!
Hvad mer än lyckliga lott!
Hvad tröst mitt stoft skulle njuta,
Om du sjelf, att straffa mitt brott,
Du sjelf mitt blod ville gjuta!

Duo.

Märta Baner.

Ach räds, med ett blindt raseri
Du Himlens vrede föröker!

Ebba Brahe.

Att mål för dess hämnande bli,
Är den nåd, enda nåd som jag söker.

Märta Baner.

Ditt hjerta rättfärdigar dig;
Du såg ej din fiendes snara.

Ebba Brahe.

Håll opp! att min blindhet försvara!
Mitt högmod störtade mig.

Ebba Brahe.

O Gud! mina hädande plågor
Åkalla din väpnade arm.
Lät ljungeldens störtande lågor
Förkrossa min brotteliga barm.

Märta Ban

O Gud! se med öm

Sträck ut din skydds
Förqväf de giftiga
Som sönderfräta de

Märta Baner.

Olyckliga! så följ dit din förtviflan leder.
Förkasta mina råd, förakta Himlens magt —
Ej nog utaf den blygd du för dig sjelf bereder:
En an skall dela den — Din makas namn, hans
Hans lugn är i din vård. Glöm allt . . .

Ebba Brahe.

Hvad har du
Min maka... Skulle jag hans namn en skugga gi
Han delta i det straff . . .

(*Med styrka.*)

Du upplyst har mitt v
Jag blott olycklig var — Jag skulle nedrig blifva
Välan! jag lefva vill —

(*Lägger handen på hjertat.*)

Och dölja här mitt qval.

(*I det samma ser man Ko
slup landa. En mycken
skyndar ned till strand*

Chor af Folket, *på afstån*

Vunnen är striden,
Vår Konung är här!
Segren och friden
I famnen han bär.
Lyckliga Sverge! din Konung är här.
Din Konung är här.

Ebba Brahe.

Förskräckliga möte!
Och finns ingen stig
Till grafvens sköte,
Att dölja mig?

TREDJE SCENEN.

Gustaf Adolph. L. Sparre. Delagardie. Folket. De Förra.

Chor af Folket.

Hjelten var ung,
Ej farorne ringa:
Men med hans klinga
Föll döden tung.
Lyckliga Sverge! gläd dig och sjung:
Lefve vår Kung!
Lefve vår Kung!

Gustaf Adolph.

Mitt Folk, mitt trogna Folk! jag eder sällhet röner,
Jag eder kärlek har — hvad jag mig lycklig ser!
Men glömmen ej den Gud, som stridens framgång kröner;
I Templens helga rum hans dyrkan kallar er.

(*De gå*)

Delagardie *till Gustaf Adolph.*

Han och min svaga hand, till redskap af er ära,
Med segren gynnat har — Ej mer skall Sigismund
Till Gustaf Adolphs Thron förmätna anspråk bära —
Men om den ringa tjenst jag bordt min Kung förära . . .

Gustaf Adolph.

Omfamna mig, min vän! — Från denna sälla stund,
Begär, allt lofvas dig. Man genom dig skall lära,
Om jag belöna vet de tappra i mitt Land!

Delagardie.

Hvad lön kan jag ännu begära?
Och äger jag *ej allt med* Ebba Brahes hand?

Ebba Brahe, *afsides.*

Hvad olycksdjup omkring oss sväfvar!

Gustaf Adolph.

Dess hand! Hvad har jag hört?

Ebba Brahe.

Hvar är jag!

Gustaf Adolph, *till Ebba*

Du mig

Du återfinner mig, olyckliga! och bäfvar!

Ebba Brahe.

För sent — o Gud! för sent! — Ach! fråga mig

Delagardie, *bestört.*

Min lyckas höjd ... de band som våra hjertan pa
Vår brölloppsfest ... min Kung, hvad kan er okä

Gustaf Adolph *förtvifiad*

Grufliga ljus! förrädliga ord!
Förlorad, föraktad, bedragen,
Hvi hann jag att lefva den dagen,
Då, grymma! din falskhet beredde mitt me

(*Till Delagardie.*)

Och du, som förmätit
Din lydnad förgätit,
Förskräcks för din lott!
Förskräcks! jag skall hämnas!
Det straff som dig ämnas,
Skall uppnå ditt brott.

Delagardie, *med värd*

Min Kung, jag visste ej förskräckas,
När mot er fiende jag i en slagtning drog.
Nu, jag er vrede ser — min fruktan skulle vä
Om Gustaf Adolph lärt, att straffa utan fog.
Jag känner intet brott — Okunnig om den låg
Som hemligt i ert hjerta bodt,
Min kärlek, oförställd, en önskan kunnat våga

i, gillad af er mor, ert bifall äga trodt.
lf gick hon att min brud till altaret ledsaga,
Sjelf knöt hon der vårt helga band.

(Till Ebba Brahe.)

h grymma! om din ed var tvungen att bedraga,
i ej ditt hjerta följt med gåfvan af dia hand,
i trolös mot din Kung... Olyckliga du gråter!
g ser mitt straff — jag ser hvem af dig älskad var,
em af dig älskad är — Men löftet går ej åter,
n ed står evigt fast, som du mig svurit har.

Trio.

Gustaf Adolph.

O Gud! jag skulle älskad vara?

Ebba Brahe.	**Delagardie.**
ch! grymme! om du älskad är!	Hvad blygd! Han ännu älskad är!

Gustaf Adolph.

Jag går att än din hand försvara.

Delagardie och Ebba Brahe.

Hvad brottsligt hopp! hvad blindt begär!

Gustaf Adolph.

Du tillhör mig — Vid tro och heder!
Vid Himlars Gud! du tillhör mig.

Ebba Brahe.

En grym förtviflan dig förleder.

Delagardie.

En brottslig kärlek villar dig.

Tillsammans.

Delagardie, Ebba Brahe.	**Gustaf Adolph.**
ar du förglömt de helga eder,	Svor du ej mig de första eder?
m (Delagardie / Ebba Brahe svurit mig?	Ur deras band hvem löste dig?

Gustaf Adolph.

Om våld *och list din frihet* tvinga,

Har Himlen sanningen befallt.
En ed är svag, ett löfte ringa,
Der hjertat, kärleken är allt.

Delagardie.

Min Kung, betänk dock att min maka...

Ebba Brahe.

Min Prins, förgät ej att min man...

Tillsammans.

Gustaf Adolph.

Han är det ej. Allt går tillbaka.
Allt ändras bör, allt ändras kan.

Delagardie, Ebba Br

En helgad ed går ej till
Oss döden endast skilj

Gustaf Adolph.

Se, lagen sjelf din boja bryter . . .

Ebba Brahe.

Men hedern än en boja lagt;
Men hedern, som ej tänksätt byter,
Är öfver din och lagens magt.

Gustaf Adolph.

Hvad, grymma, grymma! har du sagt?

Ebba Brahe.

Hvad dig ditt egit hjerta säger;
Du der den högsta domarn äger,
Och mins! han tål ej ditt förakt.
Om af den eld, som för dig brunnit,
Du ej ett ädelt upphof glömt,
Men ock din Krona värdig funnit
Den du ditt hjerta värdig dömt:
Säg, bör hon nu sin pligt försaka,
Nu trampa ärans lag, nu trotsa Himlens bud? —
Nej känn hos Delagardies maka
Den dygd du vördat har hos Gustaf Adolphs brud

Gustaf Adolph.

Stolt är din själ, min Ebba — stor din styrka

Ach, allt för stor, o blygd! — för mig.
Jag, svage, se din dygd! blott undra, se och dyrka!..
Nej nu, min Ebba, nu . . .

Ebba Brahe.

Hvad vill du?

Gustaf Adolph.

Glömma dig,
Och dö —
Farväl! jag går, att evigt rycka
Din bild, med hjertat, ur mitt bröst.
Må Himlen vaka för din lycka;
Må dina dygder bli din tröst!
Men när mig grafvens skuggor trycka,
Glöm ej min sista afskeds röst.

FJERDE SCENEN.

Bondfolket från Öland. De Förra.

Gustaf Adolph.

O Gud! ännu ej nog! — ännu mitt mod förnökas!
Och smärtan af min död med nya plågor ökas!

Sextour, *blandad med Choren.*

Fadren och Begge Brudparen.

Vår glada önskans vundna mål
Oss äu en lycka volat spara:
Att se vår Konung lycklig vara,
Att se och dyrka dess Gemål.

Chor.

Lefve vår Kung, med sin Gemål!

Gustaf Adolph.

Allt är förändradt, mina vänner;
Min Ebba jag förloradt har;
Jag ingen glädje mera känner,
Jag är olycklig —

Fadren och Brudparen.

Ni! vår Far,
Vår goda Kung, olycklig blifva!
Då finns för oss ej sällhet qvar.

Chor.

Åt hvem bör Himlen sällhet gifva,
Om han åt er förnekad var?

Gustaf Adolph.

Mitt bröst, förtvifladt af sin plåga,
Har endast döden öfrig ån.
För Sverges Här, i stridens låga,
Jag går att trotsigt söka den.

Fadren och Brudgummarne.

Nej, lef att vårda våra öden!

Brudarne.

Vår goda Kung, förskjut oss ej!

Gustaf Adolph.

Mitt hjerta söker endast döden.

Alla Fem.

Ni skulle dö? — Ach nej, ach nej!
I Himlens namn, förskjut oss ej.

En Brudgumme.

Hvem skall vår lefnad lycklig göra,
Om ni, vår Far, oss öfverger?

Fadren.

Vill ni med sorg i grafven föra
Ett tregit folk, som dyrkar er?

Chor.

Nej lef, att Sverge lyckligt göra,
Och lät (dess sällhet / vår kärlek) trösta er.

Gustaf Adolph, *häntyc*

O syn af vällust! syn af smärta!
Nu — känner jag mig Kung, nu stiger detta

Du kärlek för mitt Rikes väl!
Du helga nit för Thronens ära!
O himlakraft! o Hjeltars-lära!
Lif af mitt lif, själ af min själ!
Kom du, min svaghet att fördrifva,
Höj du min dygd, stärk du mitt mod,
Att Sverges kärlek värdig blifva,
Och värd de store Wasars blod!

litt öga öppnadt är; jag lyder ödets vilja.

(*Till Delagardie.*)

Jag Ebba Brahe älskat har:
Himlen vet — den stund som skall oss evigt skilja,
nånsin mera kär hon för mitt hjerta var.
i offret måste ske — Än mer, att sjelf försaka
Den rätt jag till dess kärlek bar,
rän, tag af min hand, min egen hand, din maka! —
Om nyss; af Ebbas älskare
ifandsvärd rival, du fått min vrede röna,
l Gustaf Adolph nu med tacksamhet belöna
Sin vän, och Polens Segrare.
, som min Thron befäst, som vidgat Sverges ära,
id stridens Höfvidsmän är första rummet värd —
Svea Rikes Marsk —

(*Han ger honom sin värja.*)

Och mottag detta svärd,
till ett evigt prof utaf min aktning bära.

Delagardie, *på knä.*

i Kung! min Kung! din nåd, ditt ädelmod
Ej gäldas kan med allt mitt blod.

(*Stiger opp.*)

nder, bäfven! förskräckens, mot mig strida!
, nu lyfts min arm till Hjeltars banesår.
; svärd, Gustaf Adolph har fästat vid min sida,
tar ock Segren för evigt i mitt spår.
nder, bäfven! förskräckens, mot mig strida!
, nu lyfts min arm till död och banesår.

Trio med Choren.

Gustaf Adolph, *till Delagardie och Ebb*

Lefven sälle af er låga,
Nöjet följe dygdens stig!

Delagardie och Ebba Brahe.

Store Kung! i vår förmåga
Är, att blott beundra dig.

Chor af Bondfolket.

Milde Kung! i vår förmåga
Är, att blott välsigna dig.

Alla *ömsom och tillsa*

G. Adolph, *till Delagardie.*
Glöm min vrede.
(*Till Ebba Brahe.*)
Glöm den plåga,
Som min kärlek kostat dig.

Delagardi
Glöm min djerfhet;
Som min lycka kost

Ebba Brahe.
Glöm min svaghet, glöm din låga,
Och de svek som snärde mig!

Chor *af Bo*
Mins vår ömhet,
Som din seger kost

Gustaf Adolph, *till Bon*

Du, hvars tårar frälst min ära,
Trogna folk din sorg förgät.
Tolka nu de nöjens lära,
Som ledsaga Hymens fjät.

Chor af Bondfolket.

Sjungom, glade, nöjets ära!
Nöjet följer Hymens fjät.

(*Balett*

FEMTE SCENEN.

En Härold, med Vakt, Pager Estaffiers. De förra.

Härolden.

Att glansen ännu mer utaf den dag förhöja,

m fiendernas flykt och Gustafs ära såg;
Och med en härmad strid förnöja
De unga Hofmäns tappra hog,
m än på krigets ban ej fått sin täflan röja:
ir Drottning har befallt, att här, på Göthiskt vis,
Ett Riddarspel skall anställdt blifva,
er hon, med egen hand, vill ett förordnadt pris
Åt segervinnarns mandom gifva.
Gån, unge Hjeltar! rusten er,
Att täfla i de bardalekar,
Der striden sina faror nekar,
Men segren lika ära ger!

(Man ser Drottningen komma utur Slottet, följd af sitt Hof, för att från en på Fästningsvallen uppbyggd Thron beskåda Tornerspelet, som strax börjas. De Göthiske och Romerske Riddarne täfla i flere slags krigsöfningar, hvarefter Drottningen utdelar priser åt Segervinnarne, och en allmän Ballett slutar spektaklet.

DROTTNING.

CHRISTINA,

DRAME

I

FYRA ACTER,

MED

SÅNG OCH BALLETTER.

Uppförd af Kongl. Dramatiska Theatren.

---

j tillegna sig en oförtjent ära, än att icke för de fel man ej ägt i sin magt att rätta, ändre i sin förmåga. Ett ibland dessa, lätt en att med blotta ögat anmärka, är den ilja skillnad i vidd emellan de tvenne förra cterne. Minet har det undfallit den odöd-tren till Siri Brahe, *och* Helmfelt; *Pieces, e till plan än utförande, äro en Mästares* ! Christina *angår, var den i början ej ämnad Theater; men blott till ett enskildt nöje inom ett visst inskränkt antal af Spelande äfven lika inskränkning af Personernes i Pieces, ffra dess möjliga högsta förtjenst af Drama-; åt förtjensten af några Roler, jemte Fe-sillettens.*

PERSONERNE.

CHRISTINA, *Svea Rikes Drottning.*
Fröken EBBA SPARRE, *hennes Vän och Förtrogna.*
CARL GUSTAF, *Drottningens Cousin, Pfalts-Grefve ti Rhen, Generalissimus för Svenska Armeen i Tysl land.*
AXEL OXENSTJERNA, *Grefve till Södermöre, Sverig Riks-Canceller.*
MAGNUS GABRIEL DELAGARDIE, *Grefve till Leek Svea Rikes Råd, älskad af Drottningen, och förl vad med Maria Euphrosina.*
LEONHARD TORSTENSSON, *Grefve till Orttala, Sve Rikes Råd och Fält-Marskalk.*
MARIA EUPHROSINA, *Prinsessa af Pfalts, Carl Gu stafs Syster.*
SCHLIPPENBACH, *Capitaine af Gardet.*
SEGREN.
EN HERDINNA.
EN HERDE.
Flere Generaler från Armeen i Tyskland.
Herrar och Fruar af Christinas Hof.
Drottningens Pager.
Delagardies Pager.
Vakt.

Scenen är i Stockholm.

DROTTNING
CHRISTINA.

FÖRSTA ACTEN.

Lustren föreställer Delagardies Trägård, nu varande Kungs-Trägården, tillredd för en Högtid, som hade ämnet Drottningen.

FÖRSTA SCENEN.

Carl Gustaf. Torstensson.

Torstensson.

Prins! tillåt att en vän, att en af statens vänner
Förklarar er den fröjd, som Fosterlandet känner,
Att sluta få på nytt i öm och tacksam famn
En Hjelte, värd sitt blod, värd Sverge, och sitt namn.
Ja, Prins; det är af er, af edra tappra händer,
Som freden återförs till dessa glada stränder;
Det är åt eder dygd, er rådighet, ert mod,
Som Sverge skyldigt är sitt öfverblefna blod.
Neg detta ädla blod Germaniens slätter färgat,
Och Svea segrens frukt med tysta tårar bärgat:
Med lagren i sin skrud, men såret i sitt bröst,
Hon upp till Himlen höjt en daglig klagans röst;
Till Himmelen som, rörd utaf dess ömma böner,
Och bedrad af det mod som styrt dess tappra söner,
Den fred med eder hand, till hennes sällhet, knöt,
Som Gustaf Adolphs svärd, för hennes ära, bröt.

Carl Gustaf.

Hur ärofullt för mig, om jag mig smickra torde,
Att jag af Torstensson ett bifall vinna borde;
Af dig, du *tappraste bland* Sverges Höfvidsmän,

Dig, Gustafs första Råd, och Gustafs första vän!
Men du har nämt hans namn .. och du berömma
Det nit, det svaga mod, som hos en yngling låga
Men du har följt hans fjät .. och vill, att utan
Jag höra skall mitt lof, vid hugkomst af hans dy
Att upp till hans förtjenst jag skulle ögat höja;
Och straxt i stoftet ej min låga hjessa böja —
Ach! dessa svaga prof utaf ett vanligt mod,
De ringa farors rön som föga kräft mitt blod,
De lätta segrars vinst som han min svaghet ämna
Hur långt ifrån hans höjd de mig till afstånd le
Och hvad de matta lof, som krönt min ära vår,
Med tystnad häpna bör vid glansen af hans spår!
Du, som bland store Män det främsta rummet ä
Stor uti fredens lugn, och stor i krigets läger;
Hvars namn till Elbens strand en helig fruktan
Hvars minne hos ditt folk med tårar dyrkadt är;
Som högst på Ärans thron i Evighetens tempel
Är Hjeltars, Konungars, och menniskjors exempel
Hvi lefver du ej mer? — Hvi blef en bröttslig v
Mer verkan af din hämd än af din mildhet värd!
Det tillhör endast dig de storverks framgång stö
Som ingen ann än du i tanken vågat föda;
Att jämna Kungars magt; att skipa Folkens rätt;
Och ljus och frihet ge åt menskjors tänkesätt.
Ach! om min unga själ, af Gustaf Adolph dana,
Af Gustaf Adolphs röst till stora bragder manad,
Så svart ej blifvit dömd, att sakna vid hans död
Sin eftersyn, sin far, sin ledare, sitt stöd . . .
Kan hända då en dag mig kunnat värdig göra
Att uppå stridens fält hans tappra härar föra,
Då i den höga krets, dit lyckan bragt mig opp,
Ej styrkan vägrat sig åt mitt förmätna hopp;
Kan hända då en gång jag kunnat återbära
En mera önskad fred för Sveriges och min ära;
Kan hända ... O min Kung! förlåt, att några da
Jag byst den djerfva håg, att blifva hvad du va

Torstensson.

ädel håg man frukten har förfarit:
ist hvad ni är, att bli hvad Gustaf varit.
djupa sorg, hans saknad eder ger,
st hans förtjenst, men ej er egen, ser.
en tacksamhet dess större fordran röjer;
en blygsamhet ert värde dubbelt höjer:
dem, för att se allt hvad hon våga bör,
ig sig den rätt, som hon åt andra gör.
, vid sitt lof, med undran sig betraktar;
lte kräfver det; den svage det föraktar;
ilten pröfvar än, sen han det vunnit har,
af sanningen förtjensten egnadt var.
as, ni glömmer er; men tro, att edra Vänner,
tet, att er Här, att Sverge eder känner;
rge met er dygd och mot sin tacksamhet
n mindre lön fullkomligt svara vet,
n mindre skänk er ära värdig finner
d det ädla blod i edra ådror rinner,
Kungars thron, med deras dotters hand.

Carl Gustaf.

ia, min Gemål?... Hvad hopp! hvad sälla band!
rstensson!... så läs uti mitt öppna hjerta,
min hela själ, dess ömhet och dess smärta:
kar — Ja, min vän, ifrån den första dag
t skåda fick de rörande behag,
dor och de ljus, som Gustafs dotter pryda,
irlek i mitt bröst, att hennes lagar lyda..
un i min själ att bli dess ömhet värd.
jag någon gång har lyft ett fruktadt svärd;
rges fiender för mina vapen vikit,
llan segrens Gud min hand i striden svikit;
min kärleks verk: allt, frukten af hans magt,
de dygders frön han i mitt hjerta lagt.
g bekänna bör, de ej det värde hunnit,
i en spiras arf jag något anspråk vunnit:
a, en lycklig dag, *utaf min* Drottnings blick

Jag ett förvissadt hopp om min belöning fick . . .
Nej, intet mål är satt för hjeltarnes förmåga,
Dit ej min djerfva fot med framgång skulle våga;
Mitt hjerta vittnar det: jag skulle värdig bli
Christina, och dess thron.

Torstensson.

Och hvarför tviflar ni —
Vår unga Drottning ren den sälla ålder hinner,
Då kärlek öppen väg till våra hjertan finner:
Dess egen säkerhet, dess huldhet för sitt Land,
Dess pligter mot sin börd: allt fordrar att dess hand
Dess hjerta och dess thron en värdig maka lämnas:
Och hvilken, om ej er, bör detta valet ämnas?
Er, som på dubbelt vis beskyldad med dess ätt,
Af Wasa blodets band och Wasa dygders rätt,
Har stadgat hennes magt och utbredt hennes ära.
Ja, Prins; då er förtjenst, då Politikens lära,
Då Folkets röst . . .

Carl Gustaf.

Min vän, hvad tjena de väl till
Om icke hjertats Gud mitt anspråk stödja vill?
Det var en tid, — kanske mig hoppet smickrad gjord
Då till min rena eld jag hennes bifall sporde;
Utaf en blick, ett ord som på dess läppar log,
Min ömhet ett bevis utaf sin framgång tog;
Men, långt från henne skild, hvad hopp bör jag väl
Att tiden icke släckt en svag och nysständ låga?
Att böjelsen ej sen en mera lycklig skänkt
Det hjerta, som mitt mod, mitt svärd förtjena tänkt
En syster, i hvars sköt min vänskap anförtrodde
De ömma lågors vård, hvaraf mitt lugn berodde;
Hvars öga, uppmärksamt på målet för mitt väl,
Har sänkt en upplyst blick uti Christinas själ. . .
Se här det grymma ljus, som hon mitt hjerta gifvit.
Se, hvad dess egen hand till min bestörtning skrifv
Och döm, om jag har hopp.

(Ger honom ett bref.)

Torstenssons *läser.*

"Olyckelige Bror!
vänskap vet, om du min ära tror . . .
f du är glömd; din syster är bedragen.
da: innan kort lär Stockholm se den dagen,
die . . ."

(*Han ger brefvet tillbaka, och fortfar med harm och bestörtning.*)

Neg. Jag redan upptäckt sor,
harm och blygd har velat dölja er.
sat, min Prins: glömsk af sin egen heder,
jeltars blod hvarifrån hon härkomst leder,
llad, svag, med säkra tecken röjt
i dess bröst för denna yngling böjt:
Rådets nit, och Adelns högmod känner,
hufvudmän, och edra egna vänner,
rnas drift, en Brahes vaksamhet,
igars kraft, och Ständers myndighet;
'rins, tro ej, ett uppsåt framgång vinner,
ångas rätt förenadt modstånd finner.
Jag glömmer ej ett nära slägtskapsband,
im, en kär, en dygdig makas hand
lies skänk — men om han, nog förmäten,
börd, sitt stånd, sin trohetspligt förgäten,
Thronens höjd sin åtrå sträcka tör . . .
i denna Thron, hvars väl mig ypperst rör;
värd, som drogs dess heder att försvara;
Adolphs stoft, och Fosterlandets fara:
n första blef, som fordrade hans blod,
det förderf som Sverge förestod —
sn vare lof, dess vrede skall ej kräfva,
kldsamt sätt ett nesligt anslag häfva;
n, bestört, oss sjelf ett medel bär,
indre grymt men lika säkert är.
n längre tid, med hela Hofvet, funnit
dies bröst för eder syster brunnit;
ess egen hand er derom visshet gett —
is *lömma eld med hemligt* nöje sett;

Och båda i sitt hopp en lycka säker trodde,
Som på ett bifall blott af hennes far berodde:
Men han, hvars klokhet valt en annan pröfningslag,
Som för sin dotters börd, dess dygder och behag
Trodt högre ödens lott af Himlen ämnad vara,
Från tid till annan dröjt att sitt beslut förklara.
Nu, då han häpen ser en allmän fara hot,
Han med sitt bifall sjelf går Delagardie mot;
Och Delagardie, glad, med vördnad, men med tystnad

Carl Gustaf.

Jag ser det, Torstensson: hans djerfva ärelystnad,
Som inga hinder tål, som inga gränsor vet;
Den tvekan han försport; hans egen flygtighet:
Allt bådar mig hans svar; allt säger, att till råga
Af vår förnedring —

Torstensson.

Hvad?.. Ni tror, han skulle våga
Ett afslag ge? — Ni tror, att på så nesligt sätt
Han glömma kan sig sjelf, sin vördnad för er ätt,
Och känslan af den blygd som brottet sig bereder,
Och faran af den hämd som gifs en sårad heder...?

Carl Gustaf.

Hvad nedrigt fins, som ej för purpurn vågas kan?
På steget till en Thron, hvem bör väl frukta...?

Torstensson.

Han
Ån, på så slipprig ban, kan snart en afgrund brista,
Och detta djerfva steg bli af hans lif det sista.
Se der, hvad han med skäl ännu befara bör;
Men ock ännu — mig allt derom förvissad gör —
Skall kärleken hans fot förderfvet undandraga,
Och i ett villadt bröst sitt välde återtaga.
Hvad säger jag? Han sjelf, i samråd med er far
I dag på dessa rum en högtid anställt har,
Att bifall till sitt val af Drottningen begära.

Carl Gustaf.

Men om i dag dess hand, om högsta magt och ära

int yngling bjuda, men han den vägra kan?
den vägra vill? då han ett medel fann,
in lydnads pligt ett brottsligt högmod tyda?

Torstensson.

rför endast råd af eder fruktan lyda?
rinnas syn bedrages icke lätt;
ning äga vill ett hjertas hela rätt;
vid minsta skymt utaf en delad låga,
blygas skall att mer sin svaghet fråga:
ögmod, heder, pligt... Men tiden inne är;
mer... Det är hen.

ANDRA SCENEN.

tina. Delagardie. Maria Euphro-
. Fröken Sparre. Hof-Folket,
s *till Herdar och Herdinnor.* De Förra.

Christina, *afsides med bestörtning.*

O Gud! — Carl Gustaf här!
ärmodad syn! Hur grymt är jag bedragen!
komst.. Bör jag tro..? Just nu.. på denne dagen! —
m ej vår harm.

Carl Gustaf.

Min Drottning! om den flit
sdat mina steg, om ett fördristadt nit
a smickra sig att ej förtörna eder;
, på den fest man egnar till er heder,
le för er fot sin vördnad lägga ner.

Christina.

ulla fred er ankomst återger,
t, edert mod att Sverges härar föra,
dskap... allt, min Prins, bör er försäkrad göra,
ned glädje ser en hjelte och en vän,
samlat har: ett enda fältes än

I all den sälla ro, som denna dagen gifver:
Ni kom — Från denna stund vår fröjd fullkomlig blif

Drottningen ger tecken åt Delagen att börja feten. En Quadrill Fångar, från flere eröfrade Län kommer först att omgifva henne, anföras af

Segren, *som lemnar Drott gen en Lagerkr*

Recitativ.

Af tio vundna länders lydnad
Prinsessa, för din fot jag dessa vittnen bragt.
Der skönhet gifver lag, der mildhet öfvar magt,
Är lydnan utan tvång, och bojan blott en prydnad.

Aria.

Lagren, den jag dig förärar
Drottning, värdig är ditt mod:
Hundra nederlagde härar
Hafva stänkt den med sitt blod.

Afund hemsk i stoftet dignat,
Agget lägst i afgrund flytt;
Friden glad den hand välsignat,
Som gaf jorden lugn på nytt.

Vän och ovän nöjdt tillhopa
Sjunga till en Drottnings lof,
Stor och fruktad kring Europa,
Öm och dyrkad vid sitt Hof.

(*Häruppå anländer en annan Q drille, af Herdar och Herdinn*

En Herdinna, *som anför Q drillen, lemnandes Dro ningen en Bouquett.*

Recitativ.

O Drottning! då en häpen verld
Till offer åt din magt ett dyrbart rökverk tänder,
Är denna ringa skänk af menlöshetens händer
Ditt hjerta mera kär, din godhet mera värd.

Aria.

Vet, de blommor vi förära,
Växte nyss i dina spår;
Kärlek med en ömhetstår
Gick att deras ungdom nära;
Nöjet bröt dem, Hoppet spår
Att en Drottning dem vill bära.

Glade, se de utan harm
På din hjessa Lagren ära;
All den sällhet de begära,
Är att vissna på din barm.

Deras fägring och behag
Af din skönhet bortskymd blifver;
Deras fägring, späd och svag,
Föds och flyktar på en dag:
Men den glans dig Åran gifver
Trotsar vanskligheten lag.

(*Drottningen ger Bouquetten åt Fröken Sparre och behåller sjelf Lagren.*)

Christina *till Delagardie.*

detta ädla skämt mig smickrar och förnöjer,
vad dess upphofsman behag och snille röjer!
å, förgätom ej, att under skuggan gömd,
glädjen trifvas bäst, der vördnaden är glömd.

(*Drottningen och Fröken Sparre, båda lika klädda, masquera sig, taga hvarandra under armen, och göra en kort tour under det Baletten fortsattes. Christina ger Lagerkransen åt Fröken Sparre, som lemnar Bouquetten åt Drottningen. Detta byte gör, att man misskänner dem. De komma tillbaka masquerade. Fröken Sparre fäster Lagren på Carl Gustaf och bjuder honom att dansa. Han tager henne för Drottningen. Delagardie står på framscenen demasquerad. Balletten slutas med en slags långdans, som Fröken Sparre med flit leder utom Theatren, för att lemna Drottningen tillfälle att tala med Delagardie.*)

Delagardie.

O Drottning! tillåt mig, den häpnad uppenbara
Som vid en frändes syn . . .

Christina.

Nej, frukta ingen fara.
Carl Gustafs återkomst ej hindrar mitt förslag.
Christina älskar dig; Christina är ej svag.
I morgon hennes hand på Delagardies hjessa
En Krona fästa skall. I morgon . . .

Delagardie.

Ach Prinsessa!
Ert stånd... min ringhet...

Christina.

Gå! jag ingen fördom hör;
Och kärlek jämnar allt hvad börden olik gör.

(Balletten kommer tillbaka. Fröken Sper demasquerar sig då hon slutar dansen och lemnar Carl Gustaf helt förvån öfver sitt misstag. Christina, som äfv Demasquerat sig i detsamma, går em Pfaltz-Grefven och säger med ett fi och tvetydigt skämt :)

Hvad häpnad! — Bör jag tro, ert öga sig bedragit,
Min Prins? — Men trösta er: den irring er betagit,
Har lemnat i mitt rum en skönhet och min vän:
Den hedrar eder smak, och jag förlåter den.

(Till sitt Hof.)

Men ren i våra fjät sig daggens droppar gjuta,
Och skuggan bjuder oss att våra lekar sluta.
Jag går — Men, till en pligt mot tacksamhetens lag,
Att aldrig glömmas må så glad och lycklig dag,
Att år från år dess namn må i odödlig ära
Till min förtjusta själ en ljuflig hugkomst bära,
En Orden stiftas skall i afton af min hand,
Dit vänskap kallar er. att prydas med dess band.

TREDJE SCENEN.

Delagardie, *ensam.*

tridande begär uti mitt hjerta råda!
ra! men hvad brott! — Hvad höghet! men hvad
våda!
hundra känslors bud, bland hundra pligters tal,
ör jag välja? — Jag?... Och äger jag ett val? —
sa har befallt: nej, jag ej tviflar mera;
ida pligt är den, att lyda — och regera.
enen väntar mig. För ett så ädelt hopp
ghet vika bör, allt vekligt offras opp.

ANDRA ACTEN.

Theatrum föreställer en Sal på Slottet.

FÖRSTA SCENEN.

Christina. Fröken Sparre.

Fröken Sparre.

Nej, jag er ej förstår — Ung, dyrkad, stor i ära,
Stor uti magt, i allt hvad dödlige begära,
I allt hvad Himmelen åt dygderne förär,
Hvem kan väl lycklig bli, om ni ej lycklig är?
Men denna qväfda suck, och dessa tysta tårar . . .
Nej, något hemligt qval, min Drottning, eder sårar,
Och ni fördöljer det — och döljer det för mig!

Christina.

I denna klagan... ach! hvad oskuld röjer sig!
Van, ifrån barna-år, att om mitt hjerta råda,
Att känna dess begär, dess alla tankar skåda,
Kanhända i min blick du redan läsa bordt
Det våld, som kärleken på mina sinnen gjort.
Men ögat kan ej se, hvad ej i hjertat varit:
Man gissar ej de qval, som man ej sjelf förfarit;
Och i det sälla lugn, som skyddar dina dar,
Dig kärlek blott ännu till namnet kunnig var.
Så lär då af mitt tal att känna dess förmåga,
Att flykta för dess ro, och bäfva för dess plåga —
Uti de späda år, då ledd af menlöshet
Man ej af bördens rätt och lyckans fördom vet,
Då man sig jämlikt tror allt hvad ens tycke vinner,
Och man ej älska blygs hvad man behagligt finner;
Då var det, som min själ bland lekar tagit an
En böjelse, hvars namn, hvars följder jag ej fann.
Omsider, men försent! jag faran känna lärde,
Och djupet af ett sår som jag med vällust närde;
Försent, då ren det gift, jag i mitt hjerta bar,

del utaf mitt lif, utaf mitt väsen var.
t varnande förnuft förgäfves föreställde
n lågas verklighet, och mina pligters välde,
h skillnaden, af börd och lyckans oförrätt,
ellan Wasars blod och Delagardies ätt.
rgäfves ärans röst min kärlek brottslig dömde:
g Delagardie såg... och hela verlden glömde.
ad säger jag? — Mon ejelf ej äran gilla bör
t val, som kärleken utaf förtjensten gör?
rnuftet! visar det en rätt, som mera väger,
i den behag och vett och dygd och snille äger,
i Delagardies rätt till Thronen och min hand?
h har jag då en Thron, regerar jag ett Land,
t vid en makas val den frihet sjelf beröfvas,
m af den ringaste bland mina landsmän öfvas? —
lrägeliga tyngd af en förhatlig magt,
m känsler och natur till tvång och tystnad bragt!
pligten af mitt stånd, att andras väl bevaka?
h lönen för mitt nit, att egit väl försaka?
rad är, om ej ett stolt, ett gäckadt slafveri,
en magt, som nekar mig att kunna lycklig bli?
tj, jag ej skyldig är min sällhet åt min ära,
:h mina dagars lugn åt Politikens lära;
i detta falska band, som Adeln nödigt fann
ill jämvigt mot sin Kung, och jämvigt mot hvaran.
tj, tiden inne är, att detta tvång förstöra,
:h mot ett storsint Råd mitt välde stadgadt göra,
:h med ett enda steg befordra till sin höjd
n Drottnings myndighet, en älskarinnas fröjd.
st värf, som af en far med framgång börjadt blifvit,
ed oförsvagad hand jag till sin mognad drifvit;
led nya länders vidd jag ökat Sverges magt.
ch nya segrars mängd till vundna segrar lagt.
ssarers stolta mod, af våra vapen krossadt;
ermanien, af min hand utur det ok förlossadt
en Monarkiens rätt och Kyrkans frihet kränkt;
en ära och det lugn jag nyss mitt Rike skänkt....
å många mäders frukt bör mig en borgen vara,

Att Sverge för mitt val sin lydnad skall förklara,
Då med en Svensk Gemål jag ädelt dela vill
En Thron, som genom arf och segrar hör mig till —
Men hvilken hatfull magt tycks sig ett nöje göra,
Vid målet af mitt hopp att dess fullbordan störa!
En frändes återkomst!... Hvad omildt ödes skick
Har kallat honom hit på dessa ögonblick?
Gud! om han gissat har mitt uppsåt och min låga
Hvad bör hans kärlek ej, hans harm och högmod, våga
Till hinder för mitt väl? — Min vän, du dömma lär
Om jag uti mitt bröst en fåfäng ore när.

Fröken Sparre.

Ach Drottning! hvad ert tal hos mig förundran väcker
Ert tillstånd grämer mig, ert uppsåt mig förskräcker
Jag ej med brottsligt nit en kärlek klandra bör,
Som eder värdig är, om han er lycklig gör.
Men gör han det? — Förlåt det tvifvelsmål jag våga
Om i passionens lugn ni sjelf ert hjerta frågar,
Det hjerta som, så vant att tänka godt och stort,
Från ära, dygd och pligt ej minsta afsteg gjort,
Och detta höga ljus, som edert snille leder;
O Drottning! o min vän! mon de ej svara eder:
Den ensamt är förtjent utaf Christinas hand,
Som vågat lif och blod för hennes fosterland.
Lät ungdom och behag en gynnad ädling pryda;
Men är han derför värd, att Sverge lagar tyda?
Nej Gustaf Adolphs thron ej tillhör någon an
Än den, som uti dygd med honom liknas kan.
Ni vet, om mer än en kan utan djerfhet bära
Sin blick till denna höjd af hjeltebragd och ära;
Ni vet, om mer än en fördubblat har sin rätt
Med bandet af ett blod, som slägtas från er Ätt?
Ni vet...

Christina.

Förtig ett namn, som sårar hör mitt öra.

Fröken Sparre.

Ni var ej alltid van, att det med afsky höra:
Ni redan fruktar det — det förebrår er dygd.

frukta för den dag, då eder fosterbygd,
fiendernas fröjd, och edra vänners smärta
i nämna det till blygd, till ånger för ert hjerta!

Christina.

dotta hjerta ej en svaghet kan begå;
ingen skall min dygd ett afsteg förebrå.
:ror, dia Drottning väl skall gifva sig en maka,
samma ögonblick sin ärfda Thron försaka;
af den höga magt hon sjelf besutit har
lla blott ett namn, en fåfäng skugga qvar.
skulle ske den stund jag delade mitt Rike
l den, som uti börd och dygder är min like.
l Gustaf icke blott Christinas hand begär —
i dag han Konung blir... jag undersåte är:
s högmod är för stort, för stor hans rätt och styrka;
månsin en Gemål som Regentinna dyrka.
ej befarar det i Delagardies famn;
a nog belöning får i hederu af ett namn:
a vinna skall min hand... men skall ej vinna mera.
t Gustafs dotter är, som ensam skall regera;
t endast döden är, som mig beröfva kan
a spira, jag i arf med sjelfva lifvet vann —
gillar dygden sjelf det val som fördom lastar;
h Carl mitt uppsåt blott till sin fullbordan hastar.
, på den Ordens-fest, som helgar denna dag,
g strax förklara vill min kärlek... och min lag.

ANDRA SCENEN.

hristina. Carl Gustaf. Fröken Sparre.

Carl Gustaf.

inessa! tillåt mig, för edra fötter bära
rmaniens hörsamhet och edra vapens ära:
ir Sveriges Riks-Armée den främsta Höfvidsman,
g säkrast om dess tro och mandom vittna kan.
n man af Härens mod en Höfdings värde dömmer;
n man vid segrens vinst en Höfdings svaghet glömmer:

Om Himlen i min hand välsignat det baner
Som säkerhet och lugn åt Sverge återger...
Ach Drottning! värdes då förutan vrede höra
Det hopp jag mig förtrodt, den bön jag vågar göra,
Att af er ädla hand en lön må lemnas mig,
På den mitt hela väl allena grundar sig.

Christina.

Hvad lön är i min magt, som uti värde väger
Mot den ert egit bröst i sina dygder äger?...
Mot den att, segrande mot trenne Kronors magt,
På Roms förmätna Örn en evig boja lagt?...
Mot den att, svigtande för hundra lagrars börda,
Europas tacksamhet och lof och undran skörda?

Carl Gustaf.

Kanske på stridens fält jag någon ära nått...
Men lagren är ej nog för den ett hjerta fått.
Det detta hjerta är, som nu med vördnad frågar
Om tiden för den lön, hvartill det sträfva vågar.

Christina.

Den böjelse, min Prins, jag eder yttra hör,
Som Drottning och er vän mig lika nöje gör.
Förmycket mån om mitt och om mitt Rikes bästa,
Att ej i Sverges sköt för evigt söka fästa
En slägt som, redan Svensk till blod och religion,
Försvarat har mitt Land och stadgat har min Thron;
Jag sjelf med glädje går, att en förening yrka
Som eder sällhet gör, den stund han gör min styrka.
Ja, Prins, om eder blick, åt pragt och höghet kär,
En maka söka vill som Kungars purpur bär;
Så vet att, med det namn er segren redan lemnat,
Och med den höga plats jag er i Staten ämnat,
Ni föga finna skall en Kung, ehnru stor,
Som ej af edert val sin dotter ärad tror.
Men, om för lyckans prål... som ej vår sällhet öker
Ni hjertats sanna väl i lugnets trygghet söker;
Så välj uti mitt Hof: och ni skall finna den
Mer än en skönhets hand, som eder värdig är.

Carl Gustaf.

etta blod, som ej sitt ursprung glömmer,
ımäl min låga värdigt dömmer,
ioppas...

Christina.

Allt en Hjelte hoppas kan,
het och dygd Europas loford vann:
n ert val omkring de Throner sväfva,
d väpnad arm ni tvungit har att bäfva;
Roms Monark, den stolte Ferdinand,
ıkänka er sin egen systers hand.
långligt hat all böjelse betagit
ned ett hus, mot det ni vapen dragit;
ls Kungablod, den vackra Henriette
elöna kan en Hjeltes tänkesätt;
lycka, mod och dygder med sig föra,
ıbblad höjd en skönhet älskvärd göra.

Carl Gustaf.

vägrar mig, att se i dessa band
a bör en Prins förutan thron och land.
t har, sitt anspråk högre bära
vensk soldat, hvars mod är all hans ära;
na rätt till Stuarts dotter har,
mägtig är att hämnas hennes far —
ad äras höjd mig hoppet häldst bebådar,
ristina skild, den blott med afsky skådar;
:h mitt blod, jag offrat allt för er,
ıi...

Christina.

Min Prins! jag eder tanka ser.
i mitt Hof Carl Gustaf skulle finna
ypperst värd att på hans hjerta vinna.
ara er: mitt bifall hör er till.
Sparrars blod ni er förena vill?
Brahes slägt?

Carl Gustaf.

Prinsessa! denna fråga

Mig fyllest säga bör, att för min dolda låga
Den lyckeliga stund ännu ej anländt har,
Då fritt jag yppa kan, åt hvem hon helgad var —
Förlåt, om endast nu jag till er omsorg leder
Ett föremål, som rör en älskad systers heder:
Ert bifall, som man sagt, är allt hvad denna stund
Man ännu saknar sig, att fästa det förbund
Som Delagardies hand... Han kommer. Må hans bö
Förenta med min röst...

Christina.

Jag edert afsigt röner.
Allt, hvad er systers väl och eder egit rör,
Välan, min Prins! i dag det allt fullkomnas bör.
Er tillhör, med en djup och vördeam tystnad, lyda
Er Drottnings bud.

(*Hon går hastigt bort.*)

TREDJE SCENEN.

Carl Gustaf. Delagardie.

Carl Gustaf.

Jag ser, hvad dessa ord betyda:
Jag ser då dagen ren förordnad till vårt fall,
Och dagen, då hon sjelf sin ära störta skall.
Ovärdige Rival! åt dig man då bereder
Den Thron jag med mitt blod...

(*Hastigt till Delagardie, som tecken att vilja gå.*)

Dröj, Grefve! — Ni er bl
Är skyldig ett försvar — Det hot Christina fört;
Er tystnad vid en dom, som eder välfärd rört;
Den köld ni visa tycks, att en förening vinna,
Hvaraf ni nog, kanske! bordt eder smickrad finna;
Den häpnadsfulla blick, hvarmed ni återsett
En vän, som råd och stöd åt eder kärlek gett...
Allt min förundran gör — ni ensam kan förklara
Hvad mig en gåta är.

Delagardie.

Min Prins! hvad kan jag svara,
re tala bör än eder billighet?
om af en öm och lång beständighet
t mig någon rätt till eder systers hjerta;
g i mitt begär, jag skådat utan smärta
er, som er far mot vår förening lagt —
arför var ej blott min lycka i hans magt? —
ns, ni känner sjelf om, skyldig att förbida
tnings bud . . .

Carl Gustaf.

Men ni! som, närmst vid hennes sida,
thet finna bordt en väg till hennes själ;
f en blick, ett ord, har ni ej röjt de skäl,
ansvärda skäl, som hemligt henne drifva
n Gunstlings val sitt gena bifall gifva?

Delagardie.

len sälla flock, som omger hennes Thron,
re frihet gafs att nalkas dess person,
å utmärkt nåd min vördnad dubbelt ökas;
med brottslig blick, i hennes hjerta sökas
elf hon dölja vill.

Carl Gustaf, *med spotskhet.*

Hur sällan fick man se
försigtighet åt kärlek rådslag ge! —

(*med häftighet.*)

ie! hoppas ej, att du min syn bedrager;
hvad yrslas höjd din blinda själ betager:
ds! — Man har ej allt utaf en Drottnings nåd;
kan fordrar mer, än endast öfverdåd.

FJERDE SCENEN.

Delagardie, *ensam.*

lar mig — Välan! De sista band förstöras,
mitt svaga bröst i tvekan kunnat föras.

Pligt! kärlek! tacksamhet! jag känner er ej mer:
Jag känner hämden blott, och nöjet som han ger.
Hvad fröjd, att sin rival från Thronen få befalla;
Att se ett trotsigt Råd för sina fötter falla;
Och dämpa med en blick af vrede och förakt.
Den fega hopens knorr, den stolta Adelns magt!

(*Oxenstjerna och Torstensson bö[r] synas från fonden.*)

(*Med häpnad.*)

Hvad? — Desse store män, som för min åsyn röjas,
Jag skall då för min Thron se deras hjessor böjas!
En Oxenstjerna sjelf!...

(*Riks-Cancellieren nalkas honom med [s]träng och föraktlig uppsyn.*)

Hvad häpnad på mig rår!
O Himmel! vid hans blick all styrka mig förgår.

(*Han går hastigt bort, bestört och förvirrad.*

FEMTE SCENEN.

Oxenstjerna. Torstensson.

Oxenstjerna.

Han flyr — Det är en rätt, som tillhör dygdens vänner
Att brottet ren sitt straff i deras åsyn känner.
Hvem? Han, vår Konung bli? — Nej, tankan blott derom
Bör väcka harm och blygd hos än den lägsta slaf.
Nej; om ett hjerta, vant att vörda dygd och ära,
Ej lärs att på en gång så mycken svaghet bära;
Jag rättvist hoppas bör, att från ett nesligt fall
Christina än i dag med lätthet räddas skall.

Torstensson.

Allt lyder hjeltens mod och patriotens ifver;
Men ej en qvinnas själ — och i det nit er drifver,
Räds, om med minsta ord ni mot dess höghet bröt,
Hon hasta skall af hämd, hvad kärleken beslöt.

Oxenstjerna.

let: sanningen, att Prinsars syn behaga,
gt att sin färg af sjelfva smickret taga;
juk, båfvande, och oviss om sin magt.
hon älskas blott den stund hon får förakt.
egen glans, i egen medfödd styrka,
sin helga rätt inför en Thron bör yrka;
sådan drägt i dag hon dristigt går,
s ljus och skräck i vekligheteus spår.
alle ej dess röst Christinas hjerta röra,
neslig eld sin ära offer göra;
ess första år jag ren med glädje röjt,
ik och natur dess håg till dygder böjt?
g, flygtig, svag, hon icke frikänd blifver
om hennes hön åt hennes ålder gifver;
ges själ är stor, och hennes hjerta godt.
lyst om sin pligt, hon hata skall sitt brott.
le heder, pligt, och dygd, och allt förglömmas;
tt i mitt sköt ännu de vapen gömmas,
as säkra magt hon icke strida kan.
ser — Torstensson! gå, skyndom, att hvaran
dla strid ett modigt bistånd göra.

SJETTE SCENEN.

ina. Oxenstjerna. Torstensson.

Oxenstjerna.

taing! — vid ett ljud, som ryktet till mitt öra
ad burit har, och som er ära rör,
saden i dag till edra fötter för.
trohetsband, som oupplösligt fästa
vid eder Thron, mitt väl vid Sverges bästa,
nig den pligt, och lemna mig den rätt,
i min röst Nationens tänkesätt.
först i dag ni derom kunnig blifver:
tsfulla vård ni sjelf ert Rike gifver,

Den kärlek det till er i genskatt återbär;
Allt röjer, att dess hopp, dess högsta önskan är
Att snart er ädla hand en maka öfverlämnas...
En maka, som af börd och dygder eder ämnas;
Och att en Thron, förvärfd af eder stamfars mod,
Må evigt gå i arf till Hjeltar af hans blod.

Christina.

Jag känner eder dygd: den all min aktning väcker;
Men edert nit, kanske, sig allt för vida sträcker;
Kanske är det ett steg utom en Statsmans pligt,
Att råda uti mål af mindre allmän vigt.
Tro mig: då frågan är, att Rikets välgång främja,
Att vårda inhemskt lugn och mina grannars sämja,
Att bygga Thronens magt på vissa lagars grund,
Och Landets säkerhet på nyttiga förbund;
Då — tvifla ej derom — då är det, som mitt öra
Med nöje lånar sig, att edra rådslag höra;
Då är det, som min hand af omant skyldighet
Skall söka sig ett stöd hos er försigtighet:
Men vet, det tillhör mig, mig ensam ibland alla,
Att om min böjelse, att om mitt val befalla,
Att skänka utan tvång mitt hjerta, min person...

Oxenstjerna.

Och edert Folk? er magt? er ära och er Thron?...
Mins, ni är Drottning! — mins, att edert val bör lyda
Hvad Statens väl...

Christina.

Jag mins.. man ofta vågat pryda
Med detta stora namn, som hopens vördnad har,
Hvad blott ett hemligt agg hos vissa slägter var —
Men Thronen ej sin magt af Adelns nycker länar;
Och hvilken heldst en dag mitt hjertas val förtjenar,
Om mägtigaste Prins, om minsta medborgsman;
Det Gustafs barnabarn dock aldrig vägras kan
En rättighet, som börd och lagar dem förvärfva,
Att sina Fäders thron med Sverges lydnad ärfva.

Oxenstjerna.

ika kan? — O neslighet och blygd!
e en Kung, som för sin Fosterbygd,
der sjelf, ej minsta offer vågat? —
tare fleck, som oförskräckte tågat,
sitt spår, och döden i sin hand,
lert lof till Donaus häpna strand;
lfverhår, som deras hjessor hölja,
grens skrud, sig stridens märken dölja;
deras dygd bordt vänta sig, en dag,
en svag, förmåten ynglings lag,
a förtjenst sig i den fägring röjer,
yktigt kön en veklig smak förnöjer!
g? — Ni sjelf.. är ni väl ämnad, ni!
band föraktligt fångelad bli?
för ett Folk, hvars manliga bedrifter
ns rymd och häfdatecknarns skrifter!
en Kung, hvars segerrika arm
sarers thron och qväst Sarmatens harm!
dolphs blod!...

Christina.

Om jag det är... besinna,
ta tal mig kunde sårad finna;
:dnadsfull, i stilla tystnad sänkt,
ida bör hvad jag befalla tänkt.

Oxenstjerna.

', som vet att er till dygden råda;
r ett brott i Fosterlandets våda.

Christina.

enstjerna!..

Oxenstjerna.

Nej; förgäfves teckna sig
i blick det straff, som hotar mig.
a er hämd uppå en dag föröda
mig beredt af fyrti-åra möda;
dristig hand på branten af ert fall
isa bör, hvari ni störta skall —

Du, som en Kronas tyngd förutan svaghet burit!
Du, som ditt fordna folk en evig kärlek svarit!
Odödeliga hamn af Hjelte, Kung... och Vän!
Se faran för din thron: se, och förskingra den.
Ditt bistånd kallar jag: styr du min helga ifver,
Då vänskap åt ditt stoft i dag sitt offer gifver!
Kom du, med himmelsk kraft, att väpna sjelf min rä
Emot en svag, förledd, olycklig dotters bröst...
Olycklig hon? — O Gud! då all min önskan varit
Att henne lycklig se — då allt, hvad jag förfarit
Utaf den långa vård jag om dess fostran tog,
Med detta sälla hopp min tjusta själ bedrog! —
Tro mig; jag var er far: jag är det än Prinsessa...
En far bedrager ej — och denna böjda hjessa,
Som grånat under år och omsorg för ert Land;
Och denna matta röst, och denna svaga hand
Som er så mången gång har tryckt intill mitt hjerta,
Och dessa tårar...

Christina.

Gud! — hvad åsyn full af smärta!

Oxenstjerna.

Säg, vittna de ej nog, att allt hvad jag begär
Er egen ära blott, er egen sällhet är —
Men skulle er ännu min afsigt misstänkt vara,
Skall våra häfders dom besanna eder fara:
Ni der af egen ätt Regentor finna skall,
Som genom lika fel beredt sig död och fall:
Än ser ni Erics blod det svagheis brott försona,
Hvarmed hans låga val befläckat Sverges Krona;
Än Sigismund, i trots af börd och lagars band,
Igenom folkets hat förlora Thron och Land.
Jag känner detta folk — vant, att af sig värderas,
Det tål ej att dess land af svagheten regeras:
Förskräckligt i sin hämd mot kungar utan dygd...
Men trogit, lydnadsfullt, i goda Kungars skygd —
Ja, kan väl något Folk med mera ömhet tjena
Den lyckliga Regent, som vet att det förtjena?

d odödligt lof det eder stamfar gaf;
nhetens vård på eder faders graf;
stora namn med helig dyrkan nämnas;
den Guda-lott, som edra dygder ämnas —
rsaka den? — Har Gustaf Adolph mer
detter? — Ach! ett ord — besinna er!
vänners bön! lät deras tårar röra
l Drottnings bröst!...

(De falla båda på knä för hennes fötter.)

Christina.

Väl an! hvad skall jag göra?..

Oxenstjerna.

legra på er sjelf; bli hvad ni varit har:
klig; värdig er, ert Folk, och eder far —
tar ni ännu en illa dämpad låga,
less verkan då; betag er all förmåga
a brottslig bli: och lät ett evigt band
uphrosin's med Delagardies hand —

(Med förakt.)

a pris ej nog emot hans högmod svara;
k hans kärlek...

Christina.

Hvad? Han skulle trolös vara?..
lagardie!...

Oxenstjerna.

Döm af denna fruktan blott,
t ni från er pligt och eder ära gått:

Christina.

yllest gör... Jag edert råd bör gilla.
la då mitt Hof — O Gud! — att ej förspilla
ögonblick, som ångren lemnat mig,
att mitt beslut skall straxt fullkomna sig;
n afton ren åt Delagardie lämnas.

En lön... kan hända nog, att min förnedring hämnas
Att sjelf till altaret han ledes af er hand,
Och der....

Oxenstjerna.

Jag lefver! — Gläds mitt sälla Fosterland!
Gläds, Drottning! huru stor, hur värdig en hjeltinna
Är segren, att sig sjelf, sin svaghet öfvervinna
Nej, aldrig var er dygd mitt hjerta mera kär;
Nej....

Christina.

Mins, hvart ögonblick oss alla dyrbart är.
Gå, skynda!

SJUNDE SCENEN.

Christina, *ensam.*

Euphrosine!... Hon älskad? — Blygd och smärta
Hvad ny förhatlig dag har uppgått i mitt hjerta!
Ach! om ej kärleken min syn förblindad gjort,
Jag ren från längre tid bedragarn känna bordt...
Bedragarn? — Det var du, du sjelf, som dig bedragit,
Olyckliga! — du sjelf, som af ditt högmod tagit
Den tro som smickrat dig, att det din ömhet var,
Ej hoppet om din thron, som honom fängslat har —
O Himmel! var jag född till en så neslig låga?
Jag, för en otacksam min hela välfärd våga,
Min magt, min säkerhet, och — hvad mig kärast är —
Ett namn, som än i dag jag obefläckadt bär!
Jag, dygd och skyldighet och heder öfvergifva,
Att sjelf för en rival omsider offer blifva!...
Men villas ej min själ, att ta för sanning an
Hvad af dess fruktan blott en gissning vara kan?
Hvem? jag! mot Euphrosine hans hjerta ej försvara?
Och säg, hvad har hon gjort, att af mig fruktad vara?
Hvem är väl af oss två, som honom Kronan ger?...
Ach! om hon älskad är, hvad gör en Krona mer?

…m hjertat råd utaf förtjensten taga?
värdig neg, den stund man vet behaga?
har jag väl sjelf på annat värde sett,
otacksam mitt företräde gett? —
tvifvelsmål! o kärlek! stolthet! ära!
ren J? Af hvem bör jag er dom begära! —

(*Hyster en kort tystnad.*)

ndie sjelf — Ja, om han älskar mig,
s af hans mod i dag skall nöje sig.
om högmod blott den fegas hjerta leder;
aska och förakt ge segren åt min heder.

ÅTTONDE SCENEN.

ina. Delagardie. Carl Gustaf. röken Sparre. Hof-Folket.

Fröken Sparre.

staltadt är, Prinsessa — och ert Hof
samlat har, att sjunga dagens lof.

(*Drottningen viskar vid henne.*)

skall.

Christina.

Min Prins! jag ändtligt vika gifver
an af den pligt min vänskap föreskrifver.
a uppfylld blir; och detta ögonblick
kna mitt beslut, och våra ödens skick.

Carl Gustaf.

istjerna ren med skyndsamhet förvissat
mitt hjerta nog utaf hans glädje gissat.
ll jag säga er? — Allt hvad mig lofvadt var
Drottnings dygd, dess godhet uppfyllt har.

(*Drottningen intager sin thron.*)

(*Amaranth-Ordens institution. Man frambär till Drottningen, på sammetskudden, Ordensprydnaderne, som för Karlarne äro bandrosor af Amaranthfärg, vid hvilka Ordenstecknen äro fästade; och för Fruntimren Skärp af samma färg. Drottningen fäster först tecknet på sig sjelf, och sedan på Fröken Sparre. Derneest framföres till dubbning Carl Gustaf, Delagardie, Torstensson och Spanske Envoyen Pimentel. Till slut Maria Euphrosina och tvenne Hof-Damer.*)

Ett Fruntimer *sjunger, då Cavalliererne föras fram.*

J, som på stridens bana
Den högsta ära nått!
Gån, svärjen Nöjets fana,
Uti Minervas Slott.

Ett Annat Fruntimer.

Gån, svärjen Nöjets fana
Uti Minervas Slott.
Då segren är en vana,
Är hvilan ej ett brott.

En Cavalier *sjunger, då Fruntimren presenteras.*

J Sköna! denna dagen
Är ärofull för er;
Då Venus åt Behagen
Sin lätta gördel ger.

En Annan Cavalier.

Då Venus åt Behagen
Sin lätta gördel ger;
Tror Kärleken, bedragen,
Att han Citheren ser.

(*Ballett.*)

Chor.

De Folk! **som, styrdt af milda lagar,**

Din sällhet, dina glada dagar,
Allt af din Drottnings ömhet har!
Glöm ej, i tacksamt minne bära
Från år till år den dagens ära,
Som hennes hjerta kärast var.

(Drottningen uppstiger från sin thron, och festen slutas.)

TREDJE ACTEN.

Theatren föreställer Förstugan till Slotts-Capellet, hvars portar man ser på ena sidan, och ditt en trappa leder från fonden.

FÖRSTA SCENEN.

Carl Gustaf. Oxenstjerna.

Carl Gustaf.

O vördnadsvärde tolk af sanning, pligt och ära,
Som djerfs att deras röst inför Monarker bära;
Hvars nit för Kung och Folk dig namn förtjenat har
Af Thronens väktare och Fosterlandets far!
Om, vid det nya rön som edra dygder gifvit,
Ej äran vida mer än vänskapen er drifvit;
Om, då ert ädelmod min framtids väl beredt,
Ni ej på Sverge blott och eder Drottning sett;
Kan hända skulle då mitt hjerta ej befara,
Att skyldigt mot en vän sin tacksamhet förklara;
Men, då ni Folket tjent, är Folkets rättighet
Att tolka ert berōm.

Oxenstjerna.

Jag följt min skyldighet,
Och väntar ej deraf att något loford vinna.
Christina villad var — Att upplyst återfinna
Den väg, hon städse följt af heder, pligt och lag,
Var nog att visa dem i deras sanna dag.
Om hvad jag gjort, min Prins, är nog för hennes ära,
Är det ej nog för er — er återstår, att lära
De medel kärleken, af varsamheten lärd,
För eder utsett har att bli dess hjerta värd.

Carl Gustaf.

Ach! tillåt, att mitt hopp en ny förtröstan röjer,
Sen edert kloka nit för evigt undantröjer

Den enda täflare min lycka stridig gjort. —
Christina väntar mig. Jag redan hasta bordt,
Att Delagardies brud till hennes fötter leda.

(*Han går.*)

ANDRA SCENEN.

Oxenstjerna. Torstensson, *som med hastighet och bestörtning kommer in på Theatren.*

Torstensson.

O Himmel! — grymma moln, som oss på nytt bereda
De stormar, som din hand förgäfves skingra trodt!
Christina... låga svek, som i dess hjerta bodt! —
Hvad? då vår enfald nyss i hennes tårar fannit
Beviset af en dygd, som på sin svaghet vunnit;
Hvem skulle tänkt, min vän, att dessa samvetsqval
Som rådde i dess blick, dess åtbörd och dess tal,
Allt en förställning var; ett medel blott, att hölja
De snarer...

Oxenstjerna.

Men..

Torstensson.

O Gud! hvi kan jag ej fördölja
En tidning, som ditt bröst skall ge ett dödligt sår? —
Vet, det är hon, hon sjelf, som upp i templet går
Att kronan och sin hand åt Delagardie skänka.

Oxenstjerna.

Kon?.. digter! — Hvem så lågt kan om sin Drottning tänka?
Det är försmädelsen.. — du vet om hennes röst
Af illskan väpnas plär emot Regentens bröst —
Det är försmädelsen, som ensamt vågat bära
En så förklenlig dom.

Torstensson.

Ach! för Christinas ära
Hur *lyckligt, om ännu* jag mig bedragen fann!

Men döm om något rum för tveken lemnas kan.
Den djerfve allt bekänt — Nyss, säker om sin lycka,
Men tvungen att den bild utur sitt hjerta rycka,
Hvars segrande behag hans trolöshet fördömt,
Han i en systers skött sin fröjd och saknad tömt.
Hon vida mindre rörd utaf sin broders heder,
Än häpen för det fall hans högmod sig bereder,
Och lydig mot den tro, hon lika skyldig var
Sin maka och sitt Land — allt för mig yppat har.
Du ser det, ingen magt har kunnat öfvervinna
Det öde, som beredt vårt fall.

Oxenstjerna.

O qvinna! qvinna!
Hämd och förtviflan! — Gå! förderfvet är dig när.
Din svaga Thron... Men ach! hon Gustafs dotter är!

Torstensson.

Är hon ej dina också? — Du mins de sista orden
Utaf din Konungs hand: "Hvad kärast uppå jorden
"Mitt hjerta lemna skall, jag ger i ditt förvar;
"En maka och ett barn: blif deras vän och far" —
Du vet om dessa ord sig i ditt hjerta tryckte,
Och om du åtlydt dem — Och då ett blodigt rycke
Med tårar återbar vår fallna Hjeltes namn;
Då var det du, min vän, din faderliga famn,
Som detta späda barn i Folkets åsyn burit,
Och deras trohetsed vid hennes vagga svurit.

Oxenstjerna.

Hur illa lönar hon sitt hulda Fosterland!

Torstensson.

Men löser hennes fel en undersåtes band?
Förvillad, hon dess mer af dygden stöd behöfver;
Och brottslig... lemnom Gud allena dom deröfver! —
Oss tillhör, vakande för Statens säkerhet,
Att främst i tålamod och tro och hörsamhet
Ett blindt, förtörnadt Folk med vårt exempel lära,
Att vörda Thronens rätt uti Regentens ära.

Oxenstjerna, *sedan han en stund stått fördjupad i sin sorg, vaknar han hastigt upp, såsom af en dröm, vid ljudet af marchen som bådar Drottningens ankomst.*

g tala bör — Hvad gäller enskild pligt,
rigenes hud och hela Statens vigt?
älskare! hedersgna älskerinna!
uti min hand det vapen skolen finna,
rkrossa skall.

(Till Torstensson.)

Dröj; men, i Himlens namn!
in återkomst, i helgedomens famn
ve tränga vill; lät all din omsorg vara,
in skyndsamhet de ögonblick bespara,
s nyttjande vårt hela väl beror.

(Han går.)

TREDJE SCENEN.

Torstensson, *ensam.*

i hans dygd är ren! och hvad hans själ är stor!
jag frukta bör, att i en villad ifver
åt Hjeltens mod än Statsmans klokhet gifver!
tade hans hot? Hvad är hans ändamål?...
hans kända tro ej minsta tvekan tål —

FJERDE SCENEN.

Delagardie. Torstensson.

Torstensson.

då den stund... hvad jag er lycklig finner! —
önskad lön för pröfvad trohet vinner;
kapets Gud, i Kärleks Gudens spår...
hvi denna suck från edert hjerta går?
ar detta moln, som edert öga skymmer?

Hvad oförmodat skäl till häpnad och bekymmer,
Då äran färdig står att kröna ert begär?

Delagardie.

Ach! äran ofta dyrt på hjertat hämnas plär.
Den nog! Hon talat har — Ju större offret blifve
Dess ädlare vår rätt till lönen som hon gifver.

*(Christina anländer med stitt Hof. H
rer Maria Euphrosina vid handen
de äro lika klädda.)*

FEMTE SCENEN.

Christina. Maria Euphrosina. Fr
Sparre. Hof-Folket. De Förr

Christina, *till Delagardie.*

Hvad denna sälla dag mitt hjerta nöje ger,
Då jag med Kungars blod en vän förenad ser;
Då kärlek skyndar glad den knut att sammantryck
Om evigt fästa skall min omsorg vid er lycka!

(Ser sig omkring.)

Men, Oxenstjerna... Hvad! han ren ej anländt ha
Det var dock af hans hand, om jag mig ej bedrar,
Som till de helga rum ni bordt ledsagad blifva.

Torstensson.

Ansake bör årens tyngd hans dröjsmål ursäkt gifva
Han snart lär visa sig, min Drottning.

*(Hon går in i Kyrkan, åtföljd af sitt
Delagardie gör ett steg för att följa
ne; men hålles tillbaka af Oxenstj
som i dotsamma kommer åter.)*

SJETTE SCENEN.

Oxenstjerna. Torstensson.
Delagardie.

Oxenstjerna.

Stadna här

ne! — ert beslut mig ej förborgadt är,
till Altaret...

Delagardie.

Och der...?

Oxenstjerna.

Att handen skänka
r Drottning.

Delagardie.

Jag?...

Oxenstjerna.

Ni sjelf!

Delagardie.

Ni bör då tänka,
ana stolta ton ej längre står mig an.
i jag fruktar er, då jag er straffa kan?

Oxenstjerna.

)r.. att hotelsen är styrkan hos den svage;
affet närmast går till den som lärt bedraga —
iden dyrbar är. Christina väntar er.
ner denna skrift?

(*Han visar honom ett bref.*)

Delagardie, *med kallsinnighet.*

Men... jag den lika ser
rdna Konungs hand.

Oxenstjerna.

Läs, djerfve! läs och bäfva!

Delagardie, *förskräckt.*

- Gud, hvad afgrundsdjup du för min fot sett sväfva!

(*Efter en kort Pantomime, som visar de åtskilliga sinnesrörelser, blygd, faea och glädje, som strida i hans själ, tecknar han med en häftig och talande åtbörd, det våldsamma beslut han inom sig fattat; tager Oxenstjerna vid handen, och går hastigt in i Kyrkan.*

FJERDE ACTEN.

Theatren föreställer Riks-Salen på Slottet.

FÖRSTA SCENEN.

Christina. Fröken Sparre.

Christina.

Hvad djup af nedrighet, dit aldrig tankan nått!
Hvad lågt förräderi! hvad samling utaf brott!
O Himmel! var ej nog till min förnedrings råga,
Om med ett fräckt förakt han svarat till min låga?
Var offret icke nog, att smickra min rival,
Om strax hans djerfva hand sig vågrat till mitt val?
Men med en låtsad eld min lättrohet bedraga!
Med hundra eder nyss mitt tvifvelsmål förjaga!
Och, med en nedrighet som ej exempel har,
Sen höghet, Thron, sen allt åt honom offradt var,
Sen jag med egen hand det altar gått att smycka,
Der han besvärja bordt sin kärlek och min lycka...
Då, svärja der min död! — då inför Himlens thron,
I trots af menskлighet och blygd och religion,
I åsyn af mitt Hof offentligen bebåda
Den svaghet som min harm ej undgick att förråda:
Se der de plågors höjd, som mig förtviflad gjort;
Som jag, olyckliga! ej öfverlefva bordt!

Fröken Sparre.

Min Drottning, hvilka ord — ach! stilla eder smärta;
Förglöm en otacksam, som ej förtjent ert hjerta;
Förglöm ett svaghetsfel...

Christina, *med yttersta häftigh*

Nej! jag ej mer är svag;
Nej, denna bröllopsfest skall blifva mordets dag.

Fröken Sparre.

O Himmel!

Christina, *ropande.*

Schlippenbach!

(*Han kommer med hastighet in på Theatren.*)

ANDRA SCENEN.

Schlippenbach. De Förra.

Schlippenbach.

Mia Drottning!

Christina.

Vid din heder,

Krona, och den lön jag åt ditt mod bereder,

! att du hämnas mig.

Schlippenbach.

Jag det vid Himlen svär,

förn den brottslige mig ännu yppad är:

frände eller bror, men närmst af mina vänner,

an ert hat förtjent jag honom mer ej känner,

han skall dö — Förlåt; men jag bordt säga er,

Oxenstjerna...

Christina, *med bestörtning.*

Hvad?

Schlippenbach.

Om företräde ber.

Christina.

ad! Han nalkas må.

(*Schlippenbach och Fröken Sparre gå bort vid Riks-Cancellerens ankomst.*)

TREDJE SCENEN.

Christina. Oxenstjerna.

Christina.

Förhatlige Minister!

ier *ett enda drag uti* din djerfhet brister.

Sen ur din svarta själ du alla ränkor tömt,
Sen vördnad pligt och tro du mot din Drottning glömt,
Sen du en älskare ur mina armar rifvit...
(Ty utom dig, barbar! han ej förrädisk blifvit;)
Sen med en varsamhet, som af dig väntas bordt,
Du för ett samladt Hof min svaghet synlig gjort;
Allt detta var ej nog att mot din önskan svara,
Om du ej hädelsen med brottet skulle para,
Om du ej än i dag uti min åsyn gick
Att gäcka få min sorg, och trotsa få min blick —
Väl an! du segrat har. Gläds; lyckan ej bedragit
Den falska vård din hand om mina dagar tagit.
Din afsigt vunnen är: min ofärd nått sin höjd;
Betrakta mig, barbar! och säg om de är nöjd?

Oxenstjerna.

Förskräckeliga våld af begärens yra!
Passioner! hvilken Gud kan edra utbrott styra?

Christina.

Men skörda snart en frukt som lätt förloras kan.
Räds, segrens tid är kort, är dyr för dig, tyran!
De tårar, som du gått att ur mitt öga prässa,
Räds, skola falla snart som glöd uppå din hjessa.
Än har min svaga själ ej alla dygder mist:
Jag äger en — den dygd, som straffar brott och list.
Räds...

Oxenstjerna.

Nej, min Drottning; nej, förbittra ej er mer
Med flera grymma skäl till ånger för ert hjerta.
Jag vörda vet er sorg; och pröfvar icke här
Hvem mest af oss två till falskhet brottslig är.
Jag blott beklagar er; och med förundran finner,
Att för ett villosteg så mången dygd försvinner.
Viss, då förnuft och tid fått skingra edra qval,
Att sjelf ej utan blygd ni minnas skall ert val,
Jag lemna bordt åt dem att mina steg försvara:
Men, fruktande med skäl för hotet af den fara,
Dit en förvillad hämd på nytt er störta tör,

er egen tjenst min tystnad bryta bör —
en hemlighet, som skall er fara väcka,
d en evig blygd er kärlek skall betäcka;
lighet som, djupt förvarad i mitt bröst,
lagardie blott bordt yppas af min röst:
all ock yppas er —, Olyckliga Prinsessa!
erhörda brott som sväfvat kring din hjessa! —
t föreningsband, hvartill du skyndat har,
as styggelse och Himlens afsky var:
ett blindt begär ditt svaga hjerta tände,
ditt egit blod en brottslig låga kände;
din älskare, bedragna!... känn din bror.

Christina, *med tvekan och förundran.*

r?...

Oxenstjerna.

Kanske ni mer en faders vittne tror.

(Ger henne ett bref.)

Christina, *läser.*

'Oxenstjerna: dölj uti en evig tystnad
dig skall anförtros — Förn agg och ärelystnad
bba Brahes hand så grymt beröfvat har,
enom kärleken min maka blifven var;
enna späda son, som redan ljuset skådat,
in, jag är hans far."

(Slagen som af en ljungeld.)

Har man min dödsdom bådat? —
örker för min syn! — Hvad köld uti mitt bröst!
fven öppnad ser — Välan!

(Störtar sig med förtviflan, men efter ett ögonblick hastigt uppväckt., förvirrad.)

Gud! hvilken röst? —
kling ropar mig... Hvad kärt, hvad lyckligt möte!

(Springer opp, och med en vild glädje kastar sig i Oxenstjernas armar.)

, *din brud är här.* Hon hastar i ditt sköte —

(Med en hjertfrätande ömhet)

De viljat skilja oss, de grymma! —

(Häftigt.)

Men jag svär:
Jag svär det vid den Gud, som här tillstädes är,
Nej, ingen dödlig magt den rena eld skall qväfva...

(Springer tillbaka med förskräckelse.)

Hvad har du sagt?.. En bror!...

(Med ytterste raseri.)

Olyckelige, bäfva!
Missfoster, nalkas ej! — din syn befläckar mig.
Brott och förbannelse och döden följa dig.
Det är naturens band... O fly mig, fly med fasa!
Det är en systers skön...

(Ursinnig.)

Se plågoandar rasa!...
Må Himlen störta oss! må afgrunds mörka famn
Fördölja våra brott, och glömskan våra namn!

(Hon faller ned af vanmagt.)

Oxenstjerna.

Gud, som ett hjerta ser, hvars ånger dig behagar,
Förmildra hennes qval, och skydda hennes dagar!

Christina, *som kommer sig åter före, och öppnar med förskräckelse sina ögon för ljuset.*

Bedrägeliga hopp, som fåfängt smickrat mig!
Förhateliga dag! jag återfinner dig. —
Af jordens afsky följd, af Himmelen förskjuten,
Är sjelfva dödens famn för mina suckar sluten.

Oxenstjerna.

Min Drottning! stilla er: förqväf ert raseri;
Glöm ett försonadt brott; och lef, att lycklig bli.

Christina, *med en djup och stilla sorg.*

Ach! är väl lyckan mer för detta hjerta ämnad?

Oxenstjerna, *med värdighet och styrka.*

Hvad? är ej spiran mer i edra händer lämnad?

i ej mer ett namn att ge odödlighet?
i ej mer ett Folk att ge lycksalighet? —
ela verldens lof och Sverges kärlek vinna,
j i andras väl er egen sällhet finna?...
brottsligt tvifvelsmål!

Christina, *såsom uppvaknad ur en dröm.*

Din röst mig upplyst har —
i välgörare! min ledare! min far!
pligter och hvad tröst du för mitt hjerta visar!
llan återförd, jag Himlens godhet prisar,
då han ytterst mig på afgrundsbranten ledt,
fva faran höjd min räddning föresett —
, mitt Fosterland, hvars röst ej mera hördes,
ett blindt begär jag svag och brottslig fördes,
icke brottslig nog, att ännu varse bli
ıöd, jag färdig var att störta dig uti!
ärleken i dag till skatt de suckar gifver
evigt flyktande, han ur mitt hjerta rifver;
ör min hela själ från denna dagen till;
ırge! blott för dig Christina lefva vill.

(*Till Oxenstjerna.*)

lu, som i förakt, i trots af egen fara,
)rottning mot sig sjelf ej fruktade försvara;
njut den högsta lön ditt hjerta önskar sig
se mig värdig bli mitt Folk, min Far — och Dig.

(*Hela Hofvet församlas, och Drottningen stiger upp på sin thron.*)

FJERDE SCENEN.

Christina. Oxenstjerna. Torstenssoi Carl Gustaf. Delagardie. Maria Eu phrosina. Fröken Sparre. Det öfriga Hof-Folket.

Christina.

J, som er Drottnings bud med tro och lydnad fören:
Råd, Krigsmän! Riddersmän! församlen er; och hören!
Om denna gamla Thron, som mina fäder bar,
I deras dotters vård sin glans bevarat har;
Om Spiran, som jag ärft att skydda dessa Länder,
Ännu ej vecklat har uti en qvinnas händer;
Om, på ett lyckligt krig, som oss med ära höljt,
En mera lycklig fred och grundad välmagt följt;
Jag näst Försynens nåd, som Wasars Rike hägnar,
Er, Statens Hufvudmän! er hedern deraf egnar —
Men fåfängt har man allt af mod och tapperhet,
Om man med vishet ej sin seger vårda vet.
Afunden sofver ej: förtviflad åt vår ära,
Hon skyndar att sitt gift i grannars hjertan bära;
Och Hämden, hvilande i fiendernas hand,
Af lugnet föda tar till häftigare brand —
Att Rikets säkerhet mot utländskt våld försvara,
Vår första omsorg blir att inhemsk ro bevara,
Och hindra framför allt den split man yppas ser,
Der Thronens ledighet en oviss arfsrätt ger —
Jag hört mitt Folk, af nit för Wasastammens ära,
Af ägtenskapets hand dess stadgande begära:
Jag nekat mig dertill: och — vare sig hvad skäl
Af svaghet eller dygd, som verkat på min själ —
Jag fattat mitt beslut: och det oryggligt blifver.
Men hvad ej kärlek ger, en upplyst vänskap gifver;
Och du! som, slägtande från Wasars rena blod,
I deras dygder känd, och känd i deras mod,
Af segrens ädla hand förnyadt anspråk länat

iset af en Thron, som börden dig förtjenat:
ustaf! — i mitt namn, och i det Folkets namn
lligt öppnar dig en glad och tacksam famn,
mner dig i dag till arfving af mitt Rike.

Folket.

ırdig är deraf.

Carl Gustaf.

Er nåd är utan like,
rottning — men förlåt, det än en större fins;
l som, mera kär för detta hjerta....

Christina.

Prins,
ner mig — ni vet om, snar att täcksätt byta,
nsin lofvat här hvad jag mig ämnat bryta.
': då denna hand försakar sig åt er,
ar hon all rätt att kunna skänkas mer.

(Hon nedstiger från thronen, fattar Delagardie och Maria Euphrosina vid handen, och förenar dem.)

som, lycklige att lyda hjertats lagar,
ijets helga band förenat edra dagar;
het nått sin höjd — men, då J njuten den,
lömmen icke bort

(Med half röst till Delagardie.)

En Syster,

(Till Maria.)

Och en Vän!

(Ballett.)

ÆNEAS

I

ARTHAGO,

LYRISK TRAGEDIE

I

FEM ACTER,

MED

PROLOG.

mlade Skrift. af Kellgren. 17.

nde till tiden är detta Theaterstycke det första,
redan ärnadt till Invignings-piece af Stora The-
n af de spelande personer, som deruti hade en
le och möt förmodan saknades, hindrade detta.
och deribland sådana händelser som hade inflyt-
hela Samhället, bidrogo sedan, att detta ly-
k kostsamma Skådespel, till hvilket, äfven som
de föregående, Gustaf III. sjelf hade gifvit pla-
e under dess Regering blef uppfördt. Härtill
ies, ehuru blott till en tid rådande, fördom e-
skickeliga hand, som till närvarande piece satt

Denna är onekligt ett mästerstycke af fram-
f-Capellmästaren Kraus, som dermed, enligt
intyg, ådagalagt en på verkliga insigter grun-
ag för Theater-Compositionen, förenta med en
af Svenska Språket och Häfderne, alldeles o-
hos en utländning. Kraus, till börden Tysk,
sen sin ankomst till Sverige år 1778, studerat
Academier i Tyskland och derstädes gjort sig
i flera, särdeles de vackra Vetenskaperne och
åken. Hans theorie uti Musiken var således ej
minnesverk, utan bygd på solide mathematiske
ske kunskaper. Dock röja icke hans composition-
ödosamma arbete som sträfvar att visa lärdom:
utmärka de sig genom den behagligaste, den
ngna melodie, men ock genom de aldrastarka-
örkaste drag, då ämnet nödvändigt så fordrar.
tna, utom AEneas, flere Theaterstycken, och
m Intermederne till Amphitrion, samt Bisätt-
h Begrafnings-musiken öfver Gustaf III, som
ta af hans arbeten, och torde af en opartisk
sättas ibland de få verk af classiskt värde som
n kan uppvisa. Han ägde dessutom mycken
nedom, ett städat väsende, fritt från vanlige
ke nycker, en stadgad och jämn caracter. —
trodt sig skyldig detta offer af sanning och rätt-
innet af en Man, hvars förtjenster och omgän-
g länge skola saknas af dem som förstodo vär-
örra och ägde förmonen af de sednare. — Han
ember 1792.

PERSONERNE I PROLOGEN.

ÆOL.	ÆNEAS.
JUNO.	ACHATES.
NEPTUN.	CHOR af VÅDREN.
VENUS.	CHOR af TROJANER.

PERSONERNE I TRAGEDIEN.

ÆNEAS.	IRIS.
DIDO.	ÅRAN.
JARBAS.	CHOR af TROJANER.
ACHATES.	CHOR af CARTHAGINE SER.
ÉLELIE,) Didos Förtrogna.	
BARCé,)	CHOR af PRÄSTER PRÄSTINNOR i Ju Tempel.
SICHÉS SKUGGA.	
ÖFVERSTE PRÄSTEN i Carthago.	CHOR af JÄGARE.
JUPITIR med hela Olympen.	CHOR af NUMIDER.

PROLOG.

Theatren föreställer en stor klippa midt i hafvet. Högst sitter Eol *och håller fängslade vid sina fötter* Bore *och dess Här.*

FÖRSTA SCENEN.

Eol. Vädren.

Chor *af de fängslade Vädren.*

Få vi ej än vår frihet förbida?
Grufliga tvång! förskräckliga lag!

Eol.

Tigen och lyden! vågen ej strida
Mot er Konungs behag.

Chor.

Ach! lät oss snart vår frihet förbida,
Krossa i dag våra fängsel och band.
Lät oss i dag förödelse sprida
Öfver vatten och land!

Eol.

Nej, förgäfves att strida
Mot er Konungs behag.

Chor.

Grymma tvång, som vi lida!
Ach förskräckliga lag!

Eol.

Tigen och lyden er Konungs behag.

(Man hör i detsamma en hög och majestätelig musik, och Eol fortfar:)

Hvad ljufva toners sammanljud
Som nordanvädrens våld och vrede öfvervinna!

Hvad pragt i dessa skyars skrud! —
Bedrar jag mig? — Nej, dessa förebud
Förkunna Himlarnes Gudinna.

ANDRA SCENEN.

Juno, *som nedstiger i en sky.* **De Förre.**

Juno.

Du Eol, i hvars magt af Jofur gifvit är
Att väcka vädrens ras och deras yra tämja:
Jag vid din spira dig besvär
Att mot ett brottsligt folk i dag min vrede främja.
Se där!
Hvar de Trojaners här den lugna vågen plöja,
Och för en stilla vind förmätna segel höja!
Fast deras stolta stad blef störtad af min hand,
AEneas dock min hämd bedragit
Och ur det fordna Liliens brand
Med Gudar, skatter, slägt på böljan flykten tagit
Att söka väg till Latiens strand —
De djerfva! — Hvad? Och de ej heller bäfva
För Eols obevekta magt? —
Gå då, till hämd af hådas vårt förakt,
Att deras djerfva anslag qväfva.

Lät dina stormars vreda skara
Ur sina kulors stängsel fara,
Att dem förstöra utan nåd;
Och endast vrakens spillror spara,
Att minnet af den hämd bevara
Som krossat deras öfverdåd.

Eol.

Gudinna! dina bud jag vörda bör, och vill:
Befalla är din rätt, och lyda hör mig till.
Om öfver storm och lugn mig Jofur väldet gifver,
Om jag vid Gudars bord ett rum mig tilldelt ser,
Allt sådant blott ntaf din godhet sker:
Min heder är af dig; din sak min egen blifver.

Gån, vilda Oceanen,
Gån ut, att förfölja
De stolta Trojanes
Krieg vågornas rymd!
Låt hälja mot hälja
Med grymlighet rasa!
Lät dagen af fasa
Och mörker bli skymd.

(*Juno stiger tillbaka upp i Olympen.*)

TREDJE SCENEN.

Eol. Vädren.

Chor.

Gå skyndom, Orcaner,
Att häftigt förfölja m. m.

(*Under denne Chor ser man Eol låta Vädren ur deras hojor. De rusa ned från berget. Eol ger klippan en stöt med sin spira, då hon krossas och visar i sitt djup de fängslade Stormarne. Bore löser dem. De fara ut med rasert. Klippan sjunker och hafvet synes i all sin vidd. Man ser i fonden Trojanska Flottan. Stormen tiltager och man hör på långt håll Matroserues och Vädrens blandade Chorer.*)

Chor af Trojanerne.

Se stormen oss behåda
En grym och säker död!
O Gudar! värdens skåda
Till Ilions söners nöd!
Mon väl ur Trojas lågor
Er nåd oss räddning gaf,
Att uti hafvets vågor
Bereda oss vår graf?

Chor af Vädren.

Må höjd och afgrund skalla

Vid våra rösters gny!
Må hafvets vågor svalla
Och dagens strålar fly!
Må djupets svalg förtära
En djerf och gudlös slägt,
Som trotsat Junos ära
Och Eols vrede väckt!

FJERDE SCENEN.

Neptun, *som reser sig upp ur hafvet.* Våd

Neptun.

Hvad dån! hvad klagorop
Igenom böljans djup till mitt Palats sig sänka!
Och hvilken är den djerfva hop,
Som utan fruktan går, mitt Rikes lugn att kränk

J, som trotsigt er förhäfven
Mot mitt välde, mina bud!
Eols härar! flyn och bäfven —
Bäfven för en högre Gud!
Jag, blott jag af Jofurs händer
I min vård den treudd fått
Som beherrskar hafvets länder —
Gån! förkunnen det er Drott.

(*Stormarne fly.*)

Men J, som lätta vingar rören
Med sagta flygt kring böljans famn,
Zephirer, hören!
Gån snart och Ilions Flotta fören
Uti en trygg och stilla hamn.

(*Neptun sänker sig tillbaka ned i hafve*
phirerne komma under en glad och l
musik att blidka hafvet. De dan
Theatren, under det att Tritoner oc
cider stiga till hälften öfver vattubr
och sagta drifva Trojanska Skeppe

stranden. De formera en allmän ballett, under det att Æneas, i spetsen för Trojanerne, stiger med från klippan, hvarpå de stött med sina skepp. Då hon nalkas, försvinna de.)

FEMTE SCENEN.

Æneas. Achates. Trojanerne.

Æneas.

Oss Himlen räddat har, bevekt af våra böner.
Vi skåda dagens ljus på nytt —
J Män och bröder, liljens söner,
Som jämte mig ur Trojas aska flytt,
Att oss ett fosterland på nya stränder söka;
Må ej vid lyckans hot ert hopp förloradt bli!
Nej, gån till trots mot hennes raseri,
Att edert mod af södra faror öka —
Nu, Bröder! vänden ej ett ögonblick igen,
Att söka våra följesmän;
Då medlertid i denna skogens sköte
Jag ensam med Achates går,
Att genom någon främlings möte
Få veta hvilket folk på dessa stränder rår.

(*Trojanerne gå bort.*)

SJETTE SCENEN.

Æneas. Achates.

Æneas.

Citherens mägtiga Gudinna!
Om jag utaf en modern bröst
Förtjent att någon ömhet vinna,
Så hör, o Venus! hör min röst,
Lät mina plågor här försvinna,
Lät mig i dag din åsyn finna.
Citherens mägtiga Gudinna!
Kom gif en son din hjelp, din tröst.

SJUNDE SCENEN.

Venus *i en sky.* **De Förra.**

Venus.

Din bön är hörd, min Son! hör opp
Ifrån den grymma sorg, som du dig öfverlemnar;
Och vet att dig ditt ödes lopp
En oförtöfvad lycka ämnar.
Du skall i dag Carthagos murar se,
Den ort som Dido tillflyckt gifvit
Mot en omenskiig bror, sen dess gemål Siché
Utaf hans händer mördad blifvit —
Hur kär för hennes syn skall ej din ankomst vara!
Gå, men ej glöm att Junos hat befara.

ÆNEAS I CARTHAGO.

FÖRSTA ACTEN.

Främst på Theatren visar sig den åt Juno helgade Skogen vid Carthago. Den stora Portiquen af Gudinnans Tempel intager mellersta delen af Theatren, till 8 trappor upphöjd. Portiquen hvilar på 8 Corinthiske pelare af hvit marmor, mellan hvilka man blir varse det inre af Templet. I fonden af Helgedomen står en tom Piedestal, ämnad att emottaga Gudinnans Bild. Denna piedestal, så väl som sjelfva rummet der Alteret skall ställas, är upphöjd till några treppsteg höger om ingången till Templet. Under en prägtig himmel ser man Didos Thron uppreest.

FÖRSTA SCENEN.

Dido. Clelie. Barcé.

Clelie.

Bland alla nöjens krets på sjelfva segrens dag,
Hvad kan så grymt ert hjertas lugn förstöra;
Då ungdom, majestät och fägring och behag —
Då allt förenar sig att eder lycklig göra?

Barcé.

Från landsflykt och förtryck till Kungligt välde bragt
Ni hundra Prinsar ser åt eder offer gifva:
De vänta på ert val, och Thronen att dess magt
Af Kärleks-Gudens hand skall evigt stadgad blifva.

Båda.

Hvad sällhet edert öde bär!
Och hvem *kan lycklig bli*, om ni ej lycklig är?

Dido.

Hvad kärlek ömt förtjusa plär
Förr man dess välde känna lär! —
Hur glad jag närt hans första låga! —
Men ach med hvilken gruflig plåga
Han mitt bedrugna bröst förtär!

Clelie.

Om han sin fordna ro i edra tårar fann,
Han er från denna stund tycks endast nöjen ämna:
Monarker hvarje dag ses täfla med hvaran,
Att vid er fot få sina kronor lämna.

Dido.

Kanske bland deras tal jag någon värdig såg
Att af min Thron delaktig göra,
Om ej i detta bröst en bild förvarad låg,
Den tiden ej förmått och ej förmår förstöra —
Ännu de minnas lär den dag...
Ach grymma dag, då först jag hjertats ero kände! —
När prydd af dygder och behag
En ung Trojanisk Prins till Tyri kuster lände,
Och i min fadrs Hof... Ach! denna Prins... min vän!
ÆNeas...

Clelie.

Hvad? ni älskar honom än?

Dido.

Nej, jag ej älskar; jag förtäres;
I tusen plågors afgrund sänkt,
Och af det sår som hos mig näres
Den Gudamagt jag känna läres
Som åt min älskling lifvet skänkt.

Ach! Troja är ej mer — Förgäfves hoppets strålar
Uti min själ en flyktig glädje väckt —
O Himmel! i hvad gruflig drägt
Min framtid sig för ögat målar.

J som trogen omsorg dragit
Om min ungdoms första dagar!

J som del med ömhet tagit
I min sorg och i mitt väl!
Jag för er min smärta klagar.
All den tröst jag än kan njuta
Är att i er famn få gjuta
Mina tårar och min själ.

Men det är tid, att dessa suckar qväfva;
Jag mig som Drottning visa bör —
Ach hvad besvär kring Thronen sväfva!
Vad båtar denna magt som verldens afund gör,
Så under purpurns skrud man hjertats klagan hör?
I dag skall Juno sig ett tempel
Uti Carthago invigdt se:
Mig tillhör främst, att åt mitt folk exempel
Af nit för Gudars dyrkan ge.

ANDRA SCENEN.

Carthaginensiska Folket. De Förra.

(Folket kommer under dans att pryda Templet med blomster. Midt under denne Fest ser man Æneas med några Trojaner anlända.)

Chor af Folket.

Lef milda Drottning glad och nöjd,
Till verldens väl och Thronens heder!
Den sällhet du ditt Folk bereder
Förtjene dig all sällhets höjd!

Clelie.

Ej mer kring denna stilla bygd
Sig Örlogs-Gudens fasa breder.
Gån, Ro och Lekar, samlen oder
Att dväljas i elivens skygd.

Chor.

Hvad krigets grymma raseri
Vårt hjerta och vår syn förskräcker!

Hvad friden vår förtjusning väcker!
Må hennes välde evigt bli!
Lef, milda Drottning m. m.

Barce *till Dido.*

Ett folk, af stormens våld på våra stränder kastadt,
Med sorg och bäfvan från vår hamn,
O Drottning, till din åsyn hastadt,
Att bedja sig ett skygd uti Carthagos famn.

Dido.

Gå, låt dem nalkas — Ach! hur skulle jag väl glömma
Att fordom likaså jag här en flykting var?
Man dubbelt skyldig är att ömma
Den nöd man sjelf förfarit har.

TREDJE SCENEN.

Dido. Æneas. Achates. Trojaner. De Förre.

Dido, *som då hon igenkänner Æneas reser sig hastigt upp med bestörtning.*

Ser jag ÆNeas? Hvad — O Gudar! mon en lycka
Så stor mig unnas kan?

Æneas.

Prinsessa, edert bröst
Ej slutit är för menskligheten röst;
Lät ett olyckligt folk, som ödet vill förtrycka,
I skuggan af er Thron få njuta hägn och tröst.
Om ädelmod och dygd af Gudarne belönas,
Skall er regering städs med fröjd och sällhet krönas.

Ehvar som Himlen helst behagar
Att jag min lefnad fästa må,
Skall i mitt hjerta alla dagar
Ni tacksamhetens offer få.
Så länge dagen strålar sprider,
Så länge natten skuggor utför,

Ert värda lof ej minskning lider,
Ert ädla minne aldrig dör.

Chor af Trojanerne.

Ehvar som Himlen hälst behagar m. m.

Dido.

le, Trojas värda son! ur faran frälst ni funnit
fristad i mitt Land och uti mig en vän...
Min Prins, tör hända ni ej än
Pygmalions syster glömma hunnit.

Då lycklig än af edra dygder
Jag er i Tyrus varse blef,
Då sjelf i mina fäders bygder
Jag än i lugn min tid fördref;
Hvem hade trodt att för oss båda
Det öde skulle ämnadt bli.
Att här en gång hvarannan skåda,
Jag landförvist, och flyktig ni!

skingra nu det qval, som edert hjerta sårar;
hago er på nytt ett Troja ger i dag:
om min hand... en gång... kan stilla edra tårar...
! sjelf vid plågor van, är ömhet mig en lag —
Kom nu! och del uti den högtid tag,
ag på dessa rum det första Templet egnar
Åt Juno, som min lycka hägnar —
Er dyrkan den försoning är
hennes vreda magt af edert bröst begär.

(*Festen fortsättes. Marche till Templet. Näst Drottningens vakt går Carthagos ungdom under dans, åtföljd af Junos Präster och Prästinnor, som bära offerkärlen, altaret, och sist Gudinnans bild, som skola invigas och ställas i det nya Templet. Näst statuen följer Drottningen och dess Hof. ÆNeas med sine Trojaner stadnar qvar främst på Theatren. Carthaginenserna Ungdomen går främst i marchen 2 gånger omkring Theatren under dans. Drottningen och Prästerne gå in i Templet. De andre stadna utanför. Man placerar stoden på sin piedestal, och altaret der framman före.*)

Chor *under Marschen.*

Carthaginenser, lät vår sång
Lyckliga hjertans uttryck vara!
Carthaginenser, lät vår sång
Drottningars Drottnings lof förklara!
Må himmel och jord och haf på en gång
Till våra glädjerop svara!

Chor af Präster och Prästinnor *dansa kring Alt*

Allsmägtiga Gudinna!
Var med vår rena dyrkan nöjd!
Lät våra rökverk hinna
Till dig uti Olympens höjd!

Öfverste Prästen.

O Juno, Gudars mor! lät tvedrägt från oss fly,
Och friden oss till sällhet föra!
Må trummans stråfva dån, må krigs-basunens gn
Ej våra glada samljud störa!
Må du vår Drottnings lif förlängdt och lyckligt
Dess dygd förtjent din högsta lön.

Chor af Folket.

O Juno, Gudars mor! o Juno! hör vår bön,

Dido.

O Juno, Gudars mor! o Juno! hör min bön,
Då jag med ödmjukt hjerta yrkar
Din huldhet för ett folk, som dig med trohet dyrk

Chor.

O Juno, Gudars mor! o Juno! hör vår bön!

(Carthaginensiska ungdomen går in i Templ pryder altaret med blommor. Drottni hennes Hof och Folket gå alla med cer ur Templet. Clelie skiljer sig något Drottningens svit.)

Clelie *till Æneas.*

Vår Drottning till Dianas lof
I dag en jagt förrätta ämnar:

Hon äfven er, min Prins, sitt tillstånd lämnar,
Att följa henne med dess Hof.

(Hon går bort.)

FJERDE SCENEN.

Æneas. Achates. Trojanerne.

Æneas på knä vid första trappsteget till Templet.

O Juno! du hvars blick från Himlens thron sig sträcker
Till tankens dolda djup, i hjertats mörka natt!
Om lasten i min själ beständig afsky väcker;
Om jag i dygdens följd min hela ära satt;
Om jag din ynnest sökt med oupphörlig ifver:
Så anse med behag det rökverk jag dig gifver.

(I det samma som Æneas emotteger af Trojanernes händer ett kärl med rökelse för att bära det in i Templet, nedstiger ett moln, som alldeles bortskymmer dess ingång. Peristilen uppfylles med glesa skyar, emellan hvilka man blir varse Templets byggnad. Æneas reser sig upp med bestörtning, och fortfar:)

Förgäfves var min bön! — Gudinnan med förakt
Sitt Tempel för vår åsyn sluter —
Trojaner, skyndom då att för Dianas magt
Det eller lägga ned, som Junos hand förskjuter.

(De gå bort.)

ANDRA ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Theatren föreställer en Skog, helgad åt Diana. I fonden synes ett Berg, från hvilket flere strömmar störta sig. Dianas Statue står vid ena sida Theatren.

Dido *i Jagtkläder.*

Än för ÆNeas ej min kärlek yppat sig.
Tör hända hans förakt en dag - - - ! må jag ej bäfva
Ach denna tanka dödar mig!
Hvi kan den ej också min eld för evigt qväfva — ?
Men då den pligt bör ädla själar till
Att för en hjeltes öden ömma,
Jag under detta sken i dag försöka vill,
Att kunna hjertats svaghet gömma.

Inom mitt bröst jag fått fångt sluter
En eld den jag ej dämpa rår:
Dess låga dubbel styrka njuter
Utaf det tvång hon röna får.
(*Man hör på afstånd en Jagt-mu*
Ren bergens återskall till jägarhornens dån
Mitt folks annalkande bebåda:
Ach! — redan ser jag Fröjas son —
Hvad höghet, hvad behag uti hans väsen råda!

ANDRA SCENEN.

Dido. Æneas. Didos Hof-Folk *i Jagtkl*

Æneas.

Hvad täflan lär i dag vår muntra Jägartropp
Till krig mot skogens vildjur drifva,

Då deras mod sig smickrat af det Kopp
att med en nådig blick, af er belönad blifva!

Dido.

Bland dessa tidsfördrif, i fridens lugna dar,
få än er tapperhet till segrar kunnen höja:
Och jagt en öfning är den äran stiftat har
Att hjeltars hvilotid förnöja.

Æneas.

Må denna dag
För skogarnes Drottning vår dyrkan förklara!

Chor.

Må denna dag m. m.

Dido och Æneas.

Lekande Nöjen, muntra Behag,
Spriden ut, spriden ut eder flygtiga skara!

Chor.

Lekande Nöjen, muntra Behag m. m.

Jägares Gud!
Lät valthornens ljud
Till våra glädjerop svara,
Att prisa Dianas vördade bud!

(*Man börjar anställa flere slags jagtöfningar. Det första är* Kappränning. *Priset är ett Skärp, hvarmed Dido belönar den af sina Nymfer, som deraf gjort sig värdigast.* 2. Fäktning. *Priset är ett gyllene Spjut, hvilket Dido öfverlemnar åt Æneas att skänka Segervinnaren.* 3. Bågskjutning. *Priset är ett Guldkoger, som Dido fäster på den mest förtjenta. Detta blir Æneas, för hvilken alla göra en vördnads bezygelse.*)

Dido.

Börjom vårt lopp
Kring dalar, berg och branter!
Spridom vår tropp
Kring alla skogens kanter!
Att söka negdens vildjur opp!

Chor.

Börjom vårt lopp!
Spridom vår tropp!
Spännom bågarne opp!

(Dido börjar jagten och åtföljes af hela Jägareska ran. Jagtmusiken fjermar sig allt mer och mer.

TREDJE SCENEN.

Theatren förändras efter något uppehåll, och föreställer en enslig Grotta, igenom hvilken man blir vara den tjocka och mörka skogen; man hör på långt af stånd dånet af Jagten. Åndteligen uppväxer en storm åtföljd af en regnskur.

Æneas. Dido.

Æneas.

Ni här, min Drottning, för er ser
En grotta som sitt hvalf till eder fristad ämnat —
Ach! om vid Tyri Hof mig ödet fordem lemnat
Så lyckligt ögnablick att fritt förklara er
Den eld... ni skulle då för edra fötter funnit
En Prins, törhända värd er hand —
Men med min Krona och mitt Land
Har ock mitt hjertas hopp förevunnit.

Dido.

Hvad hör jag? — Hvilket språk! — Står det min höghet an
Att till hans tal mitt öra låna?

Æneas.

Ach! hvad jag frukta bör, att edert hat förtjena!
Men eder ädla själ sig ej försvara kan
Att ömma för de qval...

Dido.

Min Prins, ni lär ej tveka
Om vårdet af den nåd ni redan röna fått.
Af lika motgång lärd, hur skulle utan brott
Jag eder nöd mitt bistånd neka?

Æneas.

Ach! hvilken olik höjd i våra plågors mått! —
Då från ert fosterland er Himlens vrede drifvit,
Ni ej af allt i mistning gått;
Er hjertats lugn ej öfvergifvit.

Dido.

Hvad? — Har en kär gemål ej mer i grafven magt,
Att älskad och begråten vara?

Æneas.

Skall jag då än en gång uti förtvifian bragt
Min död utaf hans hand befara?

Dido.

O Gudar! hvad jag hör!

Æneas.

Jag ren för mycket sagt,
Att ej min hela själ för eder uppenbara.

Ven då, att från den första dag,
Jag vid Pygmalions Hof er funnit,
Och förn Siché af Hymens lag
Med eder hand er kärlek vunnit;
Mitt hjerta tjust af ert behag
Af en beständig låga brunnit.
Ej all min sorg vid Trojas graf,
Den vård jag åt dess söner delat,
Och tre års flykt kring verldens haf
Det sår uti mitt hjerta helat,
Som mig er första åsyn gaf.
Om ni min rena eld förskjuter,
Skall ert förakt mig döden ge:
Dock lycklig vid min död, om jag den trösten njuter
Att i min sista blick er se.

Dido *afsides*,

Jag kan ej dölja mer den låga mig förtär.

(*Högt.*)

Ach Prins! *om detta tal ert* hjertas offer är,

Er motgång ända fått — Min Tkron står redan färdig
Att taga er emot; och ni den heder når,
Som är er dygd och eder härkomst värdig.
Mitt Folk med er förent en dubbel styrka får
Att motstå de Numiders härar,
Hvars Konung mig sin hand med hot och trots förära

Med er förenad in i döden,
Jag glömma vill allt hvad mig kärast var;
Och kärlek lätta skall de öden,
Hvars bördor han förknippat har.
Sichée! i sjelfva dödens läger
Du ej min ömhet klandra vill;
Då Fröjas son ett hjerta äger
Som dig i lifvet hörde till.

(*Sichées skugga i ett blodigt dok stiger u ur jorden.*)

Skuggan *till Dido.*

Olyckeliga! skall så din dygd dig öfvergifva?
Jag dig min dyrkan gaf: kan du mig trolös blifva?

(*Till ÆEneas.*)

Och du, hvars öde dig besvär,
Att Ilions spridda barn ur nöd och landsflykt föra;
ÆEneas! egnar dig en brottslig kärlek höra?
Räds Junos hat; och vet, det endast dygden är,
Som Himlen till försoning bringar.

(*Till Dido.*)

Jag flyr — mig dagens åsyn tvingar:
Du innan kort skall följa mig.
Det är i grafvens natt jag går att vänta dig.

(*Skuggan försvinner.*)

Dido och Æneas.

Hvad gruflig syn! jag bäfvar, jag förskräckes.
Ach af vår ömma eld mon Himlens vrede väckes?

(*I detsamma uppfylles Grottan af Kärle och Nöjen som dansande omgifva L och ÆEneas, att skingra deras förskr kelse.*)

FJERDE SCENEN.

Kärleks-Gudar och Nöjen. De Förra.

Chor af Kärlekar och Nöjen.

Dödlige, frukten ej! Lustar och Nöjen
Leda er säkre till sällhetens mål.
Kärleken skyddar er. Ett af hans löjen
Släcker ut blixtens brand,
Rycker ur Furiens hand
Ett fåfängt stål.
Älskare, frukten ej! Lustar och Nöjen
Leda er säkre till sällhetens mål.

Dido.

Var det en syn som oss förvillat?

Æneas.

Är det en dröm, som oss ännu bedrar.

Dido.

Nej, Himlen våra lågor gillat
Då han vår oro skingrat har.

Chor.

Dödlige, frukten ej m. m.

Æneas.

dessa känslors strid, som hjertat ovisst gör,
till högre Gudars råd vår tvekan vädja bör.

Chor.

Kärleks-Gudar, blida Nöjen,
All er magt och tjusning röjen!
Spriden lugn i deras själ
Gån, bereden deras väl!

Dido.

outsläckligt hat ej Gudars hjertan brinna.
Oss *kärlek i sin* vårdnad tar:

Vi gå att under hans försvar,
Till höjden af vår sälfhet hinna.

Æneas.

Ja skyndom med förenad röst,
Att ferdra Gudars råd att röra deras bröst.

Chor.

Käleks-Gudar, blida Nåje m. m.

TREDJE ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Bestren föreställer det stora Torget i Carthago, omgifvit af prägtiga palats. Två Gator stöta dit, skilda genom ett stort Slott. Vid ändan af den gatan, som är till höger om åskådarn, ser man ingången till yttre Borggården af Didos Palats.

Æneas *ensam.*

Förgäfves kärlek mig beredde
Ett mål för mina plågors lopp;
Ach! svaga dugning af ett hopp
Som till en svekfull fröjd förledde,
Hvi tändes du? — Hvi hör du opp?
Skall Junos vrede evigt brinna?
Försonas ej en Gudamagt?
Skall Ilion ingen fristad finna
Kring hela jordens vida trakt?

ANDRA SCENEN.

Æneas. Clelie.

Clelie.

qval och fruktan sänkt, mig Dido till er sänder
att höra ert beslut, att fordra edert råd.
På denna stund ett Sändebåd
Till kennes Hof ifrån Numidien länder.
Dess svar af er beror — Mon mig mitt hopp bedrar?
Skall Trojas son sin rätt försaka
Emot en trotsande barbar
Som genom våld begära djerfs en maka?

Æneas.

Clelie, jag er förstår — hvi kan jag ej i dag
Förena ärans pligt med hjertats ömma lag?

Clelie.

Min Prins, jag vågar ej om edra pligter döma
Min röst är alltför svag, mot ärans Guda-röst
Men skulle ej, ach! skulle ej ert bröst
En älskarinnas plågor ömma,
Som lämnas vid er flykt förutan stöd och tröst

Du som i nödens ögnablick
Dess ädla bistånd fått förfara;
Som hit ur storm och dödars fara,
Till ära och till sällhet gick,
Och du så brottslig skulle vara!
Och du så grufligt kunna svara
Mot all den nåd du röna fick! —
Var det den tacksamhet du svurit,
Då hon med bifall ansett har
Det offer du för henne burit
Utaf ditt hjerta, dina dar? —
För all den lycka, all den heder
Som hon en dyrkad älskling böd,
Du flyr, och hennes lön bereder
I tårar, slafveri och död!

Æneas.

Bereda hennes död! — Hvem jag så nedrig bli
Nej, ett så grymt beslut ej Himlen kräfva kan
Jag, som en fosterbygd i hennes Rike fann,
Jag Didos faror se och henne öfvergifva
Till brud åt en rival, till slaf åt en tyran! —
Bör då en Konungs pligt mot alla dygder strid
Skall genom mina brott mitt Folk sin fördel n
Nej, jag var menskja förn jag var Konung — (
Lät Dido allt af mig och detta svärd förbida.

TREDJE SCENEN.

Theatren förändras och föreställer Audience-Salen i Didos Palats. På ena sidan ser man Drottningens Thron, dem hon går att intaga, omgifven af sina Hofdamer. Africanska Sändningsbådet med en stor svit, anförd af Carthagos Hofmän, träder in från fonden. Æneas kommer in från ena sidan af Theatren, och stadnar midt emot Thronen, så att Ambassadeuren befinner sig midt emellan honom och Drottningen.

Dido. Æneas. Jarbas *som Ambassadeur.*

Jarbas.

Princessa, för er Thron jag Jarbas offer bär.
Han än i dag er hand igenom mig begär:
Och om man ej till brott en undersåte tyder,
Att han med vördnad skatta tör
Den skönhet, som en Drottning pryder;
Jag i en Konungs stad, hvars höga bud jag lyder,
Vid eder åsyn ren hans hjerta lofva bör —
Är vishet alltför stor att Folkets blod förspilla
Uti ett fruktlöst krig, er grymma broders hot,
Är svaghet, Jarbas magt; allt bör hans anbud gilla,
Allt kallar er att gå hans val emot.
Gå, Drottning, tag af Jarbas händer
Den Krona, som er pryda bör:
Hans val till eder ära länder,
Ert bifall all hans sällhet gör.
Må ryktet snart för Africanera båda
Den lyckliga föreningsdag,
Då mod och visdom skola råda
På samma Thron med skönhet och behag.

Chor af Jarbas Svit.

Gå, Drottning, tag af Jarbas händer
Den Krona, som er pryda bör:
Hans val till eder ära länder;
Ert *bifall all* hans sällhet gör.

Dido.

Då jag mitt fosterland som flykting fordom lämn
Att undandraga mig en broders tyranni,
Jag aldrig tänka bordt mig ödet skulle ämnat
Att här af Jofurs son till maka utvald bli.
Kanske jag skyldig var, att mera tacksamt svars
Emot den äras höjd han mig bevisa vill;
Men så är mitt beslut, jag nödgas det förklara,
Att aldrig denna hand kan höra Jarbas till.

På dessa rum, som bergat mina dar,
Naturens vilda lynne tämja,
Carthagos magt och sällhet främja
Och odla mina grannars sämja
Är hvad mitt hopp sig härtills lofvat har.

Må den en dag på högre bragder tänka
Som efter mig skall ärfva detta Land:
Carthago är mig nog; men aldrig skall min hand
Till rof åt utländsk magt mitt Rikes frihet skän

Jarbas.

Ert Rike! — Detta namn kanske ej lämpligt är.
Säg, Drottning, med hvad rätt ni dessa länder n
Vet, att den Kung, hvars offer ni förskjuter
På denna fråga nu af Dido svar begär.

Dido.

Ett så förmätit tal bör mig till undran röra.
Af ert förtrodda kall ni vågar missbruk göra:
Men denne Jarbas sjelf, så trotsig af sin magt,
Som andra Kungars rätt till verldens Throner vi
Säg, med hvad större skäl han sin besittning äg
Dem höra Riken till, som deras grundval lagt.

Jarbas.

Hvad? — Är det så man trotsa vågar
En Guda-son, en Kung af Jofurs egit blod?
Ren krigets blixt uti hans händer lågar:
Er stolthet trötta kan en gång hans tålamod.

Dido.

'g edert bet förstår; och utan undran finner,
Till hvilken höjd en Konungs vrede hinner.
Hvars hand, vid inga mottstånd vana,
Ett oförmodadt afslag vinner.

Jarbas.

Och Jarbas skall då se en flykting, en Trojan
Af edert val sig föredragen blifva?

Dido.

Förmätne! hurn långt vill du din djerfhet drifva?
Men Jarbas högmod hoppas lär
Mitt kön att lagar föreskrifva? —
(*Hon stiger upp.*)
Gå säg din Kung, att Dido Drottning är;
tt lika höjd vill frid, som färdig till att strida,
Jag honom sjelf om valet ber;
Att jag i dag min hand ÆNeas ger,
tt mina hårer ren på Jarbas härar bida.

(*Hon går ut lemnande sin hand åt ÆNeas, och åtföljd af sitt Hof.*)

FJERDE SCENEN.

Jarbas med dess Svit.

Föraktas! — jag föraktas! — hvilka plågor,
Gudar, i mitt bröst! — och detta bröst likväl
j redan hafva qväft en neslig kärleks lågor!
ej hämden, hämden blott skall läka Jarbas själ —
ag går — förn dagens bloss i hafvets sköte bärgas,
Skall denna stad i grund förhärjas.

O Gudars Gud! o du, min far!
Kan utan blygd ditt öga skåda
Till hvad förakt jag fallit har?
O Gudars Gud! o du min far!
an hos ditt blod så brottslig svaghet råda?
Hvar är den dygd, som bordt förråda.

Gån då, med ed att edra löften styrka!
Inför de Gudars syn, som tro och sanning yrka.

Chor af Präster och Prästinnor.

Ja gån, med helig ed att edra löften styrka!

(De föra Dido och Æneas under fram till Altaret.)

Dido och Æneas.

O Du, som från Olympens Slott,
Ditt hägn åt dygden ger, och endskans barn förskri
Du-som till hämd met eders brott
En väpnad arm ur molnet sträcker!
Mör Gudars Far!

(I det samma lägga Dido och Æneas derne på altaret, men hindras att komna sin ed, genom ett underjo dån, och derpå följande Jordbäf som krossar altaret. Under gruf blixtar och åskedunder, öppnar si den och uppslukar altaret.)

Dido. Æneas. Prästerne.

Hvad dån! hvad grymma lågors
En afgrund öppnas för vår fot.

(Hela församlingen skingras och fl Templet.)

Chor under flykten.

Altaret störtas, Templet bäfvar,
Blixtarne knalla, stormarne gny:
För våra ögon döden sväfvar.
Sökom vår räddning. Skyndom att fly!

(Dido faller ner och dån

SJETTE SCENEN.

Dido. Æneas. Äran, *som nedstiger p lysande sky.*

Äran.

Æneas, har du glömt ditt löfte och din heder?

h dina Gudars fall och Greklands oförrätt,
h Roms och verldens Thron, som lofvad var din ätt? —
Fly åt, förgät, som Jupp dig beredér;
y, sök Lavinens strand och följ dit äran leder.

(*Hon försvinner.*)

Æneas.

Hvad himmelskt ljus! hvad ren och ljuflig dag
Sig på en gång i själen sprider? —
idinne, mot din lag jag ren med svaghet strider —
[illegible] och jag går att lyda ditt behag.

SJUNDE SCENEN.

Dido *allena.*

ur är jag? Gudar! — Ach! ÆNeas! — Hvilken fasa,
ad mörker kring mig rör! — ÆNeas! — men din röst
Ej svarar mig! — O Gudar! från mitt bröst
yeken honom bort — skall så er grymhet rasa
Emot ett ömt olyckligt par,
ars rena eld förtjent af eder skyddad blifva? —
ÆNeas! — ach tyran! barbar!
Kan du mig öfvergifva?

Om du så brottslig kunde bli,
Om du så grymt min ömhet dårar;
Råds, grymme, råds mitt raseri!
Råde en bedragen makas tårar!
Råds hennes hjertas hämdeskri!

(*Hon går.*)

FJERDE ACTEN.

Theatren föreställer Hamnen i Carthago. Man s
janska Skeppen som göras redo att gå till s

FÖRSTA SCENEN.

Achates. Æneas *som anländer förd*
Trojaner.

(Trojanerne tillreda på
den ett offer åt Ne

Achates.

Böljan utan vrede svallar,
Vinden oss till segels kallar:
Gån att uppå hafvets strand
Offer åt dess Gud bereda!
Måtte Neptuns milda hand
Våra skepp från stormar freda,
Och vårt lopp omsider leda
Till ett önskadt fosterland!

(En del Trojanska qvinnor frambär
kärlen, under det Trojanerne
på hafsstranden ett altare af gro
nar. Andre gå under dans at
blommor i hafvet till offer åt
Achates går att gjuta vin och vi
på altaret. Imedlertid står
främst på Theatren, försänkt
och tyckes ej taga någon del i d
förehafves på stranden. Skeppen
färdige att gå ut. Qvinnorne
bord och Soldaterne börja att lossa

Æneas.

Jag då för evigt skall försaka
Allt hvad min sällhet gjort, allt hvad min dyrka
Hon samma dag skall ämnas till min maka

Och Jag till hennes banemen! —
af en neslig flykt mitt grymma uppsåt döljas? —
do! — Lämna dig! — Och Gudar, i hvad skick! —
Såg jag ej ren din häpna blick
Utaf ett dödligt mörker höljas?
do, än en gång jag går att söka dig,
it än en gång för dina fötter falla,
pa dig mitt qval och sjelfva Himlen kalla
svar för ett brott, hvartill han släpar mig —
Men Gudar! hennes plågor skåda,
na hennes sorg, och höra hennes röst
a styrka nog att på dess tårar råda!
nna rycka mig från hennes ömma bröst! —
lett en hastig flykt kan mig ännu försvara
let svaghets brott — att ej omenskilig vara.

Gudar som mig förelagt
Att så stränga pligter dyrka!
Gifven dygden mera styrka,
Eller kärlek mindre magt.
Skall jag Dido trolös blifva? —
Skall jag Ilion öfvergifva? —
Hårda pligter! grymma val
Mellan brott och hjertats qval!
Kärlek lugn och sällhet bjuder:
Ärans röst dock högre ljuder;
Ja, hon segrar i min själ.
Ja, jag bör dess lagar gilla,
Och mitt egit väl förspilla
För dess rätt och Trojas väl.

Chor af Trojaner.

Så unga Hjelte! dina bud
Ledsage våra nya öden!
Af nit för dig och ärans Gud
Vi trotse farorne och döden.
Med dig vi kallas af vårt mod
Att längst till jordens gränsor tåga,
Med *dig vi trotse krigets* låga

Och blixt och storm och brist och plåga:
För dig vi våge lif och blod.

Achates *till Æneas.*

Ni folkets längtan ser; ni hör dess glada skara
Förnya er sin tro — Kom följ mig då.

Æneas.

Vänta!
Mitt löfte gifvit är; det mer ej rubbas kan —
Jag går — Men Dido!

(I detsamma han går att stiga om kommer Dido med höstighet och honom tillbaka.)

ANDRA SCENEN.

Dido. De Förra.

Dido.

Prins! hvad kan ert uppsåt v
Ni flyr mig?

Æneas.

Ach! hvad skall jag svara? —
Prinsessa! jag ej mer er ömhet värdig är.

Dido.

Men säg; min fruktan er besvär,
Hvad bör jag tro? — Er flykt...

Æneas.

Jag till förtvifian läm
Jag blott ert hat förtjent, och denna död begär.
Prinsessa, hör — och hämnas.
I Templets helgedom en vredgad Gudamagt
Bland eldar, rök och gny från Himlen stigit nede
Och med en mägtig röst mig valet förelagt
Imellan trolöshet och en förlorad heder,
Imellan grymhet och förakt.
Hvad skilda känslors strid sig i mitt hjerta väckte!
Den hämd jag fordom svor åt Ilioas fallna slägte;

Det hopp, som smickrade mitt mod,
tt grunda verldens Thron och Latiens Krona bära;
e många segrars följd; de sekler utaf ära
om ödets hand beredt åt hjeltar af mitt blod;
en blygd att mina där i verklighet förtära,
öraktad af mitt Folk, förgäten af dess väl, —
vad stora pligters tyngd på min förtryckta själ!

Förtärd utaf mitt hjertas lågor,
Och kufvad under ärans lag,

Dido.

Hvad gjorde du?

Æneas.

Hvad borde jag?

Båda.

Ach se med ömkan mina plågor!

Æneas.

Allt stridde mot mitt hjertas hopp,
Allt af min sällhet offer yrkat;
lia heder och mitt folk, de Gudar som jag dyrkat.
Min son - - -

Dido.

Omenskliga! hör opp —
ag redan allt förstår — Du då ditt löfte gifvit,
tt öfva at ett brott - - -

Æneas.

Som Himlen föreskrifvit —
Men hvilket mörker stiger uer
Till eder själ? — Ett moln ert öga höljer,
Prinsessa, ni ej hör mig mer:
li vänder ögat bort och edra tårar döljer!

Dido.

ej, ingen Gudamagt dig i sitt sköte bar:
ej, af en hjeltes blod du ej din härkomst njutit:
En klippas hårda barm ditt väsen alstrat har,

En tiger fostrat dina dar
Och i din själ sin vildhet gjutit:
Du blott af mensklight äger qvar
Den grymma list, att öfvervinna
En svag och värnlös älskarinna,
Den du föraktar och bedrar.
Du djerfs till ditt försvar på sjelfve Himlen kalla;
Du hörs trodt dess hot i åskans tomma ljud.
Men säg mig, hvilken är den Gud
Som vågar trolöshet och eders brott befalla?
Lät dessa falska förebud
Åt lasten ånger ge och fruktan åt den svaga.
Gå du att endast råd utaf ditt hjerta taga,
Hör der den Gudaröst, som ej bedräglig är.
Du tror att Himlars Drott i fridens sälla läger
Sig om en dödlig eld så högt bekymra lär:
Vet, om vår ringhet del uti hans ömsorg äger;
Han framför allt den djerfve straffa bör,
Som mensklighet och ed och löften trampa tör.

Æneas.

Hvad dessa blickar mig förtära! —
Hvad gruflig syn! hvad grymma pligters tvång! —
Jag kan ej mer den fasa bära - - -

Dido.

Farväl!

Æneas.

Ach Dido!

Dido.

Gläds! det är den sista gång
Som dig min åsyn skall förfära:
Gå, trotsa faror, storm och haf
Att fly en trogen älskarinna!
Gå, sök med våld och härnad vinna
En Thron som kärlek villigt gaf;
Men räds, du finna skall en graf,
Då du ett Rike trodde finna —
Och vet, att allt ditt tyranni

Skall ej mitt hjertas lågor släcka:
Din bild, som bordt min afsky väcka,
Skall mig i grafvens mörker räcka,
Och af min skugga dyrkad bli.
Ja hända åt mitt stoft du några tårar gifver,
När snart du lågan varse blifver
Som från mitt bål skall höja sig.

Hon skall mitt slut bebåda,
Och fysa upp din stig.

(Hon vill gå; men hindras af Æneas.)

Æneas.

Ack Dinda! se er väda!

Dido.

Ack grymme! lemna mig!

Æneas.

Hej, lyd förnuftets lagar,
Låt dygden styra er.

Dido.

Nej, dig min död behagar;
Du ju mig öfverger.

Æneas.

Ack vårda edra dagar!

Dido.

Hvad båta mig de dagar
Som dig ej egnas mer?

(Hon går bort. Han vill följa henne, men Achates håller honom tillbaka.)

TREDJE SCENEN.

Æneas. Achates. Trojanerne.

Achates.

Trojanerne, min Prins, uppå sin Konung kalla:

Kom skyndom, lemnom denna hamn,
Och lydom Himlens bud - -

Æneas med yttersta förtvifla

Kan Himlen mig befalla
Att vara en barbar?

Achates.

Ach Prins! i Gudars namn,
Förqväf en neslig kärleks yra.
Har dygden mer ej magt att edert hjerta styra?

Chor af Trojanerne, *på afstånd.*

Lyftom ankar, seglom af;
Tappre Konung dröj ej mera;
Mins de löften du oss gaf
På det fallna Trojas graf,
Att i döden oss regera.
Lyftom ankar, seglom af!
Skyndom, skyndom, seglom af!

Æneas.

Mitt folk! mitt kära folk! — Ditt rop min ömhet väcker!
Förnöj dig — Allt åt dig i dag skall offras opp.

(*De gå alla om bord, och man hör i samma på långt afstånd ett krigsbuller. Clelie kommer springande med yttersta hastighet.*)

FJERDE SCENEN.

Clelie. De Förra.

Clelie.

Ach Prins! ett grufligt bud Carthagos folk förskräcke
Man Jarbas nalkas sedt med en otalig tropp.
Från närmsta höjder ren sig deras härskri sträcker,
Och jorden darra käns vid deras vagnars lopp.
Om ej AEneas sjelf de djerfvas antal motar,
Oss snart en grym förstöring hotar.
Gå, skynda med er tappra här,
Att för Carthagos räddning strida?

Vi blott af er vår hjelp förbida.
Ach! skynda: faran är oss när.

Æneas.

Sudar! det är jag, som störtat dem i fara,
Och tacksamhetens lagar kränkt —
Juner, detta folk åt oss en fristad skänkt;
Det tillhör oss att dem försvara.

Duo.

Æneas.	Clelie.
Samlom då vår tappra här	Ach skynda med er tappra här
För Carthagos räddning strida!	Att för Carthagos räddning strida!
Blott af oss sin hjelp förbida.	Vi blott af er vår hjelp förbida.
Pligt, vår heder det begär.	Gå, skynda, faran är oss när!

Chor af Trojanerne.

Ja, det vår pligt, vår heder är,
För våra vänners räddning strida.
De blott af oss sin hjelp förbida;
Gå, skyndom, mötom Jarbas här!

(*Trojanerne resa med kastighet med från skeppen. Æneas för dem an, med värjan i handen.*)

FEMTE ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Theatren visar Förstaden af Carthago. I fonden uppst ga höga torn och murar, på gamla visst försedd med altaner, bakom hvilka man blifver varse St dens Tempel och åtskillige Palats. Siderne om gifvas med hus och byggnader i Tyrisk smak, so utgöra Förstäderne. Alla torn och altaner äro full satte med folk och troppar. — Hela denna Scene i ett slags pantomime-ballett. Ett parti Carthag nenser förföljas af ett parti Afrikaner. De förr draga sig tillbaka under stadens vallar. Stras ser man från murarne en skur af pilar öfversvän ma Numiderne, och tvinga dem att fly undan. E Carthagineneisk stridsman stiger fram ur häre och utmanar en Numid till envig. Denne mottag utmaningen. Tre andre kämpar af hvardera tro pen göra det samma. De strida 4 mot 4. Num derne tyckas ge vika och draga sig in åt hären, d derifrån i det samma en pil blifver skjuten, som sår den ene af Tyriske kämparne. Carthaginenserne r tade af ett dylikt svek, rusa med häftighet på f enden, och striden förnyas. Jarbas anländer spetsen för en ny tropp med sabeln i handen o tvingar Carthaginenserne att med hast begifva s in i staden.

Jarbas. Carthaginenser. Numider.

Chor *af båda Härarne.*

Vår styrka segra bör:
Förgörom och förstörom!
Förstörom och förgörom
Allt hvad oss möta tör!

Jarbas.

Må blodet dessa murar färja!
Må sten på sten ej lämnas qvar
Af hvad som förr Carthago var!
Må eld och brand förkärja
Hvad svärdet skonat har!

Chor af Numiderne.

Må sten på sten ej lämnas qvar
Af hvad som förr Carthago var!
Må händel-öskans fart
Sin blixt ur molnet lossa!
Må Himlens låga krossa
Hvad krigets låga spart.

(Under föregående Aria och Chor löpa Africanerne af och an på Theatren med facklor i handen att tända Förstäderne. Man ser Carthaginensiska qvinner, som förfölja af sina segervinnare, kasta sig för deras fötter. Andre åter, beväpnade med bågar, söka till att försvara sig. Man framhär mot slutet af Choren blockar och stegar att bestorma staden.)

ANDRA SCENEN.

Æneas. Achates. De Förre.

(I samma ögnablick, som stormen tillredes emellan Æneas i spetsen för sine Trojaner, och fallar Numiderne i flanquen. Carthaginenserne göra i detsamma ett utfall; drabbningen blifver skarp och Jarbas rusar fram ur troppen att utmana Æneas. De strida bägge främst på Theatren, under det båda Härarne formera en grouppe i fonden.)

Duo.

Jarbas och Æneas *under striden.*

Mägtige Guda! styren min arm,
Störten en trotsig fiende neder!

Skylden er ättling, skylden er heder!
Mägtige Gudar! styren min arm!
Sänken mitt spjut i hans bröstlösa barm!

(Jarbas faller och Æneas döder honom.)

Chor af Numiderne.

Förskräckeliga slag!
Vår Kung i striden stupat.
Olyckeliga dag
Som oss i qval fördjupat!
Förskräckeliga slag!
Olyckeliga dag!

(En del Africaner blifva slagne och tage till flykten. De öfrige vid dagn af sin Konungs död, kasta sina vapen och falla till jorden.)

Æneas.

Trojaner! af min hand tyrannen straffad är;
Hans död tillfyllest gör, att all vår hämd försona:
Gån då att ädelmodigt skona
En fiende som nåd begär.

Chor af Trojanerne.

Vi ädelmodigt vilje skona
En fiende, som nåd begär.

(Man binder fångarne; och Jarbas lik bortföres, sedan man först tillÆneas lemnat hans värja, sköld och hjelm.)

Chor af Carthaginenserne.

Täppre Hjelte, du hvars hand
Frälst vår Drottning och vårt land!
Himlen skall din dygd belöna.
Hundra lagrar på en gång
Samlas att din hjessa kröna.
Sjungom, sjungom segrens sång.

Æneas.

J Folk, som lydnad gen åt en Prinsessas lagar,
Som grunden till sin Thron i edra hjertan lagt:

Må fridens Gud föröka eder magt,
skydda edert väl, förnöja edra dagar!
Gån, ädle Tyrer, skynden er,
t läggen detta pris för Didos fötter ner.

(Han öfverlemnar dem Jarbas vapen.)

lyckan hallar mig, att hennes Thron försvara,
ej en högre lön af segren kunnat nå,
om så ringa skänk för värdig skattas må
Att evig pant utaf min vördnad vara.

(Carthaginenserne borföra fångarne.)

TREDJE SCENEN.

Achates. Æneas. Trojanerne.

Æneas.

Gudar! styrken mig — Jag skall då evigt bryta
t band, som färdigt var att våra hjertan knyta!

J, som styren menskjors lopp
Och vår blinda lydnad kräfven;
J, som i mitt hjerta qväfven
Sista gnistan af mitt hopp!
Gudar! uti edra händer
Lemnar jag min makas dar:
Gudar! upp till ert försvar
Jag de ömma suckar sänder
Som min svaghet skyldig var —
Gån att hennes smärta lindra!
Gån att den förtviflan hindra
Som dess dagar hotat har! —
Store Gudar! blott för eder
Jag så gruffigt offer gör!
Store Gudar! men min heder
Med dess död förvärfvas bör?

(Han går om bord med Trojanerne.)

FJERDE SCENEN.

Theatren förändras och föreställer Borggården till Didos Palats. I fonden ses Drottningens trägårdar, och längre bort hafvet. Åt ena sidan ser man ett bål uppreset, på hvilket står en trefot i gamla emaljen och en brinnande fackla.

Barcé.

Dess vilja verkställd är, och bålets fackla brinner,
O Gudar! till hvad grymt behof! —
Om Jarbas uti striden vinner,
Hon lämna skall sitt lif till dessa lågors rof.
Men om af Gudars nåd Carthago räddning finner.
Hon här ett offer ämnar ge
Till en försoningsfest åt skuggan af Siché.

FEMTE SCENEN.

Dido. Barcé.

Dido *med håret utslagit och stadd i den djupaste sorg.*

O Juno! Du som öfvergifvit
Min svaghet utan stöd, min Thron förutan skygd!
Gläds! — offret är förtärdt — Din hämd fullkomnad blifvit;
Jag dör — jag dör af kärlek, sorg och blygd —
Men Gudar! kan ert hjerta lida
Att Trojas tappra Prins för svärdet falla må? —
Nej aldrig, aldrig kan så vida
Er grymhet gå.

Chor *bakom Theatren.*

Sjungom, sjungom på en gång
Hjeltens lof och segrens sång!

Dido.

Ach! hvem är som segren vunnit?

Chor.

All vår fara har förvunnit.
Sjungom, sjungom segrens sång!

SJETTE SCENEN.

Narbal. Dido. Barcé. Carthaginenser. Numidiske Fångar.

Narbal.

Drottning glåds! — din Thron, din ära
Dubbel glans och stadga nått.
Glåds! — AEneas segren fått.
Blifve största hjeltars lott
Att dina bojor bära.

Chor.

Blifve största Hjeltars lott
Att dina bojor bära.

(*Narbal presenterar för Drottningen Africanske Fångarne och nedlägger Jarbas vapen för hennes fötter.*)

Dido.

Hvad fröjd! hvad oförmodad lycka!
Jag bör då än, o Gudar! mig förtro
Till eder nåd! — Det är då ej er ro
Att den olycklige förtrycka!
Gån, hören då till slut mitt ömma hjertas röst!
Ni qväft den grymma storm som hotade mitt Rike:
Ach! qväfven ock den storm, som rasar i mitt bröst —
Men du! — du dröjer än —! o Gudars son och like!
Du dröjer än! — Barcé, gå, skynda!...

(*Medan festen fullföljes, går Dido orolig fram och åter på Theatren: ändteligen stiger hon upp på bålet; och då hon långt ifrån blir varse Trojaneka Flottan under segel, utbrister hon i ett sorgerop, som afbryter balletten och sätter folket i förskräckelse.*)

Himmel ach!
Han flyr — han lemnar mig — det band är evigt brutt
Som oss förena bordt — Hvad, grymme! — och till tac
För all den hjelp, den ömhet, som du njutit,
Du flyr, och mördar mig! — O Gudar! — men ert nam
Må den olyckelige glömma!
Åkalle lasten er! — Nej, afgrund, du skall ömma
Min nöd och mitt förtvyck! — Gå du, att i din famn
Min kärlek och min sorg och min förtvifian gömma.

Förrädare! barbar!
Du flyr och lemnar döden
Uti mitt hjerta qvar!
Det är för dina öden
Förrädare! barbar!
Det är för dina öden
Som Himlen omsorg har! —
Men väpna dig, var modig!
Ditt straff dig förestår:
Min skugga blek och blodig
Skall följa dina spår:
Dess klagorop skall höras
Från himmel, jord och haf,
Och blott ditt minne föras
Till åsyn af min graf.

(*Hon störtar dolken i sitt bröst: faller, r ser sig åter upp, fattar facklan och tänder bålet.*)

Chor af Folket.

Ach sorg och fasa!
Se lågan rasa!
Hon är ej mer!

(*De göra en rörelse att frälsa henne, ma drifvas af lågorne tillbaka.*)

SJUNDE SCENEN.

8, som nedstiger på en sky, hvilken bortskymmer bålet.

De Förra.

Iris.

Förskräckta Folk! er nöd ej mer beklagen:
Dödlighetens lön hör eder Drottning till.
Carthagos magt från denna dagen
Hon i Olympen skydda vill.

Chor af Folket.

Vår Drottning hör Olympen till!
Med Gudamagt från denna dagen
Hon detta Rike skydda vill.

ÅTTONDE SCENEN.

Teatren förvandlas och föreställer Olympen. Jupiter omgifven af de öfrige Gudarne, går att emottaga Dido, som ännu bortsvimmad i Iris famn, föres fram till hans fötter.

Jupiter. Gudarne.

Jupiter.

Kom Dido, kom, att din belöning finna
I himmelskt majestät, i evig äras skrud!
Må hjelten höjas till en Gud,
En skönhet till Gudinna!

(*Apollo, Diana, Morgonrådnan och Timmarne, samt de öfrige Gudar, som styra rymden och verldskloten, stiga ned att emottaga Dido bland sitt antal. De ikläda henne en mantel, beströdd med stjernor, och i detsamma blir man varse i luften en constellation, som bär hennes namn.*)

(*Ballett af* Stjernorne)

Chor.

Ljusets Magter! af er lag
Styras verldarne och tiden.
Gån, fördubblen ert behag!
Gån, och högsta klarhet spriden
På naturens högtidsdag!

ODER, CANTATER
OCH
ANDRE LYRISKE
DIGTER.

En Stadig Man.

Il ete comme un rocher, qui, menaçant les airs,
Rompt la course des vents et repousse les mers.
Voltaire.

Spar, dödlige, dina tårar,
Stäng plågan i ett tåligt bröst,
Förqväf det hopp ditt högmod dårar,
Hvart når din matta klagoröst?
Hvad! när din gråt till jorden strömmar.
Mon denna moder för dig ömmar? —
Kall är dess barm, blind är dess syn:
Och denna suck, som hjertat sänder,
Hvart tror du han i farten länder?
Han hinner — dåre! ej till skyn.

För kring ditt öga öfver jorden,
Se alla väsens lidande;
Så fäll, om du det djerfs, de orden:
"Mig borde Himlen sällhet ge."
Den minsta mask, som örten gömmer,
Sitt mått utaf den gallan tömmer,
Som blandad är i lifvets dryck:
Vis en af dessa dina bröder
Hvars hjerta ej af plågor blöder;
Och klaga sedan ditt förtryck.

Atomen dömmer om det hela,
Och stoftet klandrar Gudars råd;
Naturen bordt i ordning fela
Att visa dig tillbörlig nåd —
Hvad! nåd? — Nej rätt du vågar yrka:
Kom då och vis din fordrings styrka,
Säg, hvad dig Himlen skyldig är;

Bevis, att han sitt verk bör rifva,
Att dig fullkomlig sällhet gifva;
Och verldars Gud regera lär.

Lät tigren i sitt fängsel ryta;
Han känner ej sin styrkas mål:
I hoppet att sin boja bryta,
Han bryter tanden mot dess stål.
Men du: en man till ljus och hjerta!
Se nödens lag, och bär din smärta;
Och vet, att till din lydnads lön
Du skall det lugn i själen finna,
Som vekligheten ej kan vinna
Med rop och klagan, gråt och bön.

Visst gifvas hjertan, hvilka höjas,
Ju mer de tryckas af sitt qval,
Som aldrig brytas, aldrig böjas,
Som le bland sina plågors tal:
Se der en vis, som utan fasa
Ser olycks-böljan mot sig rasa,
Och bruttas med dess strida älf!
Han ej, förgäfves, ödet beder,
Att det ur kosan strömmen leder;
Hvad Gud behöfs? Han har sig sjelf.

Så denna ek, hvars hjessa sträckes
Till granskapet med himlens sky:
Hon ej vid stormars hot förskräckes,
Hon trotsar deras vilda guy;
Ju mer mot deras våld hon strider,
Dess mer hon sina rötter sprider,
Dess mera stärker hon sin stam;
Då granens rygg sig slaviskt bugar,
Till dess en ilning henne trugar,
Att låta störta sig med skam.

Lät ödet rasa, storma, plåga;
Det rubbar ej en Stadig Man:
Ej Himlens blixt, ej afgrunds låga
Hans fot ur banan rycka kan:

Lät aggets ormar etter spruta,
Lät tadlet all sin galla gjuta;
Hans dygd är ren, som dagens ljus:
Om sjelfva Himlens fästen brista,
Han oförskräckt uti det sista
Begrafvas skall i veildens grus.

Hvad menskjors fördom kallar ära,
Ett glitter för hans öga är;
Hvad lön vill han af dem begära?
Sin lön han i sitt hjerta bär:
Hans ljusa syn förstår att tveka;
Han djerfs ej af sin plåga neka,
Att den Allsmägtige är god;
Men detta lif, som döden släcker,
Som några korta timmar räcker,
Han bära vet med tålamod.

Se der den sanne Hjeltens stämpel:
"Från lustars våld och frukter fri:"
Se der den dygd, som tillhör tempel,
Ej segrarns, plundrarns raseri:
Då denne, i sin åtrås yra,
Ej mägtig är sitt hjerta styra,
Men lyder blind en våldsam drift;
Då vet den förre, sjelf, att mana
Sin gång på dygdens dolda bana,
Vid ljuset af dess föreskrift.

Om han sitt fosterland i fara
För tyranniets fjettrar ser,
Glad skyndar han att det försvara,
Sitt blod han för dess frihet ger;
Men om hans mod förgäfves strider,
Om träldom redan bojan smider,
Och oket till hans hufvud för;
Mon han ock då sin skuldra böjer?
Nej — här han Catos styrka röjer
Och sjelfmant med sin frihet dör.

Afunden.

Tartaren luta sig sitt välde,
Om ej, vid en bedräglig dag,
Han Dygdens ädla skick förställde,
Och gåfve Lasten dess behag;
Strax ur dess djup två andar trädde,
Som dem i växlad dräkt förklädde:
En, Smickret, sönd, med smink och pragt
Att lastens grymma skepnad dölja;
Och Afund, lärd, att dygden hölja
Med mörker, smälek och förakt.

Det är hos Kungar och de Höga,
Som Smickret skydd och fristad nått;
Ur stoftet med ett lyftadt öga,
Det tillber deras gröfsta brott;
Den bof, som plundrar och förtrycker,
Som brödet från den usla rycker,
Som höljs med tårar och med blod,
Med Gudanamn af trollet ärar;
Och bålet, där han bordt förtäras,
Förvandlas till en minnesstod.

Och Afund! du, bland lasters skara
Den hetskate, som dagen sett;
Som nödgas sjelf de qval förfara,
Dem du åt jordens barn beredt;
Hvad färg kan Stygens mörker skildra?
Hvad hand den fasa ej förmildra,
Som af ditt väsen bildning ger?
Du med din röst och åsyn sårar;
Du ler vid den förföljdes tårar,
Du gråter, då den ädle ler.

Sen af det fräcka Högmods brånad
I Dårskaps skött du aflad vår;
Du sjelf utaf din fader rånad,
Förmädelsen till lifvet bar:
Sig ormar kring din hjessa fläta,
Och dina egna lemmar fräta:
För dina lösaka blickars brand
Behag och nöjen sig förskräcka;
De blomster, lifvets väg betäcka,
Förvissna, rörde af din hand.

Du dina skott mot dygden lossar
Hvar hälst, i kojor eller Hof;
Du Hjeltens ärestod förkrossar,
Och fläckar Philosophens lof:
Sig Fredrics arm förgäfves väpnar,
Du ensam för hans svärd ej häpnar,
Hans vishet ej din aktning får:
Sitt lif en Rousseau fåfängt döljer;
Från ryktets ban du honom följer
Till sjelfva enslighetens vrår.

Men endast jorden vittne blifvit
Af dina nidingsfulla brott?
Nej, högre du din djerfhet drifvit,
Du hotat sjelfva Himleus Drott:
Du Änglars dygd och vishet störde,
Och dem i fåviskt högmod förde,
Att åtrå Skaparns öfvermagt;
Men han var Gud: — och blixtens lågor
Dem störtade i blygd och plågor,
Från Seraphimers höjd och pragt.

Än hämd du mot förtjensten kräfver
Med öppet våld och smädeskri;
Än du dess sällhet undergräfver
Med doldt och tyst förräderi;
Än, under sken att Himlen tjena,
Du ses af religionen läna

Dess efterjärn, mot snillets folk;
Än, under namn, att allmänt bästa
Emot en vådlig dygd befästa,
Du länar politikens dolk.

Athen! som verldens undran njutit
För ljus och storhet och behag;
Hvem var det, som din sällhet brutit,
Som släckte ut din äras dag?
Jo, Afund, Afund; — hörs du svara:
Hon, för en digtad frihets-fara,
Themistocles i landsflykt dref;
Hon Socrates i bojor sänkte,
Hon från Aniti händer skänkte
Den dryck, hvarmed han mördad blef.

Hon först den läran djerfdes yrka,
Som hopens blinda bifall vann:
Att sällan man med snillets styrka
Ett ädelt hjerta fogadt fann.
Hvad? — De som Gudars visket vinna,
Till Gudars dygd ej skulle hinna?
Hvad? — Då man dagens Konung ser
Högst uppå Himlens bana tåga,
Hvem är den dåre som djerfs fråga,
Om han ej högsta värme ger?

Men, Afund! mon då grafvens boning
Ej mot din vrede ger mig skygd?
Är då min död ej den försoning,
Som gör tillfyllest för min dygd? —
Nej, skulle lagrar griften hölja,
Lär du ock där mitt stoft förfölja:
Du Juliani ädla namn
I flere seklers omlopp hådat;
Du längst i Nordens trakter smådat
En Voltaires dyrkansvärda namn.

J, Dygdens Hjeltar! store Snillen,
Som manade af ärans röst,

Ert väl för verldens väl förspillen?
Gån då, bemannen edert bröst
Vid åsyn af den vissa smärta,
Som Afund ämnat edert hjerta;
Gån, söken ej, mot ödets lag,
Att hennes grymma hat beveka,
Hon kan ej sjelf sin hämd förneka
Åt dygdens sårande behag.

Så Guden, af hvars gyllne strålar
Naturen lif och sällhet får;
Hvars skönhet sommarns fägring målar,
Hvars godhet rigtar höstens spår;
Ur jordens djup de dunster lockar,
Som, samlade i skyars flockar,
Ån skymma för hans ljusa lopp;
Ån ur sitt brustna sköte föda
Den storm, som härjar fältets gröda,
Den blixt, som krossar ekens topp.

Förtviflan.

Känsla! lif! hvar ären J? —
Denna tomhet, som jag famnar...
Dessa skugger, dessa hamnar.
Af en tid som är förbi...
Denna mörka ödesträcka...
Dessa moln som mig betäcka,
Dessa tankans dunkla flor...
Denna köld, som blodet isar,
Denna vanmagt... allt bevisar,
Att jag ren i grafven bor.

Nattens, dvalans, hvilans ort!
Får jag då din stillhet njuta? —
Paquer! skynden er att sluta...
Evigt sluta dödens port!
Ach! de qval som lifvet tärde...
Om ännu de känna lärde
Denna bonings dolda stig,
Skulle snart dess lugn förstöra,
Och sitt rof tillbaka föra
Ur det djup som bärgat mig.

Gud! — ren deras sträfva rop
Tystnans hvalf till genljud tvingar —
Ren på blodbestänkta vingar
Nalkas deras ilskna hop —
Intet djup kan mig fördölja,
Ingen natt min fristad hölja;
Nej, er rädduing är försen:
Nej, af tusen plågor dragen,
Förs jag åter upp i dagen,
Att förbanna få dess sken.

Du, som tidens omlopp styr:
Varelsens och ljusets källa!
Hvarför dina blickar fälla
Till ett öga, som dig skyr? —
Sjunge lyckans barn din heder,
När du dina strålar breder
Kring en verld som för dem ler!
Ach! men låt ej dina lågor
Öka dagen af de plågor,
Som min själ tillfyllest ser.

Fåfängt! — strömmar utaf ljus
Evigt från din urna flöda,
Än att nära fältets gröda,
Än att bränna öknens grus.
O! hvad sällhet du mig bådat,
När din glans jag fordom skådat
Stänkande på österns bryn
Purpur, guld och diamanter,
Svallande från zeniths branter,
Fladdrande på aftonskyn.

Nu — hvad man dig vanställt har!
Och med dig det vida rike,
Der, Gudomlighetens like,
Du allena själen var!
Jorden, fordom vid ditt möte
Smyckande sitt friska sköte,
Höljes nu i bårens drägt;
Gift i blomstrens ånga flyter;
Stormen hviner, åskan ryter
I Zephirens minsta flägt.

Boning för mitt fordna väl!
Hvem, Natur! förstörda Tempel!
Gaf dig denna fasans stämpel? —
Hvem, om ej min egen själ!

Hvem, om ej dess trolldoms-välde,
Detta glädjens hem förställde
Till en kula, naken, vild,
Der, ehvart jag ögat kastar,
Sväfva ses millioner gastar,
Skuggor af min förntids bild!

J, som banen känslans stig
Till de dödeligas hjertan:
Sinnen! skola blott för smärtan
Edra portar öppnas mig? —
När från nattens djupa näste
Skuggan sprids kring Himlens fäste,
Önskar jag hon evig blef.
Börjar lärkan morgonsången,
Önskar jag hon sista gången
Mörkrets tystnad från mig dref.

Slaf! — hvi dröjer du då här? —
Bördan på din skuldra hvilar,
Stormen kring din hjessa ilar,
Djupet för dig öppet är...
Och du trotsar ej det hinder
Som ditt fega väsen binder!
Och du nöjs, i veklig skick,
Himmelen om frälsning bedja,
Då du sjelf din sköra kedja
Krossa kan hvart ögonblick.

Räds du, att i dödens fjät
Hämdens Gud sin ljungeld kastar,
Om du sjelf ur fängslet hastar
Förn naturen öppnar det? —
Hvad? — i minsta sjukdoms fara
Du ej räds att brottslig vara,
Då du läkarns bot begär...
Och du sjelf ej skulle våga
Söka rädduing för en plåga,
Som ditt hela väsen tär!

Ach! Han är ej en barbar,
Han, som varelsernas slägte
Ur det tomma djupet väckte —
Nej, han är en vän, en far.
Matta då ej mer hans öra,
Att din döfva jämmer höra.
Vet, då han din sällhet slöt,
Gick han att din död befalla.
Usle! skynda då att falla
I hans faderliga skött.

På
Konungens Födelsedag
1780.

Naturen vaken är — Och Du, Naturens far,
Ej än ditt stolta lopp åt rymdens bana sträcker!
Ej än från ljusets vagn din gyllne spira räcker!
Den röst är icke din, som verlden uppväckt har!
Du sofver än i österns skyar,
Då redan glädjens snabba Gud,
I dag ditt sälla förebud,
För dig Naturens lif förnyar.

Du syns — Hvad ovan pragt, hvad nytt och ljuft behag
Hvad ökadt majestät din Gudahjessa pryder!
Lik oss, du glädjens lag uppå den högtid lyder,
Då Gustafs lefnad tändt vår sällhets födslodag.
De häpna moln ej mera våga
Ditt ljus med djerfva skuggor bry;
Blott våra rökverks glesa sky
Förmildra ses din klara låga.

Men dröj uti din fart; min tjusning dig besvär;
Din vagn lät rörslolös i luftens sköte dröja.
Förläng så lycklig dag, att hjertat hinner röja
Sin glädje i den höjd, som dagens helgd begär.
Dig hör det till, att tiden styra,
Och dig att gifva snillet lag.
Stig ned. Jag fordra vill i dag,
Till Gustafs lof, din egen lyra.

Du kommer — Från din röst ett hot mitt öra når:
Hvad, svage, ropar du, du djerfs dig sjelf förgäta

Du djerfs att Gustafs dygd med dödligt snille mäta!
Se, bäfva! — Strart en blixt mitt häpna öga slår.
Odödlighet! för Gustafs dagar
Jag ser ditt Tempel låtas opp,
Der hvarje dag uti sitt lopp
En dygd upp till din Thron ledsagar.

Der går det Hjeltemod, som kufvat tvedrägts magt,
Och der den Mensklighet, hvars öga tårar äger,
Och der den Rättvishet, som lön mot värde väger,
Och der den Ärelust, som hjertan underlagt.
Men att det ljus de från sig gifva
I all sin skönhet skåda få,
Jag skulle sjelf till Templet gå,
Jag skulle gå, — att störtad blifva.

Ja, Skalde-Gud! jag mer din lyra ej begär:
Ej skall min låga röst en Hjeltes pris förringa;
Men bör dock samma lag mitt hjertas utbrott tvinga,
Som för mitt snilles flygt af svaghet stiftad är?
Nej, känslans språk ej granskning finner,
Dess värde af dess enfald höjs:
Den brist i gfädjens uttryck röjs,
Af sjelfva glädjen ursäkt vinner.

Min Fosterbygd! hur sällt jag dig förändrad ser!
Hvad? denna jord, beprydd af lagrar och oliver;
Som lön och skygd och lugn åt sina söner gifver,
Der frihet, Thronens vän, i fridens sköte ler;
Är det den bygd som tvedrägt härjat
Med en mot lagar väpnad arm?
Är det den jord, hvars mödra-barm
Dess söners blod så nyligt färgat?

Men, sälla Folk! din fröjd på nytt af ore störs.
Då tidens sedda dag den högsta klarhet röjer,
Ifrån dess bergnings rand et moln sig trotsigt höjer,
Och åskans *stridfva röst* ur natten hota hörs.

Men se! af guld och azur blänker
En Thron i molnets öppna famn;
På denna Thron en Gudahamn
Sin snabba fart till jorden sänker.

Folk! ropar han, din bön Försynen blidkat har.
Han sett ditt trogna nit för *Wasar* värdigt brinna;
Gå nu att till dess lön, den höjd af sällhet vinna,
Som i din vrånghets tid dig billigt nekad var.
Att dina bara ej mätte sakna
Gustavers namn, *Gustavers* skygd,
Skall deras vett och deras dygd
Med *Fjerde Gustaf* återvakna.

Han kom — Men du, dess far, du detta namn så värd
Du får den ljufsta lön, som ömma hjertan smaka,
I vördnad af en Son, i kärlek af en Maka,
I dyrkan af ett Folk, och undran af en verld
Du sjelf din Son skall dygden lära,
Och väcka med din faders röst
Ett lika nit uti hans bröst,
För Folkets rätt, och Thronens ära.

På
Konungens Födelsedag
1782.

Nattens skuggor, skingren eder,
Skynden, flykten för den dag,
Som en glädjefest bereder,
Stor för mensklighetens heder,
Kär för Gudarnes behag.

Det Himlahvalf som famnar Norden,
Och Polen till sin Krona bär,
Ett stort, ett heligt tempel är,
Och Altaret den Svenska jorden.

Till detta Altare jag ser
Millioner dödelige böjas,
Hvars händer utaf dyrkan höjas,
Hvars knän af vördnad sänkas ner.

Hur talrik bör ej vara
De stora Hjeltars skara,
Till lof af hvilkas namn
Så många rökverk brinna,
Så många suckar hinna
Upp till Olympens fama.

Här, bjuda äran första söne
Sitt lif och blod till Hans försvar,
Som deras dygd förnyat har:
Der, helga Religionens böner
Den ädla Philosophens hand
Som brutit samvets-tvångets band:
Här, offrar ejömsan Honom heder

Som af en trotsig hafsfyrsn
Ny aktning åt dess flagga vann;
Der, landtman tyst med tårar beder
För Den, hvars faderliga själ
Sig vårdar om den ringas väl,
Dess fält, dess frihet och dess seder.

Konsters, Vetenskapers tropp!
Himlabarn som fäst ert lopp
I de fria Göthers bygder,
Sägen ock, för hvilkas dygder
Höjs i dag er lofsång opp?

För hvilka dragen J i dag er högtidsdrägt?
För hvilka samlens J att eder böa förena?
Men för hundra Hjeltars slägt? —
Gustaf! nej för Dig allena.

Vid
Lovisa Ulricas
Död.

Molnens bädd de rymder höljer
Der man ljuset flöda såg;
Med en trög och grumlad våg
Mälarn Stockholms murar sköljer;
Nympherne som, än med dans
Kring den lugna flod sig spridde,
Der saphirns och purpurns glans
På en härmad himmel stridde;
Än på Loföns täcka strand
Samlades att blomster binda
Till det Gudabarnets linda
Som skall skänkas Svea Land;
Hastigt ur sin glädje väckta
Vid ett våldsamt nordangny,
Lägst i djupets grottor fly,
Stumma, darrande, förskräckta.

Ach, med så grymma förebud,
Det af nöd och straff vid Himmelen oss visa!
Den hör! — hör dödsbasunens ljud! —
Fordens återskall!... Han ropat har... O Gud!
Han ropat har: *Lovisa!*
Och hon har följt tyrannens röst;
Röst, som aldrig än sig fåfängt låtit höra
För Kungars eller slafvars öra. —
Sörj, Svea, slå dig för ditt bröst,
Din Konungs Mor du sjelf en Mor begråter!
Hon stigit neder till den ort

Ifrån hvars en gång stängda port
Ej någon dödelig vändt åter.

Du, Konungsliga dygd! dygd i den Visas själ,
Begär till verldens gagn, behag till menskjors väl:
Gråt! — Döden en af dina Troner brutit.
Och Smak! — försagda gäst från främlingarnes las
Så lifvad af dess blick, så skyddad af dess hand;
Gråt — Döden ett af dina Tempel slutit.

Till börden härledd af det blod
Som Hjeltar blott åt verlden gifvit;
Hon äran ej till stolthet drifvit,
Och styrkan ej till öfvermod;
Men lika jämn och orörd blifvit
I alla ödens ebb och flod.
Ej villad utaf smillets lågor,
Med hjertat, utan svaghet, godt,
Hon lindrade sitt slägtes plågor
Och ömkade sitt slägtes brott.
Sen arf och dygd åt G u s t a f egnat
Den Thron, hon fordom delt och prydt,
Dess Hof, i en Parnass förbytt,
De vackra konsters yrken hägnat:
Sen trött vid Diademens glans,
Hon upphört att ett Rike styra,
Förvandlas Spiran i en Lyra,
Och Kronan i en Lagerkrans.
Men om ock högsta dygd plär något menskligt gö
Om ren fullkomlighet ej gifs en dödligs hopp;
Och om L o v i s a sjelf — Håll, stoftets barn, håll
Hvem gaf dig rätt, att ur din synkrets dömm
Och säga: Dagens Gud! du vacklar i ditt lopp.

Se der! en gyllne sky sig från Olympen sänker —
Odödlighet! uti din famn
Vår saknade L o v i s a s hamn
Uti Seraphiskt ljus, i evig ära blänker.

Folk! kän ditt sår, men tillbed den dig slog —
Då Himlen i sin famn det lif tillbaka tog
Som från dess väsen ursprung ledde,
Han om ditt väl med ömhet mån
Uti din Drottnings sköt beredde
Ett lika dyrt och längre vårdadt lån.
Glädes! snart en telning uppväckt blifver
Som skygga skall Lovisas graf;
Men vid den skatt dig Gustaf gifver,
Glöm ej hvem dig en Gustaf gaf.

Cantate
vid
Lovisa Ulricas
Begrafning.

Chor.

Ach! hvilken syn våra hjertan förskräcker!
Hvadan vår grämelse? Hvarför vår gråt?
Hvarför det dok, som vår hjessa betäcker?
Hvadan de sorger, som följa vår stråt?

Recit.

Folk! — fall till jorden: fall och bäfva!
Vid döfva tordöns hot och hesa stormars sus,
Man sett, uti ett moln som skymde dagens ljus,
Den mörka dödens Drott kring Mälarns trakter sväfva
Och väpnad sänka sig på Sverges Kunga-Hus —

Chor.

O Gud! så dyra dar bevara!
Och störl oss uti grafven ner!

Recit.

Er bön dem icke kan försvara;
Den grymma lian slog — Lovisa är ej mer.

Chor.

Hon är ej mer! O grymma lagar!

Duo.

Hon är ej mer! O grymma lagar!
Lovisa, som i Sverges sköt,
Uti den milde Adolphs dagar,
Lycksalighet från Thronen göt;

Den ena Rösten.

Hvars snille öfver Norden bredde
Ett ljus som fordom okändt var;

Den Andra.

Som i sin Att åt oss beredde
En evighet af sälla dar:

Båda.

Hon är ej mer! O grymma lagar m. m.

Recit.

Om tragna barns förenta bön
En grymma dödens magt i någon tid försonat,
Han visst, till högsta ömhets lön,
En älskad Moders dagar skonat.

Aria.

Men förfångt trenne Söners röst
Sig bedjande till Himlen höjde;
Förgäfves kring dess matta bröst
En Sonson späda armar höjde;
Och vid dess bädd, förutan tröst,
En Dotter fruktlös omsorg röjde.
Det dödens våld ej återhöll;
Han blott bestört i farten dröjde,
Såg bort, och slog — L o v i s a fröll.

Chor.

Hon är ej mer! O grymma lagar m. m.

* * *

O flygtighet af tidens skänker!
O tomhet af all verldslig pragt!
Allt hvad natur, förtjenst och lycka sammanbragt
Ej skydda kan från Dödens magt —
L o v i s a sig i grafven sänker.

Aria.

J Kungar, Hjeltar! J! som råden
Omkring en låg, föraktlig verld!

J målet af Er bana skåden:
Var lönen väl er möda värd?
Monark! här skall din Krona brytas,
En ringa svepning bli din skrud,
Och hvad som trodde sig en Gud
Skall i en handfull stoft förbytas.

Chor.

Monark! här skall din Krona brytas m. m.

Aria.

Men gläden Er, J Dygdens Söner!
Ett högre Rike väntar Er;
Der Thronen ingen skakning röner,
Der Purpurn ingen ledsnad ger:
Hit går Levisa nöjd, att smaka
En sällhet, värdig Hennes själ;
Hit går Hon, att med ömhet vaka
För Sverges och sin Stämmas väl.

Chor.

Ja, gläden Er, J Dygdens Söner m. m.

Cantate

Den 1 Januarii 1789 *).

Röst af Allfaders mun: "Ännu ett år åt Verlden:
"Ännu ett hvarf af Solens gamla lopp,
"Förr än jag kröner dygdens hopp
"Och straffar lasterne, och dårskapen och hården."

Du, sistnämd i det ottonde
Af Sekels tiotal! Du hörde det och väcktes
Utur den dröm af möjlig varelse,
Hvari du, dödligt slummrande,
Med natt af evighet betäcktes —
Träd ut — Vid Jani vink ditt fängsel upplyckt sig;
Och ljusets Herrskare, den höga Rosenären,
Stolt i sin vagn, som väntar dig,
Sin kosa kastat om mot Skyttens landamären —
Du kommer — Glad, förundrad öppnar du
Din första blick för dagen — första gången
Ser Tidens fält, och Lifvets — Till Dig nu
Uppstiger jordens helsning — sången
Af millioners lof — O hör den! icke blott
I stoj af sällhets druckne dårar
På nöjets iderbädd, ur lyckans gyllne Slott;
Men i de mindre bittra tårar
Den milda suck, den suck af tröst,
Om häfver mindre tungt de olyckligas bröst!

Chor af Lycklige på Jorden.

Dig våra hvimlande glädjerop mana,
Nyburna, sällhetsledsagande År!

*) *Författad i afseende på då rasande Kriget mot Finland.*

Lät på vår lefnads framdansande ban
Nöjet beblomstra hvart ögnablicks spå

Chor af Olycklige.

Dig våra suckar i tystnet åkalla:
Hoppet med bäfvan anropar ditt nam
O! låt en droppe hugsvalelse falla
Ned till den usles förvissnade famn!

Stridande Röster af båda Ch

Må mina dagar i vällust förflyta
Vaggade, ljufligt, på medgångens flo

Må för min hunger den skärfven ej t
Som af Tyrannen jag köpt med mitt b

Höj mig till Gudars magt!

Krossa den boja,
Som på min oskuld förtryckaren lagt!

Kläd mig i äraus pragt!
Lyft ur sin koja
Dygden, förtrampad i stoft och färal

* * *

Men der... med rifven skrud... i åldrat ma
Och vissnad fägring... svag, försagd, med s
Hvem nalkas? — Hvilken hamn af Drottn

Än, ögat brinnande af harm,
Än skumt af blygd, fördränkt i tårar! — Af
Som bildad tycks att segrar vinna,
Tungt lyfts ett rostadt svärd, nu vändt mot
Och blod och stoft dess mantel höljer,
Och kronan nicka ses till fall.
I spåren, rytande, mörk, krigets ande följe
Och Furiers skrän, och trollens återskall
Hörs rundt omkring — och nu från Östra No
Spotsk, reser Jätten sig på fjället — Hatets

i hans blick, och fjättern i hans hand —
med gräslig röst, han ropar: "Stört till jorden,
a Svea, stört! blif slaf!" — I dessa orden
as af ljungeld!.. Gud! hvad namn.. hvad har
han sagt?..
! min Fostermor! Du gäckad?... i förakt?...
alig! — Säg, hvar är din här? Ditt läger?
dina berg ej järn och hjeltar mer? —
ır ej! men hemsk mot Årets antåg ler,
er tvifletz suck, och bönens röst; och säger:
Seklers Dotter, i hvars sköte
Nya håfvor jorden bådas,
Nya smärtor hota den:
Säg — i mina blickars möte
Vill, som hämnare, du stådas?
Eller kommer du som vän?

Från den bana du beträder,
Dina tusen tusen fädor
Hafva sett i alla öden
Svears dygd stå oförkränkt.
Ofta sårad, alltid hämnad;
Svag, ej feg, ej öfverlemnad
Af ett Folk, som förr åt döden
Än åt bojorne sig skänkt.

Men om nu så grym är lagen,
Och med dig den stunden nära;
Då jag föll, förutan ära,
Bland Nationerne en slaf...
O! så stört ock du, bedragen,
Från din höjd, i glömskans haf!
Och för evigt slockne ljuset
Af den sol, som leder dig!
Och försvinne jag i gruset
Af den verld, som föll med mig!

Till
Grefve Gyllenborg.

Den, som förmåten stiger opp
Att Gyllenborg i flygten följa,
Hans graf är bäddad i den bölja,
Som slutat Icars djerfva lopp.

Lik denna ström, som bråstört rusar
Från klippans braut med fragg och brak;
Än stilla, fredlig, klar och spak,
I dälderns sköte sagta susar:

Så, Gyllenborg! din skaldekraft
Än våldsam alla hinder bryter;
Än ljuf i våra hjertan flyter,
Och fyller dem med nöjets saft.

För dig sig lagren trotsigt höjer,
När han *Homeri* toner hör;
Mot dig sig myrten kärligt böjer,
När du *Horatii* lyra rör.

Dig *Melpomene*, försänkt i tårar,
Sin stumma smärta tolka ber;
Thalie åt dig de färger ger,
Hvarmed du målar tidens dårar.

När du Satirens båga spänt,
Förnöjd da ser på flykten fara
De ömma *Vänners* runda skara,
Hvars namn du först i dag har känt.

---

* *Anledningen af Horatii* Ode 1. Bok IV. Pu *quisquis ete.*

Din hand dock ej den pilen lider,
Som Aretin med etter höljt:
Det blöder ej, men mättligt svider;
Man ler; och redan bättring följt.

Den stund du *Menskjans Plågor* skildrar,
Man afsky för sitt väsen bär;
Det högmod dock vår smärta mildrar,
Att Snillets son vår like är.

Men när du *Lifvets Nöjen* målar,
Man snart sitt qval ej mera mins;
Och från din vers den skönhet strålar,
Som sällan i naturen fins.

När du på *Sapphos* grafvård gråter,
Behagen gråta vid din röst,
Och Timon sjelf din sång förlåter
Den känsla, som du gaf hans bröst.

Du längst åt rymdens höjder sväfvar,
Der stjernan är din banas mål;
Jag för den djerfva utflygt bäfvar,
Som ej min svaga vinge tål.

Jag bland de låga blomstren dröjer,
Och samlar, likt det späda bi,
Af kärlek, skämt och fjolleri
En skatt, som Thals smak förnöjer.

Du, Gyllenborg! du värdigt sjung
Om Gustafs dygd, till Gustafs ära;
Ej större Kung, ej bättre Kung
Kan ödet jordens barn förära.

Om än en gång på tidens fält
En gyllne ålder skulle träda,
Kan större Skald ej högre qväda
En Kung, som mer sitt Folk gör tillt.

Sjung, hur Han utan grymhet stridde
Och hur Han segrat utan blod,
Och hur Han samlat, vis och god,
De hjertan kastet fordom spridde.

Sjung framför allt den ömma ans,
Som Han Apollos yrken skänker;
Hur Saillet höjes af den glans,
Som Thronen till dess sönner sänker.

Då Hippocrenen i mitt bröst
Blott gjutit har sin minsta bölja,
Skall min förtjusta känsla följa
Dit jag ej följer med min röst.

Till
Grefve Oxenstjerna
öfver
Poemet *Dagens Stunder.*

Naturen miskänd, glömd, föraktad,
Ej mer sin älsklings dyrkan fick:
Död för den usle Landtmans blick,
Stum, från de Storas slott betraktad.

Förgäfves mer, o Dagens Gud!
Du österns sky med guld bestrålar,
Strör perlor uti blommans skrud,
Och höjderne med purpur målar.

Hvem ser dig? — Mödans trötta slaf
En saknad bädd med tårar sköljer,
Då lyckans son sin hvilas graf
För dina *Morgonblickar* döljer.

Förgäfves, jordens knäfall värd,
Din Thron från *Middagshöjden* blänker
Den tid, som en belefvad verld
Åt vården om sin prydnad skänker.

När *Aftonstrålen*, gles och mild,
Oss lundens ljufva svalka bjuder,
Polymnias röst från Scenen ljuder,
Naturen glöms — vi se dess bild.

Förente under *Nattens* timmar,
Till bordets ro, till lek och dans,
Hvad gör oss, att i rymden simmar
Det klot du lånat har din glans? —

Du såg du, ömkande, vår yra,
Och fattade, gudomligt god,
Ej hågan, stänkt af Pythons blod,
Men nöjets blomsterkrönta lyra;

Och steg på jordens låga strand,
Och sökte bland dess Barders skara,
Hvar någon värdig skulle vara
Att undfå lyran af din hand:

Att med den röst, som Thracens öra
I fordna dar till tjusning väckt,
En blind, på nytt förvildad slägt
Ur kulorne i dagen föra.

Och fann den — Blygsam, mot din fama
Med våld af dina systrar dragen,
Han kom, med Glädjen och behagen,
Och *Oxenstjerna* var hans namn.

Djupt i vår själ hans stämma sänktes,
Stor blef förtrollarns verkning spord:
Åt menskjan nya sinnen skänktes
Och nya himlar och ny jord.

Välsignen, dödelige! styrkan
Af snillets gudomsfulla röst:
Naturen njute all er dyrkan;
Ni all er sällhet vid dess bröst!

Och du, hvars ära och hvars under
Gått, frälste, ur förgätenhet;
Krön hvarje blick af Skaldens stunder
Med lager och lycksalighet!

Dälden.*

Stolt, majestätlig, i ljusets silfverskrud
Satt på sin thron, å den höga kräftans
Glödande himlafält, dagens Drott.

Under låg Dälden, i glans försmägtande;
Och med osläckelig törst drack Gudens
Brännande blick dess näringssaft.

Klädd icke mer i vårens friskare
Färger af ungdom och lif och glädje,
Låg hon och tillbad i härjarns brand.

Icke dess blomstrande barm mer lockade
Fjärlarnes kyss, icke mer från klippan
Dansade källans silfvervåg.

Upprätt ännu stod blott den ädlare
Dristiga Cedern, och med sin skugga
Stärkte de tynande växters lif.

Sådan är välgörarns lön, och afundens
Blindade syn: denna låga hopen
Smädade högt mot Cederns skygd;

Ropade: Du är den hvars famnande
Grenar utsuga vår moders mjölk, och
Skyarnes tårar, och daggens must.

Vore ej du, sade väpplingen, vickande,
Reste jag ock min stam i molnet,
Sträckte jag ock min rot till Styx —

---

* *Författad under Riksdagen* 1789.

Rytande kom Orcanen — O ädle! du
Kämpade, stod: kom tyst i natten
Nidingens lömska stål — du föll.

Guden i antåg — och nu, så res dig, o
Väppling! och möt hans blick — Men redan
Ligger du — ach! ett vissnadt strå.

Kom så en vandrare, trött, och sökte den
Ryktbara blomstrande Däldens skugga;
Sökte, och fann — en ödemark.

Till
Bacchus och Kärleken.

O Bacchus, som vårt qval i vinets floder dränker!
O Kärlek, som vårt lif den högsta vällust skänker!
I, Gudabarn *), hvars hud bland Gudar mest förmå,
Jag Er förenta magt förenadt lof vill sjunga:
En mer mitt hjerta har, den andra mer min tunga;
Men täcka barn, jag hel Er tillhör båda två.
Hur skulle väl min sång er skilja,
Min dyrkan aldrig skiljt er åt,
I fört mig på en lika stråt,
Och en har varit bådas vilja.

Om jag ej eder vård, er nåd, er ömhet njutit,
En ödslig natt mitt lif i evig dvala slutit,
Om jag må kalla lif ett vissnadt hjertas slag;
Det vore likt den ört, som skogens skrymslor gömma,
Som både solens blick och daggens tårar glömma,
Hvars blad ej gifva lukt, hvars färg ej ger behag;
Lik döda källan, hvilkens bölja
Rå herdens läppar aldrig flöt,
Som aldrig i ett lyckligt sköt
Najaders nakna pragt fått dölja.!

Dig kärlek, vare lof! du först mitt hjerta skänkte
Den eld som Promethé med våld från Himlen sänkte:

---

*) *Enligt Mythologien var Bacchus af en mycket späd ungdings gestalt. Att man nu för tiden målar honom som en rödbrusig gubbe med stor buk, vittnar om senare tiders okunnighet och förskämda smak. Det heter hos Poeten:*

Trahitque Bacchus virginis tener formam.

Och strax min tanka ljus, min sällhet mognad vann.
Du viste mig Eglé; jag tog dig för dess broder,
Ty qvick hon var som du, och vacker som din moder,
Jag af Apollo lärd dess blyga tycke vann.
Hvad vällust i vårt hjerta spordes!
Hur svor vår ömhet evig tro:
Men blott dess blomster var vår ro,
Dess frukter vi ej smaka tordes.

Ett troll emot oss rök. Du qväfde vår förfäran;
Du, Bacchus! seger gaf mot denna falska ära,
Det fanatismens barn, som skydd hos afund hår.
I denna täta lund, dit jag den sköna ledde,
Då skymningen sitt flor utöfver dalen bredde,
Du kom; jag kände dig, din hjessa vinref bar.
En kalk som utaf blommor kröntes,
Du räckte mig, och sade: drick!
Jag drack — Hvad mod mitt hjerta fick!
Hon kom — mitt mod af segren löntes.

Förgäfves stridde hon emot sitt egit hjerta:
Min gråt så ömnig var, så bedjande min smärta,
Så blygsam dag, och sjelf Eglé så trött — Hon föll
J sälla blomster, J, som vid så ljuflig börda,
Er lydigt böjde ner, att hennes fägring vörda,
Och yra vestan, du, som här dig uppehöll,
Som halp mig floren sönderrycka,
Och hämta hennes suckar opp,
Och kyssa bort dess tårars lopp;
J voren vittnen till min lycka.

Hur trogit har jag sen ej följt er dubbla fana?
Hvem gick i kärleks bragd att mig till anfall mana?
Hvem såg i dryckeslag mitt glas ej tömmas först?
Ach låten mig då ej er ömma omsorg mista;
Låt *Bacchus*! aldrig vin i mina läglar bristа
Och tillstäd ej mitt lif bli längre än min törst!
Och *Kärlek*! om du dig förbarmar
Utöfver din försvurna slaf,

Så låt mig stupa i min graf
Utur en älskad flickas armar!

lnge än en dag af lifvets Spånmö unnas,
i i min glada sång ert värda lof förkunnas;
vilken dygd har ej af er sitt ursprung fått?
hvad som mer än lag, kan lastens yra tämja?
könhet — Säg, hvad mer än heder dygden främja?
inet — Catos dygd ej sjelf ett rus föremått *).

Hur brinner icke talarns ifver,
När vinet gifver andan kraft!
Och löpt i samma ljufva saft
Åhörarns hjerta böjligt blifver.

legda hopar fram på slagtningo-fältet tåga,
i eldar krektens mod? Mon det är ärans låga? —
får ej ärans lön — Mon nit för Rikets väl? —
känner ej den Kungs Ministor eller Sköka,
hvilkas ledna skymf han går att döden söka.
Bacchus, du ger rus och blindhet åt hans själ.
Hvad vinst har han för segren skördat?
Är det odödligt hjelte-namn? —
Nej, det är dotterns ljufva famn,
Hvars far han uti striden mördat.

i kan väl Skaldens namn till jordens gränser föra,
elda älskarns mod? — Det Vin och Kärlek göra:
lyfta flickans suck — Det Kärlek gör och Vin.
eras! seklers röst kan ej ditt lof fullkomna.
n bringar ej din sång att undra — och att somna?
skäl du läsas bör — i rara gyllne skrin.
Mon du, *Anacreon*! hur vakar
Mitt hjerta vid din lutas slag!
Och vid din ömma sångs behag
Jag, *Sappho*, all din kärlek smakar.

---

*) *Narratur et prisci Catonis*
Sæpe mero caluisse virtus.
Horat.

Och du, som Pindars höjd med Sapphos ömhet para
Hvars böjeliga röst till alla ämnen svarar,
Horats! din yra sjelf är alltid sann och vis:
Som du, jag sjunga vill; som du, mitt lif förnöta.
Dock när din hjessa djerfs mot stjernehvalfvet stöta
Jag stannar långt ifrån och ger din flygkonst pris:
Men hvad jag skyndar mig att följa
Dig till ditt täcka Tivoli,
Att se din kärleks fjolleri,
Och dricka din Falernska bölja!

Hvad dref Philippi Son att frid och lugn försaka?
Men törst till likars blod? — Nej törst att nöjet sm
I nya flickors sköt, i vin af nytt behag.
Och du, o Salomo! så värdig Kungastolen;
Med skäl vi helse dig för visats under solen:
Du tusen flickor ägt och vin af tusen slag.
Må andre dina *Ordspråk* prisa
Och andre ditt *Prädikesätt;*
Min undran gifs med mera rätt
Åt älskarn i din *Höga Visa.*

Säg, hvarför Fabeln vill att ibland Musers skara
Och bland Behagens flock skall endast flickor vara?
Jo skalden häraf lärs att dyrka Fröjas kön.
Och denna gamla digt om en Pierisk källa,
Hvad är dess ändamål? Jo, blott att föreställa,
Det ingen törstig skald har rätt till minnets lön.
Så sjelfva Pindens Solon stiftar,
Så talar han er, Skalder! till: **)
"Åt den som icke dricka vill,
"Allt hårdt och svårt Försynen skiftar."

Så älskom, drickom då förn våra timmar sluta!
Kanske jag, min Eglé, dig blott i dag får njuta;
Kanske jag Lethes flod i morgon smaka skall.

---

*) *Sublimi feriam sidera vertice.*

**) *Siccis omnia nam dura Deus proposuit.*
Horat.

Bacchus! Kärlek kom! låt mig ej Eder sakna,
stund jag somnar in att icke mera vakna;
all ej skrämma mig Cocythens mörka svall.
Er vän, jag trotsar alla öden,
Och Menniskjors och Gudars hot:
Er vän, jag med en dristig fot
Kjerfo träda ned till sjelfva döden.

Apostille.

Af den dyrkan Bacchus njuter
Mistet Asträd ej sin rätt:
Hjertat tändes dubbelt lätt
När hon der sin olja gjuter.
Men han är ej mer den Gud
Som man offrar blod och tårar,
Som förnöjs af klagoljud
Och hvars pil förgiftigt sårar.

Lycklig dårskap, yra nöjen,
Lek och växling, sång och löjen,
Är den dyrkan han begär.
Facklan han i vinet släcker,
Bågan han i fallet bräcker
Och i kogret drufvor bär.

Kär och törstig alla tider,
Jag mig alltid lycklig ser;
Ty när Bacchus för oss strider
Skönhet snart sig vunnen ger.

Och den sköna smeker
Med en kärlig röst.

Älskaren se tiden,
Som till kärlek drager!
Om I längre biden,
Är han mer ej qvar.

Gån, att nöjet lyda!
Blott en tid det rår.
Må dess blommor pryda
Eder ungdoms vår!

Saknaden.

Ensam i min hyddas famn;
Med min saknad ineslutan,
Ögat skumt och rösten bruten,
Suckar jag Zulimas namn;
Bledet svallar, hröstet häfves,
Lågan genom själen tär;
Jag förqväfves, jag förqväfves
Utaf minnen och begär.

Du, som mina ödens skick
Med ett ögnakast förbyter!
Från ditt löje lifvet flyter,
Verlden ljusnar i din blick:
Kroppens plågor, sinnets smärta,
Grafvens djup som förestår;
Allt förglömmes, då ditt hjerta
Mot mitt ömma hjerta slår.

O! hvad vore utom dig
Lyckans nåd och snillets lager? —
Blott en skugga, som bedrager;
Blott en dröm, som skingrar sig.
Jämte dig, jag ej förskräcktes
För Tartarens gruflighet;
Utom dig, min ledsnad väcktes
Vid Seraphers salighet.

På Musiken af Haynd Roxelane.

Ynglingen.

Blodet brinner, hjertat hoppar: —
Af den klämda drufvans droppar
Födes modet, födes snillets lågor,
Födas dygder och förmåga.
Bacchus bjuder — hjeltarne tjäna
Bacchus bjuder — skalderne sjunga
Gudar, Gudar! om ej Nectarn fans,
Hvad vore all Olympens glans.

Flickan.

Vet, den kraft som drufvan gömmer,
Påfängt sig berömmer
Mot det rus din känsla tömmer,
Vid en flickas famn.
Om du där ej söka vet
Tröst för din odödlighet;
Om ej kärlek lagren räcker,
Som din åtrå väcker;
Skall din möda
Sig föröda
För ett fruktlöst namn.

Ynglingen.

Klokt var Flickans tal, min Broder!
Cytherée är nöjets moder.
Yngling drick: men må du ej förgäta
Hennes myrt i rankan fläta!

Kärlek bjuder — hjeltarne blekna:
Kärlek bjuder — klipporne vekna:
Ömsom dödens eller lifvets Gud
I stålets brak och lyrans ljud.

Snart åt hvalfvets vestra sida
Ses din stjerna skrida,
Snart en mattad stråle sprida,
Snart hon evigt släcks.
Njut den dag som åt dig ler;
Tro ej hoppets morgon mer. —
I Tartarens öcken, Bröder!
Ingen drufva blöder,
Och mot famnen
Blotta hamnen
Af en Skönhet sträcks.

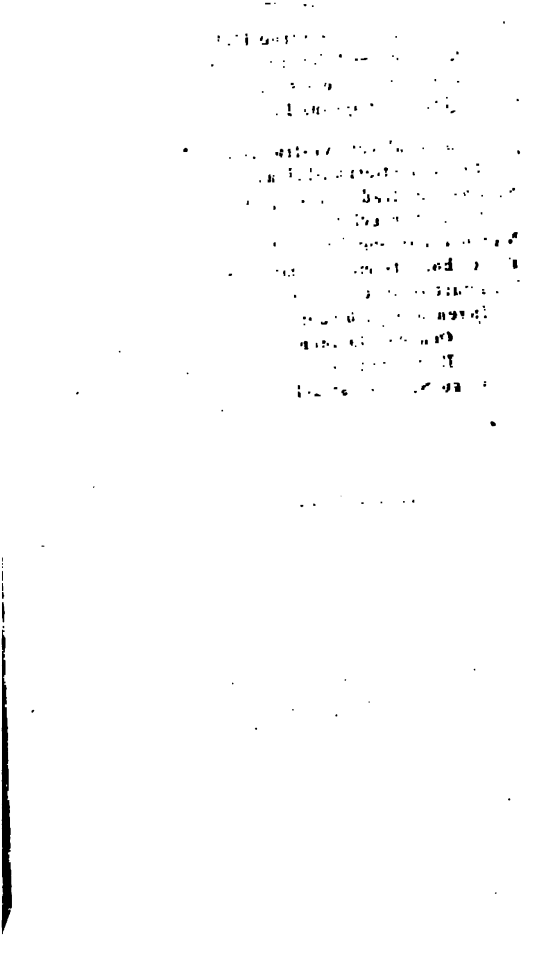

TIRER, SAGOR,
FABLER
OCH
NDRA SKÄMTSAMMA
SKRIFTER.

Mina Löjen.

Le rire est bon pour la santé;
Et me moquer des sots entre dans mon regime.
Dorat.

Jag ler — o Gudar, Nöjets Gudar!
En anblick föder mig på nytt:
I mina tankars klädnad bytt
Från sorge-dok i glädje-skrudar.
Som jorden vid den tändte dag
I solens läuta färgor prålar;
Så från ett klarnadt sinne strålar
Det ljus, som stundom med behag
Vår lefnads nakna öcken målar.
Jag ler — Fly bort, du dårars Här!
Som dig med sjelfgjord smärta sårar;
Oskära ej med dina tårar
Den vers åt Löjet helgad är.
Fly, att af dagens ljus förgäten
I skrefvors natt bland ufvar bo;
Och våga ej, med dina läten
Att störa mina qvädens ro!

En Fakirs rygg, som kedjan böjer;
Ett tårfullt ögas mörka grop,
Hvars blick en afgrunds fruktan röjer
En panna som bekymret plöjer;
Din bleka hy, ditt klagorop:
Är det den åsyn, som förnöjer
En Gud, så nådig och så öm?
Nej, grymme! i en mjältsjuk dröm
Du dig en Gud ur hjernan skapar,
Som dina *egna* lyten apar. —

Han, som i vårens blomma ler,
Och uti vestans flägtar andas,
Och uti drufvans nektar blandas,
Och genom solens blickar ser;
Hvars röst Glicere på harpan spelar;
Och Han, som eld och sötma delar
Åt hvarje kyss som hon mig ger . . . .
Hvad? — Skulle han till tack begära
En kalk af mina tårars fröd?
Han sjelf, så lycklig, och så god,
Gör menskjens lidande hans ära?
Begär hans altar gråt och blod? —
Mitt bröst förbannar denna lära.

Glicere! skön är du; himmelskt skön!
Roslin förgäfves duken breder,
Och *L'Archevêque* för konstens heder
Ej vågar ett så farligt rön.
Glicere! men än, ett enda fattas,
Det utgör själen af din pragt:
Af ögat du gudomlig skattas,
Men hjertat har ej något sagt.
Ditt lof från alla läppar flyter:
Hvad glans, behag, och smak, och skick!
Du ler! — I samma ögonblick
Vårt lof i kärlek sig förbyter.

Säg, Bubo! hvilken förmons-rätt
Ditt väsen öfver djurens höjer? —
Jag har förnuft — Det säges lätt:
Men men det lika lätt sig röjer?
Du sofver, äter och blir mätt;
Du röres, lider, älskar, hatar,
Du åtrår, njuter, leds och ratar:
I ett så upphöjdt tänkesätt
Känn, säger du, min Guda-ätt.
Hvem delar mina ärestoder? —
Jag, svarar Apan, jag, din broder —

Förr skulle du med skäl berömt
Ditt tungomål, din konst att stoja;
Men ach! hvi har man så fördömt
Gjort menskja ur en Papegoja.

Ett skäl af heligare magt
Du snart för våra ögon ställer:
Har icke sjelfva Skriften sagt
Att du i välde, som i pragt,
Mer än den stumma fånad gäller.
Som hon din spira underlagt —
Men när det svultna Lejon slukar
Ditt majestät med hull och hår,
Men ej din nåd för vida går,
Och det för mycken frihet brukar?
Din arga hund, din ilskna tjur,
Och flugan på din Kunganäsa,
Lär dessa oförskämda djur
Sin Bibel litet bättre läsa:
Hvad annars gagnar ett befäl,
Som ej den minsta jordmask lyder?
Nej; hör af mig det enda skäl,
Som menskjans högre välde tyder:
Du ler; du ensam ler, min vän,
Uti Naturens vida rike;
I annat allt du djurens like,
Från dem af Löjet käns igen.

Se dessa folk, så vida skilda
Från oss till skapnad, bruk och ert,
Och säg när du dem kallar vilda,
Hvad detta skällsord billigt gjort?
Mon brist på Präster, som förföra;
På Läkare, som tyst förgöra;
På Dommare, som vränga lag;
På Konungar, som Folk förtrycka;
På Smickrare som laster smycka;
På usla Rimmare som jag;

På Spelhus, Nummerlotterier,
Spectakler, Baler, Slottscantalier,
Gillestuger, Lazaretter? — Nej:
Helt visst i deras grofva seder
Röjs menniskan med långt större heder;
Men se — de skratta nästan ej.

En trögvext ört på jordens yta
Var visdom förr; så är den nu.
Dock kan ett Grekland billigt skryta:
(Må icke Sverge det förtryta!)
Dess Visas antal steg till sju.
En bland dem *) säges ha altid skrattat
Åt hvad som händt, åt dygd och brott.
En annan åter ögat mattat
Att gråta öfver ondt och godt.
Om en af mina vänner frågar,
Hvem mest af dessa prisas må,
Jag öppenhjertigt svara vågar:
De voro narrar båda två.
Allt har sin tid; men dårar strida
Mot ordning, tid och skick och allt;
Hvad menskligt är, bör menskjan lida:
Naturen gråt och skratt befallt.
Det är ett fel, att löjet hämma
När man så mycket löjligt ser;
Det är ett brott att ögat dämma
När menslighet om tårar ber.
Ve den barbar, för känslan död,
Som famnen för en broder sluter;
Som icke rörs vid uslas nöd,
Och då han delar dem sitt bröd,
Af vällust icke tårar gjuter!

---

*) *Egentligen höra ej* Heraclitus *och* Democri
de 7 Vise i Grekland. Det är ett verkeligt misst
Författaren sjelf erkänt.

Utgifv. Anmärk

Men Våren följer Vintrens spår.
Ej Boreas våld beständigt varar,
Att fältets prydda barn föröda;
Zephiren stundom skalkas får,
Och hjertat skulle snart förblöda
Af egna och vid andras sår,
Om Löjet ej en balsam ägde
Som kunde lindra våra qval,
Och om ej dårars runda tal
De olycksfullas öfvervägde.

Kom då, du Löjets qvicka tropp!
Följ mig i alla lifvets skiften
Och där mig ta et glättigt hopp
På brädden af den mörka griften!
Låt edra vingar flygtigt sväfva
Omkring mitt bord, min säng, min bok;
Låt dumhet för en gissel bäfva;
Men söken väl ett utbrott qväfva
I sällskap med en högborn tok.
Hvi kan jag ej tillfyllest bäfva
Att bland de store vara klok?

Hvem skall jag först mitt löje skänka? —
Jo, Ärans folk hör ära ske,
Det vore bördens rätter kränka,
Att ej *de Höga* först bele.
Ach! när jag deras lif beskådar,
Så fullt af laster, prågt och tvång;
Den glans, som ingen värma bådar,
Och yrslan vid Sireners sång;
Det stoj, som endast örat fyller,
Då själen tom och hungrig är;
Det glitter, lifvets skal förgyller,
Då masken sjelfva kärnan tär;
Den *goda ton*, som mera gäller
Än vett och dygd och skicklighet;
Det *falskhets gift*, som oskyld fäller

Med en belefvad nedrighet;
De nycker, som förtjensten dömma,
Som blindvis lasta och berömma,
Och slutas med ett: vare sagdt;
Den träldom hos en Öfverherre
Som dubbelt hämnes på de smärre;
Det nit för egen vinst och magt,
Som säljer Fosterlandets lycka
Mot rätt att i sin mon förtrycka,
Och sig med band och stjernor smycka,
Och dunsta museus och förakt;
Den svarta list, de djupa ränker,
Som döljas under vänskaps barf;
Den skyddnings-blick en Midas sänker
Till dem, som snillet fått i arf...
När jag hos Er, J Lyckans söner!
Så mycket argt och uselt ser;
Jag all er brist och dårskap rönor
Och utaf harm och ömkan ler.

J *Levi barn!* tan intet illa,
Om jag åt eder skratta törs.
J mån ju nöjas att förvilla
Det folk, som rikta kan er börs;
Men jag, ty värr! som intet äger,
Hvaraf man tionde kan få,
Hvad jag i fåvisk blindhet säger,
Må ljusens barn ej akta på.
Jag må ju le, när J prediken
Om denna snöda verlds förakt,
Och likafullt med allo magt
För gunst och vinst och vällust fiken.
Er vård, att våra själar söfva
Med hopp om evig himla-ro,
Och jorden till er sjelfve röfva
Och sjelfve njuta, då vi tro;
Ert helga hat, hvars vreda vågor
Ej månsin stillas i er själ;

Ert Christna nit, att för vårt väl
Oss skära genom blod och lågor;
Och allt det andeliga gräl,
Som plär en pöbels lättro gäcka:
Allt må ju med fördubbladt skäl
Till löje mer än vrede väcka.

Åt er, åt er, J tidens *Lärde!*
Jag ofta hjertligt skrattat har;
Åt edra frågor utan värde
Och edra meningslösa svar;
Ert raseri att allt förklara,
Ehvad som händt och aldrig händt;
Er blinda vördnad, att försvara
Hvad Ålderdomen tänkt förvändt;
Er konst, att öfver hårstrån kifva,
Och skrifva, skrifva, skrifva, skrifva,
Kors och tvärs och med och mot;
Att känna noga jordens klot,
Och hvilken väg dess rullning tager,
Men ej den kraft som hjertat drager,
Och ej dess brist, och ej des bot.
Hvad mera löjligt, än er möda
Att här ert lif i brist föröda
För äraus lif i Minnets sal?...
Men hvem kan räkna stjernors tal
Och all den lärda dårskaps gröda?
Om du med Voltaires dubbla lif
Och Voltaires skicklighet att gäcka,
Ej ägde annat tidsfördrif;
Så skulle mödan dock förskräcka,
Och dina dar förlitet räcka,
Att teckna upp en litanie
Af allt det lärda vurmeri
Som visa hjernor kläckt och kläcka.

Du *Poetastrers* magra kön,
Om lärt, till dina synders lön

Och våra synders lön, att rimma,
Åt dig jag ökrattat mången timma!
Skryt icke Grekland! skryt ej mer
Af din gudomliga Homer,
Sen Sverge i sitt skötte åger
Den honom vida öfverväger.
Den gamle i sin Iliad
Blott då och då man sluta funnit,
Då vår den höjd i konsten kunnit
At snarka i hvar enda täd. —
Skryt ej utaf din Sapphos sånger,
Som störtat sig på Leucas bank;
Den Svenska var ju tusen gånger
Mer ful och mera åtskogskrank. —
Om Æschyls röst de Grekers öra
Med sådan styrka kunnat röra
Att deras fruar missfall födt,
Och deras barn af skrämsel dödt;
Hör det vår undran mindre göra:
Hvem blir ej snart i själtåg bragt
Att Träskets Dramaturger höra?
Då Æschyl slog med åskans magt,
De med narcotiskt gift förgöra. —
Hvi har jag ej, o Pope! din hand,
Att i en Dunciade betvåla
Den mängd Scriblerer i vårt Land,
Som med Apollos lager pråla?

Och du, de *sköna dårars* slägte!
Ach! skulle jag ej le åt dig?
Dig, som en nådig Himmel väckte,
Att mot bekymret föra krig.
Vårt kön, som vant vid plumpa seder
Dig för sitt fall beskylla plär,
Dock måste medge till din heder,
Att du vår fot til Afgrund leder
Så ljuflig väg, som möjligt är.
Allt hvad du tänker, hvad du säger,

Din svaga dygd och täcka brott,
Allt är så läckert och så smått;
Allt till vårt löje anspråk äger.
Hur kunde ur så bitter ton
En Boileau mot din ära qväda?
Jo vet, till tröst, att en kalkon
Gaf honom fulla skäl att smäda *).
Ditt djupa vett, din säkra smak
Att om den benigaste suk
Uti parurens högmål dömma;
Din konst att under blomster gömma
Ditt afundsfulla hjertas svall;
Att genom *om* och *men* berömma,
Och utan kärlek synas ömma
Och under brånad synas kall;
Ditt yra skämt ditt qvicka joller,
Der du ej sjelf din mening vet;
Ditt svek, din söta trolöshet,
Som sällan vår förtviflan våller;
Och dina nyckers flygtighet;
Din list, som råder öfver styrkan,
Som gör din herre till din träl: —
Ach hvad oräkneliga skäl,
Till lof och löje, hat och dyrkan!

Men du, hvars hand, så djerf och svag,
Med högmod andras dårskap risar;
Mon du väl sjelf, min lilla *Jag!*
Mon du väl sjelf vid sannings dag,
En mindre löjlig skapnad visar?
Träd fram uti ditt samvets ljus,
Och se hur högt din vishet gäller,
Då, främling i ditt egit hus,
Du andras fel i dagen ställer.
Säg, hvilken dig med blindhet slog,
Då du till lycka och till heder

*) *Läs anecdoten härom hos Helvetius.*

Den Heliconska vägen tog,
Som gent till Hospitalet leder?
Hvad usel smak, hvad mager spis
Att sig med lagrens barkbröd föda,
Då Siffrans barn på Croesers vis
Sin dumma kropp i vällust göda?
Tror du vid Polens platta bygd *)
Att någon lön åt snillet ämnas,
Der blott din farfars farfars dygd
Har rätt att för din egen nämnas? . . .

Håll upp! — Jag nog min dårskap ser;
Jag, som en an, åt svaghet skattar,
Och, då jag högt åt andra skrattar,
Jag åt mig sjelf i tysthet ler.

---

*) *Det är bekant, att Jorden är platt vid Polerne*

ordens Skapelse.

rt är en sats, hvars spår man finna lär
I alla åldrar, alla länder,
Att menskan, sådan som hon är,
qval och brott och villor och begär,
g kommit fram ur några goda händer;
är förvändt på detta usla klot.
ir och blir vår gamla klagovisa;
ket blifvit ställdt uppå sä galen fot,
vill jag nu enfaldeligen visa:
ms hvar och en, på skickligare sätt
Att denna hemlighet förklara.
Theolog — jag vågar ej försvara,
det är jag som alltid äger rätt.

hade skapt de många Verldars skara,
Som hit och dit i rymden fara,
Förutan irring, om hvaran,
ppå sitt verk; och fann det i sitt tycke
Ett så fullkomligt mästerstycke,
skapadt verk fullkomligt vara kan:
Jofur sjelf är ensam och allena
tor och vis och säll till sin natur;
öljer, att hvart kreatur
i sina gåfvor skall förena
En brist, en ändlighet, en gräns,
skapadt ting från sjelfva skaparn käns.
e varelser till antal utan ända,
Jofurs hand kring alla verldar sått,
Det annorleds ej kunde hända,

Än att de fått,
En inskränkt lott
Af vist och godt.
Men märk, hur väl Naturens Far förstått
Att brist och gåfvor sammanställa,
Då med ett ringa sällhets mått
De voro dock fullkomligt sälla;
Ty vara säll, det är att vara nöjd.
De voro det; de sökte ej att vinna
En lycka till förbuden höjd,
Som dem omöjligt var att hinna.
Men med förståndet var ej så:
Vid känslan af dess brist, de kände sin förmåga
Att vida större kunskap nå;
Och af en gnista ljus blef snart en vidgad låga.

Allt skickadt var så visligt och så väl:
Hvem undrar då om *Jupiter* fann skäl
Att sig i sina verk förnöja.
Och kanske var det nog att värdet deraf röja,
När Mästarn sjelf dess duglighet förfor;
Ty — Gud förlåte mig — Jag tror
(Fast alla Granskare i verlden deråt skratta)
Att ingen säkrare kan skatta
Hvad pris ett prisvärdt stycke bär,
Än den som sjelf har haft besvär
Och skicklighet att det författa.
Men som det klåparns vane är
Att hemlighetens skygd för sina verk begära,
Då snillet deremot ej nånsin frukta plär
Att midt på dagen söka ära;
Lät *Jofur* straxt sin Härold budskap bära,
Det alla Gudars här, af all slags kön och rang,
Vid pukors och trompeters klang
I Rådet skulle sammanträda
Att rum som Domare beklåda.
Dem uppdroges nu fullkomlig rätt,

Att Skapelsen med stränghet nagelfara
Och yttra sig om, hur och på hvad sätt
Det eller det bordt annorlunda vara.

När nu, med mycken ståt och pragt
Den Himmelska Areopagen
Var samlad på bestämda dagen,
Att verldens byggnad ta i akt;
Blef hvar och en så högt betagen
Utaf den vishet och den magt
Som detta stora verket röjde,
ta en allmän röst till *Jofurs* ära höjde:
Minerva sjelf blef till förundran väckt;
Och *Venus* fann . . . att det var *alltför täckt.*
Apollo såge till Lyran hänryckt hasta,
Och söng, uti en andedrägt,
ylsk lapromtu, som tjugu Sånger räckt
Om Damerna ej ropat: *basta!* —
stet ord kritik? — Deri ni er bedrar:
Ännu var der en små-Gud qvar
äntade till slut, att slutligt allt förkasta. —
Det är ej svårt att gissa hvem han var:
hans falska blick ett bittert löje lyste;
Hans läppar gift, hans hjerta galla hyste;
Hans panna grälets skrynklor bar . . .
På denna målning, mina vänner,
är den lycklige som icke *Momus* känner?
Nu stod han upp, och sen han väl berömt
ttere *Jofurs* Verk, och sen han väl besannat
Hvad Gudarådet derom dömt,
Så fann han dock, att ett och annat
Var . . . liksom fel, och något . . . liksom glömdt.
Man kunde, till exempel, säga,
let bordt mera glans, *det* mera fasthet äga,
stjernan torde bäst ha kunnat stå — så der!
Och *den* Planeten gå — så här!

Än tyckte vissa klot förvida vara skilda,
Än vissa stå hvaran förnär;
Och sen, att hvarje glob till rundad skapnad bilda;
Och ingen till quadrat, till sexkant, ottakant
Och så bortåt — det var, om man skall säga sant,
Så fattigt och så likadant.
Men hvad som i hans smak förnämsta felet röjde,
Det var den lag som *Zevs* åt alla väsen gett:
Att med sin lycka vara nöjde,
Och söka blott förkåfring i sitt vett.
Kort sagdt: af *Momi* ord att dömma,
Var, när omsider allt gick kring
Ej mera öfrigt någon ting
Af hela Skapelsen som dugde att berömma.

Väl! — sade *Jofur*, något trött,
Och kanske äfven något stött
Af dårens kistlighet att klandra —
(En Auctor som är Gud är Auctor som vi andra)
Nå väl! var första Auctorns svar;
I sanning gör det mig ett nöje
Att *Momus* i min konst så mycken insigt har:
Se här då, fortfor han med löje,
Tag detta ämne som är qvar,
Och skapa sjelf, bäst du är karl. —
Men menar ni den narren kunde finna,
Att det ett gäckeri af Himlens Herre var?
Nej, uti alla verldens dar
Var Dumhet Öfverdådets far;
Och utan att sig mer besinna,
Tog *Momus Jofur* på dess ord,
Och smorde hop... hvad då? — vår Jord.

Nu ser ni väl, om er behagar,
Det *Momus*-Skapare sig föga hågad fann
Att följa samma byggningslagar

n *Jofur*-Skapare tog an.
an befallt oss, usla kräk, att hyra
n mest bestod af öknar och af haf;
n oss den sluga regeln gaf,
ter vi vår lefnad skulle styra:
vara nöjde med vårt vett,
a blott förkofring i vår lycka.
axt var ett allmänt krig beredt,
uppenbart man sedan härja sett;
axt lärde afund oss förtycka
ott, den lott, som jämlikheten böd;
såg man svärdet jorden stycka,
stark den svagare förtrycka;
n bli född af millioners hröd;
Resarne till Gudar sig förhäfva,
ärgarne med heligt gyckleri,
n Altaret till Thronen sträfva;
ors länk vid Himlen fästad bli;
sågs, vid Fanatismens skri,
trampade Förnuftet bäfva,
ett brott att icke tankan qväfva;
öfver allt den natt af barbari,
innu de dödelige sväfva.

Jofur nu beskåda fick
så förvirradt Jordens skick,
t var sänkt i laster och elände;
n grym och vred sin åska tände
svor att i ett ögonblick
störa ett så brottsligt näste. —
n när han ock sitt öga fäste
årskaps mängd som menniskjan begick;
ingen ting som hennes glädje närde;
gen ting som hennes själ förtärde;
tolta mod, och hennes djerfva hopp,
hennes korta lefnadslopp,
drömmars ras som vishets namn begärde:

Blef *Jafar* snart till ömkans löje bra
Och sade: "Usla kräk! det skulle litet bät
Att öfva ut på er min magt:
Förtjente af min hämd, men mer af mitt fi
Jag för er dårskap skull vill edra brott för
Må då er Danvik gerna stå
Så länge som den kan." — Han slöt... och

äger ej snille för det man är galen.

Skaldestycke,

ädt till Sällskapet: Pro Censu Communi
d. 1 Sept. 1787.

---

ager det — Helt visst blef mången stor mans del
va något fjät, att mörkna vissa stunder.
nligt är ställdt på gränsen af ett fel:
s bergets spets, dess brantare derunder.

a faran, dödlige! af Snillets himlalån.
d, nu åter mask, hvad sänkte dig? — En svindel.
a spännings-kraft, som lyft dig Snillets son!
han? — Blott ett hår, blott tråden af en spindel.

, som sin ära stödd på tjugu sekler ser,
st bland Skalderne i evigt lof regerar,
smrar *han ibland, vår goda Far, Homer*:
egna ord — Förlåt jag blott citerar.

näst, o Edens skald! står du vid Snillets thron —
Dödens aftelse af Syndens hor med Satan!...
Himlens canonad!.. Är detta Skaldens ton?
et mera likt, af någon full på gatan?

då förvillelsen allena Skaldens lott?
rap blott en frukt i Vitterhetens rike? —
het, Visket sjelf är stängd af krets och mått;
er, eller vik — och du är fånans like.

som af åplets fall för Stjernan lagar fann,
t Calculens *djup, och* klufvit ljusets stråle! —

Också red du en gång till Bedlam, store man!
Från Apocalypsis uppå en musblack fåle.

Och du, som manniskan det stora budord skänkt:
Att blott i *Triflets* spår till sanningarne vandra!
Du glömmer det — och straz bland *Hvirflar*, oförtänkt,
Du famlar yr och blind, som *Mesmer*, och vi andra.

Men fast man någon gång i Solen fläckar såg,
Blir Månan likafullt, med sina fläckar, Måne.
Fast *Newton* sjelf en dag i Andefeber låg,
Blir *Swedenborg* ändå helt rätt och slätt — en fåne.

J, narrar utan smak, som Gudarasande
Tron eder stora bli med stora Skalders brister!
J, narrar utan vett i Vettenskaperne:
O Svedenborgare! O Rosencreutzare!
O Drömmars tydare! O Skatters sökare!
Nummer-puncterare, Magnetiserare,
Physionom- Alchem- Caball- och Harmonister!

Er slutsats är förvänd. — En klok kan galen bli;
Den snille är i ett, kan vurma i ett annat:
Men tro att Snillets höjd är höjd af raseri,
Se deri, mina barn, bedran J er förbannadt.

Förgäfves sagt! — Nå väl, en genväg öppnas er:
Pope puckelryggig var, *Homer* och *Milton* blinda.
Att deras likar bli, godt folk! hvad tarfvas mer,
Än sätta puckeln på, och ögonen förbinda.

Men lemnom skämtets udd! — Försvagt dess vapen är
När Lagen ropar hämd och Religionen blöder;
När Samfunds-lugnet störs, och villan upprätt bär,
Mot sanningen den arm, som sveket hemligt stöder.

Då, Skaldmö! rusta dig, då fatta mordets dolk
Och slå den djerfvas bröst att ärret evigt blifver

[illegible] väckte dig att bli förnuftets tolk:
[illegible] lyd med värdighet den kallelse det gifver!

O Manhem! lika nämdt af gammalt mannavett,
[illegible] gammalt mannamod; o säg, hvar skall du hamna
[illegible] villors djup? — Ett år och ännu ett:
[illegible] Bälten skall med blygd ett vidsträckt dårhus famna.

Från dårskap är all last: all dygd af ljuset är.
[illegible] brott mot vettets bud är brott mot Majestätet,
[illegible] Menskjans majestät, och dit, Regent! — ty lär,
[illegible] Fanatismen går, går Upproret i fjätet.

[illegible] mig sanningen, min Kung! — Förlåt den dygd,
[illegible] Skaldens bröst, som lyfter fria själar,
[illegible] för ditt lof skall se med lika blygd
[illegible] sträckas ut till dårar, som till trälar.

[illegible] J, som bindelen på deras ögon lagt,
[illegible]! — Hvad är den lön J efterleten? —
[illegible] ser det — Ryktbarhet! allt lyder då din magt,
[illegible] dåren, dåren sjelf vill nå odödligheten!

Välan, den väntar er. Oss väntar i dess famn
[illegible] lagerkrans som mig, den tistel som er kröner —
[illegible] det, o Efterverld! Jag offrar deras namn
[illegible] för dig, och dina söners söner!

Anmärkningar.

Str. 1.

Det är i allmänhet genom trenne slags fel, som Snillet förlorar sig: *Vanmagt, Yra och Afvikelse.* Författaren [illegible] exempel af hvardera slaget. Det är *Homerus*, slumrande, *som han dansat sig* trött med Gracerna i Olym-

pen; det är *Milton*, förvirrad, som rusar i en färahjul
sen han nederlagt kämpans det är *Newton*, som vält
Sisyphiska stenen, sen hans hand styrt stjernorne.

(— helt visst blef mången stor mans del,
Att snafva något fjät, att mörkna vissa stunder.)

Och i Str. 2.

(Känn faran, dödlige! af Snillets himlalån.)

Man bör noga märka, att Auctor säger *många*
men ej *hvarje; faran*, men ej *följden*. De bedraga s
mycket skamligt, som tro att förvillelsen är ett villk
för Snillet. Ty fast man beklagligen kan räkna en o
annan bland store män, som någon gång afvikit från sm
och förnuft, så hafva dock andre med lika säker som d
stig fot genomvandrat sin bana. Sådane äro bland Sk
derne: *Virgilius, Horatius, Voltaire, Pope;* bland Ph
losopherne: *Locke, Helvetius, Montesquieu, d'Alembe*
med flere.

(Den stora spänninge-kraft, som lyft dig, Snillets son
Hvad är han? — Blott ett hår, blott tråden af en spind

Huru skulle det ej förödmjuka den lilla mennisk
stora högmod, om hon rätt insåg och kunde inse de sv
fjädrar, hvaraf all dess ära, dess dygd och snille ber
dessa fina band emellan kropp och själ, materia och t
ka, physik och moral; dessa band, som alla känna, m
få vågat undersöka. Man tillstår i allmänhet, att m
och dryck, att luft och rörelse verka ögonskenligen
vårt lynne och våra förståndsgåfvor. Hur mången st
Auctor har ej skrifvit platt, efter en elak matsmältnin
Huru mången dum hjerna har ej gnistrat af qvickhet e
ett godt glas vin? Den sagtmodigaste menniska kan
begått ett mord i fylleri? Hvad vill det säga? Ja,
musten af ett visst vegetabile, svälld i hans mage
gången i mjölksaften, derifrån i blodet, derifrån

hvart, har gifvit honom en tanka, som han aldrig förut haft, väckt ett begär som han nyktor skulle fasat vid, och lyftat dolken i den frommes hand. Det återstår oss ännu en ny Vettenskap att utreda: det är en *Läkarekonst för Själen*. Den namnkunnige *Camus* är den enda som skrifvit i detta ämne. Han omtalar en man, ganska dum i sin ungdom, som efter ett starkt fall, blef en af de yppersta Snillen i sitt tidehvarf. Påfven *Clemens VII* hade att tacka en blessure i hufvudet för sitt förunderliga minne. Ännu äro ej Chirurgien och Medicin allt hvad de kunna och böra blifva. När de en gång förmå att sträcka sin hjelp äfven till den moraliska och intellectuella menniskan, hvad nytt ljus skall ej uppgå för Philosophie och Lagstiftning! Och hvarföre ej hoppas det? — Ännu en gång: om en viss grad af känslighet utgör grunden icke allenast till vårt snille:

La sensibilité fait tout notre génie;

utan ock till vårt lynne, våra seder och dygder; om denna känslighet beror af organernes byggnad, af blodets beskaffenhet och omlopp, af vätskornes brist eller ymnoghet, af fibrernes spänstighet eller slapphet, med ett ord, af helsan; och om helsan kan förbättras genom god diet och medicamenters bruk: hvem kan då tvifla att den dag bör komma, då man lika väl förstår att föra en regime för hjernan och hjertat, som för magen och bröstet, att bota elak smak som att bota elak syn, lastbara böjelser, som sura uppstigningar, Dumsot som Tvinsot, Grymhet som Feber; att ligga i cur för Secteriskt som för Veneriskt, sticka Svedenborgianisme som man sticker Starren, laxera för confusion som man laxerar för obstruction, och att äta sig upp till snille och dygd.

Str. 3.

(Visst slumrar han ibland, vår goda Far Homer.)

Ingen är värd att beundra en stor man, som ej äfven förstår *att känna dess fel.* Oaktadt allt hvad Po-

dantskan *Daefer* och alla Ålderdomens öfriga i gudadyrkare så ofta uppropat till *Homeri* förs han dock aldrig bland Läsare af sund smak haf den förebråelse, att föga någon Skald fallit ifrån en större höjd. Det må vara eller icke hans tid; af den råhet i seder och brist på som herskade hos hans landsmän; så blir det lika stötande och osmakligt, att se hans Gud som dårhushjon, och hans Hjeltar som Cannibe litet värdt beundran och än mindre efterföljd, *ljusögande Jupiter i en Gudaförsamling hotar stryk; att den tappra Mars, sedan han är slag neder, ger sig att skrika som 10,000 man, utg en på mycket som en; så vida han i stället Grekerne i stycken, fördrifver sin tid med att för Jupiter. Horatius* var en man att känna Hom styrka och sin svaghet. Han berömmer ej, han rar ej, han spar ej hans fel, icke en gång ur säktar dem. Nej, det smärtar, det förargar ho se ett så lysande Snille då och då fördunklas: I quandoque bonus dormitat *Homerus.*

Str. 4.

(Men . . Dödens afielse af Syndens her med Sa Men . . Himlens canonad . . !)

Man kunde göra en mycket lång förteckni därskaper att ömkas åt, de orimligheter att förv de otäckheter att vämjas vid, hvarmed *Miltons* öfverallt är uppfylld. *Satan som bygger midt i en Sal med Koppar-Colonner af Dorisk ordning, rådpläga med Djäflarne; de stora Djäflarne som sig till Dvärgar för att ge mera rum; Synden s ur venstra sidan af Satans hufvud; Döden, e Synden med Satan,* som våldtar sin mor, *hvar*

stalig hop ormar och andra missfoster, som med tju-
de och skällande krypa in och ut i hennes inälfver;
[illegible] som roa sig på Phlegetons stränder att leka
[illegible], spela på harpa och disputera om nåden; Sa-
[illegible] som emdlertid reser igenom tomhetens oändeliga
[illegible], och finner en stor brygga vara lagd öfver Chaos;
[illegible] som betjena sig af krut och canoner vid stri-
[illegible] Himmelen; Änglar som klyfvas midt i tu med ett
[illegible], förlora mycken blod, men växa åter tillsam-
[illegible]; Döden, som slår med sin petrificerande klubba på
[illegible] kalla och det torra, som med det varma och våta,
[illegible] fyra tappre Generaler för hvar sin Armés atomer...
[illegible] detta lär gifvit Författaren och hvarje sund läsare
[illegible] rätt att tvifla om Poetens nykterhet, då han skref
[illegible] besynnerliga saker, som hans höga, sanna, maje-
[illegible] skönheter, framför allt hans målning af *Evas*
[illegible] och Paradisets lycksalighet, gifva skäl att tvifla,
[illegible] Skald på jorden uppnått styrkan af hans snille.
[illegible] får tillägga en anmärkning, af mycken vigt och
[illegible] för Herrar *Poeter af nya Secten*, hvilka *oförmögne*
sträcka sig till det höga i *Miltons* bildning, tro sig
[illegible] ersatt det med det mörka i sin styl. De känna ej
[illegible] Skald, om de häruti tro sig hafva lånat honom till
[illegible]ster. *Milton* är öfverallt klar och begriplig, öfver-
[illegible] hans verser rena och flytande, inga barbarismer,
[illegible] amphibologier, ingen galimathias i uttryck, inga
[illegible] ord utan smak och behof. I allt hvad som ankommer
Grammaticans vrängning och språkets råbråkande,
[illegible] desse Herrar fägna sig åt den äran, att vara sina
[illegible] orginaler.

Str. 5.

[illegible] då förvillelsen allena Skaldens lott? —
[illegible] Vishet, Vishet sjelf är stängd af krets och mått.)

Författaren synes här nyttja namnet Skald i sin
sträcktaste *encyclopedique* bemärkelse, då dermed för-

stås det *bildande Snillet i all slags skönhet*, bil
måge uttryckas genom linier eller ljud; desse artica
eller ej. I sanning om *Målaren*, *Componisten* och
ten, i den allmänna fördomen, plåga anses för, saart
födde därar, så måste väl dertill en anledning gifv
de oftare exempel man finner af deras utsväfningar
saken är ock naturlig. Lyftad af känslan på inbil
geus vingar, till Digtens verld, medför Skaldes
stränga förnuftet blott som varnare i sitt spår, ej
ledare af sin flygt. Hvad under, om han ofta icke hör
bud, icke lyder dess band? — *Visheten* deremot, d
säga på detta ställe, *det forskande Snillet i all
sanning*, som alltid med jämna och säkra steg bör
förnuftets fjät, inom verklighetens krets; ett si
snille kan ej fela genom ytterlighet af sin kraft,
sker sådant, antingen då det afviker ifrån sin väg, d
forskar i Chimeren — och så förklaras *Apocalypsen*,
ler ombyter ledsagare, låter bildningen söka sanni
och så påfinnas *Hvirflarne*.

Str. 6.

(Du som af äplets fall för Stjernan lagar fann,
Som mätt Calculens djup, och klufvit Ljusets stråt

Attractions-läran, *Fluctions-calculen* och en
rare *Optik*, stödd på upptäckten af Ljusets natur
delbarhet, äro de trenne stora skatter som *Newton* si
Vetenskaperne. Detta visa, mägtiga, geometriska S
går en gång utom sin bana; och *Newton* finnes icke
Jag tror att Författaren, lika litet som jag, lär h
läst hans *Commentarier* öfver *Johannis Uppenbar*
eller nåusin ämnar läsa dem. Det är en skyldigh
sanningen, att upptäcka äfven en stor mans blygd,
åt vördnaden för hans minne, att ej fästa derpå en
likens blick. *Newtons* fel är ej, att hafva illa förk
en mystisk bok; men att hafva förklarat den.

(. . . . uppå en musblack fåle.)

Auctors skämt öfver *Miltons rus* och *Newtons ridt*, torde falla något stråft för finare öron. Det är helt och hållet i Engelsk smak, såsom det höfves om tvenne Engelsmän. — Man ser ej rätt väl, hvarföre *Newton* bestiger den *blacka* hästen, då tre andra voro att tillgå; men han skulle en vara.

Str. 7.

(— Tvifiet — Hvirflar — Mesmer och vi andra.)

Cartesii Geometrie och Logik äro mästerstycken: han förra danade *Newton*, den senare väckte *Locke*. Det är i sin bekanta *Methodus* som han gifvit sin vigtiga lära om *Tvifiet*: att icke dömma förr än man prófvat, icke tro förr än man undersökt, icke kufvas af någons myndighet. Denna lära är så simpel, denna väg till sanningen så tydeligen den enda, att man ej begriper, det Philosopherne någon tid kunnat glömma eller förkasta den. *Cartesii* förtjenst, såsom alla stora Snillens, är mindre, att hafva upptäckt en alldeles ny sanning, än att hafva gifvit en halfkänd, men försummad, den grad af ljus, den kraft til öfvertygelse, den stöt til frukteamhet, som gör att man anses för uppfinnare deraf. Huru kunde han väl sedan så plötsligen glömma hvad han så strängt hade föreskrifvit; och digta ur sin hjerna ett Physiskt System af så riaga grund, att han sjelf nödgades kalla det sin *Roman om Naturen*? Alle sunda Naturkunnige hafva ock ansett det för sådant, och det saknades endast, att en *Somnambule* i våra dagar, en piga i Strasbourg, skulle se hans *Hvirflar* och hans *räfflade materia* helt tydeligen i sömnen. Den nya theorien om *Animaliska Magnetismen*, i fall man så må kalla hvad som saknar alla principer, hvad som äger så litet förhållande till sitt namn, att det lika väl kunnat heta *Animaliska Quadraturen*, eller *Animaliska Nepotismen*: denna Medico-Metaphysi-

ee-Theologiska dårskap, uppfunnen af *Mesmer*, refer
rad af *Puisegur*, och helt nyligen i Sverige amalga
rad med *Swedenborgianismen*, hvem skulle väl tro,
den räknar sitt ursprung från den *tvifsande Philosop*
och att *Cartesius* födde *Mesmer*? Imedlertid finnes i
förres Skrifter dessa fina corpuscler, begåfvade med
mågan att inflyta och verka på en sofvandes inbildni
att uppväcka aningar om tillkommande händelser, bi
lor af frånvarande vänners sorg och fienders stämplin
med flera dylika galenskaper, som gifvit vår Skald
ledning, att jämföra en ögnblicks förvillad Philos
med en evigt yrande Charlatan.

Str. 8.

(Blir Swedenborg ändå helt rätt och slätt — en fåne

Någon skulle tycka, att detta yttrande är nog h
om en man, som ehuru ej berättigad genom stora uppt
ter att räknas ibland Snillen, likväl icke varit utan
tjenst mot Vetteskaperne. Hans Mineralogiske och
miske arbeten intyga i sanning om en grundlig kuns
Men då dessa skrifter utgöra så litet mot hans Myst
arbeten, hvilka kläda en hel vägg, då de dessutom
vittna om minnet af hvad han lärt, än om redighete
hvad han tänkt; så lärer Skalden, af samma skäl
Newton och *Cartesius*, oaktadt en och annan villfar
dock i allmänhet böra anses för kloka hufvun, icke
sig samvete att ställa *Swedenborg* på Dårlistan, fö
han någon gång i sin lifstid råkat skrifva förnuftigt.
säger alla dagar: *Det var en man af god hälsa: Det*
en ursinnig stackare. Detta hindrar ej, att den ena
någon gång i sin lifstid haft en anstöt af feber, den
dra då och då en *moment lucide* (lucidum intervall

Str. 9.

(Tron eder stora bli med stora Skalders brister.)

Det är dessa brister, som en anonym författare
illa tycks hafva sammanställt, då han säger:

Du, tag af Shakespear *yrslan*
Med store Klopstocks *orim*
Och Göthens *convulsioner*
Och Ossians *evigt samma*.

Hufvudsakliga reglorne för denna nya *Epileptiska* ...en äro följande: Att lemna sig helt öfvergifven åt en ...ad inbildning, lik vädret, icke vetandes, hvarifrån ...kommer eller hvart man far — Välja sig ett ämne, ...man tar afsked af vid Titelbladet — Tro tankan vara ...när man ej begriper sig sjelf; versen stark när han ...r örat — Förkasta rim och meter såsom fjettrar för ...et — Skapa nya ord der de ej behöfvas, och så bar...ke som är möjligt. — Bland bruklige ord hälst nyttja ...e som ej hafva någon bestämd mening — Till obe...lige ord lägga obehörige epitheter — Vränga Svenska ...maticans flere hundra års gamla ordning; o. s. v. ...rimmet undantages: [och

Quand on a perdu la raison,
Pourquoi s'amuser a la rime?

...an väl fråga med *Piron*], känner jag ej för denna Vitterhet något fullkomligare modell, än Skalde...et: *Dalkarlarne*, der man ofta finner alla ofvannäm...genskaper på ett mästerligt sätt innefattade i en en...ra, t. ex.

...h plöjarns pust, Prins, din förgudnings flägt skall blifva.

Man må förundra sig — eller, rättare sagdt, icke ...dra sig öfver den nära likstämmighet, som finnes ...an vårt Vittra och vårt Andeliga svärmeri. När man ... i våra moderna poemer, om det *högsta sköna* och ...a, om *Spherernes harmoni*, om *den himmelska flägg*...om *sjelfvet* — hvem skulle ej tro sig i Swedenborgs

Andeverld, i det nya Jerusalem, se *spherer af herr*
utflyta från menniskans egenhet, som uppkommer a
tenskapet mellan det onda och osanna? — Det är så
ganska säkert att smak och förnuft, falsk smak och
ler „åre alldeles det samma, endast åtskilde till sit
remål, och bådas gemensamma fel att afvika frå
dens bokstafs-mening, h. e. ej förstå hvad man s
Jag gillar mycket vår Auctor som, så väl i denna s
som hela poemet igenom, ställt dessa dårskaper
sammans.

(Å, Herrar utan vett i Vetenskaperne.)

Författaren, som hittintills ledt sitt Poem i
bundna strophor af 4 vers hvardera, har, vid fra
landet af dessa narrar, funnit sig så påträngd a
skouen som velat in, att han sett sig nödsakad, m
skick och ordning, bryta harmonien, förderfva
och utvidga denna stroph till hela 7 rader, för at
na alla rum, och göra hvar man rätt. De tycka
dessmindre vara tämligen väl sammanpackade.
skulle icke tro, då man ser denna församling, att
nen vore flyttad ända längst tillbaka i barbarie
hvarf?

(O Swedenborgare!)

Dessa de ursinnigaste af alla jordens fanti
förtjena rätt väl att anföra bandet. Alla andra Sv
re plåga dock rasa med en viss ordning, plåga dee
ma en viss slutkonst, och draga mer och mindre
följder af orimliga principer. Men dessa äga en
samt tillhörig gåfva, att oskiljaktigen förena den
maticaliska oredan med den *Logiska*, ordens mörk
meningarnes. Tvenne phraser bredevid hvarandra
denborgska Skrifterne hafva lika så liten gemen

m de åtskildes af hundra sidor, som om de sades af
rsoner, af hvilka den ena ej hört hvad den andra
År det en gåfva af naturen? eller är det en konst
t undvika motsägelse? De kunna sannerligen vara
tygade, att ingen vettig man skall besvära sig med
vederläggning. Hvilken skulle väl raisonnera med
som har ställt sig utom krotsen af allt raisonne-
? Man kan bota en ledvridning, lära barnet att
en hvad vill man göra med dem som ben och fötter
fhuggne?

Om man sade er: *Att det eviga hvitas fyrkant har
icke hos det svarta ett trekantigt Dödslif, hvilket
if i kretsligt uppstigande djup, genom enbetens
fuldighet alstrat en Lifsdöd från lukt till smak
rån smak till lukt; att som således dödslifvet ej an-
kr, än det fyrkantiges lukt i hvitnande till svart,
ller lifsdöden annat än det trekantigas smak i svart-
till hvitt; så följer att som fyrkanten förhåller sig
rekanten, så förhåller sig ock dödslifvet till lifsdö-
och tvärtom; eller ock, som är det samma, att döds-
är i lifsdöden såsom fyrkanten i trekanten. Här-
mmer att i* Phrasen *kallas Svart för hvitt, och Hvitt
vart.* — Hvad ville Ni svara på dessa saker? Jag
j att Ni kan neka dem — Det är *Swedenborgs* Sy-
. Utan skämt. Ord från ord. — Ni tviflar derpå? —
är ett kort utdrag af det nyaste bland hans Arbeten
hedrat vår Bokpräss. Läs och jämför. Det är *Utkast
ägtenskaps-nöjen, Tryckt i Stockholm hos Anders J.
ström, År Sjutton Hundrade Ottatio Sju.*

Man finner der: Att så mycket menniskan är i Hel-
t, så mycket är hon ej i Himmelen, p. 3. — Att men-
an har så mycket Himmelen i sig, som hon är i Äg-
kaps-kärlek, p. 27. — Att menniskan är Himmel i
sta form, p. 10. — Att Lifmodren svarar emot den
je eller innersta Himmelens form, p. 11. — Att från

Horhusen i Helfvetet utdunstar en stank, som ret uppkastning, p. 14. — Att af Herren är *det goda* hos menniskan *det sanna*, p. 6. — Att mannen är i att föreställa det *Sannas förstånd*, och qvinnan d *das tillgifvenhet*; följaktligen mannen att vara och qvinnan att vara *Godt, tröd*. — Att Andelig är Guds beläte; men Himmelsk kärlek Guds liknels 10. — Att alla de lemmar, som äro tvåfaldiga hos skan, hänföra sig till det Guds och Sanna; den l som är åt höger, till det Goda, och den åt venste det Sanna, p. 9. — Att allt i Himmelen och hela v består af *Två;* att deraf uppkommer *Ett*, då det G i det Sanna och det Sanna i det Goda, så att det är det Godas, och det Goda det Sannas; hvarigen ena erkänner det andra såsom sitt inbördes och g rande, eller såsom sitt verkande till det motverk eller tvärtom (så att liksom det ena erkänner d dra, så erkänner det andra det ena) p. 35. — At larne säga sig äga en beständig förmåga, och efte ningen känna ingen trötthet, än mindre ledsnad; vilja, känna de ingen brist på förnöjande krafter, förutan kärleken skulle vara som en tillstängd åd 23. — Att horerier äro mer och mindre *Helfvetisk Helfveterne* äro inrättade i svårare och lindrigare, i och mindre; att sådane som haft fägnad uti att v hustrur, äro uti så kallade *Aeluktande* helfveter; i hvilkas fägnad bestått i mökränkning, uti *Träcklu* helfveter; och sådane, hvars fägnad varit ombyte m ror, uti *Otäcke* helfveter, p. 41. —

Af lika godt sammanhang äro de flere Öfversi gar af *Swedenborgs* Arbeten, som nu på en tid tät hvarannan utkommit; ibland hvilka utmärker sig sin tjocklek: *Afhandlingen om nya Jerusalem oc himmelska Lära*, 284 sidor in 8:o och prydd med guette, som föreställer *den uppgående Solen* eller *denborgska* Ljuset; *Grafven* m. m. Allt *tryckt* i

hos *Anders J. Nordström, År Sjutton hundrade ot-*
ju, och till salu på alla Boklådor. — Hvad man klo-
kan göra, är väl att le eller ömka sig åt desse
aper; men så bör man ej heller undra, om en nitisk
arm Medborgare skulle anse dem mera alfvarsamt,
förvånas att i ett Land, der en antagen Lära for-
helgd och skydd, der hon verkligen äger den uti
bokstaf, som förbjuder att någon skrift, som rör
en, får tryckas utan föregången Consistoriel Cen-
ännan mindre den som vränger eller förlöjligar dess
agar, likväl se dag ifrån dag, utan ringaste för-
h likasom i trots af Regeringens författningar och
litisk ordning, tryckas och utpränglas det skamlö-
drafvel, lika stridande mot renlärighet, som mot
förnuft, mot anständighet som mot smak. Öfver-
en af dessa Skrifter tror sig så långt ifrån att befara
hinder i sitt tilltag, att han lofvar oss innan kort
lumer af ren, Svensk, Tryckt Swedenborgianisme;
etta är ändå, som man väl kan täuka, blott en del
a store mannens arbeten. — Hvad likväl dårskapen
ktsam! hvad visheten är fåtalig! *Emanuel Sweden-*
skrifver 50 Volumer in 4:to, och *Johan Locke* några
-band. Hvem undrar derpå? — Den som har San-
r att bevisa, måste stadna sen han bevisat dem.
den som ej vet hvad han vill säga, kan ej veta när
agt nog. Då man begynt utan præmisser, kan man
mma till någon slutsats, och så snart en *Sweden-*
en gång börjat skrifva, fins intet skäl i verlden,
ören han någonsin skulle upphöra. — Återstår nu en
tion: man säger att *Swedenborg* skall äga anhänga-
om icke ändå äro alldeles galne; ja till och med så-
, hos hvilka man finner både vett och kunskaper. I
så vore, hvarom jag ännu mycket tviflar, vill jag
att förklara ett så besynnerligt phenomen. Först
aan, och har sett hos alla falska Religioner, de
aste hufvun hysa en viss svagare sida för de aude-
begreppen, handla och tala klokt i alla naturliga

mål, vara skickliga Ämbetsmän, tappra Krigsmä
sigtiga Ministrar; men rasa i fullt vanvett, då
är om *Mahomet*, eller *Visnou* eller *Stora Lama*.
den händer, att i de orimmeligaste Troslärors lys
och der fram, likasom händelsevis och oförvarand
och annan sund tanka, en och annan god sats.
enda drag anföras af *Sectairen*, för att fånga klok
En man af verlden, ständigt delad emellan syssl
nöjen, har helt annat att göra, än att resa med *S*
borg hela Andeverlden igenom. Men han får hör
Swedenborg sagt på ett ställe: att *blotta Tron* utt
Verk och Gerningar, ej är nog till Saligheten;
visste förut hvar och en god Christen, och det
på intet sätt emot Luthers lära, rätt fattad; eme
sker, att den förnuftige mannen, som hör det citt
som något nytt ur *Swedenborg*, blir helt frapperad
tror att hela hans lära innefattas deri, läser alle
rad af hans 50 Volumer, lemnar derhän *Andeverl*
Correspondancerne, och utbrister med förundran
Jag vet ej hvad man kan säga mot Swedenborgs
Jag tillstår för min del, att jag finner den helt;
tig. — Och så löpa fantasterne att skrifva en kl
på Dårarnes lista.

Sägen mig, *upplyste, men bedragne Lam*
Män af börd och heder! tillåten mig att högakta
gen, är det icke på sådant sätt, som man missbru
förtroende, för att vinna ert beskydd, och flä
namn?

(O Rosencreutzare! — Alchemister!)

Dessa Narrar, som Författaren skiljt till r
höra dock tillsammans i sin natur. De räkna sitt
samma ursprung från en *Raymundus Lullius*, en *A*
Philippus Theophrastus Bombastus de Hohenhein
seluse, en *Böhm*, en Fludd, och andra lika st

skulle väl tro, att sen de i så många sekler sökt och funnit aska, och varit ett åtlöje för det södra ...; de omsider i vår tid skulle uppstiga i Norden? ... deras förnämligaste föremål är att uppsöka den ... Medan de vänta på att finna den, vill jag råda ... nyttja en annan bekant sten, som kallas Lapis in... för att bortfräta gangrenen i sin fattiga hjerna. ... traktar allenast att den alldeles gick med.

(O Drömmars tydare!)

I en 1783, från Stolpiska Tryckeriet utkommen Bok på Finner in 8:vo, kallad *Oneiromantien*, eller *Konst att tyda Drömmar*, finner man denna lära ganska ... afhandlad. Hvad som mycket förnöjer, är att ... märkvärdiga Bok se uppdagas, under sitt verk... namn af *Drömmar*, all den mystiska uselhet, som ... sedan i särskilde Afhandlingar velat utgifva för san... Denna Drömbok är ej annat, än sjelfva *Swedenborgs* Correspondance-lära, jämte några andra beslägtade ... skaper, såsom: Läran om *Hieroglypher*, om *Numrorr dygd*, om *Metempsychosis*, *Palingenesien*, *Physiognomien* och *Magia Naturalis*. *Swedenborgs* Andeliga ... niska finnes här vara precist den samma som en ... mande menniska. Samma uttydning som *Swedenborg* ... af Ordet, gifves här af Drömmar, t. ex. att *Källor* tyda Sanning, emedan Poeternas Aganippe är en Sanning källa; att *Trägårdar* beteckna Förståndssaker, ... Församlingens menniskor m. m. — En så bitter mas... mot Swedenborgianismen hade man icke väntat af ... vittra hand, hvilken öfvervatt *Nya Jerusalem*, ... det synes ganska klart af stylen i båda Företalen. Som upplagan af berörde *Oneiromantie* eller *Oneiroscopie*, redan lär vara utgången till behörigt strutpapper, så torde jag få anföra en och annan af dess Drömmningar.

Ägater och *Ämethister* betyda Andelig [illegible] lek. — *Aften*, allt sådant som hör till menniskli[illegible] het — *Kallt bad*, helsa; men *Varmt bad*, [illegible] [illegible], förtret; men *Äfve Bröd*, rikedom — [illegible] [illegible] godt; men *Svisken*, sjukdom — *Vassen*, [illegible] [illegible] ensamling — *Floder*, [illegible] Gods [illegible] *Sorgflicker* och *Svafvel*, Fullkomlig — *Löfte*, [illegible] Olika; och *Enerveraster*, Informatisk [illegible] [illegible] get som hör till förståndet; *Grönt*, förstå [illegible] Heligt; *Svart*, Ondt (skada att ej de nyare [illegible] tydas: jag hörde en *Fru* häromdagen, som [illegible] burit en ny päls, *couleur de bouteille*, hon [illegible] [illegible] att hon verkligen skulle få de nya [illegible] som [illegible] ej är eller Onetromanti [illegible] sin ära att det betydde dagens tingt) — [illegible] menniskor (den [illegible] *Andemeningen* [illegible] *Swedenborg*) — *Composita ting*, starka [illegible] ferne före drömma mycket ofta om [illegible] [illegible], betyder att man tänker mycket... (oredigare meningen) — *Horn* betyda styrka (denna Ande[illegible] är något skiljd från vår vanliga Andemening) — [illegible] *sker utan länder* betyda stora bolare (det skulle [illegible] drig gissat.) — *Sjunga väl* betyder välgång, men *falskt* betyder olycka (jag recommenderar denna [illegible] Choeuren vid Kongl. Operan) — *Göra våra* [illegible] fåfäng och onyttig ära. (Så må verserna våra [illegible]

Man finner äfven i denna Drömbok några [illegible] betyda så alldeles detsamma med en vaken [illegible] begrepp, att man med möda skulle skilja [illegible] *Förnöjelse* betyder att vara nöjd; *Giftermål*, [illegible] soners förening; *Operor*, bedrägliga apparenser; [illegible] *dets mistning*, mistning af något; *Myckenhet*, hvad tarfvar uttydning; *Slåss*, något ondt; *Yttersta* [illegible] Verldens slut.

Detta utdrag torde redan göra mer än tillfy[illegible] *Somnum teneatis Amici!*

(O Skatters sökare!)

Är väl Auctors alfvare, att de finnas i vår tid? — [illegible]minner mig väl, att i min barndom hafva hört en [illegible]al Trollpacka berätta i köket för min salig Mors pi-[illegible] huru hennes salig Farmor sagt sig hafva hört af sin [illegible] Mormor, att i hennes barndom flere hederliga [illegible]r lefvat, som hört talas om, att på den tiden de-[illegible]liga föräldrar voro unga, hade man sett på bac-[illegible] öfverallt, helst Midsommar-natten, stora eldar [illegible]; och att, om då någon kommit som kastat stål i el-[illegible], så hade han strax funnit en stor, stor skatt, af rö-[illegible] Guld; allenast han intet öppnat sin mun, ty då var [illegible] förloradt. — Jag blef väl som barn något förundrad [illegible], öfver käringens berättelse; men som jag hörde [illegible] sjelfva skrattade deråt, så har jag alltsedan [illegible] för att tro, det någon kunde tro det.

(Nummer-puncterare — Caballister.)

Åter tvenne dårskapér af samma kött och blod: [illegible] och Mor. *Puncter-konsten* eller Vettenskapen, [illegible] genom numrors sammanställning förutspå tillkomman-[illegible] händelser, åtminstone vinsterne på Nummer-Lotteri, [illegible] sig helt och hållet på läran om numrors och bok-[illegible] medfödda dygd, hvilken grundligen kan inhäm-[illegible] af Judarnas *Cabbala;* det vill säga den mystiska för-[illegible]ringen eller Andemeningen af Gamla Testamentet. — [illegible] Vettenskap är ej så lätt som mången skulle tro. [illegible] fördelar sig i trenne grenar, *Gematrien*, *Themuren* [illegible] *Notaricon*, hvilka hvar för sig fordra sin egen *Swe-[illegible]berg*. Vid besinnande häraf bör ingen undra, om Pun-[illegible]-konsten hos oss ännu haft så liten framgång. Man [illegible] nödvändigt studera sin *Talmud* i Grundspråket, [illegible] huru få i vårt Land känna Hebreiskan som sitt mo-[illegible]mål. Sen är *Talmuden* mycket rar, och af tvenne [illegible]: den *Hierosolymitaniska*, som ej duger för 2

Öre; och den *Babyloniska*, som är värd att bet
hemgjordt Guld. Jag fruktar mycket, att våre N
punsterare råkat olyckligtvis ut för den *Hieroso*
niska Edition. — För att ge något begrepp om de
Intrinseca nummer-valeuren, vill jag anföra några
ofvanförmälte Bok: *Oneiromantien* eller *Konsten*
Drömmar. — Man finner der: *Att* 1 *har en dubbelhet s*
nar sig till 1, *att således* 2 *går in uti* 1, *och* 1 *uti* 2, *oc*
sammans formera det tredje; att högsta läget af 5
7; *att* 5 *betyder* 10, *och* 10 *detsamma som* 20, *och*
samma som 100, *men i större styrka; att* 7-*talet*
ett heligt tal, men och en profanation, o. s. v. —
ses nogsamt, säger den drömmande Auctoren, *hu*
vi genom Numror kunne göra för begreppet outr
liga uträkningar af sanningen. Det är ej svårt
rätt på numrornes bemärkelse i hvad spher som
så snart man tager tvåtalet och tretalet till gru
nyttjar Dagens eller Årets cirklar till modell.

(— Magnetiserare !)

Om desse är ofvanföre nämndt vid Str. 7. 4
kas dock förtjena sin egen artikel. *Magnetism*
coeffure à la mode i vår tid, bör rättelligen för
3:ne slag: *Magnetisme a la Mesmer*, *Magnetisme*
Puisegur och *Magnetisme a la Swedenborg*. Den
en Physisk dårskap, den andra en Metaphysisk
skap, den tredje ett Andeligt raseri. Jag vill
några ord om hvardera slaget.

Mesmer drömde sig ett så kalladt *Magnetisk*
dum, kringspridt i hela Naturen. Menniskans
mar voro ej annat än en rubbad *equilibre* emellan
sta och flytande delar af dess kropp. Denna jämvi
de återställas genom det magnetiska fluidi infly
som dels kunde ske af Magnetiseurens egen hand,
genom en dertill inrättad Bacquet, eller ömstjelp

i med sand, sönderslagna bouteiller, allt hvad
ade, och garnerad rundt omkring med uppstå-
snar, såsom tjenande till conducteurer. Alla
voro ej lika lydige för denna slags cur. Så-
lätt föllo under ögat och handen, voro först
undantagne. Deremot borde den vara mycket
alla invärtes sjukdomar, som ej hade något
m *maskar i Njurarne*, *förstoppning i Lefvern*
u *Nerverne*, *nerverne!* se dem var det i syn-
Magnetismen borde verka på; väl icke för att
men att uppväcka *crises*, det vill säga så myc-
tt ge convulsioner åt den som hade convulsio-
. *Mesmer*, utkörd från Wien som en skadlig
mycket beundrad men ej nog betald af Gar-
trasburg, hade skyndat till Paris att spela sin
i större Theater med mera vinst. Det lycka-
förträffeligen. Han öppnade en subscription
s personen, för dem som ville lära detta nya
l. Adepterne blefvo talrike och *Mesmer* innan
mögen man. Han samlade till sin Bacquet
ra, hysteriska patienter; detta ökade subscri-
antal med en hop unga och rika Amateurer,
den stunden blef *traitementen* mera säker.
geringen, såsom all upplyst Regering, bevä-
erance för dårskap af viss grad, men snar att
rägeriet och scandalen, lät nu en undersök-
m *Mesmers* föregifne curer, af Deputerade
inska Societeten, Medicinska Faculteten och
s-Academin i Paris. Utslaget blef här såsom
t Animaliska Magnetismen förklarades för en
och dess tillämpning i Medicin för ett lika
om löjligt Charlanteri. Bacqueten tillslöts,
tröstade sig med guldet på fickan, de bedra-
s och hopen skrattade åt en urmodig dårskap
t snart få beundra en ny.

n nu som bäst det magnetiska Tyska fluidum
n *att uttorka*, uppvälde en ny och mägtig hl-

der ur en Fransk Officerares hjerna. *Puisegur* quis, Chevalier, en rik och hederlig Man, allt k vill utom Physicus, hade sjelf, som det berättas, em Magnetismens verkan, ända till dess han i landet att magnetisera sina bönder: då fann ha *de somnade;* och blef helt förvånad. *Mesmer* mi ock flere gånger vara vittne till en dylik verkni icke vetat att draga parti deraf. Tvärtom lär h nat det bland misslyckade försök, och en följd af tige patienters ledsnad. Här uppkommer nu sl emellan den *Första* och *Andra* Magnetiska Secte *segur* påstod, utan att le, att den sanna, den vi liga verkan af Magnetismen var, och borde vara men att denna sömn, för att skiljas ifrån den na borde få ett namn som ej uttryckte saken, och h *mnambulisme.* Efter ofta upprepade mer och lyckliga försök, hann *Puisegur* omsider till tämn kerhet i söfnings-methoden. Han påminte sig s tor, fast man ock ställer dem på hufvudet, aldri låta att somna, när de kittlas på stjerten. Han l ven sett Ammor, med dylik kittling på ögonen, i roligaste barn att sofva. Han hade observera sjelf, att all naturlig sömn började med tyngd locken och en förvillad synpunkt; att äfven en g tid, en beqvämlig ställning och tystnad, icke draga till vanlig sömn. Af allt detta slöt *Puise* mycken skarpsinnighet, att om man toge en pati på mate, och förde honom i ett tyst rum, sed honom i en mjuk länstol, sedan tvang honom en me att se i kors på ett finger som man höll still ögonen, hvilket kallas att *fixera*, sedan tillslöt gonlock och strök dem helt sagta en time eller borde helt visst det Magnetiska fluidum ännu verka. Detta är den method som man än i da Men som ändock ofta hände, att man råkade ut hårdnackade menniskor, som ej vanligen sofvo midd *hvilkas exempel* förförde många andra att vara v

g häraf *Paisegur* den allmänna regeln: att Magne-
ten, ej allenast såsom alla vanliga läkmedel, endast
tade på vissa sjukdomar; utan ock som *hvita pulfret*
andra universal-medicamenter, aldrig verkade på
ra, än dem som upprigtigt trodde derpå, eller voro
ille såsom konst-termen lyder; ja, att ofta en tvifla-
blotta närvaro i rummet var nog att hindra de ma-
iske corpusclernes inflytelse på hela Sällskapet. — Re-
var, som man finner, genom blotta sömnen, Magne-
ens nytta i Medicin, ganska stor. Man behöfde en-
låta patienten sofva i hela sin lifstid: ty att ej känna
plägor är detsamma som att ej ha några. Men icke
härmed. Man fann snart att sömnen var sjelfva nyc-
till Vettenskaperne, Medicin, Anatomie, Physik,
allt hvad man icke lärt. Denna stora upptäckt sked-
i synnerhet genom en fattig Piga, som inställt sig
Bacqueten, för att vinna bot för slitningar i magen.
var på *mobile*, att hon icke allenast somnade, utan
talade i sömnen. Man gjorde henne frågor: hon be-
tade då så redigt som man plär göra det när man sof-
, om ett monstre i hennes inälfvor, som sprutade eld
etter, ett monstre med 4 hufvun, 6 horn och luden
; och flere förundransvärde egenskaper. Man gaf
ne, när hon vaknade, ett godt laxativ. Hvad hände?
dagen kom monstret fram, accurat som hon be-
lfvit det, endast undantagit eldsprutningen och ettret,
hufvuna och hornena och svansen. Aldrig hade les
lauts de Paris sett på maken. Monstret lemnades till
Medicus, som befann det vara: *Tænia* Solium, oscu-
marginalibus solitariis; vermis compressus, articula-
, striatus, albus, antica truncatus, apice sensim in a-
nen attenuatus, constans innumeris fere articulis. Af
ta långa, latinska barbariska namn, blef man ännu
ra förskräckt än för sjelfva monstret; ech man beun-
de Magnetimen som, förenad med Rhabarbern, kun-
t framskaffa ett sådant underverk. Man ömkade sig
cket öfver den stackars Pigan, som framfödt ett sådant

missfoster Hela verlden kom att betrakta henne fick ymniga almosor, blef kallad *clairvoyante*; och den stunden strömmade hoptals clairvoyante. På *Puisegurs* Bacquet, hvilka icke allenast sågo sig, utan ock i andra; sade botemedlen derföre, altid voro *rhabarber*, *cremor tartari*, *kylande* och andra besynnerliga medicamenter; talade om *lar*, *aberration* och *harmoni*; spådde först tillika ting, såsom: *inom hvad tid de skulle återfå sin*, *huru många gånger de ämnade gå till stols den dagen*, o. s. v. Nu behöfdes ett System. Ingen lättare, som så säkra röp förutgått. *Puisegurs* ries blef i korthet denna: att det Magnetiska som, efter behörige manipulationer, bragt patie sömn, uppväckte derigenom hos menniskan ett sin ne, i hvilket hon såg, lika som i en spegel, den trerade reflection af de öfrige Fenomener, likaledes uti sig sjelf, och in uti andra som med henne i harmoni eller rapport. — Sådan är den *Phys* physiska *Magnetisme*, som först inkommit till och som, att tro hvad man berättar, gjort de för gaste curer. *Till ex.* En sjuk som förut varit att ta in en hel Thekopp Laxerdryck, för att en öppning, har efter 8 dars flitig *Magnetiseering* o *ring*, ej behöft mer än en half. — *Item*: En Man, hvilken länge varit gift, såsom den der ic gift, har genom blotta *Magnetismen*, med till *Spavatten*, *god diet* och *Ridning*, blifvit en bland Männer. Sjelf mycket sjuklig, hade jag å undergå en magnetisk *traitement*, om ej blotta ett anställdt försök gjort mig alldeles *immobil* het. Jag fördes nemligen en dag till en elak Piga. Det är förunderligt, huru pigor tyckas för *clairvoyancen*. Denna somnade vid första p af Magnetiseurens finger. Vi satte oss båda på sida om sängen. Jag höll min tumme emot hem me, hvilket kallades *Harmoni*. Magnetiseuren

somnambulen svarar. — Fr. *Ser du den Herrn, som sitter på andra sidan?* Sv. Ja, nog ser jag honom — *Är han sjuk?* Ja något. — *Hvar har han ondt?* I bröstet. (Patienten hade i sin lefnad aldrig haft ondt i bröstet; han hade i stället en förstörd mage). — *Se väl efter, har han ondt i bröstet?* Ja.. så der.. under hjertat. *Hurn tycker du det ser ut?* Som en liten blå fläck. *Tror du att jag kan bota honom?* Åh ja; bara han får magneticera sig. — Jag steg upp, helt skamlig på Mirveyanceens vägnar, oaktadt Magnetiseuren ganska tydligt beviste mig, att Pigan sett rätt, och att *magen är under hjertat.*

Vi komme nu till den *Tredje Magnetiska Secten, Animalella Magnetisme,* Magnetisme à la Svedenborg. Allt hvad som angår det magnetiska fluidi verkan till man, öfverensstämma Svedenborgianerne helt och hållet med *Puységur.* Men då frågan är att i sömnen se tillvarande och frånvarande ting, se med tillslutna ögon, så man ej kan se med öppna: då, säga de, (*och med rätt*) — det bör ej mer kunna räknas för en physisk effekt; då är det — (*och nu rasa de*) — en tydlig verkan af öfvernaturlig kraft, en andelig influtelse, en himlisk correspondance; och den som talar i sömnen bör man säker, att tala genom Andan. — För att undvika en onödig vidlyftighet, vill jag endast anföra ett förkortadt *protocolls-Utdrag* öfver de flere Svedenborgico-Magnetiska Sessioner, jag sjelf bevistat, och vid hvilka jag ömsevarit Frågare och Åhörare. — Interlocuteurerne äro: *Frågaren, Anden och Magnetiseuren.*

(Spectateurerne församlade. Magnetiseuren anländ med en clairvoyante Piga. Pigan placerad, magnetiserad, somnad. Sömnen så djup, att fast Magnetiseuren dels stack henne med en knappnål, så att bloden — ej kom ut, dels nöp henne i armen, så att — han sjelf grimade dervid, så

hördes hon icke säga, att hon kände det minsta. Af de tvenne Andar, som vanligen de genom Pigan, nemligen *Anna Stina* och *Anders*, framkallades först *Anna Stina*, på skapets begäran.)

1:*sta Frågaren.* *Säg mig, Anna Stina, är jag eller sjuk?* *Anden.* Så der, midt emellan. *Hvart min sjukdom?* I en liten förkylning. — *Hur skall göra för att bli frisk?* Bed Gud och lät magnetise

2:*dra Frågaren.* *Hur många goda Andar ha* Svarades: 3. — *En stund derefter gjorde samma* samma fråga? Svarades: 2. — *Än huru många Andar?* Ja, kära du, dem kan ingen räkna. — *En derefter samma fråga?* Svarades: 4.

3:*dje Frågaren.* *Dog Carl XI en naturlig dö* visst gjorde han det. — *Men det säga ju att h förgäfven?* Ja visst blef han det. — *Och du sade ju att han dog helt naturligt?* Ja visst var det en lig död.

4:*de Frågaren.* *Kan du säga mig, om min* *salig eller ej?* Om du ber Gud vackert, så kan sömnen få uppenbarelse derom. — *Men kan du ic säga mig i hvad tillstånd han är?* Jag skall fråga ter... Jo han är visst salig. (*Den frågande hade Far i lifvet.*)

5:*te Frågaren.* *Säg mig i hvad tillstånd mi* *hustru befinner sig?* Hon sväfvar nu mellan Grade *Kan det månsin bli folk af min dotter eller ej?* blir hon bra alltid. (*Den frågande hade aldrig vari*

Lars Anders framkallades.

6:*te Frågaren.* *Säg mig, Lars Anders, håll af någon flicka?* Ja, kära du, om du det gör, s

...n så, att det sker för Guds skull, och intet för kött-...s skull.

7:de Frågaren. *Säg, hvilken bör man tro, antingen ...ther eller Swedenborg?* Du bör tro dem begge två. — ...n *när de strida emot hvarannan, såsom i Läran om ...färdiggörelsen, hvilken bör jag då följa?* Ja, kära ...g nog är Luther bra, men Swedenborg är ändå likare.

8:de Frågaren. *Hur mycket penningar har jag på ...g?* Det vet du nog sjelf. — *Hvar skall jag äta mid-...g i dag?* Det behöfver jag inte säga dig. — *Men du ...rar ej på hvad jag frågar.*

Magnetiseuren förargad. Det får man ej undra på. ...r man frågar för att gäckas, bör man ej vänta sig an-...t svar. — *Men jag försäkrar er, min Herre, att jag ...deles intet gäckas. Jag har endast velat höra, om ...den vet hvad jag vet, innan jag vill besvära honom ...t säga hvad jag intet vet.* — Men sådant visar ett ...sstroende som Anden ej kan tåla? — *Men då är han ...ganska envis?* Det torde också hända. Ty man bör ...ga observera, att ingen annan Ande går in i en menniska, ...den som med henne har samma caracter, samma böjelser ...h fel. Också måste jag bekänna, att denna Pigans fel ...att vara litet envis — *Men säg mig, m. H. är ej ock-...Andens fel att vara litet dum? Jag vill göra honom ...fråga. Hör du, Lars Anders, hur mycket gör 12 gån-...r 12?* — (Intet svar af Lars Anders.) *Magnitiseuren ...ydd.* Min Herre, man bör ock noga observera, att in-...n annan Ande tar sin boning hos en menniska, än den ...m med henne har lika grad af upplysning. — *Det var ...t jag borde vänta mig. Nå väl då, jag vill göra en ...nska simpel fråga: Huru långt är det härifrån och till ...regrund?* — (Ändå intet svar). *Magnetiseuren flat.* ...len, min Herre, hvarföre fråga om sådane verldsliga ...ker? Nog vet ni att en Ande ej sänker sig ned att ta

lynnena om sådane ting. Fråga något ur A
Må göra. Säg, Lars Andersa: Huru gammal
ster när hon gick ur verlden? Det skall jag
annan gång. — *Men hvarföre icke nu?* — Jag
fråga, efter. — *Magnetiseuren*, med hastig
ganska naturligt. Andeverlden är mycket a
nehåller alla de aflednas själar från verlden
sg. Således kan en Ande omöjligen känna
Ander, förr än han frågat sig före.... Men
att menniskan kan må illa, om hon sofver
du, *Lars Andersa, töre menniskan sofva lä*
kära du, gör för all ting och väck henne s
kan hon få convulsioner.

(Menniskan väcktes och Session var sl

Denna korta dialog torde göra tillfyll
visa både beskaffenheten och ändamålet af d
gnetismen; och om någon skulle tvifla på san
af hvad jag anfört, må han göra lika frågor
finna lika svar.

(— Physionomister —)

Eller rättare sagdt: *Physiognomister*
dem, som af en menniskas yttre skapnad el
talanger, dess böjelser och lynne. — Att hva
sion gifver åt ansigtets rörlige deler en eli
att denna, ofta upprepad, blir emsider habit
trycker caracteren; att likaså skilnaden i vh
lar, som tjena själen till verkstad, såsom hu
lek, pannans bredd, m. m. kan medföra en s
ståndets grader: är en i alla tider, af lärda
känd och erkänd sanning. Men att med *Lav*
setti göra *näsan till en spegel af menniskan*
lif, och munnen till en spegel af det animal
vinkelns grader mellan näsan och pannan vi
ra en Poet, en Philosoph, eller *Jurist*; finn

men den öfra gudomlig; tro en näsa af viss a ganska mycket åt religien och menskligheet ıters egna ord;) och att slutligen *mindre dömeamenternes proportioner, än af en inre, förhelig känsla, en instinct, en inspiration:* såbarnslighet, löjlighet, fåvitsko; och förtjenar tt ställas mellan Alchemien och Magnetismen. ır, säger man, frukten af den Physionomiska ı? — Icke mindre än den, att vid första ögn ınkänna en bedragare... Men då vore han ej . Tvenne ledsamma skäl skola alltid förvilla ıte Physionomist, och narra honom att anse en en dygdig, och en dygdig man för skälm. *Förn* som bär masque; och *Åldern*, som ej tillåter nomien förändras, fastän caracteren.

faller mig in, att vi ännu kunne hoppas en ny p, af samma art och grund, som den physioa: det är *Heimatosnomonien*, konsten att dömma ıkor efter kläderne, eller, som ordspråket lyunden *efter håren*. *Voltaire* har sagt:

juger l'homme il faut le voir tout nud;

ar orätt:

ur juger l'homme il faut le voir vetu.

verlden vet, att en snygg eller sluskig drägt öja en ren eller slarfaktig caracter; att Phich Sprätten icke hläda sig på lika sätt. Dessa eiper i en *Lavaters* hjerna, huru skulle de icke t helt *Heimatosnomiskt* System i 2 Tomer in folio! a följder till menniskans kännedom skulle han a af den minsta växling i dess klädedrägt: *af rg, finhet, fasthet, Råckens former till frihet ;, dess mer och mindre borstning, fläckar af ıs eller dun, på armarne* eller ryggen, knap-

sporrnes fulla eller bristande antal, deras fä
rödbruna färg, angelna storlek af västfickan
mellanrummet mellan byxornas och strumpornas
eller trånga skor, deras ålder eller nyhet
längd, skinnets glans af olja eller blankerí
ning, klackslitning, klackloppning, rand, pu
utseende etc. etc. — Hvad skada, att i S
Sällskap blefve onyttig för den nationel
...

(— Harmonister.)

Om denna Sect kan jag ej gifva mycke
och önskar att Författaren icke satt den hit
rummet. Jag påminner mig väl, att jag någon gå
om något sällskap, som skulle förena flere
i en Corps, såsom att *göra sig blind, ställ
kjusea ormar, läsa bort tandvärk, spå i Caf
synen, göra väder, trolla till sig flickor etc.*
skulle det kunna vara detta värda Samfund,
menat med sina *Harmonister?* Men desse
som man vet, äro nu alldeles ur modet. Tei
da, att en dylik förening under samma nan
gången mellan de nyare 8 sorter, som Förf
räknat. Det är märkvärdigt att se huru där
som sanningar, hålla hvarandra vid handen
karn som en gång kommit in i ringen, måste
med hvar och en särskildt, och sedan rundt

Str. 11.

(Att sätta puckeln på, och ögonen förb

Detta råd är ej att anse för ett öfverdi
Det bör ej vara mera dåraktigt att härma en
hans kroppslyten, än hans moraliska fel. O
haft denna lofliga sed i alla verldens tider.

r den *Store* var sned i halsen; och strax, för att äga
get af Indiens Beherrskare, skyndade alla hans Hof-
n att vrida nacken på *sned*. — *Newton* hade efter be-
telse en knöl i nacken: en stor Svensk Botanicus,
ptäckte en dag en lika växt bakom sitt öra. Han be-
de verkligen icke denna sammanlikningspunct, för att
föras med en stor Man; likväl trodde han sig ifrån
n stunden liksom mera säker om sitt snille och sin o-
dlighet. — Sådane exempel äro otalige.

Str. 12.

(Men lemnom skämtets udd —)

Här sluta ock mine Anmärkningar. Jag har följt
sonneuren, commenterat den glada och lekande Skal-
. Nu kastar han sin *Sifflet*, och fattar *Basunen*. Nu
ryckes han i sin känsla; nu brinner han af en full *Ju-
lisk* ifver. Vi äge ej mera sällskap: jag går och han
ger.

Men dessa dårar af alla slag, nyss värdige blott hans
tiöje, hvad har då så hastigt förtjent dem hans vrede?
vartill dolk och sabel, der flugsmällan gjorde nog?
varföre hota oss med en *Danvik*, så vidsträckt som Svea
ke? Utan tvifvel skall denna spådom komma att läggas
l de öfrige *Tusende och En*, som alldrig hunnit full-
mnas. Hvarföre tro att hela landet är i fara för en
sväxt, af orsak att några kålhufvun blifvit mask-
ngne i en kryddtäppa; att Samhällets lugn skulle
ktaasvärdt störas af några lättingars narrgräl; att
eriges idoge inbyggare skulle öfverge sina åkrar, sina
dar, sina verkstäder, för att svälta och klyfva ord i
nya Jerusalem? Om under vårt hårda och njugga
at, nie tiondedelar af vår tid åtgå i omsorg för de
ränödvändigaste physiska behof, det öfriga att för-

skaffa sig några lika så nödvändiga physi
des ingen del återstår för onyttiga tviste
siska otingt om *Fanatismen, en son af*
Lättjan, född att andas Söderlänningens
ännu på så många sekler fått instag i vå
anledning att frukta den för tillkomma
Hvarföre då höja ända upp till Thronen d
manliga, patriotiska röst, som endast höf
ror, men som nästan blifver löjlig, då frå
om en ringa police-sak i dess Hufvudstad
angår att hämma några sofvande eller va
res upptåg? Och är dertill icke nog, att
Regeringen, af denna upplysta Regering
muntrar och belönar förtjensten, hedrar
nyttiga i allt slag, och som nyligen uppr
ligt Tempel åt det *Sanna Snillot, den Sa*
Det är sant, att desse Drömmare hafva
hafva missbrukat det förakt som skänker
de oförsynt, offenteligen, genom skrift o
utprångla sina dårskaper, till uppenbart t
och förordningar, till uppenbar blygd fö
anständighet: men måste ej Politiken ofta
för att hindra ett större, tåla Svärmarn
förorätta den välmenande och oskyldiga vi

Sen jag invändt allt detta; sen ja
Författaren i andra delen af sitt Poem ka
skridit de gränsor, som ämnets natur och
remål tyckas hafva utstakat; sen jag gr
neuren; så återstår än en fråga: *Anstår*
dömma Skalden? Jag vill anföra till sva
ligen läst i ett af samme Författares Ma

"Denna djupa *Känsla* af Sant och R
"Ädelt, som gör att vi anse oss för lyckli
"lige, upphöjde eller förnedrade, af allt
"*jar eller* sårar deras ära; att vi, lika

sjelfva, ur personlighetens krets, röras, andas och
a vår varelse i det allmänna lifvet, den allmänna
lagen, Samhällets och Verldens; Rättvisan, Dygden,
uftet, Smaken; att vi älska som föräldrar, som väu-
och välgörare alla stora Män som upplyst och förädd-
vårt slägte; att vi deremot hata som Personlige fi-
er allt Villans och Lastens anhang; att vi sjelfve utan
a uppoffre lugnet, hvilan och nöjet, icke känne någon
ttan, icke se någon fara, då Lagens vård, Religionens
gd, Samhällets väl och Regentens ära kalla oss till strids
t dårskaper och sjelfsvåld.... Denna djupa sjelfförnöjan-
, sjelfrätande känsla, om hon ej är Snillet, är hon fröet
rtill. Utom henne fanns aldrig ännu på jorden en
rklig stor Philosoph och Skald. — *Unge Författare!*
l du veta om din kallelse är sann eller ej; lägg kan-
ditt hjerta. Hvad intryck känner det af de tiog
gifva dig? Sanning, Dygd, Rättvisa, Fädernes-
d, Menskklighet: säg, kan du nämna dessa heliga
nn utan rörelse i ditt blod, utan skakning i dina fib-
r? Ser du blott med ett åtlöje dina likars dårskap?
od förakt deras laster? med ömkan deras olycker? Den
g du känner att utmärka dig af talanger, hvad har
n till föremål? Mon en titel, en prydnad, ett anse-
nde öfver hopen, en beqvämligare lefnad? mon Hof-
unst och sällskapslof? Söker du blott, att af ingen o-
tad, och oroande ingen, gå som man säger sin verld i-
nom, och låta verlden ha sin gång?... Då yngling!
ro mig: det är icke dig, som Snillet kallar att tala till
olket. Försök ej att höja dig öfver medelmåttans krets.
ff täck, oförvitelig, en man af *God ton!* Ditt namn,
n det lefver, skall dö med dig. — Om åter vid åsyn af
allt hvad som rubbar den allmänna ordningen, af allt
som kränker förnuft och dygd: om vid blotta åsyn eller
yftet häraf, du känner ditt blod tändas, ditt hjerta
lappa, din andedrägt förkortas, tårarne brista ur ditt
ga, tankarne hoptala genomstörta din själ; och du glöm-
er så dig sjelf, *och du är icke mera Dig*, men den

"dygdige som lider, men den upplyste som förföljes:
"borgarn, Philosophen, Menniskan... Då, ädle!
"känn Snillets gudomliga röst; då, sök ej förgäfv
"qväfva en eld som, lik åskans eld, ej skall slecknas
"han förtärt dig; då följ ditt öde: Blif stor — e
"lycklig".

Veritati Gloria.

tt Försök till Orimmad Vers. *)

Om druckna pojkars undran
Och dårars lof du söker;
Bryt oförsökta vägar,
Det ägta Snillets vägar,
Der aldrig spåret trycktes
Af någon dödlig fot.
Lät lilla vinkelns åbo,
Lät idogsfulla spindeln
Ur hårdt tillsnörpta ändan
I evigt lika kretsar
De fina trådar draga,
Som fånga flugans flykt.
Lät svaga broskets vanmagt,
Lät stoftets atom söka
Det vettiga det qvicka,
Behageliga, ömma,
Förtjusande och ljufva.
Men du, med stora nerven
Och starka fjäderns spänning;
Men du! var ny, ofattlig,
Ursprungelig, var sjelfstor

*) *När dessa Verser först utkommo i* Stockholms ..., *troddes att de blott hade afseende på en enda ...kt person. Om så varit, skulle de visserligen icke ...lfvit intagne. Men det förhåller sig icke så. De ... allmän Satir på hela svärmen af dessa Vitterhe...ssacker, som sökt att förhärja dess blomstrande*
Förf. Anmärkn.

Och full af dig.
Du, tag af *Shakespear* yrslan,
Med store *Klopstocks* orim,
Och *Göthens* Convulsioner,
Och *Ossians* evigt samma:
Så lyft dig, stor af gäsning,
Gudhärmande, Seraphisk,
Etherisk och Luftsyrisk,
Högt ur begreppets verld.
Ja, res dig, Icars ättlägg,
Res upp dig öfver menskjan,
Ur låga grusets menskja,
Och känn din rätt till Ethern,
Till Höga Himlens Bedlam,
Till druckna pojkars dyrkan,
Och därars lof.
Först, krossa, stark, de fjättrar,
Hvarmed det tunga Vettet
Dig fängsla vill i muddret,
Och oförmågans dy.
Sen le, och slit de bindlar,
De bindlar utaf blomster,
Och veka tråd af silke,
Som Smaken och dess broder,
Dess lilla broder, Rimmet,
Kring dina vingar fäst.
Så, höj den stolta hjessan!
Så, spänn den vida vämben
Och lyft en Jättes gap,
Och, djerf, som fabelns groda,
Svälg millioner ankar,
Svälg miriader åmar
Af Luft och Högmod.
Väl! nu bör spränget vågas,
Det stora Tyska spränget,
Till källan af det sköna,
Det ädla och det sanna.

Nu väntar jorden, häpen,
Tillbedjande och knäböjd,
Att se din himmelsfärd.
Nu, genom djupa molnet,
Sin hand en Ljusets Ängel
Har utsträckt till ditt skydd:
Och legioner stämmor,
Och milliarder handklapp,
Och lockande Seraphер,
Och bugande Cherubер,
Vid åsyn af ditt uppsprång,
Kring tusen, tusen himlar
Ge skall och återskall.
Väl! nu är kedjan krossad,
Nu låga jorden lämnad.
Ännu ett språng och än ett!
Nu, hvirflar han i skyn.
Nu, full af stolthet, trampar
Hans frälsta fot på Månen.
Nu ha! — nu bröt han banet
I ringen af Saturnus!
Ve! och der svedde vingen,
Hans styrkas högra vinge,
Af vreda Solens eld.
Ve ynglingen! nu klöf han,
Nu klöf han midt i tu
Den väderspända hjessen
Mot Sirii demanskiot.
Ha! repa höjd och Himlar,
Och djup och Afgrund: ha!
Nu svindlar han och svindlar,
Och vänder loppet bakfram.
Nu föll han slak och snöplig,
Med näsan emot jorden,
Och sprack.

Foglarnes Vitterhets-Academie.

Fabel.

När en Gesäll skall Mästerbrefvet vinna,
Det vare sig en Skräddare,
En Snickare,
En Bagare,
En Svarfvare,
Kort sagdt, hvad helst för en Handtverkare;
Så måste först en granskning ske,
Om han förtjent till sådan heder hinna:
Han måste då till prof ett stycke arbet ge
Att dömmas — Utaf hvem? — Utaf hans Mästare.
Men skulle nu en Skräddare,
En Snickare,
En Bagare,
En Svarfvare
Uti sin enfald häraf sluta,
Att likaså det måste sig bete,
När en Poet får Skaldepriset njuta;
Då skall min Läsare får se
Af nedanstående besynnerliga Saga,
Hur fasligt sig en Skräddare,
En Snickare,
En Bagare,
En Svarfvare
I vittra saker kan bedraga.

* * *

stor och mägtig Örn i gamla verldens dar
För Nordens Foglar Konung var:
(I parenthes tör någon undra,
Hvi så bland Foglar, flere hundra,
alltid Örnen just till Konung uppsatt har:
han så mycken dygd? Har han så upplyst snille?
Är då hans själ så ädel och så stor? —
Nej men han har de längsta klor.)
vad angår nu den Örn jag här beskrifva ville,
Så såg man, hvad ej mången tror,
han med mycken nåd de fjäderfän bemötte
Som Skaldekonst och vittra yrken skötte.
satte priser ut, dels stora och dels små,
För dem, som längst bland Foglar kunde gå
I konsten att en sång författa.
som Kung Örn i nåder ej förstod
uti sång det vackra från det platta,
Och hade ej nog Kungligt mod
åt sin höga smak i tysthet låta skratta;
Så tog han visligt det beslut,
Att en och an bland foglar välja ut,
borde prisets vinst åt bästa qvädet dömma;
En Corps, som skulle kallad bli
För Vitterhets Academi:
Att nämna detta namn är nog att den berömma —
Men hvilka lär man då till Ledamöter ta? —
En löjlig fråga!.... Hvem, om icke Näktergalen,
Steglisan och Canarien? — Ja;
Så tänker den som ej är galen,
Men Högdjur tänka icke så —
Kung Örns Visir, en Uf, som hopens vördnad väckte,
För det han gammal var och grå,
trodde denna sak på bättre sätt förstå: —
Det var en Machiavel bland Fogelfänans slägte,
djup Politicus — Välan, lät höra då
Det sluga råd, som flöt utaf hans tunga —
, sade han, i fall man Ledamöter tog

Utaf de Foglars hop, som sjelfva kunna sjunga,
Så skulle tres, och det med fog,
Af hvarje concurrent, som ej belönad blifvit,
Att veld Academien drifvit:
Nu vore den ju mest oveldig i en sak,
Som ej deraf förstod att skilja fram och bak ....
Man mycken slutkonst ej behöfver,
Att se hvad följden blef: den blef, att hvarje gång
Då Foglar täfla uti sång,
Hör endast Ufvar till att fälla dom deröfver —

Så sagdt; så gjordt — Se der en Academisk Sal,
Der kring ett aflångt bord, de vittra Ufvars tal
Sig redan samlat har, att hålla dom och val —
Hvem sång då? — Jo, dermed gick till uppå det visst,
Som Allmänheten trodt — Hvar enda Näktergal
Blef qvar i skuggan af sin dal,
Och Herrar Kråkor vunno priset.

* * *

Min Läsare! du ren i Skolan veta fått,
Hur menskjan, som bland alla djuren
Allena har förstånd, dock ingen ting förstått,
Om hon ej lärt det sen af Bröder Kreaturen.
Exempli gratia: Hon lärt att bygga Slott
Af Bäfvern — Vidare, hon spinna lärt och väfva
Af Spindeln — Vidare, hon plöja lärt och gräfva
Af Svinet — Vidare, att sätta sig klistir
Af Storken — Vidare, att äta, dricka, sofva,
Af... Gud vet hvilka nöt — I fall nu frågan blir,
Om icke Vittra Skrån må hållas för en gåfva
Af Konung Örns förnumstige Visir;
Så lär tillåtas mig att svara
Med Alis ord uti Zemir:
Min Vän, det tör kanske så vara ...

)t Etthundrade Riksdaler i Pension,
l *Rimström* ge hvart år Theatern Fyra Pieser
Som ingen hör, än mindre läser.
är ej *Rimströms* fel — Utaf en stadd person
Är Fyra Piecer i den ton
Det *aldraminsta*, på min åra,
för Ethundrade Riksdaler kan begära —
ger man *Rimström* ej Tvåhundra; mot beting
Att årligt skrifva... *ingen ting*.

åter *Bavii* Recett! —
sen? Ett sådant bruk tycks vara klokt och rätt.
Och Skriften sjelf det budord gifver:
i icke munnen till på Oxen, som ... som skrifver.

Byxorne.

Saga,

Som täflat för Priset i Sällskapet Pro Sensu Communi, år 1788. (a)

Uti ett klädstånd, häromdan,
Jag tu par Byxor hörde träta; —
Må ingen Andryg här i Stan
Min Sagas innehåll förgäta!
Och om det gjorde något qval
Åt sundt Förnuft och god Moral
Att finna Byxor i en Saga,
Och Byxor med hvaran i tal; (*b*)
Så må jag högligen beklaga
Att saken ej stod i mitt val,
I thy jag ämnet nödgats taga
Utur ett Danskt Original. (c)
Att nu berömma eller klandra
De Danskas smak, hör mig ej till:
Nog af, att hvad jag lånt af andra
Jag ärligen bekänna vill.

Er Fabel, hör jag någon svara,
Är då en *Öfversättning* bara? —
Må ske, men... — Tvifvelsutan *Fri* — (*d*)
Så fri, som något verk kan vara,
Det man haft lof att låta bli —
Förstås: men har ni ej, som Snille,
Förbättrat Texten då och då;
Och satt ett *Skulle* för ett *Ville*,

Och något *Och* för något *Så*?
Har något ord ej räkat komma
Att flyttas främst, som stod till slut?
Har någon punct ej blifvit comma,
Och något comma slutits ut?
Har ni, till fyllnad af det blanka
Som rimmets afstånd lämna plär,
Ej gjort med tankstreck här och der
Att blotta metern blifvit tanka?
Har ni ej dristigt lupit om,
Hvad understundom förekom
Er något svårt att öfversätta,
Och vanligen till rygga lagt
Sex Svenska vers, för att berätta
Hvad Danskan i en enda sagt? . . . —
Men, om jag medgaf er allt detta,
Hvad blefve följden, min Patron? —
Den ära, att ert lån med rätta
Fick kalla sig: *Imitation*: (*e*)

Men tiden lider då den skrider,
Och våra Byxor tappas bort:
Jag vill då säga er omsider,
Hur dermed tilldrog sig, helt kort.
Jag nämnt, en träta var å färde
Emellan dem — Och hvarom då? —
Det lär ni fåfängt gissa på.
Det var ett mål af högsta värde;
Ett mål, som plägar orsak ge
Bland Auctorer och de Lärde
Till mycket Bläcks förspillelse;
Hos Hjeltar och Regerande
Till mycket Blods utgjutelse;
Till mycket Stryk bland Åkare,
Och mycket Hundsvotterande
Bland Kärngar och bland Tiggare...

Kort sagt: om *Æran* — Heder! Åra!
O dyra namn! o helga bud!
Det är af er, som menskjor lära
Att rang med Änglarne begära,
Och Änglarne med Gudars Gud,
Och Fogde-Frun att handen taga
Af Länsmans-Frun i Gästebud;
Det var för er, som i min Saga
Du tu par Byxors täflan bragn
Att på den spik, som sig befann
Conjunctim för dem båda ämnad,
Få hvar åt sig den förmån lämnad
Att hänga ofvanpå hvarann.

Hör nu, hvad skäl till företräde
Man uppå ömse sidor tydt:
Det ena paret, splitters nytt,
Väl skurit och förträffligt sydt
Af lagom fint, godt, svart, Svenskt kläde,
Man aldrig än på benet drog;
Och af sin egen halt och styrka
Sig trodde ren ha tittlar nog
Att öfverhängningsrätten yrka.
Det andra gammalt, gammalt så
Att icke malen hölls derpå;
Och sen, med lappar uppå lappar
Och stopp utöfver stopp beströdt,
Med slarfvigt foder, sluppna knappar,
Och färgen mellan blått och rödt,
Och mönstret, närmast blixt-och-dunder,
Och tyget... Utan Himlens under
Dess namn ej kunde gissas mer:
Men kan ni föreställa er,
Att trasan just på dessa grunder
Sitt företräde afgjordt ser,
Och tror att allt bör hänga under
Som mindre möglad utsigt ger?

Och når kamraten deråt ler
Och hennes murkna trådar gäckar;
Då, ef en ädel stolthet rörd,
Hon ropar: "Räkna dessa säckar,
Tälj dessa hål--- och känn min Börd!
Hvad? låga Ullets Son! du glömmer
Att Sammet är min extraction?
Att i min lysande person
Sig Purpurn under smutsen gömmer?
Vet, att min Farfars Farfars Far
Tolf Kungars Kröningshimmel var;
Att hundra år åt Thronens trappa
Min Farfars Farfar prydnad lånt;
Min Farfars Far till högtidskappa
Åt första Tyska Hofnarrn tjent;
Min Farfar uti Carrouseller
Sig distingueret som Schabrack;
Min Far var, salig Stubb! ej heller
Ett plagg att räknas ibland pack;
En Kunglig Oldtfru"... Ha! dess värre,
Just nu en köpare steg fram: —
Hvad kosta Byxorna Madam?
De der? --- Sex plåtar, söta Herre! —
Godt! — Söta Herre! kom ännu
Och köp det gamla Sammetsparet,
Så få de begge bli till sju —
Hvad, kärring, är du klok? blef svaret:
Hvad tror du väl jag göra vill
Med den fördömda trasan?
Den duger ju ej annat till
Än kastas uppå brasan?

* * *

Jag borde sjelf följt samma råd
I afsigt på min Saga;
Men Läsarne harm förutan nåd
Sig denna hämd må taga!

Anmärkningar.

(a) Detta år lär varit Sällskapets dödsår; den tiden har man ej hört ett ord om dess sam ster och göromål. Det Poetiska Prisämne som skapet i sin sista Annonce utsatte, var en *Fabel, som visade löjligheten af Högmodet öfver börd, en fördom så stridande emot allt Sundt bruk?* (Se Stockh. Posten 1788, N:o 270.) I fö var det ej mot ärfd heder, äfven då den ej upp egen förtjenst, som Sällskapet fordrat Satiren men blott mot skrytet med andras åra, då man nog håg eller nog förmåga att förvärfva den sjel gras dårskap är ej ett Ståndsfel, och den Svensk förtjenar kan hända minst af all Adel, att nu (l rebrås detta högmod. — För öfrigt har man sk mycket och så osmakligt mot fördomen af ärfdt A att en klok och braf karl nästan känner sig fre ge den försvar. I sanning synes det, som man l sta allt arf, eller intet. Vittnar Förnuftet, att reträde i Samhället är orimligt och skadligt som ves åt personlig förtjenst; så säge man mig, hva orimlighet för en ovärdig Ådling än en oduglig K son, att njuta frukten, den ena af dygdige Fäde den andra af idoge Fäders möda; han att föda denne till rikedom. Sedan, hvem skadar väl Sa mer, en elak förvaltare af ärfda millioner, som kastar sitt guld i hafvet, girig utprässar sina s gares blod, vällustig slukar i en enda måltid tio hushålls bröd, och utbreder smittan af laster oc het, ett Lands säkraste fördärf; — eller den so tagare af ett lysande namn, nyttjar dess rätt, *med stjernor* och band och titlar, att upphöjas t *lor, af föga* nöje och mindre gagn, att represent

hvad man kallar figur vid Hof, att ställas till åskå-
le, att få högra handen i en ceremonie, främsta plat-
vid ett bord, första rummet vid en underskrift, att
as Nådig Herre, att åka vid facklor, att sitta på sto-
utan karmar och ryggstöd m. m. — Jag frågar än en
g: dessa inbillade företräden, hvad är väl i Samhäl-
deras skadlighet mot den af illa använda Skatter?
närkom väl, att den sanna hedern, som består i en
yst Allmänhets aktning, men ej i en gapande pöbels
kan, aldrig än gafs åt annan än sann personlig för-
st: att, denna förutan, all bördens ära förblifver en
nere, då deremot guldet är lika sant guld i den stör-
skurks hand, som den dygdigaste medborgares. — Är
inrättningen af ärfteligt Adelskap nödvändig för ett
[illegible] bestånd? Jag tror det lika litet, som nyttan,
[illegible], i fall man det upphäfde. Ingen fördom är i sig
[illegible] ingen sanning naturligt skadlig; allt beror af
[illegible] ett nu. I dag — er åker är höljd af tistlar;
[illegible] här och der skjuter ett säddesstånd fram. Nu —
k ej de förra med våld från roten, att axet följer. Men
[illegible] några sekler: och mognadens stund för båda kom-
[illegible] och skördarns lia skall gå fram öfver fältet, och
[illegible] bärgas och ogräset förkastas, och jorden å nyo
[illegible] grunden plöjd frambringa en ren och obemängd säd.

(b) Det har alltid förekommit mig som Fabeln ägde
[illegible] föga värdigt, något barnsligt i sin natur. Det är
[illegible] klädd i Satirens drägt, eller då när den framstäl-
[illegible] i ljusare dag en mindre känd, djup, fin, dristig san-
[illegible], som den tycks mig förtjena en mogen Mans tycke.
[illegible] vördar mirakler, men tror för min del att de ej böra
[illegible] utan i högsta nöden, och blott för att öfvertyga
[illegible] otrogna verlden om sådane sanningar, som sunda
[illegible] ieke annars kunnat finna. Miraklet att låta o-
[illegible] ting tala; att låta en Oxe, ett Träd, en Sten
[illegible] en moral som står i hvar barnbok, har således
[illegible] mig vara lika så onödigt, och nästan lika så orim-

ligt, som att framkalla Andar för att låta den
hvar och en vet, eller ingen behöfver veta. I
naden består i narrationen; och deri har *La*
ett verkligt företräde för *Swedenborg*. Jag f
detta alldeles ej som en regel för smaken, ma
ett rön af min egen erfarenhet. Man har gå
då man motsäger hundrade; och jag misstänker
det mindre tyske jag råkat fatta för Fabler i
torde vara ett fel i min egen känsla. Ändtlig
tillägge, att sedan man en gång antagit för g
stumma ting tala, så tyckes ett par *Bysser*
lika rätt som den frodigaste *Ek*. Vill man ej
låta min Fabel från Danska språket, kan ma
man vill. Svårt vore ock nu att visa upp O
hvaraf jag endast har tagit en afskrift för 12

(o) Man bedrar sig mycket, om man tr
fattaren härmed syftat att förringa Danskar
Den inbildning vi göra oss, att så väl i Vit
Vettenskaper, Lärdom och Philosophie äga e
reträde för dessa våra grannar, måste härrör
nighet, eller nationelt högmod. Man besinn
att Danemark ägt sedan *Struensees* tid en
Tryckfrihet, och att det äger den ännu, lyckli
af sina Författares vishet att nyttja den. I
härtill, att den högre och förmögnare Danska
gör sig en ära af att sjelf äga kunskaper, sm
lysning, och att skydda, uppmuntra och belö
andre. Man påminne sig äfven, att vi ännu
dan vågade tala med löje och förakt om sje
Litteraturen. Språkens nära slägtskap, som
gärna vilja anse Danskan för en skämd Diale
egit språk, har ock tvifvelsutan mycket bidra
fördom. Man borde dock, för att dömma om
tionens Litteratur, åtminstone känna deras Au
namnen, och nu frågar jag mine Landsmän: H
ibland eder hafva endast hört talas om, mindr

-färdom, hvad en *Ewald*, *Wiebe*, *Storm*, *Wes-*
gesen, *Rahbek*, *Tode*, *Zetlitz*, *Thaarup*, *Haste*,
, *Monrad*, *Plum*, *Riber*, *Pram*, *Liebenberg*,
re. Danske Poeter skrifvit; alla ansedde i Dan-
r Mön af Snille, och de fleste ännu lefvande?

) Det är visst, att dessa tittlar af *Fri Öfver-*
och *Imitation* hafva blifvit någon gång miss-
till den grad, att man föga vet hvad dermed vill
m ej att man icke blifvit tvungen genom stryk att
ta met sin vilja; och att man aldrig mera lifligt
ett original, än när man copierar det ord från
m nu verkligen händer att några öfversätta af
kan väl den förstnämde titteln något ursäktas;
d Imitationer angår, är den nya bemärkelsen
stridande mot den man förr gjort sig, och alle
Scribenter ännu göra sig derom. En god öf-
ing är långt ifrån copie: dess regel är alltid,
tafven dödar, men Anden gifver lif; men den
fversättning af det bäst valda original, ehuru
det hedrar Författarens smak, till och med hans
då han vet att rikta sitt Egit språk med ett främ-
pråks skönheter, och ehuru han äfven tog sig den
tt här och der tillägga, flytta eller utesluta ett
en rad, en scene utan vigt; förtjenar dock al-
bära namn af Imitation, då ämnet, planen och
ta af tankans och känslans gång, förblifver det
Läggom lärdomen till critiken. — Se här hur den
, sannaste, finaste af alla AEsthetiske Författa-
r *Marmontel* yttrar sig: "Att imitera en Förfat-
i sin vidsträcktaste mening, att skapa sitt snil-
styl, sitt sätt att fatta, bilda och binda, på ett
, med hvilket man känner sig hafva någon likhet;
studera dess tankegång, färgor, rörelser, har-
ch sedan man hunnit att elda sin bildningskraft,
t minne, uppfylla sin själ med denne Auctors be-
, försöka sig sjelf i samma slag; icke läna hans

fel, icke apa hans sjelfsvåld, om han sådant äge
det som är skönt och stort och utvaldt i caract
hans snille och skrifart." — I en inskränktare be
se, och då frågan blott är om en enda Piece e
ställe hos en Författare, "är konsten att imitera
samma som konsten att försköna sitt mönster,"
samma Auctor. "Det är på detta sätt som *Cornei*
terat Seneca i Scenen emellan Augustus och Cin
detta sätt som *Racine* i Britannicus och Athalie i
Tacitus och Propheterne" m. m.

Den Hög- och Välborna Kajan.

Uppå ett Kyrktorns högsta spets
En Kajas Fäder bygt sitt näste.
Den lilla häude, som de fleste
Som födas högt i lyckans krets:
Allt hvad de säga, hvad de drömma,
Man plär som qvickt och skönt berömma;
De derför enällt om allting dömma.
Så var och denna Junkers lag.
När han en vacker sommardag
På Kyrkotaket täcktes träda,
Att verlden med sin åsyn gläda,
var hans tal precist så här, om jag rätt minn:
"I Fjäderdjurens vida Rike
"En enda fogel icke finn
"Som uti storhet är min like;
"Men att min äia må bli spord
för dessa odalkräk som ned i stoftet träla,
i sänkom oss en gång till denna låga jord;
"Mig tycks jag ser der något kräla."
et var en hop med gäss, kalkoner, höns och mer.) - -
hastig som en pil han sätter af dit ner,
Att göra dem dess mera häpna;
Men kan ej sjelf sin kräfva väpna
Mot skam och fruktan, då han ser
Bland hela denna fogelskara
Sig aldraminst och svagast vara.

Till en förnäm Herre.

Åk, gyllne Tiggare, var stor,
Se an oss vandringsmän för ugnar;
Det rör oss mindre än du tror:
Vi heldre gå till fots i våra egna skor,
Än åka på credit i våra Björnars vagnar.

Ljusets Fiender.

Saga.

En faveur de la Folie,
Pardonnez a la Raison!

En qväll, förleden höst... Låt se!
Om jag ej felar i mitt minne,
Så var det kring den tjugonde
December... Ja, min Läsare;
Ty Vinter-Solståndet var inne,
Och Phebus, denne Herreskare
Utöfver Ljus och Rimmare,
Som illa lyser, sämre rimmar
I Nordiske Climaterne,
Gick nu till sängs mot klockan Tre
Att sofva roligt nitton timmar; . . .
En sådan qväll kom *Lucifer*
Till stora klubben ut på Norr —
En *Klubb*!.. Politisk? — Minsta spår?
Dertill i manuscriptet fins-ej,
Och någon minsta nytta vins-ej
Att veta det — Nog af: han kom,
Steg in, satt ner, och såg sig om,
Men såg ej skapadt grand — emedan
Man intet ljus i rummet tändt,
Och Himlaljusets President
Gått ned till hvila långesedan,
Och Himlens Vice-President
Dertill befann sig uti Nedan.

I tjocka mörkret, hör han här
Den dumma hopen disputera
Med mycken hetta (som man plär,
När man förstår sig ingendera)
Hvad *Form* på Källarstugan är?
Hvad *Färg* på Möblerne? med mera.

Till slut, när en och annu betänkt,
Hur uppåt väggarne befängdt
Det var, att uti blindhet sänkt
Om Form och Färgor resonera
(*Ty vara blind*, och icke se,
Var ett och samma, tyckte de;)
Så ropte en, så ropte flera:
Ljus in!

Ljus kom — en allmän fröjd
Vid denna syn. Hvem är ej nöjd
På Svart och Hvitt att skillnad göra?
Blott här och der en Mörksens vän
Gaf Ljus och Lampor den och den:
Och hvem der var, skall ni få höra.

Den första var en *Surögd Man*.
På honom ingen undra kan;
Han häldre ömkas af all hjerta.
Hur skulle Ljusken ha behag,
När minsta skymt af Himlens dag
Är för hans syn en dödlig smärta?

I samma usla ställning bragt,
En *gammal Nervsjuk Man* hörs klaga:
"Vid Gud! det står ej i min magt
"Att detta grymma sken fördraga." —
Ej heller undre man härvid:
Den stackars Gubben all sin tid
I mörkret famlat fram sin bana;

Men lära *Se*, och lära *Gå*,
Är lika nödigt, båda två;
Och all förmåga är en Vana.

En *Sömnsjuk Man* skrek till, och spratt
Helt högt från stolen der han satt.
Hans namn var *Dummer Jöns;* Jöns Dummer.
Till kropp och själ, båd dag och natt,
Försänkt uti ett ständigt slummer.
Man kan väl tänka, hvilket spratt
För sådant djur att mörkret sakna;
Ty, sen man nu hans lättja ser,
Så skäms det dumma svinet mer
Att ensam sofva bland de vakna.

"Mig" — hörs en *Svärmare* dernäst —
"Mig *Skymningen* behagar mest.
O sälla Skymning, Nöjets dager!
O Dunkelhet, så ljuf och mild!
När du förskönar hvarje bild,
Hvad gör det mig att du bedrager?
I dig min yra fantasi,
Utur Förnuftets tyglar fri,
Allt i ett lyckligt Chaos blandar;
Igenom dig blir skuggan Kropp;
Igenom dig fylls Jorden opp
Af Gudar, Jättar, Troll och Andar.
Nyss fick jag här en Vålnad fatt
Ur Swedenborgska Andeverlden:
Men Ljuset kom — Fördömda spratt!
Dess strålar i en blink förtärde'n."

"Fördömda spratt!" — skrek likaså
Bakom en skärm, bort i en vrå,
En *Man med Skéne Rariteten* —
"Snart skall man nu min konst förstå,

Bland hela Svenska Allmänheten?
Det gick i skymningen så bra,
Att folkets Syn och Pung bedra;
Men, sen man tändt det Satans Ljuset,
Farväl med allt slags Häxeri!
Farväl med svart och hvitt Magie" —
Så sagt: och Junkern smög ur huset.

Densamma utväg (nemligen
Dörrns utväg) tog en ann god vän,
Som — ganska hederlig karl annars —
I mörkret nyss, af händelse,
Råkt *taga felt* om *Fickorne*
På *sin* Surtout, och sina Grannars.

En Kunskapsälskande Person
Ifrån den Kungliga Polisen,
(Som annars kallas plär *Spion*)
Kröp nu helt skamflat bakom spisen.
Att lyss vid Ljus, går ganska slätt:
Ty dels, så distraherar skenet;
Dels händer, vid en snabb retraite,
Att man i brådskan glömmer lätt
Den ena armen eller benet.

Med puckel fram, och puckel bak,
En *Krympling* hela qvällen skrutit
Hur hans figur vann Könets smak
(Det var i mörkret en klar sak)
Och hvilka prof han derat njutit.
Men Ljuset kom — och hvem blef flat,
Om ej den ängsliga figuren?
Ty mer vanskapelig Krabat
Man aldrig såg uti naturen.

En utlät sig: "Man vore dum...
(Sen saken kommit har så vida)

Att vilja Ljusets gagn bestrida;
Blott, att man hindrar det att sprida
Sitt sken till hela Publicum.
Nu, och på det en dylik fara
Ej i vårt Land må äga rum,
Är bäst man lemnar denna vara
Åt mig till *Monopolium*."

"Rätt sagdt!" — hör man en annan svara —
"Farväl med allt politiskt skick,
Med Börd och Dygder, Hof och Seder,
Den stund, till Allmänhetens blick
Man tillåt Ljuset stiga neder!
Men nu, som Öfverheten blott
Har rätt, att pröfva till hvad mått
En Undersåte utan brott
Må äta, dricka, se och höra;
Så tror jag för min del (hoc est:
Del i *Arrendet*) vara bäst,
Att Ljuset till *Regalé* göra."

Bland några, som i hemlighet,
För skam skull, svälja sin förtret,
Var *Källarmästarn* och hans *Drängar*.
Förmodligt kunde Gästerne,
Vid Ljus begynna efterse
Hvad drogue dem gafs för deras pengar:
Ty denna konst, som kallad blef
Förr: *Underverk* — nu: *Underlef*,
Den konst, att göra Vin af Vatten,
Har än i dag det felet qvar,
Att den med svårighet bedrar
Rätt nyktert folk ... om ej om natten.

"O blygd och hån!" — skrek Pastor *Fin* —
"Så groft att gäckas med Försynen!
Tänk, att det djerfva stoftets Son

Vill midt i natten nyttja synen!
Förgäfves går då Solen mer
På Guds befallning upp och ner,
Att dela menskjan Ljus och Värma!
Hon värma genom Braser gör,
Och genom Talgljus våga tör
Att sjelfva dagens strålar härma.
Snart har Naturen ingen vrå
Så djup, så dold att hitta på;
Dit menskjans öga icke stjäl-sig:
Hon storm och böljor tygla vet;
Och rädd ej i sin Gudlöshet
Att hindra Åskan slå ihjäl sig.

Här brast Församlingen i skratt:
Och Pastorn, fattande sin hatt,
Svor pest och död mot sina Bröder;
Då i en hast, vid Trummors skräll,
Och Kloskors klang, och Lurars gnäll,
Det ropas: *Ell'n är lös på Söder!*
— Man nämner Gata, Gränd och Hus,
Och orsaken till allt - - - ett *Ljus* —
"O Lucifers och Snillets Söner:
(Af *Lux* är *Lucifer*) se här"
— Skrek åter *Fän* — "hvad frukten är
Som *Söder* ren af Ljuset röner!
Och som på *Norr* ett lika slut
Helt visst en lika djerfhet kröner,
Så fattom genast vårt beslut:
Att allt, hvad lysa kan, släcks ut!"

Ren märks bland sjelfva Ljusets Vän
(Så mägtig är Fantastens röst!)
Hur en och annan uppstå känner
En hemlig fruktan i sitt bröst:
Då reser sig vid Talmansbordet
En Man, att stadga deras val.

Man lyssnar; *Lucidor* har ordet:
"I Män och Bröder" — var hans tal —
"Det fins en Lag, af Himlen stiftad,
För bruket af allt jordiskt gedt:
Att utan Vishet, Gräns och Mått
Skall sjelfva Dygden bli ett brott,
Och sjelfva Sällheten förgiftad.
Hvad nyttigt kan ej skadligt bli?
Sömn stärker — sömn blir *Lethargie;*
Mat föder — mat ger *Obstructioner;*
Öl värmer — öl gör *Strenguric;*
Skratt muntrar — skratt blir *Convulsioner;*
Än mer: att alla Dygders Mor,
Den högsta Dygd, hvarpå beror
All timmelig och evig lycka,
Gudafruktan sjelf, för vida sträckt,
Har den bedröfliga effect
Att vissa hufvuden förrycka!
Men om en Man, ur dessa skäl,
Förböde någon Christen själ
Att skratta, äta, dricka, sofva,
Och framför allt, sin Gud att lofva,
Då — tviflen ej — är denne Man
Förutan prut ett af de båda:
Narr, eller *Skälm* — Och hvad den våda
Beträffa må, som yppas kan
Af Ljusets vårdslösa handtering;
Har deremot en klok Regering
Två goda medel i sin hand:
Spön — Tjenlige att fruktan väcka
Hos den försumliga och fräcka;
Och *Sprutor* — färdige att släcka
I hast den grufligaste brand."

Han slöt — Ett allmänt bravo-skri!
Ett allmänt klappande i händren!
Excipe *Fån* et Compagnie,

Som togo visligt sitt parti,
Och svuro sagta mellan tändren.

Sist: hur på *Söder* tillgått har?
Hur med dess eldsväda tog ända?
Och hvilket nytt palats man drar
Ur askan af det platt förbrända? ...
Derom en annan gång, kanhända,
Om Gud förlänger våra dar.

Borac.

arkisk *Bel-Esprit* var dristig nog en gång
it något fritt om Åsnan *Borac* skämta,
Om hennes öron, växt och sång.
Ni vet (som orden stå att hämta
r Alkoran,) att det var hon som njöt
Den stora lyckan att få bära
ten på sin rygg — Profeten i all ära,
och Poeten för att *Borac* var ett nöt,
ig ej att de ord man mot en Åsna fällde
oligen just de Andeliga gällde.
an bedrog sig — Ha! ni skulle sett, min själ!
Det Muselmanska Prästerskapet
nfäkta sig och ropa: *Slå tjäl*
ättarn! häng, bränn upp föremädarn! — Ren i gapet
natismen förd, han slingrar sig derur,
Får se ett stolt, väl sadladt djur,
gasus med eld i mun och svans och vingar;
å ett hastigt skutt och upp i luften svingar,
opar: "Andans Män! jag går till Sällets Gud
"Att i odödliga ljud
"En lofsång er till offer bära.
"Af denna sång, så länge verlden står,
l hvarje Muselman med skräck och vördnad lära,
"Att då man sårar Åsnors ära
"Man sårar hela Eder Corps."

Konsten att göra Lyck

Huru man må Ungt Folk enfallelige förehålla.

Min kära Gosse, blif ett Fån,
Så går dig all ting väl i händer!

Så varnade en Mor sin Son
Från första stunden han fick tänder:
Min kära Gosse, blif ett Fån,
Så går dig all ting väl i händer.

Förstånd för Lyckan farligt är,
Och Lyckan nästan alltid plär
Förståndet ut på porten jaga.
Då Qvickhet allom gör besvär,
Ses dumhet öfver allt behaga
Och gör ej någon mask förnär,
Men smyger fram än här, än der,
Och tycks ej veta hvart det bär
Förn, vipps! den fram till målet länder.
Ja, Qvickhet är ett Afgrundslån,
Som sjelfva Belzebub oss sänder.
Min kära Gosse, blif ett Fån,
Så går dig all ting väl i händer.

Då Dumhet, nöjd och skön och fet,
På Ederdun sin hvila tager
Och frodas uti kräslighet;
Så ligger Qvickhet blek och mager
På hö och strå med litet Lager,

För sträng diet, till sin förtret,
Och på en möglad brödbit gnager.
Fly derför Qvickhet, som en pest;
Det skämt, som på hans läppar myser,
Ett gift för alla Dårar hyser;
Och för den Dåre aldramest,
Som mest i magt och högket lyser:
Och råkte pilen taga in
I någon Andelig mans skinn,
Som nog, Gud bättre! händt och händer;
Så lofvar jag, att ingen ger
Två öre för Herr Qvickhet mer:
Ty hat, som Helgons hjertan tänder;
Är ej ett hat som återvänder
Förn det sitt offer stekas ser
Vid timlig eld på bålets bränder,
Och evig eld i mörksens länder.
Nej, kära Gosse, blif en Spån,
En Dummer Jöns, ett Nöt, ett Fån,
Så går dig all ting väl i händer.

Hvad denna Gumman hade rätt!
Hvad man dess lärdomar bör prisa!
Jag tror, Uppfostrings-Sällskapet
Förr än i dag ej ha så lätt
Att bättre väg till äran visa.
Hvad Gumman kände verlden väl!
Om Damon, stackars Lärdomsträl,
Följt Gummans kära sons exempel;
Så stod han nu i Lyckans Tempel.
Hvad salig Gumman tänkte väl!
Gud fröjde salig Gummans själ!

De Två Miraklerne.

I Gamla Testamentsens dagar
En Åsna talat har: en Enda, som man vet
Med någon större säkerhet.
Det Bileams Åsna var — Dess tal, om er behag
Var icke just så grant, så fullt af zirlighet;
Men det var *kort* och *klokt:* en stor väsendtlig
Och sen, har nöden inga lagar.
Hvad utväg vill ni väl, i slik omständighet
Hon skulle ta, det stackars Öket,
Ställd mellan Ängelns svärd, och stryk af sin P
Och likväl ansåg man försöket
För Underverk.... också bland *Juda* menighet.
Hvad större Underverk, om någon här blef fun
(En Ängel eller ana bra karl)
Som ägde magt att *tysta munnen*
På Åsnorne i våra dar!

umboms Lefverne.

Författadt af Charadell.

Go Herrar! länen mig ert öra
l salig Dumboms Lefverne:
det ej ledsnar er att höra,
tör det roa er kanske.

Han föddes, enligt Ödets domar,
t naken hit på jordens ring;
a sen han kom till rikedomar,
brast det honom ingen ting.

I vaggan hade han med nöd
gammal Käring, som såg om-sig;
dt derför illa sjuk — men kom-sig;
lefde sen allt till sin död.

Till caracteren from och god,
han ej snar att blifva retad;
i sågs han någon gång förtretad,
var det uti vredesmod.

Det fel han haft i ungdomsvåren,
vara pojke förr än karl,
n ganska visligt anmärkt har;
n detta fel försvann med åren.

Till ingen man han afund bar:
i såg väl ganska snedt på alla;
a det bör man ej lastbart kalla,
han var vindögd, stackars karl.

Man äfven mycket folk hört klandra,
Att han dem öfver axeln sett:
Om det så är, så har det skett
För det han längre var än andra.

Ett muntert lag han gärna väljde,
Men hatade allt fåfängt snack;
Teg'nästan alltid när han sväljde,
Och sväljde alltid när han drack.

I par-Bricoll han aldrig kunnit
Bli något särdeles stort Ljus;
Ty mestadels man honom funnit
Placat, utaf ett enda rus.

Som Auctor skref han kors och tvärs,
Höll Tal i Grenna, Tal i Trosa:
Om någon gång hans Vers var prosa,
Så var hans Prosa aldrig vers.

I stylen var han älskare
Utaf det tydliga och lätta;
"Ty — sade han, och det med rätta —
"Ju simplare, ju enklare."

I Dumboms ungdomstid begaf-sig
Att han predikade en gång;
Men hans Predikan var ej lång,
Ty han vid ingången kom af-sig.

En annan skulle blitt förbannadt
Brydd vid en sådan händelse;
Men Dumbom fann sig ett-tu-tre,
Och slöt precist der som han stannat.

På sina resor han förnam,
Hur väl Försynens nåd reglerat,
Som floder öfver allt placerat
Der stora Städer stryka fram.

)ckså — om ej hans Dagbok ljuger —
. på Gästgifvargårdarna
åland ätas mycket bra;
l man matsäck har som duger.

·od kunskap salig Dumbom hade
åde Menniskjor och Djur;
märkligt var det som han sade
ing, om Kräftornas natur:

ans ögon syntes tårar prässa
i kittela sprattlade:
ingen dör så grymt som dessa,
:ek han — ty de dö lefvande."

keologien höll han på
ti år med, vid sin pipa;
:unde aldrig rätt begripa
ingen menskja kan förstå.

Politiken var hans tro,
ingen Bonde plär förgäta:
ı man mjölka vill sin ko,
an ock ge den till att äta.

i moralen kom han fram
en besynnerliga lära:
t som gör hvar menskjas skam
drig göra någons ära.

n Physicus han vågat hysa
ka, något djerf kanske:
trodde Ljuset skapt att lysa,
enskjans öga för att se.

n som han uti allt for varligt,
gaf han, försigtigtvis,
s för Tjufvarne var farligt,
r en Blind af ringa pris.

Hans tanka var — ehvad man säger
Till Bördens loford och försvar —
Att den förtjenst en Menskja har
Är ingen ann, än den hon äger.

En hans Finance-plan väl förtjenar
Att nämnas för sin nyhets skuld:
"Den lyder så: Ju mer man lånar,
"Dess mer man sätter sig i skuld."

Också i Methaphysican
Var Dumbom en förfärlig Hjälme;
Ty det var han, som skilnan fann
Emellan Esse och non Esse.

Spörj, Forskare, så långt du gäller,
Hvad Residents som Själen har;
Det bästa svar blir Dumboms svar:
"Min vän, hon sitter der hon sitter."

I Medicin höll Dumbom för,
Ehvad man derom må glossera,
Att den helt säkert nytta gör
Åt Medici om intet flera.

En stor Spectaklernes Patron,
Fann Dumbom, att hos oss som andra
Man dervid sällan har att klandra,
Förutom Piecen och Action.

Man hört hur mången Auctor skriker
När minsta fel bestraffning fann;
Men Dumbom tålte lätt Critiker,
Så snart de rörde någon ann.

Om han ej sång så satans bra,
Så kom det mest af den resonen,
(Precist som i vår Opera)
Att Salig Dumbom ej höll tonen.

det kvari kan lyckats bäst;
sten att ta ut Charader;
a kan se af nästa rader
till en näsvis Präst:

tror, att Prästen hette *Trälund*...
"Mitt Första", sade han,
Mitt Andra *Hund*" — "Minsann,
mbom in, ert Hela — *Fähund*.

i Joujou de Normandie
om mästare brillerat,
ursäktas deruti;
st var ej inventeradt.

vara gift, och vara slaf,
för samma i det mesta,
nd Ägtenskap det bästa
nskap, som ej blir af.

kvem som kan, och kvem som vill,
åt högre rymder spänna:
Dumbome sats var denna:
ver hälst, när jag är till."

Dumbom lade sig en afton
k och sund till själ och kropp;
g om morgon stendöd opp —
ingsman! *γνωθι σεαυτον*.

Godt Rykte! stadna här och gråt vid denna Bår!
Den Dygdiga *Clarisse* Naturens lån betalat;
Hon, som i all sin tid, i Femti Mödomsår,
Ej någon Christen själ förtalat. —
Hvad? ej *Sitt* Kön en gång? — Nej, ej en gång sitt Kön.
Mirakel, om ni vill; så är det dock ett rön,
Att hon var döf och dumb i alla sina dagar.

Svaghets-Synden.

Den gamle Claes tror, i förening
Med hela Kyrkans tro, att af all synd och last
Är *Svaghets-synd* förlåtligast —
Hans unga Fru är ej af Kyrkans mening.

Nyårsbref

kholms-Posten till Svenska Allmänheten 1781.

Nå, Necken far i den förtreten,
ig så plötsligt narrat har
Respective Allmänheten!
öfte gaf för några dar,
ig med Nyårsgåfvor hedra:
u så skamligt mig förnedra
ina ord jag återtar! . . .
äger man, hur lågt det var.

ch man har rätt: ty fins bland alla
örre last, fast mindre rar,
t ej vara ärlig karl!
ågon ursäkt förefalla,
ger en lögnare försvar?
det kunde sig förklara
ågon stor och mägtig man
en åt Clienters skara;
dant pack ej äska kan,
rnämt folk skall trovärdt vara:
rcks för dem, min själ! gå an,
ig Hans Nåd så lågt vill sänka,
em sitt höga *löfte* skänka;
lla är en annan sak.

en jag, som under låga tak
ödd, att lag och pligter lyda,
örden ej har vårdat pryda

Med hedern af en gammal ätt,
Att bristen af *Min* heder fylla,
Och med ett namn som gifver rätt
Att oblygt alla laster hylla;
Jag kan ej ursäkt få så lätt:
Jag visst uppå ett nesligt sätt
Min trolöshet betala borde,
Om ej ett bistert olycksfall,
Hvarom jag strax förtälja skall,
Mitt löftesbrott förlåtligt gjorde.

Nå väl, min Läsare, så vet,
Att jag med all upprigtighet
Tänkt som en hederlig Poët,
Att hålla hvad jag en gång lofvat,
Om endast Himlen mig begåfvat
Med lika magt, som redlighet.
Om nu jag min försäkran brutit,
Är sådant blott förståndets fel;
Gud vet, att det för ingen del
Ifrån ett elakt hjerta flutit.
Jag vågar hoppas, att mitt brott
Till hälften redan ursäkt vunnit,
Sen jag mig åberopa hunnit
Uppå ett hjerta som är godt;
Godt hjerta mer än Snille väger:
Så är det ju du alltid säger,
Mitt vördnadsvärda Publicum?
Att mena väl och vara dum,
Ju största värdet för dig äger.

Jag mente väl — Jag tänkte så
Om jag skall Nyårsgåfvor gifva,
Bör det i sådant gods bestå
Som af en Svensk beundras må
Och både nytt och nyttigt blifva.
Allt eget plär ej tycke få;

Af detta skäl beslöt jag då,
Att vissa saker utifrå
Med lurendrägare förskrifva.

Men jag var dum — Jag borde förstå,
Att allt i gapet skulle gå
På de karpusade Betjenter,
Som natt och dag i harnesk stå
För Tull, Acciser och Licenter,
Och utan krus och complimenter
Bese en dödlig topp från tå,
Till äfventyrs att hitta på
Hvad tjenligt vore att beslå.
Hvad kap för dessa täcka gossar,
När förgårs afton vid Nerrtull
Man mina varor vackert lossar,
Och finner hela lådan full
Med contraband i skrin och pessar;
Man sver och skrek och slet och ref,
Och till Societetens gamman
Allt genast confisqueradt blef.
"*Hvad confisqueradt allt*?" — Alltsamman.

J gråten, mine barn! nå väl,
J skolen snart med dubbelt skäl
Ert bröst till saknad låta röra,
Då ni af följande fån höra
Hvari det mesta gods bestod:

Ett uns af Tapperhet och Mod
Åt dem som strids-cocarden bära;
Ett qvarter sann Förtjenst och Ära,
Att gjuta i de ädlas blod.
Af Sundt Förnuft ett fjerdedelslod
Åt dem, som folket sagor lära;
Ett qvintin Skam åt dem sig nära
Med plundring uti öppen bod;
Ett scrupel Samvet, att förfära

Det folk, som håller lagen fel;
Och millioner skeppundtal
Af Tålamod, att dem förära,
Som i förtryck och brist och qval
Sitt lif med jordens ans förtära,
Och så det fält de ej få skära;
Ett dussin Tankar eller två
Åt våra Borgarflickors hjernor;
Ett gran af Oskuld likaså
Åt de förnäma Stadens Törnor;
En liten bundt med Theorie
Åt vissa Herrar Medici;
En drachma Saffle åt Poeter,
Som ha så mycket bryderi
Att sätta dumhet uti meter;
En dito Smak, att utdelt bli
Åt våra Herrar Critici,
Hälst i en viss Academie
(Jag mins ej noga hvad den heter;)
En dito... — Men, jag häpen står;
Hvad kan så snart er sorg förbyta?
Jag ser ej, Barn, en enda tår
Från edra ögon mera flyta —
Hå! svaren J med spotskfull min,
Nog skulle det väl mycket båta,
Att efter dylikt lappri gråta!
Vi trodde, vi, att dina skrin
Haft sådant gods, som till exempel,
Man tecknadt ser med modets stämpel,
Hos Mamsell *Pauli* och *Collin*.

Nyårsbref

f *Stockholms-Posten* till Svenska Allmänheten 1782.

Kan hända Allmänheten tänker,
Att som i fjol, likså i år
Den goda *Posten* färdig står
Med Julklappar och Nyårsskänker.
Vi då beklaga af all själ
Att Allmänheten sig bedrager;
Men tröstas af det hopp likväl,
Att den ej illa saken tager
När vi fått säga våra skäl.

Först vet ni hur det vanligt händer,
När man har många barn och fränder:
Hvad är det ej för kinkig sak,
I striden af så skilda tycken,
Att hitta säkert på de smycken
Som falla bäst i hvars ens smak?
Man hör ju ständigt hur de klandra,
Och ropa missnöjdt mot hvarandra:
"Din klapp är grannare än min —
"Nej min långt sämre är än din —
Och sådant mer. Ja sjelf vår Herre,
Med all sin magt, är dock för svag,
Att göra hvarje själ i lag.

Men ännu tusen gånger värre,
Om *från vår faderliga* nåd

En enda skulle utstängd blifva;
Och hvilken fanden har väl råd,
Att hela verlden skänker gifva?
Med barn till sådan fasligt gross,
Är det med Kungen och med oss
I denna sak just ett och samma:
När han en enda lycklig gör,
Man fullt och fast försäkra tör,
Att han gör hundra otacksamma.

Vi minnas nog ännu, minsan,
Hur tu år sen vi lupo an,
När vi vår heder viss ville
Med något kram utaf vårt snille
Mot *Dykarn*,*) salig hedersman,
Som snart sin graf i gyttjan fann;
Och mot den hurtige *Courtren*,*)
Som, fast han skäligt liknas kan
I eld och snabbhet med Zephiren,
Dock i sitt lopp ej längre hann
Än uppå lilla Nygatan.
(Hans fins hos *Runemark* graverad,
Och blef af *Posten* parenterad.)
O Gud! hvad buller och hvad larm,
Hvad knot, hvad afund och hvad harm
Blef ej för dessa små presenter
Hos respective Blad-Scribenter
I Götheborg och Norrköping
Och Nyköping och Falköping,
För det de fingo ingen ting.
Hur mycken bitterhet och galla
Ha dessa icke utöst sen,
Och sagt att *Posten* var gemen,
Som icke funnit, att de alla
Haft lika anspråk och behof

*) *Dagblad* som den tiden utgåfvos.

Att njuta våra ömhetsprof.
I sådant fall lär ingen undra,
Att vi, som goda, kloka män,
Ej vilja stöta några hundra
För vinst af en och annan vän.

Oss står ännu ett skäl igen
Att tjensthörsammast föredraga,
Som utan tvifvel skall behaga
Den gunstbenägne Läsaren.
När vi begynt att väl betänka
Hvarifrån det bruk sitt ursprung har,
Att just på tvenne vissa dar
Attrapper och presenter skänka;
Så ha vi kommit under fund,
Att hvad man trodt till denna stund
Frikostighetens påfund vara,
Tyks äga snarare sin grund
I en försigtig konst att spara:
Ty tänk väl efter, i hvad präss
Ens pung befunne sig nödvändigt,
Om hela året jämt och ständigt
Åt sina Döttrar, sin Mätress
Man vore tvungen att förära
Hvad deras nycker fölle på? —
Nu när de någon skänk begära,
Fast ock de skulle, stackars små!
Gå klädda aldrig än så illa,
Blir alltid svaret, som de få:
"Till nästa Jul, mitt hjerta lilla!"
Är sådant ej ett gnideri?
Och skulle de ej heldre gilla
Att småningom försedda bli
Så fort som hvar och en behöfver,
Än gå, när Julen är förbi,
Och tråna hela året öfver?

Jag tror och, Läsare, att ni
Med dubbelt mera skäl än vi
Ett sådant byte låren önska.
Och (som jag annat rim ej har)
Att *Stockholms-Posten* alla dar
På detta Nya År må grönska!

Paddan.

Att till Corinthus hinna
Gör ej begäret nog;
Nej, kära barn, besinna
Hvad ände Paddan tog.

En Padda såg en Tjur: hvad hände?
[illegible]mlig afunds eld dess stolta hjerta tände.
? — Är jag ej så hög, så stor som denna tjur?
detta plattaste bland alla kreatur.
Hon sen sitt gap mot vädret vände,
Sig spände och sig åter spände,
Till dess hon sprack, det arma djur!
[illegible]å tog både hon och denna Fabel ände.

Att till Corinthus hinna
Gör ej begäret nog;
Nej, kära barn, besinna
Hvad ände Paddan tog.

Hör upp att flåta in din karborr i mia lager,
Att prisa mina vers för styrka och behag:
Vet du hvad billig följd Publiken deraf drager? —
Jo, att när dig man undantager,
Ej uslare Poet i Sverge fins än jag.

IGTER I BLANDADE ÄMNEN.

Våra Villor.

O Philosopher! J, som skriken
Mot verldens villor alla dar!
Men väl den lära J prediken,
Med mera ljus, mer sällhet bar?
Hvem må ej då sitt nit förklara,
Att edra lagar lydig vara?
Men, om den väg J fören oss
Till en bedröflig sanning länder,
Om eder vishets himla-bloss
En dödlig dag för nöjet tänder;
Om ur en glad och ljuflig dröm
J väcken oss till verklig plåga;
Då tolke Dåren ert berom!
Då vandre Lasten vid er låga!

Uppå en lyrisk skådeplats,
Än för din syn i afstånd lyser
Ett prägtigt diamants palats,
Som Gudar i sitt sköte hyser;
Än en Hesperisk blomsterpark
Med sitt behag din tjusning väcker;
Än en Tartarisk ödemark
Med nakna klippors brott förskräcker;
Der flyr en ström med bråstört lopp,
Der källans silfver sagta rinner;
Du fasar, ler och gläds och brinner,
Och på Theatren skyndar opp —
Der du, bedragen i ditt hopp,
För allt ett måladt papper finner.

Så, om i nöjets lånta drägt
Vår bildning ej naturen prydde;
Om menskjan, ur sin irring väckt,
Allenast sannings dommar lydde;
Och såg, hur litet all vår dygd,
Vår ära och vår magt betydde;
Hvem är som ej med skräck och blygd
Ur detta lifvets öken flydde?

Hvad gör, att unga Hjeltens arm
Med tunga vapen sig belastar?
Hvad gör, att från sin flickas barm
Han sig i stridens lågor kastar?
Ur hyddans lugn med glädje går
Att trotsigt möta krigets öden;
Med stolthet räknar sina sår,
Och leende betraktar döden?
Hvad är, som Snillets son förmår,
Att sina muntra ungdoms-år
I forskningarnes natt föröda:
Att skåda guldet med förakt,
Med ömkan le åt Kungars pragt,
Och endast lefva med de döda?
Hvad mod, att trotsa farors pöl,
Att sig till verldens gagn förtära?
Säg då, för hvad de sig besvära?
Hvad Himlen hör i deras bön?
Hvad söka de? — De söka Ära.
Och hvilken är då Äranns lön? —
Ett löf, hvars grönska snart försvinner;
En marmor, som vid konstens bud
Ditt tycke, ej din känsla vinner;
Af ryktets mun ett flygtigt ljud;
Ett rökverk, som på grafven brinner;
Ett digtadt lif hos Minnets Gud.

Hvad storverk, som ej skådat dagen
Hvad dygd i hjertat slödd låg,

Om ej, i ljufva villor dragen,
Man verklighet för skuggan sägl
Du, som med öm och ädel håg
Ger hjelp och vård åt dina bröder;
Som rörs af den förtrycktes röst,
Ger honom tillflykt till ditt bröst,
Och i hans hjerta glädje föder;
Som nöjd ditt lif till offer bär
Åt Konung, Fosterland och Vänner!
Du i din dygd det värde känner,
Som ensam dess belöning är;
Men om vid sannings grymma låga
Ditt djerfva öga skulle våga
Att skåda ned i hjertats natt,
Hvad du med häpnad skulle finna
Så många dygders rika skatt
Uti ett ögonblick försvinna!
Hvad blygd, att se din fria själ
Sig till en fången slaf förbyta,
Och all dess ädla idrott flyta,
Från nit för egen vinst och väl!

Och Kärlek, som bland lifvets skänker
Den ljafvaste, den största är;
Som i en himmelsk vällust sänker
Det hjerta, som din låga när!
Hvad blefve du, om vårt begär
Sig endast till det sanna sträckte?
En bränad, spridd med blodets lopp;
En lusta, som behofvet väckte,
Och njutandet å nyo släckte:
Hvad blefve då det ömma hopp,
Som sig med tvång och fruktan röjer;
Som, bäfvande, i vördnans spår
Så småningom till målet går,
Och, då din sällhets mognad dröjer,
Dig med de blomsters ro förnöjer,
Dem *bildningen* på vägen sår?

Knapt är du förd i segrens skôt,
Förn, ur din ljufva tjusning tagen
Du önskar, att du än bedragen
Din sällhet blott i tanken njôt.

Ej nog, att villans pensel målar
Med glada färgor lifvets fält;
Hon visar det, vid hoppets strålar,
I grafvens natt, fördubbladt sällt.
Der, bakom höga bergens sträcka,
Hvars spetsar öfver molnet räcka,
Sig Indianern bildat har
En Himmel, alltid ren och klar,
Dit han ledsagad efter döden,
Hos de olyckeligas Far,
Skall tälja evighetens dar
I ostörd följd af sälla öden:
Der skall ej brist och slafveri
Och Christnas våld hans syn förfära;
Der skall han med odödlig ära,
För tidens qval belönad bli.

Så fly, o grymma Sannings dager,
Som våra glada drömmar stör!
Hvad mer, om Villan oss bedrager,
Blott hon vår lefnad lycklig gör?

al med Förnuftet.

Förnuftet.

ıt! se djupet, se och hissna,
om från villervallans spår:
ln ej kinder redan vissna,
ilderns snö i dina hår?

Arist.

uft! jag hör ej dina lagar,
l båtar lifvets tomma namn?
ı båta millioner dagar,
ke mer vill öppna mig sin famn?

Förnuftet.

l! skulle du ej nöje finna,
ılifva Snillets ära värd;
agrar af en samtid vinna,
rökverk af en eftervärld?

Arist.

afund törnen fläta plär
gren som vår hjessa kröner:
stoftet ingen värma röner
verks eld man på vår grafsten bär.

Förnuftet.

gagna då din fosterbygd,
lå att bröder sälla göra;
vet, att mensklighet och dygd
nå att ädlast hjerta röra.

Ariet.

Hvad? trälars jord mitt fosterland?
Hvad? skälmar, därar, mina bröder?
Jag hyser för ett röfvarband,
Som af mitt svett och blod, emär det kan, sig

* * *

Nej, Zulma, på den korta stig,
Som till det mörka djupet leder,
Är all min pligt att äfska dig,
Att af dig älskas all min heder.

Må andra på ett ängsligt sätt
För trumpna Gudar rökverk höja;
Jag skall mitt knä till dyrkan böja
För Zulma, i dess Cabinett.

Må Philosophen upp i skyn
För all Naturens kunskap prisas!
Dess högsta skatter för min syn
I Zulmas ömma blickar visas.

I skyldig kärlek för en Far
Och Bror och Vän, jag heldre felat,
Än någon trolös känsla delat
Åt allt hvad icke Zulma var.

Om mina pligter mig befalla,
För en af dem i döden gå;
Hur mycket mer för Zulma då,
Som är i stället för dem alla!

en Nya Skapelsen,

eller

Inbildningens Verld.

Du, som af Skönhet och Behagen
En ren och himmelsk sybild gerd,
Jag såg dig — och från denna dagen
Jag endast dig i verlden ser.

Död låg Naturen för mitt öga,
Djupt låg hon för min känsla död —
Kom så en flägt ifrån det höga,
Och ljus och lif i verlden böd.

Och ljuset kom, och lifvet tändes,
En själ i stela massan flöt;
Allt tog ett anletsdrag som kändes,
En röst som till mitt hjerta bröt.

Kring rymden nya Himlar sträcktes,
Och jorden nya skrudar drog,
Och Bildningen och Snillet väcktes,
Och Skönheten stod upp och log.

Då fann min själ sig Himlaburen,
Sig sprungen af en Gudastam,
Och såg de under i Naturen,
Som aldrig Visheten förnam.

Ej endast storhet och förmåga
Och glans och rymd och rörelse;

Ej blott i dalens djup det låga,
Och endast höjd i klipporne;

Men liflig till mitt öra färdes
De höga Spherers harmoni;
På berget Änglars harpor hördes
Ur djupet mörka andars skri.

På fältet logo fridens löjen,
Skräck omsmög i den skumma dal,
Och lunden hviskade om nöjen
Och skogen suckade om qval:

Och vrede var i hafvets vågor,
Och ömhet uti källans sus,
Och majestät i solens lågor,
Och blygsamhet i månans ljus.

Hämd gick att blixtens pilar hvässa,
Mod skakade orcanens arm,
Och cedern lyftade en hjessa,
Och blomman öppnade en barm. —

O lefvande förstånd af tingen!
O snillets, känslans hemlighet!
Hvem fattade dig, Skönhet? — Ingen
Förutan den som älska vet.

För mig när du naturen målar
Till Himlar utaf ljus och väl,
Hvad är du? — återbrutna strålar
Af *Hilmas* bild uti min själ.

Hon är det i min själ, hvars stämpel
Till Skapelsen förtjusning bär;
Och Jorden uppstod till ett Tempel
Der hon Gudomligheten är.

Du, som af Skönhet och Behagen
En ren och himmelsk urbild var!

lag såg dig — och från denna dagen
ag endast dig i verlden ser.

I allt din lånta teckning kännes,
) evigt samma, evigt ny!
)in växt blef liljans växt, och hennes
)en friska glansen af din hy.

Din blick i dagens blickar blandas,
in röst fick näktergalens sång,
ag dig i rosens vällukt andas
)ch vestanflägten har din gång.

Ej nog — du sjelfva fasan gläder,
u fyller afgrundar med ljus;
a öknarne i blomster kläder,
)ch tjusar i ruiners grus.

Och när min tanke hänryckt vimlar
ch flyr, och söker trängtande,
ch söker genom jord och himlar
et sälla stoftets skapare;

Och frågar, i hvad skepnad fattas,
:t öm, och god och glad och mild
ir högsta dyrkan värdig skattas? —
k visas Han mig i din bild.

I Kungars Slott, i Hof och Städer,
g ser bland tusende blott dig;
:h, när min fot i hyddan träder,
du der redan före mig.

Jag gick att Visdoms djupet spörja;
a tanka ref mig ur dess famn.
g gick att Hjeltars qväden börja;
en cithran lärde blott ditt namn.

Jag ville Ärans höjder hinna,
:n bortvek i det fjät du gick.

Jag ville lyckans skatter finna,
Och fann dem alla i din blick.

Du, som af skönhet och behagen
En ren och himmelsk urbild ger!
Jag såg dig — och från denna dagen
Jag endast dig i verlden ser.

Förgäfves ur din åsyn tagen,
Mig blott din tanka unnas mer:
I dina spår af minnet dragen,
Jag endast dig i verlden ser.

Gratiernes Döpelse.

Jag vördnad har för alla slags Gudinner
I Himmel och på jord;
För Friherrinner och Grefvinner,
Och för Herdinner — med ett ord,
För allt det Kön som slutа på inner:
Åt alla vill jag aktning ge,
Men dyrka — endast tre:
Och hvem kan mer ett hjerta röra,
Än de?
Hvad vällust att dem höra!
Hvad tjusning att dem se!

Fastän de vanligt icke täljas
Bland de Castalska Flickors tropp!
De dock med nöje bland dem dväljas,
Och deras sällskap muntra opp.
Den Skald förgäfves söker röra,
Som ej åt Gratier offrat har;
Hans sång skall stanna vid vårt öra,
Och kölden bli i hjertat qvar.

lig Camillas Skald! för dig man såg dem ömma:
har du dem belönt? — Jag lemnar Snillets Gud
Och Hjertats Gud, att samfällt dömma
Din trolöshet att Lyrans ljud
För Hofvens dumma stoj förglömma.

* * *

n vacker dag, det var ej länge sen,
Då mera böjlig, mera len,

Sig rösten gör utur min lunga,
Jag fick den djerfva hog, att Gratiers ära sjunga;
Men aldrig jag beskrifva kan,
Hur det mig innerligt förtretat,
Då jag med fåfäng flit i Skalders häfder letat,
Och deras visa namn uj någorstädes fann.*)

Jag var ej sen, att mig besvära
Hos dagens Furste, snilleti Far:
"Apollo! säg, till ditt förvar
Hvad skäl kan du väl förbehåll
Du namn åt spöken gifvit har,
Åt dem, som lifvets tråd förtära,
Och dem, som dödens plågor nära;
Men deras namn, af hvars behag
Vårt hjerta eldas för din ära,
Man föga känt, till denna dag" —
Apollo fann mig äga skäl att klaga:
Det mycket nog var funnit af en Gud,
Då jordens Gudar plä behaga
Att ringa folk på porten jaga,
Som våga sanning föredraga —
Hvad hände? Astrild sjelf fick Vishets-Gudens bud
Att denna sak uppå sitt ansvar taga:
"Res! — var Apollos ord — och sök kring verlden
Tre dödliga, som bäst förtjena
Att sina namn de trenne Gratier läna." —
Han for; och under vagnens lepp
Man tänkte för sig sjelf: men bör jag ej befara,
Att denna färd kan räcka dag och år,
Om ej en utväg fins, att fåfäng möda spara?
Lät se! — Då i min Mors och i Apollos spår
Man Gratier vanligt skåda får;
Så bör, om samma sed på jorden skulle gälla,

*) *Man vill icke säga, att Gratierne varit utan hos de Gamle. Redan Hesiodus kallar den ene Ag den andra* Euphrosyne, *den tredje* Thalia. *Men Auctorens skiljaktighet har gifvit anledning till d*

strax min fart förutan tvekan ställa,
Bort till den sälla boningstrakt
Der Gustafs och och Sophias magt,
Ljus och behag åt verlden dela:
jag ej kan uti min gissning fela —
Han kom, och med förundrad håg
I Stockholm tre Grefvinnor såg,
lekande, behagliga och täcka,
i sig hin i våld i början ville ge
Det Täckhets-Nymphren alla tre
en stigit ned, att honom skamlöst göcka —
Men — frågar någon frågare,
folk, som plär en dödlig ledsnad väcka —
ympen då? Hvad gjordes, taltes om
dlertid, tills Astrild återkom?
Jo väl; bland ett och annat mera,
lte om den smak för platt och torrt och kallt
Som nu bland Skalder öfverallt,
Och mest vid Bälten tycks regera:
Ja, ropte man med harm och sorg,
d blott vide här, som fordom burit lagrar,
Och mot en enda Gyllenborg,
Har Sverige minst etthundra Bagrar.
en blef ej lång — Man snart den tidning bar,
Att Astrild åter anländ var.
Han träddc in: — "Jo, på min heder,
Min lärda Far! den vill jag se,
ra skicklig är, till Himlens Envoyé;
Fort, att man allt till dops bereder:"...
talte han; och i ett ögnablick
Var allt i skick.

Att sjelfva Acten nu beskrifva,
Och nätt och noga uppsats gifva,
n och den var klädd, hvem för och efter gick;
Det må en annans storverk blifva:
Ceremoni är ej min smak,

Fast annare en gudomlig sak.
Allt nog; jag vann hvad jag begärde,
Tog derpå Astrild uti famn,
Och for åt jorden mina färde,
Förnöjd, att under kända namn
Få, efter denna dag, de trenne Gratier prisa:
Augusta, *Ulla* och *Lovisa*. *)

*) *Grefvinnorna* Löwenhjelm, Höpken *och* Meyer

Till
Fredrica.

Jag Er vän! jag Friggas vän! —
Detta ord, så ömt, så vigtigt,
Och som föll från Himmelen,
Säg, hvem föll det på, bekänn:
(Hoppet tror så oförsigtigt)
Denne lycklige... upprigtigt,
Sköna Frigga — var *Jag* den?

Skall då, på den skumma stig
Som mitt fjät åt dälden leder,
Denna ljufva glans af heder
På min afton sänka sig?
Detta hjerta, skall det väckas
Än en gång till varelse?
Än en blick tillbaka sträckas
Att mot er och glädjen le? —
Vackra! säg på samvete,
Säg, behagar ni ej gäckas
Med er ringa tjenare?

Eller, brukar ni, kanhända,
Som den stora verlden plär,
Att med fagra ord förblända;
Att i tomma ljud förvända
Hvad som verklighet begär?
Kanske i en Dictionnaire
Att förklaringen så lyder:
VÄNSKAP: gammalt ord; betyder
Ungefär, hvad tskallt är.

Nej, nej, — denna öppna panna,
Denna oskuldsfulla blick,

Ömheten i röst och skick,
Alla vittnen mig besanna
Att ert språk från hjertat gick.

Nu, så lyften er i ära
Frihetens förkrossare!
Och J, våldets sångare,
Måtte ryktets vingar bära
Edra namn till stjernorne!
Och J, guldets dyrkare
Måtte jorden eder lära
Nya spår till skatterne!
All den tjusning er betager
Anser jag med tyst förakt:
Friggas vänskap är min lager,
Mina skatter och min magt.

Någon dag, då jorden gömmer
Askan af Sin trötta son,
Och en flygtig verld förglömmer
Det förgängeliga lån
Af det namn, hon nu berömmer,
Då, när Land och Stad och Hof
Ingen *Kellgren* mera minnes,
Då — om detta bladet finnes —
Skall det säga till mitt lof:
"Läsare, du som ej känner
"Hvem det namnet burit har,
"Känn dock hvad hans värde var:
"Han var en af Friggas vänner."

Nu, hvi darrar denna hand?
Hvarför klappar detta hjerta?
Vånskap! — Fästes då med smärta
Knuten af så lyckligt band?

Vackra! törs jag det bekänna?
Törs jag? — Hör då sanningen.
Dåstjag fattade min penna

För att teckna mig er vän,
Kom en pilt, en yster gälle,
Ryckte boken ur min famn,
Smög en annan i dess ställe,
Nämd... Gud vet med hvad för namn.
Ni kan tänka hur han snästes,
Hur han stöttes från min barm:
Men, när i hans öga lästes
Blygsel, häpnad, sorg och harm,
När jag såg den stackarn slagen,
Blek, förtviflad, för min fot,
Undrar ni om jag betagen
Genast ångrade mitt hot:
Vackra barn med pil och båge!
(Sade jag med mildrad röst,)
Fly, hvad önskan törs du våga...
Fly, förgifta ej mitt bröst
Med en djerf, förkastad låga:
När din saknad gör min plåga
Blifve vänskapen min tröst.
Ach! för mera gälla öden,
Detta lif ej ämnadt var:
Fly, gör dig en dygd af nöden
Fly mig, hasta dig, var snar.
Aldrig, aldrig, var hans svar,
Förr än sorgerne och döden
Hunnit ända dina dar —
Och ännu — ni mig förlåter! —
Står han lutad vid mitt bord
Suckar, säger ej ett ord,
Ser mot himmelen — och gråter.

Till
Christina.

Längst ned i dalens djup, och bergets klyf
Och täta granens sorgeliga skugga
Nyss flydde Timon undan verldens åsyn,
Och undan åsyn — ach! mer svår att undfly
Den af sig sjelf, sin själ, sitt egit hjerta.
Ån hade åldern icke plöjt hans panna,
Och icke strödt sin drifva i hans lockar,
Och icke tyngt hans fjät, och böjt hans skul
Och släckt hans snilles eld — Men hvad ej
Det hade sorgen redan gjort, och smärtans
Fördolda gift, och känslans tysta brånad,
Och svallet af de sjudande passioner,
Och svekna hopp om nöjen — ach! som lofva
Och ledsnan mera grym af dem — som hållit
— Nu, sade han, J falska, toma skuggor
Af himmelsk sällhet, icke född för jorden,
Ej född för mig — nu vänten er ej mera
Att finna spåret till min dolda boning —
Och J, o grymme! J, som ej bedragen,
Ach! alltför sanna, verkeliga plågor:
Förtryck och Fanatism och List och Afund,
Och tusen och än tusen lifvets plågor,
Er trotsar jag att finna mer ert offer:
Stängd är jag evigt från er syn, och dagens
Här vill jag, lycklig, glömmas och förglömm
Här endast lefva med er, trogne vänner,
Välgörare, odödelige Snillen,
Som före mig försmäddes och försvunnen —
Och när en dag jag somnar denna sömnen

up, så lång, så ljuf för en olycklig,
i ingen tvungen tår min aska gäcka
ingen skald sig i mitt lof besjunga.
om en ärad vän, en dårad älskling,
illad af sitt qval och nattens skuggor,
i detta skjul för stormens hot och mörkrets,
såg vid skymten af de tända blixtar,
kens mossbelupna stam, min harpa
tan strängar hvisslande i vinden,
kände den igen. — Då skall han höja
sek till Himlen, sorgens suck ur hjertat,
säga: *Bröder! du har gått* — och sedan
tystnad leta mina ben tillsammans,
gå dem åt den mor som ej förskjuter,
lägga blott en otäljd sten på grafven,
skänka den en enda tår af känsla,
strö derpå en enda handfull blommer,
ena fältets enkla, blyga blommer,
aldrig vuxit under menskjors öga. —
lte Timon, och med rösten bruten
ig än stillhet, som hans själ ej kände;
som hafvets dyning efter stormen,
vallet af hans själ — Det ännu blödde
vagt förbundna djupa sår af smärtan;
lickade ännu det sorgsna minnet
dda tiders rymd — Ej gret han mera,
på den bleknade, förtärda kinden
nnu spåret af den tår som runnit.
log — men löjet i hans mörka öga
som lampans nätteliga strålar,
månans strålar ur de spridda molnen
östens dimmor hvila tungt i dalen —
ir det, sade Timon, — svag, o Gudar
allt för svag är säfvens strid mot stormen,
arnets dammar mot den vreda strömmen,
ygd och vishet i ett dödligt hjerta!
ssam, Tidens långsamma, men säkra,
motståndeliga kraft — dig tillhör,

Dig och din syn och Dödens broder Glömskan,
Att kyla denna brand af Etnas lågor,
Att läka detta sår af sorkers smärta. —
Så ändtlig trött att strida och att klaga
Föll han vanmägtig, på sin kalla torfhädd —
Mild, enkallad, kom för första gången
Kom, sagta sjunkande på silkesvingar,
De olycksfullas vän, den tysta sömnen,
Och deftade sin vallmo kring hans hjässa,
Och andades sin balsam i hans ådror.
Ej mer, som fordom, hotande och vilda,
Med ormar i sitt hår och mordets dolkar
Uppstego Qvalets drömmar ur Tartaren
Att spöka för hans syn. — men Hoppets skuggor
I lätta silfverskir med band af rosor,
Och glädjens lifligare ljusa hamnar
I Himlens stjernbeströdda azurskygdar
Kringfläktade hans själ — Och när de flydde
Vid morgontimmens vink och solens anblick;
Då var det denna gång ej Fasans åska,
Som skakade hans bädd och slog hans skuldra
Och ropade: *Statt upp, o slaf, till plåger!*
Men sagta friskna nu de dufna lemmar,
Och villigt öppnar sig hans blick för dagen:
Och när den öppnas — Gud! hvad glada röster
Af himmelsk harmoni ha nått hans öra!
Lik rösten af de helige på Horeb
Ljuft sammanstämde med Seraphers harpor,
När Herrans salighet besöker jorden —
Stum, till sin grottas öppning smyger Timon
Och lyss och tviflar, åter lyss och undrar:
En hemlig dragning rycker hän hans hjerta,
Och foten följer dit hans hjerta drages.
Nu kastar han sig upp för klippans höjder
Och ser med vidgadt öga öfver fältet,
Och ser att hvad han hört och känt — är sannings.
Der, tätt i negden af hans mörka grotta,
Hvar fordom Grälet, Sveket, Politiken,

h Lyckans hunger med Druiden dvaldes,
r — hvilken Gud har skiftat denna vildmark,
h klädt dess nakna sand med blomstrets sammet,
h bytt dess gula barr i Palmens grönska —
r är det, från den enkla smakens boning
m ljudet utgår af de sällas röster.
h nu, se der! Der komma de på fältet,
h dansa, hand i hand, i kärlig omkrets,
t fria nöjets otillärda dansar.
j stort är deras tal: — en Mor, två Döttrar,
n Son — men för dem, efter dem, omkring dem
nids talrik skaran af de stilla dygder:
o, Sämja, Redlighet och Frid och Oskuld
h Godheten — hvars blickar smälta själen,
h Ömheten — som ler med halfva tårar,
h Vänskapen — som går med blottadt hjerta,
h Kärleken — men ej den blinda kärlek,
t troll med vingar och förrädisk tunga,
n rasar, njuter, ångrar sig och flyktar,
j, detta Himlens barn, som evigt fäster,
d oupplösligt band, två makars hjertan —
h när de lyfta ögat uti höjden,
h se den sorgsna enslingen på klippan
lbedjande utsträcka sina armar,
fy de ej hans syn — men öppna villigt
rum i glädjens krets, och le och vinka
vänskaps vink, och ropa: *Främling nalkas*
m lyder denna vink, om nu ej Timon?
, snabb som blixten, störtar han dit neder,
,mötes med ett ömt förtroligt famntag;
blandar han sig glad i deras lekar,
deras löjen, känner deras känslor,
andas dygden med den luft de andas.
när han åter omvändt till sin klyfta,
yeker han sig se, hur hvalfvet ljusnar,
gläder sig och vidgas med hans hjerta —

Välsignad, ropar han, välsignad evigt
(J, Himlens älskade! J, Jordens ädle!)
Den stund som gaf er åt min själla åsyn;
Från denna stunden glömmer jag att lida,
Och smärtan halkar lätt utöfver själen,
Och fastnar någon gång dess pil, och sårar;
Då ser jag er igen — och såret läkes.
Och nu, hvad gör mig verlden och dess bländsel
De Storas nåd emot de Godas aktning,
Och Dårars lof emot de Visas bifall,
Och Seklers minne mot ett *Nu* af Sällhet,
Och mot en väuskaps-blick af dig — Christina

Till

Rosalie.

Tu seras de mes chants le prix et le sujet.

Mot Vestans kyss och dagens blick
En nyssfödd Ros sitt sköte räckte;
Hon hundra Rosors afund fick,
Och hundra Fjärlars kärlek väckte.

Hon blott åt en sin trohet gaf:
Han svor att henne evigt dyrka;
Men när hans vingar föllo af,
Föll ock hans fägring och hans styrka.

Ach stackars munk! hvad öfverdåd!
Han svor hvad han ej hålla kunde:
Hur billigt då, att hon sin nåd
Åt andra älskare förunde!

Strax af de vissna blommors skara,
Hvars vackra ålder flytt sin kos,
Man hörde: "Kors! hur kan en Ros
Så trolös och så flygtig vara?

Än mer att öka dess förtret,
Förs här en Geting, der en Humla
Mot henpes fria seder mumla,
Och prisa Nässlans ärbarhet.

Men när hon lesande försporde
Hvad skäl som deras ilska dref,

Hon dubbelt flere sälla gjorde
Och dubbelt mera vacker blef.

Ja le, ja le, min Rosalie,
Åt dem som dina nöjen klandra.
Hvad? Skall man för att lycklig bli
Begära lof dertill af andra.

Förlåt, om Chloe i sin ifver
Mot dina vackra villor svär; —
Hvad harm! det ej med henne är
Som man så ljuflig synd bedrifver.

Förlåt om Damon, stackars man,
Mot dina fel sin galla gjuter; —
Betänk det är ju icke han,
Som frukten af din svaghet njuter.

Ja följ dit Kärleks-Guden leder;
Förtro dig i hans ömma skygd;
Att älska sjelf är all din dygd,
Och vara älskad all din heder.

Låt dessa budord dig behaga:
Men Rosalie, betänk hvad skam,
Om deras tolk behöfde klaga:
"Jag gaf dem åt en otacksam!"

De ljufva kyssar, ömma löjen,
Som du din älskare förär,
Ach! vet att dessa svaga nöjen
Förmå ej fylla mitt begär.

De äro blomster som betäcka
Den väg till Fröjas altar för;
Men Sköna, Sköna! mån jag hör
Till blomster blott min hand utsträcka?

I Templets helgedom förvaras
n skatt, som endast tanken ser;
ät den i dag, i dag, jag ber,
'ör minne känsler uppenbaras.

Då skall i druckna hjertats yra
Din sång din skönhet värdig bli:
Då skall du, vackra Rosalie,
Förevigas uteff min lyra.

Varning till Zemir.

Zemir! hur länge tror du väl
Naturens lagar straffiöst kränka?
Hur länge, spotsk i ditt befäl,
Så mången ynglings bröst uti förtviflan sänka?
Det gafs din skönhet magt, att göra mig till träl;
Men tiden, att din träl sin frihet återskänka.

Ja, darra vid hans namn! ren, tyst, i dina spår
Med vingad fot och lyftad lia
Han jagat dina steg till gränsen af din vår,
Och vid sin gröpta kind och vid sitt hvita hår
Svär, att ur bojan snart den älskare befria...
Svär att den hand, som klippans tall
Och däldens ros med lika lätthet fällde,
Också en dag väl skörda skall
En liten trubbig näsas välde.

Du hör mig, spotska! med förakt;
Du tror ej, blinda! hvad jag säger.
Du tror att ungdom kring ditt läger
Skall evigt, evigt hålla vakt;
Jag ber dig än en gång besinna
Hvad jag dig sagt,
Om du ej vill med tårar finna
Min spådoms magt.
De hår, som nu i mörka vågor svalla
På ditt albasterhvita bröst —
Zemir, förskräcks! — i höst, i höst
De skola falla.
Din blick, som än en liten tid

Uppned på alla hufvun vänder,
Förjagar alla hjertans frid,
Och sjelfva ålderns isar tänder,
Och splittrar Visdomens egid;
Din barm lik källans silfverbölja
Tyst gungad af en vestanvind,
Der tusen kärlekar sig dölja;
Och rosen, purprande din kind,
dessa tänders snö, och denna munn coraller,
fruktlöst mitt begär till dina kyssar väckt:
r! allt, allt förgås. En natt.. en kylig flägt...
Corallen bleknar, Rosen faller.

Det glas, dig fordom visat har
Skön, tjusande, som en Gudinna,
Du ännu trotsig till dig tar;
Men hurn häpen skall du finna
En... käring qvar!
Då skall din klagan dagligt blifva:
tur! ach hurn grym du i din delning är!
l skall du ömt begär, förutan ungdom gifva?
"Och ungdom, utan ömt begär?"

Till en Flicka,

Som vid en Promenade förlorade Skärp, m. m.

Du vet ej, vackra Aspasie;
Hur för din blygsamhet jag bäfvat,
Att se den fara, kvarutit
För några dagar sen du sväfvat.
Band, Blommor, Skärp beröfvad blir!...
Du tror väl, du, min Aspasie,
Att sådant slumpvis kunnat hända?
Nej, vet det var ett trolleri,
Ett uppror, ett förräderi;
Och tacka Gud det tog så ända.

Jag vet ej väl uti hvad mål
Du Kärleks-Gudarne förtretat;
En Kärleks-Gud ej mycket tål,
Förn man dess vrede mot sig retat.
Kanske du i din täcka sång
Ej deras magt tillfyllest prisat:
Kanske att konstens prydda tvång
För deras syn förlitet visat:
Kanske du snäst dem någon dag,
Då på din barm de vågat leka
Och med för mycken frihet smeka
De båda rundade behag,
Som mellan ljus och mörker tveka:
Kanske, då Nattens Gud dig fört
Till hvila uti sömnens boning
Och, förn du än de band förtrött

Som dig så hårt i fängsel snärt,
Du utan rimgaste förskoning
Dem stackars barn på dörren köstst
Kunske då dagens ljufva möte
På nytt ditt mantra öga väckte,
Då i naturens egen drägt,
Den fägring du på dunet sträckte
Å nya höjt sig ur dess sköte;
Kunske du då på lika sätt
Förnekat denna Gudaskara
Att i ditt stängda Cabinett
Få dig till råd och sällskap vara,
Och passe upp vid din Toilett...
Men lika gerna jag vill bespara
En forskning som ej blef så lätt;
Ditt egit samvete må svara,
Igenom hvad för oförsatt
Du dessa magt förnäma trädt.

Allt nog och för hvad hälsat de brutit,
De genom Domare och Nämd
Uppå ett allmänt Ting beslutit
Att kräfva ut fullkomlig hämd.
De genast om hvarannan svinga
Att samla Vädrens Guda-tropp
Och dem med fagra ord betinga,
Att sina anslag fylla opp,
På sätt som taken sen förlepp.
De sådan liflig målning göra
Af en och annan hemlig pragt,
Som konsten uti häkte bragt;
Att vi oss ej förundra böra
Om denna målning ägt den magt
Att snart Zephirers dygd förföra.
Ren upprorsdagen anländ var,
Ett upprer som ej haft sin like
I gamla eller nya dar.

Den dragen i en öppen char,
Du genom luftens fria Rike
Med sjelfva blixtens snabbhet far;
Och straxt Zephirer några hundra,
Med lika snabbhet skynda sig
Som i ett rigtigt Cossaks krig,
Att dig allt in till själen plundra:
Med djerfva blickar, kärlig harm,
De af och ann i luften kryssa;
Två dina vackra ögon kyssa,
Då tvenne andra på din barm
Så lätt och tyst bouquetten fatta
Och flyga sakta bort och skratta:
Ett dussin bak på vagnen står,
Att ur ditt spridda ljusa hår
Sig då och då en blomma snatta;
Och hundra femti, tror jag mest,
Sig i ditt skötte sammanskocka
Att alla nålar till sig plocka,
Med hvilka du din prydnad fäst:
En hjelte upp åt höjden flyger
Med skärpet i sin högra hand,
Då än en dristigare smyger
Igenom obekanta land,
Att lossa några andra band.

De skulle snart sin önskan vunnit;
Och Himlen vet, uti hvad skick
Man dig på ljusa dagen funnit,
Om ej i samma ögnablick
Du till en lycklig fristad kunnit.

Nå väl! du sett, min Aspasie,
Hur man sig dristat dig bemöta;
Låt då för Herrans namn skull bli,
Att dig med Kärleks-Gudar stöta;
Och frukta deras raseri.

vid din egen moders sida
sådant våld man vågat skrida,
ink väl efter, huruvida
skulle annars kunnat gå;
vill du Paphos Lagar fråga,
er der klart de orden stå:
lifsstraff må ej någon våga
rga en af dessa små.

Våren.

Sig dagens stolta Gud beklädder
Med dubbelt ljus och majestät,
Och i den höga Kraftens fjät
Mot thronen af sitt rike träder.
En öm och eldig kärleksblick
Han till Naturens sköte sänder,
Som i förnyad ungdoms skick
Sig mot sin älsklings åsyn vänder.
Vertumnus med en mägtig hand
Ur hennes sälla länder jagar
Den grymma Vinter, i hvars band
Hon räknat saknans mörka dagar:
Till Lappens fjäll och Zemblas strand
Han flyr att tolka sina lagar,
Sen här hans slott är satt i brand.

På fältet syns den täcka Flora,
I sällskap med den friska Vår,
Och i dess välluktsfulla spår
Ses Eole son af Aurora
Den yra Zephir hasta sig:
Gudinna, ren han hunnit dig;
Du älskar honom ömt; han brinner,
Och nöjet på din blygsel vinner:
Af hvarje kyss du honom ger
En blomma upp i dagen skjuter,
Hvars fägring när hans moder ser,
Hon utaf glädje tårar gjuter.
Dryaden dansar, Faunen ler,
Den frälsta bäck sitt sorl förnyar,

Och Prognè malkas våra byar.
Man ser på ljusa gyldne skyar
Sig Kärleks-Gudar sänka ner,
Som ut på skilda vägar fara;
En till den fjäderklädda skata
Som stimmar uti björkens topp:
Strax hörs den röda Turturn svara
På de cromatiskt brutna lopp,
Som älskarns ömma qval förklara;
De qvist från qvist med glada hopp
Sig para och sig åter para:
En ann med facklan i sin hand
Sin flygt till Thetis rike vänder,
Och med dess lågas ljufva brand
Det våta djupets sköte tänder:
Der hörs Tritoners gälla ljud,
Som spruta böljan i cascader;
Här ses en naken flock Najader
I krets kring Amathontens Gud.

Nu herdepipans driller blandas
Med krigsbasunens sträfva skall:
I dalen hjordar gå i vall,
Och berget höljs af Härars svall:
Naturen fröjd och kärlek andas;
Bellona mord och Rikens fall.

O usla Väsen! du, som skryter
Med Guda-ursprung, upplyst själ,
Deck, alla lasters svurna träl,
De sälla lagar dagligt bryter
Hvarvid Naturen band ditt väl!
Ursinnige! hur länge lida
Det grymma krigets tyranni?
Håll upp, att mot din sällhet strida,
Och lär af Fjäriln lycklig bli:
Ditt korta lif han glad fördrifver,

Han föds och dör i kärleks band;
Då menskjan med en blodig hand
Sin broders hjerta sönderrifver.

Allt firar Jordens födslodag,
Allt röres, lefver, andas, känner:
I skogen Jägarn nätet spänner,
I djupet sänks det falska drag;
De snabba kölar vågen plöja,
Och mastens blomsterkrönta topp
Sig upp mot skyarne ses höja.
Nu ser man ock den våna Fröja
Bland Täckheters och Nymphers tropp,
Som sig med lek och dans förnöja;
Än hvarje lem till vällust böja
Med åtråns regelfria lopp;
Än härma klädjens yra hopp;
Än i förvirrad ställning dröja,
Att njutningens förljusning röja.
I Etnas djup Vulcanus svär
Att hämnas på sin flydda maka:
Cyclopers släggor dubbelt braka,
Och lågan ned i afgrund tär;
Dock djerfs han ej för Jofur klaga:
Olympens skratt han minnas lär.
Vulcan! ditt straff du rättvist bär;
Så lam, så svartsjuk som du är,
Hur djerfdes du til hustru taga
Den sköna bland Gudinnors här?

Nu prydom oss med myrtenkransar,
Nu fästom blommor i vårt hår,
Och offrom Pan det späda får
Som vid sin moders sida dansar.

Till fröjd ditt lif, min Damon, styr!
I kojan och på Kungasätet

dödens välde fäfängt flyr:
bäfvar ej för Majestätet,
ej för tiggarns slarfver skyr.
Å ej orons moln befläcka
agar som så litet räcka!
j ditt hopp, som fruktlöst är,
fver lifvets gränser sträcka!
; är den svarta natten när
dig för evigt skall betäcka,
alla afgrundsandars här
uti Fabels plär förskräcka.
— ingen drufva växer der,
s ljufva saft din törst må släcka;
aldrig, aldrig!.. skall den täcka,
unga Lycis, yr ock här,
sälla hjertas låger väcka.

Den 1 Januarii 1780.

Det blifvit Tidens yrke blott
Att menskan in i lifvet föra:
Det blifvit sen Regenters lott
Att menskjolifvet lyckligt göra.

Ach sälla gåfva! Gudarätt!
Hvem skulle dig ej öfver allt värdera?
Säg då, Natur! säg på hvad sätt,
Bland dem som Thronerne beklädt,
Man flera sett förtrycka, än regera?
Tyran! Despot! håll opp, gif akt;
Hvart rasar du uti din envålds-ifver?
Tro ej, hvad dig bedragarn sagt,
Att den är stor som fruktad blifver;
Tro mer ditt hjertas röst, som honom vederlagt;
Tro stynget som derinne rifver,
Då utanför du höljs af glans och pragt.

Vet, dina portars dubbla vakt
Ej från din själ den mörka oron sluter;
Vet, den Monark är störst, som största kärlek njuter,
Och högsta dygd ger högsta magt.
Du ser, — och, grymme! du ej ryser? —
Ditt Folk..., hvad säger jag?... Nej, dina slafvars flock
Hvad hat, hvad grym förtviflan lyser
Från deras lömska ögonlock!
Du hör — och kan du än bemanna
Ditt bröst mot ångrens dunderslag? —
Du hör den usle hvarje dag
Ditt och sitt egit lif förbanna.

Olycklige! du aldrig gissat har
Hvad vällust den Regenten smakar,
Som lik en Skyds-Gud och en Far
För millioners sällhet vakar.
Kom, följ mig då till Bältens strand,
Att se en Kung, och dock ett Fosterland,
Att se en Vän, som lagar tyder,
Att se ett Folk, som styrdt af mildhets hand,
Ju mera fritt, dess mera villigt lyder;
Att se hur kärleks ljufva band
Mer styrka, fast de intet väga,
I tyrannicts ok och våldets fjättrar äga;
Att se hur hoppets bud för Prinsens fötter går,
Att hur behofvets barn med fröjd hans ankomst bida,
Hur trohet följer vid hans sida,
Och tacksamhet uti hans spår.
Säg, om dig ej en ädel afund sårar
I åsyn af ett Folk, som här på knä med tårar
För morgon denna bön till Kungars Konung bär:
"Du, som för Tiden stiftar lagar,
Förläng, o Gud! — o Gud! beskydda *Gustafs* dagar!
Får sällhet vid hans lif och sällhet bunden är."

Vid
Konungens
Återkomst från Spa
1780.

Glåd dig, Stockholm, gläds och sjung:
Han är här, din Far och Kung.

Han är här! Hvad hjertat röres,
När det sälla utrop höres:
GUSTAF! GUSTAF! Han är här!

Om hans bortgång saknad väckte,
Om de förors moln förskräckte,
Som sitt hot från sunnan sträckte,
Hvad den dag då lycklig är,
När du säger: *Han är här!*

Skynda glad din Far i möte;
Nedfall för din Konungs fot;
Tacksam tag de skänker mot
Som han lemnar i ditt sköte:
Hoppet föregår hans fjät,
Ymnighet i spåren följer;
Häpna ej; se mildhet höljer
Glansen af dess Majestät.

Bjud ej vapnens blixtar knalla,
Då du tolkar glädjens ljud;
Bjud ej krigs-trumpeten skalla,

lu helsar Fridens Gud.
ven, som med bäfvan skådar
Tyran tillbaka länd,
så sin fasa bådar,
dess åsyn dubbelt känd;
en ömhetsblick från själen,
en tår som glädjen fällt,
a språk är ej förställdt,
a härmas ej af trälen.
och tyst allenast sjung:
är här min Far och Kung!

Till
En Förnäm Herre,
Som skrifvit ett Theaterstycke.

Ni Auctor? — Ni, som är Baron,
Som är Capten och Kammarherre!
Ni Auctor? — Har man nånsin värre
Lärt ta i akt den goda ton?

Min Gud! hvad ämne på tapeten
För alla Hofvets Skrattare!
Hur man skall hviska: se Poeten!
Se der vår Herr Författare!

Och sen på gatan, hvilket väsen!
Hur man skall löpa om hvaran
Och ropa: Ha! se der går han,
Baron som skrifvit *Efter-Pjesen!*

Jag vet, det är ett vådligt fel
Att tala sanning för de Stora:
Man kan Monarkens nåd förlora
Att klandra Favoritens fel.

Jag vet, det vore mer behändigt
Att stämma lyran till ert lof,
Och prisa såsom högst anständigt
Att ha talanger i ett Hof.

Men detta våld är icke möjligt
Hos den en långlig vana bär

att le åt allt hvad som är löjligt
och straffa allt hvad straffbart är.

Ni minns, om ni ej glömt det redan,
den tid vi sågo först hvarann,
det var i Åbo, tolf år sedan,
vi var då pojke som en ann.

Vi slogo snöboll uppå gatan,
vi drogo fingerkrok med mer.
Jag trodde *** stackars satan,
en gång få heder utaf er.

Jag älskat er sen dessa åren
och älskar eder än, min sann,
så högt som någon Högvälboren
kan älskas af en Ofrälst man.

Döm då hur högt jag er beklagar;
och om jag ej förifras bör,
att ni så skamlöst bryta tör
det sjelfva Etiquettens lagar.

Men ni är ung; det är min tröst:
in kan er själ till bättring röras,
in kan er fot ur villan föras,
och Hedern vakna i ert bröst.

Han talar: Fly de vittras gille
och ofruktbara lagrars skörd;
det anstår ej att äga snille
om ej mistning utaf börd.

Baron — hvad vill ni mer begära
in allt hvad detta namnet ger?
Hvad vill ni med förvärfvad ära,
då ren belöningen är er?

Är ni ej född uti de bygder,
Der härkomst från en gammal ätt
Är ett quittence på egna dygder
Och en transport af andras rätt!

Min Kammarherre! mins hur vigtig
Den gyldne nyckelns börda är:
Hur är ni då så oförsigtig
Och vågar öka dess besvär.

Att vara skuggan af sin Konung,
Och mönstret uti modets verld;
Att tänka blomster, tala honung
Och lysa som en himmelsfärd;

Att sömn och törst och hunger glömma,
Och endast stå och gå och stå:
Kan detta allt ej nog fördömma,
Om ni ej skrifver vers också?

Men, min Capten! om aldrig annat
Bordt qväfva ett så lågt begär,
Ni dock bordt finna hur förbannadt
Cocarden emot Pennan svär.

Var stolt och trotsande mot karlar,
Mot flickor nedrig med maner;
Svär, skryt, gör skuld: och jag försvarar,
Ni blir en skicklig Officer.

Men vill ni just med snille blänka,
Välan! läs Reglementet då:
Min sann, behöfves nog att tänka
Om man sin Sinclair skall förstå.

Jag ser med harm, hvad er förvillar
Och nästan tycker ursäkt ge:

törsta Skalder Sverge gillar
vara Grefvar alla tre.

Ja Grefvar! — Gud må dem förlåta!
med så upplyst tänkesätt
svär det skulle lika båta
vara menskja rätt och slätt.

An ett exempel utan like
hasta ser till ert försvar:
första Ädling Sverge har
örsta Auctorn i sitt Rike.

När från ett tröttsamt Majestät
någon timmas hvila tager,
han i glädjens lätta fjät
leka till sig Snillets lager.

Men vet ni, oss emellan sagdt,
d folket allmänt därom dömmer? —
i tror vår goda Kung förglömmer
ta sin värdighet i akt.

Nog kan väl sjelfva Öfverheten
nd till nöjen stiga ner,
ända ner till Vitterheten! . . .
går för långt som hvar man ser.

Ia Själens nöjen passa illa
en regerande Person,
ingen Patriot kan gilla
smaken herrskar på en Thron.

Sät se i andra goda Stater
d nöjen Kungarne befallt:
, Jagt, Maitresser framför allt —
let är ro för Potentater.

Men ni, hvars hand ej ringa del
I *Gustafs* vittra lekar tager,
Som pryder er med samma lager,
Och hedrar er af samma fel!

När Afund... Tarfvas mer att säga —
Förmätna, eder fara känn:
Räds, att er Konungs ynnest äga;
Men bäfva, att förtjena den.

Fronderiet.

Till L.

Ja, lät oss le åt dessa svaga
Som, dårade af lyckans prål,
Allenast Börd och Titlar taga
Till sina Qvädens föremål.

Ja, lät oss lasta och fördömma
Den låga egennyttans träl,
Som ej i *Sånger* blyga berömma
Hvad han föraktar *i sin Själ*.

Men ömkom en fanatisk fjoller,
Som i en mjältsjuk cynisk dröm
Allt för ett nedrigt smicker håller,
Som säga till en Magnats beröm.

Skald! ropar han, *att värdigt qväda,*
Som Frihetsvän och Sanningstolk;
Glöm ej att oupphörligt smäda
Det lysande och mägtigt folk.

Det fordras Tiggarns slarfvor bära,
Att vara Ädel eller Klok;
De Stora känna ingen ära
Som ejelf jag läst uti min bok.)

Åt den i guld och purpur lyser
Naturen aldrig dygder gett;
Nej, Hofvet endast Tigrar hyser
Som ejelf jag från min vindsglugg sett.)

Nde Skrift. af Kellgren.

Allt är föraktligt hos de Höga;
Allt är gudomligt hos de Små —
Så dömmer blott Frondörens öga;
Ett upplyst öga icke så.

Den sanna Philosopheus hjerta
En lika billig afsky bär
För Hycklets smink och Tadlets svärm;
Och vördar Dygd ehvar hon är.

Så, ädle Skald! du äfven tänker,
Då, utan tvång och utan flärd,
Du all förtjenst ditt offer skänker,
I högre eller lägre verld.

Man öfver allt din Skaldmö känner,
Der smak och sanning para sig:
Och sjunger du om menskjovänner,
Är hjertat det som röjer dig.

Bannebref

Till min Vän C.

Nej, vänskap sjelf kan ej förmå
att dig från mina bannor frälsa:
du måste för din egen helsa
af mig en dugtig skrapa få.
Jag trodt exempel skulle rå,
att din förmätna dygd förstöra;
Jag sökt med varning dö och då,
att dina steg till rätta föra:
Hvad återstår då än att göra?
Blott ett — Der lärdomar ej röra,
Der måste agan följa på.

Min kärlekslösa Vän! besinna
Hvad verlden derom dömma lär:
Till tjugunie sommar hinna.
Och ej förstå hvad ömhet är!
Och aldrig hafva hyst den låga,
Som så lyckaligen förtär!
Och aldrig hafva känt den plåga,
Som mer än nöjet sötma bär!
Och vid en Skönhets fötter smält,
Och ej af vällust tårar fällt!
Och ej af sorg i tårar smält
Vid minnet af den blick du njutit!

Förtjusad blott af Årans röst,
Med jättesteg man ser dig våga
Åt sanningarnes rymder tåga:
Men hvartill gagnar Snillets låga,

När lågan saknas i ditt bröst?
Nej, fly från himlens ljusa öcken,
Der ledsnan jämte ären bor:
Storsak em dälden gömd i löcken,
Blott nöjet i dess sköte gror.

Då ej din stolta vishet gillar
Hvad ej är bygdt på vett och skäl,
Min Philosoph! hur tror du väl
Att ej din hjerna sig förvillar,
När du af ryktets galna skri
Dig lycklig och belönad dömmer
Och i en fåvisk yra glömmer,
Att af de skatter riktad bli
Som du i egit sköte gömmer?
Kom snart och gör din syndabok,
Förr än du evigt dig förtappar!
Än Kärlek på ditt hjerta klappar,
Stå ej hans ljufva kraft emot.
Hur ömt han dig vid handen tager,
Dig kallar, lockar, tubbar, drager
På lifvets väg till Chloes fot!
Lät hennes blick din själ förkrossa,
Dess hand ur villan dig förlossa,
Dess sköte föda dig på nytt!
Hvad intet öga nånsin funnit,
Hvad ej till någons öra hunnit,
En fröjd, den intet hjerta vunnit
Som icke Kärleken förbytt,
Skall snart ditt väsende förguda
Och med Elysisk glans beskruda
En jord, från hvilken smärtan flytt.

Din morgonsol med klarhet brunnit,
Hon glädt de nie Systrars hopp;
Men när hon middagshöjden hunnit,
Bör hon ej värma i sitt topp?

Som Rosen, när dess öppna knopp
Den milda dagens blickar njuter,
Kring hela fältet vällukt gjuter;
Så, när begärens ljufva magt
Vår känsla uti blomning bragt,
Hon genom alla lifvets tider
I alla ting förtjusning sprider,
Och döden mötes med förakt;
Ja, när den kalla vinter följer
På dina vackra sommardar,
Och ålderns snö din hjessa höljer,
Har Kärlek ännu blomster qvar,
Hvarmed han grafvens afgrund döljer.

Men råds — En gång skall denne Gud
Dig från sitt ansigte förskjuta,
Och i en evig köld besluta
Det hjerta som ej lydt hans bud.

När Afund, vid ditt ryktes ljud,
Critikens dolska ormar väcker,
Och storm och moln din himmel täcker;
Då fins ej någon Flickas famn
Att dig för trollets ögon gömma,
Der du i nöjets lugna hamn
Din djerfva segling kan fördömma,
Och mot ett mera ljufligt namn
Ditt stora namn af *Vis* förglömma.

När ändtlig dödens nakna arm
Dig med den breda lian sårar,
Skall ingen Skönhets heta tårar
Ge värme åt din stela barm:
Ditt bröst skall ej med nöje flämta,
Mot hennes ömma hjerta tryckt,
Och ej dess sista kyssar hämta
Din själla ande i sin flykt.

Vid en Väns Bortresa

Åter hörs din afskedsröst,
Åter rycks du från min sida,
Åter skall mitt ömma bröst
Smärtan af din saknad lida.

Öde, du som mot ditt rof
Hvarje dag en ljungeld lossar!
Säg, hvi du mig ej förkrossar
Efter detta grymhets-prof?

Du min lefnads morgon väckte
Genom blixt och tordöns slag;
Du i mola och dimmor släckte
Ljuset af min ungdoms dag.

Du mig redan gråta lärde,
Förn jag tårars ämnen fann;
Du min själ med lustar tärde,
Förn hon ännu tänka kann.

Borde jag ej i det låga
Mot din vrede funnit skygd.
Öde, säg då, med hvad dygd
Jag förtjent så mycken plåga?

Än mitt mått ej uppfylldt var,
Än ett qval mitt hjerta felte;
Af en Vän min smärta deltes . . .
Denne vän du från mig tar.

O! hvem skall då mera leda
Mina steg på lifvets stråt?

Hvem skall lindra mer min sveda?
Hvem skall stilla mer min gråt?

Än en gång — kanske den sista! —
Jag hans ömma blickar ser;
Och mitt hjerta kan ej brista
Vid det famntag han mig ger?

Snart han till de ställen hinner,
Der vår barndom tyst förflöt,
Lik en å, som sagta rinner
Genom ängens blomstersköt.

Der, vi aldraförst försökte
Våra späda skaldeljud;
Konstens tvång ej än förökte
Örats och Naturens bud.

Kärlek lifvade min tunga,
Vänskap agade min sång . . .
Såg jag då, att jag en gång
Bådas plågor skulle sjunga?

Atis! du är skild från mig,
Skild af en omätlig bölja;
Men mitt hjerta följer dig
Dit min fot dig ej kan följa.

Vid Första Besöket i [illegible] Sergels Attelier.

Har man bedragit mig? — Jag gick,
Att Buster och Statuer skåda . . .
Hvad dold förtrollningskraft har [illegible]
Jag hör ju Hjeltens röst jag ser ju Gudens [illegible]
Kan då en själ i stela marmorn råda!

Psyché! . . . Se der, ach! — tröstlös — hvar [illegible]
På Knå för Kärleks-Gudens fot,
Och tillgift af en älskling tigger
Att hon dess råd ej tog emot.
Hvad! *Astrild!* denna syn ditt hjerta icke sårar?
Du sjelf, af grymhet ge ett så barbariskt rän?
Då naken, gråtande och skön . . .
Ach! ren med hennes ömma bön
Jag sjelf förenar mina tårar. . .

I denna blick af mod och harm
Och trots mot hundra härars möte,
Jag känner Krigets Gud — och denna Skönhets barn
(Förskräckens, dödlige, för hämden af hans arm! —)
Är Fröjas, sårad i hans sköte.

Ser jag ej der den Kung, som frälsade sitt Folk? . .
Hur är ej hvarje drag dess höga dygders tolk!
Så bör den munnen le, som faderskänslor tydde;
Så ögat brinna bör, för hvilket agget flydde . . .
Ja, *Gustaf*, det är dig jag ser:
Mitt bröst af dyrkan fylls; jag faller för dig ner.

* * *

t, Sverge, du en *Phidias* har,
fått den gamles snille ärfva!
s, *Sergel*, du som ämnad var
efva i de sälla dar,
rne sin lön i Svea Land förvärfva!
ildat deras Fosterfar;
ıti hans bild du evigt lefver qvar:
Phidias, i den sköldo förvar
prydde Grekernes *Minerva* *).

---

rättas hos Cicero, att sedan Phidias förfär-
nerva, inneslöt han sin bild i hennes sköld,
m förvara eitt namn åt efterverlden. Denna
var öfverflödig. En stor Konstnär lefver i

Bref till W***

Som begärt af Författaren en Lofsi öfver *Nicander*.

Naturen, som en sparsam mor,
Åt alla sina barn en olik arflott delar:
Hvad en har fått, en annan felar,
Och all förmögenhet af andras brist beror.
Då, vid en fest i Gudasalen,
En klar och ren och ljuflig röst,
Som för exempel skull, af *Karsten-Näktergalen*
Förtjusar alla Gudars bröst;
Så tillhör åter *Schulzen-Ufven*
Uti Tartaren nedsänkt bli,
Att härma de fördömdas skri
När djeflar ligga dem i lufven.

Begär ej, mot Naturens lag,
Att korpen på dess tunga vingar
Sig genom etherns rymder svingar
Att sjunga Vårens födslodag;
Begär ej, att en lärka tvingar
Sin lätta flygt, att tung och sen
Sig släpa längs med jordens yta;
Ej att dess drill, som fri och len
På luftens vågor plägar flyta,
Sig till det sträfva rop skall byta,
Som kråkan, på en mässig sten,
I kärrets djup, vid månans sken,
Plär ur en rosslig lunga bryta,
Till lof åt åsnans multna ben.

'n tid min sång af smaken gillad blifvit,
ast gillad blef, då, lycklig af de bud,
Som Kärleken och Nöjets Gud
Ett villigt hjerta föreskrifvit,
min lofsång gaf, som jag min dyrkan gifvit.
Kanske, då yr och oförskräckt
eirisk ton med tidens därar skämtat,
Mitt löje någons löje väckt:
Kanske, då fritt, men aldrig fräckt,
g den druckna ro *förenta Sinnen* hämtat,
Att någon flickas anledrägt
eldad barm begär och vällust flämtat,
slan af de ljud som hennes hjerta räckt.

Välj blott de ämnen dig behaga,
I fall din sång skall få behag:
Så lydde Skalde-Gudens lag
i första gång jag djerfdes lyran taga —
Och dessa ämnen — sporde jag;
Kan deras val mig ej bedraga?
tall jag finna dem? — Här, sade Hjertat, här? —
Sen denna dag min sång föraktat
i hvad ej namn af ro och kärlek bär,
Och blott den Lager eftertraktat
Som uti Myrten ympad är.

hör då upp att mig förgäfves plåga:
För alla Kärleks-Gudar skuld
Låt aldrig mera blifva fråga
gen Psalm af mig uppå de dödas mull.
i äger ej de stora Skalders gåfva,
beredskap stå hvart enda ögonblick,
Att skratta, gråta, lasta, lofva,
'ter dagens namn och efter ämnets skick.

Och ni, som till de dödas ära
d edert skrål de lefvande besvära,

Hvad? tron ni väl, små Grift-Poeter! ni,
Att stora Män ert pass till Minnets land begära?
Kanske — må ni ej stötta bli,
Om jag förlångt min gissning vågar drifva —
Kanske i hemlighet det högmod kittlar er,
Att på de dödas graf er sjelfva rökverk gifva? —
Jag endast gissar så, och höget förtretad ser,
Att man ej Lagrar mer på Kyrkogårdar finner,
Och framför allt, att ej på minsta vis
Af edra tårar och ert pris
Den fallna Hjeltens namn förlorar eller vinner.
Också försent till Årans Hof
Man öppna vill en väg ifrån de döddas grifter:
Har Skalden icke sjelf beredt sitt eget lof,
Har Minnets Gud ej sagt: *Lof gjer i dinn Skrifter!*
Skall Glömskans Gud för evigt säga: *Sof!*

Hvem tror du väl af dessa båda
Sin dom åt Riks-Poeten gaf?
Hvar äro dessa verk, der Snillet bör förråda
Att hel och hållen till sin graf
Han ej likt hopen vandrat af?
Mon ej Satiren ler och Smaken händer fäller,
Då en Nicanders bild man ställer
I bredd med en Ovidii?
När sågs den förre öm och fri
De skönas lof och hjertats sällhet yrka?
När ägde väl hans styl den glans och harmoni,
Hans bildningskraft den eld, hans känslokraft den ö
Som vi hos Julias älskling dyrka? —
O Naso! som så lätt med Fabelns trolleri
Befallde Gudarne att djur och örter bli,
Säg mon du kunnat prophetera,
Att Scythen, i sin digt än mera djerf och rik,
Dig skulle metamorphosera
Till Sångarn uti Westervik?

Kanske min Skaldmö sig förhastar
Af nit för Roms och Snillets rätt:
Critiken alltför ifrigt lastar,
Och vänskap gillar alltför lätt:
Men då jag nu allenast dömmer
vad jag härtilldags af vår Ovidius sett,
Bör du förlåta, om jag glömmer
Hvem detta namn åt honom gett,
Och om jag ej till skyn berömmer
En mängd af kärfve Anagram,
Med ord och meningar bakfram;
om jag ej förstår, att Snille-Gudens anda
Vår goda Lefskald gått tillhanda,
an som oftast säge i Dagligt Allehanda
Med Chronedistiskt raseri
örje bokstaferad ett utfäst antal blanda
Af M, D, C, L, X, V, I.

Återsvar till W***

Tack för den faderliga aga,
Som jag så väl förtjent och du så lindrigt gaf.
Om ej för evigt dömd till dessa villors slaf
Som mig förtära och behaga,
Kanske jag vid din röst de bojor kastat af
Dem Paphos Gud befallt mig draga
Jag fruktar — ach! till brädden af min graf.

Men säg, min Domare, hvar lärde du att taga
Ett så förvändt bestraffningssätt?
Du, Præses i en Kämnersrätt!
Och dock uti din själ så mensklig mot den svag
Och dock uti din styl så lekande, så lätt?
Hvad! Themis, detta Troll, som död och plåg
På ett barbariskt språk som smakens afsky var,
Du till en Täckhets-Nymph förbyter,
Ifrån hvars lena läppar flyter
En dom den Vänskap fällt och Snillet uppsatt
Hvad! dessa trumpna, svarta grälar,
Moralerne, min Gud! som alltid afsky väckt
Hos mig och andra syndsens trälar,
Du ger de glada lekars drägt,
Att, sen de tjust vår syn, förtjusa våra själar!
Du vet, hvad Lagen ej, ej Religionen vet,
Att näpsa utan spö och utan afgrund röra:
Behagens Moralist och Dygdernes Poet,
Du ger Satiren foglighet
Och lär Förnuftet att förföra.

Hymenée.

Jag dristar ej, till eder ära
Båd Himmel och Olymp besvära
Att stiga ned i låga rim,
Der Venus kärt Gud Fader smeker,
Der Raphael med Astrild leker
Och Pegasus med Cherubim:
Det tillhör blott de Gratulanter
Som säkert Gudars anförvanter,
Dem sända hvart de finna godt;
Men jag, som har en sämre lott
Än att så högt befryndad vara,
Får låta allt Gudomligt fara,
Och tala som en menskja blott.

Jag vågar ock den tanken äga,
Att fyra ord af hjertats språk
I edert tycke mera väga,
Än allt det lärda ordabråk
Som Poetastrers Gudar plåga
I många långa rader säga.
Jag kort om godt vill säga er,
Att när mitt glada öga ser
Den ömma låga er föreenar,
Som kärlek tändt och dygden renar,
Mitt bröst, som ymnig glädje får,
Er framtid sälla öden spår.

Jag här med sällhet icke menar
En vällust alltid full och hel,
En ström af nöjen som ej tryter,

Som alltid klar och stilla flyter,
En sådan sällhet, utan fel,
Ej var, ej blir en dödlig del.

Men ömma Makar, ädla Vänner!
När eder kärlek, af de band
Som evigt fängsla eder hand,
Blott styrkan, men ej tvånget känner;
När aldrig mättad, alltid nöjd,
Han ej för ledsnaden förskräckes,
Men af förfarna känslors fröjd
Till samma känslors åtrå väckes;
När båda äga tålamod
Att öfverse hvarandras svaga,
Att lifvets börda lika draga
I alla skiftens ebb och flod;
När Han till missbruk icke drifver
Den skäggrätt Paulus gifvit har;
När Hon med munterhet förtar
Det trumpna honom syslan gifver:
Då skall i dygdens lugna hamn
Er lefnad som en dag försvinna,
Och döden eder ännu finna
I nöjets och hvarandras famn.

Lejonhjelms Död.

Skaldmö! stäm din klagosång,
Lejonhjelm sin bana lyktat;
Ach hvad dygder på en gång
Ned i grafvens öken flyktat!

Åranes Gud! jag ser ditt Tempel
Öppnadt för hans ljusa hamn,
Och i minnets bok hans namn
Tryckt med tacksamhetens stämpel.

På jorden han en lott förfarit,
Som Sällsynt är, till menskjors blygd,
Att, fast han ägt förtjenst och dygd,
Han ren i lifvet älskad varit.

Han med sitt egit värde lyste,
Ej blott med glansen af sitt blod;
Hans snille utan yrsla hyste,
Och mandom utan öfvermod.

Han ej med smicker, ej med pock
Steg upp till lycka och till heder;
Han midt i Hofvet ägde seder,
Och känslor bland en tigerflock.

Ach hvad dygder på en gång
Ned i grafvens öken flyktat!

Lejonhjelm sin bana lyktat;
Sångmö, höj din klagosång.

Men nej... Det öfver sparas må,
Som brann så mången gång för nedrige och di
Må deras mull en lofsång få,
Förtjensten... tårar!

Mamsell Dubois *) Död.

Erato och Kärleks-Gudar,
Gråten: Dubois lemnat er;
Höljen er med sorgeskrudar,
Klagen: *Dubois är ej mer!*

Ja, edra tårar billigt falla
På *Nöjets* och *Behagens* graf;
Ett hela lif hon åt er dyrkan gaf,
skulle ej dess död er tacksamhet befalla?

Erato och Kärleks-Gudar,
Gråten: Dubois lämnat er;
Höljen er med sorgeskrudar,
Klagen: *Dubois är ej mer!*

Och Dygd, du alla tiders dygd,
som till båda kön ditt välde sträcker,
Gif äfven du, förutan blygd,
mek åt hennes stoft... Men ach! jag mig förskräcker;
Af Möar hvilken tandlös hop
mot mig rusa ser! hvad kärfva smäderop!...
Hvad rodnad deras skrynklor täcker!
Vestaler! Furier! ach jag ber,
För allt i verlden stillen er:
visst med vördsam blick er sälla möda ser,
dessa svaga fat i helgelse bevara,
Som kanske aldrig stått i fara;
Det är en dygd som gör er ganska godt:
ha ett ömsint bröst, och göra godt åt andra,

*) *Äfven här känd under namn af* Le Clere.

Är heller ej en dygd att klandra,
Och denna dygd var D u b o i s lott.*)

Och du som, under sken att lyda kyskhets lagar,
Dock hemligt lyder ditt begär,
Som en Lucretia alla dagar
En Phryne alla nätter är;
Hvad! du också uppå min lofsång klagar?
Hvad! du också mot nöjets döttrar svär?
Ach! säg hvad gagnar ditt besvär,
Att dig från tadlets åsyn stänga?
Dess hundra ögon dock med lätthet genomtränga
Den gles a larf du för ditt anlet bär.

Erato och Kärleks-Gudar,
Gråten: D u b o i s lemnat er;
Höljen er med sorgeskrudar,
Klagen: *D u b o i s är ej mer!*

---

*) *Flere torftige landsmän hade rönt hennes* [illegible] *samhet; och af tvenne hennes Älskare, som ännu* [illegible] *vid hennes död* (1778), *hade hon frälst den ena* [illegible] *Gillstugan och till den andra testamenterat all sin* [illegible] *dom. — Man påminne sig vidare, till Författarens* [illegible] *säkt för detta berom, hvad* St. Evremond *skref om* [illegible] *namnknnniga* Ninon L'Enclos:

L'indulgente et sage nature
A formé l'ame de Ninon
De la volupté d'Epicure,
Et de la vertu de Caton.

...der ett Fruntimmers Porträtt.

...uren skapte dig, att en gång sammansätta
hvad fullkomligt fino i dygder och behag;
konsten gret af harm, att ej ett endra drag
Var till att öka eller rätta.

IMITATIONER
OCH
ÖFVERSÄTTNINGAR.

Horatii I. Ode, I. Boken.

Till Mæcenas.

Mæcenas atavis etc.

Du, som af gamla Kungars ätt,
Mæcenas, o mitt skygd, min heder!
Oändlig är i namn och sätt
Den sällhetsdrift vårt hjerta leder.
En gläds, att främst bland Kämpars tropp,
Med tända hjulets snabba lopp
Till målet utaf banan hinna,
Der, med Olympiskt stoft betäckt,
Han skall sin rätt med lagren vinna
Att räkna sig till Gudars slägt.

En lyftas vill i magt och ära
Uppå Quiriters lösa nåd;
Och andre, som sin omsorg nära
Att Libyske slätterne förråd
I egna lador sammanbära,
Förnöjde att med plogens bill
De samma torfvor genomskära
Som hörde deras Fäder till,
För Croesi guld ej skulle dricta
Hvad seglarn trotsande och kall,
Att med en Cyprisk planka rista
Det Africanska hafvets svall.

När böljan vräcks och stormen ryter,
Den snikne Köpman, vis och feg,

Med lungnet af sin landtgård skryter,
Och skörden af sin snäfva teg:
Strax mera feg då nöden hotar,
Ej van vid fattigdomens bröd,
Han glömmer klippor, storm och död,
Och sina bräckta kölar botar.

Hur mången tjusad af behag
När Massiske pocalen glimmar,
Är glad att dricka bort de timmar
Som stjälas från en nyttig dag!
Än på de mjuka blomsterbäddar
I gröna häckars skugga sträckt,
Än vid den helga källans bräddar
I svalkan af Zephirers flägt.

Se Krigarn blod och härnad andas,
När Clarinettens gälla röst
Med skränet af trumpetten blandas
Och fasan väcks i mödrars bröst!
Ur famnen af sin unga maka
Se känslolösa Jägarn fly,
Att under höstens kalla sky
Med sina trogna hundar vaka:
Än att de flydda hindars fjät
I lösa drifvan efterspana;
Än att den björn på fältet mana,
Som bröt de fåfängt spända nät.

Mig lundens svala skygd förnöjer
Och Nymphers och Satirers dans;
Mig kläder uti Gudars glans,
Mig ur den låga hopen höjer
Det murgrön, som sin ljusa krans
Omkring de Vittras tinning böjer.

Om blott Euterpe gynnar mig
Att pipans toner lyckligt styra,

Om ej Polymnia vägrar sig
Att stämma ljudet af min lyra,
Och vill du mig bland Skalderne
Mäst Pindarus ett rum förära,
Min hjessa, krönt af evig ära,
Skall lyfta sig till stjernorne.

Horatii II. Ode, I. Bok

Jam satis terris etc.

Länge nog drifvan och de bistra hagel
Jorden betunga, Fader, — och din åskas
Störtade lågor på de helga tornen
Staden förskräcka;

Folket förskräcka, som på nytt tror malkas
Pyrrhas af missebörd hemskefulla tider,
Tider, då Proteus vallat hafvets jordar
Högst uppå bergen;

Fiskarne fastnat uti ekens toppar,
Der förut dufvans kända boning varit;
Hindarne, förda på det vuxna hafvet,
Darrande simmat:

Likså nu, Tiberns gula bölja, våldsamt
Från den Tyrrhenska stranden återkastad,
Hastat att störta Konungens palats, och
Vesta, ditt Tempel.

Vacklande Flod, säg, hvadan är din vrede?
Hvadan den harm som retat upp ditt sköte? —
Rom! har du glömt det? Har ej Cesars blod
Befläckat dess stränder!

Häraf ditt straff, Rom; häraf hvässt mot Lasts
Stålet, som kräft de grymma Persers hane:
Straff, att förskräcka din af fädrens laster
Glesnade ungdom.

Hvad Gudahand sägs resa upp ditt rikes
Fallande stöder? — Genom hvilka skaror

, o Vesta! dina helga Jungfrur
Trötta din döfhet?

ände Jofur att försona brettet? —
dig, Gud, med alabasterskuldrom,
iti skyar? Ach så kom, bönhör oss,
Allvise Phebus!

ig, blida Eryeina! dig som
kringsväfva Kärleken och Löjet?
att du, vid våra långa strider
Trättad, o Stamfar!

i nåd till dina glömda Söner?
m af härskri, nötta hjelmars glans och
i striden bistra Maurens anblick
Grufligt förnöjes.

du, o Mercur! vänа Majas Son med
ne, var det, som i hama af yngling
i på jorden, kom och lät dig Cesars
Hämnare kallas.

du sent till Himlen återvända,
glad dväljas bland Qvirinska Folket;
ill hämnd för våra grymma brott, en
Förtida fägt dig

a! — Häldre bland triumphers ära
t här helsas Landets Far och Furste!
t här nämnas för de fräcka Moders
Segrare, Cesar!

Horatii III. Ode, I. Boken

Sic te Diva potens etc.

Blida Cyperns Gudamagt,
Och J, Ledas Tvillingsöner,
Himlabloss! vid mina böner
Gjuten all er midnadspragt!
Och du, Gud! hvars spira tvingar
Vådrens grufveliga slägt,
Bind de vilda stormars vingar,
Lös den lätta vestanflägt!
Hafvet vördar dina lagar,
Jorden dyrkar edra namn;
Hören vänskapen, som klagar
Från den öfvergifna hamn:
"Må det skepp, som i sin famn
"Vårdar min Virgilii dagar,
"Gudar! lyckligen och väl
"Till Ioniens stränder bära
"Denna Roms och Snillets ära
"Denna hälft utaf min själ!

Visserligt dens hjerta slutit
Inom trefald koppar låg,
Som i hafvets vreda våg,
Första sköra plankan skutit:
Ej försagd, ej bäfvande,
När mot Aquilonerne
Africus om segren stridde;
Icke när Hyaderne
Moln och natt på djupet spridde;

Eller, ensam herrskare
Öfver Adriens vida välde,
Eurus, lyftade och fällde
De bestörte vikarne.

Kall för alla dödars fasa,
Ingen tår i ögat röjd,
Såg han djupets krafter rasa,
Svallet rest mot stjernans höjd;
Jorden skakad i dess grunder,
Dagens sista stråle släckt,
Blixten öfver, grafven under,
Rymden utaf troll betäckt.

Fåfängt, Allvise! hvare händer
Skiftat menskjans boningar,
Omgaf du med afgrundar
Jordens vidtåtspridde länder;
Sjelf skall Oceanen, slaf,
Lydigt böjas för de fräcka,
Som med trygga kölar gäcka
Böljans öfversprungna graf.

Allt skall menskans djerfhet våga,
Utan blygd för något brott,
Utan skräck för någon plåga,
Sen din svekfulla förmåga,
Promethé! från Gudars Slott
Ryckte neder Snillets låga.
Så, o hämd! så reste sig
Ur Tartarens brustna häckte
Tusen nya plågors slägte,
Hunger, Sjukdomar och Krig;
Så, ej släpad mer af åren
Och nödvändighetens tvång,
Döden hastade med språng
De olyckliga i spåren.

Allt förgäfves! — Snillets list
All Naturens magt betvingar:
Dedalus på länta vingar,
Trotsande naturens brist,
Genom luftens rymder svingar;
Acheron, med fruktlös harm,
Hercules en nedgång vägrar;
Och den dödeliges arm
Sjelfva Himmelen belägrar.
Våra Gudlösa beslut,
Våra laster utan ända
Tvinga Jofur, hvar minut
Hålla åskans viggar tända.

›ratii V. Ode, I. Boken.

Quis multa gracilis etc.

Säg, Pyrrha, hvem den älskare är,
m uti blomstret, ung och kär,
ir dina fötter bunden ligger;
g hvar minut din trohet svär,
h kysser bojan som han bär,
h dig om evig trälldom tigger?
i snabb i dina lätta spår
g till den friske grottan följer,
'ars tystlet dig för tadlet döljer,
'ars halfdag på din blygsel rår?
ir Venus gördeln sönderrycker
m kring ditt späda lif hon knöt,
h du intill ditt öppna sköt
n tjusta älskling ljufligt tryeker.
r honom är du skön i dag:
'ar gång du ler, en kärlek födes;
'ar gång du rörs, ett nytt behag;
a enfald ej af konsten ödes,
a smak är all din prydnads lag.
ne ljusa hår, som vågigt flyter,
i samlar med din lätta hand,
h det med vårdslös täckhet knyter
h flätar myrten deribland.

Ach visste han de bittra tårar
m denna sällhet kosta skall!
m i det lugn hans hjerta dårar,

Han fruktar inga olycksvall:
Han tror ej Himlen kunna gäckas
Med denna silfverstämmas röst;
Ej detta oskuldshvita bröst
Med lögn och falskhet kunna fläckas.

Förlorad du, som dess behag
I sina ljufva nät fått snärja:
I morgon storm och tordöns slag
Den lugna böljans sköt skall härja
Der nöjet vaggar dig i dag.

Jag som af nöd fått visbet lära,
Som ren i dödlig fara var,
Min våta drägt, till Neptuns ära,
Uti dess Tempel upphängt har,
Att om mitt skeppsbrott alla dar
Till andras varning vittne bära.

atii XXIV. Ode, I. Boken.

Vitas hinnuleo etc.

Lik den snabba, späda Hind,
Som kring skogar, berg och floder
Säkor en förlorad moder;
Om för vestans lätta vind
Minsta våg mot stranden hvälfver,
Minsta löf på aspen skälfver;
Bäfvar hon och gömmer sig;
Likaså, min Cloe lilla,
Flyr och bäfvar du för mig.
Tror du då, jag vill dig illa?
Tror du, jag vill mörda dig?
Har jag då ett Lejons tänder,
Eller Björnens ram och röst?
Lågan, som mitt öga tänder,
Vittnar den en Tigers bröst?
Hör då upp din fägring dölja
Sen den nått sin blomningsvår.
Följ ej mer en Moders spår,
Sen du kan en Älskling följa.

Horatii XXVII. Ode, I. Bo

Musis amicus etc.

J Vishets Döttrar, mine vänner!
I edert sällskap, edert skydd,
Af lifvets sorger aldrig brydd,
Jag blott dess nöjens sötma känner.
De vilda stormars grymma här,
Som uppå hafvens rymder ströfva,
Gå att min oro med sig röfva
Så långt som böljan utsträckt är.
Låt jordens Herrar jorden plundra;
Låt Troner stjelpas, härar fly;
Låt städer ramla, därar undra:
Det skall mig ej det minsta bry.
Men du, min väna Skald-Gudinna,
Som vid den klara källans brädd,
På friska rosors mjuka bädd,
I skuggans skygd plär nöje finna!
Kom skynda hit. Jag vill i dag
En högtid åt min Damon gifva;
Du ger vårt samqväm nytt behag,
Du kan vår glädje dubbelt lifva.
Tag friska blommor, bind en krans
Att dermed Damons hjessa sira,
Och låt din sång den dagen fira
Som vänskap ger sin högsta glans.
Spänn nya strängar på din lyra,
Och uppå Lesbos-Sångarns vis,
Förtjusad af en helig yra
Sjung Vänskapens och Damons pris.

atii VIII. Ode, II. Boken.

Ulla si juris ete.

Om Himlen, mot din otro vred,
Dig, Cloe, minsta aga gifvit;
Och för en bruten kärleks-ed
Du mindre skön en hårsmån blifvit:
Då skulle jag, din sälla trät,
Ej frukta för din ljufva snara;
Men ach! det kläder dig så väl
Att alltid glömsk och flygtig vara.
Knappt löftet, som du gaf i går,
Med vädrens flägt i dag försvinner,
Än du förökad skönhet vinner
Och hjertan möta dina spår.
Ur ögat, som ny tjusning får
När det i falska tårar flyter,
En dubbelt mägtig låga bryter
Som genom is och marmor går;
Och på din mun som mened svarit
En ros går opp, hvars täcka glans
Ej ojelfva Cypris läppar burit,
Ej än på Floras kinder fanns.
Fast du din moders skugga tager
Till vittne af en låtsad tro,
Och fast din falska röst bedrager
De Gudar, som i Himlen bo;
Allt sådant ej ditt bröst förskräcker,
Allt sådant deras hämd ej väcker,
Det väcker endast deras ro.
Se Venus sjelf den första vara,

Som dem om tillgift för dig ber
Och åt din yra växling ler:
Strax le dess täcka Nymphers skara;
Och denna gossen, grym och klen,
Som hvässer mot en blödig sten
De för vårt hjerta tända pilar,
Dem i din hand han lemnar sen
Och med förrädiskt öga smilar.
Hur många tårar offras dig!
Hur många rökverk för dig tändas!
Hur många suckar till dig sändas!
Hur många blickar på din stig!
Blott för ditt nöje och din ära
Den ystra ungdom växer opp;
Och gubben, med en bräcklig kropp,
Vill ännu dina bojor bära
Vid slutet af sitt lefnadslopp.
Hvar enda mor, som får dig skåda,
Med oro ser din fägring båda
Dess unga son sin frihets slut.
Den skönsta maka sig förglömmer,
Och straxt sin man förlorad dömmer
Om blott han ser dig en minut.

›ratii X. Ode, II. Boken.

Rectius vives, etc.

Min vän, att rätta kosan lära,
Förlångt ej ut på djupet styr;
Och, då du varsam stormen skyr,
Träng ej en klippig strand förnära.

Fly Kojans brist, och Hofvets prägt:
Ett medelstånd du säkrast väljer;
Der får din ringhet ej förakt,
Och afund ej din höghet qväljer.

Man oftast ser en reslig tall
Af vädrens våld från rötten lossas;
Det största torn gör tyngsta fall,
Och högsta berg af åskan krossas.

Beredt mot alla ödens skiok,
Den vises bröst sin dygd förvarar;
Vid lyckans smil dess våld befarar,
Och hoppas vid dess vreda blick.

Han, som de grymma vintrar sänder,
De glada somrar återför;
I dag din sol bland molnen dör,
I morgon klarare sig tänder.

Ej dagens lagerkrönta Gud
Till hämd sin båge alltid sträcker:

Han stundom ur dess tystnad väcker
Sin gyllne lyras glada ljud.

Med manligt mod och härdig ifver
Din lyckas stormar öfvervinn;
Och när dess medvind häftig blifver,
Drag spända seglen visligt in.

ratii I. Ode, IV. Boken.

Intermissa, Venus, diu, etc.

O Venus! då jag icke mer
I långlig tid har följt din fana,
kallas jag på nytt till krigets glömda bana?
Ach! skona mig; jag ber, jag ber.

Jag är ej mera den jag var
I Cynaras regerings dagar:
är det ej besvär att lyda dina lagar;
Jag ägde all mia ungdom qvar.

Men ljufva lustare grymma Mor,
Jag tvingas nu att dig förneka;
vill din ömma magt ett stelnadt bröst beveka,
Der femtiåra ålder bor?

Lät dina svanors ljusa spann
Med mera skäl din kosa styra
t till den unga flock, som i en lycklig yra
Din ynnest dagligt ropar an.

Gå, Pyrrhi hjerta värdigt är
Att bli ditt glada boningslåger:
munterhet och eld, behag och smille äger,
Hans styrka gynnar hans begär.

För svagas rätt och vänskaps magt
Hans ädla själ af dyrkan brinner;
ig löje mer behag för flickans öga finner,
Än Croesers börd och guld och pragt.

Der, unga Flickors täcka skara
Två rasor hvarje dag till dans sig skola pa
På Saliskt vis, med täta hopp.

Jag må ej älska mer i dag,
Ej tro mig älskad af de Sköna;
Jag må ej hjessan mer med nya blomster k
Ej kämpa mer i dryckeslag.

Men, Cloe, säg, ach säg! hvad gör
Att tårar fukta mina kinder?
Jag tala vill, och strax ett tvång min tung
På mina läppar ordet dör.

Af drömmar villad, jag ibland
Dig i min famn med kyssar höljer;
Än jag på Tiberns våg dig simmande förföl
Än flyende på Tiberns strand.

ratii III. Ode, IV. Boken.

Quem tu, Melpomene etc.

Den, på hvars börd en nådig blick,
) Melpomen! du vårdat sänka,
Till Isthmens stränder aldrig gick
Att uti vapnens rustning blänka.

Svagt smickrad af den hegersång
Som ljuft för Kämpars öra klingar,
Han ej de ystra fålars språng
Till målet sträckt på blixtens vingar;

Ej dämpat Kungars öfvermod,
Ej fästen stjelpt, ej härar slagit;
Ej höljd af lagrar, stoft och blod
Till Capitoliums portar dragit.

Men bort till Tiburs rika fällt,
Der skogbekrönta strömmar flyta,
Han skyndar att sitt lif förbyta
Till mindre stormigt, mera sällt.

Der oqvald af det gyllne tvång
Som dyrkas uti Hof och Städer,
In lycka i en AEolsk sång
Han sig till evigt minne qväder.

Rom, Städers Drottning, mig ett rum
Land sina värda Skalder gifver;

Mitt lof gör tadlets tunga stum,
Och afund mattas i sin ifver.

O du, som om min ära mon
Min hand på lyran värdes föra,
Hvars magt kan böljans stumma son
Med svanens röst begåfvad göra!

Du är det, skaldmö, som mig lär
Att folkets blickar till mig draga;
Din nåd, din sälla skänk det är,
Att jag kan lefva och behaga.

atii V. Ode, IV. Boken.
till Augustus.

Divis orte Bonis etc.

Du, som af Himlen gifven är
Att för Hesperiens säkerhet vaka!
Jag vid ditt hjerta dig besvär,
Hör dina sorgsna barns begär,
Som dagligt kalla dig tillbaka:
Se hur din saknad dem förtär.
Kan du väl själf ditt löfte kränka,
Som gafs i Fädrens heliga Råd?
Nej, gode Prins, låt snart din nåd
Ose ljus och lif å nyo skänka.
Lik åsyn af den milda vår,
Din åsyn glädjens lågor sprider;
Ja, dagen mera ljufligt skrider,
Och solen mera klarhet får.
Som när en mor sin längtan röjer,
Att snart få trycka till sitt bröst
Sin unga son, sin ålders tröst,
Som öfver året borta dröjer,
Då honom Bores vreda hand
I hafvets svall ju längre kastar,
Ju mer han i sin åtrå hastar
Att nå ett älskadt Fosterland;
Hon enslig på den krökta strand
Mot Himlen sträcker sina händer,
Till Himlen bön och löften sänder,
Och hennes blick af tårar skymd,
Emot de vilda vågors rymd
Sig hvar minut med oro vänder:

Så äfven ock din Fosterbygd,
O Cæsar! på ditt dröjsmål klagar,
Ty i din milda Spiras skygd
Vi räkna våra sällhets dagar.
Ej Ceres mer sin rikdom spar,
De trygga hjordar fälten bölja,
Och sjöman på en blidkad böljа
Med säker flygt kring verlden far.
Af lag och seder lasten tuktas,
Man andas redlighet och tro;
I ägta makars kyska bo
Ej någon oren låga fruktas;
En son sin faders bildning får,
Och der det djerfva brottet går,
Går straffet tätt uti dess spår.
Hvem räds för Parther och Germaner?
Hvem räds de kalla Scyters här?
Hvem räds för Thracer och Hispaner,
Då Cæsars välgång skyddad är?
På sina kullar man fördrifver
I ro och flit sin lugna dag,
Åt unga rankan maka gifver
Och går, när skuggan längre blifver,
Att uti munstra vänners lag
De mogna drufvors must förtära,
Och dig bland sina Gudar ära.
Om ditt beskydd man ifrigt ber,
Man dig med sång och skålar prisar;
Så Grekland Castor dyrkan ger
Och Herculs dygder vördnad visar.
Må alltid Gudars helga vakt,
O Gode Prius! ditt väl försvara,
Och, skyddadt, af din blida magt,
Vårt lif en ständig högtid vara!
Så sjunga vi förn dagen väcks,
Förn ännu vinet stärkt vår lunga;
Så bedja vi med läskad tunga,
När solen uti böljan släcks.

rjan af Horatii Bref till Pisonerne.

Humano capiti cervicem etc.

Om Målare vid en hals af häst
ått menskjohufvud sammantwingar,
Och med en kropp, tillhopafäst
af allt hvad jorden förebringar
som svär och strider aldramest,
Förenar tusen foglars vingar,
Och låter sluta sig i stjert
af värsta hafstroll någon känner
Hvad ofvan ville, gissningsvärdt,
En däglig qvinna bli — Go-vänner!
Hvem ser, och håller sig från skratt
Vid sådan syn? — Nu, på min heder,
I, vittre Landsmän! så besatt
som denna tafla synes eder,
är hvarje qväde sammansatt,
Der vett och smak ej snillet leder;
Der tomma bilder sins emot
Alkt Svedenborgarns drömmar brottas,
Och hvarken hufvud eller fot
Till samma skapnad kunde mättas.

Men huru? Var ej Skaldens rätt
Och Målarns rätt i alla dagar,
att digta allt, och på hvad sätt
som deras enväldsmagt behagar?
Rätt så: det denna frihet är,
Som visligt tugas bör och gifvas,

Dock icke så, (märk väl och lär!)
Att ömt och grymt, förente, kifvas;
Ej så, att, till förnuftets skam,
Och skam och häpnad för naturen,
Du kopplar tigern med ett lam,
Och fiskarne med fjäderdjuren.

Gemenligt sker, att i en digt,
Sen Skalden sökt sitt ämnes vigt
Med stora ingångsord berömma,
Han all sin omsorg plägar ge,
Att här och der af händelse
En purpurflik emellan sömma,
Som prålar stolt bland trasorne:
Der, Templet upp i skyarne
Af tio seklers ålder skryter;
Der, störta strömmen fraggande;
Och der, den stilla floden flyter
Med slingradt lopp kring ängarne;
Nu blixten slår och stormen ryter;
Nu himlabågen, tröstande,
Den blida strålens färger bryter —
Skönt! hvar för sig en vacker bit!
Min sann, det enda mig förtryter,
Är att det passade ej hit.

Din vän, förgången på en skuta
(Må ske den utaf Ek var gjord)
Begär en grafsång af din luta.
Du börjar; och med dessa ord:
En Konung ibland trädens slägte,
Den stolta Ek, på Bältens strand
Sitt hufvud upp till himlen sträckte,
Och roten ned i dödens land —
Rätt bra*f*, min Skald! jag icke nekar,
Den techningen var lycklig nog;
Men säg, hvad vilja dina Ekar
Med salig menniskjan som dog?

Hvad skall den ställningen bebåda,
Och detta timrets myckenhet?
Helt visst ett verk, som skall förråda
All Byggningskonstens dristighet? —
Godt!... Det Palats ni tänkte skåda,
Blef, med förlof sagdt... hvad ni vet.

Känn, Seglare! hvar du skall landa;
Och, Skald, förgät ej denna lag:
Att hvarje verk, i hvarje slag,
Skall vara ett, och enahanda.

Nu, Fader *Gyllenborg*, hvad är...
Och Söner, värdige hans lager!
Hvad är, som så förvilla plär
Den Skald, som olärd lyran tager?
Det är en falsk, förförisk dager
Af sant och skönt — Att sinrik bli,
Man blifver mörk; skall styrka röjas,
Man bryter ut i raseri;
Du vill att suillets flygt skall höjas,
Och glömmer örats harmoni;
Du vill att örat skall förnöjas,
Och lemnar själen känslofri;
Att synas kort, du tankan stryper;
Att synas stor du sväller opp;
Nu rädd att svindla i ditt lopp,
Du ända längs åt jorden kryper;
Nu i din öfverdrifna håg
Att med beständig växling pråla,
Du Hvalar skall i skogen måla,
Och Björnar utpå hafvets våg.

Så, hvarest konst och måtta tryter,
Man aldrig målet träffa kan;
Man flyr en afväg för en ann,
Och endast *fel mot fel* förbyter.

Om Du i *Sergels* verkstad går,
Kan hända skall du varse blifva
Den lärling, som i grund förstår,
Att åt det minsta hufvudhår
Sin böjlighet i marmorn gifva;
Men ge hvar ledamot sitt mått,
Sitt rum, och lifvet åt det hela:
Se der hvar blott är *Sergels* lott,
Och hvari slöjdarns hand skall fela.

Jag, om mig Skaldeådern dref
Att något arbete författa,
Och jag en dylik konstnär blef,
Jag lika säll mig skulle skatta,
Som den, med anlet af Seraph,
Med mörkblå ögon, purpurkinder,
Och allt hvad skönt sig sammanbinder,
Har nåsan krökt till S.

pertii*) VI. Elegie, I. Bok.

Till Tullus.

j, Tullus, jag ej räds en vän i faror följa;
öde är mig lätt, som delas utaf dig:
dig jag skulle gå, att trotsa vind och böljа,
ryck och slafveri, och brist och nöd och krig.
ach! hvad vill mitt mod, min vänskap och min
heder:
deras röst är svag emot min Cynthias röst;
jag ej styrka har att bryta så de eder,
med ett evigt band förenat våra bröst;
jag ej grymhet har, att dens förtviflan väcka,

---

i Propertius *är ganska litet känd och dock mycket
t ditt vara det. Han förtjenar, efter min tanka,
edje rummet bland Roms Skalder, och det förste
de Erotiske. Lik* Virgilius *i uttryck och* Horatius
ra, *målar han sin kärlek hvarken med* Ovidii *kalla
leska qvickhet, eller* Tibulli *vecklighet, eller* Catulli
ndighet; *men med en styl, som är sjelfva själens
estonens; häftig, brinnande och kort. Han älskar
ekar ej, gråter ej, hans kärlek rasar och förtvif-
Följande verser öfver hans Muse eller Porträtt,
ido Posthumus, måla konom till själ och utseende.*

*mitt anlete är; men tadlen Konstnären icke,
t han det gjordt så blekt: sådan i lifvet jag var.
t bildades så den färg som Cynthia gaf mig;
lodet torrkade bort, kinderne vissnade hån.
m och helsa och lycka och lugn, allt offrades henne:
anses jag lefvande var, hennes i döden jag är.
fyktade snart — men ack! när ägde jag lifvet?
j, genom Cynthia blott var ju Propertius till.*

Som, vid den minsta skymt af fruktad trolöshet,
Till Gudarne med bön plär sina händer sträcka
Och bjuda dem sitt lif för min beständighet.

Och säg, hvad båtar mig att ett Athen besöka,
Och all den gamla pragt som Asiens lof beredt?
Hvad båta mig de ljus, som ej min ställhet öka?...
Ach! när jag Cynthia ser, jag hela verlden sett.

Ren hör jag hennes rop kring hafvets rymder sk
Och bergen repa upp en trolös älsklings namn;
Ren ser jag henne blek på knä vid stranden falla,
Och kyssa mina fjät, och räcka mig sin famn.

Den aldrig älskat har, som denna syn ej sårar;
Den i ett bröst af stål en tigers vildhet fick,
Hvars hjerta icke smälts utaf en skönhets tårar,
Hvars styrka icke flyr vid hotet af dess blick.

Du, som ej kufvad blef af kärleks grymma lagar,
Som åt ditt Fosterland skänkt dina ungdoms år!
Gå du, min Tullus, följ dit äran dig ledsagar,
Sök dina fäders frägd i dina fäders spår;
Gå du att snillets krans och segrens krona bära,
Att ren i minnets sal ditt rum förordnadt se:
Jag skall i Cynthias famn mitt korta lif förtära,
Jag åt en okänd graf mitt ringa stoft skall ge.
Jag, svage, är ej född att följa krigets fana,
Jag endast tjena lärt i Kärleks-Gudens tält.
Och nu, hvar ödet helst må staka ut sin bana,
Vid Pactols gyllne strand, på Scythiens frusna fält;
Om dina segels flykt kring Oceanen sträckes,
Om till en okänd gräns du vidgar Latiens magt;
Så vet, då någon gång mitt minne hos dig väckes,
Det väckes af en vän i sorg och plågor bragt.

pertii VII. Elegie, I. Boken.

Till Ponticus.

r, min ädla vän, en värdig stämma höjer
anga Thebens fall och tvenne bröders strid,
i Episk flygt Homeri styrka röjer;
it, hvad jag har mist, en ostörd sinnesfrid.
lott på vanligt sätt skall sjunga om dem plåga,
ärleks-Guden sändt att härja i mitt bröst;
r ej snillets eld, det är mitt hjertas låga,
ifvit åt min sorg att låna Skaldens röst.
r min äras barn, det mål jag söker hinna,
amn jag för min sång af ryktets Gud begär:
an behaga må min vittra älskarinna,
olka kuru grym hon ofta mot mig är,
uktas af en öm förskuten älsklings tårar,
ära honom fly för mina kända qval.

m äfven dig en gång den Grymma Gossen sårar,
brottslig mot en vän, du dela djerfs mitt val,
af din matta sång de slagna Hjeltars ära
afvens döfva djup du aldrig uppväckt se;
du med fruktlös bön af hjertats Gud begära
enom lena vers din kärlek uttryck ge.
all Propertii sång ditt öra mest behaga,
all jag räknas främst bland Latiens vittra folk;
ngen ynglings röst skall vid min grafvård klaga
ir du icke mer? ... du våra känslors tolk!

Propertii XV. Elegie, II. B

Till Cynthia.

Ach hvilken natt! ach ljufva natt!
Hvad jag är hänryckt af ditt minne!
Hvad du i himmelsk ro försatt
Min själ, mitt hjerta, hvarje sinne!
Och du, som i ett ömt förvar
Min hela sällhet slutit har,
Du störda bädd, som trotsigt bar
Den skatt jag i min famn fått trycka;
Behåll, behåll för evigt qvar
En ljuf erindring af min lycka.

Hvad skämt, då än vid lampans sken
Sig hennes blyga rosor döljde!
Hvad strid, då uti mörkret sen
Jag dem med käuslans öga följde!
Än kring min hals den späda arm
Sin lena rundning kärligt hvälfde,
Och kloten på en blottad barm
Vid mina kyssars tryckning skälfde;
Än våldsam af begär och harm,
Min styrka till det tempel trängde,

O me felicem! nox o mihi candida! et o tu
Lectule, deliciis facte beate meis!
Quam multa apposita narramus verba lucerna
Quantaque, sublato lumine, rixa fuit!
Nam modo nudatis mecum est luctata papilli

Som slöjans afund fåfängt stängde.
Snart uppläts med en listig kyss
Mitt öga som af matthet domnat:
"Ach! — sade hon, — så eldad nyss
Och re'a han vid min sida somnat!" —
Hvad växladt skick vår kärlek fann,
Som väg till samma sällhet röjde!
Hur våra läppar mot hvarann
Uti en ljuflig hvila dröjde!

Men hvarför med ett dåradt hopp
Så mången gång min eld förspilla?
Hvi skall en hatad drägt förvilla
Min kärlek, blindad i sitt lopp?
Hvad fins utaf din täcka kropp,
Som icke dagen skulle gilla?
Vet, *Cynthia*, det är ögats lott
Att Kärleks-Gudens kosa styra.
Ach! i den druckna kärleks yra
Som alla sinnen njuta fått,
Hvi nekades det femte blott
Hvad du ej nekade de fyra? ‖
Men verlden detta tvång befallt?
Men det Olympens bifall vinner?
Nej, hvart som helst ditt öga hinner,
Bland menskjor, Gudar; öfverallt
Du nakna kärleks-offer finner.
Ty naken i en purpur-bädd
Helena Paris famntag njutit,
Och naken vid en källas brädd

Interdum tunica duxit operta moram.
Hæc somno lassos patefecit ocellos
Ore suo, et dixit: Siccine lente jaces?
Nam vario amplexu mutamus brachia, quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis!
Non juvat in cæco Venerem corrumpere motu;
Si nescis, oculi sunt in amore duces.

Diana-kyskets-lagen brutit;
Och om du ej från denna dag
Så värdiga exempel lyder,
Jag då en gång för alla tyder
Och svär det vid Cytherens lag:
Så sant mig lifvet blott behagar
Då jag det dela får med dig;
Så sant jag slutar mina dagar
Den stund du mer ej älskar mig;
Så sant din smärta är min smärta,
Ditt väl allena allt mitt väl,
Du enda känslan för mitt hjerta,
Du enda tanken för min själ:
Så sant skall du bestört förnimma,
Hur farligt för en flicka är
Att gäcka kärlekens begär
Vid nalkandet af segrens timma;
Ty slöjan, den ditt sköte bär,
Jag strax i tusen stycken rifver;
Och må du sjelf till ansvar stå,
Om jag än längre skulle gå
I styrkan af en trotsad-lifver;
Och om den oförkränkta dag,
Som ljusare än liljans drag
Din sammetslena hy betäcker,
I stridens våld en skugga fick,
Som din förfarna moders blick
Om andra morgonen förskräcker.

Ej än en falsk anständighet
Ett oförvissnadt sköte nekar

Ipse Paris nuda fertur peritisse Lacæna,
Dum Menelæo surgeret e thalamo:
Nudus et Endymion Phœbi cepisse sororem
Dicitur, et nudæ concubuisse Deæ.
Quod si pertendens animo vestita cuberis,
Seisea veste mea experiere manus:
Quin etiam, si me ulterius provexerit ir

Att öppnas för begärens lekar
Förn under nattens hemlighet.
Ej än en hatad fruktsamhet,
Befallt de rundade behagen,
Som andas hjertats eldighet,
Att stiga med med blygsamhet
Från mina kyssar och ur dagen
Till en besvärlig skyldighet
Af mederliga ömhets-lagen.

Ach *Cynthia!* må till lifvets väl
Får kärlek lagen väg förglömma,
Och aldrig fördom ge dig skäl,
Att någon känslas rätt fördömma,
Men nöjet till vår öppna själ
Från alla sinnens källor strömma!

Snart nalkas dessa mörka år,
Då gubben der, på tidens bölja,
Med lian och de gråa hår,
Skall för vårt skumma öga dölja
Den väg till *Fröjas* Tempel går,
Och saknaden med tårar skölja
Får flydda ungdoms lätta spår,
Och ledsnaden med törnen hölja
Den öken som oss återstår;
Och sist den långa natten följa,
Som aldrig någon morgon når.

Få våra hjertan då ej knytas
Med oupplöseliga band;

Ostendes matri brachia læva tuæ.
Illum inclinatæ prohibent te ludere mammæ:
Viderit hæc, si quam jam peperisse pudet.
Nos fata sinunt, oculos satiemus amore:
Nox tibi longa venit, nec redditura dies.
Ne utinam hærentes sic nos vincire catena
Velles, ut nunquam solveret ulla dies.

Skall dock vår rena kärleks-brand
Af tid och ömsen ej förbytas,
Men på en gång af dödens hand
Vårt lif och vår förening brytas.

Se dessa dufvors ömma par,
Som sina oskuldsfulla dar
I säkra nöjens lugn fördrifva,
Hur villigt de hvarandra gifva
En tro, som aldrig delad var
Och inga lagar föreskrifva,
Och blott i grafven ända tar:
Lät, *Cynthia!* dem vårt mönster blifva.

Om lätta pilens lömska fart
Den ena makans hjerta sårar,
En dödlig ängslan lika snart
Den andras hjerta genomtårar.
Förgäfves flygtigheten tröst
I nya älskarns kyssar bjuder;
Hon sorgen helgat har sitt bröst,
Och sorgen ensam i dess röst
Från torra ekens klyfta ljuder.

Dess klagan redan vaken är
Förn morgon-timman ljuset väcker,
Och dagen om hon med besvär
Sin matta flygt kring skogen sträcker,
Och ropar: "Är min maka här?"
Och utur skogen, fjär och när,
Det grymma genljud henne räcker:
"Din maka är ej här — ej här."

Exemplo junctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus et tutum femina conjugium.
Errat, qui finem vesani quærit amoris:
Verus amor nullum novit habere modum.
Terra prius falso partes deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos,
Fluminaque ad caput incipient revocare lapsum

Då nattens mantel jorden täcker,
Hon döden i hans famn begär;
Han med dess plågor ömkan bär,
Och hennes lif med dagen släcker.

Så öppne grafven äfven mig
Den dag, förbarmande, sitt sköte,
Då, *Cynthia*, jag på lifvets stig
Ej mera glädes af ditt möte.

Förr skall den strida strömmens lopp
Till käpna källan återvända;
Och förr skall sig i vestern tända
Det bloss som lyser verlden opp;
Och förr skall vilda tigern smeka
Det späda, vapenlösa lam,
Och hvalen tynga ekens stam,
Och örnen uti djupet leka,
Än jag förrädisk bryta vill
De band som våra hjertan para;
Nej, dig skall jag i lifvet vara,
Och dig i döden höra till.

O *Cynthia!* o min vän, min maka!
Och alla dyrkansvärda namn!
Om jag beständigt i din famn
Fick denna himla-vällust smaka,
Jag skulle förr en solhvarfs längd
Till all min lefnadstid begära,
Än ifrån dig och nöjet stängd
Ett sekel på min hjessa bära
Af ofruktbara vintrars mängd.

Aridus et sicco gurgite piscis erit,
Quam possim nostros alio transferre calores.
Hujus ero vivus, mortuus hujus ero.
Quod mihi si secum tales concedere noctes
Illa velit, vitæ longus et annus erit.
Addit hæc multas, flam immortalis in illis:
Nocte una quivis vel Deus esse potest.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Om [illegible]

I [illegible]

Och [illegible]

Om [illegible];

Och än [illegible].

Och än i [illegible],

Från [illegible] vid [illegible],

Från dem och [illegible];

Då [illegible]

Af fallna [illegible].

Och Himlens [illegible] endast [illegible]

[illegible] hämd-rop:

Och [illegible] aldrig härja.

[illegible] som [illegible] med.

Och [illegible] blod

Den [illegible] markens färg.

Då [illegible] ej sitt namn,

Att [illegible] Hjeltens händer mörda,

Och [illegible] hästens börda

[illegible] ej bäljans famn;

Då [illegible] Tigern icke skälfva

Vid de Latinska härars fall,

Och [illegible] hafvets svall

Qualem si cuncti vellent decurrere vitam,
Et pressi multo membra jacere mero,
Non ferrum crudele esset, neque bellica navi[s]
Nec nostra Actiacum verteret ossa mare;
Nec toties propriis circum oppugnata triump[his]
Lassa foret crines solvere Roma suos.
Haec certe merito poterunt laudare minore[s]

Ej våra ben i stormen hvälfva;
Ej heller Rom, från år till år,
Förtryckt utaf sin egen ära,
Med slagit bröst och spridda hår
Sig släpa uti segrens spår,
Och hämd emot sig sjelf begära.

Må andre i en Episk sång
Så höga ämnen värdigt qväda:
Mig, svage, mig skall endast gläda
Att ur mitt hjerta utan tvång
De lena toner kunna draga,
Som läras utaf älskarns röst,
Och vinets dyrkare behaga,
Och första kärleks-sucken jaga
Ur obevekta flickors bröst.

Min *Cynthia!* skörda du med ifver
Den fruk, som lifvet räcker dig.
Om endast mig, beständigt mig,
Du alla, alla kyssar gifver,
Skall dock min åtrå klaga sig,
Att deras antal ringa blifver.

Som löfven på de stolta trän
Förvissna uti höstens dimma,
Och på den vaxna floden simma,
Och med dess böljor föras hän:
Så äfven vi, som långa åt tiden
Det djerfva hoppets blickar sträckt...
Kanske förn dagen är förliden
Vi falla för en nordanflägt.

Caeserunt nullos pocula nostra Deos.
Modo, dum licet, hunc fructum ne desere vitae;
Omnia si dederis, oscula pauca dabis.
Veluti folia arentes liquere corallas,
Quae passim calathis strata natare vides:
Nobis, qui nunc magnum speramus amantes,
Forsitan includet crastina fata dies.

tillägga? Bör man brottas med originalet,
sig i dess spår? — Vitterhetens Lagstiftare
i dag i svaret på dessa frågor; och Aucto
anförde Poem fruktar mycket att stränge Gr
beröfva hans öfversättning hela äran af d
Han fruktar, att 54 Latinska vers, som gifv
Svenskan, torde öfverskrida gränsen af en
het. Han är skyldig Läsaren en redogörels
der, som han följt så i denna, som några
gar från *Horatius*, sen längre tid bekanta
nal öfversättning lär bäst att känna språket
i skolan, och bör ske i prosa. En fri öfv
bäst att känna Skalden; är behagligast för
bör ske på vers. Skilnaden i språk, i sed
granskning är rätta måttstocken för Öfver
het. Det bör vara honom lofgifvet att ny
än originalet, blott tankarne blifva de sam
quivalenta och homogena; blott deras sty
gas; ännu heldre om den förökas, om ha
skicklighet, att gifva blomster i stället f
för malm. Det bör icke nekas honom att

e eller *Propertius* skulle skrifvit, om de lefvat
ıa tid, i samma land, som han. Det är på sådant
ma, som han kan göra sig förtjent till en stjelk
lager som krönt deras hjessa. — Att läsaren utan
må kunna dömma, till hvad grad Auctorn af den-
rsättning antingen felat i sina principer, eller
i deras efterföljd, har han trott sig böra bifoga
je sida den motsvarande original-texten. — Ett
il kommer ännu härtill: *Propertius* är hos oss föga
ır än till namnet. Få äro som läst den; ännu får-
äga den. Han förtjenar dock ett annat öde. Hon
kan hända lära våra unga Erotiska Poeter, att
till sina Älskarinnor med något mera passion och
indre granlåt, i synnerhet då de ämna att gifva
seten förtroende af sina ömma lågor.

OLYMPIE,

TRAGEDIE

I

FEM ACTER,

AF

VOLTAIRE.

Första gången uppförd på Kongl. Dramatiska Theatren 1792.

PERSONERNE.

CASSANDER, *Antipates Son, Konung i Macedonien,*
ANTIGONE, *Konung öfver en del af Asien.*
STATIRA, *Alexanders Enka, först känd som Prästinna, under namn af Arzane.*
OLYMPIE, *Dotter af Alexander och Statira.*
Öfverste Prästen i Ephesi Tempel.
SOSTENE, *Cassanders Förtrogne.* } *Höfdingar.*
HERMAS, *Antigones Förtrogne.* }
Statiras Prästinna.
En af de ringare Prästerne.
Präster.
Invigde.
Prästinnor.
Soldater.
Folket.

Scenen är i Ephesi Tempel.

OLYMPIE.

FÖRSTA ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

nden af Theatren föreställer ett Tempel, hvars treune tillslutna Portar prydas af breda Pilastrer. Båda Sjuglarne formera en ster Peristile, Sostene synes i Peristilen. Den stora Porten öppnas: Cassander, *fördjupad i sorg och smärta, nalkas långsamt Sostene; och Porten tillslutes.*

Cassander. Sostene.

Cassander.

å dessa andagtsvärf, dem heligt mörker höljer,
dag ett önskadt slut, och Gudars blidkan, följer:
it mindre smärtsamt lif jag ändtlig hoppas tör —
g andas.

Sostene.

Gläds, min Kung! jag sälla budskap för.
s krigsmän, som förut er faders vapen burit,
i lika trohetsed åt eder fana svurit:
s Macedoniens Folk jag villig lydnad röna;
h Ephesus ert mod med Kronan har belönt.
n del, ni Antigone i eder ära gifver,
t lyckligt förebud till stora öden blifver;
h då i Templets skygd er magt sin början tar,
n både Gudars nåd och menskjors kärlek har.

Ni äfven invigd är, ett namn, som vördnad njuter;
Ett namn, som ökad glans kring eder höghet gjuter:
Gå, visa er.

Cassander.

Nej här ditt öga finna skall
Min äras högsta pligt, mitt hjertas första kall.
På denna helga stund, så dyr för mina dagar,
Till Gudars Altare man Olympie ledsagar:
Der skall dess rena dygd försona mina brott.
Än känner hon dem ej; ej den, som dem begått.
Må lugnet i mitt bröst på qvalets stormar följa;
Och hemlighetens natt i evigt mörker dölja
Det missdåd, som en fläck uppå min ära var —
Det blod som henne födt, det blod jag gjutit har!

Sostene.

Hvad, Herre? — Detta barn, som från Euphrates stränder
Med segren hämtadt blef af eder faders händer,
En slaf till den er hand sin ädla omsorg sträckt,
Uti Cassanders bröst, så gruflig oro väckt!

Cassander.

Hon slaf, Sostene! — förskräcks, att detta ordet nämna:
En skymf, den allt mitt blod ej fyllest gör att hämna.
Min far, som endast råd af varsamheten sport,
Med omsorg hennes börd för verlden dölja bordt:
Hvad säger jag? — o tid! o brott! o mörka dagar! —
Hon bland de offer var, som efter krigets lagar
En grym Regeringskonst åt egen trygghet böd.
Jag sjelf, i härnad född och van vid blod och död,
Likväl, till ömkan rörd, vid detta barnets smärta,
Tillbakahöll den dolk jag sänkt i modrens hjerta:
Hon aldrig veta fick mitt brott, mitt raseri.
Hvad säll okunnighet! behåll den, Olympie!
Du i Cassanders namn en vän, en fader vördat:
Ach! hade du mig känt, dig ren min åsyn mördat.

Sostene.

I dessa dolda djup jag icke forska bör:
Jag endast tala vill om hvad er fördel rör.

Bland dessa Kungars mängd, som Asiens länder härja,
Af Alexanders Thron att några spillror b[illegible]ga,
Den tappre Antigone er enda Bundsbror är.

Cassander.

Jag i ett redligt bröst vår svurna vänskap bär.
Jag hålla skall min tro.

Sostene.

Han bör ej sin förglömma,
Ikväl, på någon tid, af vissa skäl att dömma,
Mig tycks, en hemlig köld för eder slutit har
Ett hjerta, som förut så rent, så öppet var.

Cassander.

Jag älskat Antigone... Jag för hans hat ej bäfvar.
Men du, Statirns hamn, som bleknar för mig sväfvar!
Du, Alexanders själ, hvars hot jag häpen ser!
Har ej mitt qval, min eld tillfyllest hämnat er?
Ach! måtte, Olympie, du deras stoft bevaka
Att ej mitt hjerta mer en saknad frid förnekar!
Så, lätta med din dygd de fasors tyngd jag drar!
Blif, hos en vredgad Gud, min telk, och mitt försvar!
Men hvilken syn! ej väl, man Templet öppna hinner,
Och ren sig Antigone inom dessa borg befinner.

ANDRA SCENEN.

Cassander. Sostene. Antigone. Hermas.

Antigone till Hermas, i fonden af Theatren.

Tej denna hemlighet ej döljs mig utan skäl:
ag går, att läsa den i djupet af hans själ.
u! vänta mig.

Är tid att oförarojat på jordens område tänka.
Man dessa dagars helgd med mod ej vågat krän
För edra andagtsrön, dem folket vördnad gett,
Oenighet och våld man flygtigt vika sett.
Det var en hvilostund för krigarns trötta hände
Men hvilans tid är kort — snart skola dessa lär
För plundring, svärd och brand, ett rof å nyo b
Och hatet brista ut med dubbelt raseri.
Antipater är död — Vårt mod, som lika brinner
För hans begynta värf en lycklig utgång finner.
Han hade aldrig tålt, att i hans lefnadstid
En låg Antiochus, en oförtjent Lagid,
Till Alexanders blygd, dess Krona vågat bära,
Och trotsa våra svärd och täfla om vår ära.

Cassander.

Ach! hvarför äga vi ej Alexander mer?
Han skulle med en blick de djerfva störtat ner.
Hvi lefver han ej än!

Antigone.

Hvad hör jag? ni Cassan
Son af Antipater... ni gråter Alexander!
Hvad är då, som så djupt er ånger fästat har,
Då äfven till hans död ni sjelf ej brottslig var.

Cassander.

Min hand har vållat den!

Antigone.

Er hand man blott fö
Men ni ett offer fällt, som hela Grekland gillat.
Hen verlden tröttnade att vara träck och slaf,

Utaf en vild Despot — Athen med nöje gaf
Det gift, som till hans straff af sjelfva Himlen ämnadt
Blef hemligt af er far i edra händer lämnadt.
Dess bruk var allom doldt; och eder aldramest.
Ni var ännu ett barn; ni tjente vid den fest,
Vid denna sista fest, som slöt tyrannens dagar.

Cassander.

Ni fåfängt, Antigone, ett nidingsbrott försvagar...

Antigone.

Ett nidingsbrott!... Jag ej er svaghet gilla kan.
Upphöjer ni till Gud en Cliti baneman?
En dåre, stolt och låg, som, skymfande sin moder,
Tog namn af Gudars son, och kräfde deras stoder;
Som för en kufvad Jord, ett dyrkadt föremål,
Af lyckan fått en Thron — af oss förtjent ett bål.
Han sjelf en niding var. Oss lända skall till heder,
Att vi Tyrannens Thron och Altar störtat neder;
Och då en giftig dryck gjort ända på hans dar,
Man menskligheten rätt och Gudars hämnat har.

Cassander.

Jag nekar ej hans fel, jag häldre dem förlåter —
Men han en Hjelte var; men jag min Kung begråter.

Antigone.

Han, Hjelte?

Cassander.

Tviflar ni?

Antigone.

Var det då ej vår magt,
Vårt mod, vår arm, som grund till all hans höghet lagt
Han var en otacksam.

Cassander.

Jag ej hans minne häder.
Hvem mera otack röjt än våra egna fäder?
De alla *sträfvat* upp till samma kras mål:

Men hvilken neslighet att mörda hans Gemål!
Ach! hans Gemål, hans barn! må ej mitt hjerta bäfva?

Antigone.

En tid af sjutton år så fåfängt agg bordt qväfva.
Vet, en Darii måg, en stolt Persanisk Drott,
Var ej vår Konung mer, men vi hans slafvar blott.
Var då er önskan den, om ni hans maka skonat,
Att se dess grymma hat uti vårt blod försonadt;
Att se dess bödlars flock oss släpa om hvarann,
Till offer åt dess slägt, till offer åt dess man?
Ren väpnar hon sitt folk — Antipater med fara,
På denna härjnings dag, slapp undan hennes snara.
Ni frälsade er far.

Cassander.

Men hvarför med ett brott?
Men hvarför har min hand Statiras mord begått?

Antigone.

Det krigets öde är — Men under vapnens ära,
Bör intet vekligt qval en Hjeltes hjerta tära.

Cassander.

Jag tillstår detta qval har all min sällhet kränkt.
Af hennes skugga följd, af hennes blod bestänkt,
Förfärad för mig sjelf, och höljd af blygd och fasa
Att mot en qvinnas bröst mitt svärd har kunnat rasa,
Jag länge suckat har.

Antigone.

Men säg i dag, hvad skäl
Till mera häftigt qval har upprört eder själ?
Som vän jag trodde väg till edert hjerta äga:
Men ni förställer er.

Cassander.

Min vän, hvad skall jag säga?
Tro mig, det gifs en tid, då dygden i vårt bröst
Med häpnad vaknar upp, vid ångrens klagoröst;

Då våra fordna brott — hvars agg vi fåfängt qväfva! -
I fasans mörka drägt för våra ögon sväfva.

Antigone.

Glöm dessa skuggors hot, som spöka i er själ;
Men glöm ej, Prins! er pligt, vår heder, och vårt väl.
Om ångren något styng till edert hjerta sänder;
Så ångra framför allt, att våra vundua länder
En låg Antiochus till rof och sköfling ge —
Må Asien än en gång de Grekers styrka se!
Må än en gång Euphrat för våra vapen bäfva!
Bland dessa Kungars hop, som sig ur stoftet häfva,
Ej en är Kronan värd, ej en från barna-år,
Som vi, till äran gått i Alexanders spår:
De andre lefva ej.

Cassander.

Ja, åt hans stoft tör hända
Dem ren en hämdemagt till offer velat sända.

Antigone.

Vi lefva — det är nog. Det lämnas åt vårt hopp,
Att denna fallna Tron ur gruset resa opp.
Han blef, vid segrarns död, den mest förtjente lämnad
Om jag den taga djerfs, den blott åt mig var ämnad —
Den äger högsta rätt, som högsta styrkan har.
Förenom då vår magt, förenom vårt försvar,
Förnyom segrens lopp och Greklands skymda ära;
Och då vi blott en själ i tvenne hjertan bära,
Det stärka skall vår arm mot deras tyranni,
Som börd och dygd förnekt att våra likar bli:
Säg, lofvar ni mig det?

Cassander.

Min ed, min hand jag gifver.
Vår sak gemensam är; er hämd min egen blifver.
En svag, ovärdig hand Egyptens Spira bär,
Och Asien dagligt rof för nya Herrar är:
Jag strida skall för min, för er, för Greklands heder.

Antigone.

Er fördel är en pant af edra gifna eder:
Men mer, än eders helgd och egen fördels vigt,
Mitt hjerta anse bör er ädla vänskaps pligt —
Men denna vänskap sjelf en fordran åt mig länar:
Säg, vägrar ni mig den?

Cassander.

Er tvekan det förtjenar,
Den förolämpar mig. — Allt är till ert behag,
Som fins uti min magt. Begär, det blir min lag.

Antigone.

Kan hända, och med skäl, det er förundran väcker,
Att till så ringa mål sig all min önskan sträcker:
Jag blott en slaf begär —

Cassander.

Förnöjd att tjena er,
Jag till ert fria val dem alla öfverger.

Antigone, *som med en skarp synt blick betrakta Cassander.*

En ung slafvinna blott mitt hjertas val behagar,
Som förd från Babylon i sina barndoms dagar
Er faders byte blef — Jag hoppas denna lön
För all min gjorda tjenst och mina trohets rön.
Med misshag för det våld er far mot henne öfvat,
Min ömhet hägna vill den oskuld, han bedröfvat.
Dess namn är... Olympie.

Cassander, *afsides.*

O Gud! hvad har jag hört!
I hvad bedrägligt nät har han min vänskap fört
Jag! lemna Olympie?

Antigone.

Cassander! bör jag dömma,
Att ni så hastigt ren ert löfte kunnat glömma?

Ni vet, i minsta sak ett afslag stöta plär:
Jag tror att såra mig, ej eder afsigt är?

Cassander.

Nej, om jag tvungen är mitt löfte återtaga;
Ger det åt vänskapen ej något skäl att klaga:
Jag endast lofvat har, hvad jag mig möjligt tänkt.
I dessa djupa hvalf, dem helig vördnad stängt,
Der hemlighetens natt en okänd dyrkan höljer,
Ibland Prestinnors krets sig Olympie fördöljer.
Men snart man öppna skall det slutna Templets port,
Och dagen visa er den skatt, er vägras bordt...
Då dömmig, men ej förr. Jag går, men skall ej dröja
Bland nya undrans mål ni innan kort skall röja,
Om Jorden Segrare, om Thronen Kungar har,
Åt hvilka Olympie sin frihet skyldig var.

(*Han går åter in i Templet, och Soste från Theatern.*)

TREDJE SCENEN.

Antigone. Hermas, *i Peristile*

Hermas.

Hvad? I en Hjeltes bröst så veklig låga brinner!
Då Asiens vida fält man åter härjadt finner;
Då i sin högsta nöd det er om räddning ber;
Då Alexanders Thron man nesligt trampad ser,
Då ni er tappra arm till envälds-spiran sträcker:
En slaf det ämne är, som eder omsorg väcker!

Antigone.

Jag tillstår, detta allt din undran billig gör:
Men Hermas! jag har skäl, dem jag ej yppa tör.
Kanske den låga börd, man denna slafven gifver,
Ett vigtigt forskningsmål för Asiens Kungar blifver,
För hvarje Prins, hvars blick åt stora bragder lär,

Till Alexanders Thron djerfs lyfta sitt begär.
Mig tycks, att man med flit dess härkomst dölja öf
Hvar dag med nya skäl min vakna misstro öker. —
I dessa murars krets, som fängslat hennes dar,
Jag någon gång min blick på henne fästat har.
Dess anletsdrag, den tid, de rum, hvarpå hon föd
De rykten om dess död, som ibland folket strödde
Cassanders vördnadsprof; hans grymma samvetsqv
Det mörker och den konst som sveper in hans tal:
Af allt jag sluta bör, att ej min gissning felat:

Hermas.

Man tror, han som en far sin vård åt henne delat

Antigone.

Det röjas skall — Men ren, se Templet öppnas o
Dess Altar blomsterkrönt i sken af hundra bloss!
Man någon glädjefest på denna dag bereder —
Men hvad? Cassander sjelf till Altarfoten leder
Den unga Olympie, beprydd i bröllopsskrud!

FJERDE SCENEN.

Templets portar öppna sig alla tre: och inom des
ses Prästerne på en sida och Prästinnorne
andra, med långsamma steg nalkas. De ä
klädde i hvitt, med gördlar som hänga till m
Cassander *och* Olympie *lägga handen på A*
Antigone *och* Hermas *stadna qvar i peristile*
en del af Folket, som intränger från alla s

Cassander.

Du, alla Kungars Kung! du, alla Gudars Gud,
Som upptäckt för min själ den dyrkan som dig egn
Som krossar oudskans magt, men dygd och oskuld h
Som till ett ångradt brott med blidkadt öga ser!

ekräfta, Himlars Gud! de löften jag dig ger! —
om, ömma Olympie, att ge mitt hjerta lagar!
ig offrar jag min Thron; dig offras mina dagar;
t dig, jag en så ren, så helig kärlek svär,
om denna Vestas eld, hvars låga evig är.
ch er, J Himla-barn, Prestinnor! er jag beder
ån, bären J min bön, mitt löfte, mina eder,
pp till de Gudars Thron, som skåda i min själ,
ch vänden af den storm, som hota kan mitt väl.

Olympie.

lå du, all godhets Gud! den ädla hand belöna,
vars faderliga vård jag all min tid fått röna!
örläng min älsklings lif, min ömma makas dar:
ät honom värdig bli din nåd, och ditt försvar!
u läser i min själ — Den Krona han mig gifver,
n svag, en ringa skänk emot hans hjerta blifver:
ag du med nåd emot min bön, min ömhets röst;
ch helga sjelf den eld, du tändt i detta bröst —
len samla kring mitt lif de grufligaste plågor,
lå mig med hämdens blixt, störtmig i djupets lågor;
m jag ett ögonblick kan glömma ur min håg
en sällhet han mig gaf, det mörker der jag låg!

Antigone.

vad hör jag?

Cassander.

Vändom om till Helgedomens sköte,
er sällheten i dag går kärleken till möte —
u, helgen denna fest, Prästinnors väna tropp!
en fest, som börja skall min lefnads glada lopp
dessa Gudars skygd, hvars godhet J mig bådat;
vars bild, jag, Olympie! i dina blickar skådat —
öm, Antigone! nu döm, af hvad ert öga sett,
m jag tillräckligt svar på eder fordran gett.
ag lemnar åt er sjelf, ert samvete att säga,
m eder hand haft rätt, att denna slafven äga;
m *kärlek någon* tid ett dylikt offer gjort,

Om vänskap någon tid det offret kräfva bordt?
I annat allt beredd att eder önskan främja,
Jag detta afslag, Prins! ej störa trodt vår sämja.

(De gå åter in i Templet. Portarne slutas, och Folket lemnar peristil

---

FEMTE SCENEN.

Antigone och Hermas, *i peristi*

Antigone.

All tvekan skingrad är, hans afsigt yppas mig:
Han trotsa djerfs — men vet, han går att störta sig
Jag känner här den man, som, kastad fram och åter
Än retar Gudars hämd; än minsta fel begråter;
Hvars ärelystna håg med fördel länar vigt
Af Politikens svek, och Religionens digt;
Öm, häftig, svag, ett rof för alla lustars låga,
Och snar att ångra allt, som snar att allting våga.
Han! giftas med en slaf? Nej, man ej tänka bör
Att han af kärlek blott sig så förnedrad gör —
Hvem vet, om denna slaf ej i sin härkomst äger
Ett värde, ett behag som skönhet öfverväger,
Om han ej hoppas tör, förmäld med Olympie,
Ett anspråk någon dag att Kungars Konung bli.
Som vanlig älskare utaf en vanlig qvinna,
Han mitt förtroende bordt mindre vådligt finna.
Kanske du innan kort, och än i dag, skall se
Den svaga vänskapen sitt rum åt hatet ge.

Hermas.

Men denna konst, den list, ni trodt hans anslag sty
Kan hända är det blott ett villadt hjertas yra.
Hur ofta drifver ej begärens tyranni
Till dessa höga värf, som hopens undran bli?
Hur mången dåres nyck man som en gåta tyder;

ıgheten med namn af Politik bepryder!
ler är ej den, som första profvet gaf
ſonark, som sänkt sin spira till en slaf.
jeltar funnit har, och alla dar skall finna,
ıtsat Konungar — och knäböjt för en qvinna.

Antigone.

rmas, hvad du sagt, all sanning har — Likväl
s, af hvad jag sett, misstankan i min själ.
et jag? — Olympie... den blick, den hand hon sträckte,
i detta bröst en svartsjuk låga väckte;
gaf kärleken ny styrka åt min harm:
t, vid denna syn, en dolk uti min barm.
ler har ej rätt att ensam svaghet röja;
am sitt begär — och mig till trots! — förnöja.

Hermas.

er trohets-ed, de heligaste band,
de då ej mer en magt på Kungars hand?
ja löftens vigt, som Gudars borgen bära;
farors lott; och delta bragders ära;
ıdna segrars pris, och de som förestå:
ll då på en dag och som en dröm förgå! —
på jorden ej af vänskap ett exempel?

Antigone.

f är allmänt spordt, han har i Grekland Tempel —
mligt lyds en Gud som intet lof begär,
a Tempel har... Det — egennyttan är. —
er döljer sig; men sveket genomlyser.
er till min blick en hemlig misstro lyser...
r skäl dertill — Förn denna sol gått ner,
han Olympie i mina armar ser.

Hermas.

har han ej dess hand? — och denna fridens be-
ning,
gt helgad är åt dyrkan och försoning,
ın ej ert skydd? —

(Emedlertid ser man Präster, Prästinn och Invigde mot fonden gå tvärs öfv Theatern, med palmqvistar och blomm i händerne. En Bröllopsmarche hör bakom Theatern.)

Ren under glädjens ljud,
Den sälla skaran går att offra Hymens Gud;
Och kärlek tyckes sjelf sin seger-högtid smycka.

Antigone.

Nej, Hermas! än är tid att rofvet undanrycka:
Kom, till ditt kända nit jag full förtröstan bär —
Folk, Gudar, Lagar . . . allt, uppå min sida är,
Jag undfly vill ett rum, hvare pragt mig förolämpar.
Min bana vidgar sig — Gå, kalla mina kämpar —
Snart denna helgedom, der man mig gäcka tänkt,
Skall ses med annat blod, än offrens blod, bestänkt.

ANDRA ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Öfverste Prästen. Präster. Prästinnor.

e trenne öppnade Templets portar bemärka, att denna och flere Scener som, för att väl höras, måste föreställas i peristilen, likväl tillåraga sig i det inra af Templet.)

Överste Prästen.

'ad! — På de helga rum, der dygden fristad finner;
. denna stora dag, då brottet tillgift vinner;
an en Prästinna ser, som djerft sig vägra tör
ll det försoningsverk dess hand fullkomna bör? —
n väl Arzane så långt sin svurna pligt förglömma?

En lägre Prästinna, *Som tillhör Statira.*

ån verldens åsyn skild, Arzane i tystnans gömma,
sina tårar höljd, åt Himlen offer bär.
t evigt dölja sig, dess enda önskan är;
ss enda tröst, att här en hemlig klagan gjuta;
h sucka till den dag, som skall dess plågor sluta.

Överste Prästen.

ss öde ömmar oss — men sjelfva Himlens skick
r äskat hennes tjenst på dessa ögonblick.
n vet, på all den tid, hon här i Templet dväljes,
lag af ödets röst, hon första gången väljes.
n, fören henne hit — Hvad Gudar förelagt,
, brottsligt, rubbas kan af någon dödlig magt.
zane åt Olympie dess prydning skall bereda,

Och henne i triumph till Gudars altar leda:
Cassander, medlem ren af våra dolda råd,
Skall, renad af dess hand, bli värdig Gudars nåd.
Allt måste uppfyllds bli, hvad Himlen föreskrifvit:
De bud, som Herren sjelf åt våra Fäder gifvit,
De äga mera vigt, än Kungars lösa lag,
Som vacklar, bytes om och rifves hvarje dag.

ANDRA SCENEN.

Överste Prästen. Präster. Prästinnor. Statira.

Öfverste Prästen.

Arzane! vi våga ej de de domar återkalla,
Som eder lydnads pligt på dessa rum befalla.
Ifrån den första stund ni ländt till denna ort,
Och der, till Gudars tjenst, er lefnad helgad gjort,
Är nu den enda gång er Himlen täckts förklara,
Att sina lagars tolk för Asiens Herrar vara —
Gå, visa eder värd att tala i hans namn.

Statira, *betäckt med ett dok som åtföljer hennes ansigte, utan att dölja det; och för öfrigt klädd som de andre Prästinnorne.*

O Gud! — sen sjutton år, i glömskans tysta famn,
Mig dessa murars hvalf ur verldens åsyn slutit,
Jag här min enda tröst i enslig klagan sjutit:
Jag ren i grafven låg —

(till Öfverste Prästen.)

och du dess hvila stör!
Och du, till nya qval, mig upp i dagen för! —
Jag hade allt förglömt, jag velat allt förlåta,

ått att jag okänd här fått utan vittne gråta,
h dö!

Öfverste Prästen.

Men Himlen sjelf er andra lagar gifr —
h nu, den första gång, ni eder kallad ser
t i vår Helgedom en främling införlifva,
n ej ert namn, er börd, ess längre okänd blifva.

Statira.

nn! börd — fåfänga ljud! — hvad gäller hvem jag är?
ɔn, bättre än jag sjelf, ej Gud mig känna lär? —
ɔmarkers blod, det blod i slafvens ådror rinner,
r alla Gudars Gud ett lika värde finner.
tomma titlars klang om förr jag aktning gaf;
lt nu mig följa bör i natten af min graf:
i hugkomst härutaf lät mig för evigt glömma!

Öfverste Prästen.

långt utur vårt stånd allt sken af högmod dömma;
ɔn af er lydnad nu den Högste blott begär
t enda sannings ord: ert namn, och hvem ni är —
böfvar — af hvad skäl kan eder häpnad väckas?

Statira.

sjelf skall finna skäl att häpna och förskräckas —
(*Till Prästerna.*)
som till Himlens tjenst här offren edra dar,
i mellan Gud och er mitt tal bli i förvar!

Öfverste Prästen.

alla, svärja det.

Statira.

Men värdes först mig svara:
ig, äger det väl grund, att bland vår helga skara
ssander invigd är? — Har han försoning fått?

Öfverste Prästen.

., denna dag —

Statira.

Hvem han, hvars grufveliga brott...

Öfverste Prästen.

Allt brottsligt är för Gud, om han sig ej förbarmar.
Och skulle oskuld blott få fly uti hans armar,
Hvem kom att offra mer i detta templet skygd?
Nej ångren, ångren är de dödeligas dygd.
Så är det hjertats tröst, som sina fel begråter,
Att menniskan är svag, och Himmelen förlåter.

Statira.

Välan — om ni då vet, för hvilket öfverdåd
Han fruktar Gudars hämd, och söker deras nåd;
Om eder är bekant, att han sin Konung mördat —
En Konung hvilkens namn man likt med Gudars vörd
Om ni det möjligt tror, att han sig vågat har
För Alexanders syn, som än ej slocknad var,
Att i dess makas bröst det grymma stålet sänka
Och med sin drottnings blod sin Herres lik bestänka
Er häpnad ökas skall, då jag er känna lär
En hemlighet som än för verlden bortgöm är —
Vet, denna Drottning sjelf, hvars lof kring jorden hur
Hon, som bland Asiens folk ett dyrkadt minne vunni
Hon, sista lämningen af Persiens Kungahus...
Hon talar här med er.

(*Prästerna och Prästinnorne upplyfta händer och nedböja sig mot jorden.*)

Öfverste Prästen.

Hvad ord! hvad grufligt ljus
O Gudar! som er nåd mot stoftets ringhet öfven;
Med hvilka tunga slag I edra lifvar pröfven!
Statira här! bland oss! bland Templets tjenstetropp!
Tillåt, för edra knän, min vördnads pligt....

Statira.

Stig
Jag är ej Drottning mer — Om jag er vördnad kräfv

Så är det åt den sorg, den smärta mig förqväfver.
Så full af vanskighet är då all höghets lott!
De qval, min fader röut, jag sjelf erfara fått.
De dar, då Babylon var sänkt i blod och lågor.
Darius, Kungars Kung, när han i brist och plågor
Och flyktig från sin Thron, i öknar vilse dref;
Af egna vänners hand förrädiskt mördad blef.
En usel främling blott, på den han aldrig tänkte,
Sin omsorg åt hans lif i sista timman skänkte.

(Visar den ringare Prästinnan.)

Ni här en qvinna ser, som förr mig okänd var:
Dess hand, dess enda hand har frälsat mina dar.
Af alla vänner glömd, i dödens öppna fara,
Hon ensam ryckte mig ur mina bödlars skara.
Hon dock en flykting var — Jag leddes af dess hand
Till denna fridens ort, vid gränsen af mitt Land.
Jag tusen ulfvar såg utaf mitt rof sig föda,
Och fältet öfverhöljdt af döende och döda;
Ur Alexanders Här soldater Kungar bli,
Och namn af segrar ges åt våld och barbari —
Med fasa för en verld, som endast plågor skänkte,
Jag ren i grafvens natt mig lefvande försänkte.
Jag gråter än ett barn, som af en mordisk arm
Slets, färgadt med mitt blod, ifrån min stela barm.
För allt mitt Hof, min slägt, jag denna främling funnit
Far, Dotter och Gemål; allt, allt för mig försvunnit.
Blott Gud mig öfrig är.

Öfverste Prästen.

Han blifve då er tröst! —
Från Thronen i hans sköt ni kallas af hans röst:
Hans Tempel är ert Hof — må der er sällhet vakna,
Uti det trygga lugn, som Jordens Herrar sakna!
Glöm en förskräcklig Thron, som från sin fordna prag
Snart blifvit har ett mål för ömkan och förakt.

Statira.

Till tröst jag någon gång i detta Tempel väcktes —
Men sjelf ni finna bör, hur grufligt jag förskräcktes,
När jag Cassander här de Gudar blidka fann,
Hvars hämd jag hvarje dag mot honom ropat an.

Öfverste Prästen.

Visst är ert offer stort; visst må ert hjerta svida...
Men Lagen talat har; ert hjerta får ej strida:
Ni erkänt denna lag.

Statira.

Mon jag förutsett har
Den faseliga pligt, hvartill jag ämnad var? —
Mitt lif, i sorgers natt, likt grafvens lampa brinner,
Snart mattas mer och mer, och blekuar och försvinner.
De korta ögonblick, som unnas än kanske,
Hvad tjena de väl till?...

Öfverste Prästen.

Att ge förlåtelse —
Ni sjelf har stakat ut er lefnads helga bana:
Se ej tillbaka — följ, dit edra pligter mana —
De sälla Andars flock i evig stillhet bo;
Passioners vilda storm ej rubbar deras ro:
Der skåda de en dag, som inga moln befläcka;
Der lefva de för Gud — Vi lika sällhet räcka.
En lycklig enslighet oss lär, på lika sätt,
Att glömma lifvets qval, och menskjors oförrätt.

Statira.

Från Drottning, det är sant, jag fallit till Prästinna —
Lät i min grymma pligt mig edert bistånd finna:
Hvad bör jag göra? säg!

Öfverste Prästen.

Här, först, skall Olympie,
Till edra fötter förd, af Er välsignad bli;
Och sen, i bröllops-drägt, till Gudars Altar ledas.

Statira.

Ach till ett plågsamt lif hon skall af mig beredas —
Det menskjors öde är.

Öfverste Prästen.

Sen fördrar edert kall,
Att offer, reningsbad och rökverk skötas skall
Af eder helga hand — Så bjuda våra lagar.

Statira.

Men, till Cassanders tjenst! — O mina usla dagar!
Skall fasan höija än ert sista ögonblick? —
Att undfly plågans magt, jag hit till mörkret gick...
Hon bor i alla rum — allt hopp förloradt blifvit.
Gå, följom då den lag, jag sjelf mig undergifvit.

Öfverste Prästen.

Er smärta och er dygd min ömhet lika rör.
Farväl, hon kommer.

(*Hon går.*)

TREDJE SCENEN.

(*Åska. Jordbäfning*).

Statira. Olympie.

Statira.

Gud! hvad hiskligt gny jag hör!
Jag blixten ljunga ser, och Templets grundval skakas.
Hvad? hos naturen sjelf en häpnad förorsakas
Vid hennes syn? — Och jag! hvad ore hos mig väcks?
All styrka lemnar mig... Jag darrar och förskräcks.

Olympie, *förskräckt.*

Ack, Himmel!

Statira.

Säg, mitt barn, hvad kan allt detta bå-

Så grymma bilders hot tycks brott och last förråda...
Din ungdom, ditt behag för dygden tala tycks.

Olympie.

O Gudar, styrken mig! mitt hjerta undertrycks —
Och ni, som äger här att deras tjenst bestrida...
Ach! lät af eder mun min oskuld tröst förbida!
Fördrif min rädsla då, jag ber i Gudars namn!

Statira.

Min fara större är, mitt barn! — kom i min famn!
Ni känner er Gemål! hvad öden han förfarit?
Hvar eder fosterbygd, och hvem er fader varit?

Olympie.

Född i ett ringa stånd, jag aldrig vänta bordt
Den ära, hvarutaf jag mig ej värdig gjort.
Cassander Konung är — Jag ren hans ömhet njutit,
Då i hans faders Hof min barndoms-tid förflutit.
Ifrån den första dag, då jag hans omsorg vann,
Med skäl jag honom störst bland alla menskjor fann.
Jag vördnad åt en Far, en Älskling kärlek gifver,..
Ni der min hela själ, mitt väsen varse blifver.

Statira.

Ach ungdom, menlöshet! hur lätt man er bedrar! —
Hvad nöjc jag, mitt barn, utaf din oskuld har! —
Så har då om ditt lif Cassander omsorg dragit?
Hvad? af en Prins, en Kung, ni ej ert ursprung tagit?

Olympie.

Att älska dygdens bud, att följa dygdens fjät,
Bör man då vara född till Kungars Majestät?

Statira.

Nej, brottet på en Thron man sett de flesta tider!

Olympie.

Jag var en ringa slaf.

Statira.

Allt edra ord bestrider,
Då Himlen i er blick, i edra anletsdrag
Så mycket högt förent med skönhet och behag —
Ni slaf?

Olympie.

Antipater, i mina barndoms dagar,
Mig ägde i sitt våld igenom krigets lagar. —
Allt har jag af hans son.

Statira.

Så med ert lefnadslopp
Ni plågan börja sett, och åter höra opp;
Och min ej slutas skall, o Guder! — förn i döden,
Säg, på hvad tid, hvad ort, som edra grymma öden
Ert späda lif förföljt, och er i bojor bragt?

Olympie.

En stor och mägtig Kung sig verlden underlagt.
Man ändade hans lif, man härjade hans länder,
Man stridde om hans Thron; när af Cassanders händer,
Ur mina bödlars våld jag räddning vunnit har,
Den stund, när dödens dolk emot mig upplyft var.

Statira.

Hvad? ni uti hans våld er samma tid befunnit
Då Alexanders lif i Babylon försvunnit?

Olympie.

Se der allt hvad jag vet — men plågans tid är slut:
Och minnet derutaf skall evigt plånas ut!

Statira.

Gud! miskundslöse Gud! men du mitt hjerta dårar?
Ach! gör du dig en ro utaf en dödligs tårar? —
Rum, ålder, öden, allt, allt ömsom väcker opp
Min ömhet och mitt qval, förskräckelse och hopp —
Hvad likhet irrar mig? Jag min Gemål tycks skåda ...
Hvart enda anletsdrag hans afbild tycks förråda ...

Olympie.

Hvad säger ni?..

Statira.

Ach ja — så var hans ömma blick,
När han med lagrar krönt ur strid och härnad gick;
När han min fallna slägt med mildhet återställde
Till all sin fordna glans, sin ära och sitt välde,
Och när jag darrande min hand åt honom gaf —
O hvilket ljufligt hopp på brädden af min graf! —
Mon det väl möjligt är?.. Prinsessa, lät min plåga
Bli eder ömkan värd! — lät mig ännu er fråga:
Säg, har ni af en mor ej någon hugkomst qvar?

Olympie.

Allt, hvad man yppat mig om mina första dar,
Är att med landsmäns blod man sett min linda stänkas;
Att jag ur vaggan gick för att i bojor sänkas.
En modern ömma famn sig aldrig mot mig sträckt —
Jag vet ej hvem jag är, ej ödet af min slägt —
Men hvarför suckar ni? hvi flyta edra tårar? —
Jag vet ej... men er sorg så djupt, så ömt mig sårar...
Och eder qväfda röst, och eder matta arm
Som, darrande och svag, mig trycker till er barm...
Hvad mena de? ach säg!..

Statira.

Jag kan ej.. mörka öden! —
Mitt barn... dölj denna blick! dölj den — han ger mig döden.

FJERDE SCENEN.

Statira. Olympie. Öfverste Prästen.

Öfverste Prästen.

O Drottning.. utan Thron! — Prästinna..utan tröst!

ad nya känslor gå att slitas i ett bröst!
ad tidning hastar jag att hämta till ert öra!..

Statira.

olycksbud? — välan! jag färdig är att höra.

Öfverste Prästen.

t högsta sällhet är; men blandad af sorg —
annan finnes ej — Kring Templets stängda borg
skockad menighet, med rop af fröjd och häpnad,
h Antigone, till strids emot Cassander väpnad;
t vittnar med en röst, att denna fordna slaf,
a kärleken i dag en Kunglig krona gaf...
a brud, hvars bröllopsdrägt ni sjelf har gått att sira..
Olympie...

Statira.

Far fort!..

Öfverste Prästen.

År dotter af Statira.

Statira, *som hastar sig i Olympies armar.*

turen, förr än ni, har sagt det i min famn! —
a Dotter! o mitt blod! o sorgligt ljufva namn! —
i denna sälla skänk, den högsta för min lycka,
r då den sista dolk att i mitt hjerta tryeka!

Olympie.

jag er dotter är, hvi suckar då ert bröst?

Statira.

d all min glädje ser: han ser, om denna tröst
r mera lifligt känd af någon moders hjerta! —
n hvarför, samma stund, fördubblar han min smärta —
sander har din hand!

Olympie.

Ach! om ni är min mor;
jag ert tal, mig sjelf, min kärlek dem tror;

Om i ert ömma skött jag lifvets upphof lånat!
Hur kan min älskling då så grymt ert hat förtjenat?

Statira.

Han? — Gudar!

Öfverste Prästen.

Tvifla ej, att ni en moder ser:
Cassander derom sjelf åt Folket tiduing ger —
Må gåfvan af er hand, förväxlad mot hans Krona,
Två slägters grymma hat på denna dag försona!

Olympie.

Hvad hör jag? min gemål, er fiende? — Hvem, han...

Statira.

Är Alexanders.. är din faders... baneman —
Än mer: till denna barm, der du ditt ursprung njutit,
Som i sin ömma vård din späda barndom slutit,
Som du den första gång i dag omfamnat har...
Se här.. till denna barm.. han bödelstålet bar:
Och när, att än mitt lugn i detta Tempel störa,
Han länar ångrens röst att gäcka Gudars öra,
Den dag, han ur min famn på nytt dig rycka tör...
Du frågar om ännu jag honom hata bör?

Olympie.

Hvad åskor på en gång sig kring min hjessa slaka! —
Jag, Alexanders barn.. i och ni, hans fordna Maka..!
Och eder mördare, min Mor.. han — min Gemål!
Jag är då i er famn ett fasans föremål! —
Hvad? ett föreningsband så kärt för detta hjerta,
Var då ett grufligt brott!

Öfverste Prästen.

Ach! hoppas i er smärta
Af Himlen tröst...

Olympie.

Nej flyn! — tröst! hopp — för evigt flyn! —
En afgrund öppnat sig med ljuset för min syn.

Jag ser allt hvad jag är — och ser hvad jag bör vara.
Mitt hjerta känner sig: det ryser för sin fara;
Och vid det Altare som vår förening sport,
Jag redan för er fot ett offer falla bordt.

FEMTE SCENEN.

Statira. Olympie. Öfverste Prästen En af de ringare Prästerne.

Den ringare Prästen.

Vårt Tempel hotadt är; och snart dess brutna bommar
Åt väldet lemna väg till våra helgedommar.
Ren Kung mot Kung, och Här mot Här, man täfla ser
Om väldet, på de rum der Himlen lagar ger —
Se der, hvad dessa hvalf, hvars skakningar vi skådat,
Och jordens brustna sköt, och molnets oldar bådat,
Då genom undrens kraft oss Himlen lät förstå
De brott han föresett, de straff som förestå. —
En upprörd menighet, hvars rop kring fältet skallar,
Lik hafvets vreda våg mot våra murar svallar.
Ren tände i Ephesus tvedrägtens härjnings-bloss,
Och Folkens träldomsok skall hinna — äfven oss.
Frid, lagar, seder, allt hvad heligt, skall försvinna,
Och Friheten förgås och Konungarne vinna.

Öfverste Prästen.

Är jorden då för trång, att rymma deras brott?...
De lemne dock en vrå deraf åt dygden blott! —
Olyckeliga Mor! beklagansvärda Maka!
Nej, Himlen skall ännu för eder räddning vaka:
Flyn, att vid Altaret anropa Gudars nåd —
Jag sjelf skall möta här de djerfvas öfverdåd.
Jag vet, hvad vördnaden för deras Kronor bjuder...

Men Han, som Kronor ger, hans bud än högre ljuder.
De trotse ej den hand, som skänkt dem deras magt. —
Vår boning skyddas ej af starka Härars vakt:
Vi äga blott vår lag — den all vår rätt bevarar.
Gud ensam är mitt stöd; hans Tempel mig försvarar;
Och om våldsverkaren djerfs att anfalla det...
Så är det i mitt blod han trampa skall sitt fjät.

(Går bort jemte den ringare Prästen.)

SJETTE SCENEN.

Statira. Olympie.

Statira.

O Gudar, hvilkas bud befalla stridens lycka,
Må Antigone i dag sin täflare förtrycka! —
Du skall då se, mitt barn! din mor, i åldrens dar
Hos egna fiender sig tigga ett försvar;
Se mig i nödens djup en hämnare begära
Bland dessa nidingar som kränkt din faders ära;
Bland dessa bofvars flock, som slitas mellan sig
Om hundra Länders rof... som alla tillhört mig! —
Den slaf, i stoftet krön, nu på mitt hufvud träder...
O glans af Cyri Thron! o blod af mina Fäder!
Till hvad förnedrings djup er ära stigit ner! —
Magt, höghet,.. skuggor flyn! — jag känner er ej mer.

Olympie.

Min Mor! — ach, lät er dygd på denna dag mig lära
Att värdigt er mitt namn .. namn af er Dotter bära! —
Att följa denna pligt, skall bli min enda tröst.

Statira.

Ja, Kungars Dotter! gå — följ den — följ ärans röst!

TREDJE ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

(*Templet är tillslutit.*)

Cassander. Sostene, *i peristile*

Cassander.

Ja, Sanning segrat har — att hennes bud förnöja,
Jag denna hemlighet för verlden gått att röja.
För allmänhetens röst all fara glömmas bordt:
Jag rätt åt Olympie, och åt mitt hjerta gjort —
Hvad? skulle jag ännu den fega grymhet bära,
Att dölja hennes börd, att skymfa hennes ära?
Jag ren var brottslig nog!

Sostene.

Men om en lömsk rival
Missbrukar Himlens namn att störta edert val?
Om han i Folkets bröst — hvars hog sig flygtigt vänder
Den helga fanatism, det religionsnit tänder,
Som han förakta lärt, men skickligt nyttja vet...
Räds, man er räkna skall till brott, till gudlöshet
Att, stänkt med moderns blod, dess dotters hand begär

Cassander.

Det är ej Folkets rop, hvars hotelser förfära.
Hur svagt — J veten det, o Gudar! — höras de
Mot dem, som resa sig utur mitt samvete! —
Jag blidkat Himlens hämd och mina landsmäns fasa;
Det är inom mig... här! — som plågo-andar rasa —
Ach! all min tröst, mitt hopp, det var att Olympie
Sin lyckas höjd en gång mig skulle skyldig bli.
Allt, sade jag, dess namn, dess Thron, dess ärfda länder

Allt återställas skall utaf en makas händer. —
Nöjd, att mig älskad se, och åt den sälla lott
Att med välgerningar utplåna mina brott,
Jag lugnet i min själ för första gången smakat —
Och fins väl något brott, hvartill mitt hjerta jakat! —
Jag spillt Statiras blod... men det i striden var;
Det var för räddningen utaf en faders dar;
Det var då dödens rop kring hvilans läger hördes,
Som af en sonlig pligt mitt vilda mod förfördes;
Det var i nattens djup, vid mordefacklors flagt,
Som jag till blinda hugg mitt svärd på fältet sträckt —
Ren bäfvade min själ, förrän hon straffet kände
Af denna plågo-eld som kärleken der tände —
Min oskuld vittnar mig för Gudars Domstol fri,
För hela verldens syn... men ej för Olympie,
Ej för min egen blick — O du, i hvars förmåga
Allena gifvit är, att rena med din låga
Din kärleks föremål! — kom, dröj ej, låt mig gå
Att mördas af din hand, om ej din tillgift få.

Sostene.

Man tror, att än i dag hon, fri från sina eder,
Har magt att återta den hand, hon gifvit eder.

Cassander.

Jag känner det Sostene — Men vet, om hennes hand
Missbrukar denna magt att bryta våra band,
Olycklig min rival! olyckligt detta Tempel! —
Af Gudars helga tjenst jag gifvit här exempel;
Jag skulle gifva dem af hämd och raseri —
Men af ett ovisst qval hvi skall jag smärtad bli?
Dess hjerta tillhört mig från hennes första dagar,
Och kärlek vårda skall mitt väl och sina lagar.
Gå, sökom Olympie?

ANDRA SCENEN.

Cassander. Sostene. Öfverste Prästen, *Som kommer ut från Templet.*

Cassander.

Du Gudars helga Tolk
Och deras mildhets Bud! — om mot ett upprest Folk
Ditt Tempel denna dag jag i min hägnad tagit;
Om jag mot Antigone ännu ej svärdet dragit;
Om jag för fridens vård gett lydnad åt din röst:
Så gif och denna frid tillbaka åt mitt bröst.
Jag känner här min rätt, och vet den fakttaga;
Jag utom Olympie ej lifvet kan fördraga...
Hvi dölje mig min Gemål?

Öfverste Prästen.

Hon fyller nu, min Prins,
En pligt — den dyraste som för ett hjerta finns.

Cassander.

Mitt hjerta delar den — Hvar är då den Prästinna,
Utaf hvars hand jag bordt mitt val bekräftadt finna?

Öfverste Prästen.

Hon snart lär nalkas er — Må ej i detta val
En vredgad Gudamagt bereda bådas qval!...

Cassander.

Bereda våra qval!.. Är jag så grymt bedragen? —
Jag trodt min plågas mål bestämdt med denna dagen:
Det var den första gång jag i mitt ödes lopp
Omsider blicka sett en stråle utaf hopp.

Öfverste Prästen.

Kanske är Olympie mer ömkansvärd!

Cassander.

Förklara...
Hvad har ni sagt?.. Bekänn, hvad frukter hon? hvad fara —

Öfverste Prästen.

Det straxt lär yppas er.

Cassander.

Nej dröj — jag dig förstår...
Du sjelf med Antigone i anslag mot mig går.

Öfverste Prästen.

Bevare Gudarne mitt nit, att öfverskrida
Den lydnadsfulla tjenst de af mitt stånd förbida!
Än ärelystnans svek, och hatets raseri,
Och smickrets falа röst, och upprorsandans skri,
Ej nånsin trängde sig till dessa lugnets stränder.
Ännu mot Himlens Thron vi lyftom rena händer;
Åt jordens Konungar vi lemnom deras lott
Att herrska kring en verld, hvars qval vi ömma blott.
Om deras ryktes ljud fann vägen till vår boning,
Så var det blott den stund de tarfvat vår försoning —
För er, för Olympie, för fleras väl jag går
Att ropa an den Gud, som öfver ödet rår —
Hon kommer.

Cassander.

Olympie!

Öfverste Prästen.

Er denna stund skall båda,
Hvad rätt ni äger qvar att om dess dagar råda,
Jag lemnar er.

(*Han går tillbaka in i Templet.*)

TREDJE SCENEN.

Cassander. Sostene. Statira. Olympie.

Cassander.

O Gud! — hon darrar vid min syn!

(Till Olympie.)

Hvad? eder sorgsna blick med tårar lyfts mot skyn.
Den flyr mig, denna blick .. och i dess släckta lågor
Jag ser ej mer mitt väl — men hat, och skräck, och plågo

Olympie, *som kastar sig i si moders armar.*

Ach grymme! ach barbar! ..

Cassander.

Gud, ges mig dessa namn
Ni flyr en ålsklings röst! .. och säg, i hvilken famn?
Säg, svara mig, hvem är den qvinnan, som er följer;
Som trycks till edert bröst och er med tårar sköljer?

Statira, *som upplyfter dok och vänder sig ti Cassander.*

Betrakta hvem jag är.

Cassander.

Hvad röst har sig förrådt?
Hvad anletsdrag ... O Gud! hvad ser jag? ..

Statira.

Dina brott
Barbar!

Cassander.

Statira här ... ur grafvens sköt tillbaka! ..

Statira.

Ja, känn olycklige, din Herres fordna maka;
Känn modren till din brud.

Cassander.

Hvi tiger eder röst,
O Himlens åskor? — slån, förkrossen detta bröst!

Statira.

Hvi sände du ej förr till Himlen dessa böner?
Men Himlen var ditt skydd: han dina missdåd kröner —
Så glad dig! — du har nått till dina bragders mål.
Du störtat har min Thron, du mördat min Gemål,
Och går... min Dotters hand att till belöning kräfva —
Men, om i stridens stund du bordt all känsla qväfva
Af menskslighet och dygd, om ditt försagda mod
Gick ned att söla sig uti en qvinnas blod...
Så lät af detta blod, hvad öfrigt är förskonas:
Gif mig igen mitt barn... och allt, allt skall förlonas.
Ryck ej utur min famn ännu en gång, Barbar!
Hvad Himmel och natur mig återgifvit har,
I dessa helga hvalf, hvars skuggor mig fördölja,
Kom ej, omenskliga! de döda att förfölja;
Njut rofvet af min Thron, den Thron dig våldet gaf...
Men lemna åt en mor sin dotter — och en graf!

Cassander.

Er röst har slagit mig mer grymt, än åskans låga.
Till stoftet för er fot min hjessa bör ej våga
Att brottsligt sänka sig — Jag ej förtjenar det:
Och om en ursäkt gafs för stridens villofjät;
Om eder yppad blef, att man den hand förledde
Som, blindt af lydnad förd, sin Konunge död beredde;
Att till en Fars beskydd jag väpnad mot er gått...
Kanske, förmildrade det fasan af mitt brott,
Ej tyngden af ert hat — Jag till försvar ej leder,
Att jag har frälst ert barn, och rättat upp dess heder;

Att för dess fot i dag min Krona lägges ner...
Allt detta väcker blot er afsky dubbelt mer. —
Med samvetet förtärdt af alla afgrunds lågor,
Jag sjelf med glädje gått att ända mina plågor,
Om ej utaf den hand, jag brottsligt dyrkat har,
Jag än vid smärtorne och lifvet fjättrad var. —
Ert barn, från späda år, min ömma omsorg vunnit,
Hon blott i mig sin far och slägt och vänner funnit;
Jag har dess trohets ed: och denna Gudamagt,
Hvars hand så underbart oss här tillsamman bragt,
Mon ej dess vilja var, att genom Hymens lagar
Förena våra bröst, vårt blod och våra dagar?

Statira.

Gud, hvad förening! — Gud! min dotter... Olympie...
I dag... inför min syn... min bödels maka bli!

Olympie.

Nej, gör er dotter rätt, min Mor — hon skall ej vackl
I lydnad af sin pligt — Släck evigt denna fackla,
Som ägtenskapet tändt vid Furiernes bloss;
Slit evigt dessa band, som bordt förena oss.
Jag häldre... (och mitt val ej eder undran väcker),
Jag häldre välja skall det stoft, som er betäcker,
Än purpurn, med hans hand — Jag i er ömma famn,
För alltid glömma skall min kärlek och hans namn.
Jag deltog i hans brott, då jag hans låga delat:
Förlåt hvad edert barn af menlös oskuld felat;
Förlåt den tacksamhet hans falska ömhet fick,
Och fräls mig framför allt ur fasan af hans blick!

Statira.

Jag igenkänner här det barn, mitt skötе burit.
Naturen har då ej i dag sig sammansvurit
Med mördarn i förbund — Nej, milde Gudar! nej,
Så stort var ej ert hat, så grym er vilja ej,
Att med min hand jag sjelf, jag, Alexander enkal

Hans baneman till lön min dotter skulle skänka. —
Det var då ej den stund er fristad öppnats mig,
Som ni en snara lagt på min förledda stig.
Tyrann! som Altaren och Throner sönderbrutit;
Mitt blod i Babylon för dina händer flutit:
Det flyte än en gång till jorden, detta blod,
Af samma händer tömdt... förn det mig återstod
Att se den krönta slaf, som störtade mitt Rike,
Förenad med min ätt upphöjas till min like.

Cassander.

Mitt hjerta mera strängt fördömmer mig än ni;
Men se min kärlek — se och räds dess raseri —
För eder makes stoft jag vet all aktning bära;
Men jag är Kung som han; men jag har nått hans ära,
Hans rättighet, hans namn — Er Dotter är min Brud;
Och hela jordens magt, och alla Himlars Gud,
Ert hat, och mina brott, och allt... förutom döden,
Ej bryta kan de band som fästa våra öden. —
En Gud vid mina qval ej obeveklig var;
Då han förenat oss, han allt förlåtit har.
Men om man fråntar mig den maka som jag dyrkar,
Den hand hon gifvit mig, den trohet Himlen yrkar...
Man först ur detta bröst det hjertat slita bör,
Som henne helgadt är, och eder fasa gör. —
Må hämden mot min arm fritt sina vingar lossa:
Den arm som mördat har, kan ock ett altar krossa.
Jag rycka skall min Brud ur Templet, från ert bröst;
Ur sjelfva Himlens famn, om han ej hör min röst.
Jag bördan af mitt lif med glädje skall försaka,
Blott qkänk mig, Olympie! den tröst — att dö din maka:
Med denna helga rätt, med detta dyra namn
Jag nöjd skall stiga ned i grafvens mörka famn,
Och utan fruktan ställd inför din Faders våldnad,
Se lågan af hans hat, vid detta namn, förkolnad.

(*Cassander går bort, jemte Sostene.*)

FJERDE SCENEN.

Statira. Olympie.

Statira.

Gud! i hvad afgrundsdjup har mig ditt hat försänkt!
Hur dyrt har du en mor sin dotter återskänkt!
Mitt barn! du ömkar då din olyckliga moder;
Du känner allt dess qval: ditt ögas strida floder
Som bränna på min barm; din suck, din qväfda röst,
Ditt hjertas tunga slag, som klappar mot mitt bröst...
Allt känslan af ditt brott, men af din ånger skildrar:
Din hand mig döden ger, men du dess smärta mildrar.
Jag allt fördraga skall, då jag en dotter ser —
O mina Fäders blod! en dotter — värdig er.

Olympie.

Mitt vittne Himlen är, om han mitt hjerta danat
Att följa på den väg, som deras dygder banat...
Att följa er, min Mor — Men hvilka snarors garn
Han utsträckt för min fot! — Ännu ett värnlöst barn,
Än okänd för mig sjelf, jag ryckes ur edra armar;
Och den, hvars enda hand sig om mitt lif förbarmar,
Som vårdat mina fjät, som fostrat mina dar,
Som med välgerningar sin lefnad tecknat har,
Den jag till Make valt, den jag som Skyddsgud vördat..
O Gudar! — det är han... som har min Fader mördat.

Statira.

Hvem kommer? — Antigone!..han sjelf! — Min fasa me
Ej ökas kan.

FEMTE SCENEN.

Statira. Olympie. Antigone.

Antigone.

Ni här, o Drottning! för er ser
En Kung, af lyckan höjd till Alexanders ära;
Som vörda vet hans stoft; som hastar att förära
Sitt skydd åt hans Gemål — Det bjudes åt ert hopp,
Att än från Altaret till Thronen höjas opp,
Att edra Fäders arf en Dotter återlämna,
Och på en mördare ert blod, omsider hämna —
Ren Asien, styckadt, sänkt i hundra Herrars band,
Ses tröttna vid ett ok som, ömsadt hand från hand
Och tyngre dag från dag, uppå dess skuldra häfves:
Till denna hvälfning blott ert namn, ert bifall kräfves.
Antager ni mig, säg, till er försvarare?

Statira.

I edert anbud, Prins! jag vill ej falskhet se,
Ej tro bland menniskor all dygd ännu förgäten.

Antigone.

Tro, att jag stupa skall förr än en ung, förmäten,
Ovärdig yngling; höjd till Cyri Majestät,
Skall ärfva med ert blod ny rätt att skymfa det.
Det är ej åt sin dygd, han detta pris bordt lofva;
Det är ej af er hand han undfått denna gåfva.
Förutan Prästers råd, och utan all den pragt
Som lyser ångrens fjät och gäckar Gudars magt,
Jag gått för deras Thron att tysta offer bära:
För er jag väpnad går till hämd och segrars ära.
Om, Drottning! ni förglömt er höghets fordna dar;
Ni lär ej glömt den rätt, er Dotter öfrig har.

Statira.

Ej Thronen smickrar mer, och lifvet mer ej gläder;

Ren öppnas mig den graf som sluter mina fäder:
Men om ni rycka djerfs ifrån förrädarns bröst
En dotter — allt mitt väl, min ålders enda tröst;
Om hon ert bistånd får, om ni dess fader hämnar...
Jag er min tacksamhet, som åt en Skyddsgud, lämnar.
Fräls Herre! fräls mitt barn ifrån den grymma lott
Att med en makas hand belöna mördarns brott.

Antigone, *till Olympie.*

Prinsessa! i er blick jag mina pligter frågar:
Säg, gillar ni det nit, som för er välfärd lågar?

Olympie.

Cassander har förtjent min hämd.

Antigone.

Och jag begär
Det pris, det enda pris, som hämnaren värdigt är —
Jag mot en Bundsförvant mitt svärd till striden drager
Men lofvar eder hand att skänka mig min lager?
Ni endast af dess brott Cassander minnas bör;
Han störtat har den Thron, dit jag er återför.
Bjud, och jag lyftas skall till denna högsta heder
Af Himlen, af mitt mod — och framför allt, af eder.
Säg, skänks mig detta pris till höjden af mitt väl?

Statira.

Min Dotter! . . .

Olympie.

Lämna mig att hämta få min själ —
Knappt öppnar jag min blick — af känslor öfversvallad,
Ur slafveriets skött till Hymens altar kallad,
Jag en Prästinna ser... och det min moder är. —
Uti en ljuflig dröm, som smickrat mitt begär,
Af Ägtenskapets hand en spira åt mig räckte...

En ljungeld slår — allt flyr — jag ur min dvala väcke
Hvad ser jag? — min Gemål, min Kung, min fostrare
Mitt hjertas Gud — han är... min Faders mördare. —
I dessa fasors natt, vid portarne af döden,
Ni bjuder mig er hand, att hämna mina öden.
Hvad skall jag svara er? — Att bli er aktning värd,

(omfamnar sin Mor.)

Döm, hvem jag offra bör min ömhets första gärd,
Döm sjelf om detta djup af brott och skräck och plågor
Var gjordt alt lysas opp af bröllopsfacklans lågor;
Om kärlek, samma dag han sönderslet mitt bröst,
Har rätt, på dessa rum, att tolkas af er röst.

Statira.

Prins! hon ej svika kan sitt blod och Himlens lagar. —
Kan hända trodde jag ej i min äras dagar,
Att Gudarne beskärt med ägtenskapets band
Åt Alexanders barn hans undersåtes hand.
Men hvad ej börden gaf, är dygdens att förvärfva. —
Till äran att sin Thron med tjugu Riken ärfva,
Om Alexander sjelf den värdigaste nämt;
Så blifve det åt er, han denna Thron bestämt!
Det tillhör Gudarne att till triumphen bära
Dess fjät, som hämna djerfs en Halfguds fallna ära.
Jag sjelf, och min Gemål, begrafne båda två,
Han i sitt stoft, och jag i denna glömskans vrå,
Med glädje skola se förtrodd i edra händer
Den Spira, som de ärft att skydda Cyri Länder;
Men vände ödet bort den storm från edra dar,
Som denna stolta Thron så ofta skakat har!

Antigone.

Det tillhör Olympie, att skänka mig min Krona;
Dess olyckor och dygd, att ödets hat försona —
Gån, visen er i dag för Asiens häpna verld;
Jag styrka skall er rätt med sextitusen svärd.

(Han går.)

SJETTE SCENEN.

Statira. Olympie.

Statira.

barn! det är för dig, ja lydig ödets vilja
?ortar öppna skall, som mig från dagen skilja;
är att hämna dig, din far, och min gemål,
går att återse en verld... min fasas mål.
Gud har kallat mig — och styrka skall ej tryta
denna svaga hand, att dina bojor bryta.
fyll mitt löftes pligt — svär, på din Faders graf,
i hämnare den tro, du åt hans bödel gaf!

Olympie.

ıdar!

Statira.

Denna suck, mitt barn! hvad kan den båda?

Olympie.

l jag då samma dag min bröllopsfackla skåda,
na tårar släckt .. sig tända för en ann?

Statira.

l har du sagt?..

Olympie.

Min själ sig ej förställa kan —
älskar er, min Mor! och skulle nöjd besluta,
blod som ni mig skänkt, för edra fötter gjuta,
Himlen mig till lön den hugnad ville ge,
i min sista blick få eder lycklig se.

Statira.

barn! min Olympie!

Olympie.

Ach! tillåt mig begära
Er famn och denna graf till mål för all min ära!
Hur glad jag välja skall ert mörker, ert förakt,
Mot alla skatters skänk och alla Kronors pragt. —
En Far — är det af oss, som han ur skuggors boning,
I mördarenas blod hörs kräfva sin försoning?
Nej, må de sjelfve gå, i stridens raseri,
Att, hämnande hans död, hvarsandras offer bli;
Men vi — med darrande och vapenlösa händer —
Ack nej, det är ej oss som Hämde-Guden sänder,
Bland dessa tigrars hop, att föra mordets bloss...
Nej, brottet är för dem — och tårarne för oss.

Statira.

Hvad tårar! — och för hvem i dag ser jag dem rinna?
O Gud! är det mitt barn jag gått att återfinna?
Är det min Olympie?

Olympie.

Min Mor!

Statira.

Är jag det än?

Olympie.

Cassander...

Statira.

Tala, säg; hvad ämnar du? — bekänn;
Förläng då ej min död...

Olympie.

Jag räds dess dom förklara
Jag ser hvad grufligt styng jag edert hjerta ger;
Men, Drottning! — edert barn kan ej bedraga er —

Min bröstliga Gemål — hvad ord! skall jag det våga? —
Jag älskar honom än.

Statira.

O afgrundstända låga!
O vanfrägd för mitt namn! o blygd för mina dar!
Du älskar honom än! du så ditt blod hedrar!
Dygd, pligt, naturens röst... du går att allt försaka. —
Gud! jag har stupa sett min fader och min maka;
En dotter ur mitt sköt blef sänkt i trälars band...
Och då hon återgifs... jag mördas af dess hand.

Olympie.

Min Mor! för edra knän...

Statira.

Fly — mål för all min smärta!
Mål för min fasa — fy!

Olympie.

Ach nej, se blott mitt hjerta;
Se ej mitt brott — Förlåt, i Gudars namn förlåt...

Statira.

Jag, jag förlåter dig — och dör.

Olympie.

Nej se min gråt;
Nej hör...

Statira.

Hvad vill du mig?

Olympie.

Jag svär det vid naturen,
Vid detta moders-bröst, hvarunder jag blef buren,
Vid Himlen, vid mitt namn — Att förr jag gifta vill

Hvar droppa af mitt blod, än höra honom till.
Mitt hjerta öppet är: det saknar all förmåga
Att kunna dölja sig — om der en brottslig låga
Ni lika oförställd som oombytlig ser;
Så döm om detta bröst har lärt att svika er.
Förgät min svaghet, glöm min ålders späda styrka —
Jag äger all det mod, som stora dygder yrka.
Min pligt förvillad var; men kan ej glömma sig.
Befall mig blott att dö... och ni skall känna mig.

Statira.

Och du har mod att dö!.. och har ej mod att hämnas,
På mördaru af din far, den skymf din moder ämnas?

Olympie.

Ryck hjertat ur mitt bröst — och ni skall finna der,
Hvem mest af eder två är detta hjertat kär:
Ni känna skall ett blod, som längtande sig gläder
Att gjutas lika rent, det gått från edra Fäder —
Uppoffra edert barn!

Statira.

Nej, olyckliga, nej;
Din mor beklagar dig..och förebrår dig ej.
Hon sjelf, med ömkan ser den svaghet, som dig dårar!
Men hoppas på den dygd som tyds i dina tårar.
Ditt brott är ödets verk; ditt mod min undran gör;
Och trösiad af den hand, som mig i grafven för,
Jag glad uti dess sköt mig evigt går att dölja.

Olympie.

O Gudar! tröttnar ej ert hat, att oss förfölja?

FJERDE ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Antigone. Hermas, *i Peristilen.*

Hermas.

sjelf det förespådt — och snart en blodig graf
ll famna det palats som friden hägnad gaf.
ı nalkas oder Här åt Templets östra sida.
sander, i hvars bröst hämd, sorg och kärlek strida,
trotsande den Gud han nyss försonat har,
ıst sin spridda tropp på fältet sammandrar. —
ı kallar stridens röst: men folket, i sin våda,
ks ännu mellan er ett ovisst val bebåda.

Antigone, *i det han går, men mötes af Cassander, som håller honom tilbaka.*

ı val jag stadga vill.

ANDRA SCENEN.

Antigone. Hermas. Cassander. Sostene.

Cassander.

Dröj, otacksamme vän!
öse Bundsförvandt! dröj... och ditt brott bekänn —
ljerfs att vägra mig, hvad Gudarne mig gifva?

Antigone.

Jag djerfs det — Och hvad skäl, att så förundrad blifva?
Ger ej Statiras blod nog rätt åt Olympie,
För högsta Kungars hand att täflansämne bli?
Dess arf är Babylon och Asiens hundra städer:
Se der mitt mål — och ditt. Det svek som dig förkläder
Ditt qval, din bön, din gråt... allt detta länta skick,
Tro mig, förblindar ej så lätt Nationers blick.
Min vänskap pröfvar ej, om billighetens lagar
Tillegna dig det mord, som slöt dess faders dagar;
Den blinda hopens tro blott ryktets ljud begär,
Och grundad eller falsk, dess dom orygglig är.
Ditt brott var ej mot mig, att du Tyrannen fällde,
Men att med dottrens hand du vinna sökt hans välde;
Att du dess tro förledt, dess börd förborgat har,
Tils genom Hymens band din rätt förvissad var.
Men grafven svek din list; och gaf Statira åter.
Jag fattar allt ditt qval: än mer — jag det förlåter.
Det sker ej utan harm, man störtas från det hopp
Att sig till Kungars Kung en dag ses höjas opp. —
Jag har Statiras rätt att jämte min försvara:
Men önskar du ännu vårt brödraband bevara;
Vill du ännu i fred beherrska detta Land,
Och skyddas af mitt svärd, och stödjas af min hand...

Cassander.

Säg! . .

Antigone.

Afstå din Gemål; gör dig en dygd af nöden;
Åg mig ännu till vän. Om ej — jag dig i döden
Ett oförsonligt hat från denna stunden svär.
Din fördel är dig känd; ditt val jag blott begär.

Cassander.

Mitt val är icke svårt — men du af mig bör höra
Ett råd af annan art, som bör dig nöje göra.

Du känner ingen lag, och vördar ingen pligt;
En ed är dig en lek, och samvetet en digt;
Jag fruktat Gudars hämd, du ler åt deras minne
Och njuter dina brott med lugnt och fredadt sinne.
Den straffet kallar dig.

Antigone.

Hvad menar du?

Cassander.

Barbar!
Om i din grymma själ den minsta dygd är qvar,
Lät oss ej Härars magt och Folkens trohet låna
Till medel att vårt hat, vårt grymma högmod tjena.
Är då Nationers blod åt några Kungar såld,
Att spillas på en vink af deras nyckers våld?
Det tillhör oss — dig sjelf, om profvet ej förskräcker,
Att mäta med ditt svärd, det svärd jag mot dig räcker. —
Det var dock ej i hopp att mörda få en vän,
O Gudar!... som jag sökt er famn och funnit den.
Det är ett okändt brott, som du mig går att lära.
Kom, Himlen skapat oss att afgrunden förfära:
Om lyckans blinda nyck ej svika vill mitt mod,
Så stupa — eller dränk din hand uti mitt blod!

Antigone.

Ditt anbud billigt är — Var viss, att Himlen ämnar
Din Brud till segerlön åt den som henne hämnar.

(De draga värjan mot hvarandra.)

TREDJE SCENEN.

Öfverste Prästen, *jämte öfrige Präster och Invigde komma med hastighet ut ur Templet, kasta sig mellan de stridande, och biträdde af Folket som inströmmar från sidorne, rycka vapnen ur deras händer.*

Öfverste Prästen.

Barbarer, hören opp! — Hvad gudlöst raseri!
Hvad tider, hvilka rum, hvad vittnen väljen J? —
Folk! Präster! skiljen dem — Försvinnen, mordets glafvar,
Långt från vår Helgedom; långt fjerran dessa grafvar! —
Ett stoft, o Gudars Gud! ett stoft djerfs trotsa dig?...
Förlåt dess blinda brott! — J Kungar! lyden mig.

Cassander.

Jag lyder Gudars dom.

Antigone.

Och jag ... svär vid dem sjelfva,
Vid hotet af den blixt som de i molnet hvälfva,
Och vid Statiras blod och Alexanders hamn ...
Att aldrig deras barn skall ägas af hans famn;
Att förr mig störtad se, än en förening sluten,
Som blef till jordens blygd och Himlens fasa knuten ...

Cassander.

Och säg ... till Furiers skräck, om knuten af din hand.

Öfverste Prästen.

Förmildren i er själ det grymma hatets brand;
Och hören lagens dom för edra öron tydas —
Han är för alla gjord, och bör af alla lydas.

I kojans låga skjul, och inför Kungars Thron,
Han talar samma språk, och byter ej sin ton:
Han ger den svage skydd, han brottslingen förskräcker,
Och oskulden sin sköld mot offerdolken räcker.
Så lyda Lagens ord: "Den man, ehe han var,
Som mot sin hustrus slägt ett mord föröfvat har,
Ånskönt, vid undrens kraft, med Gudars råd förenad,
Och genom Vestas eld och vigningsvattnen renad,
Och ångrens tåreflod, som gäller mer än de;
Skall dock sin makas hand för evigt återge,
Om ej af Gudars dom hon efterdöme tager,
Och mildheten, i val med straffet, föredrager."
Att hasta denna tid af stridande och qval,
Har lagen blott bestämt en dag för detta val...
Men vörden framför allt den röst en moder äger:
Naturens helga rätt all annan öfverväger.
Ännu är denna rätt förvarad åt dess hand,
Och Olympie en slaf af sina lydnads band —
Gån, sparen då ert blod att dessa murar stänka;
Och vänten eder dom af Alexanders Enka.

(*Han går jemte sitt medfölje.*)

Antigone.

Jag går — I denna dom min rätt förvissad är.

(*Går, åtföljd af Hermas.*)

FJERDE SCENEN.

Cassander. Sostene, *i peristilen.*

Cassander.

Gå, nedrige! — mitt svärd är qvar — min brud är här...
Men icke här den stund ditt fjät tillbakaländer.
Nej, hon ej falla skall ett rof i dina händer,

Barbar! — som vid de styng, de dödsstyng du mig g
Med nöjd och stilla blick ditt offer blöda ser.

Sostene.

Ej nog — hans falska röst ett bifall kräfva låtsar
Af lagar, dem han kränkt; och Gudar, dem han trot

Cassander.

Så lärom äfven vi, att trotsa deras namn! —
Förtjenom deras straff; bestormom deras famn!
Min hjessa skulle nöjd i grafvens sköte digna,
Jag skulle mördarns dolk och Himlens blixt välsigna.
Men att min maka se, förnöjd åt mina qval
Bli ryckt utur min famn... bli skänkt åt min rival!..
Förr störte för min hand, o Gudar! eder boning! —
Den stund, man smickrat mig med hopp om er försoni
I helgen med er Lag, I styrken med ert råd
En makas trolöshet — och detta är er nåd!

Sostene.

Prins! denna trolöshet är ej i dess förmåga.
Så tacksam för er vård, så lycklig af sin låga,
Hon skulle för sin pligt uppoffra eder hand?..
Nej; hjertat byter ej så hastigt sina band.
Dess kärlek är dock ej ett brott emot naturen.
Blind, då ni räckt dess far en död, af er ej svuren;
Blind, då ni sänkt ert svärd i hennes moders barm...
Var dygden i er själ, och brottet i er arm. —
Det blod, som sjutton år af edra tårar sköljes,
För eder makas syn af edra tjenster döljes.
Dess plågor hafva flytt; dess tacksamhet är qvar.

Cassander.

Förgäfvers detta hopp min smärta mildrat har:
Ännu Statiras blod för mina händer flyter;
Ännu dess makas hot igenom grafven ryter,
Att tolka för sitt barn, hvars kärlek villat sig,

Den heligt grymma pligt att evigt hata mig;
Mig, för hvars sällhetshöjd dess hjerta mera gällde,
Än Cyri stolta Thron och alla Throners välde. —
Det rökverk som min hand på dessa Altar bar,
Min dyrkan... hon, Sostene! hon deraf målet var;
Och mer af kärlek förd än af min ångers smärta,
Jag malkats Gudarne, att malkas hennes hjerta.

Sostene, *som blir varse Olympi*

Ach! — ser ni henne der, vid detta Altar sänkt;
Omfamnande dess fot, och uti tårar dränkt!

Cassander.

Gå, hastom! — Det är tid Sostene! att henne rycka
Ur dessa murars famn.

(*Sostene går.*)

FEMTE SCENEN.

Cassander. Olympie.

Olympie, *nedlutad öfver ett A*
tare, utan att se Ca
sander.

Olyckor, som mig trycka! —
Qval, som förtära mig! — jag har förtjenat er.

(*blir Cassander varse.*)

Hvem ser jag?

Cassander.

Er Gemål.

Olympie.

Nej — du ej är det mer;
Nej grymme! aldrig mer du detta namn skall bära.

Cassander.

Ja, jag ovärdig är att detta namn begära.
Jag vet att ge mig rätt; jag vet de grymma brott
Som ödet, mot er slägt, med denna hand, begått.
Jag trodt försona dem — jag ökat deras råga.
Min åsyn är er skymf, och hädelse min låga;
Men värdes svara mig — Den, som ur stridens brand
Har räddat edra dar, säg, var det denna hand?

Olympie.

Och hvarför rädda dem?

Cassander.

Har jag min omsorg egnat
Åt edra barndomsår? Har jag er oskuld hägnat?
Säg, har jag dyrkat er?

Olympie.

Se der, min olyckshöjd!

Cassander.

Och då min ömma röst, af vördnaden fördröjd
Tills åren lemnat er ett val uti förmåga,
Omsider yppade mitt hjertas dolda låga...
Var det på dessa rum, der Sannings Gudar bo,
Som ni mig gaf er hand, som ni mig svor er tro?

Olympie.

Ja, brottsligt, svor jag den; och Himlen, stum af fasa,
Böd ej, vid denna ed, sin åska mot mig rasa!

Cassander.

Ni har då älskat mig?

Olympie.

Om jag dig älskat har? —

förebrå mig ej ditt egit brott, Barbar!
ar dig icke svårt, min ungdom att förblinda;
ed välgerningar ett menlöst hjerta binda.
svek dess lägre var — Fly mig, förskona mig
det nya brott, att ännu höra dig!

Cassander.

kona dig att sjelf ett större brott begråta —
t en låg Rival du gick att öfverlåta
hand...om Antigone...

Olympie.

Hvad, grymme! har du sagt?
lig försaka kan — men bär ej ditt förakt.
ag en gång — hur grymt du ock min ömhet gäckat —
trohet åt den hand, du med mitt blod befläckat,
ingen dödlig rätt till detta hjerta mer —
ifvet, Hymens band, mig sjelf med fasa ser;
fri, från denna stund, mig valet blott behagar!
ssa grafvars djup, som döljt min moders dagar,
ssa ångrens rum, der Gud, och ingen ann,
hjertat äga bör, som du med falskhet vann. —
ıtan åtrå mer all äras höjd betraktar:
yser för din Thron — jag Antigons... föraktar.
ıådan! lemna mig att evigt gråta bort
kärleks sälla tid — så brottslig..och så kort.

Cassander.

om för min Rival ert hjerta afsky hyser,
af ett ljufligt hopp en skymt ånyo lyser;
då ni vägra djerfs ett nytt föreningsband,
anna dom min nåd — och jag har än er hand.
höljd af edert blod, och slaf af blinda öden,
denna hand mig till... och tillhör mig i döden. —
, min varelses, mitt hjertas kära hälft!
terhöll den blixt, som på mia hjessa hvälft;

Du tvang en vredgad Gud, att mina dagar skona...
Ach! skulle ej din dygd en moders hat försona?

Olympie.

En mor! — och detta namn från dina läppar hörs! —
Ach! om af menskighet ännu ditt hjerta röre;
Om du ej grymmast är bland alla plågohamnar:
Fly hennes åsyn; fly de Altaren hon famnar;
Fly hädan, trotsa ej dess sorg.

Cassander.

Du det begär!
Men vet, vid dina fjät, min lefnad fästad är.
(*Han fattar henne vid handen.*)
Kom — följ mig.

Olympie, *som med fasa rycker sig från honom.*

Detta brott dig än var öfrigt lämnadt —
Gå, skänk mig då den död, du åt min moder ämnat.
Mitt hjerta bjuder sig med glädje åt ditt svärd:
Jag åtlydt har min pligt... och jag ditt straff är värd;
Gå, mörda mig.

Cassander.

Så långt hur kan er hämd sig sträcka?
Jag mindre grym begick de brott som mig befläcka —
En Gud försonas kan... ni endast straffa vet...
Är hatet då en pligt? — hvad gruflig skyldighet!

Olympie.

Och säg mig — detta hat, säg... har du det förtjenat? —
Cassander! — om den hand, som du så ondsligt lämnat
Till oberömda brott, och våld förutan mod,
Allenast sökt mitt lif, allenast tömt mitt blod...
Olyckelige Prins! jag skulle blott begråta

Ditt ödes grymma dom — jag skulle allt förlåta;
Jag skulle älska dig ännu, Barbar!

Cassander.

Välan!
Du mig ej älska bör, du mig ej älska kan:
Men om det är din pligt, att på min kärlek hämnas,
Lät den åtminstone till straff mig ännu lämnas! —
Ach! tro mig — detta straff är gränslöst, som mitt brott
Fördöm mig, hata mig... men följ, men följ mig blott!

SJETTE SCENEN.

Cassander. Olympie. Sostene.

Sostene.

Prins! frukta de försåt er evän går att stikta:
Ren trotsas eder Här, och edra vänner svigta.
Med löften och med hot, och i Statiras namn,
Han kallar hämdens dolk att vändas mot er famn,
Och djerfs att Olympie för sin Gemål förklara.
Kom, eder Thron, ert lif, er kärlek står i fara...
Dröj ej!

Cassander.

Er grymma hand har då beredt mitt fall!
Min död er önskan är — Gläde ni den vilda skall.

Olympie.

Jag! önska dig att dö? — Du så min svaghet glömmer!
Nej lef...

Cassander.

Förutom er, jag dagens ljus fördömmer;

Och sparas det mig än, jag än er återser
Att nöjd för edra knän dö — eller blidka er.

(*Han går bort, jämte Sostene.*)

SJUNDE SCENEN.

Olympie, *ensam.*

Hvad svaghet, brottsliga! ännu din ånger dårar!
Hör det Cassander till att kosta dina tårar?
Sker då ej utan strid, emot mitt hjertas drift,
Att jag min lydnad ger åt dygdens föreskrift? —
Röst af min Faders blod! o röst utaf naturen!
Min dyrkan hör dig till, min trohet är dig svuren,
Och offret af det lugn, som kärleken förstört —
Ach! andra eder nyss har detta Tempel hört!
J emottogen dem, o Gudar! dessa eder.
Min oskulds ömma röst har tyckts försona eder.
J hafven allt förbytt — förbyten äfvenväl,
Med budet af min pligt, förmågan af min själ.
Förskonen, straffen ej ett sönderslitit hjerta,
I strid med blodets rätt och trolöshetens smärta.
Ach! i mitt ringa stånd, förutan slägt och far,
För verlden och mig dold, jag lefvat sälla dar:
Jag kände intet brott och inga qval mig trycka —
Det stora namn jag bär, har störtat all min lycka.
Men det ej fläckas bör — Barbar, som älskat mig!
Jag dig försaka skall... men — kan jag hata dig?
Hvad är då mot sig sjelf den dödliges förmåga?
Min strid, i tårar spild, fördubblar blott min plåga;
Och dolken, som min hand ur såret rycka tänkt,
Vid fruktlösa försök dess djupare sig sänkt.

ÅTTONDE SCENEN.

Olympie. Öfverste Prästen. Präster. Prästinnor.

Olympie.

O Tolk af Gudars råd! hvad sorg har tyngt din hjessa?
Hvad tårar gjuter du?

Öfverste Prästen.

Olyckliga Prinsessa!
Ert öde kallar dem.

Olympie.

Jag då er tröst begär.

Öfverste Prästen.

Begär den blott af Gud — Han ensam öfrig är
Att öppna er sin famn.

Olympie.

Ert mörka tal... er fasa!..
Hvad vill ni säga mig?

Öfverste Prästen.

Att nya stormar rasa;
Att eder Mor...

Olympie.

Min Mor!..

Öfverste Prästen.

Att allt förloradt är
Nyss, inom Templets borg, med stormande gevär,

De stolta Konungar, dem intet brott förfärar,
Till drabbning mot hvarann, framkallat sina Härar.
Cassander, blodbestänkt, vild som en plågohamn,
I Templet rusar in, att söka eder famn:
Jag har ej mot hans våld ett annat värn att ställa,
Än Gudar dem han glömt, och lagar som ej gälla.
Förtvifiad mot hans svärd man hasta ser er mor,
Som Templet och sitt barn ren i hans händer tror —
Så många fasors tyngd dess trötta själ förtrycker:
Ur våra Prästers hand hon offerjärnet rycker
Att störtas i det sköt, som vreda Gudars val
Bestämt att skänka er ert lif — och edra qval.

Olympie, *som faller i Prästinnornes armar.*

Jag dör — Kom, följen mig... Kanske ännu för dagen
Dess blick ej slocknad är?

Öfverste Prästen.

Af sorg och fasa slagen,
Cassander till dess död sig ensam skyldig ser —
Än, bruttsligt, delar han den hjelp man henne ger;
Än, uti stoftet sänkt, sin blick för ljuset höljer,
Omfamnar hennes knän och dem med tårar sköljer.

Olympie, *som reser sig upp med häftighet.*

Cassander vid dess knän!... O Gud!

Öfverste Prästen.

Å nyo väckt
Vid ropet af hans sorg, och vid hans syn förskräckt
Mer än vid dödens syn, hon tror ett vildjur skåda,
Som går att nya qval i grafven henne båda.
Strax, med en mattad hand, som får af fasan mod,
Hon rifver upp det sår hvars återhållna blod
Man ser med strida svall ur hennes hjerta flöda;

och med en slocknad blick, som lyfter sig med möda...
Gå — har hon sagt mig — gå, förgätne Gudars Tolk,
vars Tempel blodat är i dag af mordets dolk!
å, trösta Olympie; men säg, att än i döden
vär jag dess hand åt den, som hämnar våra öden."

Olympie.

Gudar hvilken dom! — O Gudar! till min tröst
örunnen mig att dö... och dö vid hennes bröst!

Öfverste Prästen.

å dygderne sitt mod i edert hjerta tända!

Olympie.

a; jag behöfver mod och äger det kan hända.

FEMTE ACTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Antigone. Hermas, *i peristile*

Hermas.

Må hämden ändtlig rum åt menskligheten läna!
En olycklig Rival bör ej ert hat förtjena.
Fly denna fasans ort: det pris ni fordrar här,
För honom och för er i dag förloradt är.

Antigone.

Statira...

Hermas.

Är ej mer — Dess olycksfulla öden
Fullkomnas af den hand, som gaf dess maka döden;
Den hand, en vredgad Gud tycks evigt hafva sträckt
Till verktyg af det hat, han svurit denna slägt.
Blek, andlös, hjertat tryckt intill sin moders hjerta,
Den ömma Olympie, förstummad af sin smärta,
I tysta tårars flod och suckar, utan röst,
Utgjuta tycks sin själ ur ett förkrossadt bröst.
Cassander med en sorg som af förtviflan qväfves,
Påkallar Himlens blixt; och kallar den förgäfves.
Ren lyfter sig ett bål i all den tomma pragt
Som högmodet fann opp att gäcka dödens magt.
Med lutors sorgsna ljud sig grafvens sånger para,
Och Templets djupa hvalf i långa genljud svara.
Man tror att Olympie, i dessa murars famn
Förborgande sitt lif, förgätande sitt namn,

kild från nöjets verld, och fri från Hymens lagar,
mien offra vill sin tjenst och sina dagar.

Antigone.

ion ej svika kan sin pligt, sitt tänkesätt —
ger till dess hand en omotsäglig rätt.
ders föreskrift, på dödens bädd besvuren,
ligast af allt hvad heligt i naturen.
ı Cassanders brott hos Gudar tilligift vann,
f Statiras blod dock aldrig vinnas kan.

Hermas.

ır att älskad bli.

Antigone.

Om jag ej älskad blifver,
ämden mig det pris som kärleken ej gifver;
m Cassander än min rättighet bestred,
vurit har hans död — och ryggar ej min ed.

Hermas.

ni ännu med blod de offer skulle blanda,
teligionen ger åt de aflednas anda! —
att en helig skräck i edra krigsmäns bröst,
tvinga deras fjät att svika eder röst.

Antigone.

ag ej trotsa tänkt en åldrig vanas dyrkan —
et det fins en lag, mer gällande än styrkan...
mens helga lag — Den Kung som herrska vet,
fven smickra lärt sitt Folks vidskeplighet —
af Statira vald att hennes aska hämna,
sien skyldig är att efterdömen lämna:
ugg jag lyftadt har, fördröjdt uti sitt fall,
säkrare en dag sitt offer drabba skall.

(Templet öppnas.)

ANDRA SCENEN.

Antigone. Hermas. Öfverste Prästen. Präster, *som långsamt nalkas.* **Olympie,** *i djup sorgdrägt, stödd af* **Prästinnor.**

Hermas.

Hon kommer. Hvilken syn! — O miskundslöse Gudar!
Med denna dödens blick, i dessa sorgens skrudar,
Af dessa skuggor följd som gråta i dess spår,
Hon nalkas, lik en hamn som utur grafven går.

Antigone.

Jag tillstår, denna syn har rättighet till tårar.
(*till Olympie.*)
Prinsessa, stilla dock det qval som eder sårar;
En Prins, till er Gemål af Gudarne bestämd,
Har rätt att egna sig er saknad och er hämd.

Olympie.

Spar mig om hämd och mord och blod att mera höra! —
Hvad blod kan lösa mer igen min moders blod?

Antigone.

Må smärtan af dess död fördubbla edert mod!
Jag vill ej denna stund min sällhets fordran yrka
Med Minnet af den pligt, hon föreskref er styrka.
I denna mörka stund, som grafven helgad är,
Jag vet hvad hennes stoft och eder sorg begär —
Rådfråga detta stoft... dess röst er ej bedrager.
(*Han går ut jämte Hermas.*)

TREDJE SCENEN.

Olympie. Öfverste Prästen. Präster. Prästinnor.

Olympie.

som en verklig del i mina plågor tager,
k af en mildhets Gud, som sig förklarat har
de förtrycktas värn och faderlösas Far!
, får då ej min sorg vid samma altar döljas,
af en moders gråt ej nekade att skäljas?
ni väl grymhet nog, att stänga denna graf
ett olyckligt barn, som Himlen öfvergaf?
jugu Kungars magt, hvars minnen Asien dyrkar,
iär det enda arf, som deras Dotter yrkar.

Öfverste Prästen.

ömmar eder nöd; men äger ingen magt
ändra hvad en mor sin dotter förelagt.
hjerta har ej glömt de bud, hon eder tydde
nna sista suck, som från dess läppar flydde.
ett så heligt bud om ni ej lydnad bär,
ander denna stund ännu er maka är.

Olympie.

svor det — och min ed ej mera återvänder —
svor, att denna hand hans blodbestänkta händer
evigt undandra — Ach! fordra icke mer.

Öfverste Prästen.

hand ännu beror af Gudarne och er:
i Asiens, verldens lugn, vårt lugn — allt har af nöden
hasta det beslut som stadgar edra öden.
att på samma dag man vill att samma hand

Skall tända bålets eld och bröllopsfackla
Nej, blott ett ord förslår, att våldets u
Jag väntar detta ord — men djerfs det
Men lemnar åt er sjelf, att rådas af ert
Hvad offer denna stund ni skyldig är er

Olympie.

Ni hört mitt tankesätt — De band som m
De band jag knutit har ... med lika fasa
En vördad moders stoft sig ej förtörna
Jag flyr en makas famn, och det tillfylle

Öfverste Prästen.

Ert afslag segrar ej på två Rivalers ifve
Då vägrandet af en den andras anspråk
Beredde hvar minut att störta mot hvara
Det blott er vördnad är som svärdet bind
Ni ensam hindra kan den grymma härjni
Hvars lopp ett ögnablick ej återvändt att
Om denna sorgsna syn af grafvar, stoft
De största Kungars lott, och minsta slafv
Ej tvang de mägtige, som jordens öden h
Att sänka sig en stund till tankan af sig
Men ångren flygtig är i dessa stoltas brö
Det våld, som vika såge en dag för Guda
I morgon med förakt skall sina fjättrar b
Och Ephesus på nytt i blod och tårar flyt
Gå, förekom dess fall; och vet, att detta
Hvars oförledda nit är lagens värn och t
Hvars grofva vett förslår att rätt och vrå
Så snart ni talat har, skall vörda eder vi
Men dröjer eder dom, räds, att med svär
Er brottsliga Gemål skall återta er hand.

Olympie.

Jag vördar edra skäl, och billigar er fara
Och bör från denna stund en fånge klag

öjd — jag åt ert lugn uppoffra skall mitt väl.
al jag göra bör, är gjordt inom min själ:
attat mitt beslut.

Öfverste Prästen.

Och eder hand ni lämnar
äflare till lön . . .

Olympie.

Ehvad jag dervid ämnar —
ni det sjelf bestyrkt — är denna sorgens dag
ird att lysas opp af kärlekens behag.
inan pligt, mer kär, mer helig för min smärta,
ınar sig i dag en dotters hela hjerta.
for, på denna stund, till bålet nalkas får.

Öfverste Prästen.

enna sorgens pligt vår första omsorg är.
väntar hennes stoft att i sin urna slutas,
mladt af er hand.

Olympie.

Får denna heder njutas
så brottslig hand? — Förtjenas denna tröst
olydigt barn, som qväft naturens röst?

Öfverste Prästen.

ör fullkomnadt bli, hvad Lagen föreskrifver.

Olympie.

inna helga lag en villig lydnad gifver;
ipplys mig dess bud, förtag mitt tvifvelsmål:
innas mina fjät att nalkas detta bål?
ina tårar lof, att på dess aska falla?

Öfverste Prästen.

: det är den tjenst, som Gudarne befalla —

Den sorgliga cypress som grafven helgad är,
Er gördel, edra hår, det dok ert hufvud bär;
Se der den sista skänk, ni skall er Mor förära...

(*Prästinnorne frambära allt de på ett altare.*)

Olympie.

Och der den sista nåd, dess dotter skall begära.

(*Till Statiras Prästinna.*)

Du, som till dessa rum ledsagat hennes dar,
Som här i sjutton år dess sorger delat har!
Gå, underrätta dig när ögonblicket länder,
Att denna kära vård antvardas mina händer —
Må känslan af mitt brott, vid detta dyra kall,
Försona hennes stoft! — Gå.

Prästinnan.

Jag er lyda skall.

(*Hon går.*)

Olympie, *till Öfverste Präst*

Och du, hvars rena hand vår sorgefest förvaltar!
Bjud dessa krigare, som skymfat dina altar,
Att möta här min blick; att höra här sin dom.
Det är vid grafvens port, från dödens helgedom,
Inför en Moders syn, och hela Folkets öra,
Som denna grymma dom jag går att kunnig göra —
I lika pligters strid af hjertat och mitt blod,
Döm, om ett annat val min ära återstod.

Öfverste Prästen.

Ert öde denna stund i edra händer hvilar.
Mins, denna stund är dyr — Allt hastar — timman i

(*Han går jämte Prästerne.*)

FJERDE SCENEN.

Olympie *på Fram-Scenen.* **Prästinnorne.**
i halfcirkel mot Fonden.

Olympie.

O du, som mot ett barn, uppfostradt af din hand,
Missbrukade så lätt välgerningarnes band!
Som än i dödens natt Statiras vrede dårar,
Och hennes makas hämd, och deras dotters tårar,
Och Himlar och Natur, förente mot ditt väl...
Olycklige Gemål! du segrar i min själ.
Men räds — du känner ej det slag, ditt hjerta ämnas —
Du älskar mig... hur dyrt skall jag din seger hämnas!

FEMTE SCENEN.

Olympie. Cassander. Prästinnor.

Cassander.

Var nöjd! jag fylla bör er önskan, och mitt kall;
Mitt blod på detta bål med glädje rinna skall —
En tröst, en enda tröst mig ännu öfrig blifver...
Att Olympie min död en blick af ömkan gifver.

Olympie.

Cassander!

Cassander.

Dyrkade Gemål!

Olympie.

Gud! — jag det var

Cassander.

Det finns då ingen nåd för denna brottsling qvar! —
En slaf af ödets våld, blind i dess kedjor dragen...
Det är för mord och rån, jag kallades i dagen.

(Han kastar sig för hennes fötter.)

Men jag din maka är — men vet, att mina brott
Kullstörta ej den rätt jag till ditt hjerta fått —
Allt hvad du älskat har, för min skuld du begråter.
Kring jordens hela rymd jag ensam står dig åter;
Och döden... döden blott kan lösa dessa band,
Kan bryta denna tro, vid alla Gudar svuren,
Orygglig såsom de — och evig som naturen.

Olympie.

Stig opp! — förskona mig — föröka då ej mer
Den fasa och den blygd, som mig din åsyn ger —
När åt en moders lik, som lågan skall förtära,
Jag går, att denna stund min sista tjenst förära;
Så skymfa ej min sorg, så nalkas ej min famn..
Och lär dock för en gång att frukta Gudars namn.

SJETTE SCENEN.

Olympie. Cassander. Antigone. Prästinnor.

Antigone.

Prinsessa! för ert val ej flera hinder gälla:
Statira sjelf bestämt den dom ni går att fälla.
Mitt hjerta vörda lärt de dödas helga frid:
Min arm, fast kallad ren och sträckt till mord och strid
Dock ryste vid det våld som detta Tempel blodat:
Och till ett lydnadsprof — kunde ej nog förmodadt —

Jag sjelf min vundua rätt i dag förgäta vill.
Förkunna då vår dom: er frihet hör er till. —
Likväl ni skilja lär — det ingen tyskan lämnar —
Er moders mördare från den som henne hämnar.
Statira denna stund, vid sidan af er Far,
Från Himlarne sin blick på eder fästat har:
Ert namn, ej mera gömdt i skuggan af ett Tempel,
Skall famna jordens rymd — och jorden ett exempel
Af sina Gudars dygd i edert val begär.

Olympie.

Så tvingen ej ett val, hvars frihet helig är —
Jag gick på denna stund mitt offer att bereda
Åt dessa Gudars magt, som grafvens hvila freda:
Och denna helga stund, barbarer! väljen J
Att tolka mig med hot er kärleks raseri,
Att slitas om min hand bland tårar, blod och grafvar —
Så svärjen mig — o ni, min Faders fordna slafvar!
Soldater ur hans Här, och Kungar på hans fall! —
Så svärjen, att i dag dess dotter lydas skall.

Cassander.

Jag svär det heligt — viss, hvad straff ni mig bereder,
Att ni en låg rival ej offra skall min heder.

Antigone.

Jag svär det äfvenväl; försäkrad att er hand
Sig evigt rycka skall ur denna nidings hand.

Olympie.

Ni sagt — förglöm det ej, ehvad min dom bebådar —
Att mina Fäders blick från Himlarne mig skådar.

Antigone.

De tolka eder pligt.

Cassander.

De ömka edert val.

Olympie.

Så kännen då min själ; så vörden mina qval;
Och bäfven för det ljus, som dagar mina öden —
Hvad dom jag fälla vill, är mig en dom till döden.
I veten, till hvad höjd min smärta buren var;
Så veten ännu mer — jag den förtjenat har.
Jag misskänt har mitt blod, sen jag det trohet svurit;
Jag sönderslitit har det sköte som mig burit:
På dessa fasans rum en Mor jag återfått;
Hon dör uti min famn, och dör — för mina brott!
Hon sagt åt detta barn, som vid dess fötter gråter:
"Gif Antigone din hand; och jag dig allt förlåter" —
Och detta grymma barn, att skynda på dess slut,
Förkastar hennes bön!

Antigone.

O Gudar! hvad beslut!
Ni så mitt hopp, er pligt, er egen mor bedraga?

Olympie.

Åt er, åt hennes stoft jag ger ej skäl att klaga.
Jag gör oss alla rätt; och mig kan hända mest. —
Cassander! dessa band som våra hjertan fäst,
De löften du mig svor, den kärlek mig förvillat...
Döm, om naturens lag, om Gudars lag dem gillat!
Du känner dina brott — de återgå ej mer...
Sök, att utplåna dem.

Cassander.

Kan jag ej blidka *er*?
Skall jag ett evigt mål för eder afsky vara?

Olympie.

Nåu, stunden kommen är, att eder allt förklara.

(Templet öppnas; ett brinnande Bål synes.)

SJUNDE SCENEN.

Olympie. Cassander. Antigone. Öfverste Prästen. Präster. Prästinnor.

Statiras Prästinna.

Prinsessa, det är tid.

Olympie, *till Cassander.*

Den syn, som visas dig,
Cassander! skåda den; och sen:... anklaga mig.
Betrakta detta Bål, för hvem dessa lågor brinna;
Mins Alexanders död; mins Olympie slafvinna;
Se detta stoft och säg — hvad var min pligt, barbar?

Cassander.

Den... att uppoffra mig.

Olympie.

Din dom du afsagt har;
Och nu — så hör ock min!

(Hon uppstiger på estraden till det Altare som vid Bålet är upprest. Prästinnor framräcka offerskänkerne.)

O skuggor, mine Fäder!
O vålnad af en Mor, uppå hvars bål jag träder!
Och du, en vredgad Fars odödeliga hamn!
Er dotter denna stund är värdig edra namn,
Och lyfter utan blygd sin blick till eder boning —
Det offer hon er ger, är nog till er försoning.

(Till Cassander.)

Du, som min maka var, som det ej blifva bordt!

Som allt mitt hat förtjent; som all min sällhet gjort;
Som mig en modere stoft till morgongåfva burit!...
Du tror, jag rygga kan de löften, jag dig svurit;
Du tror din kärlek ej mitt hjerta mera rör...
Vet, att jag dyrkar dig — och straffar mig derför:
Statira! möt ditt barn — hon flyr i dina armar.

(*Stöter dolken i sitt bröst och kastar sig bålet. Allmän bestörtning.*)

Alla *på en gång.*

Fräls!

Antigone.

Himmel!

Cassander, *som hastar till bål*

Olympie!

Öfverste Prästen.

Gud! — Gud, som dig förbarma

Cassander.

Förgäfves är all hjelp att rädda hennes dar.

Han återkommer till Peristilen.)

Mon Gudar! jag ert hat tillfyllest mättat har?
Jag mördat har min Kung — dess enka — och min Maka
Hvad vällust, Antigone, hvad fröjd bör du ej smaka
Vid åsyn af det qval som straffar mina brott!
Kanske missunnar du ännu min sälla lott?
Så kom — du värdig är att dela mina öden,
Kom, följ mig om du djerfs, och gör dig rätt i döden!

(*Han mördar sig.*)

Öfverste Prästen.

Bland hvilket hedniskt folk, på hvad barbarisk ort,
Har på en enda dag man flera fasor sport!

Antigone.

då, stolta slägt, som verldens dyrkan vunnit!
då blott ett stoft, en skugga, som försvunnit!
rden till ert skydd, o Gudar! äger rätt;
/ilken skapten å de dödeliga ätt?
ı — Olympie — o våld! o grymma lagar! —
ffen deras dygd... och skonen mina dagar!

Menskliga Lifvet. *)

Vällust! i min ungdoms bråstad
Sökte jag din läckerhet;
Åt din tomhet snart förvånad,
Sötman vänd i bitterhet,
Jag vid lifvets vintermånad
Funnit din fåfänglighet.

Lust till Ryktbarhet och Ära
Mannahjertat sönderslet;
Dagarne i strid förtära,
Nättren under sömnlöshet...
O hvad gick jag att begära? —
Äran är fåfänglighet.

Kunskapsrymden genomtåga
Snillets stolthet sig förlet.
Mulvadsblick! du djerfdes fråga
Himlarnes omätlighet! —
Hvad jag vet, är till min plåga;
Kunskap är fåfänglighet.

Hvad var min hela magt? — Hvad var den höga lycka,
Som skimrat för min syn, men ej till hjertat hann? —
En irrig hjernas bild, som högmod gick att smycka,
Och som, vid första blick af sanningen, försvann.

Jag sökt dig, Sällhet — dig, som för mitt famntag flydde,
I mina Cederslott, på tusen nöjens stig;

*) *Af Voltaires* Précis de l'Ecclésiaste.

ters ljufva sång mitt öra flygtigt brydde,
sällhet borta blef — Jag fann den ej hos *Mig*.

emak förslöad blef af mer än måttlig föda;
nätta mitt begär, jag tömde jord och haf;
all naturens skatt, med allt hvad konsten gaf,
kände hungren än mitt tomma bröst föröda.

Hvarför fick jag till min blygd
Menskjohjertats lynne lära?
Utaf is för verklig dygd,
Utaf eld för brottslig ära,
Såg jag det i skuggans skygd
Inga band af lagen bära.

Dygdens lof var matt och kallt,
Vett och sanning trycktes neder,
Börd gaf fräckhet, smickret heder,
Hårdhet guld, och guldet allt,
Oskuld led, förtjensten svallt:
Menskjor, hvad! — jag målar *Eder!*

Glömsk af hjertats ömma band,
Ler du dock, du falska Sköna!
Men din nya älsklings brand
Skall dig lika trolöst löna,
Och det samma öde röna
Af en annan Skönhets hand.

hör från alla håll, hur aggets ormar hvässa;
förtjenstens väg sår afund tistlars frö.
oskuld! att din lön i tidens häfder läsa:
är, att lefva hädd, och uti plågor dö.

er en dygdens son, som uti träldom drifves,
läpa för ett bröd med blod och tårar stänkt;
der en lastens drott, i orklös vällust sänkt,
aldrig gissat har, att någon usling gifves.

Han är det likväl sjelf — Uti hans tärda bröst
Med oupphörlig strid de vilda lustar rasa;
Af osmak nöjet följs och lasten utaf fasa;
Och in i dödens natt hörs hjertats hämderöst.

Lik ett skepp på hafvets böljа,
Kastadt af en vild orcan,
Mäter du den korta bana,
Der dig tusen faror följa;
Strax skall tidens ocean
Dig uti sin afgrund dölja.

Öfver lastens fina nät
Lustan fagra blomster breder.
Då hon på din faders fjät
Dig i villans brådjup leder,
Hon detsamma fall bereder
Åt din son, som skådar det.

Jorden ingen nyhet föder.
Hvad som sker, är redan skedt;
Hvad vi se, är redan sedt:
Våldets glaf som allt föröder,
Dumhet, last och dygd och vett
Uti plågans arflott bröder.

Var stor, var god, var hög, var skön, var rik, var vis,
Var allt — men lagen står, som födslen för dig stiftat:
"Ett bröst, der dygden bor, ett bröst af brott förgiftadt,
Må lida lika sår af ödets plågoris."

Det samma blomsterfältet, der spaka fåret betar,
Har tigren, dess tyran, till herradöme fått:
I grafvens mängda stoft ditt öga fåfängt letar
Den hand som utgöt blod, den hand som gjorde godt.

Hvad tjusar? — Minnets sköt? — I dårars yrsel hafven:
Hvart når den höga stod, när ögat mattar snart?

Hvart når det gälla lof, när örat är förtärdt? —
Till Himlen, om du vill; men icke ned i grafven.

O hur tung är lifvets lott!
O hur grymt dess glädje dårar!
Dock hvad önskningar och tårar,
Att ännu en timma blott
Släpa få i qval och brott
Oket, som din skuldra sårar!

Lockad, villad och förströdd
Utaf bländskens falska låga,
Fasar du att bli förödd
Fast du qvälje af lifvets åga.
Död och lif är dig en plåga:
Lycklig, vore du ej född!

Allt hvad tröttsamt lifvet hyser,
Allt hvad muntrar i dess lopp:
Flygtigt godt, som trolöst myser,
Plågor i en ändlös tropp,
Och det hopp vid grafven lyser;
Allt i grafven slukas opp.

Hvem är, som mägtat har med all sin vishet finna,
Om, då vi falla in i dödens djupa natt,
Vår själ i stoftet qvafd ej evigt skall försvinna?
Och blef ej samma mål för lif och tanka satt?

På minsta väsens lif den Högstes öga vakar:
De äro, såsom vi, hans magts och ömhets prof;
Han gräns för vårt förstånd och deras yrke stakar;
De äga, såsom vi, förmågor och behof.

Som vi, de lifvet få; som vi, de lifvet ända;
Säg, bärgas deras själ i döden, eller ej?
Och vår — o store Gud! — och vår, hvart skall den länd
Säg, svaga menskjovett, säg, om du vet det? — Nej.

Dock, hur fylls med sjelfförakt möda
Vägen till vår långa natt!
När af vällust tärd och matt
Sinnena samlar att föröda,
Gråter snålhet vid sin skatt
Öfver brist på dryck och föda.

Hjelten, till en straffgrad väckt,
Allt med blod och tårar sköljer;
Men vid Nordans vinter-flägt
Guden vacklar, fallet följer,
Och den hjessa stjernan räckt
I en handfull stoft sig döljer.

Flickan i sin ungdoms dag,
Full af lif och skönhet prålar:
Blomman lik, som späd och svag
Tjusar morgonsolens strålar
Men för Hesperus blickar målar
Redan döende behag.

Så allt förvandlas skall, allt mörkna, allt försvinn
Snart blir mitt öra döft för harmoniens ljud;
Snart skall mitt kalla blod med långsamt omlopp ri
Och ögat, skumt af år, ej skåda dagens Gud:

Ej drufvans friska saft min slappa smak skall reta,
Hvars verkan glad och öm i själ och hjerta käns;
Och under åldrens tyngd min böjda kropp skall str
Med stapplan och besvär, att uppnå lifvets gräns.

Jag skall ej se er mer, J Sköna! hvilkas dyrkan
Bekrönt min ålders vår, förtjust dess vackra dar!
O kärlek! lifvets lif, du hjertats sälla yrkan!
Du långt ifrån mig flyr, du evigt från mig far!

Fästom då, förrän de slutas,
Glädjens snabba ögonblick.

Må det goda visligt njutas,
Under ödets blida skiek,
Och i våra hjertan gjutas
Nöjets ljufva Gudadrick!

Må vi ingen ro försaka,
Som är fri från brott och skam!
Må vi under vänskaps gläm
Bordets läckra nöjen smaka!
Må en öm och älskvärd maka
Locka hjertats känsler fram!

Dödlig! hörs Naturen säga:
Tag den lott jag dig förär;
Måttligt dig med nöjen pläga,
Det din rätt, din sällhet är:
Ag dem — lät dem dig ej äga;
Följ, men tygla ditt begär.

blomster nöjet är: flyg fjärilskt fram och åter,
ok tyst dess söta kalk, men sära ej dess blad:
o ej, att göra stoj är det att vara glad;
t löje är ett svek; det hörs, fast hjertat gråter.

ig upp från höjd till höjd och skåda rymdens strand;
all sedan djup från djup tills sjelfva djupet felar;
allt se godt och ondt; men tig, och kyss den hand,
om lika ömhetsprof mot dem af härdhet delar.

ljut glad Försynens råd; det är det rätte sätt
Att offra honom pris, att honom värdigt dyrka;
Gör godt så vidt du kan, och hvarje menskja rätt,
Så är din lära ren, så är ditt bröst hans kyrka.

Lät en dygd som vänligt ler,
Menskjohjertan till dig draga;
Vet, den visket gallan ger
Är en grym och fruktlös sage;

Dock, hur fylls med sjelfkraft möda
Vägen till vår långa natt!
När af vällust tärd och matt
Slösarn samlar att föröda,
Gråter snålhet vid sin skatt
Öfver brist på dryck och föda.

Hjelten, till en straffgud väckt,
Allt med blod och tårar sköljer;
Men vid Nordans vinter-flägt
Guden vacklar, fallet följer,
Och den hjessa stjernan räckt
I en handfull stoft sig döljer.

Flickan i sin ungdoms dag,
Full af lif och skönhet prålar:
Blomman lik, som späd och svag
Tjusar morgonsolens strålar
Men för Hesperns blickar målar
Redan döende behag.

Så allt förvandlas skall, allt mörkna, allt försvinna.
Snart blir mitt öra döft för harmoniens ljud;
Snart skall mitt kalla blod med långsamt omlopp rinna
Och ögat, skumt af år, ej skåda dagens Gud!

Ej drufvans friska saft min slappa smak skall reta,
Hvars verkan glad och öm i själ och hjerta känns;
Och under åldrens tyngd min böjda kropp skall streta
Med stapplan och besvär, att uppnå lifvets gräns.

Jag skall ej se er mer, J Sköna! hvilkas dyrkan
Bekrönt min ålders vår, förtjust dess vackra dar!
O kärlek! lifvets lif, du hjertats sälla yrkan!
Du långt ifrån mig flyr, du evigt från mig far!

Fåstom då, förrän de slutas,
Glädiens snabba ögonblick.

Må det goda visligt njutas,
Under ödets blida skiftn,
Och i våra hjertan gjutas
Nöjets ljufva Guddrickt!

Må vi ingen ro förtaka,
Som är fri från brott och skam!
Må vi under vänskaps glam
Bordets läckra nöjen smaka!
Må en öm och älskvärd maka
Locka hjertats känslor fram!

Dödlig! hör Naturens säga:
Tag den lott jag dig förär;
Måttligt dig med nöjen plåga,
Det din rätt, din sällhet är:
Åg dem — lät dem dig ej äga;
Följ, men tygla ditt begär.

Ett blomster nöjet är: flyg fjärilsvkt fram och åter,
Drick tyst dess söta kalk, men sära ej dess blad:
Tro ej, att göra stoj är det att vara glad;
Ditt löje är ett svek; det hörs, fast hjertat gråter.

Stig upp från höjd till höjd och skåda rymdens strand;
Fall sedan djup från djup tills sjelfva djupet felar;
I allt se godt och endt; men tig, och kyss den hand,
Som lika ömhetsprof mot dem af hårdhet delar.

Njut glad Försynens råd; det är det rätta sätt
Att offra honom pris, att honom värdigt dyrka;
Gör godt så vidt du kan, och hvarje menskja rätt,
Så är din lära ren, så är ditt bröst hans kyrka.

Lät en dygd som vänligt ler,
Menskjohjertan till dig draga;
Vet, den vishet gallan ger
Är en grym och fruktlös aga;

Det är dygdens att behaga;
Lasten sig förskräcklig tor.

Lät din ömhet hoppet nära
Hos en tvekfull vandringsman;
Skynda glad, att hjelp förära
Åt en svag, som fela kan;
Ach! med all din visdoms ära,
Kan du falla liksom han.

Denna ljufva trakt, som hyser
Vårens fägring och behag,
Ofta mörk och vanställd ryser
Under moln och tordöns slag;
Och den dygd som klarast lyser,
Bidar sin förmörknings dag.

Gör godt och fråga ej, och säg: "Skall jag berömm
"Skall man väl tacka mig? Mon det en dygdig är
Hvad dubbel tyngd för den som qval och laster bä
Och huru stort, hur skönt att göra väl och glömm

Räds ej tyranners hot och afunds smäderop;
Af vördnad för din dygd till hat mot dig de drifv
Hvad bifall smickrar dig af blinda dårars hop?
Gud ser dig — det är nog. Kan högre lön dig gif

Hvad är du menskja? — ach! en mask, ett stoft, ett
Som föddes blott att dö, och blott att irra tänker
Dock Himlars Gud en blick uppå ditt lute sänker;
Hans hand du frukta bör, men ej en dödligs hand

Till

Grefve Creutz

Nyårsdagen 1784.

Hvar gång, man i det fordna Rom,
Med året öppnade den bom,
Som Jani Tempels portar stängde,
De helgade Augurers tropp
Med vördnad till dess altar trängde,
Att förespå de ödens lopp,
Som Kejsardömet öfverhängde:
Och Folket med en upprörd själ
Mot Himmelen sitt öga vände,
Till Himmelen sin förbön sände
För dem som skyddade dess väl.

Uti det lof *Augustus* följde
Sitt namn *Mæcenas* blandadt fann,
Man bådas fjät med blomster höljde,
Och rökverk för dem båda brann.
Roms kärlek ingen skilnad hörde,
På denna glädjefulla dag,
Imellan den som spiran förde,
Och den som tolkade dess lag.

Man såg då *Flaccus* presentera
En Ode till sin Skyddare;
Man såg *Virgilius* assistera
Vid Verldens Herrskares lever.
Hvar Skald, till Kejsardömets ära,

Dem båda samma offer bar;
Ovidius ensam blef, kan hända,
Hos Julia hela dagen qvar.

Jag gillar, fast jag ej berömmer,
En Yngling, som vid tjugu år,
Sin Kung och dess Minister glömmer,
Att följa blott sin Skönas spår;
Men sen han fyllt sin ålders vår,
Jag som en dårskap det fördömmer.

Om och den plattaste Poet
Sitt offer åt *Mœcenas* skänkte,
Han log, och teg af höflighet
Med allt hvad han om versen tänkte.

I nit för smak och Vitterhet,
I snille, dygd och börd din like,
Till höjden af lycksalighet
Han lyftade Cæsarers Rike:

Må du en Svensk Augusti Thron
Med lika styrka länge stöda,
Och må min Lyras glada ton,
I tretti år din lofsång föda.

Den känsla, som i dag min hand
På hennes svaga strängar leder,
Är mindre nitet för din heder,
Än kärlek för mitt Fosterland.

vem är den största Man?

Efter Lessing.

Låt Pastor *Smiler* få förklara:
Hvem är den största Man? —
Med gudligt högmod skall han svara:
"Den som sig sjelf förnedra kan."

Låt oss Poeten *Rimfors* fråga:
Hvem är den största Man? —
Han svärja skall, vid Snillets låga:
"Störst är den Man, som rimma kan."

Vill ni en *Hofmans* tanka höra:
Hvem är den största Man? —
"Den som den bästa Konungs öra
"Med lögn och smicker dära kan."

Begär af Baron *Anhjelm* lära:
Hvem är den största Man? —
"Den som sitt namns förvundna ära
"Längst tid försvunnen räkna kan."

Spörj *Börsdryg* och hans gödda dräugar:
Hvem är den största Man? —
Den som med mat och pragt och pengar
Sig pöbelns aktning köpa kan.

Säg, *Philosoph* med rynkta pannan!
Hvem är den största Man? —

Du svarar: "den och ingen annan
"Som mina Gåtor tyda kan."

Despoter uppå jordens Troner!
Hvem är den största Man? —
"Den som sitt Folk, till millioner,
På slagtningsfälten offra kan."

"Nej — hörs en stolt *Kanstöpar-frater* —
"*Den störta Man* är han,
"Som i sin *Stöpslef* gamla Stater,
"Likt gamla *Stop, omstöpa* kan."

Så, spörj bland alla Narrars skara:
Hvem är den största Man? —
Och alla Narrar skola svara:
"Den som *Mig* närmast likna kan."

Och frågas mig, hvem *Jag* vill kalla
Den aldrastörsta Man?
Så är mitt svar: "den som dem alla
"Vid ett glas vin bespotta kan."

Ode till Sällheten.

Från Danskan.

– ⏑, – ⏑ ⏑, –, – ⏑ ⏑, – ⏑, –
– ⏑, – ⏑ ⏑, –, – ⏑ ⏑, – ⏑, –
– ⏑, – ⏑ ⏑, – ⏑
– ⏑, – ⏑ ⏑, – ⏑, –

Du, med trängtande rop kallad af Slaf och Kung!
Säg, hvar döljer du dig? — Bor du i klyftans sköt,
Der, med rofvande vingar,
Natten vaktar det gamla guld?

Vann i sanningens djup grubblande Forskare dig?
Såg bland Skaldemör dig dväljande Sångens Son?
Har, vid Segrarens sida,
Dig den blodiga stridens vagn?

Lagdade stolte Calif, mättad af nöjets rus,
Flottar gäspande, kall, himmelska flickans kyss.
Ha! du hvilar, o Sällhet!
Ej på njutningens svanduns-bädd.

Lyssfödt, helsar med gråt Barnet den första sol;
Hubbe, suckar det trött efter den sista natt.
Sjelf den Dygdiges öga
Gjuter tåren på bleknad kind.

Lifvet, trängta och dö: bjuder oss Ödets lag —
Sällhet! är du en dröm? gäckade känslors dröm?
Eller — är du en bild af
Sanna kommande Himlars ro?

Fredrics Våldnad.

En Skottsk Ballad.*)

Af Baggesen.

Maria föög af sängen opp;
"O Jesu! dig förbarma!"
En dödlig kallsett genomlopp,
Vid dörrens gny, dess späda kropp;
"O Jesu! fräls mig arma."

Der stod han uti grafvens drägt,
Den långa, bleka vålnad.
"Maria! blif dock ej förskräckt;
"Den hand, jag dig förskuten sträckt,
"Är evigt nu förkolnad."

Der stod han, lång, och kall, och blek,
Och blod flöt från hans hjerta.
"Det är din Fredric, som med svek
"Ifrån sitt löfte aldrig vek
"I sjelfva dödens smärta.

Der stod han, lång, och blek och kall,
I grafvens hvita slöja:

---

*) *För många Läsare torde dessa Verser synas besynnerlige. Ett sorgligt ämne, en dyster ton, ofta återkommande rim och uttryck, en gammalmodig enfald i språk, seder och begrepp: äro egenskaperne för detta skaldeslag, som föga skiljer sig från* Romancen. *Både sakna de nästan exempel i vårt språk.*

På kinden, märkt af tårars svall,
Sägs, halft förtorkad i sitt fall,
Ännu en blodatår dröja.

"Din Fredrics hamn, Maria! känn:
"Han nalkas dig förtroligt.
"Den ed, jag svurit dig, o den
"Den gif i grafven mig igen,
"Att jag må slumra roligt!" —

"Den ed, du svurit har din vän,
"Jag ej tillbakagifver:
"Nej kom uti min famn igen,
"Att med en kyss besegla den:
"Jag Din då evigt blifver." —

"Du Min ej mera blifva skall,
"Jag slutat lifvets öden;
"Min blod är spilld; min dag är all;
"Min kyss... o rys! den är så kall,
"Den skulle ge dig döden:"

"Nej, hör din trogna, dräpta vän;
"Och, till mitt efterts försoning,
"Den ed jag svor gif mig igen,
"Och åt min Skugga, jämte den,
"Din frid i grafvens boning." —

"Den ed du svor, jag dig igen
"Ej mer tillbakagifver.
"Nej kom till altaret, kom än
"Att med en ring besegla den:
"Jag din för evigt blifver."

"Försent är löftet du mig ger,
"Jag ren i grafven ligger;

"Du blott min Vålnad för dig ser.
"Ach! neka ej din Fredric mer
"Hvad han i döden tigger!" —

"Nu väl! — så räckte hon sin hand
Åt Fredrics hand förtroligt —
"Tag der din ed, ditt troheteband;
"Att du i dödens mörka land
"Må ändtlig, slumra roligt!"

Med hast hon upp af sängen står,
Och bland de dödas grafvar
Uti den kära Skuggans spår,
Som hela natten vilse går,
Med späda fötter snafvar.

"Unn mig ett rum, o kära Hamn,
"I kistan der du ligger!
"Jag ej begär det i din famn;
"Jag blott ett rum, i Himlens namn!
"Vid dina fötter tigger." —

"Maria, nej — den första gång
"Jag detta Nej dig säger —
"Min säng den är så hård, så trång;
"Och sömnen är så tung, så lång
"Uppå de dödas läger." —

Nu hanen gol: och hastelig
Sågs morgonen framila.
"Farväl, Maria! signe dig
"Den högste Gud evinnerlig!
"Jag går nu hän till hvila."

I grafvens djup nu nedsteg han —
Der stod hon hemsk, förkolnad;
Och på den bleka kinden rann

En blodig tår, då han försvann,
Den kära, sorgsna vålnad.

"Gå! din Maria följer dig:" —
Vid dessa sista orden
Det ljusa ögat lyckte sig:
(O Jesu! var oss nådelig!)
Nu sönk hon död till jorden.

Då Jag var Liten.

Af Baggesen.

Det var en tid, jag kallades: *den lilla!*
Och liten var jag; knappt en alen*) lång.
Hur ljuft, när jag det tänker, tårar trilla!
Och derför tänker jag det många gång.

På bästa Faders knä att rida ranka,
Sen slumra sött på bästa Moders arm:
Så flöt min tid — och ingen minsta tanka
Utaf bekymmer uppsteg i min barm.

Då tycktes Jorden mycket mindre vara,
Men mycket mindre ondskefull också;
Och Himlens rymd med stjernors hela skara
En stor, blå, skön paulun med perlor på.

Då såg jag månan öfver kullen tåga,
Och tänkte: Stod jag nu på kullen der,
Så kunde jag med lätthet se och fråga
Hvem som den Gubben uti Månan är.

---

*) *Så skrifves ordet på Danska: hvarför icke i vårt språk? Det uttalas ju lika med* dalen, sal *andre tvåstafvige ord? Om det strider mot g bruk, må ju detta bruk ändras när uttalet ändr som det skett med* vatten, vapen, *o. s. v. Men man säga — då bör ju ock skrifvas icke* moln, *ut* len (målen?) — *Denna följd är icke rigtig, eme* Aln *säges släpande som* Dalen *och upptager samt säges deremot* Moln *hårdt och korrt såsom* Moll *alldeles icke som* Alen, Kålen, *etc. — Det bäst vara, att nyttja ömsom* Aln *och* Alen, *allt eft Versens harmoni sådant* vill eller nekar.

Med undran såg jag, huru solen släckte
Sitt blosa hvar afton vester ut i sjön;
Och såg hvar morgon hur hon åter sträckte
Sin glans från österns skyar, dubbelt skön;

Och tänkte på den mädige Gud Fader,
Som skapte mig och denna vackra Sol,
Och alla dessa himlens perlerader,
Som hvimla om hvarann från pol till pol;

Och sång med späda läppar till hans ära;
Och bad den bön min Moder lärde mig:
"O gode Gud! som hafver barnen kära,
"Lär mig också bli god, och lika Dig!"

Sen bad jag för min Fader, och min Moder,
Och mina Syskon, och hvar Christen själ,
Och för den Kungen, som så hjertans goder
Sig ingen nattro gaf för Landets väl.

O barndom! sälla tid, som jag begråter!
O barndom! sanna nöjens enda Vän!
Det blott din hågkomst är som står mig åter.
Gud låt mig aldrig, aldrig mista den!

Lydia.

Af Baggesen.

Skön, som Cyperns Herrskarinna,
Ljus och mild, som Cynthia,
Kysk, som Vishetens Gudinna,
Är min unga Lydia.

Ingen af de tre Chariter
Ensam äger dess behag;
Alla Jordens Aphroditer
Vissna i dess blickars dag.

Kärleks-Gudarne bekransa
Hennes mörka bruna hår;
Alla Gratierna dansa
I den Skönas lätta spår.

Under gazen af dess slöja
Blygsamhet, Behagens vän,
Hvarje täckhet att förhöja,
Går att hälften skyla den.

Marmorn hennes glans förtryter,
Rosen önskar sig dess hy;
Hennes gång på luften flyter,
Lik en jagad sommarsky.

Som för Himlens tända dager
De bestörte skuggorne,
Så bekymret flygten tager
När dess ljufva läppar le.

Samma blick, som åtrå gifver,
Äfven dämpa vet dess brand;
Lockar och tillbakadrifver,
Lika stark, hvar dristig hand.

Afund skonar hennes seder,
Tadlet glömmer hennes namn;
Sann beundran, vördnad, heder
Ila tyst mot hennes famn.

Tacksamhetens tårar fukta
Hennes sällhetsföljda fjät;
Smickrets lömska ormar frukta
Hennes ljusa Majestät.

Lasten, vid dess fötter fången,
Krossad af dess ögonkast,
Såg sig; och för första gången
Blygdes vid att vara Last.

När jag trycks till hennes hjerta,
Trycks till hennes läppar --- Gud!
Sakna dödarne sin smärta,
Åskan, stormarne sitt ljud.

Töm då utan all förskoning,
Öde, mot mitt bröst din harm!
Zembla, Zara, Djeflars boning
Blifva Himlar vid dess barm.

Men ett fel, ett fel allena
Hennes lof fördunkla vill:
Denna sköna, Änglarena,
Ömma Lydia ... är ej till.

Smeden och Bagaren;

eller

Lif för Lif.

Saga (*af Wessel.*)

Det var en gång en Stad — Hvar då? — Der ni behagar —
Uti den Staden var en Smed,
Förfärligt grym när han blef vred.
Han sig en ovän fick: dem får man alla dagar;
Ja, till och med om nätterna också:
Vår Saga är bevis derpå.

Bemälte Smed en natt, på krogen, jämte kannan,
Kom med en Kneckt i gräl. Den ena svor och drack,
Den andra drack och svor; och, efter mycket snack
Och hot och skällsord mot hvarannan,
Gaf Smeden Kneckten midt i pannan
Ett så förskräckligt hammarslag,
Att aldrig mer han såg Guds dag.

Durch sättes Smeden i arrest;
Sen sändes bud till Stadens Prest,
Som enligt lag och pligt ej förr sin Man begrafver,
Än Fältskärn lemnat har attest
Att *ofvangifne* slag den *causa mortue est*,
Som gjort Soldaten till cadaver.

(Den gode Läsaren med lätthet finna vill,
Att den Latin jag anfört hafver
Hör icke mig men Tyska Fältskärn till.)

går sin jämna gång. Missdådaren förhöres,
Bekänner, skriftar sig, gör bot, . . .
Omvändes, tror, rättfärdiggöres, . . .
längtar i hvar stund att, fri från syndens sot,
Få gå sin Frälsare emot.

nu, min Läsare, när hörde du väl maken? —
En dag förn dom skall gå i saken,
Framträda för Borgmästaren
Tre eller fyra Borgersmän,
Så talande på hela Stadens vägnar.

Välvisaste!
"Vi alla tider sett, och se,
d hvad otröttligt nit du Stadens välgång hägnar;
n hela Stadens väl beror nu deruppå,
"Att vi vår Smed behålla få.
tycks, den döda Knecht lär lika litet vakna
"Den stund han spörjer Smeden död:
n, att vår enda Smed från denna dagen sakna,
"Blef för vår Stad en allmän nöd." —

— svarar Domarn — men .. J veten gode vänner,
t Guds och verldslig lag begär i sådant fall,
"*Att lif med lif betalas skall.*" —

! hvad den saken rör, jag nog en utväg känner"
ill Talemannen in — "Vi äga ju i Stan
gammal Bagare, en arg, illistig sälle,
n Pocker nog ändå lär ta endera dan:
"Lät honom dö i Smedens ställe,
uppfylls Lagens bud" —

"Min sann!" — var Domarns svar —
"Det rådet ej så tokigt var:
n saken vigtig är, och måste väl betänkas,
"Att Lag och Rätt ej månde kränkas.

"För Stadens bästa skull jag gör allt hvad jag kan:
"Farväl, godt Folk! — "Farväl, välvise man!"

Borgmästarn öfver allt uti sin Lagbok tittar;
Men intet enda ställe hittar
Der någon Bagare förbudit är, att gå
I döden för en Smed — Alltså
Blef Domen ord från ord så här, om jag rätt minnes

Väl hafver Smeden Matts Christoffersson bekänt,
Att han till evigheten sändt
Soldaten Jöran Flink: Men althenstund ej finnes
I hela thenna Stad mer än en enda Man,
Som lås och spik och söm och hästskor smida kan;
Tå theremot, högst öfverflödigt,
Fins två som baka bröd; och, enligt Lag, är nödigt
Att gälda lif för lif: Thy pröfvas i slikt fall,
Thet äldsta Bagarn hör och skall,
Sig sjelf till billig näpst och varnagel för andra,
Förutan nåd till afrättsplatsen vandra.

Den arme Bagarn gret och skrek; men intet halp.
Rättvisan måste ha sin gång — hans hufvud stalp.

Sedoläre.

Oss okändt är,
Hvar, Hur, och När
Vi sluta våra öden:
Var derför väl,
O kära Själ!
Beredd hvar stund till döden.

Anmärkning.

Man vill ej tillkännage om anförde Saga är Origi
eller ej, för att icke beröfva sig det nöjet att höra
hvad sätt den skall *tillämpas*. Samma klyftiga huf
den, som funnit att *Dumboms Lefverne*, att Sagan
Ljusets Fiender, om *Åreporten*, och de nyligen tryc
Verserne under titel: *Det går så till*, m. m. tydeli
syftade på väl kände personer, lära äfven med lika li
het utgrunda hvem här menas med *Smeden*, och *Baga*
och *Presten*, och *Borgmästaren*, och *Tyska Fältskär*
och den olycklige *Knecktens Cadaver*.

Men nu — att tala alfvarsamt — hvadan komm
det allmänna begäret, att snart sagdt i allt hvad s
skrifves i vittra ämnen, den klaraste Digt, det oskyl
gaste Skämt, den allmännaste Moral, vilja finna allus
på vissa händelser och personer? — Är det Vansinn
het, eller Arghet? — Är det håg, att skada Författar
eller den som man önskade finna smädad? — är det sa
vetets medvittnande, liksom Drängens i Comedien, so
då han hör nämnas *Meraud* i ett främmande hus, säg
helt förskräckt: "Maraud!... Voilà quelqu'un qui
connoit?" — Är det Dumhetens bemödande att vilja
nas finare än andra; eller dess Högmod att verkelig
tro sig vara det? — Är det oförmågan hos alla små, p
sonliga själar, att ej en gång kunna tänka sig möjligh
ten af en känsla så abstract, så oegennyttig, som
ifra mot laster och dårskaper i gemen, utan afsigt
vinst eller hämd? — Är det dylike Läsares tysta känsl
som säger sig: "Om jag någonsin gjorde mig mödan
skrifva, så blefve det smädeskrifter?" — Är det ej, än
teligen, en vana från fordna Parti-tider, då i sanni
våra Dagblad föga annat voro än Dagspasquiller; då v

nästan ännu icke hade något exempel af en *allmä*
en *ideal Målning*, en *litterair Granskning*? —
det ej alla, nu det ena, nu det andra, af anförd

Hvad utväg är att taga? — Le åt Dumhet
Dårskapen, beklaga illskan, tryggas vid renheten
afsigter, åtnöjas med upplyste Läsares bifall, o
akta all Pöbeldom.

ıg älskar och Jag hatar Dig.

Glicere, dig Himlen skönhet gifvit:
Men utan känslor och begär,
Du blott för dig har vacker blifvit —
Jag tror, jag hatar dig, Glicere!

Jag nalkas; strax du från mig springer.
En gång jag kom dig dock så när,
Att du mig kyssa lät ett finger —
Jag tror jag älskar dig, Glicere!

En dag jag ville dig förklara
Den ömma eld som mig förtär;
Du log, och vårdade ej svara —
Jag tror jag hatar dig, Glicere!

Dock! hvad ditt hjerta lättrördt är!
Du strax en blick uppå mig fällde,
En blick, som hoppet återställde: —
Jag tror jag älskar dig, Glicere!

Om en bouquett jag dig förär,
Du den åt någon annan skänker; —
Ja, när jag noga mig betänker:
Jag tror jag hatar dig, Glicere!

Men du så ömt mig banna plär,
Om jag en vecka borta dröjer;
Du sagt, mitt sällskap dig föraöjer: —
Jag tror jag älskar dig, Glicere!

Än tycks du mig på nytt förglömma...
Hvad bör mitt hjerta häraf dömma?
Jo, att jag älskar dig Glicere,
Och att jag hatar dig, Glicere.

Kungen, Bonden och Eremit

Saga.

En Kung, som icke kunde sofva,
(Det sägs, ett Kungligt Majestät
Plär sällan äga denna gåfva)
Såg vid en jagt för sina fjät
En bondlurk, som på bara marken
Så rolig sömn, så ljuflig hvila njöt,
Att den allsmägtige Monarken
I högsta mätto det förtröt.

En Eremit till samma ställe gick:
Det var en gammal Man som allmän vördnad fick,
Predikade ej stort, men lärde med exempel;
Och hvilkens bröst var alla dygders tempel.
Monarken honom såg, och ropade: "Min vän!
Hur kan en usel träl, den brist och armod trycka,
Dock njuta bättre sömn, än jordens störste Män
I höjden af sin lycka?" —

"Jo, nådig Herre, vet, (var Eremitens svar)
En bonde få begär och intet högmod har;
Han dömmer inga brott, han stiftar inga lagar:
En veklig vällust ej hans själ och kropp försvagar;
Och, fast Ers Majestät i gärd och skatter tar
Dess bästa egedom, han dock sig ej beklagar,
Blott han ett tarfligt bröd med lifvet äger qvar.
Det är en evig lag som ödets Herre stiftat,
Att nöjen och besvär bredvid hvarannan gro;
Åt Er kan guds och magt, åt *Honom* möder skiftat.

känner samvetsqval, *Han* äger luga och ro.
Kungar! nyttjen rätt den dyra Kronans gåfva,
ej åt Smickrets röst, men Folkets röst förtron;
Och i er säng att mera ljuflygt sofva,
O! sofven mindre på er Thron."

ir Eremiten slöt; och, hvad som nog är troligt,
spoten sig befann så stött af dessa skäl,
Att strax han Gubben sköt ihjäl,
Men sof ej sen dess mera roligt.

Den Obeständige Trog

Julie, Zemire och Danae
Förgäfves mina offer vunnit:
För dig, min vackra Aglae,
För dig allena hjertat brunnit.

Julie så qvick, så eldig var,
Dess fägring in i själen rörde:
Jag ej det minsta tvifvel bar,
Att det var dig jag såg och hörde.

Zemire dernäst mitt tycke vann
Hon log och straxt min låga tände:
Jag tänkte ej att någon ann,
Som du, det ömma löjet kände.

Jag Danae i badet såg;
Kan kärlek för sin irring råda?
Jag kom din nakna barm ihåg,
Och trodde mig dess liljor skåda.

Så, kufvad under fleras lag,
Jag dig allena trogen blifvit,
I hvarje bild af ditt behag,
Jag dig allena dyrkan gifvit.

Strussen.

Fabel.

"Ge rum! — Jag vill mig utflygt ge;
(Skrek Strussen högt till Tranorne)
"Jag kan ej stoftets låghet lida;
"Ge rum" — och alla Tranorne
Att vördsamt maka sig till sida,
sträcka hals och ben, och uti tystnad bida
Det underverk som skulle ske.
rum! det är beställdt; jag upp till Fästet svingar"
— Nu bråkar han sin tunga kropp,
lacksas han — Si så! låt gå! friskt opp! hopp, hopp;
len, nej, förgäfves allt: han har för korta vingar,
Och hinner ej tolf tum ur kärret opp.

En narrs försök till ömkan bringar,
inbillsk narrs försök till ömkan och förakt:
ändra denna lag står ej i ödets magt.
så, i Snillets verld, det idel löje väcker,
Då Strussen fruktlöst vingar sträcker
står i gyttjan fast; men ropar dag från dag:
"Ge rum! ge rum! *Nu flyger jag.*"

Det Egentliga Ordet.

Skild från sin ömma älskarinna,
En stackars Rimmare tog våldsamt sitt parti
Och smorde hop — en Elegie.
Sen skyndar han sig ut att något sällskap finna,
Der Piecen — kanske alltför fri
Till tankar, rim och harmoni,
Må mera glans och skick af flernas granskning vinna.
Han börjar: *O du grymma hus,*
Som inneslu'er min Corinna! . . .
Förlåt mig — föll nu in burdus
En man af sällskapet — förlåt; men ordet *Hus*
Tycks ha en allt för ringa stämpel.
I fall ni heldre, till exempel,
Satt *täcka rum*.. *Palats*,.. *Torn*.. *Slott*, och så vertför
Så blefve stylen mera vitter,
Och meningen som förr — Som förr!.. nej fan det gör
En märklig skilnad, det... Min Herre veta bör,
Det är på *Spinnhuset* hon sitter.

ROSAISKA SKRIFTER.

Vid

Friherrinnan A. S. Flemings Graf.

The worlds good word is better than a Song.
Pope.

Jag lemnar dig i dag, prunkande Skaldekonst, helgad t digterne! Jag vill tala hvad jag sett. Du, älskvärda anning, med Prosaisk gång! kom, följ mig under likvalfven. Lär du min hand, att med enkla drag teckna å denna grift den Dygdigas minne som der hvilar. Huru ällan är du närvarande vid de Förnämas grafvar! Dem känke man Berömmet. Friherrinnan Fleming förtjenar anning.

Vänd dig bort, flygtiga Skåna! som nöter din tid i :n evig barndom: du, som ej känner andra lagar än Nöets; andra nöjen än Fåfängans. Vänd bort ditt öga från lenna taflan: den äger ingen skönhet, att fattas af dig. Ditt läckra öra, huru skulle det fördraga att höra omtaas hvad ej är prydnad, och lof, och dyrkan! Gå: ditt if är Blommans; ditt öde detsammma. Som hon, skall lu behaga, förvissna och glömmas.

Men Du, som ibland dessa leende varelser ej blygles att äga en själ! Du skall ej glömmas; ty du är icke »orta på jorden. Du lefver ännu i det goda du gjort, i lo efterdömmen du gifvit. Likaså ser man det frodiga Trädet, som störtades af en sommarvind, långt efter fallet med sina välgörande grenar skydda de telningar som uxit upp af dess frukter.

Friherrinnan Fleming var född Rehbinder. är vackert att äga en adelig börd, då den blifver e lydd kallelse till ädla tänkesätt; ej en fackla att up lasterne. Hon, som vi begråta, ägde icke till vanl den medfödda hedern. Född i den lägsta koja, ägt den ringaste arbetare, hade hon dock genom sina d varit upphöjd öfver andre.

Var hon då lottlös i det allmänna arfvet: b och svagheter? — Vaktom oss att säga det. Ber oss ej den hedern, att hon varit vår like! Men såg hennes fel, sedan hon sett hennes förtjenst?

Hon var Maka. Hvilket stort fällt af skyld ter! men blifven det genom kärleken, var det hen ljuf möda att uppfylla den. Trohet, Tålamod, Ö Jämnhet, voro dygder dem hon ägde. O Du, för h hon dem ägt och öfvat! lycklig du, om du sett och derat dem, förr än du evigt måste sakna och begråta

Hon var Mor. Hvilken vidd af nya pligter! hon uppfyllt dem...? Här har jag intet att svara äro öfverflödiga, när bevisen lefva. Se hennes Ba Att säga mer, vore att såra en af de vackraste d de ärft af sin Mor.

Skall jag omtala hennes vårdnad om underh de? hennes hjelpsamhet mot nödlidande? de fattig födt? de usla hon tröstat? — Men ach! hur svagt tungans språk bredvid tårarnes!

Du, ömma Vänskap, lefvande Vänskap! som vises med ett kallt famntag, ett grant uttryck! di hör ett rum på denna tafla: du har bodt i ett Q hjerta!

Sysselsatt med så många hemdygder, och lyck deras utöfning, var det ej underligt att hon mind tade det galna stoj, det tröttsamma fjäs, som v

hedrar med namn af nöjen. Skön, rik, behaglig, ägde hon dertill de största anspråk; men hon ville häldre lefva än lysa.

— — Men, hvarför lefver hon ej mer? Är då lagen orygglig, att allt hvad som ypperst förtjenar varelsen, skall hastigast mista den? — Mitt hjerta uppreser sig. Eviga Väsende! hvad ser jag i dina beslut? Storhet, Magt, Vishet — men... hvar är Godheten? Jag fruktar dig, vördar dig — ach!... jag ville älska dig! Du störtar dygden i dess halfva ålder; och säger till den lastfulle: Gå, att ett sekel betunga jorden!

Tillslut ditt öga, djerfva Förnuft! din syn är förkort att se den Oändliges ändamål: försvag att genomtränga Himlarne. Olycklige varelser på en jord öfver hvilken förbannelsens dom hvilar, skakade af utvärtes plågor, förtärde af invärtes lidelser, önska vi dygden, till en belöning, de tunga bojor som trycka oss sjelfve. Hon är lös ur dessa bojor, Friherrinnan Anna Sophia Fleming; och då Vi utropa: *Hon var värd, att lefva!* — svara Helgonen: *Hon var värd, att dö!*

Åminnelsetal

öfver

Rådmannen i Stockholm

Herr Johan Wellander,

hållit i Sällskapet *Utile Dulci*.

Tvenne år äro redan förflutne, sedan Rådmannen Wellander, efter en för våra önskningar alltför kort lefnad af 47 år, flyktade från en jord som så sällan bebos af dygden och talangerne, flyktade för evigt från ett Samhälle det han gagnat, från Vänner dem han älskat, från Konsterne dem han odlat, och från detta Tempel hvars prydnad och stöd han varit.

Sällan faller någon obegråten till jorden. Hvem visar mig en graf, som ej blifvit fuktad af någons tårar? Hvem stoftet af en menniska, hvars lif försvunnit utan att lemna efter sig sorgen i något hjerta? Allt närmar sig, vidrör och binder hvartannat i naturen och Samhället. Lifvet är en omätlig sammanhängande kedja, evigt bruten och evigt helad. Alla dess länkar gifva åt hvarandra hvila och stöd: en del åt millioner, en del åt några få. Men i hela Skapelsen finnes ej en enda fullkomligen afsöndrad, enstaka varelse. Huru skulle då någon af dessa länkar brista, utan att den närmaste deraf lider? Den Mägtige faller; och gunstlingen sörjer sin förlorade lycka. Den Rike dör; och fattigdomen gråter, att handen vissnat som räckte henne brödet. Fadren gråter en Son, som lofvade att blifva en tröst för hans ålder och en heder för hans namn: Sonen en Far, sin ungdoms förväntade ledare och stöd. Öfverallt ser man Egennyt-

tan, prydd i drägten af Skyldighet och Dygd, förädlad under namn af Kärlek, Vänskap och Tacksamhet, gråta sin enskildt lidna förlust. Och der, hvarest ingen af dessa förbindelser är att påkalla, eller der, hvar de infinna sig utan sår och känsla; der gråter ännu en blödig menskklighet öfver bilden af sitt egit annalkande öde. Jag lastar ej dessa tårar, eller källorne hvaraf de flyta. Man bör ej begära, att blifva sörjd i grafven af andra skäl, än man älskades i lifvet. Dessa skäl äro förnuftets, och kunna ej vara lastvärda. Jag hedrar äfven de tårar, som gifvas af en öm och väl fostrad natur, utan all annan grund, blott åt ett upplösf tillfälligt blodsband. Det är sant; de bevisa ej något till den aflednas förtjenst; de hedra ej hans mull, men det ögat som gjuter dem. De tårar allena äro lika föraktlige till upphof och föremål, som vana och anständighet aftvinga förställningen: och dessa äro de enda, som icke runnit på Wellanders graf. Alla de öfrige, dem förnuftet gillar, naturen kräfver, och sanningen frambär, hafva flutit i ymnoghet på vår Broders mull.

Om Wellanders förtjenst endast varit inskränkt inom den trånga kretsen af hembygd och sällskapsdygd; om han allenast uppfyllt de pligter, som ej kunna uraktlåtas utan uppenbar vanheder, emedan de åligga hvar och en menniska, emedan de uppfyllas utan hemödande, blott af en infödd tvingande drift; om han endast lefvat för anhörige och vänner; om man sagt om honom allt, då man sagt att han varit en god Far, en öm Make, en lydig Son, en tjenstaktig Slägting: då hade hans lof redan varit fullkomnadt; då hade han redan njutit en afpassad tillräcklig belöning af dem han förbundit; i lifvet af deras genkärlek, och i döden af deras tårar; då, Mine Bröder, skulle Ni ej heller finna mig i dag på det rum jag intagit. Och hvad skulle jag väl säga, som ej här vore öfverflödigt eller olämpligt? Skulle jag väl söka

att med konstens förförelse aftvinga Er en sorg, som N ej frivilligt kände? — Det vore lika ovärdigt mig at kräfva, Er att gifva, och Wellanders stoft att emottaga detta offer. Olycklig den, hvars bortgång ej väcker andra tårar, än dem vältaligheten utprässar! Eller skulle jag bemöda mig, att i ömma hjertan upprifva de sår, den tiden redan gjutit sin läkande olja? — Det vore en grymhet mot dem, och en hädelse mot naturen. Hon gaf oss svagheten att känna våra plågor: hon gaf oss svagheten att glömma dem. Undandragom oss ej sjelfvilligt dess välgörande hand, och sökom ej af ett dåraktigt och olyckligt högmod att vara ädlare än hon.

Nej, M. B., jag vågar säga det; manligare stål och ett värdigare ändamål hafva gifvit mig mod, att föra ordet i denna Eder sammankomst. Wellander har ej lefvat blott genom sitt hjerta, men ock genom sitt snille. Hans dygd har verkat i en vidare krets af nyttigt och ädelt. Hans själ har lyft sig till en större höjd af styrka och skönhet. Samhället och Konsterne hafva glädt sig åt hans varelse. Den pligt jag mig ålagt, är att tolka deras förlust; att säga utan flärd hvad Wellander varit som Ämbetsman och Artist; således ej att upplifva eder sorg, men att visa Er Eder saknad.

Tillåten mig här, att anmärka skilnaden mellan tvänne ord af mycket olika värde, dem man ofta förblandat. Sägen icke, att denna omsorg är främmande och obetydelig. Det angår ej mindre, än hvad grad af heder Wellander bör tillkomma.

Många sörjas vid sin död; men få äro de som förtjena att saknas. Ofta är saknaden utan sorg; oftare sorgen utan saknad. Sorgens offer är tårar; saknadens åminnelse. Ändteligen är sorgen en passion, ofta blind om sin orsak, häftig i sin början, smärtsam till sin natur, och aftagande i sin fortgång. Deremot är saknaden *en vis och stilla känsla*, grundad på öfvertygelse om vär-

af hvad man förlorat; stundom kommer den mera
men varar längre, och växer af sin varaktighet;
luteligen är den ofta en lindring för sjelfva sorgen.
vad större hugsvalelse vid vår egen förlust, än
en delas af det Allmänna? Hvad ljufligare tröst
tt såradt hjerta, än att säga sig sjelf: "Jag lider
ensam: Samhället lider af min mistning. Han, som
og till min lycka, var ock nyttig för mina medbor-
. Han, som jag älskat, var ock kär för mitt Fo-
land. Och när glömskan eller döden en gång hunnit
rka de tårar som nu rinna, når intet hjerta mera
s af dem som Vänskapen och Naturen sammanbun-
ned hans egit; då nämner ännu efterverlden med
samhet ett namn, som tillhört Dygderne och Snil-
' Ja, M. B., J veten det: jag har följt Er till Wel-
rs graf, att gråta en Väns bortgång; följen mig nu,
östa Er af hans ära.

Wellander föddes i ett ringa stånd och af fattige
lrar. Han uppsteg ock aldrig till något lysande ä-
lle. Men vägen från det låga till ett medelstånd
a längre och besvärligare, än från det höga till det
a. Man går till det förra blott med egna steg; man
till det sednare af födsel och lycka, och ofta har
et gjort mesta vägen, innan personen kommer. Wel-
rs namn gaf ingen rätt till heder, men förvärfvade
Han hade ärft det af en far, som burit det utan
och han lemnade det ifrån sig oförändrat af lyc-
men prydt och förädladt genom snille och förtjenst.

Hans födelseort var Linköping. Meråndels i de Stä-
der allmänna Läroverk finnas, ser man kärleken för
r sträcka sig ned ända till de lägsta classer af in-
e. Åsyn af den jämnlikhet, som publika uppfost-
n härstädes underhåller mellan barn af alla sär-
e stånd och vilkor, är smickrande för den ringares
lrar. De använda med glädje all sin lilla förmåga,

att hjelpa honom fram de första stegen på lärdomsvägen och dess nära belägenhet, der han går tätt till deras bydda, minskar härvid kostnaden. De se den rikas och fattigas söner af ovelduge Läromästare, utan annat afseende, blott i förhållande till flit, skicklighet och uppförande, vinna heder och belöningar: och som det tillgår i Skolan, tro de och deras barn att det äfven måste tillgå i allmänna verlden. Lyckliga enfaldighet! och som bör förstöras. Ty vi gilla icke den tanken, som i senare tider nog allmänt blifvit yrkad, att inga andra barn borde hållas till studier, än de som äro födde till en viss förmögenhet. Om härigenom på ena sidan den förmon vunnes, att trängseln bland tjenstesökande förminskades, att Rikets Collegier och Publike Verk ej som nu öfversvämmades af en fattig ungdom, som tråuade i väntan på syssla och underhåll; så vore ock på den andra ej mindre till befarandes, att den täflan qväfdes, som endast bland mängden och af svårigheten uppväckes, och att Samhället ej sällan ginge miste om sina största Snillen och skickligaste Ämbetsmän. Naturen delar ej sina gåfvor åt vissa Ständ. Lika ofta födas talangerne i kojan som i palatset; och oftare qväfves deras växt af veklighet än besvär. Vi fägna oss, M. B., att då Wellanders föräldrar ville befordra sin sons välfärd, då de befordrade honom till studier, betogs dem hvarken hoppet eller rättigheten dertill. Kanhända hade Wellander varit lika lycklig i fullkomligt mörker; men Sverge hade räknat ett Snille mindre.

Jag nämner således med erkänsamhet, att hans egen far var den, som lärde honom de första grunderna till all kunskap: den, att på papperet känna och sjelf afteckna språkets bilder. Det vore önskansvärdt, att alle föräldrar, som ämna sina barn till studier, ville och kunde gifva sig samma möda, och ej lemna en till sina följder så grannlaga omsorg i främmande händer. Framsteg i studier kunna sällan vinnas, utan en tidig och

k böjelse derföre, och denna beror af de första in-
k man derom fattat. De första begrepp af re eller
ig, som barnet vänjes att fästa vid detta ordet, kun-
svårligen utplånas i hela dess lifstid. Emedlertid är
skapen en så bitter frukt för det barnsliga sinnet,
det fordras en ej mindre älskad hand än en faders,
i begynnelsen göra drägeligt, hvad af vanan skall
va ett nöje, och hos förståndet ett behof.

Fordom var i uppfostran en allmänt vedertagen
idsats, att tvinga gossen till boken från första stund
lärt tala, och innan ännu hans yttre organer hunnit
rföra till själen den erforderliga mängd af enkla,
a och sinliga begrepp, hvarvid omdömet skall leda
och hvilka, om jag må nyttja en sådan liknelse, kun-
anses såsom ränningen till förståndets väf. Män har
ilt skadan af en sådan fördom. Man har funnit att
iets helsa försvagades, och derigenom både lågen
förmågan att tänka. Men är icke den ytterlighet till
ntyrs lika farlig, hvartill man nu tyckes öfvergå;
lemna tanken utan all odling i mer än hälften af dess
ta ålder? Förståndet, likt alla physiska förmögen-
r, kan ej vinna någon styrka utan genom en tidig
långvarig odling. I allt är skicklighet tidens följe-
are. Öfver allt går naturen med jämna steg till höjd
fullkomlighet, sällan genom språng. Der hon är trög,
ifver hon så mycket tidigare vänjes till rörelse af en
mande kraft, som dess medfödda slapphet, förökad
m hvilan, annars skulle hålla henne i en evig öfor-
enhet. Der åter, hvarest en spändare fjäder tvingar
ie till verksamhet, der väntar hon ej på Ledarens
i hand, utan banar sig sjelf en väg till förvillelse,
hvilken man svårligen kan föra henne tillbaka. Wel-
er var född med de lyckliga natursgåfvor, som både
och fordra en tidig odling; och då den började af
iand, som han endast kände för godhet och välger-
ar, måste den innan kort blifva lätt och behaglig.

J låren förlåta mig, M. B., att jag ej hä
ker de försvunnna spåren af vår Wellanders h
de föga märkeliga spåren af hans ungdom; att j
en onyttig och ledsam noggranhet uppräknar de
han gjort vid Skolan, Gymnasium och Academi
mindre de öden, som honom der timat. Det är
Hjeltars och Store Mäns lefnad, hvar minsta sk
rått till Allmänhetens uppmärksamhet och efter
hugkomst. Men en enskild Medborgares lefv
det nyttiga han gjort, och Skaldens i hans skrif
annat, som rör hans person och lycka, är af ri
för andre, än hans vänner och anhörige, som bä
känna det, jemte några få lärde, som med ett
anteckanande af årtal och dagtal för de obety
händelser, tro sig hafva sammansatt Lärdoms
för sin Landsort, sin Stad, sin Socken. Mån
måste tillstå det, lemna ej heller efter sig någ
att omtala: och det är ej mer än ett steg från
minnelse till glömskan.

Jag bör likväl nämna till tröst för dem, h
dem, såsom Wellanders, fått fattigdomen till fö
re, att han i hela nio åren mäst söka sitt uppeh
som barns undervisning. Denna vigtiga sysel
tidens fördom ådragit sig ett förakt, som fördub
tyngd. Måtte alla de, som af ett omildt öde t
utvåg tvingas, icke glömma den nytta de lika m
lander af sin belägenhet kunna draga. En förna
ling, som använder sin tid till andras handledan
lorar ej sin egen. Den uppfostran han hos barne
fullkomnar han hos sig. Ty olycklig är den, h
dervisning begynner och slutar sig med boken.
från den lärda i allmänna verlden, lär han att
den blygsel eller grofhet, den räddhåga eller ot
som gärna åtfölja Skolans folk. Han lär att i sti
taga det otvungna men höfliga skick, den fria o
stadiga ton, det lätta och behageliga i seder

nge, som göra skickligheten gällande, och som ofta
er än hon bana väg till lyckans ynnest. Meråndels ämd
att i hela sin lifstid bero af andra, lärer han i god
l till denna svåra pligten. Sysselsatt att meddela de
nskaper han vunnit, lär han att pröfva deras vidd och
rde, att granska, urskilja och fästa dem, att gifva
dlighet och ordning åt sina tankar och uttryck. Skyld att dana unga hjertan till dygden, lär han att känna
h förbättra sitt eget, att ständigt gifva akt på sitt tal
h sina gerningar, att afslägga sjelf de fel han bestrafr, att qväfva hos sig sjelf de passioner han vill föremma, och att skapa läromästaren till ett mönster för
rjungen. Den etora vettenskapen, att känna menniskan,
res och till äfventyrs ingenstäds bättre än i ett barns
rta. Der är det som naturen visar sig som hon är,
höljd af föreställningen. Der är det man finner de
lmänna drifjädrar, som hos så otalige genom uppfostn och lycka omväxlande caracterer aldrig upphöra att
lika sätt verka. I sanning är verlden ej annat än en
ingd af fullväxta barn i olik drägt; och den som rätt
rt att umgås med de förra, blifver gärna skickelig att
fva med de sednare. Sådan var åtminstone den frukt,
m Wellander hämtat af sin långvariga uppfostringsmöda.

I de flesta Landsorter gör den ringare hopen sig
ga begrepp om förtjenst och anseende hos något annat
lud än det Audeliga, emedan de öfrige äro föga bemte, och hafva till dem nästan intet förhållande. Det
ses ock med rätta för det stånd, der en medellös ynggr snarast kan vinna en anständig bärgning. Häraf
mmer, att fattige föräldrar gärna nödga sina barn att
lja denna väg. Wellanders far hade ämnat sin son
lt från barndomen till Präst, och fann med glädje att
ns egen böjelse vid mognare år gillade denna föresats.
n ockrymtad gudsfruktan, en stilla caracter, alfvarmma seder och ett ömt hjerta gjorde honom sannerlin till ett skickeligt ämne att tjena Religionen med lära

ett hinder för det beslut han nu fattade, att lyeka i ett annat stånd. Han vände då sin hå studier på Lagfarenheten, ådagalade innan k vanlige prof föga vanlige framsteg; och sedan åtskillige denna Stadens Rätter i hela tio år gått dessa många och långsamma grader, som ken möda men ringa belöning, kallades han ov nom Stockholms Borgerskaps enhälliga val, a ungs nåd till Rådman derstädes, blef äfven m ma förordnad till Præses i Stadens Kämners- bestridde dessa sysslor allt till sin död.

Törhända skall här det titlade högmodet sär och medömksam blick på Wellanders graf, oc ett inbrott i bördens rätt vårt offer åt en man ga härkomst, så medelmåttigt stånd. Men böra säga det till dessa Storas förtviflan, som e annat,) sådant är företrädet hos Snillet fram sådant sanningens välde öfver fördomen, att d från tidehvarf den ringaste Medborgarne fört

Ert samfund, blef ock dagen till dess fall. Edert löfte gifvit, att utan anseende till personen hedra förtjenen ehvar hon finnes; och J kännen ingen annan än ljus och dygder.

Hvad grad af dygder och ljus fordrar då Samhället hvarje särskild Ämbetsman? Detta är naturens och anningens rangordning. Efter den vilja vi pröfva en Domares värde.

Om, näst det Ämbete hvilket vården är anförtrodd om vår eviga lycksalighet, intet Ämbete till sitt föremål är vigtigare, än det som försäkrar vårt lif, vår heder och vår egendom: om detta sednare, i afseende på sin utöfning, äger dubbelt mera vigt, så vida rättvisan, ehuru grundad på lagens föreskrift, dock i tolkning och tillämpning oftast beroende af den skipandes pröfning, lemnar denne mera magt och följakteligen mera ansvar; då deremot det Heliga Ordets Lärare är ett undergifvit redskap i en högre Hand, en blind förvaltare af Himmelens nåd, sjelf lika oförmögen att undanhålla som att gifva den: om, hvad i synnerhet angår våra Svenska Lagar, de äga den ofullkomlighet, att sjelfve deras Stiftare förklarat en god Domare vara bättre än lag, följakteligen en ond värre än våld; hvilket intetdera kan lämpas på tolken af en lag som, Gudomlig till sitt ursprung, är till innehåll fullkomlig, och tydelig till sin bokstaf: om de egenskaper, som utgöra en rättskaffens Domare, ej allenast fordra grundeliga insigter och, hvad som är rarare än insigter, skarphet i förstånd och rätthet i omdöme, utan ock ett hjerta fullt af dygder; ej dessa vanliga, svaga dygder som, skänkta af naturen och belönande sig sjelfva, allmänt äro lättare att äga än försaka; men de sanna, manliga, medborgerliga dygder, som ofta ej förvärfvas utan med uppoffrande af de förra; som slita alla enskilda, stridiga band af egen nytta, af blodet och vänskapen, för att fästa sig vid det enda, Allmän Ordning och

Allmänt Väl, och som alla innefattas i namnet I
än en gång, M. B., om, då antingen vi betrakta e
res kall till vidden af dess föremål, eller vigten
verkan, eller svårigheten af dess uppfyllande, d
dessa afseende förtjenar första rangen bland v
kall: så är det i synnerhet vid Underdomstolarn
likt företräde ypperst förtjenas. Det är här, so
ste mål framledas ur sitt upphof, utvecklas til
skaffenhet, och antaga det namn, den färg och d
nad, som vid Öfre Rätter väl ofta modifieras, sä
deles förvandlas. Hvad svårigheter i synnerh
faror för afvikelse möta ej en Underdomare v
målsransakningar! Hvad kräfves ej här för en t
nedom af menniskohjertat, och hvad välde öfve
git! Hvad gränsor att iakttaga mellan våldsa
stränghet, mensklighet och svaghet, pröfning
tycko! Hvad skarpsinnighet fordras ej att utlet
gen ur en listig och djerf lagbrytare, hvars be
att dölja den ofta drifves af ett ej mindre inte
lif och välfärd! Hvad försigtighet deremot, att
hot och snärjande frågor skrämma den svage o
rumpla den enfaldige, till en falsk bekännelse
samvete och sin oskuld! Hvad uppmärksamhet v
bullersamma munteliga förhör att, snart sagt, k
i ögon och hjertan hvad den oskickelige vill säg
listige bortblanda, och att således af bådas or
tryck draga en mening, ett sammanhang, och
Och sluteligen, hvad strid mellan Domarens sk
att häldre fria än fälla, lindra än skärpa, hvil
kan vanslägtas till en straffbar efterlåtenhet; o
lan den skyldighet, som olyckligt vis hos oss ty
en Actor ålagd, att i hvarje anklagad finna en
lig, och i hvarje brottslig den brottsligaste möjel
ket öfverdrifna lagnit, i fall det ej strax af
hämmas, lätt kan förleda honom, att vid måle
cerande låta gifva det ett värde som det ej förtje
dymedelst tvingas att uppsätta straffet öfver bill

va! Vid Öfverdomstolarne kännas dessa svårigheter ingen ej, eller kännas de mindre. Hit inkomma må-, redan ransakade och beredde. Här skärskådas i lhet hvad skrifteligen anföres. Här tvingar ej en inänkt förelagd tid till förhastade beslut. Besinna vi ika, att då hvarje Öfverrätt består af flere lika skicke- och gällande medlemmar, som inbördes ledas af randras ljus, inbördes stödjas af hvarandras dygd, ördes tvingas af hvarandras magt: är deremot ofta en derdomare nästan ensam tänkande och verkande, utan om han är oviss, utan band om han är tillfragen, utgör, snart sagt, en Rätt i sin person. Ty utan ska mot hans bisittare, men ej utan förebråelse mot en och författningarne, vågar man påstå, att antalet n röster, eller röster utan insigter, till äfventyrs na att öka rummets anseende, men ej rättens styrka.

Upplyste Bröder! besinnen J allt detta, så skolen J t finna, att ingalunda tycket för en sällsam paradox, n full öfvertygelse om en grundad sanning, ålagt mig säga det Rådman Wellander, såsom Ordförande i en mnere-Rätt innehaft ett af de vigtigaste ämbeten.

Men huru bestridde han detta ämbete? Vi, M. B., i föga eller icke haft tillfälle att se Wellander i Domlen, hvad borgen äga vi, att han uppfyllt den värdigt? mänhetens röst. — Att ej okunnighet och förhastande ledt honom till misstag? Då en långsam tjenstaväg nat både hans år och insigter tid att mogna, är intet l till denna fruktan. — Att ej vrånga afsigter förfalt hans rättvisa? Hvad större bevis kan häraf gifvas, det rena tänkesätt som lyste i allt hans väsende, detna samvete som ej tillåt honom att brista, jag vill ej a. i de plikter dem ingen lag föreskrifvit, ingen ed ästat, men äfven i sådane som ett ädelt hjerta blott ålägga sig sjelft, och ingen annan kräfva. — Att ej hild vinning....? Fullbordom ej denna tråga. I ve-

Jag bör tillägga en omständighet som
ämbete mera vigtigt och grunlaga än något a
enahanda ämbeten; en omständighet, fästad
och tiden. Det är hvar och en bekant, att de
tryckerier äro belägne i sjelfva Staden, hvarf
fleste mål, som röra Tryckfrihets-Förordninge
den egenteligen så kallade Stadens Kämners-
var vid handterandet af dessa brydsamma
hvarandra följande mål, som Wellander för s
ej döljde sitt bekymmer.

Tryckfriheten, M. B., är ett fritt Foll
tiga rätt, och det säkraste kännetecken af en
Regering; men lik all annan frihet lätt ledand
våld. Hos alla visa Regeringar, äfven de me
man derföre funnit nödigt att stänga den in
af ordning och lag, dock har man ej någonst
att fullkomligen hindra dess yra. Öfverallt
dören, fiende till alla band af laglig lydnad,
Folket väcka missnöje mot Regeringen: öf

tag, när bevisen voro tydlige; visste han dock tillika, m upplyst man, hvad varsamhet fordras att dömma en ctor från bokstafven till tanken. Sjelf Författare, nde han huru lätt, genom språkets ofullkomlighet och Auctors mindre uppmärksamhet, kan fällas ett uttryck n, i synnerhet dragit från sitt ställe och sitt sammanng, för läsarens ögon kan antaga en brottslighet som t ej ägde i sitt upphof. Han kände nogsamt, att Fatismen och Vidskepelsen, Ämbetsmannamyndighet och edtäflares afund äro hvarje Snilles naturliga fiender, ndigt benägne, de förre af fruktan, de senare af illa, att misstyda allt. Om exempel gåfvos (jag vill icke ka dem,) att af någon bland dessa, en Auctor blifvit klagad för Wellanders domstol, att hafva hädat Gud i t han befrat ett fel mot smaken; så skulle man ock l äfventyrs finna, att oaktadt hela löjligheten af en dy- beskyllning, och oaktadt tidens förmenta upplysning, ellanders kloka och grundade röst alltid varit nödig, alltid tillräckelig mot en gällande pluralitet, att hina en hård och orimlig dom.

Värdaste Bröder! Jag har återkallat i Ert minne ellanders förtjenster som Ämbetsman och Medborgare: tom oss nu pröfva, hvad rum han förtjent bland Sveges Skalder. Om så är, att denna pröfning ej ännu ett, eller icke skett med behörig rättvisa; så klandrom ke Allmänheten för glömska eller obillighet. I Smaken, m i Religionen, äro få som kunna dömma; hopen befver tro. Det tillkommer endast Snillet att säga Snilns rang. Det tillhör Er, M. B, Er upplyste kännare en konst som J idken, Er oväldige domare af en medflare som försvunnit, Er tillhör det ensamt att, om jag må säga, fastställa det värde, hvarefter Allmänhens aktning för vittre författare i alla tider skall utgå. ig må endast tillåtas att utkräfva Edra röster, och att amlägga de skrifter efter hvilka jag trodt Wellanders

ära böra dömmas. Dessa äro ej många. Welland till beröm som Ämbetsman hafva minskat dem i den. Han tillät sig aldrig att skänka Sånggu mera af sin tid, än den som var i öfverskott på lets fordran. Men också känna vi, att en Auc tjenst ej följer förhållandet af Verkets vidd, men tens värde; och att medelmåttan ofta är mycket Några få blad, men stämplade af snillet, hafva vägen för *Sappho* och *Catullus*, *St. Aulaire* o till odödlighetens Tempel, då deremot flere tusend samme Författare stupat i glömska under börda tumer.

En gammal sägen, att man föddes Poet, g genhet att tro, det blotta naturen redan åt S spädare är gifver en skicklighet, den andre alle uom tid och odling äga rätt att förvärfva. Utan har naturen genom mer eller mindre fullkomligh byggnad artat oss menniskor till olika värf, o några den utmärkta fallenhet för vissa yrken, tillfället blir en böjelse och af öfningen en ta denna mening kan sägas med lika skäl, att ma Domare, Köpman, Minister. Men första frukt slags jord är sällan god, minst att förvara. Oc Wellanders första Skaldeförsök intet värde af hv ro, blott af hvad de lofva. Föga betydelige till ämnen, sakna de väl den ordning, den smak och niug, som ock sällan eller aldrig tidigt ägas Snillets bekostnad; men midt ibland dessa nöd brister röjer sig redan den lifliga känsla och det tryck, som lofvade Sverge en Lyrisk Skald.

Antingen han nu sjelf ej såg sin talang fruktade att dess förförelse kunde hindra hans ly visst att Vitterheten länge hade skäl att klaga ö blygsamhet eller föresigtighet hos Wellander, son *att han* endast hållade den till hvila från nyttig

: härutinnan mycket olik de ynglingar som, vid min-
anfall af den allmänna versyran, taga den för en
amelsk oöfvervinnerlig kallelse, sina vänners lof för
mänhetens beundran, anse tjenstevägen såsom alltför
disk och låg för Skalden, lydnad mot Förmän ovärdig
Fri Man, ansökning om lycka en förnedring för Phi-
ophen; hålla sin lättja för en behagelig sorglöshet,
a skämda seder för snillets utsväfningar, och slutelig
a då åldern hunnit skingra förtrollningen, vännerne
ttnat att ensamme berömma, och behofvet mer och mer
er känna sin udd, från lättingar och dårar blifva små-
re och frondörer, och blygas ej att anklaga Regerin-
as glömska, tidehvarfvets otacksamhet och medtäflares
baler för den fattigdom och det förakt deras egen håg-
het dem rättvist ådragit. Vida skild från en så vål-
lig yra, gick Wellander så långt i misstroende till sin
ldegåfva och omtanka för sin framtid, att han snare
i den delen förtjent någon förebråelse: och skulle
nhända aldrig hans snille vågat sin flygt till en vär-
g höjd, om ej detta Sällskap gifvit honom både mod och
ne dertill. Ja, M. B., om Allmänheten skulle tvifla
i våra hemligheters vigt, anse våra sammankomster för
onyttig tidspillan, fästa ett mera stränget än billigt
a på våra arbetens svaghet; skall vårt Samfunds heder
ck evigt blifva den, att hafva hyst i sitt sköte Sveri-
s vittraste Snillen, och hafva väckt mer än ett genom
ntran och belöningar.

Wellander fann här hvad en ung Skald, sällan finner
llmänna verlden: vänner, som ej smickra; och granska-
, som ej afskräcka. Manad af de förre att nyttja sin ta-
ag, lärd af de sednare att värdigt nyttja den, fick han
rtill innan kort ett lika så bedröfligt som till arten af
ne skaldeton svarande ämne, då han kallades af Ert
l och sitt egit hjerta, att första gången i detta Tem-
l resa en afledon Broders vård.

En yngling af vackraste hopp, allmänt känd för ett
gdigt tänkesätt och lycklige naturegåfvor, var den Py-

lades, M. B. som förtjent af en *Orestes* älskas och b
gråtas. Hvilken läser *Elegien* öfver *Wertmyllers* dö
och tviflar att så ädla och helgade namn blifvit nyttja
utan missbruk? Der vittnas ej om det mod, det uppo
rande i faror, hvars prof, under lugnet af en mildr
sammanlefnad, vänskapen sällan eller aldrig kräfver
men om det ömma införlifvande i hvarandras väsen, d
nära tillegnande af hvarandras känslor, det jämna ben
dande för hvarandras lycka, som utgöra egenskaper
en i vår tid lika sällsynt vänskap; i denna upplysta tid
då allt är uträkning och ingen ting böjelse, och då sjelfv
naturen ej gillar andra band, än dem nyttan fäster.
Lycklig den, som i en sådan tid kan finna en vän m
Wellanders hjerta, och den, heder på sin graf, som
Sången öfver *Wertmyller!*

Man har förebrått detta qväde tvänne fel: förmyc
ken vidlöftighet och förliten granskning. Men är ej de
förra, med ombytt namn, ett utbrott af rik känsla
det senare tonen af en enkel sanning? Åligger då vän
skapen att räkna sina tårar? eller anstår sorgen att pry
da sig vid en graf? Nog är, utan tvifvel, till detta
skaldestyckes beröm att, då några finnas som klandra den
fel, finnes ej en som läst det utan rörelse.

Känd hos Nationen genom oftanämnde Poëm, oc
vid Hofvet kort derpå genom ett annat af samma slag
öfver Högstsalig Konungens död, nalkades Wellander d
lyckliga ögonblick, då bådas bifall skulle möta honom vi
målet af en mera lysande, oförsökt bana.

Lovisas Son hade uppstigit på Thronen; o
Svenska Vitterheten lofvade sig ett nytt tideh varf
ljus och ära. Detta löfte hvilade på de säkraste gru
der, och kunde ej bedraga. Sånggudinnorne hade red
blifvit kallade till hans vagga: der mottogo de med gli
dje i hans första blick ett löfte om snille, i hans förs
löje ett välbehag mot dem; de blandade nyttan i ha

omslekar, smak och behag i hans ungdoms under
g; och då börd och dygder gjordt honom värdig si
ders spira, gjorde dessa honom skickelig att sjel
ga sina fäders magt. J veten genom hvad medel
ldrig, M. B., har ett mera Svenskt hjerta på vår
e sätt nyttjat Svensk mans tungomål, eller Talare
t ett ädlare pris. *GUSTAFS* pris blef ett Folk
d, ett Folks lycksalighet. Kunde han väl glömm
itterheten gaf det; Han hade älskat henne af bö
skulle han ej dubbelt älska henne af tacksamhet
an svor henne en evig kärlek. Han lofvade att å
skänka hvar och en af de stunder, som regerings
gen lemnade öfrige åt hvilan, att gifva henne de
hennes yrken kräfva, att uppoffra krigsäran för ä
f hennes lagor, att uppsöka med belöningar henne
ge dyrkare, öppna dem vägen till sitt Hof och si
a, sjelf lysa dem med sitt efterdöme, sjelf elda dem me
tt snille, sjelf leda dem med sin hand; kort, att i Sver
skalla det Fjerde af hennes lyckliga Tidehvarf. Me
fsigten för hennes ära förenade sig en annan, lika vär
onarken. Sjelfsväldet hade flytt: ordning och lugn ä
mit. Alla voro förenade i lydnad mot sin Konung; ej
: för hvarannan. Man var undersåte; men ännu ej med
re. Ännu gäste i Folkets hjertan en lemning af de
som tygellöst rasat. Här lefde minnet af en lide
tt, der harmen öfver ett misslyckadt rof. *GUSTAI*
vertygad att intet kraftigare medel, än smak fö
tra och vackra yrken, fins att foga söndrade sin
gväfva det vilda i sedor och tänkesätt, förjaga all
ia och trumpna passioner: Hämden, Hatet och de
itande Afunden. Han visste att detta medel snaras
: på de rum, der Snillets nöjen gemensamt njutas
euar genom Skådespel; och starkast i de Skådespel
la Vackra Konster samfäldt täfla att visa sitt be
ag menar de Lyriske. Han valde dessa, och tillä
:a Sånggudinnorne, under hopp om ett framdele
are Tempel, strax intaga den boning som deras

Franska rivaler, då farlige af sitt företräde, nu af sin täflan, då rättvist borde lemna, nu lika hafva återfått[1].

Konungen sjelf gaf ämne och utkast till d af våra Operor, som ock händt med alla sedan riginaler. *Fontenelles* plan blef mycket ändrad bättrad. Att värdigt utföra den, fordrades en mera känsla än *Fontenelle*, mera Lyriskt uttr jag fruktar ej säga, att han fanns hos Wellande *och Pelée**) en bland de få Operor, som ägt de att blifva läst, och genom en oafbruten följd presentationer nästan rad för rad fästad i alla har derigenom mer än någon annan visat sin Allmänhetens ögon. Man har anfört några sv mörka vers, några språng till Phébus, några låghet; men sådane kunna finnas och sällsynte f de bästa Tragedier, ännu mer i Operor; icke d dessa fel äro nödvändige i en Opera, men derfö der äro svårare att undvika.

Vid detta tillfälle kan jag ej underlåta, M anropa Eder upplysning. Eder röst i det Allmän häfvande af en länge inrotad fördom; som skull Dramen till sjelfva sitt väsende äga de brister göra den ovärdig både läsare af smak och förf snille. Pröfva vi förtjensten af Lyriske Skådes nöjet som de gifva; bevises det nog af det tillop och detta mer eller mindre, ej i förhållande musiken, dansen och pragten, men äfven och i s till Poemets godhet. Fråge vi den heder, som a tioner lemnat Lyriske Auctorer, se vi en *Quinc Metastasios* namn ställde på listan med *Corneil Petrarchers*. Men rådfrågom häldre sjelfva Ope tur, och hvilka talanger hos Skalden fordras den fullkomlighet. Ty här är ej frågan om viss

*) *Uppförd d.* 18 *Jan.* 1773. *Musiken af Hr P*

s, men om skaldeslagets värde; och dlako arbeten a mängden i alla slag. Men lika litet som *Sophoclis* st förnedras af millioner olyckliga försök, lika så li- lida Auctorerne till *Tito* och *Armide* deraf till sin er, att de fleste Operor fela i rimlighet, smak och sla.

Jag medgifver dock att det hafver varit en tid, denna falska slutsats från tillfälliga fel till en all- n fördömmelse varit mera förlåtelig, och då Auctorer- sjelfve nästan varit tvungne att understödja densam- . Jag menar den tid då Lyriska Scenen, ämnad af turen att vara det Tempel, der alla närmast besläg- le Vackra Konster, genom lika delad och nyttjad magt, ille ådraga sig en ökad gemensam dyrkan, i stället vandlat sig till en löjelig skådeban för deras inbördes sighet, då hvar och en sökt att förtrycka hvarannan, ka lagren af hvarannan, och alla lysa på hvarandras kostnad; då Actören var försvunnen, Sångaren slaf af llettmästarens nycker, Compositören af Sångare, och alden af dem alla; då den sistnämnde, beröfvad både der och belöningar, ålades att sammanflicka ett före- rifvit antal af Acter och Scener, med Arier, Duor och ior till viss mängd, och af gifven meter, och till ut- kadt afstånd, och framför allt att ej våga taga ämnet Naturen, nyttja andra passioner än en osmaklig kär- , och andra ord än dem som, rika af välljudande vo- ler, trillade lätt genom Sångarens strupe. Man gis- de ej än, eller rättare, man hade glömt att en musik nde gifvas för hjertat och själen. Men *Glyck* har upp- ått: denna musik är återfunnen, och Skalden insatt i s förstfödslorätt: den, att skapa och dana det verk, m Musiken förädlar, Dansen växlar, och Målningen yder.

Så, rätteligen anseedd, är Operan ej annat än en rklig Tragedie. Lika värdighet, höjd och sanning för-

Skaldens. Man ropar mot orimligheten att
sionerne! — Jag svarar: den är lika med o
att declamera dem. När hörde man, sägs d
mersk Hjelte tolka sitt mod i afmätta toner?
när hörde man denna hjelten tala ett språk,
na var uppfunnit, och binda sina uttryck
meter? Icke dess mindre har den upplysta
våra fäder i smaken, våra läromästare i Dra
fordna Greker, ej allenast icke blifvit sårad
orimlighet, utan ock, hvad ännu mer bör fall
ligt för alla Operans fiender, icke känt någo
den noterade declamation, sjelfva denna *Me*
kalla *Recitatif*. Den upplyste, M. B., skall
sig häröfver. Han lägger till grund, att
konsten är en grad öfver naturens. Han vet
till åskådarns förförelse fordrar i allt, i tank
i ton och åtbörd, ett starkare, större och ädla
och det i samma mån som afståndet af tid, p
händelser skiljer föreställningen från allmänn
Då finner han lätt, att i hvarje språk som ä
sent, är den lyriska öfvergången från *Decla*

Vittre Bröder! Förebrån mig ej ett afsteg från mitt ämne. Tidens fördom har tvungit mig dertill. Jag kunde icke gifva en Lyrisk Poet den heder han förtjent u-.an att först insätta Lyriska Poesien i den heder hon förlorat; och visa att de skäl man nyttjar att förringa den, dels härleda sig från den sed hos olike Artister, att hämnas med förakt på den konst de ej idka; dels gifvas bland hopen af dess kitsliga missnöje till alla allmänna inrättningar, alla yrken som beskyddas. Det gifves ännu ett annat slags tadlare, desse beqvämlige anhängare af hvarje rådande mening, som hafva ett bruk att tänka, såsom ett bruk att kläda sig, eller rättare sagdt, som ej tänka eller pröfva, men upprepa och tro. Dem gifver jag detta råd: "Om J hören en Opera, som väcker Eder ledsnad, så sägen icke strax: Operan är sannerligen ett skådespel utan värde. Sägen icke heller: denna Opera är oduglig. J hafven ju hört, att en felaktig action kan förtaga verkan af den yppersta Tragedie; mycket mer densamma, ofta förenad med en elak musik och orimliga balletter, bortskymma värdet af den bästa Opera. Men tagen för Eder sjelfva Dramen. Läsen den. Ock i fall den vid läsningen lämnar Er lika kalla som förut vid representationen; om planen är illa sammanhängande, fabeln onaturlig, interesset svagt, dialogen släpande; är recitativet satt i epigrammer och Arian i liknelser; är språket våldfört, verserne hårda eller slappa; då sägen utan betänkande: dessa fel äro Skaldens, de äro icke skaldeslagets; ty *Thetis och Pelée* äger få af dessa fel, och var dock hos oss den första Opera, och bör följakteligen kunna vida öfverträffas." Sådant är det råd jag vågar att gifva, ehuru eförsigtigt i afseende på mig sjelf. Jag kan icke glömma att jag i och med detsamma kallar fördömmelsen på mitt egit hufvud, att jag ovis försakar det enda skydd min svaghet kunnat äga; men jag ångrar ej detta öfverdåd, om J, M. Br., viljen derutinnan igenkänna min vördnad för sanningen, mitt nit för talangerne och Wellanders ära.

i sanning en belöning, smickrande för Skalden
nu mera kär för menniskan och medborgaren.

I allmänhet tillhör Wellander det vittnes
han länt i sina poemer alltid ämnet af dygden,
trycket af sitt hjerta. Han röjer der hvarken
rande qvickhet som leker och förblindar, eller
gande styrka som krossar och sönderslitер. Nat
ej danat honom att måla flyktighetens yra, ell
nernes raseri. Men han ägde en förtjenst, tör
nu större, åtminstone mera sällsynt, och i
förunderlig i sällskap med de förra: den, att n
och dock värdighet, smak och dock värma, sa
dock nyhet, bilda de stilla och lena affecter, s
själen i ljufva känslor, som göra menniskan go
lig, som låta henne känna sin tröst i Religi
lön i dygden, sitt stöd i vänskapen, sin vällust
na, den ägta kärleken. Af sådan art finnas d
hans handskrifne Poemer, nog många till antal
göra en Volum, och i sanning lika värdige s
andre posthume Samlingar att från trycket utgi

lom, men stjäla utan blygd hans heder och de uppsnappa och kringsprida de skrifter han ıt att förborga.

hör jag ej en annan af de Vackra Konsterna, e värderad i allmänna verlden och dyrkad i el, otålig, kalla mig att gifva ett nytt offer lers minne? Musiken, M. B., var högt älskad er. Och hvilken Skald har ej älskat henne? ıgt att Poesien är själens musik; man kan ock ısiken är passionernas skaldespråk. Sannerlla de Vackra Konsterna äro Syskon, alla er- ıtt gemensamt ursprung: känsla och inbild- as dessa vara födde på en och samma gång, ett tvillingsband. Inbördes likhet och inbör- ıestyrka denna tro. Båda gå de genom örat Båda fordra de, så till sägande, ett nytt ätt kännas och värderas. Båda pryda och förarannan. Utan stöd af Musiken är Skaldens re rörande: utan Skaldekonstens hjelp Musik mera vacklande. Också såg man dem i deıngdom, i deras fosterbygd Grekeland, nästan .lde. Detta landets språk var bildadt af dem Skaldens sång var ej då ett namn. I en oıd hafva de brutit sin förening. Likasom förn känslan af sin styrka, och otålige att länı dyrkan, den hvar för sig trodde ensam fördes de åt på olika vägar, sökte hvar och en f sig sjelf alla medel att behaga, men rönte otillräckeligheten deraf, ångrade då en sönförsvagat dem båda, och sökte å nyo förena arannan. Det var ej mera tid. Det fordraåk, lika älskadt af dem båda, att stifta förtt sådant fans ej mer. Deras modersmål, och dess värdiga Dotter voro glömde och förn vild, fattig, barbarisk afföda, den de aflat kan, hade intagit deras rum. Med hundrade

styckade och blandade folkslag uppkommo hundradeta
olika tungomål, som mera liknade vilda djurs läten
menniskors tal. Europas Nationer, evigt sysselsatte a
förstöra hvarandra, eller trånande under friden i lätt
och uselhet, utan ljus och seder, utan konster och slö
der, utan smak och nöjen, ägde länge i sin röst föga a
dra böjelser än dem de behöfde att uttrycka sin grymh
och tillkännage behofvet. Och ehuru Skaldekonsten all
sedan under seklers förlopp ständigt arbetat att od
dessa språk, i samma mon som Vetenskaperne dem ri
tat; ehuru den sökt att med en ny och till deras lyn
bättre lämpelig versart bryta och mildra deras medföd
hårdhet; har dock ej kunnat ske, att något bland de
alla ännu hunnit förvärfva den ljuflighet i klangen, d
ledighet i loppet, den rikedom i böjelser, som gjor
Poesien i de gamla språken snart sagdt till en articul
rad melodi, och således till Musikens mest naturliga o
mägtiga uttryck. Men oaktadt ej mer något lika ful
komligen musicaliskt språk finnes, äga dock häruti
moderna språken mer eller mindre företräde för hvara
nan, och vinna åtminstone i vissa ämnen, under Ska
dens hand, det välljudande skick, som sjelfmant påkall
Musikens biträde, och utgör hvad vi kalla Lyrisk Poe

Men huru, M. B.? Monne väl är nödigt att f
Er bevisa den nära slägtskap som Skaldekonsten och M
siken med hvarannan äga? och att de än i dag gå m
nöje att förenas? och att vår aflednе Broder, då han i
kat den förra, äfven älskat den sednare? Mon för E
som sjelfve upprest dem här ett gemensamt Tempel, s
dyrken dem här vid ett och samma altare? För E
hvars omsorg Svenska språket till så ansenlig del har
tacka för den ans, som gjort det snart sagdt till det me
harmoniska bland alla Europeiska lefvande språk? F
Er som ären öfvertygade att rätta Lyriska vers, sådan
som de bästa i Wellanders Opera, ej kunna författas
tan en viss smak i Musiken, och böra liksom dessa v

slotta läsningen tyckas, som hade de snarare flutit ifrån sångarens röst, än Författarens penna? — Nej, M. Br., I känner allt detta; och jag ämnar ej inför Er berömma Wellander såsom älskare af Musiken, en förmögenhet genensam med alla väl organiserade; ej heller för en medelmåttig kännedom deraf, nödvändig egenskap för hvarje Lyrisk Poet; men derföre att han sjelf var ett stöd för hennes magt och en Präst i hennes helgedom; derföre att han sjelf med en skickelig hand gaf nytt lif och behag åt en af hennes vackraste passiva organer. — Hvad höjd af fullkomlighet! Detta döda verktyg, stumt i sin natur, eller illa gnisslande under olärda finger, huru vinner det en röst? och en röst som vi begripa? och en röst som tränger sig ned i djupet af vårt hjerta? än skakar det våldsamt med stridiga passioner, eldar, retar, smärtar, förskräcker; än flyter balsamisk öfver alla dess sår, läker plågans sår, stillar begärens storm, bortager känslan af de grymmaste olyckor, smälter vårt öga i ljufva tårar, och i tillfredsställsen med oss sjelfva ger åt vår varelse det nya lif, den förklarade dag, som brytes tillbaka på allt hvad oss omger, våra likar och naturen? — Sådan är konsten hos en snillerik Artist, hvilken ej mechanisk tvingar ett tomt ljud ur den slagna strängen; men lik med Wellander gjuter sin själ och sitt hjerta i dess toner. Ja, M. B., vi kunna påstå utan motsägelse, att Wellander varit bland så kallade Amatörer en af de skickligaste vårt Land nånsin ägt. Men samma character som röjde sig i hans Poemer, herrskade ock i hans spelsätt. Allt var behag, ömhet och lenn känsla.

Från denna talang, också då den äges i sin yppersta höjd: att öfverföra och uttrycka en Compositörs tankar, är afståndet ännu långt till förmågan att sjelf vara det; samma afstånd som emellan Declamatören och dramatiske Författaren. Detta glas, som mottager och åter-

kastar strålarne, äger ej hos sig förmågan att sjel
dem. Många Artister hafva villat sig härpå, tagit
nets förråd för en rik uppfinningsgåfva, teckenes k
dom för djup insigt, örats råd för harmoniske gr
mycket buller för styrka, mycken svårhet för kon
trodt sig skapa en ny musik, då de sammanflickat
ser och omblandat noter. Häraf kommer detta sto
råd af Musicaliska arbeten, som utan caracter, u
gen physionomie, visa sig dels som copior af hvar
dels som foster af händelsens lottkast. Wellande
så ofta rönt sanningen häraf, så ofta blifvit lö
ledsnad eller harm för en ypperlig execution af o
verk, att långt ifrån, som andre uppmuntrad af
rika efterdömen till en lika tilltagsenhet, bragt
tvärtom att obilligt misstro sin verkeliga skick
Ty af de få försök han i denna del oss lemnat, o
ka vi alltid med nytt nöje höra, öfvertygas vi att
både snille att sjelf skapa, och de grundeliga i
som konsten fordrar; och att endast brist på tid o
nekat honom rummet bland Musicaliske Författare

En ny förtjenst, som vi funnit hos vår K
kräfver ännu ett nytt beröm. Icke nog att han sje
ligen offrat på Konsternes altare; han var ock d
den säkraste Domare om värdet af andras offer. Des
egenskaper, dem man ofta förblandar, finnas do
samman mera sällan än man tror. Det är möjligt
ra kännare, utan att vara idkare. Jag säger ick
för att stärka deras högmod, som tro ett allmän
en medelmåttig läsning, ett nödtvungit bifall, en
ton och en lista konstord göra nog härtill; de, s
ord, som på bristen af talanger stödja rättighe
dömma dem. Tvärtom begäres hos hvarje rätte
kännare samma snille, samma kraft att älstra,
smak att urskilja, som hos den verkeliga Förfa
och efter sakernes natur bör den bästa Artiste
skickligaste kännare. Dock är han det ej alltid.

...lsynta egenskaper fordras ännu härtill: att vara ...n afund till dem som odla samma konst; och fri ... ...dom mot olika odlingssätt. J veten det, Bröder: ... är vidden af hvarje konst, sådan inskränkninge... ...nniskors förmåga, att sällan hinner den bästa A... ...nomlöpa mer än en af dess otalige vägar. Der hi... ...n målet; der vinner han beröm. Men okunnig om ... ...rige, anser han dem alla såsom ledande till förvil... , eller fruktlöse för äran. Så kommer föraktet att ... svagheten. Så ömkar sig Odisten öfver Fabelskri... ...ns enfald; så ler Satiren åt Odsångarne flygt; så ... ...ramatisterna i krig mot hvarandra, den Comiske ... Lyriske, den Tragiske mot dem båda; så äge... ...lott undran för det höga, en annan blott löje för ... ...vicka, och ännu en annan blott tårar för det öm... ...tor är den hvars röst, mägtig alla toner, böjlig till ... ...mnen, stiger och sjunker, leker och förkrossar, än ... ...ande i basunen, än suckande genom flöjten. Men l... ...ig äfven den, som äger en ton, och gör rätt åt de öfr...

Denna oinskränkta smak, denna allmänneliga ... ...la, detta oväldiga omdöme äro således de egenska... ...som endast utgöra en kännare af rätt halt. En så ... ...fördömmer intet slag och intet sätt. Han mäter ej ... ...arbete efter tidens längd, eller rummets afstånd, e... ...Auctorns namn, eller personens lycka, eller någon an... ...måttstock än dess egit värde. Tjugu seklers ålder d... ...ej för hans öga de Gamlas fel, och det som är ett ... ...sterstycke anser han för sådant, fast ock alstradt i ... ...i Rom eller Stockholm. Sträng i granskningen mot sj... ...va de döda, frikostig i berömmet mot sjelfva de lefv... ...de, mot medtäflare och landsmän, fordrar han af kons... ...att vara Konstnärens ledare, men ej dess tyran. ... ...vet att reglorne äro gifne af snillet, och att aldrig s... ...let kan gifvas af reglorne. Han förstår att i sma... ...känna det säkra från det vacklande, det allmänna f... ...det locala, det oföränderliga från det tillfälliga. ...

träde för hvarannan, och vet att förkasta hvi
är odugligt.

Sådan kännare var Wellander i tvänne
och svåraste Konster. Mera lindrig i grans
vanligt är, emedan han heldre önskade kun
fördömma, och emedan en fin känsla ofta uppt
heter der andre blott se fel, ägde han här
största skicklighet att dömma öfver unga Skal
Han öfversåg hos snillet begynnarens svaghet
qvickhet, oredigt omdöme, alla dessa själens
ster, dessa fel som ej rättas, emedan de ej
emedan de tro sig vara snille; dem fördömde
nåd. Och som han förelyste Eder smak vid v
tens pröfning, så ledde han ock Er urskiljni
sicaliska verks val. Här, som i Skaldekonst
hängare af någon Sect, ej slaf af någon mästa
nist som *Glyckist*, älskare af *Hayden* såsom
Corelli, lärde han Er att gilla blott det goda af h
men ock att alltid förkasta den fladdrande mus
tet är kropp och allt är prydnader; den tom

le införlifvade i hans förtjenster mot Vitterheten? Den, . B., som bidrager till Skaldekonstens och Musikens å-, hvad gör han väl annat än bidrager till Ert bästa, st vore han ock en främling i ert Samfund? Men hvad m fördubblar Eder taeksamhet mot en Medbroder; hvad m egenteligen gjort att Wellander tillhört Er, är att n han hälst och oftast skänkt sina arbeten åt Edra mlingar, sin stämma åt Edra samljud, sitt råd åt Edra verläggningar, och således hälst delat med Er sin he- r och sina nöjen. Den visa fördelning af Ert Samhäl-, som fördubblar Eder täflan, då den skiljer Edra gö- mål, är ett verk af hans hand. — Till äfventyrs är jag k den, som säkrast kan intyga huru ömt han Er älskat till slutet af sin lefnad. Tvänne dagar för hans död lkades jag den säng, från hvilken han ej uppstod. Der t rof för sjukdomen, ett lofvadt rof åt döden, skild in all öfrig jordisk omsorg, hvad lifvade än en gång ns försvagade röst? hvad kallade än en blick på det ende lifvet? Det var nöjet att tala om Edra vittra ningar, om medlen till Ert bestånd, om nya medel till ' ära; och den sista tryckning jag mottog af hans hand, r en helsning till Er. Fordren J ett vittne? Välan! ; äger det: icke närvarande för våra ögon, icke med- n af vårt Samfund, men tillhörigt oss genom sorgen. n dygdiga person vid hvilken han fäst sitt hjerta och i lycka, denna hälft af honom sjelf, denna värdiga ska, som han sjelf var värdig, hon som hörde vårt ntal med en art af förundran, som vågade, bedragen, se det för ett tecken af lofvad räddning; henne åbe- arjag till bestyrkande af mitt tal. Och Dig! som mot- git hennes tårar i ditt faderliga sköte, dig som sjelf gråter en Son i din Dotters Maka, dig hvars darrande nd ej i dag har styrka att anföra de lutor som klaga ng han vård! — dig kallar jag, om det fordras, att mbära hennes vittnesbörd.

Ett bruk har varit från åldrig tid att på den afled- *grafvård fästa* ett drag af hans yttre bild. Detta å-

intet hadder i hans uppsyn och hans umgang
manlighet, värdighet, renhet. Hans vanliges
och mörka blick stängde hans själ för dåre
garn; men klarnade mild i de Wisas sällsk
Vänners lag, vid en Makas famntag, vid en
joller, och blottade då hvarje veck af hans h

Allt är sagdt, Mine Bröder; och jag
ej att hafva vunnit Edert bifall, men att fö
nägenhet. Jag gläds, att då jag talat för A
har jag endast blifvit hörd i Vänskapens Ter
len då icke dömma mig efter vidden af eder
men efter bristen af min förmåga och grän
föresats. Denna föresats var, ej att uppfyl
med en rörande klagan, ej att tjusa Eder s
målningar, ej att uppväcka sorgen i en bl
komst; men att med skäl och sanning öfver
det af vår Broders förtjenster, att visa h
till en långlig saknad, att utmärka af han
endast de fjät som han gått till heder, att t
väsen endast de drag som skilde honom från
na klanderlösa honen, att framhalla i Ert

Kungörelse.

Om Sällskapet *Pro Sensu Communi.* *)

I en tid, då Vetenskaper, Konster och Vitterhet ej allenast allmänneligen uppmuntras från Thronen, ej allemast offenteligen idkas och läras vid Rikets Academier, utan ock till sina delar, nästan hvar och en för sig vårdas och odlas af något särskildt Samfund; då snart sagdt de fleste store Salar i Hufvudstaden dagligen upptagas af dylike Samfund, vare sig under namn af *Academier*, eller *Sällskaper*, eller *Societeter*, eller *Orden*, eller *Gillan*, eller hvad de ock må kallas; hvilken skulle väl tro att ännu ett saknas? Det är *Samfundet pro Sensu Communi*, *Sällskapet sundt Förnuft*, *L'Academie du bon Sens*. Icke derföre, att alla de öfrige genom sjelfva sin inrättning äro stridande deremot, men emedan de ofta förakta dess lagar, emedan de ännu oftare ej erkänna dem för de förnäma, men ingendera egentligen har dess dyrkan till sitt föremål. I sanning, då man finner af en daglig erfarenhet, huru allt sprungit öfver till ytterlighet och förvirring; inbildning och känsla ryckt tyglarne af förnuftet; smillet förvandlat sig till ursinnighet och fallan-

*) *Detta skämtsamma företagande hade alfvarsamma föremål. Tiden visste det, och hvad nytta Sällskapet* Pro S. C. *gjort det Allmänna. En utförlig berättelse derom hör ej hit. Den bör utgöra ett vigtigt och interressant Capitel så väl i den Allmänna som Litteraira Historien af vår tid. — För öfrigt troddes nog allmänt, att Sällskapet bestod af ett stort antal Ledamöter — som i sjelfva verket icke stego till mer än 2.*

Utgifv. Anmärkn.

despot, styrkan till raseri, djuphet till oreda; då smaken blifvit ansedd för medelmåttans betänkligheter, ordning för svaghet, reglor för gräl; det högsta sköna hvad icke kännes; det högsta sanna hvad ej begripes; rön och försök gifvit vika för systemer; systemer för gissningar, gissningar för drömmar; vantron stigit ned ända till finighet, och tron gått in i Vetenskaperne; fördomar flyttat från sederna, dem de gagnat, till physiken der de förvilla; än det obegripliga blifvit ansedt för omöjligt, än det omöjliga för blott obegripligt; med ett ord, då det tyckes som det goda förnuftet vore hardt när att förvisas både ur den vittra och lärda verlden, både ur Konsternes och Vetenskapernes rike: huru nyttigt, huru nödvändigt vore då ej ett Samfund, som med all den frimodighet sanningen kräfver, men med all den aktning man är personer skyldig, förenade sig att hämnas Förnuftets ära, att upprätta dess magt, tvinga dess affällingar till blygd och sansning, och återföra menniskan till den grän af rätt och sant, utom hvilken allt är förvillelse eller förnedring.

Sådan är i korthet afsigten med det Samfund, som nyligen blifvit stiftadt under namn af *Sällskapet pro Bono Communi*. Det tillhör dess arbeten, att närmare upplysa dess ändamål; tiden, att uppenbart visa dess nytta. En gör mycket för det Allmänna, men mindre än han lofvat, och får ej annat än förebråelser; en annan gör litet, men mer än han förbundit sig, och belönas med tack och heder. Vi vilje spara oss från det förra, för att hoppas det sednare.

Sällskapets Ledamöter fördelas i *synliga* och *osynliga*, närvarande i hufvudstaden och kringspridde i hela Riket. Bådas antal är oinskränkt. Hvar och en Medborgare af upplyst förnuft och dygdigt uppförande, följder af hvar andra, är säker att höra till den senare *classen*, och kan, när han sig anmäler och dessa egen-

ıper bestyrker, blifva upptagen i den förra. Det är så-
les med skäl som detta Sällskap kunde antaga titel af
tholskt, om ej ordet längesedan blifvit förvändt till sin
ning. All tro är Secl; förnuftet ensamt en allmänne-
lära.

Oaktadt det ej finnes, bland alla menskliga före-
il, något enda som ej lyder under förnuftets domstol,
tväl som i hvar och en Stat den lagstiftande Magten,
t vill säga den allmänna viljan, upprättat en viss sty-
lse och påbudit en viss dyrkan; åligger hvarje god och
rnuftig Medborgare att vörda dessa band. *Sällskapet
o Sensu Communi* får derföre en gång för alla offen-
ligen förklara, att i allt hvad som angår det egente-
ga af vår Religion och Regements-författning, antager
t för alltid en obrottslig tystnad.

Sällskapets stora Högtidsdag infaller årligen d. 29
ıgusti, då åminnelsen firas af den förnuftigaste man,
m jorden burit, Engelsmannen *Johan Locke*, hvilken
mma dag för 154 år sedan föddes. På denna dagen af-
ımmas de Prisskrifter som inkommit i de af Sällskapet
satte täflingsämnen. Desse ämnen blifva för i år i
ɔesien en Satir af innehåll: *Man äger ej snille för det
an är galen;* och i Prosan: Öfversättning af *Första Bo-
n* af *Recherches sur la Verité* af *Le Pere Mallebranche.*
äflings-skrifterne insändas inom d. 1 Augusti ingångne
, ställde till Sällskapet *Pro Sensu Communi,* och af-
mnade till Utgifvaren af *Stockholms-Posten.* Och som
illskapet ej äger hvarken Guld eller Silfver, kommer
riset att bestå blott i det bifall som skrifterne vinna,
h som bevises derigenom, att de befordras till Trys-
ıt; den poetiska i *Stockholms Posten*, den prosaiska
rskildt. Stora priset och Accessit åtskiljas genom ett
rr eller sednare i Tryckningstiden. Skaldestycket bör
gerna vara längre än att det kan tryckas på 4 sider
4:to.

Auctor som felar mot ett enda af dessa tre, ar
vettig, och hans skrift kan ej gillas, ännu mi
löning.

Egentligen vill man nämna, i afseende p
ämne som i år blifvit utsatt, att lika så myck
pet värderar ett glättig och qviekt skämt, lika
och ännu mer, hatar det den plumpa pch
satiren.

Sällskapets Symbolum är denna *Horatii* v
bendi recte Sapere est et principium et fons.

Som denna Inrättning icke är någon Or
ett Sällskap och ett Sällskap af förnuftige mä
nes der ej, hvarken ceremonier eller hemligh
fundne, de förre i brist af förnuft, de sedna
villa det.

Af alla sätt att utforska sanningen, har
att offenteligen anställde Disputations-Acter

Officianter nämnde. Ingen Respondens, som alltid är b
rättigad att ha rätt; ingen Opponens skyldig att af hö
dighet säga *concede;* ingen Præses med myndighet att b
falla tystnad. Hvar och en kan enär han behagar, i
sända sina vederläggningar, eller anmärkningar, hvill
genast skola blifva införde i detta Dagblad. *Samfund*
pro Sensu Communi, lika villigt att emottaga upplysni
gar, som att gifva dem, erkänner ej mer än en Domar
Förnuftet; söker ej mer än en ära: *Sanningens.*

Till ett försök har Sällskapet vid sistledne sa
mankomst beslutit att till allmän ventilation utgif
följande

Theser:

1.

Två gånger två är fyra.

2.

Man må säga hvad man vill, är en förvillad hjer
och ett förderfvadt hjerta i den närmaste förening. I
Illuminat är i sjelfva sin natur en slak menniska, ell
ämne att blifva det.

3.

Hvad smaken är för Auctorn, är samvetet för Me
borgarn. Den förra, förnuftet som granskar hvad m
bör säga; det sednare, förnuftet som dömmer hvad m
bör göra.

4.

Hvad är *Vicheten?* En jämnvigt mellan själens fö
mögenheter: känsla, bildning och urskillning. *Snille*
Samma jämnvigt med en högre grad af verkning. *Vette*
en undervigt af känsla och inbildning. Dårskapen

Talangerne, en öfvervigt af de samma; endast å af mer och mindre. — Häraf följer som Corollarium en narr kan äga Talanger, men aldrig sannt Snill

5.

Den ålder hvari vi lefve, torde blifva en g tillkommande slägter. Aldrig såg man sanninge sprida en mera allmän och renare dag; aldrig lät vidskepelse, fördomar och villor sänka mennisk djupare förnedring.

6.

Medelålderns barbari var vida vägnar ej så icke heller så farligt, som det hvaraf vi nu hota var ett foster af okunnigheten, och skulle försvin henne. Man sof då och drömde; nu rasar man Man yrade då af mattighet, nu af blodfullhet och f

7.

För 7 sekler tillbaka trodde man allt hvad begrep, emedan man ingen ting visste: nu vet ma het som man ej begriper, och derför tror man allt

8.

Att tro en sak är för de fleste menniskor de ma, som att ej tänka derpå.

9.

Det är mycket i naturen som man ej förstå lig undflyckt af de lättrogne. Men man svarar saken. Man bör säga: Det är mycket i naturen helt och hållet orimligt; mycket möjligt, som ä ligt; många naturliga saker som äro alldeles onat — Annat är att en sak öfvergår min fattningsgåfv *annat* att den strider mot det allmänna förnuftet;

ien är delbar i oändelighet, och annat att en re än det hela.

10.

n ting kan vara löjligare än att se en hop folk ıruta på vantron; som vilja utstaka en medel- ı vidskeppelsen och förnuftet, som vilja utmär- ı af ett lagom i ursinnighet; och som inbilla loke med mindre grader vanvett. Ser man då är sannt eller falskt, möjligt eller omöjligt; ej fins något mer eller mindre, några storhe- ta mäta sig. Af alla saker som strida mot för- r man tro allt eller intet. Det är alldeles icke att 2 gånger 2 är 1000, än att 2 gånger 2 är en och samma kropp kan på en och samma tid il vara här och i China, som här och i Telge.

11.

förargar oss när vi höre att så myeket klokt igt folk endast nöja sig med att skratta åt den gd af bedragande narrar som öfverflöda i vårt *Guldmakare, Swedenborgianer, Mesmerianer, lister, Andarsframkallare, Skattsökare, Numare, Universaldroppmakare, etc. etc. etc.* Oss dessa upptåg passera allt skämt, och borde följd deraf. Må dessa narrar tro för sig hvad , men så snart de försöka att utbreda satser ra menniskoslägtet, som fördärfva sjelfva käl- llmänna förnuftet, då synes oss att tid vore varsammare beifrande.

12.

om Regeringen, sysselsatt med högre omsor- ver sig möda att kasta ögat på dessa dårska- kommer dock till, att hvar och en braf karl ej sig rätt? Ty att säga en upp i synen: "Jag

skall gifva er uppenbarelser, jag skall visa er i hvad ni vaken ej kunnat upptäcka, ni skall se in in uti andra, finna edra och deras sjukdomar, s temedlen derföre, spå tillkommande ting;" hvad annat än att säga: "Min Herre ni är en narr, e hufvud, som skall låta inbilla er allt hvad jag beh Jag frågar, hvad man i allmänhet plägar svara på tilltal?

13.

Hvad är det som gör bedragande Charlat sämre classen? Egennytta och penningelystnad. bättre verlden? begäret till ett namn och det va nöts ynnest. Oftast är misteren af föregifne ku endast lånad till pretext för misteren af ett renden Det lilla ordet, som Horatius gauska naift nämne orsaken till så många blodiga krig: *Ett fuit ant nam e... teterrima belli Caussa*, har ock varit de flesta miraculösa syner och curer.

14.

Hur skall man förklara, att på en och sam den högsta philosophie och de ytterligaste dårska herrska Europen? Se här, huru vi fatta det. D som det menskliga Sinnets förmögenheter hafva i flutne sekler fått en allmän stöt till uppväckelse veckling; denna stöt har verkat med lika kraft i m directioner, allt efter den vändning till rätt eller som naturen gifvit åt särskilde individuer. Häraf att då väldanade själar skulle lyfta sig upp till grad af ljus, skulle de vanlytte likaså rasa fr högsta galenskap.

15.

Half kunskap är farligare än okunnighet, sky värre än mörker. Den blinde vet att han ej se *lemnar* sig åt en ledare. Den skumögde går djerf

n tror sig stiga på fast grund, då han klifver sig ned mutsen.

16.

Det är ej blott om Poesien, men hvarje kunskap hälst, som bör sägas med Popo: *drick djupt eller aka ej.*

17.

Ju heligare Person, dess större är brottet att vilja föda sig med dess namn, utan att äga dess förtjenst. n förhatligaste Charlatan af alla Charlataner, är den n charlataniserar med ära och dygd.

18.

Hopen söker äreställen: Snillet, Dygden, Philosoen ära. *Höga Gudinna*, sägen den Vise, *upptag mig tin vänskap, att jag må dela din dyrkan! — Milda ottning*, ropar Dåren, *pådräd mig ditt livrée, att jag i lysa för hopens ögon!*

19.

Ordens-Ceremonier voro fordom ett medel att dölja nskaper som derunder förborgades, nu att gifva miss ka om kunskaper som ej ägas.

20.

Nämn oss en stor Ordens-Varm, som ej varit en li- n menniska.

Philosophen på Landsväge

eller

Fria Tankar i Litteratur, Philosophie
Moral, *sedan* d. 11 Julii 1792, und
Resa åt Södra Sverige.

Anmälan.

Alla de, som färdas en och samma väg, se nödv
vis samma föremål. Men af tusende sådane skall
ventyrs ej en enda, på tusen mils väg, haft en en
ka precist den samma, som någon af de öfrige r
drade nittienie. I stället att derföre, som så mår
dra gjort, beskrifva hvad jag sett, och min Kusk
sett, och alla efterkommande Resande med deras
skola se, emellan Stockholm och Ystad; har de
mig in, att för Samtid och efterverld uppenbar
jag tänkt, och hvad efter all sannolikhet ingen
tänkt på dessa 70 mils väg. — "Men (torde några
ske Läsare säga), hvad hindrar att dessa Tankar
lika så väl blifvit tänkte i er kammare? Ni skul
med hafva bespart edra skjutspenningar: ingen f
icke *då*, edert lärda verk blifvit skattadt hvad de
stat, och" - - — Jag förstår, M, Herrar: compli
är god och jag värderar ett gladt stickord så h
föraktar ett argt och plumt ovett, *Ett godt skäm
ger Saadi, är svårare att finna, än tjugu stora*

här är ej frågan om hvad möjeligen kunnat
hvad verkeligen händt. Jag har ej rest för-
nen jag har ej kunnat alldeles hindra mig i-
ka medan jag rest. Emellertid, och för att
itet skryt man bör finna i denna försäkran,
ika mine Läsares Critiska ära mod min egen
så antagom en distinction. Det finnes tvänne
., liksom tvenne slags rörelse: en *activ*, och
len förra en egen kraft, den sednare ett öf-
; den ena en förtjenst, tillhörig Snillet; den
ödvändighet för hvar menniska med Sinnen.
jag sjelf, att man hänför mina Tankar till
, såsom blotta intryck, perceptioner apper-
hvad man behagar kalla dem. Andre äro ock
;c, vid den ständiga skuffning en åkande Själ
a af rörelsen, bullret och evigt växlande ob-
att nu mera icke må lemnas minsta rum till
det oftanämde Reflexioner ju sanfärdeligen,
r, blifvit födde på stora landsvägen, af de
t omfarit; så har jag med några ord framför
a tecknat bilden hvaraf hon väcktes, jämte
ansitionerne. De som någon gång gifvit akt,
trolig hastighet, äfven och under hvilan och
a Studerkammare, tusen mellan-idéer, alla
aandra, sammanbinda tvänne sinsemellan till
allsintet beslägtade begrepp, lära mindre för-
vid rullande hjul, på en ojämn väg, backe
ke ner, själen gjort mer än vanligen stora
i om således förhållandet mellan moder-idéen
amställda afkomling, här ännu mindre än van-
s. . . . Men jag åruade endast med två ord *An-*
illa försök, och redan är jag ett godt stycke
t göra ett *Företal*: så outsägeligen kärt, och
en rikt är det lilla ämnet: *Jag*, för hvar och
och sanningen att säga, så äro vi deruti Au-
; hvar; ty i hvilken Församling, stor eller
anstämma, Riksmöte, Orden, The-Conseil,

Divan, National-Assemblée? . . . Apropos af *Nati*
Assemblée: A l'ordre! hörs Läsaren ropa — Jag lyd
och skyndar att i Stockholms-Posten framställa
mina Dagsresor till prof. Vore denna nog lycklig
kunna behaga den vördnadsvärda Allmänheten, h
ej kan slå felt, så vida vi Auctorer (*Se Kallun*
Krönika) med *Allmänhet* förstå *Sju eller Otta god*
ner —, så skola de öfrige oförd röjeligen följa. Hva
len angår, så i fall der ej finnes den glans, den tä
de fina behag, med ett ord: den *goda Ton*, som är
genlig för Hufvudstadens Scribenter; då besinne m
dast, att jag ej haft den lyckan att författa som
en Siden-Soffa, vid ett Mahogene-Bord, i ett välst
ljust, parfumeradt rum, och vid hemkomsten frå
ren, eller Börs-Assemblée, eller en vacken Ac
Toilette, eller Svenska Academiens Sammankom
men att jag tecknat mina tankar i Hällstugor, p
bänkar, med Gästgifvarepennor. Äfven anhålles ti
att om en mjältsjuk Läsare skulle finna här och
gon glättig tanke (det Gud gifve!), han derför e
må fördömma den såsom falsk eller dåraktig. D
nämligen, en nog allmän och lika felaktig tro ho
kare Landsmän, att ett arbetes grundlighet bör l
genom dess ledsamhet; och att en Auctor som le
nödvändigt orätt. Tvärtom törs jag påstå, att F
och Sanning äro naturligen glädjens vänner, att d
tiga roligt, är dubbelt nyttigt; och att graviteten i
ter så väl som i uppsyn, i gång och åtbörd, är n
ofta en masque för tomt hufvud. Det most gravi
djur på jorden är, som man vet Oxen: men hvad
ni om hans grundlighet?

Fjerde Dagsresan.

(*Backarne.*)

En Auctors rykte är som ett tungt lass i en *stört brant*: ingen punkt för hvila; ett steg i hvar

upp, eller tillbaka. — Fatta med, unge Man! i hinner du höjden. — Du har hunnit den . . . och

(*Bönder, Skjutshästar — Kung och Folk.*)

Lyckligt, och tre gånger lyckligt det Land, hvars gar älska sitt Folk till den höjd, som Svenska Bonna Hästar! — Nationer, begären ej *Epiteter* till ter! Begären ej att anses för likar af dem eder i förgudat! Önsken dem endast af Himlen nåd, att tta denna sanning: *Död häst drar ej kärra: utkörd irar ej fram.*

(*Kuskar.*)

O Kuskar! när skolen J en gång finna, att Piskan pad för Hästens skull, icke Hästen för Piskans.

(*Bondhästar; Kungshästar; Stallstat; Höga Tjenster.*)

Huru många förnäma hafva ej att tacka Fånaden n höghet? och hvad gräslig mängd mindre af stora r i verlden, om den gode Guden i tillåtit Hästar undar födas!

(*Åker; ojämn växt — Snillen.*)

En god Åker är ej den, der tre, fyra strån gifva kornet; men der hela skörden ger 10: så är icke helt förträffligt Verk, hvar man finner här och der en le rad, men der allt är jämn styrka.

(*Åkerbruk. — Regeringssätt.*)

Det händer någon gång att en förträffligt god Åker, illa häfdad, ger tämligt god skörd. Det är äfven att den bästa odling icke alltid segrar på en vild s motstånd. Men om någon deraf ville göra den te, att det ej gör till saken huru illa en Åker häf-

des, allenast jorden är god; och så tvärtom; hvem skulle ej se att en dylik raisonneur vore en Narr, eller en Skälm? — Nu är denna slutsats precist den samma, som göres af vissa Despotismens försvarare: "Alla Regeringssätt äro goda, der Folket äger dygd: en förderfvad Nation är alltid olycklig, fast med den bästa Regeringsform; derför, så godt att hon äger den sämsta, att hon äger allsingen, att hon lemnar sig blindt åt en eds nycker." — En klok, ärlig man skall dömma tvärtom: "Det är icke ett Samhälle af Socrater, skall han säga, som behöfver regeras. Men derföre att denna jord är så elak, begär hon odling: och derföre att denna Nation är så förderfvad, så låg, så okunnig, så oenig, så afvensjuk, så egennyttig, så utan all känsla för allmänt väl, just derföre är det, hon tarfvar att styras efter de bästa Regeringslagar, dem en elak Regent väl någon gång trotsar, men utom hvilka den elake blifver värre, och den gode ej länge är det. Klippan, Öknen, Moras hafva blifvit till Åkrar; och aldrig ännu var ett Folk förnedradt, som ej kunde hjelpas, så länge det icke sagt sig äfven *Rättigheten* der."

(*Nattqvarter; Tingsbyggning; Domstol.*)

Fordom svarade Konungarne endast under Gud. Sednare tider hafva stiftat en Underrätt, i mindre fruktad, och mer snar att dömma: det är *månhetens* Domstol i ett upplyst Land —

Men der Upplysning ej finnes, der finnes och in *Allmänhet:* der fins blott en *Pöbel* sem *åker* i Vagn, en annan som går till fots; en som sofver på iderdun och en som sofver på halm.

(*Farlig väg; Mörker; Säkerhet.*)

Att tro, är det samma för de flesta menniskor; som *att ej tänka derpå.* De göra med sin Religion, som man gör med sin Mätress: man fruktar en undersökning; man *blundar*, och är lycklig.

(*Dårhuset i W—*)

Konungarne bruk uti fordna tider, att löna en Na
and sine Hofmän, skulle tyckas bevisa att de öfri
ke voro det. —

Om Dårhushjon påfunnit en Religion, hade förs
undsattsen sannolikt blifvit — att förkasta Förnufte
n Tjufvar och Skälmar: — att neka dygdens moralisl
ärde. —

Då är ett Folk kommit till den lägsta förnedring
ett och Seder, när blott behöfves att ha sundt förnuf
ör att vara ett *Snille;* och att ej hafva stulit på allmi
andsväg, för att heta en *ärlig Man.*

(*Askan af J—*)

Som det är onekligt, att aldrig Eldsvådor uppkor
it utan af eld, ej heller Trätor om man ej talt, ej he
er Slagsmål om man ej ägt sina händers fria bruk;
kulle och följa lika klart för vissa djupsinniga hufvu
att förening och säkerhet säkrast vinnes hos ett Folk g
nom följande trenne medel: *Mörker, Tystnad och Boj*

(*Regementsmötet i — — —*)

En vis Politik vore den af en Regent, som sa
till sig sjelf: "Under det mina Grannar inbördes täfla,
uppsätta Arméer som de ej kunna besolda; skall jag
nom en god hushållning blott sätta mig i stånd, att
solda Arméer, som jag ej behöfver uppsätta."

(*Galgbacken vid - - -*)

Den tid har kommit, då menniskors blod börjat ans
af något värde. Dödsstraffen blifva allt mer och mer sä
synte; och några Regenter hafva gått så långt i mildh
att de alldeles sökt afskaffa dem. Då de ryst vid
spilla missdådares blod, hafva de bevist för Europa,
det ej måste varit utan ömmaste känslor af mensklig

och nåd, som de bortkastat millioner oskyldiges liv … som stoft på slagtningsfälten. —

Andra Dagsresan.

(Taskspelarn: Bondhopen.)

Att göra lycka i verlden, fordras endast att … veta taga sin tid. Hade *Cagliostro* förstått att låta … födas tvåtusen år förr, hos en okunnig Nation; så … kan nu kunnat vara *Gud*, i stället för *Charlatan*.

(Trägården.)

Vitterhet och *Upplysning* äro alster af samma … det är *Blomman* och Frukten. En systematisk … bör förbjuda all Snilleöfning; vore det också ej … än Charader och Anagrammer.

(Häradstinget i —)

En *Enthusiast* har alltid stöd af en Part: en … *dig Domare* gör sig alla till ovänner. Man älskar … dre att lastas i allt, än att berömmas med inskränkning. Det förra kan uttydas som följd af fiendskap, och … dermed sin vigt; det sednare deremot har allt utseende … af rättvisa. Gör rätt åt alla; och du skall njuta den … ingen.

(Herrn och Drängarne.)

Det är ett lika gammalt bruk, att säga om Hofmän allt det onda *man vill*, som att säga om Konungarne allt det goda *man måste*. Men medger man ej allmänt, att Hofvet skapas af Monarken, och Monarken af sitt Hof? — Eller skulle endast här den gamla regeln ha et undantag: *Dis-moi qui tu hantes, et je dirai qui tu es.*

(Den kräfstinne Köpmannen.)

Välsignom Naturens välgörande hand, som skänkt människorne *högmodet* i omvändt förhållande mot *förståndet*.

(Fjärilen — Känslighet; Svaghet — Snille.)

Känna *hastigt;* och känna *djupt:* se der hela grunden till Skaldens, Oratorns, Artistens Snille. Undra före ej, om de lättare såras än vanlige menniskor. En knappnålsstyng, som genombårar Fjäriln, hinner ej än genom Björnens hud.

(Hästar; Hästmenniskor — Ärlighet; Plumhet.)

Ära och Dygd i fordna dagar voro ofta förente med ärlighet i omgänget: största artighet och belefvenhet är våra tider lika ofta en masque för det nedrigaste tänkätt. Deraf trodde man någon gång, med en vanligt falsk slutkonst, att en belefvad man var nödvändigt en falsk menniska; men en högbröstad ställning, en påsittande hatt, en uppsyn som för att stångas, ett tal som för att bitas, en gång som för att trampa, voro säkra vis af Ärlighet, Dygd, gammal Göthisk Heder.

(Favorit-Hästar — Nero — Borgmästare)

Det är en stor skilnad mellan *Gunstlingar* och *Vänner*. Man vill *högaktas* af en Vän: blindt tjenas af en Gunstling. Favoriter väljas då hälst bland dem man föraktar, och inför hvilka man ej behöfver rodna för sina svagheter. Häraf förklaras hvad någon gång händt, att en konung af mycket Snille valt gemenligen till Gunstlingar de dummaste vid sitt Hof. Då Nero i nåder befordrade sin Häst till Borgmästare i Rom, var det icke en Vän utan en Favorit som han upphöjde.

(Hat och Kärlek på Landsbygden.)

Alla naturliga passioner hade i barbariets tidehvarf större energie. De äro i sednare tid dels qväfda ge-

nom tusende band af Religion, Lagar, Seder, Anstä-
het; dels *försvagade* till sin styrka som delts på
(ty det synes som Känslan, ej mindre än Snillet,
ägde en viss gifven fond att använda). I aflägsna
orter, och bland ringare folk kan man ännu finna
i *faran*, och en Fiende *intill döden*; men i Hufvud-
dens ypperst belefvade verld har man ingen att *slåss* för
och ingen att *slåss med*. Man tjenar der utan
och förtrycker utan hat.

(*Utsökning; Cautionist.*)

Största Vänskapsprof var i gamla tider, att
döden . . . nu i *borgen* för en Vän.

(*Skomakaren i Rännstenen.*)

Den liderligaste Skomakare kastar ej någon
på Skomakare-Professionen: och en Mathematicus
gel förringar ej dermed Mathematikens värde. Hvar
vill man då räkna Vitterheten till skam, om några
idkare söla sig i laster, eller utsväfva i dårskaper? M
ne ej derföre, att Smaken är i närmare slägt med hjer
än med *hufvudet*? och att känslan af det sköna i Ma
len och Konsterne, är naturligen en och samma?

(*Tiggarn.*)

Dumt folk berömma ett *Godt hjerta* af samma gr
som Tiggarn *Frikostighet*.

(*Kyrkogården.*)

Alla döde *Auctorer* hafva en stor förtjenst fra
de lefvande. Hvilken är den? — De äro döde.

(*Sockenstämma; Riksmöten; Skrål; Oanständighet*

Man talar ej högt vid Despoters Hof. Sådan
en *oanständighet;**) det vill säga, det största af

*) *Eller vanligare* och vackrare: indecence.

i den stora verlden. Deraf följer att allt som är
or vigt, af ett allmänt interesse; som rör menni-
s rätt, Lagen, Friheten, Samhället; äro ämnen dem
ändigheten förbjuder att vidröra. Man kan icke tala
sa ämnen, utan att känna en viss värma som höjer
st. Lögnen, Svecket och Smichret kvickas; men san-
en har stark lunga. I fria Stater, der man handlar
stora ämnen, och för stora Församlingar, och från
Tribuner, är det alldeles nödvändigt att tala med
stämma. Hvilka osanständiga Regeringssätt!

(*Skymningen.*)

Den vidd man ser, är alltid mindre än den man
ar sig. Det är blott åt en *okänd* grad af förtjenst,
man gifver ett *oinskränkt* mått af vördnad. Det
ita Snille, och den rikaste Köpman, miste halfva sitt
ende från den stund man vet skatta dem.

(*Floden och Bäcken.*)

Hvarför går du så tyst? sade spetek till *Floden* en
nde *Bäck*, som af gårdagens regn, och dansande mel-
stenarna. — Derför, svarade *Floden*, att man kän-
mitt hemvist. De djur jag närer, de kölar jag bär,
a fruktbara dälder som omge min bädd, dessa friska
som di min barm, ... allt säger mitt lopp; allt vitt-
min styrka, mitt djup, mitt gagn. Men du, lilla
k! höj upp ditt sorl, för att Byens barn än i dag må
ma och se ditt skum, och höra ditt sus, och somna
id, och i morgon, då Solen förtorkat ditt sköte, kun-
äga: *Här flöt han.*

(*Isberget och Kullen.*)

Hvi stiger du ej hit upp! sade *Berget* till *Kullen;*
sköt sin isiga hjessa mot skyn. — Du gäckar mig,
ler! var *Kullens* svar; men jag ler åt ditt förakt.
er från din höjd, och betrakta den nytta jag gör Na-

turen: mina blomstrande Ängar, mina frukbara trä
dar, de feta hjordar som beta mitt gräs, den lyck
ekördarn hvars svett jag belönar. Men du, tunga b
på en suckande Modere bröst! hvad är *ditt* gagn? I
växt, intet djur kan finna ett skygd i ditt kalla sk
Den välgöraude Solen fäfängt gjuter på dig sina när
strålar: du lånar dess glans, men ej dess värma att
gifva verlden. Behåll din höghet! var nöjd att förv
Min sällare lott är att gagna, och välsignas.

Strödde Reflectioner

i Litteratur, Philosophie och Moral,

tjenande till suite af *Philosophen på Landsvägen.* *)

En Poet kan vara skyldig att berömma sin Konungs g[illegible]ingar, men icke att gilla dem.

* * *

Att smickra, är att berömma öfver Röfvan; och [illegible] ens mening. Häraf följer, att icke allt öfverdrifvit [illegible] röm är Smicker. Känslans, Passionens, Enthusiasm[illegible] språk är ofta falskt, men aldrig förställdt. En älska[illegible]

---

*) *Denna titel torde behöfva en apologie. Att dö[illegible] ma af den många platta, utslitna, välmenta maxim[illegible] sentenser, mbrukliske lärdomar, dygdereglor, uppstäl[illegible] i antitheser och tvungna liknelser, som alltid och alles[illegible] des, men i synnerhet för några år sedan öfversvämma[illegible] våra Dagblad, vore ej underligt, om Almänheten fat[illegible] största afsmak och förakt för denna Litteratur-gren. medlertid när man besinnar, att* Rochefoucauld, [illegible] Bruyère *med flere gjort sig odödliga genom detta sl[illegible] försök; så torde man lätt finna, att det här som i and[illegible] fall mindre är slaget än sättet som bör förkastas. — [illegible] geln för dessa slags sammansättningar är, att hvar [illegible] en tanke skall tiftigen röra Läsaren,* antingen ge[illegible]

som säger en småtäck Flicka, att hon är c
Skönhet och behag; att Solens blickar aldr
ännu till något fullkomligare på jorden; —
samhet häuryckt Undersåte, som jämför sin
Titus och Antonius, skulle han än ehuru
under dem i förtjenst — gifva båda ett berö
ske är falskt, kanske löjligt för alla andra
i deras känsla: följakteligen ej Smicker. D
ste Domare är ej dygdigare än de. Men
kalla, orörda mannen, som, mot bättre ve
ning, gifver samma beröm, den allena är *Sm*
föraktelig, låg, straffbar.

* * *

Hopen beundrar det medelmåttigaste
vanligaste gerning, det ringaste tecken af f
de Store: *Philosophen* likaså, men af olik
förre tänka att allt är stort, som görs och
Store: den sednare förstår ej, att något med
gång kan möjeligen komma från så bortskäm

* * *

---

sin nyhet, *eller sin* styrka, *eller sin* dristigh
finhet; *framför allt genom sin* fruktsamhet,
ga, den egenskap att inom några rader inn
till en hel afhandling. I sådant fall äga d
xioner tvänne förtjenster, den ena att fästa
minnet; den andra att låta Läsaren sjelf få t
tro sig göra det. — Litteratörer, som anting
lighet, eller omväxlande göromål, icke str
sätta sig till att utarbeta de ämnen de pen
med, tror jag alltid gjorde väl, om de genom
centrerade Reflexioner bevarade åt en tillkom
veckling, hela styrkan och liftigheten af ämne
lelse. Författ. An

Det är tvänne saker, som aldrig Allmänheten kan lä-
: att *förstå* det simpla — och att ej *förstå* det obegripliga.

* * *

En Auctor verkar ej på Regeringen utan förmedelst *upplyst Allmänhets* Högsta Rätt. Han är en Anklare, en Referent; det tillhör honom att framdraga och reda målet inför allmänhetens Domstol. Der denna tnas, är Anklagaren en *frondör;* och Referenten en rr, som andrager för tomma väggarne.

* * *

Naturens tillstånd var en strid, Man mot Man; fleste *Samhällens* — en strid, Band mot Band. Att dömma *Egoismen*, och berömma Esprit de Corps; är ifra mot Tjyfvar, och prisa Stråtröfvare.

* * *

Kryparn och *Öfversittarn* äro båda lika mycket polner af högmod. Den förre vill tigga ... den sednare ämma sig från ett förakt, som de känna sig förtjena. kså ser man som oftast, att samma Person spelar ömsbåda roler.

* * *

Det är en slug Politik, som döljer Orientaliske sarnes ansigte för Folkets åsyn. Menniskorna vörda ıpprigtigt något annat, än hvad de ej se.

* * *

Den förste som föll på den orimliga tanken att gö- Allmänheten till Domare i Vittra mål — helt säkert det en Auctor som blifvit fördömd vid Kännares Dom-. Det fins i Riket föga mer än 200 erkände Domare ıridiska mål; icke mer än 12 som sitta i Konungens

Högsta Rätt. Tror man då, att det fordras mind
lighet att dömma ett *Poem* än en *Agotwist*? —
dock icke en, som ej med minne och flit kan
god Lagkarl; då den bästa uppfostran med det
ste bemödande aldrig var i stånd att ge Snille

* * *

Visse Auctorer göra med Allmänheten, så
eka Allmogen med sina Hustrur: de piska den,
visa huru mycket de älska den.

* * *

Den som känner sig *föraktad*, gör allt i
för att bli *hatad*.

* * *

En beständig vänskap är ofta ej annat är
det att icke bekänna sig *dupe*.

* * *

Då menniskan skapade Gud, efter sitt beli
ru väl om det allestäds skett på modellet af en
karl. Lyckligt ännu, om hon endast gjort sig
i *Guds* ögon! Men der, hvar hon gjort sina G
Tyranner, gaf hon Tyrannerne Guds magt. — O
Asien! så helgades evigt din träldoms fjättrar;
hörde all rätt på Nationernes sida, all pligt på
kens. Menniskor blefvo en egendom; deras lif
läning: Förnuftets bruk blef ett brott, minsta kl
uppror, Tro och Lydnad de enda dygder: För
försvann, till och med till namnet; för Rättv
Nåd — och Despoten sade: "Om jag är Nådig då
lönar en dygdig och vis man; huru mycket mera
då jag upphöjer en dum skurk. Välan, man skal
ge, att någon Konung på jorden varit Nådigare ä

* * *

Det är en elak compliment åt Konungamagten att estänka alla Upplysta för *Republicaner;* likeom den åt ligfonen, att tro alla Shillen vara *Fritänkare.*

* * *

Af all *Aristocratie* är den *Hierarkiska* svårast. All an förtrycker blott för *Statens bästa:* denna plundrar för *Guds ära.*

* * *

Det grymmaste i verlden är att vilja beröfva en mpling sina Kryckor; men det orimligaste i verlden e att säga: *Som Kryckor finnas; bör ingen gå på sina ter. — Som Kryckor finnas; bör man linda och led- da alla barn i vaggan.*

* * *

Någon gång när man ser de personer som allmänt kas, känner en bra karl sig nästan frestad att söka nänhetens hat.

* * *

Optiken lär oss, att det endast är genom Omdömets ing, som Flugan till en half tums afstånd icke synes lika stor som Örnen på 30 famnar. — Det är vår ılysning som gör, att vi nu icke se annat än Flugor, våra Förfäder sågo örnar. — O Titlars klang! Blo- s glans! Stjernors pragt!... Er tid är ej mer.

* * *

Förbannelse på dens mull, som först tackade för Nåd då han åtnjöt en Rättvisa! Utom denna fördom e Despoten aldrig funnit ett band att fjättra den red- s dygd.

* * *

Man beundrar som *Store Män* dessa Ålde
Patrioter, hvilka uppoffrade alla band af Vänska
skap, egen Välfärd och Lifvet för att frälsa sit
nesland. Men bör man ej dubbelt beundra sty
Store Hofmän, som uppoffra Friheten, Äran,
för att tjena en Despot? Dessa höga motiver a
lof, af ett helt Folks dyrkan; denna höga känsl
lek för Fosterlandet, hvilka eldat Catoners och
själ — Allt detta bör utan svårighet kunna lyft
skan öfver sig sjelf; gifva kraft och mod åt det
hjerta. Rom gaf årestoder: Despoten, en nådig

* * *

Hvarför hafva ej Samhällen instiftat daga
åtminnelsen af sina olycker, så väl som af sina
händelser? Hvilka Tyranner skulle å nyo haf
våra bojor, — hvilka fiender å nyo nederlagt
rar, om vi invigt en Högtidsdag om året att b
net af *Stockholms blodbad* — af *Pultava slag*.

* * *

Ingen Stor Man är sådan i sin Kammartj
gen; är ett gammalt och sant ordspråk: icke de
alltid ett nära omgänge upptäcker brister hvarv
naden förloras — ty med den som fullkomligen vi
sina fel, och med den som inga ägde, vore sal
samma: men derföre att en Ängel, en Seraph,
skulle mista i sin aktning den stund de tillåto
sig dem i synen.

* * *

Det retligaste Gud skapte, var en Aneto
Han lefver, lik spindeln, i hvarje tråd af sin vä

* * *

Det gifves ett *courage* för hufvudet, såsom för hjertat; och bristen på Snille är någon gång ej annat än brist på mod. Att förlita sig på sig sjelf, är att fördubbla sin förmåga.

* * *

Då jag ser huru lyckan ofta födes af olyckan, och vår nytta af våra fel, darrar jag mången gång att ha undgått en fara eller undvikit en galenskap.

* * *

I fall det tillhör en klok man att rådfråga, så följer att endast en narr kan råda. Hvarföre misstro mig sjelf, för att tro en som ej misstror sig? Är ej lika så godt att göra sin egen som andras dårskap?

* * *

Att sjelfmant tillägga sig en Last, är att skryta med *två* Dygder. Jag har det felet *att ej kunna hushålla*; vill säga: den dygden *att vara frikostig* ... den svagheten *att lätt stickna*; vill säga: den förtjensten *att snart förlåta*. Lägg härtill det ädelmodet att sjelf bekänna sina fel.

* * *

En mycket fin blygsamhet, eller myket grof afund, är att rodna vid sina Vänners beröm.

* * *

Det är ej nog, att hafva skrifvit förträffliga arbeten, man måste ock aldrig hafva skrifvit något odugligt. En enda svaghet fläckar Hjeltens hela ära: ett enda me-

delmåttigt försök — Auctorens. Det är dock ti
förre, att göra likgiltiga saker: men allt hvad
Snillet, vanhedrar.

* * *

Man uppsöker felen i en Författares lefv
man ej finner dem i hans skrifter.

* * *

Intet dumhufvud är så säker, att ej kun
lika goda vers med *Leopold;* som en podagrisk
ej kunna göra samma entrechats som *Marcadet*

* * *

Philosophen påstår, att det endast är Ha
den Christne, Nåden — som kan frälsa från last
Bägge äro de närmare att falla än den, som h
digt tror att det beror af honom sjelf att vara
ler icke. Den som misstror sin styrka är re
vunnen till hälften. Säg dig frimodigt: Jag ä
dag; derför är det mig omöjligt att icke vara
gon, i öfvermorgon, i hela min lifstid.

* * *

Att rätta sitt uppförande efter andras rå
göra sig kläder efter andras mått.

* * *

"Säg mig upprigtigt: har mitt Arbete n
— Det betyder med andra ord: "Säg mig uppri
ni tror er ha bättre smak, bättre omdöme än
lugen annan än en Narr, eller en mycket god
svara på denna fråga.

* * *

Delicatesse i smaken är i afseende på Vitterhet, i afseende på Könet, icke alltid att skryta med. Den rör ofta af brist på styrka, af oförmögenhet att mer n.

* * *

Hos en man af sant snille, som hos en man af full n, är alstrandet alltid ett styrkans utbrott: men va- hos båda leder ofta till débauche. En gammal ut- mad Rimmare rimmar ännu, sen der kommer klara net.

* * *

De moderna Språken förhålla sig till de gamla,*) m Nyckelharpor till Davids Harpa. Att med så olika rumenter gifva Åhörarne lika nöje, fordras lika Snille hos de Nyare dubbel Konst.

* * *

Snillet och Hjertat söka båda en ideal: den ena för ta Skönhet; den andra för högsta Väl — och ingen- n finner den.

* * *

Det är rart att finna Vänner som blstå oss i nö- ; men kanske ännu rarare, dem som älska oss i lyckan.

* * *

I Vänskapens nöjen ger man allt med sig, och in- ting ifrån sig. Om den ena är lycklig, är det nog båda. Men nu — i detta lif, så fullt af qval, är det

*) *Grekers och Romares.*

ej långt mera sannolikt att af tvänne menni
sender är lycklig, än att någon är det beständi
är då visst, att om icke känslan knöte Vänskap
borde egennyttan göra det. Hvem bör ej söka
stånd, der all lycka är dubbel, och all olycka
hälft?

* * *

Hvar enda falsk tanke, hvart enda lågt
käns såsom en örfil på Smakens kind — och frå
Granskarn: Hvad angår dig *Ansers* dumheter?

* * *

Allmänheten känner ganska väl att Sall
utomordentlig sak: derföre tror den att allt ut
teligt är Snille.

* * *

En enda Nedrighet är nog, att fläcka en M
lefnad: hvarför icke en enda Dygdig gerning, at
alla fel. — Om det är lättare att under hela sl
vara dygdig än lastbar; då är det med rättvisa
tagit detta tänkesätt. Men skulle, som någr
menniskan af naturen vara böjd till det onda; ell
som är mera sant, om dess lycksalighet i Samhä
oftast är i motsats med dess medborgares, om
af rofvet är närmare och säkrare än af offret; on
ne, utan att belöna Dygden, endast straffa det
brottet och det dumma i dess utöfning; om Samve
vill säga den öfvertygelse vi i barndomen på god
tagit, om Dygdens och Lyckans, Lastens och O
osvikliga förening, vid vårt inträde i verlden oc

---

*) Anser, *en elak Versmakare i Rom, känd af calembour:* Interstrepit Anser Olores.

vår lifstid vederlägges af vår egen och andras er-
mhet; om hela Naturen ropar till oss utan återvän-
Inkräkta, och var lycklig! — — då, medgifvom att
ma sats är lika orimlig som barbarisk. — Men All-
heten, som Enskilde, finner endast Sanningen der
finner sin Egennytta.

* * *

Man säger: *Falla* i laster och *Upphöja sig* till dyg.
— Visa ej dessa talesätt, att det ena är en tyngd,
naturlig drift som menniskan äger; det andra ett be-
lande, en spänning, som hon sjelf måste gifva sig?
n nu gaf Naturen ej mer än en enda och samma kraft:
stora, allmänna gravitationen till lycksalighet. Re-
ter! Lagstiftare! hvems blifver felet, om laster och
tt äro satta i denna medelpunkt?

* * *

Det är icke Triumphen, icke ett skallande beröm,
n Snillet fordrar till sin belöning. Det är endast det
ta medvetande som säger: *Man känner mig.*

* * *

Starka själar taga icke lätt intryck, men behålla
m desto längre. Stålet värmes icke hastigt; men en
ng glödgadt, behåller det sin värma medan Blyet tie
nger hinner smälta och bli kallt.

* * *

Medelmåttan borde göra af ren politik hvad hon
a gör af nödvändighet: insvepa sig i mörker. Ett helt,
delmåttigt, begripligt Poem, Afhandling, eller hvad

hälet, hålles af alla för medelmåttigt; men
måttig rad här och der bland obegripligheter,
blixten med förundran. — Derför att vanlig
jollra, så anses för snilledrag minsta förnuft
säga.

* * *

Parodoxer äro för det goda Vettet, hvad I
är för den goda Smaken.

* * *

Ett Folk bör ej önska att dess Vitterh
för fort till sitt zenit. All höjd af fullkomligh
sen till fall. Denna gräns är ett hufvudhår.
öfver är fel: öfver *Pindarus*, galenskap; öfver
brottfall; öfver *Tacitus*, natt. Efterkomman
skola förtvifla, eller störta. — Hvarför stadna
höjden? — Derför att Snillet söker ständigt e
Allmänheten ett *nytt* nöje. Det nyttiga, evig
nyttigt: det behagliga, åtnjutit, är ej länge be

* * *

I litteraira som i politiska krig är ett s
man ingen ting har att vinna med dem som i
ha att förlora.

* * *

Man må säga hvad man vill, så ligger i
skapet, som i allt annat besynnerligt, någon t
ligen oanständigt. Om en Svensk ville klåda
vackraste och rikaste Turkiska drägt med pärlc
manter, och begifva sig ut på gatan, der alle hi
män vandra i snäfva, stympade frackar; så v

sedigt eller klokt. Men nu är medelmåttan
i National-drägt; och den lysande skrud som
r, passar endast under masque.

* * *

t professorisk, rätt grundlärd Man medger
re att han gjort en falsk sedel, än att han
ätt glosa.

* * *

gör Afundens ilska och Skändarne rop och
, mot det sanna Ordet som kännare gifva...
ngen kör det? — Välsignad evigt vare med-
nit! Då de hyiska dig sitt beröm; blåses
basunner.

* * *

i har Anhängare, som ropa; den Vise, Vän-
a. Hvad under, om denne är ensam i tvi-
gen i cabalen? — Sectairerna tro, och stri-
herne se, och älska lugn.

* * *

ia mon som synen stärkes, försvagas inbild-
etta är orsaken, hvarföre Vitterheten och de
sterne dagligen aftaga. Man har förundrat
s Gamlas företräde i dessa delar. Det var
r man sagt, att de voro närmare till Natu-
mera begripligt: de voro okunnige om Natu-
igheten, som Mörkret, förstorar alla före-
r menniskan en gång att i allt se det sanna;
ligten, så stadnar förundran, så försvagas
och allt är blott hvad det måste vara.

* * *

Om naturen ej gjort oss till de svagaste bl
kreatur, hade vi aldrig blifvit de starkaste; ic
de visaste, om hon ej gjort oss till de okunnig
tusen fiender, och inga naturliga vapen; tusen
ingen instinct, skulle Menniskan förgås, elle
jorden.

* * *

Ställd till ett visst afstånd, ser du en tafl
tjusas. Du sätter den intill ögat hvad ser du?
ett träd, en fogel — och du vänder dig bort och
lika skäl är det, som vi blott finna behag i det
na och det tillkommande; men äro kalla för de
rande. Minnet och hoppet se allt i taflor och
åtnjutandet skådar hvarje del i detalj.

* * *

Det förbigångna är en vacker Mätress, so
gifvit oss: det nävarande vår kära Hustru, hva
vi ej märka: det tillkommande en Gat-Nymph,
sar i mörkret och som visas på dörren när hon f

* * *

Det är för en Auctor en stor belöning, nä
Läsare af smak säger vid slutet af hans arbete:
*aktar denne Författare, och ville öuska mig han
skap;* men större belöning, då den dygdige Med
säger: *Jag älskar denne Mannen, och ville äg
till vän.*

* * *

Med skäl eller icke, tror Hopen sällan at
af snille är en dygdig man! Hvad är då hans
Intet annat, än *att vara det.*

* * *

Det är med Svenska Snillet, som med Svenska So-
. Vi hafva några sommardar lika vackra med Södra
ldere; men allt det öfriga är höst och vinter.

* * *

Att straffa laster med rediculen, är att ge ris åt
tar: det visar på en gång lika köld som vanmagt. Man
mtar ej då man hatar; man ler ej åt den man rädes:
detta är så sant, att sedan man hunnit att göra den
le sjelf löjelig, är der ingen mera som fruktar honom.

* * *

Hvadan kommer denna håg att smäda Snillen,
en långt efter döden? denna omyttiga möda att upp-
na och utsprida Store Mäns fel; att se dem der de ej
ıas; att tro dem utan bevis? De nedrigaste bofstyc-
, de orimligaste sagor, det uslaste sladder; hvad man
ıtan möda skulle anse för möjligt hos de gröfsta miss-
are; hvad man ej utan svagsinnighet skulle tro på
; rykte om folk utan all ära; hvad man ej utan straff
lle obevist våga påstå om den ringaste menniska, som
ddades af lagen; hvad man ej utan vämjelse skulle
a berättas om en man ur slöddret: sådan skrifves och
ıkes, efterfrågas med begärlighet, höres med nöje,
ı som orakler, då det säges om en *Voltaire*, en *Rous-*
s, med flere; om Män, som upplyst och gagnat men-
eslägtet, som brutit våra fördomar, lärt oss känna
älska Sanningen, förskaffat vår själ den renare njut-
ren af Snillets nöjen; Män af anseende och ärelyst-
, som njutit de största Regenters nåd och omgänge...
.d säge vi? — Män, hvilkas namn skola öfverlefva
ltars och Monarkers; hvilkas lof ej skall upphöra,
kas ärestoder ej falla, förr än med verlden. — O J
ı och giftiga jordens Insecter! skall man yppa er hem-

lighet? upptäcka eder blygd? — J sen med för
J ej med edra förtjenster kunnen höja er upp
J viljen då genom en påförd lastbarhet sänk
till er.

* * *

Det är icke Oder, Prologer, och andra
nans och etiquettens evigt upprepade offer, som
en god Konung, om han äger det minsta af e
och förstånd. Han vet då, att icke i dylika sk
gan är: *hvad är sant*? utan *huru en sanning e*
ning vackrast säges? Tillika vet Allmänhete
enda grad beröm uti vanlig Prosa, är svara
2 i Vältalighet, 4 i Poesie och åtminstone 8 i
Då först är Smickret ett dödligt gift, när det
anses för Allmänhetens röst; och deri lyckas l
dre det lof, som ljuder från Skaldens trompet
som hviskas hvar timma och stund från Hofmän
strars och Ämbetsmäns läppar.

* * *

Den, som allenast skrifver väl *för sin tid*
finna sig förnöjd med berömmet af sin tid.

* * *

Naturen har visligen varit mera frikostig
tiga menniskor än på Stora Män; gifvit en all
åtrå till det sanna goda i den verld man är, än
sande skuggor i den verld man digtar. Denna
ma passion, som uppoffrar det närvarande för
kommande, lycksaligheten för hoppet, varelsen
net; denna sublima förvillelse är nödig för Hjel
Skalden, för Skaparn i de Vackra Vetenskaper
Hvad blefve verlden, om den vore mindre sällsyn

s anser Allmänheten dessa höga namn af Åra, (
ghet, för ord utan betydelse. Samhällens lif är fl
doghet, åkerbruk, handel, slöjder och konster. O
ll behöfves flere starka händer, än stora själa
e Snillet häraf lära, att högakta idogheten, modr
f, välmåga och nöjen; att ej sätta sig för högt
nsternes rangordning; att ej tro det sin kallelse
gt, hvarken att deltaga i Folkets yrken, eller a
för dess rätt. Den högsta förtjenst är ej att va
rat. Det skadeliga och onyttiga är rarast i nature

Patriotisk Blick
åt
Litteraturen.

Alla Vetenskaper och Konster äro slägt med hvaran alla böra de räcka hvarandra handen.

Hittills har man allenast sedt och underhållit slägtband mellan vissa ibland dem. Flere, som mycket skulle gagna hvarandra igenom en inbördes ning, gå ännu främmande, hvar på sin väg.

Bland de förra må först och främst nämnas T *logien.* Hvar och en vet att, om man ej rigtigt stå *Examen Theologicum,* kan man hvarken bli stor Ge ter, eller god Jurist, eller skicklig Läkare, eller a ting annat dugligt.

Deremot är *Metaphysiken* ej allenast nyttig, så alldeles nödvändig för Theologien, att utom des träde skulle fruktanvärdt denna från sin voluminö a smälta samman till några blad. Ja, hvad somlige p — men Gud förbjude! — skulle utom Metaphysik i *Theologie* finnas, utan pura simpla *Religionen.*

Ännu mer: många tro, att utom Metaphysiken s le äfven *Moralen* och *Logican* upphöra att räknas bl Vetenskaper. Visst är att, på det sätt de hittills bli *afhandlade,* är det henne allena de hafva att tacka

en åran att ej kunna fattas af hvarje man, hvilket dock kulle tyckas böra vara deras bestämmelse.

Deremot om *Logican*, sådan den ännu läres, i stället att gagna någon annan Vetenskap, synes skämma instrumentet till allas deras inhämtande; skulle den en gång, förvandlad från konsten att slå käringkrok till konsten att bruka förståndets krafter, blifva af en alldeles oumgängelig nytta för hvar och en Vetenskap, till och med för Ridkonsten.

Också var det ej utan skäl, som en viss Academie-Stallmästare började sina Föreläsningar med 1:sta Capitlet: *om Menniskan* — *"Förnuftet, sade han, är gifvit Menniskan, på det hon med förnuft skulle styra Hästen — Vare detta nog sagdt om Menniskan!"*

Hvad angår *Historiens* samband med *Politiken*, *Geographiens* med Historien, *Physikens* med Geographien, *Astronomiens* med Physiken, o. s. v. är detta så tydligt, att det genast faller hvar man i ögonen; men, ehuru en nödvändig följd häraf, är ej lika så tydligt, att en fullkomlig Historicus behöfver vara Astronom.

Likså ser man ej, kan hända, vid första ögnakast den nära gemenskap som råder emellan *Lagfarenheten* och *Läkarekonsten*, emellan *Chemien* och *Agriculturen*, m. m. men lärde Män i vårt Land hafva tydeligen bevisat den.

Om *Mathematikens* nödvändighet uti konsten att *gå* och *stå*, äga vi en liten oskattbar Afhandling, kallad: *Strödda Anmärkningar i Krigsvetenskapen.*

En af de Vetenskaper, hvars stora inflytande på de öfrige man ej nog blifvit varse, är *Arithmetiken*. Den är snart sagdt grunden till all mensklig kunskap och all mensklig lycksalighet. Det är Arithmetiken, som grund-

lagt och som vidmagthåller Samhällen. Despotism
Anarchi äro båda ej annat än falska Calculer. Den
digaste man är den som bäst räknar, och de gröfsta
härröra nödvändigt af något fel i Subtractionen.

Det vore ett lika nyttigt som interessant för
att noga utstaka slägtskaps-graderne mellan alla V
skaper, men i synnerhet visa det biträde som de ti
seende mest åtskilde göra eller kunna göra hvaran

Bland desse må nämnas ännu blott ett exe
Poesiens eller rättare sagdt *Vitterhetens verkan i*
sinen.

Denna verkan är redan i allas sinnen en
sanning. Man hör dageligen talas om skrifter att
vid, att *vämjas vid*, att *förkylas af;* men att by
denna erfarenhet en viss Theorie, att utröna hv
genskaper af ett Vitterhetsstycke med säkerhet m
en eller annan af dessa verkningar; derefter san
classificera de förnämsta specifica af dylika Arbet
vi äga i vårt Land; införa dem i vår Svenska Pl
copée; föreskrifva dem till sina afmätta doses i
mar, der ofvannämnde verkningar fordras, o. s.
detta är sådant som ännu icke skett, och som en
Medicus af snille och smak kan utföra.

Såsom *kylande*, torde Vitterheten hafva den
att dess verkan sker småningom, och att den ej sk
magen, såsom salpeter och annat dylikt.

Som *Emeticum*, tror jag det göra bästa nytt
Blodspottningar och andre tillfällen, då man bl
frambringa en lindrig äckel, utan att reta till uppka

Förnämligast är det dock i sin egenskap af
rificum som detta medel skulle visa sin nytta i M
nen. *Dels* leder det aldrig till de farliga, ofta

der, som Opium uti alltför stora doces; emedan in-
ningen sker småningom och dosis nödvändigt propor-
nerar sig till effecten; dels äger vår Vitterhet ett så
t och beständigt tillväxande förråd af sådane slags al-
r, att all införskrifning af det dyra Egyptiska Opium
lle derigenom upphöra. Ty man kan utan öfverdrift
våga påstå, att åtminstone vissa nio tiondedelar af
a vittra producter, i synnerhet det som bär namn af
edikningar, Historiska och Moraliska Afhandlingar,
innelse-Tal, Ordens-Tal, Academiska Tal, Epopéer,
agedier, Elegier, Landtqväden och andra Poemer i
rs och Prosa, äga en afgjordt sömngifvande kraft.

Jag lemnar åt de sinrike Auctorerne till Calculerne
er Rikets vinst af *Vaxljusens* indragning, *Pudrets* af-
gande, *Blanksmörjans* förvisning, *Sko-* och *Klädes-
stars* förbud, *Raktvåls* och *Rakknifvars* besparing me-
st skäggens obehindrade växt, m. m. att uträkna hvad
kan äfven upphörandet af Opii införskrifning skulle
till förmon för vår Handelsväg. Hvem vet, om ej
af kunde vara att hoppas så väl Cursens som Agios
ydeliga fall — hvilket Himmelen nådigt gifve!!!

Tal

Om Satirens Vederstyggligh

Hållit i ett Vitterhets-Sällskap för fle år tillbaka.

Monstrum horrendum, informe, ingens, cui l adeptum

Virg.

Mine Herrar! Mine Bröder!

Hvad har jag gjort? Hvilket djerft företagande! tala; och tala för kännare; och tala obuden! H många skäl till eder onåd. Ja, mine Bröder, jag l den lyckliga undflykt, att få skylla på eder befal och min lydnad; jag kan ej säga med en vitter Ma *J pålagt mine skuldror den bördan att tala.* Två mine Bröder, är jag Er högst förbunden, som aldri täckt min blygd, aldrig blottställt min svaghet, låtit mig höra, undra och tiga. Så var det som de *Pythagoras* lät sina Lärjungar i fem års tid bib en orubbad tystnad. Så är det som en försigtig gårdsmästare i de första åren plockar bort blomstr de unga träden, att de ej må utmattas af förtidiga ter. Under hela den tiden som jag hört Vältalighe detta helgade rummet genom Edra munnar, än tjus *Altaret,* än undervisa vid Ämbetsborden, än prässa

Griftvårdar, har jag vunnit Er äregirighet, och bi-
illit min svaghet.

Men ändteligen kan jag ej längre motstå den förra
:. Jag förutser mitt fall; men det kan ej afhålla mig
i ett halsbrytande försök. *In magnis tentasse sat*
Också föregås jag, eller rättare föreflygas af allt-
stora exempel, att ej älska och hedra min ondvikliga
ı. *Adam* och *Phaeton*, *Icarus* och *Gustafs* bådo Sån-
e hafva fallit före mig.

Non ego Tantalide major, nec major Achille.

För öfrigt tröstar mig, att det blott skall ske i
a Bröders åsyn. En Broder kan ej le, då hans Bro-
stupar.

Kunde dock ämnet vara i stället för snille, kunde
s värdighet fylla tankans tomhet; kunde dess nytta
a vältaligheten onödig! Jag äger något hopp. Edre
len, mine Herrar, Eder dygd, mine Bröder, skall
nodligen klappa händer åt ett ämne, som utfördt af en
mas eller *Ingman*, skulle rena Vitterheten och skydda
ulden. Måga de och andre tala af snillets styrka;
af mitt hjertas fullhet! Känslan skall upplyfta min
ga hand att med sanningens vapen angripa det vildjur
så långliga tider härjat och blodat de Parnassiska
ou; ett skadedjur, ett missfoster, som det högfärdiga
:t för många tusende år sedan aflade med Argheten;
vidunder med horn i pannan, horn på knäna, klöfvar
fötterna, ett bittert smålöje på breda läppar, korteli-
en varelse som i det närmaste liknar den gamle Dra-
, som strider emot vår salighet. J rysen, mine Brö-
! — Ni igenkännen *Satiren*. Ja, blifve mitt föremål
i sanningens dag blottställa detta Troll i all dess

fulhet, samt upptäcka den skada det ofta ostraffat till-fogar så väl det allmänna som enskilda bästa.

Redan hör jag invändas den så ofta påyrkade distinction som bör göras emellan den allmänna och den personliga Satiren. "*Rätt och väl*, säger man, *förföljen utan skonsmål den nedrige Pasquillanten som antaster personerne; men prisen och berömmen den nitiske Skalden som blottställer laster och gör dårskapen löjelig.*" — Hvilken sophisme? Hvad är då väl lasten annat, än personen som gör lastbara gerningar? Hvad är dårskapen annat, än dårarne som galnas? — "*Ja*, svarar man: *det är lofligt att smäda dårar i gemen, allenast ingen i synnerhet.*" — Men sannerligen, om något tillfälle gäfves, då Satiren vore mindre oförlåtlig, så vore det just då, när den vore mindre skadelig: det är, då den angrep någon viss person allena. Ty antingen den då ägde sin vanliga verkan den påsyftades förvärring, så blefve den onda mindre — eller, om den till äfventyrs, som Satirskrifvare påstå, skulle kunna medbringa någon förbättring; så blefve den goda verkan så mycket säkrare, när den påsyftade personen uttryckeligen framkallades, och då dess egenkärlek ej finge tillfälle att misskänna målningen och leda tillämpningen på någon annan. Deremot är den allmänna Satiren aldrig till gagn men oftast till större skada än den personliga. Hvar och en som ser den lastfulle och dåren beskrifvas i gemen, säger utan betänkande och med full trygghet: *Min sann är det väl träffat; just sådan är min granne.* Och så lider oskulden det hugg som den brottslige vändt ifrån sig genom fräckhet.

Det är derföre som man finner att alla fordna Satyrici uti Smakens och hedetus ålder, så väl som bland de nyare, de af upphöjdt tänkesätt, aldrig känt eller ock aldrig gillat någon annan slags Satir än den personliga. *Lucilius* angrep öppet Rådsherrarne i Rom, *Scipio*

ch *Lælius; Horatius* kallade öfverljud *Fabius* för en stor addrare, *Tigellius* för en fantast, *Nasidienus* för en arr, *Nomentanus* för en liderlig persedel; *Aufidius usecus* för en inbillsk dåre; och skrattar högt åt den pblåste *Alpinus*, som i sitt Poem stryper *Memnon* och rlar som en groda i Rhenströmmens gyttja. *Persius* ör åtlöje af *Nero* sjelf, *Catullus* af *Julius Cæsar*, *Cæcina* af *Claudius*, *Juvenalis* af *Codrus* och *Paris*, *Virilius* af *Anser* och *Bavius* och *Mævius;* att förtiga *Boiau*, *Pope* och *Voltaire*, som aldrig haft betänkande vid tt nämna för hela verlden de hundradetals Skurkar och umhufvun de förkrossat. Det är, intagen af detta tänesätt, som den elake *Pope* med sitt fördömda snille enast vågar sig att försvara den personliga Satiren.

Han skrifver således i ett af sine bref: "Att anta lasterne i allmänhet, utan att vidröra personerne, r utan tvifvel det säkraste sättet att fäkta; men det r i det samma att fäkta med skuggor. Allmänna föreställningar äro mörka och ovissa, i jämförelse med klara ch otvifvelaktiga exempel. Lärdomar kunna endast fatas af förnuftet, och huru liten är dess gnista hos de esta menniskor! Exempel äro målningar; de röra våra innen och uppmana lidelserne, våre starkaste motiver, tt verka förbättring. Att således straffa, är det samma om omskapa tänkesätt; m. m." Så mycket jag afskyr Sairen i gemen, så måste jag dock gilla de visa gränsor, om hvilka denne Scribent innesluter densamma; då han lott tillåter den mot vissa personer, men ej mot hela tånd. Ty hvilket är väl värre, att säga om en enda räst att han är girig och okunnig, eller att säga det m hela det vördiga Ståndet? om en enda Borgare att an är en blodsugare, än om hela Borgare-Classen?

Jag har aldrig älskat att säga om, hvad hela verlen redan vet. Derför vill jag ej heller här söka onöigt bevisa Satirens skadlighet emot Dygd och Religion.

Mitt ämne är både nyttigare och nödigare: att visa, huru sjelfva Lasten och Dårskapen fredade för Satirens anfall.

M. H. Det har ju länge varit en afgjord det onda och odugliga i den Moraliska verlden vi äfven böre räkna den Poetiska) vida öfver goda och nyttiga. Men, sen det så är, hvem påstå, att det ej bör så vara? Hvem har tillå tillåter, att lasterne finnas i den bästa af alla Och hvad han nu sammansatt, denna eviga By ren, hvem vågar att klandra, att mästra, att det? I sanning synes mig, att den hvilken sig att vilja utrota Lasterne i ett Samhälle, sig med det samma mot Samhällets glans och är Vetenskaperne som en Stat har att tacka fö och lustre; och det är Lasterne, som gifvit lif skaperne. Hvad blefve Theologien, om vi ej v ge? hvad blefve Medicinen, vore vi ej omättli farenheten, vore vi ej trätgirige? hela Philoso re vi ej förskämde?

Hvad sagdt är om Lasterne, gäller lika skap och Dumhet. Huru omenskligt är det ej, till åtlöje en olycklig styfson åt den partiska för det hon med njugga händer tilldelt honom som hon slösat på andre? Hvarföre ej med utskratta en krympling, begabba en blind, för mållös? *Hvad hafver tu väl, thet tu ej unn ver?*... Kanske var det af orsak att kunna ri detta grymma och oförnuftiga förhållande, som uppgifvit den besynnerliga satsen, att vi alla lottade af naturen, att blotta begäret kunde nie, att hvar och en *Bager* kunde blifva en att hvar och en *Brunkman* kunde tala som *Ci* hvar och en *Hoffbro* kunde måla som *Raphael*, och en rimsmidare kunde blifva en Voltaire, v

)g lust dertill; och man kan väl ej neka, att den
frivilligt och med så berådt mod försakat den äran
va en *Racine* och blifvit en *Pradon*, är föga an-
d än vårt löje och förakt. Men man kan ej heller
att ju *Barlæus* ägt håg att blifva stor Poet, då
inkt sig af harm att ej kunna uppnå *Spanhem*.

är är tid att bemöta ett inkast, som man gemen-
lägar göra till sin ursäkt. Man påstår att försy-
m jämnar allt i Naturen, har gifvit åt dåren en
af sig sjelf, som ersätter den tomhet han äger i
let. Ingen, säger man, är starkare än en Narr;
ur et æs triplex circa pectus. *Pope* talar härom
bitterhet som förlorat sig i öfversättningen:

j jag handlar grymt; ty dåren är ett djur
änner aldraminst bland alla kreatur.
fves löjets skott i täta salfvor knalla,
odrus oförskräckt hör luften deraf skalla;
loge och gallerie till convulsioner väcks,
all och orörd står, när verldens grundval bräcks.

Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinæ.

en hvem röjer icke falskheten af detta föregif-
Och huru ofta ser man ej flatheten utbreda sin
ifver den beledda dårens platta ansigte?

som i synnerhet pläga vara Satirens villebråd,
Poeter. Poesiens ändamål och Vitterhetens i
)t, är att förena det nöjsamma med det nyttiga.
is då, frie från veld och fördom, fråga förfaren-
vilka som bäst uppfylla detta ändamål, *Virgilier*
grar. Man läser de förre med en trumpen för-
men man skrattar åt de sednare; och hvilken
stå, att det ej är af nöje som man skrattar? —

vikit från hans ögon. Hvar och en förutså
ännu skulle räcka i några dygn, lutade d
maniska Porten till ett säkert fall. För
hvilan, sysselsatte han sig under fördubb
de tröttsamma regeringsärenderne. Men a
ves; sedan han om dagen låtit strypa en V
gra Bachar, dränka och halshugga några d
gar, och på allt detta besökt sin Harem oc
liga svaghet uttröttat de Skönas behag; ef
förundrar han sig att om natten icke destor
någon söma. *Abdala* var hans förnämste L
sin behändighet att bota 6 Stor-Herrens Br
geringslystnaden och lifvet, hade han med
nit sig titel af Stor-Herrlig Lif-Medicus.
fallning att vid lif-straff skaffa Kejsaren sö
följande natten. Han hade redan ofta och
sökt alla soporifika läkemedel. Kejsaren
och fann ingen verkan deraf. I otålighet
ett skrifvit papper, hvari pulvren varit in
innehöll början till en Arabisk Hjeltedigt o
ders slagsmål med en Slagtare och dess Sla

ellan läsningen och gäspningarne, för att ej erserne Kejsarens sömn. Men ännu visste från detta papperet kommit. Den Gudeliga- ade väl varit att det rent af blifvit skickadt från Himlen. Men *Abdala*, som var en stor höll för möjeligt att detta öfvande Vitter- unde helt naturligt vara en product af Kej- commendation nyss antagne Hof Poet. Denne på Hofvet, vidkändes sitt arbete, och om- *Abdala*. Ändteligen led det till aftonen an- och Kejsaren sof ännu lika starkt. Förgäf- *ala* till att åter få honom vaken. Han fruk- s sömn skulle förvandla sig till en fullkom- Men Poeten tröstade honom: det har ingen an. Om han ock vore död, så skall jag upp- . Derpå drog han upp ett papper, hvarpå re af sine verser i Musik, nalkades Kejsa- ch afsöng dem med en barbarisk röst. Kej- e och vände sig, men kunde ej vakna, eme- ande i Orden och väckande i Musiken var llkomlig jämvigt. Han söng då Melodien u- straxt vaknade Kejsaren; och Poeten öfver- stora skänker.

orde göra tillfyllest att öfvertyga er, M. H., Poesiens nytta i Medicinen.

s profsten är *Smaken*. Men hvem kan sä- mak är den bästa? Den ombyter sig efter r och orter; ja ifrån menniska till menni- ar i alla tider gjort deras möda fåfäng, som den vid vissa reglor. De många och volu- dlingar i detta ämne, och de tvister som fvas om rättighet och skyldighet att vid den en gråta eller skratta, äro oöfvervinneliga rkligheten af någon stadig och enahanda *Skön*. Det som är behagligt hos Franso-

sen, är matt för Engländaren. Det som är hög
tons Landsmän, är underligt och öfverdrifvit f
res läsare. Det som i Rom är en läcker glätti
Paris en grofhet som väcker Fruntimrens rodn
bör man sluta af allt detta? Jo, att det enda
är sagt i detta mål, är det gamla ordspråket:
en har sin smak.

Men om någon beständigare Smak skull
vas, som borde hållas för den bästa; så blef
tvifvel den, som 1:o är den *Allmännaste* på d
ort man lefver: och hvilken är det väl annat ä
ga? — 2:o den *Naturligaste:* och helt säkert
Låga. Ty hvilken ålder är närmare naturen ä
men; och det var då som vi greto vid *Carsus*
rus, då vi nu för sjelfva *Habor och Signild* ej
tårar än dem vi ej kunna neka vår medömka
ten. Ändteligen är den låga Poesien äfven 3:
*steligaste.**) Passionerne äro de eldsvingar på
Poet plägar lyfta sig öfver det låga och med
men hvem vet icke, att Christendomen ålägge
komligt förqväfvande af våra passioner. De
att alldeles slita våra tankar från det sinnlig
diska. Men antingen vi med *Batteux* säga
grundval vara *naturens efterapande*, eller m
garten, *ett fullkomligen sinnligt tal;* så finns
att denna grundval störtas af Religionen. Äls
låga, såsom det *nyttigaste*, det *nöjsammaste*
turligaste, det *allmännaste* och det *Christelig*
tillstädjom aldrig den våldsverkande Satiren
dess laga rätt och urminnes häfd!

Låtom oss nu sluteligen, Mine Bröder,
hvad skada och olyckor en Satir-skrifvare pl
sig sjelf, genom sin blinda nitälskan.

---

*) *Läsare af förstånd kunna ej misstaga si*
meningen af en i detta Tal öfverallt rådande i

·i oss tillbaka i Lärdomens Historia, så fi
lt bevis härutaf. Man känner ej mer än en
som njutit pensioner af alla Hof i Europa,
kulle igenvända att skrifva Satirer emot de
örakteligen svarade *Carl V:s* Sändningebud,
ade honom en Gullkedja i mutor för Kejsar
krigståg till Africa: *Det är nog litet för e*
skap. Vi finna ej ofta en *Julius Cæsar* och
hvilka, angripne, den förre af *Catulli*,
f *Quillets* Satirer, bödo båda Poeterne till
kterade dem väl, öfverhopade dem med hed
lo dem sin vänskap. Men vi finne öfverallt
m landtförvisas, *Palaviciner* som halshugg
· som ihjälpiskas, *Rabenrer* som lefva i f

ärjen då för evigt, J gallsigtige Skalder, d
Vitterhet, så skadelig för eder sjelfve! föl
den Machiavellistiska satsen, att häldre fr
kas. J ären inge Konungar. — Förvandlen
er penna till en stilette. Lemnen den förnä
masque och dumheten sina långa öron. Vil
dödelige, så döden å nyo någon Hjelte i en
ljen J hinna till Lyckans Tempel, så klätt
ningars oskyldiga klöfspår. Ja, Skalder, j
·, och åter säger jag eder, förqväfven ed
örtorken edra hjertan, och sjungen med en
bröder, som lyckligen blifvit bragt till rue
lighet:

l då ändtlig få en styl som, Gud ske lof,
ina allmänt pris bland slödder och på Hof.
en lastad blir, jag aldrig mer skall tåla;
l en AEthiop så hvit som dagen måla —
n vinglös märr i lunk, min Skaldemö;
erk öfverallt för höga näsor strö!
en — ej i flygt — men smak att åteln söka.

m. Förställning och Dess Slägt.

oinskränkt *Upprikthet* kan ej länge äga rum emellandra än Serapher.

Bland lastbara Varelser är deremot *Förställning* a vilkoret för *Sämja;* det vill säga, för *Samhälle.*

Men är *Förställning* nödig för *Samhällets bestånd,* är hon det ännu mera för *Sammanlefnadens behag.* förra fordrar, att man *icke märker* hvarandras hat förakt; det sednare, att man *inbillar sig äga* hvarras välvilja och aktning.

De som åstadkomma denna lyckliga verkan, äro ne sköna lögnerskor, Förställningens döttrar: *Höfeten* — som undviker att såra; och *Belefvenheten* — söker att behaga.

För att kunna behaga, fordras ömsom *Flor och gue:* man måste ej allenast icke visa den man är, ock visa en annan.

Anständigheten begär, att man *döljer* sina fel; *Benheten,* att man blott *höljer* dem; att man ej ställer nakna till allmänt åskådande. I sanning äro *felen* umgänglige för att behaga, att den som ej ägde nå, eller den som fullkomligen kunde lyckas att förbor-

ga dem, vore säkert den mest obelefvade ibla
niskor.

Deremot fordrar *Belefvenheten* så mycket
man döljer sina *förtjenster*, och häri liknar ho
Blygsamheten. Båda söka de derigenom att
spara den Lastbare en förebråelse, eller den M
tige en förnedring. Skilnaden är, att hvad hos
är en känsla af Välvilja, är hos den andra en s
räkning.

I Despotiske Regeringar är *Förställningen*
sta af undersåtliga pligter, och ett vilkor fö
död. Brist på förställning är der ett brott m
stätet.

"Min Son! var upprigtig: tala aldrig anna
ning!" — O, J däraktige Lärare, som så läst
ches, att J ej kännen det minsta af Verlden, af
let, af Seder och Lagar! Hvarföre sägen J ej s
"Min Son! var en Best; var en Glop; var hård
lig! förolämpa dina Vänner; brist i aktning
Förmän; gör dig löjlig och förhatlig; förspill di
och sluta vid stupstocken."

Det, som förleder mycket godt folk att
Förställning, är att de förblanda den med *Falsk*

Den Falske förställer sig; men den som f
sig är ej alltid falsk. Det är *ändamålet*, som
dem: Falskhetens är *att skada*.

Man säger: *Konsten att förställa sig:* ma
ej, *Konsten att vara falsk;* lika litet som kon
vara nedrig, arg, högmodig. *Förställning* är
hvarken dygd, eller last: den är en verkning af
det; ej en egenskap af Hjertat.

Man säger vidare, *vara falsk:* men *nyttja förställ-*
. Att *vara förställd,* har en helt annan bemärkel-
det vill säga att vara ful, vanskapelig, vanställd.
visar, att *Falskheten* är något som fortfar, som är
xit i caracteren; då deremot *Förställningen* är en
t, som påtages och aflägges efter behof — men som,
n beständigt, vanställer.

Med högsta grad af *Förställning* har man ännu ej
ått längre, än att dölja sitt egit, eller visa ett lä-
ansigte: och härmed vore nog, om man ensam för-
e konsten. Men som hela verlden funnit på att mas-
a sig; blir det äfven nödvändigt att *känna andra un-*
masque.

Detta sker på två sätt: dermed att man antingen
värt igenom masquen; eller smyger sig att se *un-*
den. Det förra är *Skarpsynthet;* det sednare *Finhet.*

I Moral, som i Physik är *fint* alltid bundit med
eppet om *svagt* och *smått.* Man säger en *fin Spela-*
icke en *fin Minister* — en *fin Hofman;* icke en *fin*
osoph.

Konst är *Finhetens* oskicklighet. En *konstig* Man
r tydeligen att förvilla; han vet ej dölja sina machi-
han sätter hvar och en på sin vakt.

Qui dit fin, dit fripon: är ej alldeles sant nog.
et, likasom *Skarpsynthet,* är en sinnesförmåga; följ-
gen hvarken god eller ond till sin natur; men med
het blifver den *List.*

Hvad som åtskiljer *List* ifrån *Falskhet,* är För-
let. Den dummaste menniska kan vara *falsk,* men
tig.

Emellan *Finhet* och *List* tyckes *Slugh*
plats, hvars blick, mera djup än den förras,
vändigt är arg som den seduares. Det synes
Slugheten vore mer ett försvars- än ett an
Den *Listige* utlägger snaror: den *Sluge* lät
sig deruti.

När *Listen* söker att mägtigt skada, får
af *Försåtlighet.*

När den nyttjas att regera med, kallas
ligen *Politik:* detta är dock ett elakt talsätt.
och Statsman äro *väsendtligen* ej detsamma,
de förenas. Man säger alltid bättre, en *djup*
— och en *listig Bof.*

i Regeringskonstens behof af Philosophernes Skrifter.

innes vissa ämnen, hvars oändeliga sidor, olikt
instälda, och i anseende till tid, synkraft och syn-
ir olika betraktade, alltid äro nya för Auctorn och
i. Sådane äro alla dessa stora byggnader, som
i sin vidd hela Nationers interessen. Det fordras
dem med många ögon och en långvarig uppmärk-
t, innan man hinner känna alla deras delar, des-
rid eller ordning med naturen och hvarandra, och
st kunna fälla ett säkert omdöme om det helas vär-
lan bör fördenskull mindre undra, om i alla tider
skorna varit vacklande och tvistige i rätta begrep-
i de allmännaste föremål: Religion, Politik, La-
Hushållning, Handel m. m. Hvad oändelig mängd
itemer hafva icke tid efter annan blifvit uppställ-
åbyggde, kullslagne och åter upprättade! Huru
ar ej den svagas syn blifvit bedragen att värdera
rnes glänsande yta framför delarnes harmoni! De,
itta vid styret, äga ej alltid de bästa ögon; och om
ägde dem, sättas de dock ofta af göromålens på-
ande mängd i den olyckliga nödvändighet, att an-
förr än de pröfva. Ankaret är lyftadt och vinden
på. En kosa måste tagas, eller hotas Skeppet att
rbrytas mellan vågorne. Man hoppas att ödet skall
det fram till den lyckliga ort, hvars läge man ej

brott, vända tillbaka på den väg, som ma
och med förlorad tid, tömda lifsmedel, u
sönderrifna segel och krossad köl återl
ställe, hvarifrån man utgått. Sådant ä
vet, sådan fortgången och verkan af al
ningar. Den största Minister hindras
eviga rörlighet, att alltid grunda sina fi
calculer. Ofta är ej annat än en uttömd
lyckade försök, som tvingar honom att slu
det rätta. Men då saknas kanhända både
del att fullfölja detsamma. Erfarenheten
men dyr Läromästare för Riken. Man bi
ga henne den vådeliga rättigheten att
hvad man antagit på gissning, men bl
nyttan af hvad man förutsett med viss
förutseende af författningars verkan, dett
de af erfarenhetens dom, är möjeligt hos
det sannolikt hos dem, som jämte ögon af
det lugn och den stillhet, som fordras att
säkerhet och till djupet; jag menar den cl
gare, som ej uppsatte till de allmänna ä

)ch bortvändt dess uppmärksamhet från verklighet
ter. Den Scholastiska Theologien har blifvit stör-
n sin Thron, och dragit med sig i sitt fall Meta-
n dess medregent och första stödet för dess väl-
lla de öfrige betraktande Vetenskaper, som öms-
häfvit sig till Litteraturens tyranner, hafva hvar
nnan blifvit nedflyttade till de rum, som dem till-
ter nyttans rang. Physiken, så dåraktig, då hon
nde gissningar bygger en verld som ej finnes, el-
irfarenhetens spår söker upptäckter, som alldeles
m vår verkningskrets; Mathematiken, så tom i
djuphet, då hon bevisar sig fram till sanningar,
drig kunna flyttas utur liniernes och numrornes
'; Botaniken, så barnslig med allt sitt behag, då
dast bemödar sig att uppräkna namnen af alla ör-
jorden: alla dessa Vetenskaper hafva i sednare
lifvit återförde från sina fåfänga utsväfningar,
ngne att taga sitt värde af det gagn, som de gö-
slägte. Deremot hafva nu de practiske kunska-
vunnit en välförtjent företrädesrätt till snillets
uctorerne, mera måne om Allmänhetens tacksam-
n om Skolans lof, hafva burit med behjertenhet
lingens fackla till de Styrandes magt och de ly-
rätt. Dess ljus har blottat Politikens hemlighet,
grat mörkret i Lagarnes labyrint, vidgat Hande-
sigt, lättat Idoghetens möda, lifvat Konsternes
och gifvit en ny fruktbarhet åt Jordbrukarens
ag vet hvad möda man länge användt, att stänga
pen från dessa vigtiga ämnen; att han ofta plig-
sin frihet och sitt lugn för sitt ädla bemödande;
i ansett för Statsbrott, då en enskild man vågat
allmänt bästa; och att man ändteligen sökt visa
adt förakt för alla patriotiska förslag, som ej ta-
upphof i Statsmannens hjerna. Huru? — har
t: dessa Cabinetts-Philosopher, som från sin vrå
erldens lopp, våga de väl dömma om ett Rikes för-
? — Och jag frågar: hvarför icke? Ligga då ej

hvilka i sjelfva verket gjorde guld, men att röja sin hemlighet. Philosopherne En *Melon* och *Dutot* i Frankrike, en *Cl* i England, hafva varit de förste, som g deras exempel och skrifter, visat Auctore förmåga till dessa ämnens afhandlande. ste sig Ämbetsmännens myndighet att be dessa Författares arbeten. När Folket talar alltid dess röst mera mägtigt än de och *Childs* Bok har snart i hundrade år v snöre för Engelska Regeringen. Skuldse terande, penningeräntans nedsättande och gar, äro grundsatser dem han yrkat, o antagande härflutit den Rörelse, den Id delsstyrka, som upplyftat England till hö

Om Språkförädling.

Hvad är menniskohandens styrka, utan verktyg att d
sätt utöfva? Tankans skönhet utan medel att den v
gälda? Snillet, utan hjelp af ett odladt språk? — Hu
sångaren Iliad har ej upprunnit och dödt i den vildas hje
! eller fattad i ett groft och barbariskt tungomål, bl
ät glömd och föraktad i en upplysture tid!

Längst i ödemarken reser sig ett Tempel, åldri
som jorden, högt som molnet. Man ser ej utan häpn
denna ofanteliga byggnad, dessa spillrade klippor s
anpassigit på hvarannan. Kanske finner man äfven ors
till förundran i dess ordning och indelning. Men hv
rofhet i dess former, hvad ojämnhet i dess fogning
— Ach! ropar man blott med saknad, denna öknarn
Palladio, hvi ägde han icke marmorn? — Sådan är
fullkomligheten af det yppersta snilleprof, författad
ett hårdt och oböjeligt språk.

Der ser ni en tafla, som famnar kretsen af d
vidsträcktaste utsigt. Stor i sin uppfinning, i teckning
sann, äger den allt hvad Målaren kan hämta ur e
snille. Men hvar är lifvet, ljuset, rörelsen, behage
de finnas icke der. Tusende färgor hade fordrats
dem uttrycka. Naturen, kanhända, hade ej alstrat d
i Konstnärens land; eller hade han kanhända ännu ej f
stått, att uppsöka dem i dess sköte. De som finnas i ha
tafla äro få och utan glans; och åskådaren vänder si
och frågar: hvar är *Raphael*? — Så måste äfven hän
med de förträffligaste skrifter på ett fattigt språk. Hv

Naturen i sin vilda pragt; men vänder snar
odlade parker, där hon lyser i sin fullkom
skiljer sig ett prydt och renadt språk från e
ohöfsadt.

Välljud, rikedom och renhet äro såle
vudsakeligaste fördelar i ett Språk. Att me
företaga ett så vigtigt värf, som det är, a
språk dessa fördelar, fordras en förening af
Snillen: det vackra och det forskande, Skal
Lärdes. De måste arbeta med hvarandras rå
andras nytta, om ej språket skall förlora i
det vinner i styrka, eller uppoffra behaget
ordningen; om det på en gång skall blifva e
hjertat och förnuftet, för sinnena och själe
(i detta ordet begripes äfven Vältalaren,)
till föremål, mer att röra än upplysa, mer
beskrifva: Philosophen tvärtom. Den förre s
blott i förhållande till menniskan, dess sinnl
lidelser; den sednare forskar deras invärtes
ras förhållande mellan sig, och till det hela

alstringsbegäret, jagad af nya påträngande känslor
: med hastiga steg genomstörta sitt ämne, deraf oför-
gen att, om jag så får säga, förallmännliga begrep-
n, tvungen att förakta den omständliga sanningens
ga, analytiska gång, skapar han uttryck som, kan-
nda lycklige för denna lifligare känslokraft, denna
lfsvåldigare ordfogning, denna tillfälliga nummer,
ck i andra fall, granskade af tänkarens öga, med skäl
ulle sakna både tydlighet, precision, renhet och fram-
r allt noghet.

. . . . . .

Lemnom nu Språket i den Lärdes hand. Jag borde
lläfventyrs förut hafva anmärkt, eller här icke anmär-
, att jag med lärdom förstår den metaphysiska känne-
men af gamla språken; en kännedom som kräfver Phi-
sophens hufvud. En i denna mening Lärd, har ej blott
sitt minne hvarje ord och talesätt af Athéns och Roms
ngomål; hans forskande öga har trängt sig ända in till
älen af dessa språk, sett deras utmärkta nationliga lyn-
, deras medfödda skiljedrag, allt i jämförelse med sitt
it språk, och i afsigt att begagna det af deras förde-
r. Men i verkställigheten häraf, hvad fara att åter
enne lika lätt går öfver till en annan ytterlighet, tvärt
tridande mot Skaldens. Då han vet, att den första, o-
ilkorliga afsigten med allt menskligt tungomål är den,
tt begripas; då han naturligen är böjd genom arten af
itt snille att lemna företrädet åt noggranhet framför
könhet, åt teckningen framför färgorne; då han saknar
sitt modersmål de växlande böjningar och ändelser, som
gamla språken gåfvo åt hvarje tankbild ett, utan om-
äg eller tvetydighet, omgränsadt skick af tid, person,
ntal: en brist, illa ersatt i våra Nordiska tungomål ge-
om bruket af artiklar, som så mycket tänja och förslap-
a uttrycket, och som binda det till en släpande, enfor-
ig gång; då han härigenom misströstar, att kunna gifva
itt egit de förenta fördelarne af de gamla språken: fri-
et utan oreda och tydlighet utan köld; att kunna göra

det lika skickligt för talet och sången, lika, e
för menniskor och Gudar; huru fruktansvärdt ä
att Philosophen i detta fall endast rådfrågar
fördel, bildar ett språk blott för sanningen och
förstör på en gång den frihet det äger och f
kunde vinna, bestämmer hvarje ord till en ofö
betydelse, pålägger uttrycket en slafvisk gång
med tanken, och stadgar således för en lag h
blott var en olycka.

Häraf skönjes, att om Skalden tarfvar de
band att aga sin djerfhet, är ock denne i behof
dens råd för att elda sin vishet. Lyckligast ä
gendera behöfver ett främmande biträde, då S
philosoph, och den Lärde äger smak.

Om

Andelige Poemer,

Och huru de böra dömmas.

För att dömma med rättvisa om dylike arbeten (vare sagdt utan anstötlighet) bör man se dem med Trones ger än Smakens öga. *Aristoteles* och *Longinus*, *Cicero* ch *Quintilianus* skulle visserligen ej röras eller medelåttigt röras af vissa skönheter i sjelfva *Kloppstocks essias*. Det är Tron allena, som rätt kan fatta den ora Förseningens hemlighet, af en Gud som lider, en ud som dör; Religionen allena, som med heligt ljuf sa kan fästa en hvilande blick på tafian af det ohyggaste mord; med forskning följa, med tjusning räkna varje blödande sår, hvarje skälfvande muskel, hvarje ndersliten fiber af det oskyldiga klagande, dödskämande Offret; det är ändteligen Religionen, som skapar a ny ordning af poetisk skönhet, som tillåter, hvad säger jag? — som fordrar, förädlar, gudomliggar de uttryck ch former i stylen, som en verldslig Granskare i ett erldsligt skaldeslag med skäl skulle anse som fel mot aaken.

Tilläggom en anmärkning, som bör göra denna skilad äfven begriplig för den otrogne.

Hvarje passion, och kärleken i synnerhet, ha… egit språk, som blott kan dömmas af passionen. Logica och Rhetorica äro ej *Plenningæ* och *Vomil.* … gång är flygt, dess röst är rop, dess rörelser kr… ningar. Den älskar framför allt att uttömma sitt i… att vända det om på tusende sidor, att återkom… sina spår, att ofta upprepa samma tankar och ut… Jag påkallar alla Läsare af *Rousseaus Eloïse.* Hv… lecismer, hvad utsväfningar, hvad tomma utrop, … ledsamma omsägelser, hvad brist af god ton skola … Puristen, Philosophen, och Hofvet finna? Hvilken … slolös ropar ej: *denne*] *Auctor rasur.* — Men J, … ryckte Älskare! J som läsen dessa Bref med *St. Pr…* och *Julies* hjerta; hvad blifver er dom? beundran och … rar. — Nu, hvad är Religionen, den sanna, lefvande … ligionen; om ej en Passion, den renaste men och k… gaste af alla menskliga passioner, den ömmaste … kärlek?

Hvarje Christen Philosoph, hvarje upplyst tänk… re, som lärt att göra sig räkning för sina känslor, … väl studera det menskliga hjertats anatomie, lärer … utan möda och medgifva utan förargelse, att i sjelf… *Messias* de termer, talesätt och vändningar, framför… de ofta upprepade uttryck, som icke väl torde gillas … en verldslig smak, äro just desamma, som kan hända … dramest göra intryck på den trogna uppeldade själen, … att äfven sjelfva ljudet af främmande och obestämd… ord, såsom *Golgatha, Gethsemane, Zion, Kidron, Bet… lehem, Vintramparn, Purpurmatken*, m. m. hafva för … Christen en viss harmoni, som tränger till hjertat; … heligt rörande behag, i synnerhet för den som intet tyd… ligt begrepp dermed förbinder. I sanning är Religion… känslan, liksom all annan förtjusning, så oskiljaktig … förbunden med det mechaniska ljudet af vissa genom v… nan helgade ord, att i fall dessa ord, *gissla, stinga*, m. m. förbyttes uti andra till begrepp helt och hållet

synonymer, så skulle de törhända i stälvördnad och andakt, väcka misshag och

klart, att den Granskare som ej känner eldessa särskilda grunder för den Andeliga Vältalighetens Æsthetik, måste nödvändigt dömma deröfver, och ofta anse de yppersta fel.

Om
Vårt fordna Predikosätt

Huru lyckligt om Religionen alltid blifvit tolkad på ett värdigt sätt; ty vi tvifle ej derpå: Nådens verkning, som mindre än all sannings, är att öfvertyga och röra. Öfvertygelsen blifver större och lättare i samma mon, som sanningens skäl förestållas med styrka, ljus, ordning och behag. Intrycket likaså, i mon af den vigt hon synes ega på vår lycksalighet. Antingen behöfver Gudalära ingen tolk, eller måste dess verkan mycket bero af deras skicklighet, som densamma föreställa.

Det är sant, att deras förhållande ej är lika på alla tider och ställen; att Läraren måste lämpa sitt förestälnings-sätt efter åhörarens upplysning; att fordom dage i en barbarisk ålder, och ännu i dag bland en okunnig menighet, den högre Vältalighetens prydnad och behag dels voro onyttige, dels ock kan hända skadelige. Men vi tale endast här om den tid hvari vi lefva, om densanna vältalighet som vet att ställa sig på sitt rum och som annorledes ej vore det.

En Författare har anmärkt, att menniskorne aldrig kunna hinna till det sanna, i hvad slag som hälst, utan att förut hafva genomvandrat allt det falska och orimliga i samma väg. Hvad glad förhoppning böre vi då äga, att snart hafva uppnått det fullkomliga i vårt Predikosätt?

Eller finnes väl mer några afvikningar att göra,
ra fel att lära känna? Man må icke tala om det fal-
val af ämnen, som länge gjort, att man uppehållit
mer vid det öfvernaturliga som bör vördas, än det
urliga som kan fattas, mer vid miraklerne som förvå-
än lärdomar som förbättra, mer vid inbildningens än
tas föremål. Men i hvad orimlige former har man
lädt dessa ämnen? Än, för att ej afvika från Guds
ord, ej utspäda dess innehåll med mennisko-tillsatt-
har man nöjt sig med, att uppställa en lång samling
skriftens språk, i en annan ordning än de der hvar-
ra följa, och således ofta utan all ordning — än, för
skryta med en vidsträckt lärdom, blandat utan an-
dighet det gudomliga med det verldsliga, det Christna
det Hedniska, ljus med mörker; påkallat *Plato* att
lara Treenigheten, anfört *Ovidius* i läran om Ska-
en, sammanbragt Propheter, Philosopher, Apostlar
Classiske Auctorer — än åter, för att röja en inbil-
rikedom i egit snille, utvalt ett enda språk ur Skrif-
, ett enfaldigt uttryck af några få rader, uttänjt det-
ma till flere arks afhandling, dränkt dess styrka i
flod af ord, visat vigten af hvarje bokstaf, delt och
delt hvad ej ägt några delar, och sorgfälligt förkla-
hvad redan förut ägt all möjelig tydlighet.

Hvad åter stylen egenteligen angår, tyckes den
elig som i verldslig Vältalighet, redan hafva varit
hvad den icke bör vara. Huru länge har man ej sökt
konstlade och besynnerliga, innan man stadnat vid
enkla, naturens! Man har ej kunnat föreställa sig,
det fullkomliga i alla slag vore det närmaste att till-
vore det som instämde med hvarje menniskas be-
p, som ingick i hvars mans känsla. Häraf denna
da Orientaliska styl, som så illa passar till våra
diska tungomål, dessa slösade bilder som förvilla för-
det, stora phraser som ej säga något, tvungna lik-
er som ej lära något, blomster som qväfva tanken.

ansrop som kyla själen, Lagen framställd i epi
och Evangelium i gåtor.

Lägger man härtill allt det tvungna i u
af hvad så orimligt blifvit sammansatt, det vål
röstes, det löjeliga i åtbörden; så torde man hä
ej finna en ursägt, dock igenkänna en orsak,
vaskra verldens försummade Kyrkogång. Hanb
man ofture ägt skäl att beklaga, än förifra sig
Det är sannerligen svårt för en upplyst man, i
omöjligt, att hämta uppbyggelse för sin själ på
der smaken, örat och ögat tillika såras.

---

m Skilnaden emellan den Politiska och Religions-Moralen.

tan att ingå i den stora frågan: *Om ett Samhälle kan stå utan Religion;* det vill säga: *med blotta banden Lagar och Moral*? — en fråga, den man ej förr torde leligen kunna afgöra, än man funnit, hvad ännu lå- återstå att finna, ett Land förutan all Religion, der garne och Moralen uppnått en stor grad af fullkom- het, och der den sistnämnde hos en eller flere Gene- ioner, på sätt som nu sker med Religionen, blifvit lantad som fördom från barnaåren — utan att, säger , ingå i denna svåra och grannlaga fråga, lärer man d all visshet kunna påstå, att i alla Religioner, äfven i vår enda sanna Lutherskt Evangeliska, en god, all- nt fattad, som fördom inplantad, Medborgelig Moral, af yppersta vigt och nytta, dels för att rätta hvad i *falska* Religions-Moraler finnes stridigt mot Samhäl- s väl; dels ock för att stödja hvad i Moralen af en in bjudes nyttigt för detta ändamål, eller att fylla ad deri brister. Ett ömtåligt öra skall ej såras af ina sats, så snart man väl fattar hvad med en *Politisk* er *Medborgelig Moral* sannt och rätt förstås: att den nligen består i *Läran om de från förnuftets ljus härde pligter, dem hvar och en Medborgare åligger att pfylla, till befordran af Samhällets väl förknippadt d dess egit timliga bästa:* — då deremot *Religions-*

omöjligt, att hämta uppbyggelse för sin der smaken, örat och ögat tillika såras.

Om Skilnaden emellan den Politiska och Religions-Moralen.

Utan att ingå i den stora frågan: *Om ett Samhälle kan stå utan Religion;* det vill säga: *med blotta banden Lagar och Moral*? — en fråga, den man ej förr torde tillbörligen kunna afgöra, än man funnit, hvad ännu lär återstå att finna, ett Land förutan all Religion, der garne och Moralen uppnått en stor grad af fullkomlighet, och der den sistnämnde hos en eller flere Generationer, på sätt som nu sker med Religionen, blifvit inplantad som fördom från barnaåren — utan att, säger jag, ingå i denna svåra och grannlaga fråga, lärer man redan all visshet kunna påstå, att i alla Religioner, äfven uti vår enda sanna Lutherskt Evangeliska, en god, allmänt fattad, som fördom inplantad, Medborgelig Moral, är af yppersta vigt och nytta, dels för att rätta hvad i *falska* Religions-Moraler finnes stridigt mot Samhällets väl; dels ock för att stödja hvad i Moralen af en eller annan bjudes nyttigt för detta ändamål, eller att fylla hvad deri brister. Ett ömtåligt öra skall ej såras af detta sats, så snart man väl fattar hvad med en *Politisk* eller *Medborgelig Moral* sannt och rätt förstås: att den tillbörligen består i *Läran om de från förnuftets ljus härlede pligter, dem hvar och en Medborgare åligger att uppfylla, till befordran af Samhällets väl förknippadt med dess egit timliga bästa:* — då deremot *Religions-*

angår, så, enuru olverensstammande den
Borgerliga, lärer dock ej kunna nekas,
Beskaffenhet som *Motiver* och *Medel* my
från hvarandra. Tro, hopp, försakelse,
mjukhet, andans fattigdom, bön och kyrko
Nattvardsgång o. s. v.; dessa pligter, så
för hvars och ens andeliga och eviga vä
leke lika för ett Samhälles flor. De öfrige
Moraliske pligter, som vår Christendoms
som medel till saligheten, men som nödig
saliggörande Tro: Föräldrars kärlek för sin
vördnad emot Föräldrar, Makars ömhörd
Rikes gifmildhet mot de fattige, Tjenare
Husbonden, Undersåtens mot sin Öfverhe
utan all tvifvel helt och hållit instämmande
gerliga eller Politiska Moralens bud; me
ken de enda, eller de första ibland den
Moral föreskrifver eller bör föreskrifva.
en stor del på deras uppfyllande ett Samh
lugn, ordning, lycksalighet; men de räd
undergång, de lossa det ej ur fjättrarne, d

k Religion; icke heller i den samma, annorledes be-
ctadé än som följder af en rätt Gudsfruktan. Men
lle nu äfven medgifvas, att den Christna och den Po-
ska Moralen till deras *Beskaffenhet* voro alldeles ett
samma; så blifver dock skilnaden synligt qvar i an-
rade till *Medlen* och *Motiverne*. De pligter den förra
aller, till lydnad af *Guds uppenbarade ord*, dem le-
den sednare från det allmänna *Menniskoförståndets*
: den lön som den förra utlofvar efter *döden*, i an-
landet af de lycksaligaste *betraktelser för vår Själ;*
framställer den sednare *här i lifvet*, i njutandet af
mliga fördelar och nöjen. Huru stödja de icke säle-
hvarannan inbördes! huru leda de icke menniskan
l fördubblade band desto säkrare fram till målet! Det
es menniskor af så jordiska sinnen, så trög och kort
kningskraft, så liten upphöjelse i själen att den min-
närvarande fördel mera väcker deras begär, än den
sta lycka som lofvas dem i en framtid. Af sådan be-
ffenhet var det fordna Guds Folk, i hvars Religion
tan aldrig omtalas andre straff och belöningar än de
amlige här i tiden. — Af sådan och ännu värre be-
ffenhet äro de, som hvarken tro en Uppenbarelse el-
ett tillkommande Lif: och desse, beklagligen, äro i
fva Christenheten icke få. Hvad skäl, då ej Lagar-
tvång försloge, skulle förbinda desse olycklige att
ıfylla sina pligter i Samhället eller leda dem tillbaka
n lasten till dygden? Hvad annat än den väl fattade
väl fästade sanning: att Dygd och Sällhet, att Last
Olycka äfven här i tiden äro naturligen förbundne,
den gode Medborgarens belöning är sinneslugn, frid,
ıet, välmåga, magt, heder, anseende; då deremot den
ke Medborgarens lif är uppfylldt af faror, förtärdt af
ktan och samvetsqval, förkortadt af våldsamma lidel-
, och ett mål för förakt eller förbannelser. Det är
t, att denna Lära har i enkla fall sina svåra inkast;
i illa inrättade eller förvaltade Regeringar icke alla
lviduers erfarenhet för sig; att det synes ofta

sjelva Religionen saffan agde nog magt,
baka en brottslings hand i det omtalte fa

tionen i den egente- så kallade Dramen.

fordras för en Actör i Dramen, mindre konst ien mera verkelig talang, det vill säga mer nn old och känsla, än i sjelfva Tragedien? a: Personer, Händelser, Sprak, ton och åt- h kräfver en förhöjning öfver Naturen; men rhöjning till förstöringen deraf, från styrka i värdighet till twang, hur mangen förstår i gränsskilnad; och är den ej här lika svar i Trosämnen svårt, att alltid nog säkert e, hvad som *öfvergår förnuftet* och hvad *eremot*? Dessa Tragediens Konungar eller ssa Hjeltar eller Våldsverkare, dessa Gudar .er, utgöra de ej en egen class af varelser, irten af sina passioner, som i sättet att gå ons vanlige menniskor? — Dock vaktom ons ting öfverdrifva. Utan tvifvel gifves ett t spel för den Tragiska Handlingen, utan nda orygglige lagar af natur och conven- som känna dem äro få. Hopen af åskådare uppvaktar vid Konungars Hof, ännu min- nger i Konungars enrum. Den känner deras a deras ansigten, ännu mindre deras skick, leras hjertan. Den tror blott i allmänhet, är Kungligt, och allt Kungligt stort. De allt åt Actörens godtycke; och om denne reslig gestalt, följs af Vakt och Pager, är och diamanter, tar stora och långsamma

steg på Theatern, gör stora rörelser med armarne, stora plumer i hatten, för hufvudet högt och rak, framförallt declamerar sina vers med en stark ihelig stämma (och hvilket alltsammans kan läras länas); så händer väl ej att man röres deraf, men gen undrar, förvånas och tror sig sett en Tragedi Dramen deremot är allting nedsatt till Allmänhetens känsla, liksom i Comedien till Allmänhetens förs Då den förra framställer en rörande tafla af vanliga niskors olyckshändelser och passioner, visar den sed en löjlig tafla af deras dårskaper och fel. Hvarje dare af ett någorlunda uppbrukadt vett och erfarit kan häruti dömma med blotta minnet om föreställn sanning. Han behöfver blott fråga sig sjelf, hvad tryck i röst, blick och åtbörd, han någon gång såg en olycklig Far, ett föreskjutit barn, en bedragen rinna, den nödställde utan hjelp, den bedröfvade tröst, den förföljde utan försvar, en vän som förrå en dygdig som smädades, och alla de nedriga verkty härtill — och om han ej känner, om ej (då Författar uppfyllt sin pligt att skickligt välja och binda sin tillägga, förkasta, sammanspärra, motställa, och gif åt allt genom handlingens ledning och stilens skön den starkaste dag,) om ej Åskådaren, säger jag, då lifligt och än lifligare känner samma intryck vid Dig som fordom vid Sanningen af dessa erfarna Scener, då säge han fritt sin fördömmelse öfver Actionen.

skadan af en uteslutande Smak.

i kommer denna envishet, lika skadelig för Läöje som Författarens snille, denna myndighet så kallade Kännare, att utan uppehåll ropa: *tyl är blott den rätta; detta sätt bör allmänt llt annat är att förkasta*? Den härrör utan f inskränkt omdöme, af fanatism, eller egenkär- i ena känner ej, den andra vill ej känna mer önster de af händelse valt; den tredje, som fin- i mönster i sig sjelf, tvingas så mycket svårare na något annat. Häraf dessa krig, dessa eviga ellan Kännare och Försökare, Journalister och ; detta nit af Orthodoxer mot inbillade Kättablindt, lika bittert på Parnassen som i Kyrkan; a Bibliotheker af Stridiga afhandlingar om det i sanna, af Rhetoricor och Poeticor som fängsla stället för att leda det.

arför frågar man ej Naturen? Af dess oräkneer har det ena mera skönhet och fullkomlighet idra; men allt är skönt i sitt förhållande, allt gt i sitt ändamål. Rosen äger ej Granens höjd, er Granen Blommans behag. Hvilken vågar ni mma?

:med är ej nekadt, att ju verkligen gifves ett fult, ett allestäds att förkasta: det som sårar ien, det som stöter allas begrepp, det låga och ga. Man bör medgifva ännu mer: all skönhet i

naturen upphör att vara det, då den flyttas
allt fullkomligt blifver fel, då det nyttjas
ning, då det motsäger sitt ändamål. Sätt gr
trägårdar, hölj klipporne med blomster, släp
öfver ängarne; och allt blifver obehag, gale
virring.

Som det förhåller sig i naturen, så fö
ock i Konsterne, dessa aftryck af naturen; v
nom bildning, målning eller skrift. Icke n
skilnad i föreställningssättet, som åtskilde s
terhet fordra. Icke nog att Historien ej s
Romaner, Romaner som Predikningar, Predik
Tal i en Academisk församling. Då hvarje
terhet dessutom är fördeld i hundrade olik
mindre beslägtade grenar, som alla begära e
handlings-sätt; ännu mer då stylen i desse s
lar bör rätta sig efter ämnets vidd, vigt och
ett Landskaps historia icke tål att författas
rien om ett Kejsaredöme; då ett krigiskt Folk
annorleds böra målas än ett fredligt Folks ö
tars lefverne än den svaga Regentens: och då
bör lemnas en Författare samma rätt i sin sty
ansigte, att med egna drag skilja sig från a
ej från det menskliga, vara sig och ingen an
ett ord, att vara Snille: huru falsk, hur skad
ej den fördom, att i hvarje slags Vitterhet l
ställa ett mönster, blott gilla ett sätt, och fö
öfriga.

a Allmänhetens Domsrätt i Vittra Mål.

e fleste Lagstiftningar har den rättigheten blifvit gd de högst uppsatte medborgare, att endast dömmas ina jämlikar. Vittre Författare hafva af naturen na rätt. De som missvårdat den, de som obetänkstigit ned att underkasta sig en lägre Domstol, a tilläfventyrs för en tid varit glade, att se sin svagnera mildt än upplyst pröfvas; men antingen derföre den sanna ärelystnaden icke länge smickras af ett tådt beröm, eller ock att berömmet en annan dag t rum åt ett lika blindt smädande, visar erfarenheatt alla goda Snillen förr eller sednare vädjat till fverrätt: sina likars dom. Lycklig den yngling som, örsta steget på Vitterhetens bana, icke sökt annan än den täflare förlora, och kännare gifva; som allvisligen förstått att högre värdera någras aktning, ångas beundran. Ty hvad äger denna beundran, med skäl kan smickra en tänkande man? Är den en vördnad för ett erkändt företräde? eller är den ldre det vanliga offer, som hopen gifver åt allt amt och besynnerligt, åt allt hvad icke är dess e-ett offer lika deladt mellan Snillet och Luftspringaden Gudomlige Skalden och Djuret från Africa . . . säger jag? — ofta rikare skänkt åt dessa? Medelau är hela verldens nationliga drägt; huru skulle de rvånas af den lysande skrud som snillet drager? Men i nyfikenheten är stillad, kommer glömskan eller

hatet. Vändom ögonen på de Gamle, våra mönst
i vett som i smak, i seder som i snille. Icke sö
tiens upphöjdare Skalder sin ära från torgen och
sen i Rom.*) *Spernere vulgus*, var *Horatii* v
och har blifvit det för alla värdiga Snillen som
efterträdt. Att högaktas af *Varius*, *Plotius*, *Fi*
att älskas af *Mœcenas*, att förnöja *Augustus*; v
var målet för Romarens ärelystnad, deraf uppst
snille med vishet och smak, deraf sträckte sig h
genom kommande sekler. — Men den upplysta All
ten? — Vare evigt vördadt detta heliga namn! B
stom dervid en sann och värdig betydelse. Om
med förstodo, hvad i sin vidd kallas Allmänhet:
den af en Nation; eller ock; mera inskränkt, d
af vissa upphöjdare Classer; hvad gjorde vi annat
nedrade en Gudomlighet, hvars rätt till Snillets ö
dens dyrkan endast måste grundas i deras högsta
ning. Man ler åt besynnerligheten af de Philo
lära, som i alla enskilda varelsers olycka trodt si
ett allmänt väl; men om man ej likaså vill tro, a
mänhetens upplysning är en sammansatts af de fe
kunnighet, så måste man med denna upplysta vä
värda Allmänhet ej annat kunna förstå, än de fi
Stater: Kännare, Snillen.

---

*) . . . . . *in medio qui*
Scripta foro recitent, sunt multi; quique lavat
Suave locus voci resonat conclusus. Inanes
Hoc juvat . . . .

Hora

orsaken till den ringa fsättning som Böcker äga i vårt Land.

kta vi först vår ringa Folkmängd, så följer väl att Läsares antal måste blifva hos oss ojämförlindre än i Frankrike, Tyskland, England, o. s. v. bevisar att Auctors-sysslan icke kan vara en Etat .andet, och att, utom uppmuntran af Regeringen, Lärdom och Vitterhet hos oss alldeles förfalla. ågan är ej här om en afsättning, som riktar eller :n Författare, men en som blott ersätter hans mökostnad. Dertill fordras föga mer än några hun-Köpare; och detta antal torde lätt böra finnas i ett f mer än 2 och 1/2 million, och en Hufvudstad af r 80 tusen invånare. — Hvad skälet angår af vår förmögenhet, och behofvet att hushålla, som ofta is; vill man tro det, den stund det visar sin verindra delar, t. ex. i indragning af Möbler, Equi-Viner, Deserter; i minskad afsättning för Värds-i Grannlåtsbodar. Till dess har man rätt att ansom en förevändning. Sägom sanningen fritt ut. tta men hemliga skälet ligger i den ringa hog vår het äger för Kunskaper och Upplysning, den afion hyser för allt sinnesbemödande. Visserligen itt uppmärksamt öga hos denna Nation en tröghet , en lättja i förståndet, förenad med en viss flygicke härrörande, som hos några Nationer, af ett snille, en liflig och lätt känsla; men af brist på

ingen varning af det förflutna, ingen fram
kommande; stolthet i medgången, villrå
nedslagenhet i olyckan; ingen egen, bestån
lig caracter; blott en ytelig härmning af f
slag; sederne, såsom bordet, en svärjand
utländske tycken... Men allt detta må l
oss endast anmärkas, att i Litteraturen
och flygtighet bland hopen af Läsare före
grad, att man fasar eller gäspar vid för
Skrift, som öfverstiger några arktal; att
lika löjligt, än ratar det alfvarsamma som
samt, än lastar det qvicka som ovärdigt, l
om klagar öfver brist på det *Solida* i Vi
det *Roliga* i Vetenskaperne: månne oj fö
önskadt skäl att förakta dem båda? — Sk
några påstått, att dessa fel äro localens
brister i nationliga lynnet, följder af en
organisation; att denna långa omogenhet
Physik, hos menniskan som hos djuren
vår Nord, äger sin grund i Climatets hård
naturliga nöd: då vore härvid ingen hj

erkande; att, jemte dem, andre hufvudsak-
i i vanan och fördomarne, i äldre skadelige
:, i en på Folkets okunnighet och förvillelse
ıdad Statskonst, i falska begrepp om upplys-
ır, om Lärdomens sanna värde, om Vitterhe-
ndamål; i förstånde aktning för deras Idka-
g om verklig förtjenst och lycka; i barnsli-
örädlade begär till bord och titlar, till pragt
anseende, till vinst, till vällust, till kropps-
gar... då våga vi ännu hoppas, att Sverige
n skall täfla i ljus, och de derpå grundade
ɔrgerliga dygder, med samma Nationer, hvars
yppighet det hittintills härmat; att äfven en
ınd skall äga en Allmänhet, skicklig att lä-
att dömma ett arbete af vigt, af alfvar och
ıllmänhet hvars gränskade säkra vördnad,
lös, öfverrumplande beundran, skall blifva
för dess Konungars, Hjeltars och Snillens ä-
Måtte samtida Författare, med ögat redan
lenna lyckligare framtid, påskynda dess an-
ı taga till föresats mer att rätta än följa sitt
nak; mer att söka en senfärdigt växande ä-
f för dagen.

till

Fredmans Epistlar.

Ypperlige Författare (om andre är fagen väl för Vitterheten och sin egen heder a lefva, sjelfve samla och utgifva sina Arb finnes ett sätt att göra ännu bättre: det v denna försorg med sine Vänner.

En Författares sanna *Vänner* äro de s genom smak för samma yrken, äga en själ gen känna och värdera hans Skrifter, mod uppoffringar, hog att tjena mer än smicka ska Personen, men än mer hans ära.

Det är ofta icke nog för en Auctors

ed han ej skrifvit; eller, det som är detsamma, hvad
n icke fullt gillar: ty hvilken är den Författare som
ar säga med Gud, att *allt hvad han gjort, var gan-*
godt? — Men nu är man, i den lärda som i allmän-
verlden, icke Far till andra barn, än dem man sjelf
änner.

Man vill med dessa strödda reflexioner hafva sagt,
det Verk, hvars början nu öfverlemnas i allmänhetens
nder, är icke en obesedt sammanföst massa af allt
ad en Auctors hand författadt, och endast bestämd af
rläggarens vinst; men en *Upplaga för Snillet*, men en
den lefvande Skalden sjelf, i råd med sine Vänner,
versedd, granskad och utvald Samling af hans edädes-
a Arbeten.

Om hvarje Auctors Skrifter, spridde efter hand,
der en lång följd af år, i vanskliga, löse, kringfly-
nde papper, lätt löpa fara att antingen förkomma, el-
misshandlas, stympas och främmande sin Upphofs-
n; huru mycket mera de Snillefoster, som, sällan al-
nde vid Skrifbordets lugn, men i en stormande glä-
e hvirfvel, strax i deras födslostund tagit sin flygt
Författarens hand utan att dit återvända, spridt sig
kring till Hof och Stugor, att läras af den okunniges
i kunniges mun: Skrifter, som således blott förvarades
tt otrogit minne, eller och i några Samlares afund-
ma gömmer, hvarer att dem draga, hopsamla, jämför-
förderats Författarens egen hand och öga.

Men hvad som allenast fortplantades genom min-
, hvad derföre med tiden skulle lättast förloras, väx-
förskämmas; var Musiken till dessa Arbeten. Man
, att de fleste hafva gift sig tillsammans med förut
de Melodier; andre finnas dock, som erkänna samme
pare med versen, och nästan alle hafva mer eller
dre emottagit Skaldens ändringar och förbättringar.

Till evigt säker hugkomst, behöfde de således att
skicklig hand en gång för alla omedelbarliges
från Auctorens röst på papperet: detta är hvad
ock skett.

Säkert känner man ännu ej mer än till häften
Poemers värde, om man blott känner dem som
Aldrig ännu voro Skaldekonst och Tonkonst mera
ligt förente. Det är icke Vers, som äro gjorde till
Musik; icke Musik, som är satt till dessa Vers: de
så iklädt sig hvarandras behag, så sammansmälti
Skönhet, att man föga kan se hvilken mest skulle
den andra för sin fullkomlighet: Verserne, att rätt
tas; eller Musiken, att rätt höras.

Olycklig den, som utan öra och röst vill dömma
dessa Arbeten; men bröttslig den, som efter vanlig
glor vågar att granska hvad ej kan jämföras, hvad
varit utan mönster, och skall blifva utan efterföljd.
dessa Skrifter af egit slag som icke blifvit anlagde
öfvertänkt plan, icke vers för vers bildade, samm
te, polerade; men ögnablicks skapelser, men tjusni
brott, men foster af saun ingifvelse, som, om jag
säga, helgutne frambrustit ur en lågande bildning
— har man väl rätt att kalla dem *Arbeten*? att an
som *författade*, att pröfva dem efter verskonstens al
na lagar? — Säg icke, kalla *Läsande* Man! detta
mot språket, smaken... Ag Skaldens känsla, ag Y
gens hjerta, älska, drick, sjung: och du skall se
fel förvandlas till snilledrag; eller skall du ej se

Det gifves andra lagar, helige lagar: Anstän
tens, Sedernes.... Man förblande ej dessa termer

Anständigheten kom; och Sederne försvunno.

Aldrig har man i någon tid mera ropat på Anst
het; och aldrig hafva Sederne ... varit mera

Declamatören utropa — Det är falskt, öfver-
t har gifvits de tider, då både Anständighet
försvunnit; och hvad är den förra, om ej ett
sednare? — Men medgifvom ock, att de ej ä-
ande; under det att deras yta, deras drägt
deras synbara uttryck i skick, tal och skrif-
agdt Anständigheten, dag ifrån dag allt strän-

denna Anständighet i Tal och Skrift angår,
irvid, som i många andra Moraliska ämnen,
hets begrepp ännu föga stadgadt. Sant är ock,
ll och bör växla från Stånd till Stånd, från
lass, i förhållande af olika seder och upplys-
i ofta händer bland folk af samma upphöjning
:, att den ena fördömmer som högst oanstän-
len andra gillar som en tillåtelig frihet. Hvad
n dem emellan? — Jag vill med en berättelse
nka.

en tid sedan befann jag mig i en talrik sam-
la Könen, i hvad man kallar *Godt Sällskap*,
d af *God Ton*. En ung man inträdde: hans
ende ingaf redan en böjelse till glädje. Han
i förtjustes. Han berättade vissa äfventyr af
g natur, han nyttjade uttryck i hög grad frie;
edde med den qvickhet som blott ådrog beun-
ra språng, den öfverhalkande lätthet, och
den glädtighet, som ej lemnade tid att rod-
i skrattat; då det redan var försent, och då
ett skämt redan gifvit sitt rum åt uppmärk-
itt nytt. Sjelfve Sedernes Väktare, vördige
ärbara Matronor, Åldern som Ungdomen,
ch logo, alla instämde i denna Mannens be-
an böds att stadna qvar. — Förförd af exem-
e en annan bland Sällskapet genom samma
: kunna vinna samma framgång. Men de li-

kaste saker äro alltid mycket olika. Hvad naturen kat, söker konsten fåfängt ersätta. Hans ansigte de dessa spelande drag, detta eldspråk af själen, ofta talar mer eller bättre än sjelfva talet; än uttryck, än fyller dess brist, än skyler den tydlighet förmycket skulle äga. Hans ton var släpande; hans börder tvungne. Detta gaf åt hans skämt ett tyck öfverläggning, som gör att ett infall aldrig roar fast är roligt, alltid sårar när det är fritt. Hans stirr tes säga vid hvarje infall: *hör huru qvickt!* och sedan fällt det: *skrattar ni ej?* det tyktes varna en för rodnad; och derföre rodnade man åt allt. Det oskyl blef tvetydigt, och det tvetydiga plumt. Snart bör nu alla solfjädrar att flägta, alla pannor att rynka, munnar att gäspa. Fruntimren fingo *migraine*, och go ur rummet den ena efter den andra. Karlarne bör de andra samtal. Den misslyckade skämtarn smög sin kos, och Värden gaf honom tillkänna med en bedande min, att man undanbad sig hans återkomst. Det är likväl visst, att den sednares skämt, hvad Sed angick, icke sårade Sederne mer än den förres. Stil den låg i *Sättet*.

Man hade först ämnat att utgifva dessa Arbet under en allmän Titel af *Den Svenske Anacreon*; namn, som redan länge blifvit tilldelt Författaren, kan hända ej nog ärofullt. Det är sant, desse Skald hafva båda sjungit om samma ämnen, om Vin och Kär lek; båda sjungit förträffligt; men detta är allt hvad äga gemensamt. De hafva målat på samma duk, v ingifne af samma anda; men för öfrigt hvad olikhet teckning, i färgor, i figurernes former, deras ställn gar, scenernes val! Den ena öm, ljuflig, intagand fin: den andra yr, häftig, förvånande, rik. Att jämför *dem båda*, är att jämföra Cascaden, dess språng, den

svall kring fältet, med Källan som lent genom
köte ormar sig fram utan dån och bölja.

n skulle kanhända, hvad Stylen beträffar, med
l kunnat nämna vår Skald för den *Svenske Pin-*
å djerf är dess flygt, så rik dess bildning. Men
i dessa jämförelser. De äro ofta skadelige, all-
tige. Det är genom dem, som Författare, sedde
da förliknad svagare sida, af Granskaren dömts
ng med en stränghet, som haft sken af orättvi-
rätom aldrig, att hvarje sant Snille måste äga
ursprungliga form, vara *sig* och ingen annan;
nyttiga frågan om Författares *likhet*, leder som
ll den förhatliga frågan om deras inbördes *före-*
tt denna icke kan afgöras; att Snillen äro att
oändliga storheter, således *omätlige*, och att
ten i synnerhet icke äger deras måttstock. — Vi
finna, att det största beröm för Bellman som för
, är att den ena var — *Anacreon;* den andra —

. mig förlåtas ännu en sanning!

i enahanda Artister, ehuruväl till naturen hvars
Vänner och sannaste Domare, icke äro det all-
igger utan tvifvel ett stort skäl härtill i en All-
falska och inskränkta omdömen, dess vana att
dess högmod att utestaka Snillens rang, och dess
ugga förråd af aktning att tilldela en, utan att
en annan.

Sigvarth och Hilma.

Fragment.

Allt är förbi: allt i en blick förloradt
Hvad lifvet ägt af ljus och lugn och glädje
Och lif — Och nu, hvad återstår mig, usle!
Hvad återstår? — Ett härjadt fält, en vildmark
Der intet skonadt träd bär frukt af sällhet,
Och ingen ört som läker, intet blomster
Som ljuger hopp, men nakna tistelu, växer,
Och sorgsna ljungen, svart som bärens klädе;
Och moln och dimmor hvila tungt deröfver.

O! fly dig vill jag, evigt fly dig, mörka,
Förstörda Jord — ach! mer ej Hilmas boning.
Ännu en enda omvänd blick åt lifvet,
En enda tår, att gråta mig tillbaka

---

*) *Utom de Skrifter, som egenteligen voro a för Samlingen, har man i Författarens gömmor Fragmenter af* 3:ne *Poemer, nemligen:* Sigvarth oc ma, Satir öfvor Förtjensten, *och* Öfversättning af Y första Natt eller Complaint. *Utgifvarne, som nog Författarens föreskrift att ej det ringaste utvidg af honom sjelf gjorde Samling, hafva likväl ej dr betänkande att, för egen del, bifoga nämnde o Fragmenter, hvilka utvisa hvad man af detta sto verksamma Snille än vidare haft att vänta, de hans långvariga sjukdom och en tidig död afbrutit och flere hans arbeten.*

e snabba dagar af förlorad sällhet,
ch sedan fly — till Hilma — fly i grafven.
i kommen då? — Förgäfves! — Ach ett famntag,
n enda tryckning till mitt bröst? — Förgäfves! —
ch kan ej minnet fästa edra vingar?
örmår ej saknaden med heta tårar
eveka er? — J svaren mig: förgäfves!
ch hasten så allt längre ut och längre
å aldrig återtagna steg, och vinken
ed afvig hand, och ropen: Aldrig mera!
ch skogens suck och strömmens sorl och dalen
ch klippan svara: Aldrig, aldrig mera!
u Minne! Saknad, Sorg! — J stån mig åter,
öfvergifven ej den vän J valden.
u, så förblifven evigt hos mig, grymme!
ch, för att läka såret af mitt hjerta,
örsöken det, fördubblen det, förtäljen
vad Hilma var — och hvad jag sjelf har varit!

O Hilma! Hilma! hvad du var? — Jag svär det,
Svithjods Skalder, hören mig — jag svär det:
j Ossians Sons röst, ej penseln, drucken
f känsla, lif, behag och upphöjd skönhet
Svenska Miltons nyktra hand, kan måla
in Hilmas höga bild, men endast hjertat,
lott Sigvarths hjerta känna den — En Gudom,
j stoftets barn, ej väsen af en dödlig,
en himmelsk helighet, men Änglars urbild,
ch! — för ett ögnablick allena, kom hon
å jorden främling, kallade sig Hilma,
åg mig, och log, och sönk uti mitt sköte;
önk, och försvann —

Ha! — der i dalens sluttning,
er stod — der ligger nu i helga spillror —
in fordna lyckas ljusa Tempel; hyddan,

Der, under Dygdens moderliga vingar,
I Himlens ömma blick, dess ungdom växte
I dagligt stigande behag, att mogna
En dyrbar frukt för kärleken — för döden!
Der lutar, vissnad, kal, ej böjd af ålder,
Men tärd af maskens dolda styng, och sorgen
Och kalla vindars gift, den trogna Eken
Som tog min sällhet i sin tysta skugga —
Der, vid dess rötter — fordom! — flöt en källa,
Med sagta sorl, i återförda hvirflar;
Af hennes bräddar drack den friska Rosen
Och Liljan kysste sig i hennes spegel —
Hit kom min Hilma, när, vid dagens sänkning
De matta strålar halka längs åt dalen.
Lätt kom hon, som en vårflägt, öfver fältet;
Och såsom blomstret för de blida vindar,
Så sönk och uppsteg blomstret i dess fotespår —
Här satte hon sig ensam med sin oskuld,
Och Vestan lekte i dess öppna slöja,
Och böljan såg hvad aldrig dagens öga —
Tyst, som en vålnad, der vid häcken, låg jag,
Och mina blickar drucko himmelsk vällust:
Men falska löfvet hviskade min gömsla —
Ett rop af Hilma — Sigvarth för dess fötter —
O fly mig icke, himmelsköna Flicka!
O fly mig icke, grymma! — Jag är Sigvarth,
Som älskar dig, som dyrkar dig, — o Hilma!
Som dör, om du ej älskar mig — Hon darrar,
Vill fly mig, kan ej; vredgas, och förmår ej:
Det steg som fruktan tar, tar kärlek åter;
En blygsam rodnad glödgar hennes kinder,
Och redan smälter ögats hot i tårar.
En blick åt Himlen, en åt mig — så föll hon
Vanmägtig i min famn — O Sigvarth! Sigvarth!
Grymt sårar du den rädda Hilmas hjerta!
Jag borde fly dig, hata dig — Hvad vet jag?
Kanhända är det kärlek, som du sade?

Kanhända bor ej falskhet på din tunga,
Ej gift och låghet i din själ — Du gråter! —
Ach! kan jag se din gråt och ej förlåta!
Nu säg: hvad vill du? — Jag är svag: du ser det.
Var ädel, skona mig, dig sjelf, och följ mig.
Der ned i dalen står min Faders hydda;
Han älskar mig, och dygden hos den Ädle;
Han skall ej neka mig åt Sigvarths kärlek —
O fins ett villdjur, något troll ur afgrund,
Som icke lärt att vörda Dygdens tårar,
När mot vårt anfall och sin egen svaghet
Det värn hon söker, är vårt egit hjerta? —
Och nu kom ordningen till mig att bäfva:
Nu sönk min arm i vanmagt vid dess sida;
Uti mitt hjerta skalf en helig vördnad;
Knappt vågade mitt öga upp af jorden —
Kom! sade hon och flydde — kom! och flydde.

— — — — — — — —
— — — — — — — —
— — — — — — — —
— — — — — — — —

(*Slutet.*)

O fröjd! — nu ser jag målet för min smärta,
Och lifvets mål — Nu sjunker vandrarns fotspår
I dälden mer och mer — Nu skymtar, ryslig,
Vid nakna tallens fot den mörka floden,
Tyst, evigt sofvande, ej väckt af vinden
Ej hvälfd af vågen — Ser jag ej den gamle
Som nickar vänligt med sin kala hjessa;
Och lutar sig åt gent motsatta stranden,

Och slamret höres af den lösta kedjan.
Så nickar än en gång, och fäster rodret
Och bryter hvassens rygg med omvänd åra
Och klyfver, tyst, den svarta, sega böljan. —
Ett rop! — — mitt namn! Jag kommer, ja jag kos
Långt är ej steget öfver lifvets gränsor:
Långt är det ej, och icke svårt att våga
När Hilmas röst på andra stranden ropar.

Satir öfver Förtjensten.

Fragment.

Hvar har sin smak. Hvar följe sitt behag.
Men gif ej ditt för andra till en lag.

Om denna sats man alltid velat följa,
Hvad gråt och bläck som ej fått jorden skölja!
Hvad blod besparts från verldens födslodag,
Om ingen sagt: dö, eller tänk som jag.
Då Örnens syn åt ljus och höjder glädes,
Flyr Ugglan rädd i klippans mörka hål;
Då lek och fröjd af Näktergalen qvädes,
Röjs död och rof i Korpens sträfva skrål.
Allt är Natur: du ser ej hennes mål;
Men hvad ej ses, du ej har fog att klandra:
Blif hvad du är: gif samma rätt åt andra:
Sök dygd och vett; men last och dårskap tål.

Må den som fått en Oxes starka lunga
Med Episkt ljud för Kungars öron sjunga
De storverks lof som äro ganska små,
Och till sin lön odödlig glömska nå.
Må Bubo strängt på vakt mot tankan vara
Från Act till Act uti en Opera,
Der språk och rim hvaran vid håret dra,
Der Jofur ses på rep i träsky fara
Att sina bud för Jordens barn förklara
I en roulade uppå ett milslångt A.
Der ömma val behaga, lågor, hjerta,
Med grymma qval, bekluga, plågor, smärta,

Sig koppla hop uti en Aria.
Må han vårt bröst till ömhets suckar röra —
I fall ej sömn på ögat skulle rå:
Må han förtjust de täta handklapp höra
Som Skräddaren, Dansörn och Målarn få.
Må hvem som vill sig här med hoppet föda
Om evigt lif en gång ibland de döda.
Jag lefver häldst så länge jag är till.
Ett enda pris min sång förtjena vill:
Corinnas kyss, och C—s visa löje.

Philosophie och Kärlek! Gudapar,
Igenom er jag äger ljus och nöje,
Igenom er jag mig och verld fördrar.
Med lika nit för bådas edra lagar,
Åt eder två mitt lif jag indelt har.
Åt Vishet en, åt Kärlek tvänne dar:
Då hon min själ till sanningen ledsagar;
Han i sin vård mitt hjertas sällhet tar.
Jag söng i går din skönhet, min Corinna,
I morgon dig jag åter sjunga skall:
Men denna dag, då med ett sagtadt svall
Mitt kylda blod från hjertat kännes rinna,
Philosophie, jag dig till offer ger.

Uppå den jord, dit jag mig kastad ser
Ett ögnablick att dväljas och försvinna,
Jag öga fått att se hvad kring mig sker,
Jag tanke fått att skäl och verkning finna.
Jag åtrår, skyr, jag vredgas och jag ler:
Men gör jag rätt? — Bör jag ej först besinna
Hvad hälst mitt lof, hvad mitt förakt bör vinna.
Mon af sig sjelf ett ting sitt värde har?
Mon fördom ej åt allt sin stämpel gifver?
Hvad är Förtjenst? och mon den fins? och hvar?

Af hvilken svärm i hast jag omhvärfd blifver
Som hvar för an på försteg yrka hörn,

, när af storm till vrede Hafvet rörs,
sorl och dån på vågen vågen drifver.
Ädling först ur trängseln rusar fram;
d? ropar han med hög förmåten ifver,
k, gifven rum: man har då ingen skam;
djerf Pedant, en usling törs behaga
min förtjenst i gudlöst tvifvel draga!
m dödlig fins en högre ära värd:
att mitt namn i svansen drar ett svärd,
tusen år och flera ha förflutit
Riket gagn utaf min Stamfar njutit;
om mitt lif ej lika nytta bär,
lika högt för Staten kostsamt är;
om han djerf till död och faror ilat,
s blod ej än från ädla ådror siladt
frälsegry, den glans, den mjölkart fått
jag i arf med sexton anor nått,
gör mitt blod för dyrbart till att spillas
Kungars gnabb och för en Pöbels väl.

— — — — — — —

— — — — — — —

Öfversättning

af

Youngs Första Natt

eller

Complaint.

Fragment.

Du, som en trötttad verld i hulda armar sluter,
O Sömn, som lif och kraft i alla väsen gjuter,
Mig, mig, förskjuter du! — Lik falska vänners hop,
Du följer glädjens röst, men flyr de uslas rop;
På lena vingar sänkt till lyckans sälle dårar,
Du skyr de ögonlock som fuktas utaf tårar.
Ur dvalan af en bädd, som ingen hvila ger,
Jag vaknar — Lycklig den, som icke vaknar mer,
Allenast drömmar ej i sjelfva grafven finnas,
Och af försvundna qval förmågan att dem minnas.

O Drömmar! vålnader af dagens plågohär!
Som ärfven deras rum när ljuset slocknadt är,
Mig jagen J från djup till djup af digtad smärta —
Ach! digtad för min syn, men icke för mitt hjerta.
Och när Förnuftets blick med ögats öppnar sig
Och visar mig på nytt mitt allt, mitt hela *Mig*,
Hur önskar jag mig ej i eder famn tillbaka
Att dock ett hemligt hopp om ev förskingring smaka.

Ej dagen timmar nog för mina sorger har
Och mot mit ödes natt är höstens midnatt klar.

Från höjden af en Thron, på drakars vingar bures
Tyst sänker denna stund till skötet af Naturen
Den dystra nattens Gud sin scepter utaf bly:
Och rörelse och lif och ljus och bilder fly —

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —

Verser att sätta under Kellgrens Porträtt.

Så ljuflig Kellgrens stämma var
Hvar gång Han Guda-Lyran rörde,
Så skarpt Hans rena vett man hörde
När Han åt Sanning offer bar.

Gyllenborg.

Innehåll.

ellgrens Saml. Skrifter. 1:sta Delen.

Theaterstycken.

taf Wasa. . . . . . pag. 5
taf Adolph och Ebba Brahe. . . . — 59
tning Christina. . . . . . — 123
eas i Carthago. . . . . . — 171

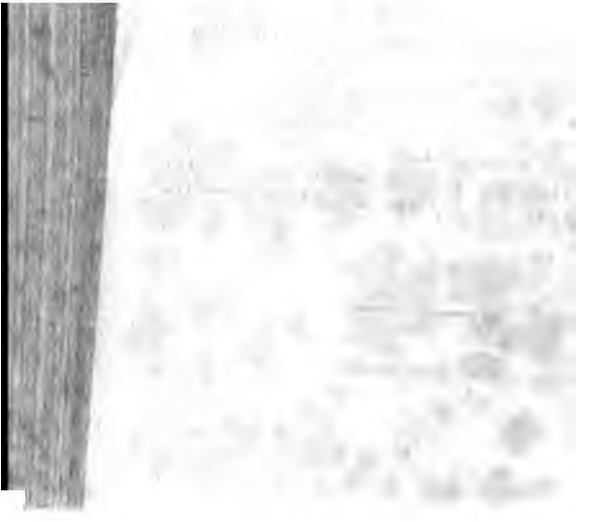

Innehåll.

lgrens Saml. Skrifter. 2:dra Delen.

ter, Cantater och Andre Lyriske Digter.

dig Man. . . . . . pag. 223
n. . . . . . — 226
an. . . . . . — 230
iungens Födelsedag 1780. . . . — 234
iungens Födelsedag 1782. . . . — 237
visa Ulricae Död. . . . . . — 239
e vid Lovisa Ulricae Begrafning. . — 242
e den 1 *Januari* 1789. . . . . — 245
efve Gyllenborg. . . . . . — 248
efve Oxenstjerna öfver Poemet Dagens
nder. . . . . — 251
. . . . . — 253
ichus och Kärleken. . . . . . — 255
iemen. Visa. . . . . . — 260
s. . . . . . — 261
'en. . . . . . — 263
siken af Haydns Roxelane. . . . — 264

ttirer, Sagor, Fabler och andra Skämtsamma Skrifter.

iöjen. . . . . . — 269
i Skapelse. . . . . . — 270

Man äger ej snille för det man är galen. *Skaldestycke, insändt till Sällskapet* Pro Sensu Communi *den* 1 *Sept.* 1787. . . . pag.
Nytt Försök till orimmad Vers. . . . —
Foglarnes Vitterhets-Academie. Fabel. . . —
Emot Etthundrade Riksdaler m. m. . . —
Nu åter Bavii Recett m. m. . . . . —
Byxorne. Saga, som täflat för Priset i Sällskapet Pro Censu Communi, *år* 1788. . —
Den Hög- och Välborna Kajan. . . . —
Till en förnäm Herre. . . . . . —
Ljusets fiender. Saga. . . . . . —
Borac. . . . . . —
Konsten att göra lycka. Huru man må ungt Folk enfalleligen förehålla. . . . —
De två Miraklerne. . . . . . —
Dumboms Lefverne. Förf. af Charadell. . —
Godt Rykte! stadna här m. m. . . . —
Svaghets-Synden. . . . . . —
Nyårsbref af Stockholms-Posten *till Svenska Allmänheten* 1781. . . . . —
Nyårsbref af Stockholms-Posten *till Svenska Allmänheten* 1782. . . . . —
Paddan. . . . . . —
Hör upp att fläta in m. m. . . . . —

Digter i Blandade Ämnen.

Våra villor. . . . . . —
Samtal med Förnuftet. . . . . . —
Den nya Skapelsen eller inbildningens Verld. —
Gratiernas Döpelse. . . . . . —
Till Fredrica. . . . . . —
Till Christina. . . . . . —
Till Rosalie. . . . . . —
Varning till Zemir. . . . . . —
Till en Ficka, som vid en Promenade förlorade sitt skärp m. m. . . . . —

Åren. . . . . . pag. 398
en 1 Januari 1780. . . . . . - 402
Tid Konungens återkomst från Spa 1780. . - 404
Till en förnäm Herre som skrifvet ett Theaterstycke. . . . . . - 406
Tronderiet. Till L. . . . . . - 411
Bannebref till min Vän C. . . . . . - 413
Vid en Väns Bortresa. . . . . . - 416
Vid första besöket i Herr Sergels Attillier. - 418
Bref till W... som begärt af Författaren en Lofsång öfver Nikander. . . . . - 420
Återsvar till W... . . . . . - 424
Hymenée. . . . . . - 425
Vid Lejonhjelms Död. . . . . . - 427
Vid Mamsell Dubois's Död. . . . . . - 429
Under ett Fruntimmers Porträtt. . . . . - 431

Imitationer och Öfversättningar.

Horatii I. Ode, I. Boken. Mæcenas atavis. pag. 435
— *II. Ode, I. B.* Jam satis terris. . - 438
— *III. Ode, I. B.* Sic te Diva potens. - 440
— *V. Ode, I. B.* Qvis multa gracilis. - 443
— *XXIV. Ode, I. B.* Vitas hinnulco. - 445
— *XXVII. Ode, I. B.* Musis Amicus. - 446
— *VIII. Ode, II. B.* Ulla si juris. . - 447
— *X. Ode, II. B.* Rectius vives. . - 449
— *I. Ode, IV. B.* Intermissa, Venus, diu - 451
— *III. Ode, IV. B.* Quem, tu Melpomene - 453
— *V. Ode, IV. B.* Divis orte bonis . - 455
Början af Horatii Bref till Pisonerne. Humano capiti cervicem. etc. . . . - 457
Propertii VI. Elegie, I. Boken. Till Tullus. - 461
— *VII. Elegie, I. B. Till Ponticus.* - 463
— *XV. Elegie, II. B. Till Cynthia.* - 464

Innnehåll.

Kellgrens Saml. Skrifter. 3:dje Delen.

Imitationer och Öfversättningar.

Olympie, Tragedie i Fem Acter, af Voltaire. pag. 475
Mänskliga Lifvet. Af Voltaires Précis de l'Ecclesiaste. . . . . - 550
Till Grefve Creutz Nyårsdagen 1784. . - 557
Hvem är den största Man? Efter Lessing. - 559
Ode till Sällheten. Från Danskan. . . - 561
Fredrics Vålnad. En Skottsk Ballad. Af Baggesen. . . . . . - 562
Då jag var liten. Af Baggesen. . . . - 566
Lydia. Af Baggesen. . . . . . - 568
Smeden och Bagaren; eller Lif för Lif. Saga af Wessel. . . . . . - 570
Jag älskar och jag hatar dig. . . . - 575
Kungen, Bonden och Eremiten. Saga. . - 576
Den obeständige Trogne. . . . . - 578
Strussen. Fabel. . . . . . - 579
Det egentliga Ordet. . . . . . - 580

Prosaiska Skrifter.

Vid Friherrinnan A. S. Flemmings Graf. . - 583
Åminnelse-Tal öfver Rådmannen i Stockholm Herr Johan Wellander, hållet i Sällskapet Utile Dulci. . . . . - 586
Tungörelse om Sällskapet Pro Sensu Communi. - 617

Philosophen på Landsvägen; eller Fria Tankar i Litteratur, Philosophie och Moral, sedan d. 11 Julli 1792 under en Resa åt Södra Sverige. . . . . . pag.
Strödde Reflectioner, i Litteratur, Philosophie och Moral, tjenande till suite af Philosophen på Landsvägen. . . . .
Patriotisk Blick åt Litteraturen. . . .
Tal om Satirens Vederstyggelighet, hållit i ett Vitterhets-Sällskap för flere år tillbaka. . . . . . .
Om Förställning och dess Slägt. . . .
Om Regeringskonstens behof af Philosophernes Skrifter. . . . . . .
Om Språkförädling. . . . . . .
Om Andelige Poemer, och huru de böra dömmas. . . . . . .
Om vårt fordna Predikosätt. . . . .
Om skilnaden emellan den Politiska och Religions-Moralen. . . . . . .
Om Actionen i den egenteligen så kallade Dramen. . . . . . .
Om Skadan af en uteslutande Smak. . . .
Om Allmänhetens Domsrätt i Vittra Mål. . .
Om Orsaken till den ringa Afsättning som Böcker äga i vårt Land. . . . . . .

Tilläggningar.
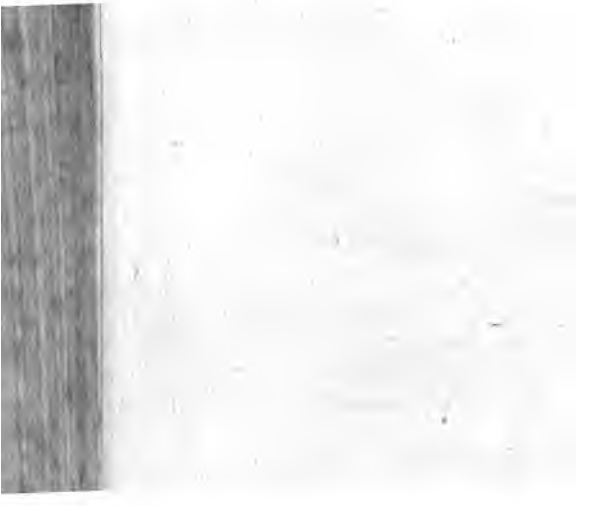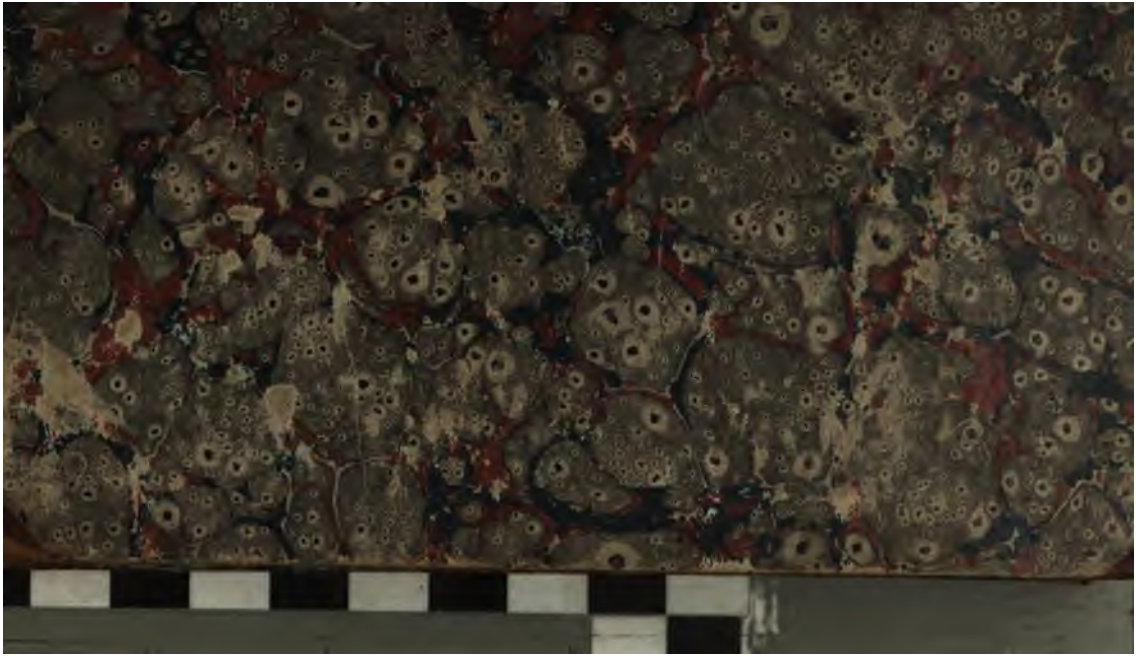
Företalet till Fredmans Epistlar. . . . . .
Sigvarth och Hilma. Fragment. . . . . .
Satir öfver Förtjensten. Fragment. . . . .
Öfversättning af Youngs Första Natt eller Complaint. Fragment. . . . . .
Verser att sätta under Kellgrens Porträtt af Gyllenborg. . . . . . .